UNIVERSAL
LIBRARY
OU_200393
UNIVERSAL
LIBRARY

ದೌಲತ್

ದ್ವಿತೀಯ ಭಾಗ

ಮಂಗಳೂರಿನ ವಿಪ್ಲವ

ಸೀತಾರಾಮಶಾಸ್ತ್ರೀ.

ಪ್ರಥಮ ಮುದ್ರಣ

ಪ್ರಕಾಶಕರು ;

ವೀರಕೇಸರೀ ಪ್ರಕಟನಾಲಯ

ಬೆಂಗಳೂರು ಸಿಟಿ.

ಎಲ್ಲಾ ಹಕ್ಕುಗಳನ್ನೂ ಕಾದಿಡಲಾಗಿದೆ.

Veerakesari Publications

ಮುನ್ನುಡಿ

ಪುಸ್ತಕವೆಂದ ಮೇಲೆ ಅದಕ್ಕೊಂದು ಮುನ್ನುಡಿಯು ಬೇಕೇಬೇಕಲ್ಲ! ಇದೋ! ಆ ಮುನ್ನುಡಿ! ಮೊದಲು ವಾಚಕರಲ್ಲಿ ಕ್ಷಮೆಬೇಡುತ್ತೇನೆ ಪ್ರಥಮ ಭಾಗವನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸಿ ಅನೇಕ ವರ್ಷಗಳಾಗಿ ಹೋದುವು. ಬಹುಜನರು ದ್ವಿತೀಯ ಭಾಗವನ್ನು "ಕೊಡಿ ಕೊಡಿ" ಎಂದು ಕೇಳುತ್ತಿದ್ದರು.

ಏಕೆ ಕೊಡಲಾಗಲಿಲ್ಲ! ಆ ಪ್ರಥಮ ಭಾಗವನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸುತ್ತಲೇ ನಾನು ಕಾರಾಗೃಹವಾಸಕ್ಕೆ ಹೋಗಿಬಿಟ್ಟೆ! ಕಾರಾಗೃಹದಿಂದ ಹೊರಕ್ಕೆ ಬರುತ್ತಲೇ ರಾಜಕೀಯ ಚಳುವಳಿಯಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಿದೆ ಅವಕಾಶವೇ ಇಲ್ಲ! ಇದು ಮೊದಲನೆಯ ಕಷ್ಟ—

ಆ ಮೇಲೆ ಪುಸ್ತಕವನ್ನು ಅಚ್ಚು ಹಾಕಿಸಲು ಹಣವಿಲ್ಲ! ಇದು ನಿಜವಾದ ಕಾರಣ

ಯುದ್ಧವು ಬಂತು. ಪುಸ್ತಕವನ್ನು ಅಚ್ಚುಹಾಕಿಸಲು ಕಾಗದ ದೊರೆಯಲಿಲ್ಲ ಈಗಲೂ ದೊರೆಯಲಿ, ಇಲ್ಲ ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಗಾದೆಯು ಇದೆ. ಉಡುವುದಕ್ಕೆ ಸೀರೆ ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಪಟ್ಟೆಸೀರೆ ಎಂದು ಹಾಗೆ! ಬಹಳ ಬೆಲೆಕೊಟ್ಟು ಈ ಭಾರೀ ಕಾಗದವನ್ನು ತೆಗೆದು ಪುಸ್ತಕವನ್ನು ಮುದ್ರಿಸಿ ಬಲು ಕಷ್ಟದಿಂದ ವಾಚಕರಲ್ಲಿ ಸಮರ್ಪಿಸಿದೇನೆ.

ಮುದ್ರಣವು ತಪ್ಪಿನಿಂದ ದೂರವಾದುದೇನೂ ಅಲ್ಲ! ಆದರೂ ಪರವಾಗಿಲ್ಲ.

ಈ ಕಥೆಯಲ್ಲಿ ಇನ್ನೂ ಒಂದು ಭಾಗವಿದೆ. ಅದು ೩೫೦ ಪುಟಗಳಾಗುತ್ತದೆ. ಅದನ್ನು ಕ್ಷಿಪ್ರದಲ್ಲಿಯೇ ವಾಚಕರಲ್ಲಿ ಸಮರ್ಪಿಸುತ್ತೇನೆ.

ಈ ಕಾದಂಬರಿಗೆ "ದೌಲತ್" ಎಂದು ಹೆಸರು. ಪ್ರಥಮ ಭಾಗ ಮಂತ್ರವಧೆ! ಅದನ್ನು ವಾಚಕರು ಓದಿ ನನಗೆ ಶಹಬಾಸ್‌ಗಿರಿಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿದೀರಿ. ಇದು ದೌಲತ್ ದ್ವಿತೀಯ ಭಾಗ. "ಮಂಗಳೂರಿನ ವಿಪ್ಲವ" ಎಂದು—ಇದಕ್ಕೆ ಸಂಕೇತ! ಇದನ್ನು ಆದರ ವಿಶ್ವಾಸಗಳಿಂದ ಓದುತ್ತೀರೆಂದು ನನ್ನ ನಂಬಿಕೆ. ಮೂರನೆಯ ಭಾಗ "ಕೊಡಗಿನ ಅತ್ಯಾಚಾರ" ಮತ್ತು "ಕೊನೆಯ ದಿನ" ಹೀಗೆ ಮೂರು ಭಾಗಗಳು.

II

ಈ ಕಾದಂಬರಿಯ ಸ್ವಾರಸ್ಯ-ಅಸ್ವಾರಸ್ಯಗಳ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ನಾನು ಏನನ್ನೂ ಹೇಳುವುದಿಲ್ಲ! ನನ್ನ ಮನಸ್ಸಿನ ಸಂಕೋಚದ ಒಂದೆರಡು ಮಾತುಗಳನ್ನು ಹೇಳಬಯಸುತ್ತೇನೆ.

ಈ "ದೌಲತ್" ಮೂರು ಭಾಗಗಳೂ ಸೇರಿ ಸುಮಾರು ೭೫೦ ಪುಟಗಳಾಗುತ್ತವೆ. ವಾಚಕರು ಬೇಸರಗೊಳ್ಳುವರೇನೋ ಎಂಬ ಶಂಕೆ! ಅವರೆ ದೀರ್ಘವಾಗುತ್ತೆಂದು ಹೆದರಿ ಅನೇಕ ಸ್ವಾರಸ್ಯ ಘಟ್ಟಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಬಿಟ್ಟೆನಲ್ಲಾ ಎಂಬ ಆತಂಕ! ಇವೆರಡರಲ್ಲಿ ಡೋಲಾಯಮಾನ ಮನಸ್ಕನಾಗಿ ಈ ಕಾದಂಬರಿಯನ್ನು ಬರೆದಿದ್ದೇನೆ.

ಈ ಕಾದಂಬರಿಯು ಟೆಕ್ಸ್ಟ್ ಬುಕ್ ಕಮಿಟಿಗೆ ದೌರ್ಭಾಗ್ಯವಶಾತ್ ಒಂದು ಬಾರಿ ಹೋಗಿತ್ತಂತೆ! ಒಬ್ಬಿಬ್ಬರು ಪಂಡಿತಂಮನ್ಯರು ದೌಲತ್ ಕಾದಂಬರಿಯಲ್ಲಿ "ಶೃಂಗಾರವು ಬಲು ಹೆಚ್ಚು" ಎಂದು ಪುಸ್ತಕವನ್ನು ಕೈಬಿಟ್ಟರಂತೆ! ಇವರುಗಳಿಗೆ ಶೃಂಗಾರರಸವೇ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲವೇ! ನಾನು ಪರಿತಾಪಪಟ್ಟೆ! ಅವನ್ನು ವಾಚಕರಿಗೂ ಇಲ್ಲಿ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದೇನೆ. ಇದು ಚಾರಿತ್ರಿಕ ಕಾದಂಬರಿ! ಸಂಪೂರ್ಣ ಶೃಂಗಾರರಸವನ್ನೇ ಚಿತ್ರಿಸುವುದು ಸಾಧ್ಯವಾಗದೇ ಹೋಯಿತು! ಕ್ಷಿಪ್ರದಲ್ಲಿಯೇ ಮತ್ತೊಂದು ಕಾದಂಬರಿಯನ್ನು ವಾಚಕರಿಗೆ ಅರ್ಪಿಸುತ್ತೇನೆ ಅದರಲ್ಲಿ ಶೃಂಗಾರ—ಶೃಂಗಾರ—ಶೃಂಗಾರ! ಅಲ್ಲಿ ನೋಡಲಿ! ಶೃಂಗಾರದ ವೈಭವವನ್ನು!

ವಾಚಕರು ನನಗೆ ತೋರಿರುವ ಅಪರ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಗಳಿಗಾಗಿ ನಾನು ಯಾವಾಗಲೂ ತಮ್ಮಗಳಿಗೆ ಕೃತಜ್ಞನಾಗಿದ್ದೇನೆ.

ಸೀತಾರಾಮಶಾಸ್ತ್ರಿ.

ಪ್ರಥಮ ಭಾಗದ ಕಥಾಸಾರಾಂಶ

ಇಯಜ್‌ಖಾನನೆಂಬುವನು ನವಾಬ್ ಹೈದರಲ್ಲೀ ಖಾನರವರ ದತ್ತು ಮಗ! ಹೈದರ್ ಬದುಕಿರುವಾಗಲೇ, ಇಯಜ್‌ಖಾನನನ್ನು ನಗರದ ನವಾಬನನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿದ್ದರು. ದೌಲತ್ ಎಂಬುವಳು ಹೈದರಲ್ಲೀಖಾನರ ಸಾಕು ಮಗಳು. ಅವಳೂ ನಗರದಲ್ಲಿಯೇ ಇದ್ದಳು.

ಟಿಪ್ಪೂಸುಲ್ತಾನನೂ-ಇಯಜ್‌ಖಾನನೂ ಇಬ್ಬರೂ ಬಾಲ್ಯದಿಂದಲೂ ದೌಲತ್ತಳನ್ನು ಮದುವೆಯಾಗಬೇಕೆಂದು ಆಶೆಯುಳ್ಳವರಾಗಿದ್ದರು. ದೌಲತ್ತಳು ಯಾರನ್ನೂ ಮದುವೆಯಾಗಿರಲಿಲ್ಲ.

ಹೈದರನು ತನ್ನ ಮರಣಕಾಲದಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಬಾಲ್ಯಸ್ನೇಹಿತನಾದ ಬಡಾ ಫಕೀರನೆಂಬ ಮಹಾ ಪುರುಷನನ್ನು ಕಳಿಸಿ ದೌಲತ್ತಳನ್ನು ಕರಸಿಕೊಂಡು, ಟಿಪ್ಪೂಸುಲ್ತಾನನೂ ಇಯಜ್‌ಖಾನನೂ ಪರಸ್ಪರ ಹೋರಾಡದಂತೆ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುವುದಾಗಿ ಅವಳಿಂದ ವಾಗ್ದಾನವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು, ಸತ್ತುಹೋದನು. ಹೈದರಾಲಿಯು ಸತ್ತ ತರುಣದಲ್ಲಿಯೇ ಟಿಪ್ಪೂಸುಲ್ತಾನನು ಯಾವುದೋ ನೆಪದಿಂದ ಇಯಜ್‌ಖಾನನೊಡನೆ ಜಗಳ ತೆಗೆದು, ನಗರದ ಮೇಲೆ ದಂಡೆತ್ತಿಹೊರಟನು. ಮಹಮ್ಮದಾಲಿಯೆಂಬ ಸುಪ್ರಸಿದ್ಧ ಸೇನಾನಾಯಕನನ್ನು ಪ್ರಬಲವಾದ ಸೈನ್ಯದೊಡನೆ ನಗರದ ಮೇಲೆ ದಂಡೆತ್ತಿ ಕಳುಹಿಸಿ ತಾನು ಆ ಸೈನ್ಯದ ಹಿಂದೆಯೇ ಹೋಗಿ ದೂರದಲ್ಲಿ ಬಿಡಾರ ಮಾಡಿದ್ದನು. ಟಿಪ್ಪೂಸುಲ್ತಾನರು ನಗರದ ಮೇಲೆ ದಂಡೆತ್ತಿ ಬರುವ ಸಮಾಚಾರವು ತಿಳಿಯಬರುತ್ತಲೇ ದೌಲತ್ತಳು ಇಯಜ್‌ಖಾನನ ರಾಜ್ಯತ್ಯಾಗ ಮಾಡಿಸಿದಳು

ಇಯಜ್‌ಖಾನನು ರಾಜ್ಯತ್ಯಾಗ ಮಾಡಿ ತನ್ನ ರಾಜ್ಯಾಧಿಕಾರವನ್ನು ಖಾಸಿಂಖಾನ್ ಎಂಬ ಸೇನಾಧಿಪತಿಗೆ ಒಪ್ಪಿಸಿ ಮಹಮ್ಮದಾಲಿಯವರನ್ನು ಗೌರವದಿಂದ ಸ್ವಾಗತಿಸಿ ನಗರದ ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಅವರಿಗೆ ಒಪ್ಪಿಸಿಬಿಡಬೇಕೆಂದು ಅಪ್ಪಣೆ ಮಾಡಿ ತಾನು ಅಂತರ್ಧಾನವಾದನು.

ಮಹಮ್ಮದಾಲಿಯು ಸೈನ್ಯ ಸಮೇತನಾಗಿ ನಗರಕ್ಕೆ ಬಂದನು. ದಾರಿಯುದ್ದಕ್ಕೂ ಮಹಮ್ಮದಾಲಿಗೆ ಸ್ವಾಗತದ ಏರ್ಪಾಡುಗಳಾಗಿದ್ದವು. ಖಾಸಿಂಖಾನನು ಅವನನ್ನು ನಗರದ ಅರಮನೆಯಲ್ಲಿ ಇಳಿಸಿ ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಅವರಿಗೆ

ಒಪ್ಪಿಸಿದನು. ಮುಹಮ್ಮದಾಲಿಯು ಇಯಜ್‌ಖಾನನ ರಾಜ್ಯತ್ಯಾಗದ ಕಥೆಯನ್ನು ಕೇಳಿ ಖಾಸಿಂಖಾನನು ತನಗೆ ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಒಪ್ಪಿಸಿದ ರೀತಿಯನ್ನು ನೋಡಿ ಆಶ್ಚರ್ಯಚಕಿತನಾಗಿ ಖಾಸಿಂಖಾನನನ್ನು ಜೊತೆಯಲ್ಲಿ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಸುಲ್ತಾನರ ಶಿಬಿರಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಸುಲ್ತಾನರಿಗೆ ಬಿನ್ನಯಿಸಿದನು.

ಸುಲ್ತಾನನು ಅಪ್ರತಿಭನಾಗಿ ಮುಹಮ್ಮದಾಲಿಯ ಶಿಫಾರಸಿನಂತೆ ನಗರದ ದಿವಾನಗಿರಿಯನ್ನು ಖಾಸಿಂಖಾನನಿಗೆ ಕೊಟ್ಟನು. ಅನಂತರ ಖಾಸಿಂಖಾನನನ್ನು ಅಂತರಂಗದಲ್ಲಿ ಕರೆಸಿ ಇಯಾಜ್‌ಖಾನನನ್ನು ಜರಿದನು. ಖಾಸಿಂಖಾನನಿಗೂ ಸುಲ್ತಾನರಿಗೂ ವಾಗ್ವಾದವಾಗಿ ಪ್ರಕೋಪಕ್ಕೆ ಬಂದು ಸುಲ್ತಾನನು ಖಾಸಿಂಖಾನನನ್ನು ಗಲ್ಲಿಗೇರಿಸುವಂತೆ ಅಪ್ಪಣೆ ಮಾಡಿದನು.

ಅವನನ್ನು ರಾಜಭಟರು ಗಲ್ಲಿಗೇರಿಸುವ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಈ ಸಮಾಚಾರವು ಮುಹಮ್ಮದಾಲಿಗೆ ತಿಳಿದು ಶರಣಾಗತರಕ್ಷಣೆ ಮಾಡುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಖಾಸಿಂಖಾನನನ್ನು ಉಳಿಸಿಬಿಟ್ಟನು.

ಸುಲ್ತಾನನಿಗೆ ಈ ಸಮಾಚಾರವು ತಿಳಿದು ಮುಹಮ್ಮದಾಲಿಯನ್ನೂ ಖಾಸಿಂಖಾನನನ್ನೂ ಹಿಡಿತರಿಸಿ, ಖಾಸಿಂಖಾನನನ್ನು ವಧೆಮಾಡಿಸಿ ಮುಹಮ್ಮದಾಲಿಯನ್ನು ಬಂಧನದಲ್ಲಿ ಇರಿಸಿದನು.

ಆ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಆಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿದ್ದ ಮುಹಮ್ಮದಾಲಿಯ ವಿರೋಧಿಗಳು ಸುಲ್ತಾನರಲ್ಲಿ ಮುಹಮ್ಮದಾಲಿಯ ಮೇಲೆ ನಾನಾವಿಧವಾದ ಚಾಡಿಗಳನ್ನು ಹೇಳಿ ಸುಲ್ತಾನರನ್ನು ರೇಗಿಸಿದರು.

ಅನಂತರ ಸುಲ್ತಾನನು ಮುಹಮ್ಮದಾಲಿಯವರನ್ನು ದರಬಾರಿನಲ್ಲಿ ವಿಚಾರಣೆಗೆ ಗುರಿಮಾಡಿದನು. ಈ ಸಮಾಚಾರವು ಶ್ರೀರಂಗಪಟ್ಟಣಕ್ಕೆ ತಿಳಿದು ಮುಹಮ್ಮದಾಲಿಯವರ ಪತ್ನಿಯು ಗಾಬರಿಗೊಂಡು ಅವರನ್ನು ಉದ್ಧಾರಮಾಡಲು ಶಿಬಿರಕ್ಕೆ ಬಂದಳು.

ಸುಲ್ತಾನನು ದರಬಾರಿನಲ್ಲಿ ವಿಚಾರಣೆ ಮಾಡುವಾಗ ಕೃತ್ರಿಮ ಸಂಧಾನವು ನಡೆದು ಸುಲ್ತಾನನು ಮುಹಮ್ಮದಾಲಿಯನ್ನು ಅಪರಾಧಿಯೆಂದೇ ನಿಶ್ಚಯಿಸಿದನು. ಆ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಸುಲ್ತಾನನ ಮುಂದೆ ಬಂದು ಪ್ರತಿಭಟಿಸಿದ ಆ ಮಹಾ ಸೇನಾನಾಯಕನ ಪತ್ನಿಯನ್ನು ಕೃದ್ಧನಾದ ಸುಲ್ತಾನನು ಒಬ್ಬ ಗುಲಾಮನಿಗೆ ಕೊಟ್ಟು ಮದುವೆ ಮಾಡಿಸಿ, ಮುಹಮ್ಮದಾಲಿಗೆ ವಿಷಪಾನ ಮಾಡಿಸಿ ಕೊಲ್ಲಿಸಿದನು.

ಇದು ಪ್ರಥಮಭಾಗದ ಕಥೆಯ ಸಂಗ್ರಹ.

ಪುನರ್ದರ್ಶನ

ಟಿಪ್ಪೂಸುಲ್ತಾನನ ಶಿಬಿರವು ಇಂದು ಪ್ರಶಾಂತವಾಗಿದೆ. ಈ ಶಾಂತಿಯು ಉತ್ಸಾಹ ಸಂತೋಷ ಭರಿತವಾದ ಸುಖಶಾಂತಿಯಲ್ಲ! ಸಮುದ್ರದಂತಹ ಗಂಭೀರ ಶಾಂತಿಯಲ್ಲ. ಇದು ಸ್ಮಶಾನ ಶಾಂತಿ! ಸೈನಿಕರ ಹೃದಯಗಳು ದಿಕ್ಕೆಟ್ಟಂತೆ ತಲ್ಲಣಿಸುತ್ತಿವೆ. ಸರದಾರರೆಲ್ಲರೂ ಭಯಭೀತರಾಗಿದಾರೆ. ಒಬ್ಬ ರೊಡನೊಬ್ಬರು ಧೈರ್ಯವಾಗಿ ಮಾತನಾಡುತ್ತಿಲ್ಲ. ಸರ್ವತ್ರ ಮೌನ! ಆದರೆ ಮನೋರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಪ್ರಬಲವಾದ ಕ್ಷೋಭೆ! ಮಂತ್ರಿಗಳು ಸೇನಾನಾಯಕರು ಖಾಜಿಗಳು ಎಲ್ಲರ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿಯೂ ದ್ವಂದ್ವ! ಸರಿ! ತಪ್ಪು! ಸರಿ—ತಪ್ಪು ಎಂದು ಎಲ್ಲರ ಮನಸ್ಸೂ ಬಡಿದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದೆ. ಪಹರೆಯವರು ನೌಕರರು ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಎಲ್ಲರೂ ಸೂತ್ರದ ಬೊಂಬೆಗಳಂತೆ ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಕೆಲಸ ಗಳನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿದಾರೆ. ಎಲ್ಲರ ಮನಸ್ಸೂ ದುಃಖಸಾಗರದಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಿದೆ. ಯಾರೇನು ಮಾಡಬಲ್ಲರು. ಸುಲ್ತಾನನ ಅಪ್ರತಿಹತವಾದ ಅಧಿಕಾರ!

ಸುಲ್ತಾನನಾದರೂ ಸುಖಿಯಾಗಿದಾನೇನು? ಇಲ್ಲ! ಸರ್ವಥಾ ಇಲ್ಲ. ಸುಲ್ತಾನನು ಪ್ರಾತರ್ವಿಧಿಗಳನ್ನು ಪೂರೈಸಿಕೊಂಡು ಡೇರೆಯಿಂದ ಹೊರಗೆ ಬಂದು ನೋಡಿದನು. ಒಂದು ಬಾರಿ ಆಕಾಶದಕಡೆ ತಲೆಎತ್ತಿ ನೋಡಿದನು. ದಿನಮಣಿಯ ಕಿರಣಗಳು ಕಣ್ಣು ಕುಕ್ಕಿದುವು. ಆ ಪ್ರಖರ ಕಿರಣಗಳನ್ನು ದಿಟ್ಟತನದಿಂದ ಎದುರಿಸಿ ಗಗನಮಂಡಲವನ್ನೇ ನೋಡುತ್ತಿದ್ದನು. ಅದು ಶೂನ್ಯಾಕಾಶವಂತೆ ಭಾಸವಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಆಕಾಶದಲ್ಲಿ ಸೂರ್ಯನೇ ಇಲ್ಲದೇ ಅಂಧಕಾರ ಕವಿದಂತೆ ಬೋಧೆಯಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಹಿಂದಿರಿಗಿ ತನ್ನ ಸೈನ್ಯದ ಕಡೆ ನೋಡುತ್ತಾನೆ. ಅಪಾರವಾದ ಸೈನ್ಯ! ಆ ಸೇನಾವಾಹಿನಿಯು ಜೀವಕಳೆ ಯಿಲ್ಲದ ಮಹಾಸ್ಮಶಾನದಂತೆ ಭೀಕರವಾಗಿ ಗೋಚರವಾಗುತ್ತದೆ. ಇದನ್ನೆಲ್ಲ ಧೈರ್ಯವಾಗಿ ನೋಡಲು ಸುಲ್ತಾನನಿಂದ ಸಾಧ್ಯವಾಗಲಿಲ್ಲ. ಮಂತ್ರಿವಧೆಯ ಮಹಾಪಾತಕವು ಸುಲ್ತಾನನ ಹೃದಯದಲ್ಲಿ ಶಲ್ಯವೇದನೆಯನ್ನುಂಟುಮಾ ಡುತ್ತಿದೆ. ಆ ದೀನಾವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಸುಲ್ತಾನನು ತನ್ನ ವಾಸಗೃಹಕ್ಕೆ ಹಿಂದಿರು ಗಿದನು. ಪರ್ಯಂಕದ ಮೇಲೆ ಬಿದ್ದು ಹೊರಳತೊಡಗಿದನು. ಅದು ರಾತ್ರಿಯೋ ಹಗಲೋ ಅವನಿಗೆ ಬೋಧೆಯಾಗಲಿಲ್ಲ. ದೀರ್ಘವಾದ ನಿಟ್ಟುಸಿರು ಬಿಟ್ಟು ಅಯ್ಯೋ! ವಿಧಿಯೇ ಎಂಥಾ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಮಾಡಿಸಿಬಿಟ್ಟೆ! ಎಂದು ಹಂಬಲಿ

ಸಿದನು. ಸುಲ್ತಾನನ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಸಮುದ್ರ ತರಂಗಗಳಂತೆ ವಿಚಾರತರಂಗಗಳೆದ್ದುವು. ಸಮುದ್ರ ತರಂಗಗಳು ಶೋಭಾಯಮಾನವಾಗಿದ್ದರೂ ಅದು ನಿರ್ಜೀವ! ಅವರಲ್ಲಿ ಸುಖವಿಲ್ಲ. ದುಃಖವಿಲ್ಲ. ಕ್ರೋಧವಿಲ್ಲ. ವ್ಯಸನ ಪ್ರವೃತ್ತಿಗಳಿಲ್ಲ. ಟಿಪ್ಪುವಿನ ಮನಸ್ತರಂಗಗಳು ಜ್ವಾಲಾಮಾಲಾಕುಲವಾಗಿ ಉರಿಯುತ್ತಿರುವ ಅರಣ್ಯದಂತೆ! ಅದು ಬಣ್ಣಬಣ್ಣ! ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ದೌಲತ್ತಳ ಮೋಹಕ-ರೂಪವು ಮೂರ್ತಿಮತ್ತಾಗಿ ಒಂದೊಂದೆ ಭಾಸವಾಗುತ್ತದೆ. ಪ್ರಣಯ ತರಂಗಗಳೇಳುತ್ತವೆ! ಆ ಮೋಹನರೂಪವು ನಗುತ್ತ ನರ್ತಿಸುತ್ತ ಮುಂದೆ ಬಂದು ನಿಲ್ಲುತ್ತದೆ. ಮನಸೆಳೆದು ಹಿಂದೆ ಸರಿದು ನೀಹಾರಾವೃತವಾದ ಆಕಾಶದಲ್ಲಿ ಅಂತರ್ಧಾನವಾಗುತ್ತದೆ. ಅಯಾಜ್‌ಖಾನನ ಮೂರ್ತಿಯು ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷವಾಗುತ್ತದೆ. ಕ್ರೋಧಾನಲವನ್ನು ಭೂಮ್ಯಾಕಾಶಗಳನ್ನು ವ್ಯಾಪಿಸಿ ಗಹಗಹಿಸಿ ನಗುತ್ತದೆ. ರಾಧೆಯು ಮಿಂಚಿನಂತಹ ಪ್ರೇಮಮೂರ್ತಿಯು ಮುಂದೆ ನಿಂತು ಮಧುರವಾಣಿಯಿಂದ ಸಂತೈಸುತ್ತದೆ. ಖಾಸಿಂಖಾನನ ನೀರವಮೂರ್ತಿಯು ಕಾಣಿಸಿಕೊಂಡು, ಉದ್ವೇಗವನ್ನೆಬ್ಬಿಸುತ್ತದೆ. ಕೆಣಕುತ್ತದೆ. ಮಹಮ್ಮದಾಲಿಯವರ ಗಂಭೀರ ವದನವು ಹೃದಯಾಕಾಶದಲ್ಲಿ ವಿರಾಜಮಾನವಾಗುತ್ತದೆ. ಸುಲ್ತಾನನ ಹೃದಯವು ಝಲ್ಲೆನಿಸುತ್ತದೆ! ಬಡಾಫಕೀರನ ಪ್ರಶಾಂತ ಗಂಭೀರಾಕೃತಿಯು ಮುಂದೆ ನಿಂತು ತನ್ನನ್ನು ತಿರಸ್ಕರಿಸುತ್ತಿರುವಂತೆ ಕಾಣುತ್ತದೆ. ಪಾಪವು ಶಮನವಾಗಲೆಂದು ಅಲ್ಲಾನಿನಲ್ಲಿ ಮೊರೆಯಿಡುತ್ತದೆ. ಸುಲ್ತಾನನು ಮೋಹ, ಕ್ರೋಧ, ಭ್ರಾಂತಿ, ದ್ವೇಷ, ವೈಷಮ್ಯ ಭಾವಗಳಿಂದ ಜರ್ಝರಿತನಾಗಿದಾನೆ. ಮನಸ್ಸಿನ ಬಣ್ಣವನ್ನು ಬಣ್ಣಿಸಬಲ್ಲವರಾರು? ಈಗ ಖಾಸಿಂಖಾನನು ಸುಲ್ತಾನನ ಎದುರಿನಲ್ಲಿ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷವಾಗಿ ಬಂದು ನಿಂತಿದ್ದರೆ ಅವನನ್ನು ಆಲಂಗಿಸಿ ನೀನು ವೀರನಹುದು. ಕ್ಷಮಿಸಿದ್ದೇನೆ ಹೋಗು! ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದನು. ಮಹಮ್ಮದಾಲಿಯು ಮುಂದೆ ಬಂದಿದ್ದರೆ ನನ್ನ ಮಹಾಪರಾಧವನ್ನು ಕ್ಷಮಿಸಿರಿ! ಎಂದು ಕೈ ಮುಗಿದು ಕೇಳಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದನು. ಬಡಾಫಕೀರನು ದರ್ಶನವಿತ್ತಿದ್ದರೆ ಅವರ ಪಾದಾರವಿಂದಕ್ಕೆರಗಿ ನನ್ನ ಪಾಪವನ್ನು ಪರಿಹರಿಸಿರಿ ಎಂದು ಬೇಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದನು. ಇಯಾಜ್‌ಖಾನನನ್ನು ಕಂಡಿದ್ದರೆ ಈ ನಗರವು ನಿನ್ನದು! ತೆಗೆದುಕೋ ಎಂದು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸುತ್ತಿದ್ದನು. ದೌಲತ್ತಳು ಸಾನ್ನಿಧ್ಯವಿತ್ತಿದ್ದರೆ ಶಿರಗೊಡ್ಡಿ ಪ್ರಣಯಭಿಕ್ಷೆಯನ್ನು ಯಾಚಿಸುತ್ತಿದ್ದನು. ಇದೆಲ್ಲವೂ ಈಗೆಲ್ಲಿ!

ಸುಲ್ತಾನನು ನಿಟ್ಟುಸುರುಬಿಟ್ಟು—ನಾನೇಕೆ ದುಃಖಿಸಲಿ! ನನಗಾಗಿ ದುಃಖಿಸುವವರಾರು? ನನ್ನ ಸ್ನೇಹಕ್ಕೆ ಸೌಜನ್ಯವೆಲ್ಲಿದೆ? ದೈನ್ಯಕ್ಕೆ ಪ್ರಸಾದವೆಲ್ಲಿದೆ? ಎಂದುಕೊಂಡನು. ನಿಜ! ಅವನ ಕಠೋರ ಹೃದಯ, ಕ್ರೂರವಾದ ಕರವಾಳ, ಇವೆರಡು ಮಾತ್ರ ಅವನನ್ನು ಓಲೈಸುತ್ತಿವೆ. ಇಯಜ್ ಖಾನನನ್ನು ಹಿಡಿದು ಬಂಧಿಸಿ, ಶ್ರೀರಂಗಪಟ್ಟಣಕ್ಕೆ ಕೊಂಡುಹೋಗಬೇಕು. ದೌಲತ್ತಳನ್ನು ಪ್ರಣಯ ಬಂಧನದಿಂದ ಬಂಧಿಸಿ ಕರೆದೊಯ್ಯಬೇಕು. ಇವೆರಡು ಪಣಗಳನ್ನು ಸಾಧಿಸದಿದ್ದರೆ ನಾನು ಸುಲ್ತಾನನೇ! ಎಂದು ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ ಶಪಥ ಮಾಡಿದನು.

ಮಧ್ಯಾಹ್ನ ಭೋಜನೋತ್ತರ ಸುಲ್ತಾನನ ಅಪ್ಪಣೆಯಂತೆ ದರಬಾರು ಸೇರಿತು. ಮಂತ್ರಿಗಳೊಡನೆಯೂ ಸೇನಾನಾಯಕರೊಡನೆಯೂ ರಾಜಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ಆಲೋಚಿಸಿದನು. ಸೈನ್ಯವು ಮಂಗಳೂರಿಗೆ ಹೋಗಬೇಕೆಂದೂ ಫರಂಗಿಯವರನ್ನು ಹೊಡೆದೋಡಿಸಿ ಮಂಗಳೂರನ್ನು ಸ್ವಾಧೀನಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದೂ ನಿಶ್ಚಯವಾಯಿತು. ನಗರದಲ್ಲಿ ಹತ್ತು ಸಹಸ್ರ ಸೈನ್ಯವು ಕಾವಲಾಗಿರಬೇಕೆಂದೂ ಜಲಾಲುದ್ದೀನರವರು ನಗರದ ದಿವಾನರಾಗಿರಬೇಕೆಂದೂ ಹುಕ್ಕುಂ ಆಯಿತು. ಸುಲ್ತಾನನೇ ಸ್ವಯಂ ಮಂಗಳೂರಿನ ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ಹೋಗುವುದಾಗಿ ಅಪ್ಪಣೆ ಮಾಡಿದನು. ಈ ಸಮಾಚಾರವು ಶಿಬಿರದಲ್ಲೆಲ್ಲಾ ಹರಡಿತು. ಎಲ್ಲೆಲ್ಲಿಯೂ ಕೋಲಾಹಲ! ಗುಡಾರಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ಕಿತ್ತರು. ಅಂಗಡಿಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ಕಟ್ಟಿದರು. ಆಟದವರು ಐಂದ್ರಜಾಲಕರು ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಗುಡಾರಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ಕಿತ್ತುಕೊಂಡು ಹೊರಟೇಬಿಟ್ಟರು. ನಟರೂ ನರ್ತಕಿಯರೂ ತಮ್ಮ ಸ್ನೇಹಿತರನ್ನು ಬೀಳ್ಕೊಂಡು ಪ್ರಯಾಣ ಬೆಳೆಸಿದರು. ಸಂಧ್ಯಾಕಾಲ ಮಂಗಳೂರಿಗೆ ಹೊರಡುವ ಸೈನ್ಯವು ಸಿದ್ಧವಾಯಿತು. ಮುಂದೆ ಆನೆಗಳು, ಕಾಳಾಳುಗಳ ದಳ, ಆ ಸೈನ್ಯದ ಹಿಂದೆ ಕುದುರೆ ಸವಾರರ ದಳ ಅದರ ಹಿಂದೆ ತೋಪಿನ ಗಾಡಿಗಳು, ಎಲ್ಲದಕ್ಕೂ ಹಿಂದೆ ಒಂಟೆಯ ರಾಹುತರ ದಳ, ನಗಾರಿನೌಪತ್ತು. ಎಲ್ಲವೂ ಹೊರಡಲು ತಯಾರಾಗಿ ನಿಂತವು. ಜಮಾದಾರರು, ರಿಸಾಲ್‌ದಾರರು, ರಿಜಿಮೆಂಟುದಾರರು ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ತುಕಡಿಗಳಿಗೆ ಹುಷಾರ್ ಕೊಟ್ಟು ಸಜ್ಜಾಗಿ ಸೈನ್ಯವನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸಿಕೊಂಡು ನಿಂತರು. ಸ್ವಯಂ ಸುಲ್ತಾನರವರು ಶ್ವೇತಾಶ್ವವನ್ನೇರಿ ಸಾಲಾಗಿ ನಿಂತಿರುವ ಸೈನ್ಯದಳಗಳ ಬಲ ಪಾರ್ಶ್ವದಲ್ಲಿ ಉದ್ದಕ್ಕೂ ನೋಡಿಕೊಂಡು ಮುಂದೆ ಬಂದು

ವಾಮಪಾರ್ಶ್ವಕ್ಕೆ ತಿರುಗಿ ಕುದುರೆಯನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸಿದರು. ಕೊಂಬುಕಹಳೆಯವರು ರಣವಾದ್ಯಗಳನ್ನು ಊದಿದರು. ರಣಭೇರಿಯು ಬಾರಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿತು. ಸುಲ್ತಾನನು ಕತ್ತಿಯನ್ನು ಹಿರಿದು ಬೀಸಿದನು. ಸೈನ್ಯವು ಮುಂದುವರಿದು ಹೊರಟಿತು. ಈ ಮಹಾಸೈನ್ಯದ ಹಿಂದೆ ಖಾಜಿಗಳು, ದಿರ್ವಾರುಗಳು ಮ್ಯಾನಾಗಳಲ್ಲಿ ಕುಳಿತು ಹೊರಟರು. ಹೀಗೆ ಸೈನ್ಯವನ್ನೆಲ್ಲಾ ಮಂಗಳೂರಿಗೆ ಸಾಗುಹಾಕಿ ಸುಲ್ತಾನನು ತನ್ನ ಬಿಡಾರಕ್ಕೆ ಬಂದನು. ಪರಿಜನರು ಬಂದು ಸುಲ್ತಾನನ ದಿರಸನ್ನು ಬಿಚ್ಚಿದರು. ಸುಲ್ತಾನನು ಸುಖಾಸನದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತನು, ಬೀಸಣಿಗೆಯವರು ಉಭಯಪಾರ್ಶ್ವಗಳಲ್ಲಿಯೂ ನಿಂತು ವ್ಯಜನಗಳಿಂದ ಬೀಸುತ್ತಿದ್ದರು.

ಸುಲ್ತಾನನು ಆಲೋಚಿಸತೊಡಗಿದನು. ಇಂದು ನಾನೇನು ಮಾಡತಕ್ಕದ್ದಿದೆ. ಸೋನಾಮಹಲಿಗೆ ಹೋಗಬೇಕು. ದೌಲತ್ ರಾಣಿಯನ್ನು ನೋಡಿ ಮಾತನಾಡಬೇಕು. ರಾಧಾರಾಣಿಯು ದೌಲತ್ತಳನ್ನು ಭೇಟಿ ಮಾಡಿಸುವುದಾಗಿ ಹೇಳಿದಳಲ್ಲವೇ ? ರಾಧಾರಾಣಿಯು ಬಂದು ಮಹಮ್ಮದಾಲಿಯವರ ಪ್ರಾಣದಾನ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಬೇಡಿದಳು. ಆ ಬೇಡಿಕೆಯನ್ನು ಸಫಲಗೊಳಿಸಲು ನನ್ನಿಂದ ಆಯಿತೇನು? ಅಲ್ಲಿ ಸೋನಾಮಹಲಿನಲ್ಲಿ ದೌಲತ್ತಳೇ ನಂದಾಳು! ಮಂತ್ರಿವಧೆಗೆ ಕಾರಣವೇನೆಂದು ಹೇಳಲಿ. ರಾಧೆಯು ತಿರಸ್ಕರಿಸಿದರೆ ನಾನೇನು ಮಾಡಲಿ ! ಅಲ್ಲಿ ಫಾತಿಮಾಬೇಗಂ ಇದಾಳೆ. ಅವಳಿಗೆ ನಾನು ಹೇಗೆ ಮುಖವನ್ನು ತೋರಿಸಲಿ. ಅವಳ ಮೇಲೆ ಎಷ್ಟೊಂದು ಕಠೋರ ಅತ್ಯಾಚಾರಗಳು ನಡೆದಿವೆ ! ನಾನು ಬೇಗಂ ಸಾಹೇಬಳಲ್ಲಿ ಕ್ಷಮಾಪ್ರಾರ್ಥನೆ ಮಾಡಬಹುದು. ಆ ಅಪರಾಧಗಳು ಕ್ಷಮಿಸುವಂತಹವುಗಳೇನು ? ಸಹಸ್ರ ಸಹಸ್ರ ಕ್ಷಮಾಭಿಕ್ಷೆಯನ್ನು ಬೇಡಿದರೂ, ಬೇಗಂ ಸಾಹೇಬಳನ್ನು ಸಂತೈಸುವುದು ಹೇಗೆ ? ಬಡಾಫಕೀರರು ಅಜ್ಞಾತವಾಸದಲ್ಲಿದ್ದಾರೆ. ಎಲ್ಲವೂ ನನಗೆ ಪ್ರತಿಕೂಲವೇ ಆಗಿದೆಯೇನು ? ಯಾರು ಪ್ರತಿಕೂಲವಾದರೇನು ? ಯಾರು ಅನುಕೂಲವಾದರೇನು. ಹೀಗೆ ಯೋಚಿಸುತ್ತಾ ಸೋನಾಮಹಲಿಗೆ ಹೋಗುವುದನ್ನು ನಿಶ್ಚಯಿಸಿದನು. ಸೂರ್ಯದೇವನು ಅಸ್ತಾಚಲವನ್ನು ಸಾರುತ್ತಿದ್ದಾನೆ. ಪಶ್ಚಿಮ ಘಟ್ಟಗಳ ಮೇಲೆ ಅಸ್ತಾಚಲವನ್ನೇರುತ್ತಿರುವ ಆದಿತ್ಯನ ಅರುಣ ಪ್ರಭೆಯು ಆಹ್ಲಾದವನ್ನುಂಟುಮಾಡುವಂತಿದೆ. ಸುಲ್ತಾನನು ಅಶ್ವಾರೂಢನಾಗಿ ನಗರದ ಕಡೆಗೆ ಹೊರಟನು. ನಾಲ್ಕಾರು ಮೈಗಾವಲಿನವರು ಹಿಂದೆ ಹಿಂದೆ ಸರಿಯುತ್ತ ಹಿಂಬಾಲಿಸಿದರು.

ಸೋನಾಮುಹಲು ಈ ಪಾಳಯಕ್ಕೆ ಹತ್ತು ಮೈಲಿಗಳಿದೆ. ಅಲ್ಲಿ ತನಗೇನಾದರೂ ಅಪಾಯವು ಸಂಭವಿಸಬಹುದೇ ! ಇಯಜ್‌ಖಾನನ ಗುಪ್ತ ತಂತ್ರವೇನಾದರೂ ಇದ್ದೀತೆ ! ರಾಧಾರಾಣಿಯು ಆಹ್ವಾನ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾಳೆ. ಮಹಮ್ಮದಾಲಿಯವರ ಪವಿತ್ರ ಸಮಾಧಿಯ ಮುಂದೆ ದೌಲತ್‌ರಾಣಿಯ ಭೇಟಿ ಮಾಡಿಸುವುದಾಗಿ ಹೇಳಿದಾಳೆ. ಆದರೂ .ಮೈಗಾವಲಿನ ಭದ್ರತೆಯು ಇರಲೇಬೇಕು ಎಂದು ಐನೂರು ಸೈನಿಕರನ್ನು ಗದ್ದಲವಿಲ್ಲದೇ ಸೋನಾಮುಹಲಿನ ಸುತ್ತುವಳಯದಲ್ಲಿ ಅಡಗಿರುವಂತೆ ಆಜ್ಞೆ ಮಾಡಿ-ಸೋನಾಮುಹಲಿನ ಕಡೆಗೆ ಕುದುರೆಯನ್ನು ಲಗುಬಗೆಯಿಂದ ಓಡಿಸಿದನು.

ಟಿಪ್ಪೂಸುಲ್ತಾನನು ಇಂದು ಸೋನಾಮುಹಲನ್ನು ನೋಡಲು ಹೊರಟಿದಾನೆ. ಅಲ್ಲಿ ದೌಲತ್ತಳನ್ನು ದರ್ಶನ ಮಾಡುತ್ತೇನೆಂಬ ಸಂತಸ. ರಾಧಾರಾಣಿಯು ಸ್ನೇಹ ವಿಶ್ವಾಸಗಳಲ್ಲಿ ಪೂರ್ಣ ಭರವಸೆ. ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ನಡೆದ ಘಟನೆಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ಪ್ರಯತ್ನ ಪುರಸ್ಸರವಾಗಿ ಮರೆತುಬಿಟ್ಟಿದಾನೆ. ಒಂದೊಂದು ಬಾರಿ ಇಂಥಾ ಮರವಿನಿಂದ ಎಷ್ಟೋ ಆಹ್ಲಾದವಾಗುತ್ತದೆ. ಈಗ ಸುಲ್ತಾನನ ಅಂತರಂಗವು ಪ್ರಸನ್ನವಾಗಿದೆ.

ಇಂದು ಸೋನಾಮುಹಲಿನಲ್ಲಿ ಬಹು ಗದ್ದಲ. ಮಹಮ್ಮದಾಲಿಯವರ ಆತ್ಮಶಾಂತಿಗಾಗಿ ದೌಲತ್ ರಾಣಿಯವರು ಬಡಬಗ್ಗರಿಗೆ-ಅನ್ನ ವಸ್ತ್ರ ಧನ ಧಾನ್ಯಗಳನ್ನು ದಾನಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಈ ದಾನಸಮಾರಂಭವು ಆ ಪ್ರಾಂತದಲ್ಲೆಲ್ಲಾ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ತಿಳಿದಿವೆ. ದರಿಯಾಬಾಗಿನಲ್ಲಿ ಬಹು ಜನರು ನೆರೆದಿದ್ದಾರೆ. ಪ್ರಾತಃಕಾಲದಿಂದಲೂ ದರಿಯಾಬಾಗಿನಲ್ಲಿ ಬಡವರಿಗೆ ಅನ್ನಸಂತರ್ಪಣೆಯು ನಡೆಯುತ್ತಲೇ ಇದೆ. ದರಿಯಾಬಾಗೆಲ್ಲವೂ ತಳಿರು ತೋರಣಗಳಿಂದ ಅಲಂಕೃತವಾಗಿದೆ. ಸೋನಾಮುಹಲಿನ ವಿಸ್ತಾರವಾದ ಪಡಸಾಲೆಯ ಮೇಲೆ ಆಢ್ಯವಾದ ಬೆಳ್ಳಿಯ ಸಿಂಹಾಸನವು ಅಲಂಕರಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿದೆ. ಎಡ ಬಲ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಬಡವರಿಗೆ ದಾನ ಮಾಡುವುದಕ್ಕಾಗಿ ರಾಶಿ ರಾಶಿಯಾಗಿ ವಸ್ತ್ರಗಳು ಅಣಿಯಾಗಿ ಇಡಲ್ಪಟ್ಟಿವೆ. ದೊಡ್ಡ ದೊಡ್ಡ ಹರಿವಾಣಗಳಲ್ಲಿ ಚಿಕ್ಕ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಕೊಡುವುದಕ್ಕಾಗಿ-ಮಿಠಾಯಿ - ಬತ್ತಾಸು - ಖರ್ಜೂರ-ಬಾದಾಮಿ ಮುಂತಾದ ತಿಂಡಿಯ ದಿನಸುಗಳು ತುಂಬಿವೆ. ಗೂಡೆ ಗೂಡೆಗಳಲ್ಲಿ ಹಣ್ಣುಗಳನ್ನು ಇಟ್ಟಿದಾರೆ. ಎಡ ಬಲ ಪಾರ್ಶ್ವಗಳಲ್ಲಿ ಮುತ್ತೈದೆಯರಿಗೆ-ಕೊಡಲು ಅರಿಸಿನ

ಕುಂಕುಮ ಪುಷ್ಪಗಳು ತಟ್ಟೆಗಳಲ್ಲಿ ಇಡಲ್ಪಟ್ಟಿವೆ. ಸಿಂಹಾಸನದ ಮುಂದೆ ಬೆಳ್ಳಿಯ ಕಾಲುಮಣೆಗಳನ್ನಿಟ್ಟು-ದೊಡ್ಡ ದೊಡ್ಡ ಬೆಳ್ಳಿಯ ಬಟ್ಟಲುಗಳಲ್ಲಿ ಚಿನ್ನದ ಮೊಹರೆಗಳನ್ನು ಬೆಳ್ಳಿಯ ರೂಪಾಯಿಗಳನ್ನು ತುಂಬಿಟ್ಟಿದಾರೆ. ಸಿಂಹಾಸನದ ಉಭಯ ಪಾರ್ಶ್ವಗಳಲ್ಲಿಯೂ, ಎತ್ತರವಾದ ಬೆಳ್ಳಿಯ ದೀಪ ಸ್ತಂಭಗಳನ್ನಿಟ್ಟು, ದೀಪಗಳನ್ನು ಹಚ್ಚಿದಾರೆ. ದರಿಯಾಬಾಗಿನಲ್ಲೆಲ್ಲಾ ದೀವಟಿಗೆಗಳನ್ನು ಹಚ್ಚಿ ಬೆಳಕು ಮಾಡಿದಾರೆ. ಸೋನಾಮಹಲೆಲ್ಲಾ ದೀಪ ಮಾಲೆಗಳಿಂದ ಅಲಂಕೃತವಾಗಿದೆ. ಸೋನಾಮಹಲಿಗೆ ಸ್ವಲ್ಪ ದೂರದಲ್ಲಿರುವ ಮಹಮ್ಮದಾಲಿಯವರ ಗೋರಿಯ ಸುತ್ತಲೂ ರೇಸಿಮೆಯನ್ನು ಹಾಸಿ-ಪುಷ್ಪದಾಸುಗಳನ್ನು ಇಟ್ಟಿದಾರೆ. ಸುತ್ತಲೂ ದೀಪಮಾಲೆಗಳಿಂದ ಅಲಂಕರಿಸಿದಾರೆ. ಗೋರಿಯು ಪುಷ್ಪಗಳಿಂದ ಮುಚ್ಚಿಹೋಗಿದೆ. ಸುತ್ತಲೂ, ಬೆಳ್ಳಿಯ ಅಗ್ಗಿಷ್ಟಿಕೆಗಳನ್ನಿಟ್ಟು-ಸುಗಂಧ ಪೂರಿತವಾದ ಲೋಭಾನದ ಹೊಗೆಯನ್ನು ಹಾಕಿದಾರೆ. ನೆಲದ ಮೇಲೆಲ್ಲಾ ಪನ್ನೀರನ್ನು ಚುಮುಕಿಸಿದಾರೆ ಗೋರಿಯ ಮೇಲೆ ಎರಚಿರುವ ಅತ್ತರುಗಳ ಗಮಗಮ ವಾಸನೆಯೂ ಊದು ಬತ್ತಿಗಳ ಸುಗಂಧವೂ ದರಿಯಾಬಾಗಿನಲ್ಲೆಲ್ಲಾ ತುಂಬಿದೆ

ಪೌಲತ್ತಳು ಬಿಳಿಯ ಪತ್ತಲವನ್ನುಟ್ಟು-ಕೇಸರಿಯ ಬಣ್ಣದ ಕಂಚುಕವನ್ನು ತೊಟ್ಟಿದ್ದಳು. ತಲೆಯ ಕೂದಲು ಕಟ್ಟಿ ಹೂವ್ವ ಮುಡಿದಿದ್ದಳು. ಮೇಲೆ ತೆಳುವಾದ ಜರತಾರಿಯ ಮೇಲುದುವನ್ನು ಹೊದ್ದಿದ್ದಳು. ಸೋನಾಮಹಲಿನಿಂದ ಸಖಿಯರೊಡಗೂಡಿ, ಹೊರಗೆ ಬಂದು ಮಹಮ್ಮದಾಲಿಯವರ ಗೋರಿಯ ಸಮೀಪಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಅಗ್ಗಿಷ್ಟಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಲೋಭಾನವನ್ನು ಹಾಕಿ, ಬೊಗಸೆಯಲ್ಲಿ ಪುಷ್ಪಗಳನ್ನು ಸಮರ್ಪಿಸಿ-ಗೋರಿಗೆ ವಂದಿಸಿ ಕಣ್ಣೊತ್ತಿಕೊಂಡು ಹಿಂದಿರುಗಿ ಒಂದೊಂದಾಗಿ ಮೆಟ್ಟಿಲುಗಳನ್ನು ಹತ್ತಿ ಸಿಂಹಾಸನದ ಮುಂದೆ ನಿಂತಳು. ರಾಧೆಯು ಪೌಲತ್ತಳನ್ನು ಸಿಂಹಾಸನದ ಮೇಲೆ ಕುಳ್ಳಿರಿಸಿದಳು. ಇಡೀ ದರಿಯಾಬಾಗೆಲ್ಲವೂ ಜಯ ಧ್ವನಿಯಿಂದ ತುಂಬಿ ಹೋಯಿತು! ಬಡ ಜನರು-ಸಾಲು ಸಾಲಾಗಿ ಬಂದು ದಾನವನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಪೌಲತ್ತಳ ಸಖಿಯರು ಬಟ್ಟೆ ಬರೆಗಳನ್ನೂ ಹುಡುಗರಿಗೆ ಮಿಠಾಯಿ ಹಣ್ಣುಗಳನ್ನೂ ಧಾರಾಳವಾಗಿ ದಾನ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಪೌಲತ್ತಳು ಮೊಹರಾಗಳನ್ನು ದಾನ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಳು.

ರಾಧಾ ರಾಣಿಯು ಇಂದು ಟಿಪ್ಪೂ ಸುಲ್ತಾನನಿಗೆ ಸೋನಾಮಹಲಿಗೆ ಬರುವಂತೆ ಆಹ್ವಾನವನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಳು. ಸುಲ್ತಾನನ ಬರುವನ್ನು ನಿರೀಕ್ಷಿಸುತ್ತಾ ದರಿಯಾಬಾಗಿನ ಹೊರವಳಯದಲ್ಲಿ ಸುಳಿದಾಡುತ್ತಿದ್ದಳು. ಟಿಪ್ಪೂ ಸುಲ್ತಾನನು ದರಿಯಾಬಾಗಿನ ಸಮೀಪಕ್ಕೆ ಬರುತ್ತಲೇ ದೂರದಿಂದಲೇ ಅಲ್ಲಿ ನಿಂತಿರುವವಳು ರಾಧಾರಾಣಿಯೆಂದು ಗುರುತಿಸಿದನು. ಸಮೀಪಕ್ಕೆ ಬರುತ್ತಲೇ ಕೆಳಗಿಳಿದು ರಾಧೆಯನ್ನು ವಂದಿಸಿದನು. ರಾಧಾ ರಾಣಿಯು ಆದರದಿಂದ ಸ್ವಾಗತಿಸಿ-ಟಿಪ್ಪೂ ಸುಲ್ತಾನನನ್ನು ದರಿಯಾಬಾಗಿನ ಒಳಕ್ಕೆ ಕರದೊಯ್ದಳು. ಅಂದಿನ ಆ ಸಾರಂಭವನ್ನು ನೋಡಿ ಸುಲ್ತಾನನಿಗೆ ಆಶ್ಚರ್ಯವಾಯಿತು. ದೂರದಿಂದಲೇ ಸಿಂಹಾಸನದ ಮೇಲೆ ಮಂಡಿಸಿದ್ದ ದೌಲತ್ ರಾಣಿಯವರನ್ನು ಕಂಡು ಆಶ್ಚರ್ಯ ಚಕಿತನಾದನು.

ಸುಲ್ತಾನನು- ಮಹಾರಾಣಿಯವರೇ! ಇಂದು ಇಲ್ಲಿ ಏರ್ಪಡಿಸಿದ ಸಡಗರಕ್ಕೆ ಕಾರಣವೇನು. ನಾನು ದರಿಯಾಬಾಗಿನ ದಾನ ಧರ್ಮಗಳನ್ನು ಎಷ್ಟೋ ಕೇಳಿದ್ದೇನೆ. ಆದರೆ ಇಷ್ಟು ಅದ್ಭುತವಾದುದೆಂದು ನನಗೆಂದೂ ಮನವರಿಕೆಯಾಗಿರಲಿಲ್ಲ.

ರಾಧೆ- ಸುಲ್ತಾನರವರೇ! ದೌಲತ್ತರಂತೆ ಒಡವರಿಗೆ ದಾನ ಧರ್ಮ ಮಾಡುವವರನ್ನು ನಾನು ಕಂಡು ಕೇಳಿಲ್ಲ. ಅವಳ ಸುಖ ಸಂತೋಷಗಳೆಲ್ಲವೂ ದಾನ ಧರ್ಮಗಳಲ್ಲಿಯೇ! ಅದರ ಇಂದು ಮಹಮ್ಮದಾಲಿಯವರ ಪುಣ್ಯ ಸ್ಮರಣೆಗಾಗಿ ಇಷ್ಟೊಂದು ಮಹಾ ದಾನಗಳು ನಡೆಯುತ್ತಿವೆ.

ಸುಲ್ತಾನ್- ರಾಣಿಯವರೇ! ದೌಲತ್‌ಳು ನಿಜವಾಗಿಯೂ ದೌಲತ್ ರಾಣಿಯಂತೆಯೇ ಕಂಗೊಳಿಸುತ್ತಾಳೆ. ಹತ್ತಿರ ಹೋಗಿ ಕಣ್ಣು ದಣಿಯುವಂತೆ ಆ ದಿವ್ಯ ಮೂರ್ತಿಯನ್ನು ನೋಡಬೇಕೆನ್ನಿಸುತ್ತದೆ ನಾನೂ ಆ ರಾಣಿಯ ಮುಂದೆ ಕೈಯೊಡ್ಡಿ ಭಿಕ್ಷೆ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳೋಣವೆನ್ನಿಸುತ್ತದೆ.

ರಾಧೆ- ನಗುತ್ತಾ ಶ್ರೀರಂಗಪಟ್ಟಣದ ಸುಲ್ತಾನರವರು ಭಿಕ್ಷೆ ಬೇಡುವುದೇ!

ಸುಲ್ತಾನ್- ನಾನು ತಮ್ಮಲ್ಲಿ ಭಿಕ್ಷೆ ಬೇಡುವುದಕ್ಕಾಗಿಯೇ ಬಂದಿದ್ದೇನೆ.

ರಾಧೆ- ಬಲ್ಲೆ! ಸುಲ್ತಾನರವರೇ ಅದನ್ನು ಬಲ್ಲೆ. ನಾನು ತಮಗೆ ಭಿಕ್ಷೆ ನೀಡುತ್ತೇನೆ!

ಸುಲ್ತಾನ್- ರಾಣಿಯವರೇ ನನ್ನನ್ನು ಮಹಮ್ಮದಾಲಿಯವರ ಗೋರಿಯ ಸನ್ನಿಧಾನಕ್ಕೆ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗುವಿರಾ? ಅಲ್ಲೊಂದು ಬಾರಿ ದೇವರಲ್ಲಿ ಕ್ಷಮಾಪ್ರಾರ್ಥನೆ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ.

ರಾಧೆ- ಸುಲ್ತಾನರವರೇ ಅಗತ್ಯವಾಗಿ ನಾನು ತಮ್ಮನ್ನು ಅಲ್ಲಿಗೆ ಕರದೊಯ್ಯುತ್ತೇನೆ. ಆದರೆ....ಆದರೆ ಒಂದು ಮಾತು! ಅಲ್ಲಿ ಫಾತಿಮಾ ಬೇಗಂರವರಿದ್ದಾರೆ.

ಸುಲ್ತಾನ್- ಒಳ್ಳೆಯವೇ ಆಯಿತು. ನಾನು ಅವರನ್ನು ದರ್ಶನ ಮಾಡಿ ಎರಡು ಮಾತನಾಡಬೇಕೆಂದಿದ್ದೇನೆ.

ರಾಧೆ- ತಾವು ಅವರನ್ನು ನೋಡಬಲ್ಲಿರಾ? ನೋಡಿ ಮಾತನಾಡಬಲ್ಲಿರಾ?

ಸುಲ್ತಾನ್- ಹೌದು! ರಾಣಿಯವರೇ! ಮೊದಲು ಅವರಲ್ಲಿ ನಾನು ಕ್ಷಮಾಪ್ರಾರ್ಥನೆ ಮಾಡಬೇಕು. ಅದು ನನ್ನ ಕರ್ತವ್ಯ.

ರಾಧೆ- ಹಾಗಾದರೆ ನಡೆಯಿರಿ! ಖತಿಗೊಂಡ ನಾರಿಯ ಮುಂದೆ ತಮ್ಮ ಧೈರ್ಯವೆಷ್ಟಿದೆಯೆಂಬುವನ್ನು ನಾನು ನೋಡುತ್ತೇನೆ.

ಸುಲ್ತಾನನು ಒಂದು ಬಾರಿ ನಕ್ಕು ಮುಂದಕ್ಕೆ ಹೆಜ್ಜೆ ಇಟ್ಟನು. ರಾಧೆಯು ಆ ಜನಸಂದಣಿಯಲ್ಲಿ ಸುಲ್ತಾನನನ್ನು ಕರದುಕೊಂಡುಹೋಗಿ ಮಹಮ್ಮದಾಲಿಯವರ ಗೋರಿಯ ಮುಂದೆ ನಿಲ್ಲಿಸಿದಳು. ಸುಲ್ತಾನನು ಆ ಗೋರಿಯ ಮುಂದೆ ಮಂಡಿಯೂರಿ ಕುಳಿತು ವಂದಿಸಿದನು. ಅನಂತರ ಪುಷ್ಪಗಳನ್ನು ಏರಿಸಿ-ಪುನಃ ಆ ಗೋರಿಯನ್ನು ಕಣ್ಣಿಗೊತ್ತಿಕೊಂಡನು. ಎದ್ದು ಕೈ ಮುಗಿದು ನಿಂತನು. ಮಹಮ್ಮದಾಲಿಯವರೇ ತನ್ನ ಮುಂದೆ ಬಂದು ನಿಂತಂತೆ ಭಾಸವಾಯಿತು. ಸುಲ್ತಾನನ ಕಣ್ಣುಗಳಲ್ಲಿ ಕಣ್ಣೀರು ಹರಿಯಲಾರಂಭಿಸಿತು. ಅಳಲಾರಂಭಿಸಿದನು. ಸುಲ್ತಾನನು ಎಂದೂ ಅಷ್ಟು ದುಃಖ ವಿಹ್ವಲನಾದುದಿಲ್ಲ. ಕಲ್ಲೆದೆಯು ಕರಗಿ ನೀರಾಗಿ ಹರಿಯುತ್ತಿದೆ.

ಅಯ್ಯೋ ದೇವರೇ! ಎಂಥಾ ಘಟನೆಯನ್ನು ತಂದೊಡ್ಡಿದೆ! ಮಹಮ್ಮದಾಲಿಯು ಹಳೆಯ ಮನುಷ್ಯ! ದೇವರ ಮನುಷ್ಯ! ಖಾಸಿಂ ಖಾನನಿಗೆ

ವಾಗ್ದಾನವನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ನಮ್ಮ ಶಿಬಿರಕ್ಕೆ ಕರತಂದ! ಮಹಮ್ಮದಾಲಿಯ ವಾಗ್ದಾನವಿಲ್ಲದಿದ್ದರೆ-ಖಾಸಿಂಖಾನನು ನಮ್ಮ ಶಿಬಿರಕ್ಕೆ ಬರುತ್ತಿದ್ದನೆ? ಆ ಖಾಸಿಂ ಖಾನನಿಗಾಗಿಯೇ ಮಹಮ್ಮದಾಲಿಯು ತನ್ನ ಪ್ರಾಣವನ್ನೊಪ್ಪಿಸಿದನು. ಅಂದು ದರಬಾರಿನಲ್ಲಿ ಯಾವುದು ನ್ಯಾಯವೆಂದು ನನಗೆ ತೋರಿತೋ ಯಾವುದು ರಾಜಧರ್ಮವೆಂದು ಹೊಳೆಯಿತೋ-ಇಂದು ಅದು ಪಾಪವೆಂದೂ, ದೇಶದ್ರೋಹವೆಂದು ನನಗೇ ತೋರುತ್ತಿದೆ. ಆದರೆ ಇದಕ್ಕೆ ಪರಿಹಾರವೆಲ್ಲಿದೆ? ನನ್ನ ಪಾಪಕ್ಕೆ ಆ ಮರಣಾಂತ ಪ್ರಾಯಶ್ಚಿತ್ತವೇ ಇಲ್ಲ. ಎಂದು ಹಂಬಲಿಸುತ್ತಿದ್ದನು. ಹೀಗೆ ಬಹಳ ಹೊತ್ತಾದ ಮೇಲೆ ಹಿಂದಿರುಗಿ ನೋಡಿದನು. ಹಸಿದ ಸಿಂಹದಂತೆ ಉರಿಯುವ ಕಣ್ಣುಗಳಿಂದ ಮುರಮುರನೆ ನೋಡುತ್ತಾ ಒಂದು ವ್ಯಕ್ತಿಯು ನಿಂತುಕೊಂಡಿದ್ದಿತು. ಸುಲ್ತಾನನು ಅವಳನ್ನು ಗುರ್ತಿಸಿದನು.

ಫಾತಿಮಾ! ಪಾತಿಮಾ ಬೇಗಂ! ಎಂದು ಅಧೋಕ್ತಿಯಲ್ಲಿ ತೊದಲುತ್ತಾ ಅವಳಿಗೆ ಕೈ ಮುಗಿದು ಬೇಗಂ ಸಾಹೇಬ್-ನನ್ನನ್ನು ಕ್ಷಮಿಸಿರಿ! ತಮ್ಮ ಮೇಲೆ ಬಹಳ ಅತ್ಯಾಚಾರ ನಡೆದಿವೆ. ಘೋರವಾದ ಅಪರಾಧವು ನನ್ನಿಂದ ಸಂಭವಿಸಿದೆ. ತಾಯಿ! ಕ್ಷಮಿಸಿರಿ!

ಸುಲ್ತಾನನೇ! ನನ್ನ ಹೃದಯದಲ್ಲಿ ದ್ರವವಿಲ್ಲ! ಅದು ಕಲ್ಲಿಗಿಂತ ಕಠೋರವಾಗಿದೆ. ಕಾದ ಕಬ್ಬಿಣದಂತೆ ಉರಿಯುತ್ತಿದೆ. ನಿನ್ನ ಮೇಲೆ ಸೇಡು ತೀರಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದು, ನಿನ್ನ ಪ್ರಾಣಗಳನ್ನು ಹಿಂಡಬೇಕೆಂದು ನನ್ನ ವೇದನಾಮಯವಾದ ಹೃದಯವು ಪ್ರೇರಿಸುತ್ತಿದೆ. ನಾನು ಕ್ಷಮಿಸುವುದೇ-ಸುಳ್ಳು! ನೀನು ಈ ಮಹಾಪುರುಷನ ಗೋರಿಯೊಳಗೆ ನನ್ನನ್ನೂ ಈಗಲೇ ಗೋರಿ ಮಾಡಿಸಿದರೂ, ನಾನು ಪಿಶಾಚಿಯಾಗಿ ನಿನ್ನ ಪ್ರಾಣಾಪಹಾರ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ.

ಸುಲ್ತಾ- ತಾಯಿ! ಬೇಗಂಸಾಹೇಬ! ಮಹಮ್ಮದಾಲಿಯವರು ನಿನಗಿಂತಲೂ ನನಗೇ ಹೆಚ್ಚು. ಈ ಇಡೀ ಮೈಸೂರಿನ ರಕ್ಷಣೆಯ ಭಾರವು ಅವರ ಮೇಲೆ ಇತ್ತು. ಇಂದು ಈ ರಾಜ್ಯಕ್ಕೆ ರಕ್ಷಕರಿಲ್ಲವೆಂದು ನನ್ನ ಹೃದಯವು ಪರಿತಪಿಸುತ್ತಿದೆ. ರಾಜಕಾರಣವು ಎದ್ದು ಬಂದು ಮಾಯೆಯನ್ನು ಹೊಡಿ, ನನ್ನನ್ನೂ-ಮಹಮದಾಲಿಯವರನ್ನೂ ಮೋಸಮಾಡಿ

ಅವರನ್ನು ಕೊಂಡುಹೋಯಿತು. ನಾನು ಅಪರಾಧ ಮಾಡಿದೆ. ಅಕ್ಷಮ್ಯವಾದ ಅಪರಾಧ.

ಫಾತಿಮಾ- ಸುಲ್ತಾನರೇ ಪ್ರಜೆಗಳು ಅಪರಾಧ ಮಾಡಿದರೆ, ರಾಜರು ಶಿಕ್ಷೆ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಸ್ವಯಂ ರಾಜರೇ ಅಪರಾಧ ಮಾಡಿದರೆ-ಅವರಿಗೆ ಶಿಕ್ಷಕರೇ ಇಲ್ಲವೋ !

ಸುಲ್ತಾನ್- ದೇವರು ! ಜಗದೀಶನು ಶಿಕ್ಷೆ ಮಾಡುತ್ತಾನೆ.

ಫಾತಿಮಾ- ನಾನು ದೇವರನ್ನು ನಂಬುವುದಿಲ್ಲ ! ದೇವರಿಲ್ಲ. ಆ ದೇವರಿದ್ದರೆ-ಹೀಗೆ ಆಗುತ್ತಲೇ ಇರಲಿಲ್ಲ. ನೀವು ಅಪರಾಧ ಮಾಡಿ ಶಿಕ್ಷೆ ಕೊಡುವಾಗ-ಆ ದೇವರ ಹೆಸರು ಹೇಳಿ ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ನೋಡುತ್ತೀರಿ. ನಾನು ಮುಖಾಮುಖಿಯಾಗಿ ತಮ್ಮನ್ನು ನೋಡಿ-ನನ್ನ ಮನಸ್ಸಿನ ದುಗುಡವನ್ನು ತಮ್ಮ ಮುಂದಿಟ್ಟು-ಶಪಥ ಮಾಡಬೇಕೆಂದಿದ್ದೆ. ಅಂದು ಆ ದರಬಾರಿನಲ್ಲಿ, ಆ ಘೋರ ಪ್ರಕರಣದಲ್ಲಿ ಮಹಾಪುರುಷರಾದ ಮಹಮ್ಮದಾಲಿಯವರು-ನನ್ನನ್ನು ಧಿಕ್ಕರಿಸಿ ತಡದುಬಿಟ್ಟರು. ಇಂದು ಈ ಪವಿತ್ರವಾದ ಗೋರಿಯ ಸನ್ನಿಧಾನದಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಜ್ಞೆ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ. ಸುಲ್ತಾನರೇ ! ನಿಮ್ಮ ಅಸುವನ್ನು ಹೀರಿ-ಈ ಸುಲ್ತಾನೀ ಅಧಿಕಾರವನ್ನು ಮಣ್ಣುಪಾಲು ಮಾಡಿದಲ್ಲದೇ-ನಾನು ಶಾಂತಳಾಗುವುದೇ ಇಲ್ಲ. ನನ್ನ ಈ ಅಪವಿತ್ರ ದೇಹದಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಣವಿರುವವರೆಗೆ ನಾನು ತಮ್ಮ ಶತೃ ! ಇದರಿಂದ ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾದರೆ, ಈ ಖಡ್ಗದಿಂದ ನನ್ನನ್ನು ಒಂದೇ ಏಟಿಗೆ ಹೊಡೆದು ತುಂಡು ಮಾಡಿಬಿಡಿರಿ ! ಈ ಗೋರಿಯ ಸಮೀಪದಲ್ಲಿ ನನ್ನ ಗೋರಿಯೂ ಆಗಲಿ ! ಆ ಗೋರಿಯೊಳಗೆ-ಮಹಮ್ಮದಾಲಿಯವರನ್ನು ಆರಾಧಿಸುತ್ತಾ ಅನಂತಕಾಲ ಕಳೆಯುವೆನು.

ಸುಲ್ತಾನ್- ತಾಯಿ ! ನನ್ನ ಅಪರಾಧವನ್ನು ಕ್ಷಮಿಸು ! ಮೈಸೂರಿನ ರಾಜಕೀಯವು ನನ್ನ ಕೈಯಿಂದ ಮಹಾಪರಾಧವನ್ನು ಮಾಡಿಸಿತು. ಮಹಮ್ಮದಾಲಿಯವರ ವಿಯೋಗಕ್ಕಾಗಿ ಈ ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲರಿಗಿಂತಲೂ ಅಧಿಕವಾಗಿ ಪರಿತಪಿಸುತ್ತಿರುವವನು ನಾನು ! ನನ್ನ ಹೃದಯದಲ್ಲಿ ಆಗುತ್ತಿರುವ ದಾರುಣವಾದ ಯಾತನೆಯನ್ನು ನೀನೇನು ಬಲ್ಲೆ !

ಕ್ಷಮಿಸು ತಾಯಿ! ನನ್ನ ಅಪರಾಧಗಳನ್ನು ಮನ್ನಿಸು! ಎಂದು ನಾನಾವಿಧವಾಗಿ ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಿದನು. ಫಾತಿಮಳ ದುಃಖವು ಉಕ್ಕಿ ಬಂದು ಮೂರ್ಛಿತಳಾಗಿ ಬಿದ್ದಳು.

ರಾಧೆಯು ಸುಲ್ತಾನನ ಕೈಹಿಡಿದು ಜೋನಾಮಹಲಿನ ಕಡೆಗೆ ಕರೆದು ಕೊಂಡು ಹೋದಳು. ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ದೌಲತ್ತಳ ದಾನಧರ್ಮವೆಲ್ಲವೂ ಪೂರೈಸಿತ್ತು. ಜನರೆಲ್ಲರೂ ಸಂತುಷ್ಟಚಿತ್ತರಾಗಿ ಹೊರಟುಹೋಗುತ್ತಿದ್ದರು. ದೌಲತ್ ರಾಣಿಯು ಜೋನಾನಾಮಹಲಿನೊಳಗೆ ಹೊರಟುಹೋಗುತ್ತಿದ್ದಳು. ಸುಲ್ತಾನನು ಆ ಹಜಾರದಲ್ಲಿ ವಿರಾಜಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಸಿಂಹಾಸನವನ್ನು ನೋಡುತ್ತ ನಿಂತನು. ಅವನ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಆಲೋಚನೆಗಳು ಮೂಡಿದುವು. ದೌಲತ್ತಳು ನಿಜವಾದ ರಾಣಿಯಂತೆ ವಿರಾಜಿಸುತ್ತಾಳೆ. ಅಪಾರವಾದ ದಾನಧರ್ಮಗಳನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಾಳೆ. ಇಷ್ಟೊಂದು ಹಣವು ಇವರಿಗೆಲ್ಲಿ ಬರಬೇಕು. ಇದೆಲ್ಲಾ ನಗರದ ಭಂಡಾರದಿಂದಲೇ ಬಂದಿರಬೇಕು. ಹಾಗಾದರೆ, ಈ ದೌಲತ್ತಳು ಇಯಾಜ್‌ಖಾನನ ಪ್ರೇಯಸಿಯೇನು? ಈ ರಾಧೆಯಾರು? ಇವರುಗಳು ಇಯಾಜ್‌ಖಾನನ ಆಶ್ರಿತೆಯರಾದರೆ ರಾಜ್ಯಚ್ಯುತಿಯಾದ ಮೇಲೂ, ಇಲ್ಲಿ ಇಷ್ಟೊಂದು ಸಂತೋಷ ಸಂಭ್ರಮಗಳಿಗೆ ಕಾರಣವೇನು? ಇವರಲ್ಲೆಲ್ಲಾ ಏನೋ ಒಂದು ಅಭೇದ್ಯವಾದ ಅಂತರಂಗವಿದೆ. ಈ ಫಾತಿಮಳೂ ಇಲ್ಲಿ ಬಂದು ಸೇರಿದ್ದಾಳೆ. ಈ ಬೇಗಂ ಸಾಹೇಬಳು ಈ ದಿನ ಇಷ್ಟೊಂದು ಕ್ರೋಧಾವೇಶದಿಂದ ಮಾತನಾಡಿದಳು. ಇವರೆಲ್ಲರೂ ನಮ್ಮ ಶತೃತ್ವವನ್ನು ಸಾಧಿಸುವವರೇ ಇರಬಹುದೆ! ಬಡಾಫಕೀರರವರಿಗೆ ಈ ಅಂತರಂಗವೆಲ್ಲವೂ ಗೊತ್ತಿದೆ. ಅವರಿಗೆ ನಮ್ಮ ಮೇಲೆ—ನಮ್ಮ ಸಿಂಹಾಸನದ ಮೇಲೆ ಪರಮಾನುಗ್ರಹ! ಇದೆಲ್ಲಾ ಅಭೇದ್ಯವಾಗಿದೆ. ಇಂದು ಎಲ್ಲವೂ ಬಯಲಾಗಿ ಹೋಗುತ್ತದೆ. ದೌಲತ್ತಳು ನನ್ನಲ್ಲಿ ಪ್ರೀತಿಯುಳ್ಳವಳು. ರಾಧಾರಾಣಿಯು ಅವಳ ಸ್ನೇಹಿತಳು. ಇಯಾಜ್‌ಖಾನನು ನಮ್ಮ ಪರಮ ವಿರೋಧಿ. ಫಾತಿಮಾ ಬೇಗಂಳು ಅವನ ಜೊತೆಗೇ ಸೇರಿಕೊಳ್ಳಲಿ. ನನ್ನವಳಾದ ದೌಲತ್ತಳನ್ನು ನಾನು ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗುತ್ತೇನೆ. ಹೀಗೆ ಯೋಚಿಸುತ್ತಾ ಜೋನಾನಾಮಹಲನ್ನು ಪ್ರವೇಶಮಾಡಿದನು. ಸುಲ್ತಾನನು ರಾಧಾರಾಣಿಯ ಕಡೆ ತಿರುಗಿ ನೋಡಿ;—ರಾಣಿಯವರೇ! ನನ್ನಮೇಲೆ ತಮ್ಮ ಅನು

ಗ್ರಹವು ಅಪಾರವಾದುದು. ತಮ್ಮ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ವಿರೋಧವನ್ನುಂಟು ಮಾಡುವ ಎಷ್ಟೋ ಘಟನೆಗಳು ನನ್ನಿಂದ ನಡೆದುಹೋಗಿದ್ದರೂ, ತಾವಿಷ್ಟು ಆದರಾತಿಶಯಗಳಿಂದ ನನಗೆ ಆಹ್ವಾನ ಕೊಟ್ಟಿರಿ! ಇಂದು ದೌಲತ್ ರಾಣಿ ಯನ್ನು ನೋಡಿ ಮಾತನಾಡಿಕೊಂಡು ಹೋಗುವ ಸಂಧಿಯು ಲಭಿಸಿದೆ. ಅದು ತಮ್ಮ ವಿಶ್ವಾಸದಿಂದ! ನಾನು ತಮಗೆ ಚಿರಋಣಿಯಾಗಿದೇನೆ. ಆಥೆಯೊಡನೆ ಸುಲ್ತಾನನು ಹೀಗೆ ಮಾತನಾಡುತ್ತಿರುವಾಗಲೇ ದೌಲತ್ತಳು ಹಜಾರಕ್ಕೆ ಬಂದಳು. ಟಿಪ್ಪುವು ಅತ್ತಕಡೆಗೆ ತಿರುಗಿ ನೋಡಿದರು. ದೌಲತ್ತ ಳನ್ನು ನೋಡಿ ಬಹುದಿನಗಳಾಗಿ ಹೋಗಿವೆ. ಈಗ ಟಿಪ್ಪುವಿನ ಮುಂದೆ ನಿಂತಿರುವವಳು ಆ ಕಿಶೋರಾವಸ್ಥೆಯ ಮುಗ್ಧೆಯಲ್ಲ! ಇಂದು ಪ್ರಗಲ್ಭ ತಾರುಣ್ಯದಿಂದ ಶೋಭಿಸುತ್ತಿರುವ ಸುರಸುಂದರಿ! ಬಿಳಿಯ ಮಜಲಿನ್ನಿನ ಲಂಗವನ್ನುಟ್ಟು ಬಿಳಿಯ ರೇಶಿಮೆಯ ಕಂಚುಕವನ್ನು ತೊಟ್ಟು ಜರಿಯ ಮೇಲುದುವನ್ನು ಹೊದ್ದಿದ್ದಾಳೆ. ಕಂಠದಲ್ಲಿ ಒಂಟೆಳೆಯ ಮುತ್ತಿನ ಹಾರವು ಕಂಗೊಳಿಸುತ್ತಿದೆ. ಸ್ವರ್ಣಲತೆಯಂತೆ ಬಳುಕುತ್ತಿರುವ ಶರೀರ. ಆ ಶರೀರ ಕಾಂತಿಯು ತೆಳುವಾದ ಹುಜಲಿನ್ನಿನ ವಸ್ತ್ರಗಳಿಂದ ತೂರಿ ಹೊರ ಹೊಮ್ಮುತ್ತಿದೆ. ಶರತ್ಕಾಲದ ಚಂದ್ರಬಿಂಬದಂತೆ ದೌಲತ್ತಳ ಮುಖಾರ ವಿಂದವು ಬೆಳಗುತ್ತಿದೆ. ವಿಶಾಲವಾದ ತರಳನೇತ್ರಗಳು. ಎಳಸಾದ ನಾಸಿಕ. ಕನ್ನಡಿಯಂತೆ ಥಳಥಳಿಸುವ ಕಪೋಲಗಳು. ಮುದ್ದಾದ ಕೆಂದುಟಿ. ಸಣ್ಣ ಮುತ್ತುಗಳಂತೆ ಶೋಭಿಸುವ ದಂತಪಂಗ್ತಿ. ಬೆಳದಿಂಗಳಿನ ಪ್ರಭೆಯನ್ನು ಚೆಲ್ಲುತ್ತಿರುವ ಮಂದಹಾಸ! ಮನೋಹರವಾದ ಕೈಕಾಲುಗಳು. ಪದ್ಮ ದಂತಹ ಪಾದಯುಗ್ಮ. ದುಂಬಿಗಳ ಹಿಂಡಿನಂತೆ ಶರೀರವೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಮುಚ್ಚು ತ್ತಿರುವ ಕೇಶದಾಮ. ಮಿಂಚಿನಂತಹ ಕಟಾಕ್ಷ. ಅಮೃತದಂತಹ ಮಧುರ ವಾಣಿ. ಸುಲ್ತಾನನು ದೌಲತ್ತಳ ರೂಪಸಾಗರದಲ್ಲಿ, ವಾಕ್ಸುಧೆಯಲ್ಲಿ, ಕಟಾ ಕ್ಷದ ತೆರೆಗಳಲ್ಲಿ, ತೇಲುತ್ತ ತನ್ನನ್ನು ತಾನು ಮರೆತಿದಾನೆ. ಅವನಿಗೆ ಜಗತ್ತೆ ಲ್ಲವೂ ಸೌಂದರ್ಯಮಯಿ - ಸುಹಾಸಮಯಿ- ವಿಲಾಸಮಯಿ- ದೌಲತ್ತಳೇ ಆಗಿದೆ.

ದೌಲತ್ತಳು ಉಪಚಾರೋಕ್ತಿಗಳಿಂದ ಸುಲ್ತಾನನ್ನು ಸ್ವಾಗತಿಸಿದಳು. ಸುಲ್ತಾನನು ಹಸನ್ಮುಖದಿಂದ, ರಾಣಿಯವರೇ, ಎಷ್ಟೋ ದಿವಸಗಳಿಂದ

ತಮ್ಮ ದರುಶನಕ್ಕಾಗಿ ತವಕಪಡುತ್ತಿದ್ದೆ. ಈ ರಾಧಾರಾಣಿಯವರ ಸೌಜನ್ಯ ದಿಂದ ಇಂದು ಅದು ಲಭಿಸಿತು. ಈ ಪ್ರಾಂತದಲ್ಲಿ ·ತಮ್ಮ ಹೆಸರು ಪ್ರಸಿದ್ಧಿ ಯಾಗಿದೆ. ಎಲ್ಲರೂ ದೌಲತ್‌ರಾಣಿ, ದೌಲತ್‌ರಾಣಿ ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ. ಆ ರಾಣೀ ಗಿರಿಯು ಬಲು ಚನ್ನಾಗಿ ಒಪ್ಪುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಬಾಲ್ಯದ ನೆನಪು ಸುಖಮಯವಾದುದು. ಅಂದಿನಂತೆ ಇಂದೂ ನಿಮ್ಮನ್ನು "ದೌಲತ್" ಎಂದು ಕರೆಯಲು ನನಗೆಷ್ಟೋ ಆಶೆ.

ದೌಲತ್- ಸುಲ್ತಾನರೇ ನಾನು ಅಂದಿನವಳೇ ಆಗಿದೇನೆ. ತಾವು ಮಾತ್ರ ಹಾಗಲ್ಲ. ಮೈಸೂರಿನ ರಾಜ್ಯಧುರವನ್ನು ಹೊತ್ತ ಸತ್ವಶಾಲಿಗಳಾದ ಸುಲ್ತಾನರು ತಾವು! ತಮ್ಮ ಆಜ್ಞಾಧಾರಕರಾದ ಬಂಧುಗಳು ನಾವು.

ಸುಲ್ತಾನ್- ದೌಲತ್! ಶ್ರೀರಂಗಪಟ್ಣದ ನವಾಬರ ಅರಮನೆಯಲ್ಲಿ ಬೆಳೆದ ರಾಜ ಹೆಂಸಿಯು ನೀನು. ನೀನು ನಿನ್ನ ಈ ರಾಣಿಗಿರಿಯ ವೈಭವವನ್ನು ಅಲ್ಲಿಯೇ ನಡೆಸಬಾರದೇಕೆ?

ರಾಧೆ- ಸುಲ್ತಾನರೇ ನೀವಿಬ್ಬರೂ ಪಿತೂರಿಯನ್ನು ನಡೆಸುತ್ತಿರುವಂತಿದೆ. ನೀವು ದೌಲತ್ ರಾಣಿಯವರನ್ನು ಪುಸಲಾಯಿಸಿ ಹಾರಿಸಿಕೊಂಡು ಹೋಗುವಂತಿದೆ. ನೀವಿಬ್ಬರೂ ಶ್ರೀರಂಗಪಟ್ಣದವರು. ಆ ಪಟ್ಟಣದ ಚಾತುರ್ಯವು ಈ ನಗರದಲ್ಲಿ ಸಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ದೌಲತ್ ರಾಣಿಯವರು ಸುಲ್ತಾನರ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿ ಓಡಿಹೋಗುವುದನ್ನು ನಾನೊಪ್ಪುವುದಿಲ್ಲ. ಸುಲ್ತಾನರವರೇ ಈ ನಗರದಲ್ಲಿ ರಾಜ್ಯಭಾರ ಮಾಡಬಾರದೇಕೆ?

ದೌಲತ್- ನಗುತ್ತಾ-ರಾಧಾರಾಣಿಯವರೇ ಈ ನಗರದ ರಾಜ್ಯವು ತಮ್ಮದೇನು?

ರಾಧೆ- ನಗರವು ನನ್ನದಾಗಿದ್ದರೆ-ಹೀಗೆ ಬಿಟ್ಟುಕೊಡುತ್ತಿದ್ದೆನೆ? ನಗರವು ನನ್ನದಲ್ಲದಿದ್ದರೂ—ನಾನು ನಗರದವಳು!

ಸುಲ್ತಾನ್- ಏಕೆ! ರಾಧಾರಾಣಿಯವರು ನಗರದ ರಾಣಿಗಿರಿಗೆ ಅರ್ಹರಾದವರು. ಅವರು ಸ್ವೀಕರಿಸುವುದಾದರೆ, ಈ ನಗರದ ಪಟ್ಟವನ್ನು ಇಂದೇ ಅವರಿಗೆ ಕಟ್ಟುವೆನು.

ರಾಧೆ- ಸುಲ್ತಾನರೇ, ತಾವು ಯಾರನ್ನು ಬೇಕಾದರೂ ಸಿಂಹಾಸನವಲ್ಲಿ ಕೂಡಿಸಬಲ್ಲಿರಿ! ಈ ದೌಲತ್ ರಾಣಿಯವರು ರಾಣಿಗಿರಿಗೆ ನನಗಿಂತಲೂ ಅರ್ಹರು. ಇವರು ಮಹಾರಾಣಿಯಾಗಬೇಕೆಂಬ ಹಂಬಲವು ನನಗಿದೆ. ನೀವು ಇವರನ್ನೇ ಈ ನಗರದ ರಾಜ್ಯದ ರಾಣಿಯಾಗಿ ಮಾಡಿರಿ! ಸುಲ್ತಾನರವರೇ ತಾವು ರಾಜ್ಯವನ್ನು ನಮಗೆ ಕೊಡುವುದಕ್ಕಿಂತ ಮೊದಲು ನಮ್ಮ ಆಥಿತ್ಯವನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಿರಿ! ತಾವು ಹಿಂದೊಂದು ಬಾರಿ ಈ ಸೋನಾಮಹಲಿಗೆ ಬಂದಿರಿ! ದೇಶಾಂತರದಿಂದ ಬಂದು ಅಂದು ನಮ್ಮ ಆತಿಥ್ಯವನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸದೇ-ಹೊರಟುಹೋದಿರಿ! ನೋಡಿರಿ! ಸುಲ್ತಾನರೇ ಅಂದು ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ನಿಮಗೆ ಸಂದೇಹ! ನಿಮ್ಮ ದೌಲತ್ ರಾಣಿಯವರಿರುವ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ನಿಮಗೆ ಸಂದೇಹವೇಕೆ!

ಸುಲ್ತಾನ್- ರಾಣಿಯವರೇ ಅಂದು ತಪ್ಪು ಮಾಡಿದೆ. ನಿಮ್ಮ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವು ನನಗೆ ಅಂದು ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷವಾಗಿರಲಿಲ್ಲ! ತಮ್ಮ ಪೂರ್ವೋತ್ತರವೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಕೇಳಿ ತಿಳಿದಿದ್ದೆ! ಆದರೆ ತಮ್ಮ ಸ್ನೇಹ ಸೌಹಾರ್ದಗಳು ನನಗೆ ಲಭಿಸುವುದೆಂದು ನಾನು ನಂಬಿರಲಿಲ್ಲ. ಇಂದು ನಾನು ತಮ್ಮ ಆಜ್ಞಾಧಾರಕನಾಗಿ ವರ್ತಿಸುತ್ತೇನೆ.

ರಾಧೆ- ಸುಲ್ತಾನರೇ ನಾನು ಈ ಮೈಸೂರಿನ ಸೇವೆಗಾಗಿ ನನ್ನ ಪ್ರಾಣವನ್ನರ್ಪಿಸುವುದಾಗಿ ದೊಡ್ಡ ನವಾಬರಲ್ಲಿ ಪ್ರಮಾಣ ವಚನವನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದೇನೆ. ನನ್ನಲ್ಲಿ ತಾವು ಎಂದೂ ಸಂಶಯಪಡುವ ಕಾರಣವಿಲ್ಲ!

ಸುಲ್ತಾನ್- ಕ್ಷಮಿಸಿರಿ! ರಾಣಿಯವರೇ ಕ್ಷಮಿಸಿರಿ!

ರಾಧೆಯು ಸುಲ್ತಾನನನ್ನು ಸೋನಾಮಹಲಿನ ಮೇಲಂತಸ್ತಿಗೆ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋದಳು. ಅಲ್ಲಿ ಪ್ರಶಸ್ತಾಸನದಲ್ಲಿ ಕುಳ್ಳಿರಿಸಿದಳು. ದೌಲತ್ತಳೂ ರಾಧೆಯೂ ಎಷ್ಟೋ ಉಪಚಾರೋಕ್ತಿಗಳಿಂದ ಸುಲ್ತಾನನನ್ನು ಆದರಿಸಿದರು. ಬಹಳ ಹೊತ್ತು ಮಾತು ಕಥೆಗಳು ನಡೆದುವು. ಇಯಜ್‌ಖಾನನ ಮಾತಾಗಲೀ, ಮಹಮ್ಮದಾಲಿಯವರ ಮಾತಾಗಲೀ ಬರಬಹುದೆಂದು ಸುಲ್ತಾನನು ಚಿಂತಿಸುತ್ತಿದ್ದನು. ದೌಲತ್ತಳಾಗಲೀ ರಾಧೆಯಾಗಲೀ ಆ ಮಾತನ್ನೇ

ಎತ್ತಲಿಲ್ಲ. ಸುಲ್ತಾನನು ರಾಧಾರಾಣಿಯವರೇ ! ನಾನು ತಮ್ಮಲ್ಲಿ ಒಂದೆರಡು ಅಂಶಗಳನ್ನು ಕೇಳಬೇಕಾಗಿದೆ.

ರಾಧೆ- ಸುಲ್ತಾನರವರೇ ! ತಮಗೇನುಬೇಕೋ ಅದನ್ನು ಕೇಳಿರಿ !

ಸುಲ್ತಾ- ಈ ಫಾತಿಮಾ ಬೇಗಂರವರು ಇಲ್ಲಿ ಏಕೆ ಇದಾರೆ? ಅವರು ಇಲ್ಲಿಯೇ ಇರುತ್ತಾರೇನು ?

ರಾಧೆ- ಹೌದು. ಅವರು ಇಲ್ಲಿಯೇ ಇರಬೇಕೆಂದು ಬಡಾಫಕೀರರ ಅಪ್ಪಣೆಯಾಯಿತು. ಅಂದು ಮುಹಮ್ಮದಾಲಿಯವರು ಮರಣೋನ್ಮುಖರಾಗಿದ್ದಾಗ, ಬಡಾಫಕೀರರು ನನ್ನೊಡನೆ ಹೇಳಿದರು.

ಸುಲ್ತಾ- ಒಳ್ಳೆಯದು! ರಾಣಿಯವರೇ, ಇಯಜ್ ಖಾನರವರು ಎಲ್ಲಿದ್ದಾರೆಂಬುದನ್ನು ತಾವು ಬಲ್ಲಿರಾ ?

ರಾಧಾ- ಅವರು ನಗರದ ಶೀಮೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಇದಾರೆಂದು ಕೇಳಿದೇನೆ. ಅವರು ರಾಜ್ಯತ್ಯಾಗ ಮಾಡಿದಂದಿನಿಂದ ನಾನು ಅವರನ್ನು ಕಂಡುದಿಲ್ಲ.

ಸುಲ್ತಾ- ತಾವು ಇಯಜ್ ಖಾನರ ಪಕ್ಷಪಾತಿಗಳೋ ?

ರಾಧೆ- ಸುಲ್ತಾನರವರೇ ತಾವೂ ಇಯಜ್ ಖಾನರೂ ನನಗೆ ಸಮಾನ ! ಅವರು ನನ್ನ ಬಂಧುಗಳು ! ಏಕೆ, ಸುಲ್ತಾನರೇ ! ರಾಜ್ಯ ಭ್ರಷ್ಟರಾದ ಇಯಜ್ ಖಾನರನ್ನು ನಮ್ಮ ಸಹಾಯದಿಂದ ಹಿಡಿಯಬೇಕೆಂದು ಬಯಸುತ್ತೀರೋ ?

ಸುಲ್ತಾ- ಇಲ್ಲ ! ರಾಣಿಯವರೇ, ಹಾಗಿಲ್ಲ. ಅವರು ರಾಜ್ಯಭ್ರಷ್ಟರಾಗಿದಾರೆಂದು ನಾವು ನಂಬಿಲ್ಲ. ಅವರನ್ನು ತಮ್ಮ ಮೂಲಕವಾಗಿ ಹಿಡಿಯಬೇಕೆಂಬ ಕುಸಂಧಿಯೂ ನನಗಿಲ್ಲ ! ಅವರೊಡನೆ ಯುದ್ಧ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಈ ನಗರಕ್ಕೆ ನಾನು ಬಂದೆ. ಇನ್ನೂ ಅದೇ ಆಶೆ !

ರಾಧೆ- ನಿಮಗೂ ಇಯಜ್ ಖಾನರಿಗೂ ಯುದ್ಧವಾಗುವ ಹಾಗಿಲ್ಲ. ಅದಕ್ಕೆ ಈ ದೌಲತ್ ರಾಣಿಯವರು ಪ್ರತಿಬಂಧಕ !

ಸುಲ್ತಾನ್- ನಮ್ಮಿಬ್ಬರ ವೀರ ಸಂಗ್ರಾಮುವನ್ನು ದೌಲತ್ ರಾಣಿಯವರೇಕೆ ಅಡ್ಡಿಪಡಿಸುತ್ತಾರೆ?

ರಾಧೆ- ಅದು ದೊಡ್ಡ ನವಾಬರ ಆಜ್ಞೆ!

ಸುಲ್ತಾನ್- ಇಲ್ಲ! ಅದನ್ನು ನಾನು ನಂಬುವುದಿಲ್ಲ! ಅದಕ್ಕೆ ರುಜು ವಾತೇನಿದೆ?

ದೌಲತ್- ರುಜುವಾತು! ನಾನು! ಬಡಾ ಫಕೀರರು ಸಾಕ್ಷಿ!!

ಟಿಪ್ಪುವು ನಿರ್ವಿಣ್ಣನಾಗಿ ಕುಳಿತನು. ರಾಧೆಯು ಹೊರಟು ಹೋದಳು. ದೌಲತ್ತಳು ಟಿಪ್ಪೂಸುಲ್ತಾನನ ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿಯೇ ಕುಳಿತಿದ್ದಳು.

ದೌಲತ್! ನಾನು ನಿಜವಾಗಿಯೂ ಇಯಜ್‌ಖಾನನೊಡನೆ ಯುದ್ಧ ಮಾಡಲು ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬರಲಿಲ್ಲ. ಹೇಗಾದರೂ ನಿನ್ನನ್ನು ಕರೆದೊಯ್ಯಬೇಕೆಂದು ಬಂದೆನು. ಈಗ ಯುದ್ಧವು ಅನಿವಾರ್ಯ. ದೌಲತ್! ನಾನು ನಗರಕ್ಕೆ ಬಂದುದು ನಿನಗಾಗಿ! ಹತ್ತು ವರ್ಷಗಳಿಂದ ದಹಿಸುತ್ತಿರುವ ಹೃದಯವನ್ನು ಶಮನಗೊಳಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ! ಅದರಿಂದ ಎಂಥಾ ದುರ್ಘಟ ಪ್ರಸಂಗವು ಪ್ರಾಪ್ತವಾದರೂ ಅವನ್ನು ಎದುರಿಸಲು ನಾನು ಸಿದ್ಧನಾಗಿದ್ದೇನೆ. ಇಯಜ್‌ಖಾನನು ಪ್ರತಿಭಟಿಸಿ ರಣಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ನನ್ನೊಡನೆ ಯುದ್ಧ ಮಾಡಿದ್ದರೆ ಎಷ್ಟೋ ಸಂತೋಷವಾಗುತ್ತಿತ್ತು!

ದೌಲತ್- ಹೌದು ಸುಲ್ತಾನರವರೇ! ನೀವು ನನಗಾಗಿ ಬರುತ್ತಿರುವುದನ್ನು ನಾನು ಬಲ್ಲೆ! ಇಯಜ್‌ಖಾನರು ದೊಡ್ಡ ನವಾಬರ ಮೇಲಿನ ಗೌರವದಿಂದ ನನ್ನ ಮಾತಿನ ನಿರ್ಬಂಧದಿಂದ ರಾಜ್ಯ ಪರಿತ್ಯಾಗ ಮಾಡಿದರು. ಅಲ್ಲದೇ ನೀವಿಬ್ಬರೂ ರಣಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ನಿಂತಿದ್ದರೆ ನಾನು ಅಂದೇ ವಿಷಪಾನ ಮಾಡಿ ಪ್ರಾಣವನ್ನು ಒಗೆಯುತ್ತಿದ್ದೆನು.

ಸುಲ್ತಾನ್- ವೀರ ಪುರುಷರು ಯುದ್ಧ ಮಾಡುವುದು ಸಹಜ! ಕೋಮಲಾಂಗಿಯಾದ ನೀನು ವಿಷಪಾನ ಮಾಡುವುದು ಉಚಿತವೇ?

ದೌಲತ್- ನೀವಿಬ್ಬರೂ ವೀರರೂ ಹೌದು. ಸಮಸಮ ಪರಾಕ್ರಮಿಗಳೂ ಹೌದು. ದೊಡ್ಡ ನವಾಬರ ಪುತ್ರರಾದ ನೀವುಗಳು ಪರಸ್ಪರ ಯುದ್ಧ ಮಾಡುವುದು ಯೋಗ್ಯವಲ್ಲ. ಯಾವ ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಜಯಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ ನೀವಿಬ್ಬರೂ ಯುದ್ಧಮಾಡಬೇಕು?

ದೌಲತ್ ! ಈ ಮೈಸೂರಿಗೆ ಇಬ್ಬರು ನವಾಬರು ಇರಕೂಡದು.

ದೌಲತ್- ಸುಲ್ತಾನರೇ ! ಈ ಮೈಸೂರು ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಕಟ್ಟಿದವರು ದೊಡ್ಡ ನವಾಬರು. ಈ ರಾಜ್ಯವು ಅವರದು. ಅವರು ನಿಮ್ಮಿಬ್ಬರ ಯುದ್ಧದಿಂದ ಮೈಸೂರಿಗೆ ಕ್ಷೇಮವಾಗುವುದಿಲ್ಲವೆಂದು ಖಡಾಖಂಡಿತವಾಗಿ ಹೇಳಿದಾರೆ. ನಿಮ್ಮಿಬ್ಬರಿಗೂ ಯುದ್ಧವಾಗದಂತೆ ತಡೆಯಲು ನನ್ನನ್ನು ನೇಮಿಸಿರುತ್ತಾರೆ.

ದೌಲತ್ ! ನಮ್ಮಿಬ್ಬರನ್ನೂ ನೀನು ಹೇಗೆ ತಡೆಯಬಲ್ಲೆ?

ದೌಲತ್- ಈ ನಶ್ವರವಾದ ಪ್ರಾಣವನ್ನು ಬಲಿದಾನ ಮಾಡಿ ತಡೆಯುತ್ತೇನೆ.

ದೌಲತ್ ! ನೀನು ವೀರರಮಣಿಯೇ ಹೌದು ! ಬಾಲ್ಯದಿಂದಲೂ ನಾನು ನಿನ್ನಲ್ಲಿ ಅನುರಕ್ತನಾಗಿದ್ದೇನೆಂಬುದನ್ನು ನೀನು ಬಲ್ಲೆ. ನೀನು ನನ್ನಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟೋ ಸ್ನೇಹವನ್ನಿಟ್ಟಿದ್ದೆ. ಎಷ್ಟೋ ಪ್ರೇಮವನ್ನು ಬೆಳಸಿದ್ದೆ. ನೀನು ನನ್ನಲ್ಲಿ ಅನುಗ್ರಹಿಸು ! ನೀನು ನನ್ನ ರಾಣಿಯಾದರೆ ನಾನು ಈ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಬಲ್ಲೆ.

ಸುಲ್ತಾನನೇ ! ನಾನು ವಿವಾಹಿತಳಾಗುವವರೆಗೆ ವೀರರಮಣಿಯೇ ಹೌದು ! ನನಗೆ ಮದುವೆಯಾದರೆ ಅಂದಿನಿಂದ ಅಂತಃಪುರದ ವಿಲಾಸಿನಿ ! ನೀನು ನನ್ನಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟು ಅನುರಕ್ತನಾಗಿರುವಿ ಎಂಬುವನ್ನೂ ನನ್ನ ಮೋಹಕ್ಕಾಗಿ ಸರ್ವಸ್ವವನ್ನೂ ಪರಿತ್ಯಾಗ ಮಾಡುವಿ ಎಂಬುವನ್ನೂ ನಾನು ಚನ್ನಾಗಿ ಬಲ್ಲೆ. ಶತ್ರುಗಳು ಬಂದು ನಮ್ಮ ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಸೂರೆಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರೆ ನೀನು ಅಂತಃಪುರದಲ್ಲಿ ವಿಲಾಸಮಗ್ನನಾಗಿರುವೆ. ಮೈಸೂರಿಗೆ ಸುತ್ತಲೂ ಶತ್ರುಗಳು. ಮೈಸೂರಿನ ರಾಜ್ಯಶ್ರೀಯು ಹಾಗೆ ಮಣ್ಣುಪಾಲಾಗುವುದನ್ನು ನೋಡಿ ನಾನು ಸಹಿಸಲಾರೆ. ಅದಕ್ಕೆ ನಾನೇ ಕಾರಣಳಾಗುವುದಂತೂ ಅಚಿಂತ್ಯವಾದುದು. ಅದಕ್ಕಿಂತ ಇಂದೇ ಸಾಯುವುದು ಶ್ರೇಯಸ್ಕರ !

ದೌಲತ್ ! ನಾನು ಕಾಮುಲೋಲುಪನಾಗಿ ಅಂತಃಪುರದ ಪಾರಿವಾಳವಾಗಿ ಬದುಕುವುದಿಲ್ಲ ! ನಿನ್ನ ಸಾನ್ನಿಧ್ಯವಿದ್ದರೆ ನನ್ನ ಉತ್ಸಾಹವು ಇಮ್ಮಡಿ

ಯಾಗುತ್ತವೆ. ನೀನು ಅನುಗ್ರಹಮಾಡಿ ನನ್ನ ರಾಣಿಯಾದರೆ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿಯೂ ಜಯಶ್ರೀಯನ್ನು ತರುವೆನು !

ಸುಲ್ತಾನನೇ ! ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿಯೂ ನಾನು ನಿನ್ನ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಇರುವೆನು. ರಣಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಲಭಿಸುವ ಜಯವು ನನ್ನದು. ಆದರ ಶ್ರೀಮಂತನು ನೀನು. ವೀರ ಸ್ವರ್ಗಕ್ಕೇರಿದರೆ ನಾನು ಮುಂದೆ ಹೋಗಿ ನಿನಗಾಗಿ ಸ್ವಾಗತಿಸುವೆನು.

ಸುಲ್ತಾನ- ದೌಲತ್ ನೀನು ಶ್ರೀರಂಗಪಟ್ಟಣದಲ್ಲಿಯೇ ಇದ್ದರೆ ನಾನು ಧನ್ಯನಾಗುವೆನು. ದೇವಿ ! ಅನುಗ್ರಹಿಸು. ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಈ ನಗರದಲ್ಲೇ ಇರಲು ನನಗೆ ಅಪ್ಪಣೆ ಕೊಡು !

ಸುಲ್ತಾನನೇ ! ನಿನ್ನ ಬುದ್ಧಿಗೆ ಇಂಥಾ ಗ್ರಹಣ ಹಿಡಿಯುವದೆಂದು ನಾನರಿತಿರಲಿಲ್ಲ. ನೀನು ಇಲ್ಲಿದ್ದರೆ ನಗರವು ಸ್ವಾಧೀನವಾಗುವುದೂ ಇಲ್ಲ. ಶ್ರೀರಂಗಪಟ್ಟಣವೂ ಒಂದೇ ದಿನದಲ್ಲಿ ಕೈತಪ್ಪಿಹೋಗುವುದು !

ದೇವೀ ! ಈ ರಾಜ್ಯವು ನನಗೆ ಬೇಡ ! ಈ ಯುದ್ಧ ವಿಗ್ರಹಗಳಲ್ಲಿ ನನಗೆ ಅಭಿರುಚಿ ಇಲ್ಲ. ನಿಜವಾಗಿಯೂ, ನ್ಯಾಯವಾಗಿಯೂ ಈ ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಇಯುಜ್ ಖಾನನಿಗೆ ಕೊಟ್ಟುಬಿಡುತ್ತೇನೆ. ನನಗೆ ಜಗನ್ಮೋಹಿನಿಯಾದ ನೀನೊಬ್ಬಳಲ್ಲದೆ ಈ ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ವಾಂಛಿತ ವಸ್ತುವೇ ಬೇರೊಂದಿಲ್ಲ.

ಸುಲ್ತಾನನೇ ! ದೊಡ್ಡ ನವಾಬರವರು ಈ ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಕಟ್ಟಲು, ಈ ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಆಳಲು ನೀನು ದಕ್ಷನೆಂದೇ ನಿಮಗೊಪ್ಪಿಸಿದರು. ಇಂದು ನನಗಾಗಿ ನೀನು ರಾಜ್ಯತ್ಯಾಗ ಮಾಡುವುದಾದರೆ ಈ ರಾಜ್ಯದ ಕ್ಷೇಮಕ್ಕಾಗಿ ನಾನು ಪ್ರಾಣವನ್ನು ಪರಿತ್ಯಾಗ ಮಾಡುವೆನು !

ದೇವಿ ! ದೌಲತ್ ! ಸಂಧ್ಯಾಕಾಲದಲ್ಲಿ ಅಷ್ಟೊಂದು ಕರುಣಾಮಯಿಯಾಗಿ, ಪ್ರೇಮಮಯಿಯಾಗಿ ಬಡಬಗ್ಗರನ್ನು ಅನುಗ್ರಹಿಸಿದ ನೀನು ನನ್ನಲ್ಲೇಕೆ ಇಷ್ಟು ಕಠಿಣ ಹೃದಯಳಾಗಿರುವೆ. ನಾನು ಬಾಲ್ಯದಿಂದಲೂ, ನನ್ನ ಹೃದಯ ಸಿಂಹಾಸನದಲ್ಲಿ ನಿನ್ನ ಮೋಹನ ಮೂರ್ತಿಯನ್ನು ಆರಾಧಿಸುತ್ತಿದೇನೆ. ನೀನು ಪ್ರಸನ್ನಳಾಗು ! ಎಂದು ದೌಲತ್ತಳ ಎರಡು ಕೈಗಳನ್ನು ಹಿಡಿದು ಬೇಡಿದನು !

ದೌಲತ್ತಳು ಟಿಪ್ಪುವಿನ ಭುಜದ ಮೇಲೆ ಕೈಯಿಟ್ಟು ಸುಲ್ತಾನನೇ ! ನಾನು ಪ್ರೇಮಮಯಿಯೂ ಅಲ್ಲ ! ಕರುಣಾಮಯಿಯೂ ಅಲ್ಲ. ನಾನು

ದೊಡ್ಡ ನವಾಬರ ಪಾಲಿತ ಪುತ್ರಿ! ಅವರು ನನ್ನನ್ನು ಪಣವಾಗಿಟ್ಟಿ
ದಾರೆ. ನೀನು ಮೈಸೂರು ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಸುಲ್ತಾನೀ ಚಕ್ರಾಧಿಪತ್ಯ
ವನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿದರೆ ಅಂದು ನಾನು ಸ್ವಯಂವರದಿಂದ ನಿನ್ನನ್ನು
ವರಿಸುವೆನು. ಅದು ದೊಡ್ಡ ನವಾಬರು ಕಟ್ಟಿದ ಪಣ! ನೀನು
ಪರಾಕ್ರಮದಿಂದ ಆ ಪಣವನ್ನು ಜಯಿಸು!

ಟಿಪ್ಪುವು ದೌಲತ್ತಳ ಸಾನ್ನಿಧ್ಯ ಸ್ಪರ್ಶದಿಂದ ಉನ್ಮತ್ತನಂತಾದನು.
ದೌಲತ್ತಳ ಮಾತುಗಳು ಅವನಿಗೆ ಅರ್ಥವಾಯಿತೋ ಇಲ್ಲವೋ ಹೇಳುವುದು
ಕಷ್ಟ! "ನಿನ್ನನ್ನು ಸ್ವಯಂವರದಿಂದ ವರಿಸುತ್ತೇನೆ" ಎಂಬ ನುಡಿಯು
ಮಾತ್ರ ದಿವ್ಯ ಸಂಗೀತದಂತೆ ಅವನಿಗೆ ಬೋಧೆಯಾಯಿತು. ಪ್ರೇಮ
ವಿಹ್ವಲನಾದ ಸುಲ್ತಾನನು ದೌಲತ್ತಳನ್ನು ಬಿಗಿದಪ್ಪಿದನು. ದೌಲತ್ತಳು ಆ
ಬಾಹು ಬಂಧನದಿಂದ ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಳ್ಳುವಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಟಿಪ್ಪುವು ಬಲಾತ್ಕಾರದಿಂದ
ದೌಲತ್ತಳ ವದನವನ್ನು ಚುಂಬಿಸಿದನು. ಚಂದನ ವೃಕ್ಷವನ್ನು ಸುತ್ತಿಬಿಗಿ
ದಿರುವ ಘಟಸರ್ಪದಂತೆ ದೌಲತ್ತಳನ್ನು ಬಿಗಿದು ಆಲಂಗಿಸಿದನು.
ದೌಲತ್ತಳು ಬಲಪ್ರಯೋಗದಿಂದ ಸುಲ್ತಾನನನ್ನು ತಳ್ಳಿದಳು. ಸುಲ್ತಾನನು
ಕೆಳಗೆ ಬಿದ್ದನು. ದೌಲತ್ತಳು ದುರುದುರನೆ ನೋಡುತ್ತ ನಿಂತಳು.
ರಾಧೆಯು ಏನೋ ಅಚಾತುರ್ಯ ನಡೆದಿದೆಯೆಂದು ಗಾಬರಿಯಿಂದ ಬಂದು
ನೋಡಿದಳು. ಶಿಲಾಮೂರ್ತಿಯಂತೆ ನಿಂತಿದ್ದ ದೌಲತ್ತಳ ಕಡೆ ತಿರುಗಿ
ನೋಡಿದಳು. ರಾಧೆಯು ದೌಲತ್ತಳನ್ನು ನೋಡಿ ನಕ್ಕಳು! ದೌಲತ್ತಳು
ಅಲುಗಾಡದೆ ಸುಲ್ತಾನನ ಕಡೆಗೇ ನೋಡುತ್ತಿದ್ದಳು! ರಾಧೆಯು ಸುಲ್ತಾನನ
ಅವಸ್ಥೆಯನ್ನು ನೋಡಿದಳು. ಅವನು ಜ್ಞಾನಶೂನ್ಯನಾಗಿದ್ದನೇನು? ಇಲ್ಲ!
ಜ್ಞಾನಾವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಇದಾನೇನು? ಇಲ್ಲ! ಮಾತನಾಡುವುದಿಲ್ಲವೇನು?
ಮಾತನಾಡುತ್ತಾನೆ. ಆ ಮಾತಿನಲ್ಲಿ ಅರ್ಥವಿದೆಯೇನು? ಇಲ್ಲ! ಕಣ್ಣು
ಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಕೊಂಡಿಲ್ಲವೇನು? ಬಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ನೋಡುತ್ತಿದಾನೆ. ಆದರೆ
ಅವನಿಗೇನು ಕಾಣುತ್ತದೆ? ಎದುರಿನಲ್ಲಿ ನಿಂತಿರುವ ಆ ಮೋಹಿನೀ ರೂಪವು
ಅವನ ಕಣ್ಣುಗಳಲ್ಲಿ ತುಂಬಿದೆ. ದೌಲತ್! ದೌಲತ್ ನನ್ನಲ್ಲಿ ಪ್ರಸನ್ನ
ಳಾಗು! ನನ್ನನ್ನು ಅನುಗ್ರಹಿಸು ಎಂದು ದೀನವಾಣಿಯಿಂದ ಬೇಡಿಕೊಳ್ಳು
ತ್ತಿದಾನೆ. ರಾಧೆಯು ಸುಲ್ತಾನನ ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತುಕೊಂಡು ಎಷ್ಟೋ
ಶೈತ್ಯೋಪಚಾರವನ್ನು ಮಾಡಿದಳು. ಸುಲ್ತಾನನು ಏಳಲಿಲ್ಲ. ಶಿಲಾ

ಮೂರ್ಛೆಯಂತೆ ನಿಂತಿದ್ದ ದೌಲತ್ತಳು ಬಂದು ಸುಲ್ತಾನನ ಸ್ವೇತಡವಿದಳು. ಸಂಜೀವನ ಸ್ಪರ್ಶವಾದಂತೆ ಸುಲ್ತಾನನು ಎದ್ದು ಕುಳಿತನು. ರಾಧೆಯು ಶೀತಳ ಪಾನೀಯವನ್ನು ತಂದು ಸ್ವೀಕರಿಸುವಂತೆ ಸುಲ್ತಾನನನ್ನು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಿದಳು. ಸುಲ್ತಾನನು ಸ್ವೀಕರಿಸಿದನು. ರಾಧೆಯು ಸುಲ್ತಾನನನ್ನು ಹಜಾರದಿಂದ ಚಂದ್ರಶಾಲೆಗೆ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋದಳು. ದೌಲತ್ತಳು ಅವರ ಜೊತೆಯಲ್ಲೇ ಚಂದ್ರಶಾಲೆಗೆ ಹೋದಳು. ಅಲ್ಲಿ ಅಮೃತಶಿಲಾ ಮಂಟಪದಲ್ಲಿ ಮೂವರೂ ಕುಳಿತರು. ಮಾತಿಗೆ ಮೊದಲಿಡುವುದಕ್ಕೆ ಆರಂಭಿಸುವಷ್ಟರಲ್ಲಿ ರಾಧೆಯು ಪರಿಹಾಸ್ಯ ವಚನಗಳಿಗೆ ಪೀಠಿಕೆ ಹಾಕುವಷ್ಟರಲ್ಲಿ ದೌಲತ್ತಳ ಮುಖದಲ್ಲಿ ನಾಚಿಕೆಯೂ, ಸಂಕೋಚಭಾವವೂ ಅಳಿಸಿ ನವ ಪ್ರಕಾಶವು ಉದಯವಾಗುವಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಸುಲ್ತಾನನು ತನ್ನ ಉನ್ಮಾದಾವಸ್ಥೆಯ ಪರಿಣಾಮವನ್ನು ಅರಿತುಕೊಳ್ಳುವಷ್ಟರಲ್ಲಿ ದೂರದ ವನ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಢಂ ! ಢಂ ! ಎಂದು ಫಿರಂಗಿಯ ಶಬ್ದವಾಯಿತು ! ಅದನ್ನು ಕೇಳಿ ಮೂವರೂ ಬೆಚ್ಚಿಬಿದ್ದರು !

ಸುಲ್ತಾನನು ಘಾಬರಿಯಿಂದ ಎದ್ದು ಸುತ್ತಲೂ ನೋಡಿದನು. ಏನೂ ಕಾಣಲಿಲ್ಲ. ರಾಧೆಯ ಕಡೆ ತಿರುಗಿ ರಾಣಿಯವರೇ ಇದೇನು ಕೌತುಕ ! ಎಂದನು. ರಾಧೆಯು ನೋಡಿದಳು. ಆಲೋಚನೆ ಮಾಡಿದಳು. ಏನೂ ತಿಳಿಯಲಿಲ್ಲ. ಮತ್ತೊಂದಾವೃತ್ತಿ ಫಿರಂಗಿಯ ಸದ್ದು ಕೇಳಿಸಿತು. ಸುಲ್ತಾನನು ರಾಣಿಯವರೇ ! ಇಂದಿನ ಪ್ರಸಂಗವು ಸುಮುಖವಾಗಿ ಕಾಣುವುದಿಲ್ಲ. ನಾನು ಆ ಶಬ್ದ ಕೇಳಿಸುವಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗುತ್ತೇನೆ ಎಂದನು. ರಾಧೆಯು- ಸುಲ್ತಾನರೇ ನೀವು ಏಕಾಏಕಿಯಾಗಿ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗಿ ಏನು ಮಾಡುತ್ತೀರಿ ? ನಿಮ್ಮ ಶಿಬಿರವು ಒಂದು ಯೋಜನ ದೂರದಲ್ಲಿದೆ.

ಸುಲ್ತಾನನು- ದೇವಿ ! ನಾನು ಸ್ವಲ್ಪ ಸೈನ್ಯವನ್ನು ಇಲ್ಲಿಗೆ ತಂದಿದೇನೆ.

ರಾಧೆ- ನೀವು ಸೈನ್ಯವನ್ನೇಕೆ ಇಲ್ಲಿಗೆ ಕರೆತಂದಿರಿ !

ಸುಲ್ತಾ- ಸಂದರ್ಭವು ಬಂದರೆ ಆತ್ಮರಕ್ಷಣೆಗಾಗಿ !

ರಾಧೆ- ಸುಲ್ತಾನರೇ ನೀವು ಗುಪ್ತ ಸೈನ್ಯವನ್ನು ತಂದಿರುವುದನ್ನು ನಾನು ಬಲ್ಲೆ ! ನೀವು ಇಯಜ್‌ಖಾನರು- ಈ ಸೋನಾಮಹಲಿನಲ್ಲಿರಬಹುದೆಂದು ಅವರನ್ನು ಸುಲಭವಾಗಿ ಸುತ್ತುಕಟ್ಟಬಹುದೆಂದು ಸೈನ್ಯವನ್ನು

ತಂದಿರಿ! ಇಲ್ಲವೇ- ಈ ಸೋನಾಮಹಲನ್ನೇ ಹೊತ್ತುಕೊಂಡು ಹೋಗಲು ಈ ಸೈನ್ಯವನ್ನು ತಂದಿದ್ದೀರಿ!

ದೇವಿಯವರೇ- ನೀವು ಯಾವಾಗಲೂ ಹಾಸ್ಯಮಯಿ! ನೀವು ನಿರ್ಭಯವಾಗಿರುವುದನ್ನು ನೋಡಿ ನನಗೆ ಆಶ್ಚರ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ.

ರಾಧೆ-ಸಾಕ್ಷಾತ್ ಸುಲ್ತಾನರವರು ಸಮ್ಮುಖದಲ್ಲಿರುವಾಗ ನಮಗೆ ಭಯವೆಲ್ಲಿ ಬಂತು! ಆದರೆ ಸುಲ್ತಾನರೇ ತಮ್ಮಹಾಗೇ ನಾನೂ ಆತ್ಮರಕ್ಷಣೆಯನ್ನು ಸಿದ್ಧಮಾಡಿಕೊಂಡೇ ಇದ್ದೇನೆ. ನೋಡಿರಿ! ಎಂದು ಹೇಳಿ-ಮೇಲಿನ ಉಪ್ಪರಿಗೆಯ ಮೇಲೆ ಏರಿ ತುತ್ತೂರಿಯನ್ನು ಭಾರಿಸಿದಳು. ಆ ವನ ಮಧ್ಯದಿಂದ ಇರುವೆಯ ಹಿಂಡಿನಂತೆ ಕೆಂಪು ಉಷ್ಣೀಷದ ಸೈನಿಕರು ಸಾಲುಸಾಲಾಗಿ ಬರಲಾರಂಭಿಸಿದರು.

ಸುಲ್ತಾನನು ಆ ಸೈನ್ಯವನ್ನು ನೋಡಿ ಬೆರಗಾದನು. ರಾಣಿಯವರೇ! ಈ ನಿಮ್ಮ ಸೈನ್ಯವೆಷ್ಟಿದೆ? ಸುಮಾರು ಎರಡು ಸಹಸ್ರವಿದೆ.

ಶತ್ರುಗಳ ಸೈನ್ಯವು ಇನ್ನೂ ಬಲವಾಗಿದ್ದರೆ?

ನಗರದ ರಾಜ್ಯದವರಾರೂ ನಮ್ಮ ಸೈನ್ಯದ ಮೇಲೆ ಯುದ್ಧವನ್ನು ಮಾಡುವುದಿಲ್ಲ. ಹೊರಗಿನವರದು ಹತ್ತು ಸಹಸ್ರ ಸೈನ್ಯವಿದ್ದರೂ ಈ ಬೆಟ್ಟ ಗುಡ್ಡಗಳಲ್ಲಿ ಈ ನಿಶಿ ರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ಸೈನ್ಯದೊಡನೆ ನಿಂತು ಯುದ್ಧ ಮಾಡಲಾರರು. ಬೆಳಗಾಗುವುದರೊಳಗಾಗಿ ನಾವು ಯುದ್ಧವನ್ನು ಪೂರೈಸಿ ಬಿಡುತ್ತೇವೆ. ರಾತ್ರಿ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಯಾವಾಗಲೂ ಜಯವು ನಮ್ಮದು.

ಈ ಸೈನ್ಯವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗಿ ಶತ್ರುಗಳೊಡನೆ ಯುದ್ಧ ಮಾಡುವರಾರು?

ರಾಧೆಯು-ಏಕೆ ತಟ್ಟೆ-ನಾನು!

ಸುಲ್ತಾನನು ಅವಾಕ್ಕಾದನು!

ರಾಧೆಯು ಕೆಳಗಿಳಿದು ಹೋಗಿ ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ಅನುವಾದ ಉಕ್ಕಿನ ಅಂಗಿಯನ್ನು ತೊಟ್ಟು ಉಕ್ಕಿನ ಉಷ್ಣೀಷವನ್ನು ಧರಿಸಿ ಸೊಂಟಕ್ಕೆ ಕತ್ತಿಯನ್ನು ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡು ಕೈಯಲ್ಲಿ ಗುರಾಣಿಯನ್ನು ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು ಸುಲ್ತಾನನ ಮುಂದೆ ನಿಂತಳು. ನಗುಮೊಗದಿಂದ ದೌಲತ್ತಳನ್ನು ನೋಡಿ ಅಕ್ಕ! ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ಅನುಜ್ಞೆಯನ್ನು ಕೊಡಿರಿ! ಸುಲ್ತಾನರ ಕಡೆ ತಿರುಗಿ ಸುಲ್ತಾನರೆ! ಈ ದೌಲತ್ತಳನ್ನು ರಕ್ಷಣೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿರಿ! ಎಂದು ಹೇಳಿದಳು,

ಸುಲ್ತಾನರು ಯುದ್ಧ ಪ್ರಸಂಗ ಒದಗಿರುವಾಗ ರಾಧಾರಾಣಿಯವರನ್ನು ಒಬ್ಬರನ್ನೇ ಶತ್ರುಸೈನ್ಯದಮುಂದೆ ಕಳಿಸಿ ನಾನು ಇಲ್ಲಿ ಹೇಡಿಯಂತೆ ಕುಳಿತಿರಲು ಒಪ್ಪುವುದಿಲ್ಲ. ನಾನು ರಾಧಾರಾಣಿಯವರ ಸಹಾಯಕ್ಕೆ ಹೊರಡುತ್ತೇನೆ ಎಂದು ಎದ್ದನು!

ದೌಲತ್ತಳು ಮೌನವಾಗಿ ಕೆಳಗಿಳಿದು ತಾನೂ ಯುದ್ಧದ ದಿರಸನ್ನು ಧರಿಸಿ ರಾಧೆಯ ಜೊತೆಗೆ ಬಂದು ನಿಂತಳು.

ರಾಧೆಯು ಸುಲ್ತಾನರನ್ನು ಕುರಿತು ಸುಲ್ತಾನರೆ ನಾವಿಬ್ಬರೂ ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ಹೋಗುತ್ತೇವೆ. ತಾವು ತಮ್ಮ ಶಿಬಿರಕ್ಕೆ ಹೋಗಿರಿ! ಎಂದು ಹೇಳಿದಳು. ಸುಲ್ತಾನನು ನಿಮ್ಮಿಬ್ಬರನ್ನೇ ಶತ್ರುಸೈನ್ಯ ಮಧ್ಯಕ್ಕೆ ಕಳಿಸಿ ನಾನು ನನ್ನ ಶಿಬಿರಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಸೇರಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಉಚಿತವೆ? ಎಂದು ಹೇಳಿ ರಾಧೆಯೊಡನೆ ಕೆಳಗಿಳಿದು ಸೋನಾಮಹಲಿನ ನೆಲಮಾಳಿಗೆಗೆ ಹೋದನು. ಅಲ್ಲಿದ್ದ ಅಸ್ತ್ರಾಸ್ತ್ರಗಳ ಅಚ್ಚುಗಟ್ಟನ್ನು ನೋಡಿ ಆಶ್ಚರ್ಯಚಕಿತನಾದನು. ತನಗೆ ಅನುವಾದ ಯುದ್ಧ ಕವಚವನ್ನು ಧರಿಸಿದನು. ರಾಧೆಯು ದರಿಯಾಬಾಗಿನ ಹೊರವಳಯದಲ್ಲಿ ದಾಟಿಹೋಗಿ ಎರಡು ಬಿಳೀ ಕುದುರೆಗಳನ್ನೂ ಒಂದು ಕಪ್ಪು ಕುದುರೆಯನ್ನೂ ಸಜ್ಜುಮಾಡಿ ತಂದು ಸೋನಾಮಹಲಿನ ಪಾವಟಿಗೆಗಳ ಹತ್ತಿರ ನಿಲ್ಲಿಸಿದಳು. ರಾಧೆಯೂ, ದೌಳತ್ತಳೂ ಲಾಘವದಿಂದ ಹಾರಿ ಕುದುರೆಗಳನ್ನು ಹತ್ತಿದರು. ಸುಲ್ತಾನನು ಕುದುರೆಯನ್ನು ಹತ್ತಿ ತನ್ನ ಕುದುರೆಯನ್ನು ಮುಂದೆ ನಡಸಿದನು. ರಾಧೆಯು ಮುಂದೆ ಮುಂದೆ ಹೋಗಿ ತುತ್ತೂರಿಯನ್ನು ಊದಿದಳು. ಕೆಂಪು ಉಷ್ಣೀಷದ ಸೈನಿಕರು ವ್ಯೂಹ ರಚನೆಯಿಂದ ಹಿಂದೆ ಹೊರಟರು!

ನಗರದ ರಣಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ

ಸುಲ್ತಾನನು- ರಾಣಿಯವರೇ ತಾವು ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ಹೊರಟಿದೀರಿ. ಈ ದರಿಯಾಬಾಗಿನ ರಕ್ಷಣೆಗೇನು ಏರ್ಪಾಟುಮಾಡಿರುತ್ತೀರಿ? ಇಲ್ಲಿ ಅಪಾರವಾದ ಧನಕನಕಗಳಿವೆ !

ಸುಲ್ತಾನರೇ ! ಇಲ್ಲಿ ಒಂದು ಕುರುಡು ಕಾಸೂ ಇಲ್ಲ. ದೌಲತ್ ರಾಣಿಯವರೂ ನಾನೂ ಇಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲದ ಮೇಲೆ ಈ ದರಿಯಾಬಾಗಿನ ಹಂಬಲ ಏಕೆ? ಈ ದರಿಯಾಬಾಗಿಗೆ ಶತ್ರುಗಳೇ ಇಲ್ಲ. ಇಲ್ಲಿ ನಡೆಯುವ ದಾನ ಧರ್ಮಗಳೇ ಈ ಮಹಲನ್ನು ರಕ್ಷಿಸುತ್ತವೆ.

ಸುಲ್ತಾ- ತಾವು ಈ ಸೈನ್ಯವನ್ನು ಎಲ್ಲಿಗೆ ನಡೆಸುತ್ತೀರಿ.

ಆಫಿರಂಗಿ ಶಬ್ದ ಕೇಳಿದ ಲಕ್ಷ್ಯವನ್ನು ಹಿಡಿದು ನಡಸುತ್ತೇನೆ.

ಅದೆಷ್ಟು ದೂರವಿದೆ ?

ಸುಮಾರು ಮೂರು ನಾಲ್ಕು ಮೈಲಿಗಳ ದೂರವಿರಬಹುದು.

ಎತ್ತ ಕಡೆ ?

ತಮ್ಮ ಶಿಬಿರದ ಕಡೆ !

ಇಲ್ಲ ! ನಮ್ಮ ಶಿಬಿರವು ಉತ್ತರದ ಕಡೆಗಿದೆ. ಈ ಸದ್ದು ದಕ್ಷಿಣದ ಕಡೆಯಿಂದ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಕೇಳಿಸಿತು.

ತಮ್ಮ ಶಬ್ದಗ್ರಹಣವು ತಪ್ಪು ! ಶಬ್ದವಾದುದು ಉತ್ತರ ದಿಕ್ಕಿನಲ್ಲಿಯೇ! ಈ ಪರ್ವತ ಶ್ರೇಣಿಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಧ್ವನಿಯಾಗಿ ದಕ್ಷಿಣದಲ್ಲಿ ಶಬ್ದವಾದಂತೆ ಕೇಳಿಸುತ್ತದೆ.

ನಮ್ಮ ಶಿಬಿರದ ಕಡೆ ಶತ್ರುಗಳ ಸೈನ್ಯವು ಬರುವುದಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಿಲ್ಲ. ಬೇಹುಗಾರರು ಸಂಧ್ಯಾಕಾಲದವರೆಗೆ ಪರಸೈನ್ಯದ ಸುಳಿವಿಲ್ಲವೆಂದು ವರದಿ ಮಾಡಿರುತ್ತಾರೆ.

ರಾಧೆ- ತಮ್ಮ ಬೇಹುಗಾರರು ಈ ಪ್ರಾಂತದ ಅನುಭವವಿಲ್ಲದವರು. ಯಾರೋ ಈ ಪ್ರಾಂತದ ಅನುಭವವನ್ನು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಅರಿತವರೇ ಈ ಸಮರ ಸನ್ನಾಹವನ್ನು ಮಾಡಿದಾರೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ನಿಮ್ಮ ಬೇಹುಗಾರರು ಮೋಸ ಹೋಗಿರಬೇಕು. ಹೀಗೆ ಹೇಳಿ ರಾಧೆಯು ಕುದುರೆಯನ್ನು ದೌಡಾಯಿಸಿದಳು. ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಬೇಹುಗಾರರು

ಓಡುತ್ತ ಬಂದರು. ಅವರು ಸುಲ್ತಾನನ ಬೇಹುಗಾರರು. ಸುಲ್ತಾನನು ಸಮಾಚಾರವೇನೆಂದು ವಿಚಾರಿಸಿದನು. ಅವರು- ದೊಡ್ಡ ಸೈನ್ಯ ಒಂದು ನಮ್ಮ ಶಿಬಿರದ ಮೇಲೆ ಬರುತ್ತಿದೆಯೆಂದೂ ಆ ಸೈನ್ಯದಲ್ಲಿ ಫಿರಂಗಿಗಳು-ಬಂದೂಕುಗಳೂ ಹೇರಳವಾಗಿವೆಯೆಂದೂ ಶತ್ರು ಸೈನ್ಯವು ಬಲು ದೊಡ್ಡದೆಂದೂ ಶಿಸ್ತಿನಿಂದ ಬರುತ್ತಿದೆಯೆಂದೂ, ಅರಿಕೆ ಮಾಡಿದರು. ಸಮಾಚಾರವನ್ನು ಶಿಬಿರಕ್ಕೂ ತಿಳಿಸಿ ಹುಜೂರಿಗೆ ಅರಿಕೆ ಮಾಡಲು ಬರುತ್ತಿದೇವೆಂದು ಬಿನ್ನಹ ಮಾಡಿದರು

ರಾಧೆಯು ಸುಲ್ತಾನರವರೇ ತಮ್ಮ ಮೇಲೆ ಯುದ್ಧ ಮಾಡಲು ಯಾರೋ ಮಹಾ ಸೈನ್ಯವನ್ನು ತರುತ್ತಿದಾರೆ. ಇಂದು ರಾತ್ರಿ ತಮ್ಮ ಶಿಬಿರದ ಮೇಲೆ ಘೋರ ಆಕ್ರಮಣವಾಗಬಹುದು. ತಾವು ತಮ್ಮ ಶಿಬಿರಕ್ಕೆ ಹೊರಡಿರಿ! ಯುದ್ಧದ ಹಂಬಲವಿಲ್ಲದೇ ಸೈನ್ಯವೆಲ್ಲವೂ ಅಸ್ತವ್ಯಸ್ತವಾಗಿರಬಹುದು. ನೀವು ಹೋಗಿ ಅದನ್ನು ಲಗುಬಗೆಯಿಂದ ಸಿದ್ಧಗೊಳಿಸಿರಿ! ನಾವು ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಅಡ್ಡ ದಾರಿಯಿಂದ ಆ ಸೈನ್ಯವನ್ನು ತಡೆಯುವೆವು. ಅವರಲ್ಲಿ ಫಿರಂಗಿಗಳೂ ಬಂದೂಕಗಳೂ ಇದ್ದರೆ ನಾವು ಜಯಿಸಲಾರೆವು. ಆದರೆ ಬೆಳಕು ಹರಿಯುವವರೆಗೆ ಅವರನ್ನು ತಡೆಯಬಲ್ಲೆವು. ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಬೆಳಕು ಹರಿದು ಬಿಟ್ಟರೆ ಇಂದಿನ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ಜಯವು ಸಿದ್ಧ! ಸುಲ್ತಾನನು ತನ್ನ ಶಿಬಿರದ ಕಡೆ ಹೊರಟನು.

ರಾಧೆಯೂ ದೌಲತ್ತಳೂ ಅಡ್ಡ ದಾರಿಯಿಂದ ತಮ್ಮ ಸೈನ್ಯವನ್ನು ನಡಸಿಕೊಂಡು ಹೋದರು. ಅವರು ಉತ್ತರ ದಿಕ್ಕಿನಲ್ಲಿ ಬರುತ್ತಿದ್ದ ಮಹಾ ಸೈನ್ಯವನ್ನು ಮುಖಭಾಗದಿಂದ ಎದುರಿಸದೇ ಪಕ್ಕದಿಂದ ನುಗ್ಗಿ ಹೋರಾಟವನ್ನು ಆರಂಭಿಸಿದರು. ಸೇನಾಧಿಪತಿಯು ತನ್ನ ಸೈನ್ಯದಿಂದ ಒಂದು ತುಕ್ಕಡಿಯನ್ನು ವಿಭಾಗಿಸಿ, ರಾಧೆಯ ಸೈನ್ಯದೊಡನೆ ಯುದ್ಧ ಮಾಡಲು ಬಿಟ್ಟು ದೊಡ್ಡ ಸೈನ್ಯವನ್ನು ಮುಂದುವರಿಸಿದನು. ಅರ್ಧ ಗಂಟೆಯ ಹೊತ್ತು ಎರಡು ಸೈನ್ಯಗಳಿಗೂ ಯುದ್ಧವಾಯಿತು. ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಮಹಾ ಸೈನ್ಯವು ಮುಂದುವರಿದು ಹೋಯಿತೆಂದು ಗೊತ್ತಾಯಿತು. ಆ ಸೈನ್ಯದ ಅಗ್ರೇಸರನು ಇಯಜ್ ಖಾನನೆಂದು ವರ್ತಮಾನವು ಬಂತು! ರಾಧೆಯೂ ದೌಲತ್ತಳೂ ಯುದ್ಧ ಕ್ಷೇತ್ರದಿಂದ ಐನೂರು ಬಾರು ದೂರ ಹಿಂದಕ್ಕೆ ಸರಿದು

ಬಿಳಿಯ ಬಾವುಟವನ್ನು ಎತ್ತಿ ಹಿಡಿದು ಯುದ್ಧವನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸಬೇಕೆಂದು ತಮ್ಮ ಸೈನಿಕರಿಗೆ ಅಪ್ಪಣೆ ಮಾಡಿದರು.

ದೌಲತ್ತಳು ಸೇನಾ ನಾಯಕನನ್ನು ಕುರಿತು ಖಾನ್ ಸಾಹೇಬರವರೇ, ನಾವಿಬ್ಬರೂ ಸೋತಿದ್ದೇವೆ. ತಾವು ನಮ್ಮಿಬ್ಬರನ್ನು ಸೆರೆ ಹಿಡಿಯಬಹುದು. ಎಂದಳು ರಾಣಿ, ಸಾಹೇಬರವರೇ! ಕೆಂಪು ಉಷ್ಣೀಷಗಳನ್ನು ಕಾಣುತ್ತಲೇ ನಾವು ಯುದ್ಧವನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸಿಯೇ ಬಿಟ್ಟಿದ್ದೇವೆ. ತಾವು ನೋನಾಮಹಲಿಗೆ ಚಿತ್ತೈಸಬಹುದು. ನಾವು ಮಹಲನ್ನು ರಕ್ಷಣೆ ಮಾಡುತ್ತೇವೆ.

ದೌಲತ್– ಹುಸೇನ್‌ಖಾನ್–ಇಯುಜ್‌ಖಾನರವರು ಎಲ್ಲಿದ್ದರು. ಎಲ್ಲಿಂದ ಇಷ್ಟು ಮಹಾ ಸೈನ್ಯವನ್ನು ಸಿದ್ಧಗೊಳಿಸಿ ತಂದರು? ಯಾತಕ್ಕಾಗಿ ಯಾರ ಮೇಲೆ ಯುದ್ಧ ಮಾಡುವುದಕ್ಕಾಗಿ!

ಹುಜೂರು! ಟಿಪ್ಪೂಸುಲ್ತಾನರವರು ತಮ್ಮನ್ನು ಸೆರೆಹಿಡಿಯುವರೆಂದು ಸಮಾಚಾರವು ಬಂದಿತು. ಟಿಪ್ಪೂಸುಲ್ತಾನರ ಮೇಲೆ ಒಂದು ಕೈ ನೋಡಲೇಬೇಕೆಂದು ನಮ್ಮ ಸೈನ್ಯವೆಲ್ಲವೂ ಸಿದ್ಧವಾಗಿತ್ತು!

ನಮ್ಮನ್ನು ಟಿಪ್ಪೂಸುಲ್ತಾನರು ಸೆರೆಹಿಡಿಯುತ್ತಾರೆಂಬುವಕ್ಕೆ ನಿಮಗೆ ಆಧಾರವೇನಿತ್ತು!

ಮೈಸೂರು ಸೈನ್ಯದ ಒಂದು ಸಾವಿರ ದಂಡು ದರಿಯಾಬಾಗಿನ ಹೊರವಲಯದಲ್ಲಿ ಸಜ್ಜಾಗಿದ್ದ ಸಮಾಚಾರವು ನನಗೆ ಬಂದಿತು. ನನ್ನನ್ನು ದರಿಯಾಬಾಗಿನ ರಕ್ಷಣೆಗೆ ಕಳುಹಿಸಿ ಇಯುಜ್‌ಖಾನರವರು ಖುದ್ದಾಗಿ ಟಿಪ್ಪೂಸುಲ್ತಾನರ ಪಾಳಯದ ಮೇಲೆ ದಂಡೆತ್ತಿ ಹೋಗಿದ್ದಾರೆ.

ಸೇನಾಧಿಪತಿಗಳೇ! ನೋನಾಮಹಲಿಗೆ ಏನೂ ಭಯವಿಲ್ಲ. ನಮ್ಮಗಳಿಗೆ ಏನೂ ಅಪಾಯವಿಲ್ಲ. ನೀವು ಭರವಸೆಯಿಂದ ಹೋಗಬಹುದು.

ಹುಸೇನ್‌ಖಾನನು ಇಬ್ಬರಿಗೂ ಸಲಾಂ ಮಾಡಿ ತನ್ನ ಕುದುರೆಯನ್ನು ಸುಲ್ತಾನನ ಶಿಬಿರದ ಕಡೆ ತಿರುಗಿಸಿದನು.

ಸುಲ್ತಾನನಿಗೆ ರಾಧೆಯು ಹೇಳಿದಷ್ಟು ಅವಕಾಶವು ದೊರೆಯಲೇ ಇಲ್ಲ. ಅವನು ತನ್ನ ಶಿಬಿರವನ್ನು ತಲುಪಿ ವಿದ್ಯುದ್ವೇಗದಿಂದ ಸೈನ್ಯವನ್ನು ಎಚ್ಚರಿಸಿದನು. ಈ ಮೈಸೂರು ಸೈನ್ಯದ ವ್ಯೂಹ ರಚನೆಯಾಗುವಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಶತ್ರು ಸೈನ್ಯವು ಶಿಬಿರವನ್ನು ಹೊಕ್ಕು ಬಿಟ್ಟಿತು. ಒಂದು ಕಡೆ ಇಯುಜ್‌ಖಾನನೂ ಮತ್ತೊಂದು ಕಡೆ ಹುಸೇನ್‌ಖಾನನೂ ಮೈಸೂರು ಸೈನ್ಯದ ಮೇಲೆ ಬಿದ್ದರು. ಇಯುಜ್‌ಖಾನರಿಗೆ ಎದುರಾಗಿ ಜನಾಲುಬ್ದೀನರು ಯುದ್ಧ

ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಹುಸೇನ್‌ಖಾನನಿದ್ದೆಡೆ ಸ್ವಯಂ ಸುಲ್ತಾನರೇ ಯುದ್ಧ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಯುದ್ಧವು ಬಹಳ ಬಿರುಸಿನಿಂದಲೇ ನಡೆಯಿತು. ಹುಸೇನ್ ಖಾನನ ರಣಶೌರ್ಯವನ್ನು ನೋಡಿ ಸುಲ್ತಾನರು ಬೆಚ್ಚಿದರು. ಅವನು ಖಾಸಿಂಖಾನನ ಸಹೋದರನೆಂದು ತಿಳಿದು ಸುಲ್ತಾನರಿಗೆ ಮತ್ತೂ ಸಂತೋಷವಾಯಿತು. ಇಯಜ್‌ಖಾನರು ಸ್ವಯಂ ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ಬಂದಿದ್ದಾರೆಂದು ತಿಳಿದು ಸುಲ್ತಾನರು ಹರ್ಷದಿಂದ ಉಬ್ಬಿದರು. ಆದರೆ ಹುಸೇನ್‌ಖಾನನಿಂದ ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಂಡು ಇಯಜ್‌ಖಾನರಿಗೆ ಇದಿರಾಗಿ ನಿಲ್ಲಲು ಅಸ್ಪದವೇ ದೊರೆಯಲಿಲ್ಲ. ಸ್ವಲ್ಪ ಹೊತ್ತಿನೊಳಗಾಗಿ ಜನಾಲುದ್ದೀನರು ಬಿದ್ದು ಹೋದರೆಂದು ಸುಲ್ತಾನರಿಗೆ ವರ್ತಮಾನವು ಬಂದಿತು. ಹುಸೇನ್‌ಖಾನರೆದುರಿಗೆ ಹಮೀದ್ ಖಾನನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸಿ ಸುಲ್ತಾನರು ಹಿಂದಕ್ಕೆ ಸರಿದು ಇಯಜ್‌ಖಾನನಿಗೆ ಎದುರಾಗಿ ರಣ ರಂಗದಲ್ಲಿ ನಿಂತರು. ಯುದ್ಧವು ಭರದಿಂದ ಸಾಗ ತೊಡಗಿತು. ಇಯಜ್‌ಖಾನನು ಹಠಾತ್ತಾಗಿ ಫಿರಂಗಿಯನ್ನು ಸುಲ್ತಾನರೆದುರಿಗೆ ನಿಲ್ಲಿಸಿದನು. ಸುಲ್ತಾನರ ಫಿರಂಗಿಗಳು ದೂರದಲ್ಲಿದ್ದುವು. ಇಯಜ್ ಖಾನನು ಸ್ವಯಂ ಫಿರಂಗಿಯನ್ನು ಒಂದಾವೃತ್ತಿ ಹಾರಿಸಿದನು. ಸುಲ್ತಾನನ ಸೈನ್ಯವು ದಿಕ್ಕಾಪಾಲಾಗಿ ಓಡಿತು. ಖಾನನು ಮತ್ತೊಂದಾವೃತ್ತಿ ಫಿರಂಗಿಯನ್ನು ಹಾರಿಸಲು ಸಿದ್ಧವಾದನು. ಆ ಫಿರಂಗಿಯು ಹಾರಿದ್ದರೆ ಸುಲ್ತಾನನು ರಣ ಮುಖದಲ್ಲಿ ಬೀಳುತ್ತಿದ್ದನು. ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ರಾಧಾರಾಣಿಯು ಫಿರಂಗಿಯ ಮುಂದೆ ತನ್ನ ಬಿಳಿಯ ಕುದುರೆಯನ್ನು ತಂದೊಡ್ಡಿದಳು. ಸಮೀಪದಲ್ಲಿ ದೌಲತ್ತಳ ಶ್ವೇತಾಶ್ವವು ಬಂದು ನಿಂತಿತು. ಖಾನನ ಕೈ ಕಟ್ಟಿ ಹೋಯಿತು. ಹಠದಿಂದ ಬಂದೂಕವು ಹಾರಿತು. ಆ ಪೆಟ್ಟು ರಾಧೆಯ ಕುದುರೆಗೆ ಬಲವಾಗಿ ತಗಲಿತು. ಕುದುರೆಯು ಸತ್ತು ಬಿತ್ತು. ರಾಧೆಯು ಕೆಳಗುರುಳಿದಳು. ದೌಲತ್ತಳು ರಾಧೆಯನ್ನು ಎತ್ತಿಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ಹೋದಳು. ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಇಯಜ್‌ಖಾನನು ರಾಧೆಯನ್ನು ಎತ್ತಿ ತನ್ನ ಹೆಗಲು ಮೇಲೆ ಒರಗಿಸಿಕೊಂಡು ತನ್ನ ಕುದುರೆಯನ್ನು ಹಿಂದಕ್ಕೆ ಸೆಳೆದನು. ಆ ಅವಕಾಶದಲ್ಲಿ ಸುಲ್ತಾನನು ತನ್ನ ಫಿರಂಗಿಗಳಿದ್ದೆಡೆಗೆ ಓಡಿದನು. ಹುಸೇನ್‌ಖಾನನು ಹಮೀದ್‌ಖಾನನನ್ನು ಯಮಸದನಕ್ಕೆ ಕಳುಹಿಸಿ ಸುಲ್ತಾನರ ಫಿರಂಗಿಗಳನ್ನು ಸುತ್ತುಗಟ್ಟಿದನು. ಸುಲ್ತಾನನು ಫಿರಂಗಿಯನ್ನು ವಶಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗಲಿಲ್ಲ. ಇನ್ನೊಂದು ಜಾವ ರಾತ್ರಿ ಉಳಿದಿತ್ತು. ಈ ಯುದ್ಧವನ್ನು

ವರ್ಣಿಸುತ್ತ ಹೋದರೆ ವಾಚಕರು ಬೇಸರಪಡಬಹುದು. ಒಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಇಂದಿನ ಜಯವು ಇಯಜ್‌ಖಾನರದು. ಜನಾಲುದ್ದೀನರು ಸೆರೆ ಸಿಕ್ಕಿದರೆಂದೂ, ರಾಧಾ ರಾಣಿಯು ಯುದ್ಧ ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಫಿರಂಗಿಯ ಮುಂದೆ ಬಿದ್ದಳೆಂದೂ, ಇಯಜ್‌ಖಾನರು ದೌಲತ್ ರಾಣಿಯನ್ನು ಸೆರೆ ಹಿಡಿದರೆಂದೂ ಹಮೀದ್‌ಖಾನರು ಅಸುವನ್ನು ನೀಗಿದರೆಂದೂ ಸುಲ್ತಾನರ ಸೈನ್ಯದಲ್ಲಿ ಸಮಾಚಾರವು ಹರಡಿತು. ಸುಲ್ತಾನರ ಸೈನ್ಯವೆಲ್ಲವೂ ದಿಕ್ಕೆಟ್ಟಿತು. ಹುಸೇನ್‌ಖಾನನು ಅತಿ ಶೌರ್ಯದಿಂದ ಕಾದಾಡಿದರೂ ಸುಲ್ತಾನರ ಫಿರಂಗಿಗಳನ್ನು ವಶಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಾಗದೇ ಹೋಯಿತು. ಬೆಳಗಾಗುತ್ತಲೇ ಹುಸೇನ್‌ಖಾನನು ತನ್ನ ಸೈನ್ಯವನ್ನು ಹಿಂದಿರುಗಿಸಿದನು. ಹೋಗುವಾಗ ಸುಲ್ತಾನರವರೇ! ಈ ರಾತ್ರಿ ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ಸಿದ್ಧರಾಗಿರಿ. ಎಂದು ಘೋಷಣೆ ಮಾಡಿ ಹೋದನು. ಪ್ರಾತಃಕಾಲ ಎಂಟು ಗಂಟೆಯ ಹೊತ್ತಿಗೆ ಯುದ್ಧವು ನಿಂತಿತು. ಸುಲ್ತಾನರ ಶಿಬಿರವೆಲ್ಲಾ ಶವಮಯ! ಗಾಯಗೊಂಡ ಸೈನಿಕರ ಆರ್ತನಾದ. ಈ ಘೋರ ದೃಶ್ಯವನ್ನು ನೋಡುತ್ತಾ ಸುಲ್ತಾನನು ತನ್ನ ಗುಡಾರಕ್ಕೆ ತೆರಳಿದನು.

ಸುಲ್ತಾನನು ಉಳಿದ ಸೈನ್ಯವನ್ನೆಲ್ಲಾ ಒಟ್ಟುಗೂಡಿಸಿದನು. ಒಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಸೈನ್ಯವು ಅಷ್ಟಾಗಿ ಛೇದವಾಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಸೇನಾಪತಿಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ಕಲೆತು ಮಾತನಾಡಿದನು. ಮುಖ್ಯ ಸೇನಾನಾಯಕರು ಇಬ್ಬರಿಲ್ಲ! ಉಳಿದ ಸೇನಾನಾಯಕರ ಮುಖವೆಲ್ಲಾ ಕಂದಿತ್ತು! ನಗರದ ಸೀಮೆಗೆ ಬಂದಮೇಲೆ ಇದೇ ಮೊದಲನೆಯ ಯುದ್ಧ! ಸುಲ್ತಾನನು ಭಯವಿಹ್ವಲನಾಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಅಪಜಯದ ಖೇದದಿಂದ ಖತಿಗೊಂಡಿದ್ದನು. ಈ ಮಂತ್ರಾಲೋಚನೆಯಲ್ಲಿ ಶಿಬಿರವನ್ನು ಬೇರೊಂದು ಕಡೆಗೆ ಸಾಗಿಸಬೇಕೆಂದು ತೀರ್ಮಾನವಾಯಿತು. ಸುಲ್ತಾನನು ಜನಾಲುದ್ದೀನನ ಚಿಂತೆಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಬಿಟ್ಟನು. ಖಾಸಿಂಖಾನನ ವಧೆಗೆ ಪ್ರತಿಯಾಗಿ ಜಲಾಲುದ್ದೀನರ ಚಿತ್ರವಧೆಯಾಗುತ್ತದೆಂದು ಸುಲ್ತಾನನು ಖಚಿತ ಮಾಡಿಕೊಂಡನು.

ರಾಧಾರಾಣಿಯು ಬದುಕಿದ್ದಾಳೋ ಮೃತಿ ಹೊಂದಿದಳೋ! ದೌಲತ್ತಳ ಗತಿಯೇನಾಯಿತೋ! ದೌಲತ್ತಳೂ ರಾಧೆಯೂ ಸುಲ್ತಾನರ ಕಡೆ ಸಾಮೀಲಾಗಿದ್ದಾರೆಂದು ಭಾವಿಸಿ ಇಯಜ್‌ಖಾನನು ಅವರನ್ನೇನು ಮಾಡುವನೋ!ಎಂಬ ಚಿಂತೆಯು ಟಿಪ್ಪುವಿನ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಕೊರೆಯತೊಡಗಿತು.

ಇಯುಬ್‌ಖಾನನು ನಗರವನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಹೋಗಿಲ್ಲ. ಅವನಿಗೆ ಯಥೇಚ್ಛವಾದ ಸಹಾಯ ಸಂಪತ್ತಿಗಳಿವೆ. ಅಚ್ಚುಗಟ್ಟಾದ ಸೈನ್ಯವಿದೆ. ಅತುಲೈಶ್ವರ್ಯವಿದೆ. ನಗರದ ರಾಜ್ಯವನ್ನು ನಮಗೆ ಒಪ್ಪಿಸಿದ್ದು ಪ್ರಲೋಭ! ನಿನ್ನೆಯ ರಾತ್ರಿ ನಮಗೂ ಇಯುಬ್‌ಖಾನರಿಗೂ ಮೊದಲನೆಯ ಯುದ್ಧವಾಯಿತು. ಇದು ಒಳ್ಳೆಯದೇ ಆಯಿತು. ಈಗ ನಾವು ಎರಡು ಯುದ್ಧಗಳನ್ನು ಏಕಕಾಲದಲ್ಲಿ ಮಾಡಬೇಕು. ಮಂಗಳೂರಿನಲ್ಲಿ ಇಂಗ್ಲಿಷರೊಂದಿಗೆ ಯುದ್ಧ ಮಾಡಬೇಕು. ನಗರದಲ್ಲಿ ಇಯುಬ್‌ಖಾನರೊಂದಿಗೆ ಯುದ್ಧ ಮಾಡಬೇಕು. ದೌಲತ್ತಳೇನೋ ನನ್ನವಳಾಗಿದ್ದಾಳೆ. ಈಗ ನಗರವನ್ನು ಗೆದ್ದು ಅವಳನ್ನು ವಶಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಎಂದು ಸುಲ್ತಾನನು ಆಲೋಚಿಸತೊಡಗಿದನು. ಪ್ರತಿದಿನವೂ ಇಯುಬ್‌ಖಾನನ ಸೈನ್ಯಕ್ಕೂ ಟಿಪ್ಪೂಸುಲ್ತಾನನ ಸೈನ್ಯಕ್ಕೂ ಯುದ್ಧಗಳು ನಡೆಯುತ್ತಲೇ ಇದ್ದುವು. ಮೈಸೂರಿನ ಸೈನ್ಯವು ಹಿಂದಕ್ಕೆ ಸರಿದು ಸರಿದು ಕೊನೆಗೆ ಚಿತ್ರದುರ್ಗದಲ್ಲಿ ನಿಲ್ಲಬೇಕಾಯಿತು. ಮಂಗಳೂರಿನ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಮೈಸೂರಿನ ಸೈನ್ಯಕ್ಕೇ ಜಯವಾಯಿತು. ನಮ್ಮ ಕಥಾಭಾಗಕ್ಕೆ ಅದು ಅಷ್ಟು ಮುಖ್ಯವಲ್ಲ. ಸುಲ್ತಾನನು ಚಿತ್ರದುರ್ಗದಲ್ಲಿ ಬೀಡು ಬಿಟ್ಟು ನಗರದ ಕಡೆ ಚಿಂತಿಸತೊಡಗಿದನು. ಸುಲ್ತಾನನಿಗೆ ಈಗ ನಗರವನ್ನು ಹಿಡಿಯುವ ಚಿಂತೆಯಿಲ್ಲ. ಇಯುಬ್‌ಖಾನನನ್ನು ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಸೋಲಿಸಿ ಸೆರೆ ಹಿಡಿಯುವ ಚಿಂತೆ! ದೌಲತ್ತಳನ್ನೂ ರಾಧಾರಾಣಿಯನ್ನೂ ಬಂಧನದಿಂದ ಬಿಡಿಸುವ ಚಿಂತೆ! ಸಂಪದ್ಯುಕ್ತವಾದ ನಗರವು ಅನಾಯಕವಾಗುತ್ತಿರುವ ಚಿಂತೆ! ಇದೆಲ್ಲಾ ಸುಲ್ತಾನನ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಕುದಿಯುತ್ತಿತ್ತು. ಅವನು ನಗರದ ಸೀಮೆಯನ್ನು ಬಲವಾಗಿ ಕಟ್ಟಿಹಾಕಬೇಕೆಂದು; ಇಯುಬ್‌ಖಾನನನ್ನು ಶೂಲಕ್ಕೆ ಏರಿಸಬೇಕೆಂದು ಸಂಕಲ್ಪ ಮಾಡಿದನು. ಅದಕ್ಕೆ ತಕ್ಕ ಸನ್ನಾಹ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದನು.

ಮೈಸೂರು ಸೈನ್ಯವನ್ನು ಚಿತ್ರದುರ್ಗದವರೆಗೆ ಹಿಮ್ಮೆಟ್ಟಿಸಲು ಹದಿನೈದು ದಿನಗಳಾಯಿತು. ಅದುವರೆಗೂ ಜನಾಲುಬ್ದೀನರನ್ನು ಸೆರೆಯಲ್ಲಿಟ್ಟಿದ್ದರು. ರಾಧಾರಾಣಿಯವರನ್ನು ರಾಜಯೋಗ್ಯವಾದ ಗುಡಾರದಲ್ಲಿಟ್ಟು ಉಪಚರಿಸತೊಡಗಿದರು. ದೌಲತ್ತಳು ರಾಧೆಯ ಸಮೀಪದಲ್ಲಿಯೇ ಸರ್ವದಾ ಇರುತ್ತಿದ್ದಳು. ರಾಧೆಯು ಬದಕಲಾರಳೆಂದು ದೌಲತ್ತಳು ಸದಾ ಕಂಬನಿ ಗರೆಯುತ್ತಲೇ ಇದ್ದಳು. ಇಯುಬ್‌ಖಾನನು ಪ್ರತಿದಿನವೂ ಬಂದು ರಾಧಾರಾಣಿಯ

ಯೋಗಕ್ಷೇಮವನ್ನು ವಿಚಾರಿಸಿಕೊಂಡು ನೋಡಿಕೊಂಡು ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದನು. ದೌಲತ್ತಳು ಅವನ ಕಡೆ ತಿರುಗಿ ನೋಡುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಮಾತನಾಡುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಕಾದ ಕಬ್ಬಿಣದ ಗೊಂಬೆಯನ್ನು ಕೈಯಿಂದ ಮುಟ್ಟಿದ ಕಮ್ಮಾರನು ಭಯ ಪಡುವಂತೆ ದೌಲತ್ತಳನ್ನು ಮಾತನಾಡಿಸಲು ಇಯಜ್‌ಖಾನನು ಭಯ ಪಡುತ್ತಿದ್ದನು. ರಾಧೆಯು ಚೇತರಿಸಿಕೊಂಡರೆ ಎಲ್ಲವೂ ಮೊದಲಿನಂತೆ ಯಥಾಸ್ಥಿತಿಯಾಗುವುದೆಂದು ಇಯಜ್‌ಖಾನನು ಸಮಾಧಾನ ಮಾಡಿ ಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದನು.

ಸುಲ್ತಾನನ ಸೈನ್ಯವನ್ನು ಚಿತ್ರದುರ್ಗಕ್ಕೆ ಅಟ್ಟಿದಮೇಲೆ ಒಂದು ದಿನ ಪ್ರಾತಃಕಾಲ ಇಯಜ್‌ಖಾನನು ದರಬಾರು ನಡಸಿದನು. ಯಾವ ವೇದಿಕೆಯ ಮೇಲೆ ಖಾಸಿಂಖಾನನ ಶೂಲವನ್ನು ಕಟ್ಟಿದ್ದರೊ ಅದೇ ವೇದಿಕೆಯ ಮೇಲೆ ಇಯಜ್‌ಖಾನನು ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳಲು ಉಚ್ಚಾಸನವು ಸಜ್ಜುಗೊಳಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿದ್ದಿತು. ನಗರದ ಶೀಮೆಯ ಪಾಳಯಗಾರರೆಲ್ಲರೂ ಅಲ್ಲಿ ಸೇರಿದ್ದರು. ಸೇನಾ ನಾಯಕರುಗಳೂ ದಂಡನಾಯ್ಕರುಗಳೂ ಬಂದು ನೆರದಿದ್ದರು.

ನಗರದ ಸೈನ್ಯವೆಲ್ಲವೂ ಮಹಾ ಸಮುದ್ರದಂತೆ ಅಲ್ಲಿ ಕೂಡಿತ್ತು. ಇಯಜ್‌ಖಾನನು ಬಂದು ಎಲ್ಲರಿಗೂ ವಂದಿಸಿ ಸಿಂಹಾಸನದಲ್ಲಿ ಮಂಡಿಸಿದನು. ಪಾಳಯಗಾರರೆಲ್ಲರೂ ಬಂದು ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಅಂತಸ್ತಿಗೆ ತಕ್ಕಂತೆ ಮುಜರೆ ಮಾಡಿ ಆಸನಗಳಲ್ಲಿ ಕುಳಿತರು. ಇಯಜ್‌ಖಾನನು ಸಿಂಹಾಸನದಿಂದ ಎದ್ದು ಬಂದು ಪಾಳಯಗಾರರಿಗೆಲ್ಲಾ ಹಸ್ತಲಾಘವವನ್ನಿತ್ತು ಆಲಿಂಗಿಸಿಕೊಂಡು ಪುನಃ ಆಸನದಲ್ಲಿ ಬಂದು ಕುಳಿತನು. ಶೆರೆಹಿಡಿದು ತರಲ್ಪಟ್ಟಿರುವ ಜನಾಲುದ್ದೀನರ ವಿಚಾರಣೆಯು ಆ ದರಬಾರಿನಲ್ಲಿ ನಡೆಯುವುದೆಂದು ಎಲ್ಲರಿಗೂ ತಿಳಿದಿತ್ತು! ರಾಜಭಟರು ಸರಪಣಿಗಳಿಂದ ಕಟ್ಟಲ್ಪಟ್ಟಿದ್ದ ಜನಾಲುದ್ದೀನರನ್ನು ಸಮುಖದಲ್ಲಿ ತಂದು ನಿಲ್ಲಿಸಿದರು.

ಇಯಜ್‌ಖಾನನು ಗಂಭೀರವಾಣಿಯಿಂದ—ಸೇನಾಧಿಪತಿಗಳೇ! ನೀವು ಇಂದು ನಮ್ಮ ಬಂದಿಗಳು: ನಾವು ಮೋಸದಿಂದ ನಿಮ್ಮನ್ನು ಶೆರೆ ಹಿಡಿದಿಲ್ಲ. ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಗೆದ್ದು ಶೆರೆ ಹಿಡಿದಿದ್ದೇವೆ. ಈಗ ನಿಮ್ಮ ವಿಚಾರಣೆಯಾಗ ಬೇಕಾಗಿದೆ. ನೀವೇನು ಹೇಳುವಿರಿ!

ನವಾಬಸಾಹೇಬರೇ? ತಾವು ದೊಡ್ಡ ನವಾಬರ ಸ್ವೀಕೃತ ಪುತ್ರರು. ಸುಲ್ತಾನರವರಿಗೂ ತಮಗೂ ಯುದ್ಧ ಪ್ರಸಂಗ ಒದಗಿದ್ದು, ಮೈಸೂರಿನ

ದುರ್ದೈವವೆಂದು ಹೇಳಬೇಕು. ಹೇಗೇ ಆಗಲಿ! ನಾವು ಎದುರು ನಿಂತು ಖಡಾಖಡಿ ಯುದ್ಧ ಮಾಡಿದ್ದೇವೆ. ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಸೆರೆ ಸಿಕ್ಕಿದ ಸೇನಾಪತಿಗಳನ್ನು ಹೇಗೆ ಶಿಕ್ಷಿಸಬೇಕೋ ಹಾಗೆ ತಾವು ಶಿಕ್ಷಿಸಬಹುದು. ಈ ಶರೀರವು ನಶ್ವರವಾದುದು. ನಾನು ಮೈಸೂರಿನ ಎಷ್ಟೋ ಯುದ್ಧಗಳಲ್ಲಿ ಹೋರಾಡಿದ್ದೇನೆ, ಕೊಯಮತ್ತೂರಿನ ಕಾಳಗದಲ್ಲಿ ನಾನು ತಮ್ಮ ಬಲಗೈಯಂತೆ ಯುದ್ಧ ಮಾಡಿದೇನೆ. ಶತೃಗಳ ಕೈಲಿ ಸೆರೆ ಸಿಕ್ಕಿದ ಅಪಯಶವು ನನಗಿಲ್ಲ. ತಮ್ಮ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಸೆರೆ ಸಿಕ್ಕುವುದೂ ಪ್ರಾಣ ಬಿಡುವುದೂ ನನಗೆ ಗೌರವಾಸ್ಪದವಾದುದೇ ಸರಿ! ನನ್ನನ್ನು ಶೂಲಕ್ಕೇರಿಸಿ ತಾವು ಸುಲ್ತಾನರ ಮೇಲಿನ ಸೇಡು ತೀರಿಸಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು. ನನ್ನ ದೇಹದಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಣವಿರುವ ತನಕ-ಶರೀರದಲ್ಲಿ ರಕ್ತದ ಹನಿಯಿರುವತನಕ ನಾನು ಸುಲ್ತಾನರ ಸೇವಕ!

ಪಾಳೆಯಗಾರರೊಬ್ಬರಿದ್ದು- ನವಾಬಸಾಹೇಬರೇ! ಇವರು ನಮ್ಮ ನಗರದ ಸೀಮೆಗೆ ಬಂದು ಬಹಳ ಘಾತುಕ ಕೃತ್ಯಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದಾರೆ. ಇವರ ಸೈನಿಕರು ನಮ್ಮ ಸೀಮೆಯ ಮಹಿಳೆಯರ ಮೇಲೆ ಅತ್ಯಾಚಾರ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಕೊಳ್ಳೆ ಹೊಡೆದಿದಾರೆ. ಇದಕ್ಕೆಲ್ಲಾ ಇವರಿಗೆ ಶಿಕ್ಷೆಯಾಗಲೇಬೇಕು. ಇವರನ್ನು ಗಲ್ಲಿಗೇರಿಸಬೇಕು-ಎಂದರು.

ಹುಸೇನಖಾನನು ಮುಂದೆ ಬಂದು- ಖಾವಿಂದ್! ಸುಲ್ತಾನರು ನಮ್ಮ ಅಣ್ಣನಾದ ಖಾಸಿಂಖಾನರನ್ನು ಅನ್ಯಾಯವಾಗಿ ಕೊಲ್ಲಿಸಿದಾರೆ. ಅದಕ್ಕೆ ಮುಖ್ಯ ಕಾರಣರು ಈ ಸೇನಾಧಿಪತಿಗಳೇ! ಇವರನ್ನು ಶೂಲಕ್ಕೇರಿಸಲೇ ಬೇಕು. ಅಂದಿನ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ನಾವು ಸೆರೆ ಸಿಕ್ಕಿದ್ದರೆ ಸುಲ್ತಾನರು ದಯೆ ತೋರಿಸುತ್ತಿದ್ದರೇನು? ನಮ್ಮ ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಸುಲ್ತಾನರಿಗೆ ತೋರಲೇಬೇಕು ಎಂದನು. ಎಲ್ಲರ ಕಣ್ಣುಗಳೂ ನವಾಬರ ಕಡೆಗೆ ರೆಪ್ಪೆ ಹೊಡೆಯದೇ ನೋಡುತ್ತಿದ್ದುವು. ಜಲಾಲುದ್ದೀನರು ಸ್ಥಿರವಾಗಿ ನಿಂತಿದ್ದರು. ಇಯಜ್ ಖಾನನು - ಹುಸೇನಖಾನ್! ಆ ಸೇನಾಧಿಪತಿಗಳ ಸರಪಳಿಯನ್ನು ಬಿಚ್ಚು ಎಂದು ಆಜ್ಞಾಪಿಸಿದನು. ತಕ್ಷಣವೇ ಸರಪಣಿಗಳು-ಬಿಚ್ಚಲ್ಪಟ್ಟವು.

ಸೇನಾಪತಿಗಳ ಶ್ರೇಣಿಯಲ್ಲಿ ಅವರಿಗೊಂದು ಸ್ಥಾನವನ್ನು ಕೊಡುವಂತೆ ಅಪ್ಪಣೆಯಾಯಿತು. ಹುಸೇನಖಾನರ ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿಯೇ, ಜಲಾಲುದ್ದೀನರನ್ನು ಕುಳ್ಳಿರಿಸಿದರು.

ಇಯಜ್‌ಖಾನನು ಜಲಾಲುದ್ದೀನರ ಕಡೆ ತಿರುಗಿ - ಮೈಸೂರಿನ ಸೇನಾಧಿಪತಿಗಳೇ ! ಈ ನಗರದ ರಾಜ್ಯದಮೇಲೆ ಸುಲ್ತಾನರ ಅಪರಾಧವು ಅಸಹನೀಯವಾದುದು. ಖಾಸಿಂಖಾನರ ಕೊಲೆಯು ವೀರಪುರುಷರಿಗೆಲ್ಲಾ ಮರ್ಮಘಾತುಕವಾದುದು. ಮಹಮ್ಮದಾಲಿಯವರ ವಧೆಯಂತೂ ಮೈಸೂರು ರಾಜ್ಯಕ್ಕೆ ಅಚ್ಚಳಿಯದ ಕಳಂಕ ! ಇದೆಲ್ಲಾ ಸುಲ್ತಾನರ ರಾಜನೀತಿಯ ವೈಪರೀತ್ಯ ! ಇದರಲ್ಲಿ ನಿಮ್ಮ ಅಪರಾಧವೇನಿದೆ. ಮೈಸೂರಿನ ವೀರಪುರುಷರೊಬ್ಬರ ಪ್ರಾಣಾಪಹಾರ ಮಾಡಲು ನನ್ನ ಮನಸ್ಸು ಒಡಂಬಡದು. ನಿಮ್ಮನ್ನು ನಾವು ಖುಲಾಸೆ ಮಾಡಿದ್ದೇವೆ. ದೊಡ್ಡನವಾಬರ ರಾಜಧರ್ಮವು ಇಂದು ನಿಮಗೆ ಪ್ರಾಣದಾನ ಮಾಡಿದೆ. ಈ ನಗರದ ರಾಜ್ಯವು ಮೈಸೂರಿನವರದು. ಇದು ಅರಾಜಕವಾಗಿ ಹೋಗಕೂಡದು. ನಿಮ್ಮ ಸುಲ್ತಾನರಿಗೆ ಹೇಳಿರಿ !

ಈ ರಾಜ್ಯಕ್ಕೆ ಸರಿಯಾದ ಅಧಿಕಾರಿಗಳನ್ನು ನೇಮಿಸಬೇಕೆಂದು ! ಈ ಪ್ರಾಂತದ ಪಾಳಯಗಾರರೆಲ್ಲರೂ ಸ್ವತಂತ್ರರು. ಸುಲ್ತಾನರು ಜೀವಾವಧಿ ಯುದ್ಧ ಮಾಡಿದರೂ ಅವರುಗಳನ್ನು ಜಯಿಸಲಾರರೆಂದು ಹೇಳಿರಿ ! ಈ ನಗರದ ರಾಜ್ಯವು ಮೈಸೂರಿನವರಿಗೆ ಸ್ನೇಹಹಸ್ತವನ್ನು ನೀಡಿದೆ. ಅದನ್ನು ಗೌರವದಿಂದ ಕಾಪಾಡಿಕೊಳ್ಳುವಂತೆ ಹೇಳಿರಿ !

ಇಷ್ಟು ಹೇಳಿ ಜಲಾಲುದ್ದೀನರಿಗೆ ಖಿಲ್ಲತ್ತುಗಳನ್ನು ತರಿಸಿಕೊಟ್ಟು ಅವರನ್ನು ಆನೆಯಮೇಲೆ ಕೂಡಿಸಿ ಸುಲ್ತಾನರು ಪಾಳಯಕ್ಕೆ ಕಳುಹಿಸಿದರು.

ಖಾನನ ಸ್ವರ್ಣಭಂಡಾರ

ನಗರಕ್ಕೆ ಎರಡು ಯೋಜನ ದೂರದಲ್ಲಿ ಪಶ್ಚಿಮ ಘಟ್ಟಗಳ ವನ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಕಲ್ಲಿನ ಮಂಟಪ. ಆ ಮಂಟಪದ ಮುಂದುಗಡೆ ದೊಡ್ಡ ಸರೋವರ. ಆ ಸರೋವರಕ್ಕೆ ಅಚ್ಚುಕಟ್ಟಾಗಿ ಕಟ್ಟಲ್ಪಟ್ಟಿರುವ ಕಲ್ಲಿನ ಪಾವಟಿಗೆಗಳು, ಮೇಲುಗಡೆ ದೊಡ್ಡ ಮರಗಳ ತೋಪು. ಆ ತೋಪಿನಲ್ಲಿ ವಿಶಾಲವಾದ ನಾಲ್ಕಾರು ಗುಡಾರಗಳು ಕಟ್ಟಲ್ಪಟ್ಟಿವೆ. ತೋಪಿನ ಹೊರಗಡೆ ಸುಮಾರು ಇನ್ನೂರೈವತ್ತು ಕುದುರೆಗಳು, ಕಾಲಾಳುಗಳು, ಸೈನಿಕರು ದೂರದಲ್ಲಿ ಪಹರೆ ಕೊಡುತ್ತಲಿದಾರೆ. ಈ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ರಾಜ ವೈಭವಗಳಿಲ್ಲದಿದ್ದರೂ ರಾಜಚಿಹ್ನೆಗಳೆಲ್ಲಾ ಇವೆ. ಈ ಸಣ್ಣ ಶಿಬಿರವು ನಿರ್ಮಾಣವಾಗಿ ಎರಡು ತಿಂಗಳುಗಳಾಗಿದ್ದುವು.

ವಸಂತಋತುವಿನ ಮನೋಹರವಾದ ಸಂಧ್ಯಾಕಾಲ. ಸೂರ್ಯದೇವನು ಅಸ್ತಾಚಲವನ್ನು ಸಾರುತ್ತಿದ್ದನು. ಆ ಸರೋವರದ ಪಾವಟಿಗೆಗಳ ಮೇಲೆ ಮಹಾ ಪುರುಷನೊಬ್ಬನು ಶುದ್ಧವಾದ ಸರೋವರದ ನೀರಿನ ಮೇಲೆ ಆ ಸೂರ್ಯನ ಕೆಂಪು ಕಿರಣಗಳು ಬಿದ್ದು ಪ್ರತಿಫಲಿಸುತ್ತಿರುವುದನ್ನು ನೋಡುತ್ತಿದ್ದನು. ಮೀನುಗಳು ಚಲಚಲ ಸದ್ದುಮಾಡುತ್ತ ಓಡಾಡುವುದನ್ನು ನೋಡಿ ಈ ಜಲಚರಗಳೆಷ್ಟು ಸುಖವಾಗಿವೆ. ಇವುಗಳಿಗೆಷ್ಟು ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವಿದೆ ಎಂದು ಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದನು. ಈ ಮಹಾ ಪುರುಷನು ಟಿಪ್ಪುಸುಲ್ತಾನನೆಂಬುದನ್ನು ವಾಚಕರಿಗೆ ತಿಳಿಸಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ! ಅವನು ಮೈಸೂರಿನ ರಾಜಕೀಯವನ್ನು ಆಲೋಚಿಸುತ್ತಿದ್ದನು. ಸುಲ್ತಾನನ ಕಾರುಬಾರುಗಳು ಪ್ರಜಾರಂಜಕವಾಗಿಲ್ಲ! ಮರಾಠರೂ, ಇಂಗ್ಲೀಷರೂ ಮೈಸೂರಿನ ಸಹಜ ವಿರೋಧಿಗಳು. ಮರಾಠರು ಮುಸಲ್ಮಾನ ರಾಜ್ಯವಿರಕೂಡದೆಂದು ಟೊಂಕ ಕಟ್ಟಿ ಹೋರಾಡುತ್ತಾರೆ. ಇಂಗ್ಲೀಷರು ಹೇಗಾದರೂ ಮಾಡಿ ಮೈಸೂರನ್ನು ತಮ್ಮ ಸ್ವಾಧೀನಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದು ಹೊಂಚು ಹಾಕುತ್ತಾರೆ. ಇವರನ್ನೆಲ್ಲಾ ಅಡಗಿಸುವಷ್ಟು ಶಕ್ತಿಯು ಮೈಸೂರಿಗಿದೆಯೇ? ಇದೆ. ಆದರೆ ಸುಲ್ತಾನನಿಗೆ ರಾಜನೀತಿ ಕೌಶಲ್ಯವಿಲ್ಲ! ಸೈನ್ಯವನ್ನು ಶಿಸ್ತಿನಿಂದ ಕಟ್ಟುತ್ತಾನೆ. ರಣಾರಣ ಯುದ್ಧಮಾಡುತ್ತಾನೆ. ಆದರೆ ರಾಜ್ಯಭಾರದಲ್ಲಿ ಚತುರನಲ್ಲ! ದೊಡ್ಡ ನವಾಬರ ಪ್ರೇಮ ಪಾತ್ರರಾದ ಸರದಾರರೆಲ್ಲರೂ

ವಿಮುಖರಾಗುತ್ತಿದಾರೆ. ಹಿಂದೂ ಸರದಾರರಿಗೆಲ್ಲಾ ಮೈಸೂರಿಗೆ-ಹಿಂದೂ ರಾಜರೇ ಇರಬೇಕೆಂದೂ ಇಲ್ಲಿ ಮುಸಲ್ಮಾನ ರಾಜ್ಯವು ಸ್ಥಾಪಿಸಲ್ಪಡಕೂಡ ದೆಂಬೂ ಅಭಿನಿವೇಶವಿದೆ. ಟಿಪ್ಪೂಸುಲ್ತಾನನನ್ನು ಒಬ್ಬರೂ ನಂಬುವುದಿಲ್ಲ. ಎಲ್ಲ ಕಡೆಯೂ ನಾನಾವಿಧವಾದ ಪಿತೂರಿಗಳಾಗುತ್ತಿವೆ. ಈ ಮೈಸೂರು ರಾಜ್ಯವು ಉಳಿಯುವುದಿಲ್ಲ. ನಾನೇನು ಮಾಡಬಲ್ಲೆ! ನನಗೂ-ಟಿಪ್ಪು ಸುಲ್ತಾನರಿಗೂ ಬದ್ಧ ವೈರ! ನಾನು ಮೈಸೂರು ರಾಜ್ಯಕ್ಕಾಗಿ ಟಿಪ್ಪುವಿನ ಮೇಲೆ ಯುದ್ಧ ಮಾಡುವುದಿಲ್ಲ. ನಾನು ಮೈಸೂರನ್ನು ಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಮರತುಬಿಡುತ್ತೇನೆ. ಮಲಬಾರಿನಲ್ಲಿ ನನ್ನದೇ ಒಂದು ರಾಜ್ಯವನ್ನು ನಾನು ಕಟ್ಟುತ್ತೇನೆ ಎಂದು ಆಲೋಚನೆ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದನು. ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಗುಪ್ತಚಾರ ನೊಬ್ಬನು ಬಂದು-ನೆಲ ಮುಟ್ಟಿ ಸಲಾಂ ಮಾಡಿದನು. ನಗರದ ಶೀಮೆಗೆ ಜನಾಉದ್ದೀನರನ್ನು ದಿವಾನರಾಗಿ ನೇಮಿಸಿದಾರೆಂದೂ, ನಗರದ ಮೇಲೆ ಯುದ್ಧವನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸಬೇಕೆಂದು ಸುಲ್ತಾನರು ಸಂಕಲ್ಪಿಸಿದಾರೆಂದು ತಿಳಿಸಿ ದನು. ಇಯಜ್‌ಖಾನನಿಗೆ ಏನೋ ಒಂದು ವಿಧವಾದ ಸಮಾಧಾನವಾಯಿತು.

ಇಯಜ್‌ಖಾನನೆದ್ದು ರಾಧಾರಾಣಿಯವರು ಇರುವ ಗುಡಾರಕ್ಕೆ ಪ್ರವೇಶ ಮಾಡಿದನು. ಅಲ್ಲಿ ಪರ್ಯಂಕದ ಮೇಲೆ ರಾಧಾರಾಣಿಯು ಕುಳಿತಿದ್ದಳು. ಸಮೀಪದಲ್ಲಿ ದೌಲತ್ತಳು ಅರ್ಧಶಾಯಿತಾವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಮಂಡಿಸಿದ್ದಳು.

ಇಯಜ್‌ಖಾನನು ಅವರಿಬ್ಬರನ್ನೂ ಮರ್ಯಾದೆಯಿಂದ ವಂದಿಸಿದನು. ರಾಧೆಯು ಪ್ರಸನ್ನಮುಖದಿಂದ ನವಾಬರವರೇ! ದಯಮಾಡಿಸಿರಿ ಎಂದು ಆಸನದ ಕಡೆಗೆ ಕೈತೋರಿಸಿದಳು. ದೌಲತ್ತಳು ಎದ್ದುನಿಂತಳು. ಇಯಜ್ ಖಾನನು ಆಸನದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತನು.

ಇಯಜ್‌ಖಾನನು ದೌಲತ್ತಳನ್ನು ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳುವಂತೆ ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಿ ದನು. ದೌಲತ್ತಳೂ ಆಸನವನ್ನಲಂಕರಿಸಿದಳು.

ಖಾನನು- ರಾಣಿಯವರೇ! ತಮ್ಮ ದೇಹಸ್ಥಿತಿಯು ಸಂಪೂರ್ಣ ಗುಣ ವಾಗಿದೆಯೆ?

ಇಂದಿನ ರಾತ್ರಿ ಒಂದು ಯುದ್ಧವು ಸಂಭವಿಸುವುದಾದರೆ- ನಾನು ತಯಾರಾಗಿದೇನೆ.

ಖಾನನು- ಸಂತೋಷ! ರಾಣಿಯವರು ಯುದ್ಧ ಮಾಡುವ ಪ್ರಸಂಗ ವೇನೂ ಇಲ್ಲ! ಇದುವರೆಗೆ-ತಾವು ಈ ಗರೀಬನ ರಕ್ಷಣೆಯಲ್ಲಿದ್ದೀರಿ! ನನ್ನ ಬಾಹುಗಳಲ್ಲಿ ತಮ್ಮನ್ನು ಸಂರಕ್ಷಿಸುವ ಶಕ್ತಿ ಇದೆ.

ಇಬ್ಬರು ರಮಣಿಯರೂ ನಕ್ಕರು !

ಖಾ- ದೌಲತ್ ರಾಣಿಯವರು ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದಾಗಲಿಂದ ನನ್ನ ಮೇಲೆ ಆಗ್ರಹ ಗೊಂಡಿರುವಂತಿದೆ !

ದೌ- ತಮ್ಮ ಮೇಲೆ ಆಗ್ರಹಗೊಂಡು ನಾನೇನು ಮಾಡಬಲ್ಲೆ ? ಈಗ ತಾವೇ ಅಪ್ಪಣೆ ಕೊಡಿಸಿದಂತೆ ನಾವು ತಮ್ಮ ರಕ್ಷಣೆಯಲ್ಲಿದೇವೆ.

ಖಾ- ದೌಲತ್‌ರಾಣಿಯವರೇ ! ಅದು ಸುಳ್ಳು. ತಮಗೆ ಭಯವೇನೂ ಇಲ್ಲ. ಈ ಎರಡು ತಿಂಗಳುಗಳಿಂದ ಅಂದು ರಣಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಈ ರಾಧಾ ರಾಣಿಯವರನ್ನೂ ನಿಮ್ಮನ್ನೂ ನಾನು ಕರತಂದಂದಿನಿಂದ-ತಾವು ಆಗ್ರಹಗೊಂಡಿದೀರಿ. ಸರ್ವದಾ ತಮ್ಮ ಪ್ರೇಮವನ್ನು ಬಯಸುವ ನನಗೆ-ತಮ್ಮ ಆಗ್ರಹವು ಮರ್ಮಾಘಾತವಾಗಿದೆ. ನನ್ನ ಅಪರಾಧ ವೇನಾದರೂ ಇದ್ದರೆ ಅದಕ್ಕೆ ಎಂಥಾ ಕಠಿನವಾದ ಪ್ರಾಯಶ್ಚಿತ್ತವನ್ನಾ ದರೂ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲು ನಾನು ತಯಾರಾಗಿದೇನೆ.

ದೌ- ತಪ್ಪು ನನ್ನದು. ಪ್ರಾಯಶ್ಚಿತ್ತವಾಗಬೇಕಾದುದು ನನಗೆ ! ತಮಗೆ ರಾಜ್ಯವನ್ನು ತಪ್ಪಿಸಿದವಳು ನಾನು. ಈ ಯುದ್ಧವನ್ನು ತಂದೊಡ್ಡಿ ದವಳು ನಾನು. ರಾಧಾರಾಣಿಯವರಿಗೆ ಈ ದುರವಸ್ಥೆಯು ನನ್ನಿಂದ! ನಾನು ಪ್ರಾಣಪರಿತ್ಯಾಗ ಮಾಡಿದರೆ ಈ ರಾಜ್ಯಕ್ಕೆ ಕ್ಷೇಮವಾಗುವುದು.

ಖಾ- ದೌಲತ್ ! ನೀನು ಅಬಲೆಯಂತೆ ಮಾತನಾಡುವಿ ! ರಾಜಸ್ತ್ರೀ ಯಾದ ನೀನು ಪಾಮರ ಜನರಂತೆ ಆತ್ಮಹತ್ಯ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವುದೇ ? ಆತ್ಮಹತ್ಯ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವ ಪಾಮರ ಹೆಂಗಸಾಗಿದ್ದರೆ-ನನ್ನ ರಾಜ್ಯ ಪರಿತ್ಯಾಗವನ್ನೇಕೆ ಮಾಡಿಸಿದೆ. ಆ ಸುಲ್ತಾನನಿಗೆ ಹುಚ್ಚು ಹಿಡಿಸಿ ಈ ನಗರದ ಶೀಮೆಯಲ್ಲಿ ಅಲೆಯುವಂತೆ ಏಕೆ ಮಾಡಿರುವೆ ? ನೀನು ಆತ್ಮಹತ್ಯ ಮಾಡಿಕೊಂಡರೆ—ಈ ರಾಜ್ಯವೇ ಮುಳುಗಿ ಹೋದೀತು ! ದೌಲತ್ ! ಆ ಮಾತು ಹಾಗಿರಲಿ ! ನೀನು ನನ್ನಮೇಲೆ ಆಗ್ರಹ ಗೊಳ್ಳಿಲ್ಲವೆಂದು ಅಭಿವಚನ ಕೊಡು !

ದೌ- ನೀವು ಟಿಪ್ಪೂ ಸುಲ್ತಾನರ ಮೇಲೆ ಯುದ್ಧ ಮಾಡುವುದಿಲ್ಲವೆಂದು ಶಪಥ ಮಾಡಲಿಲ್ಲವೇ ? ಅದಕ್ಕಾಗಿಯೇ ಅಲ್ಲವೇ ನೀವು ರಾಜ್ಯತ್ಯಾಗ ಮಾಡಿದ್ದು !

ಖಾನ್- ಹೌದು ! ದೌಲತ್-ಹೌದು ! ಆ ಶಪಥವು ಇಂದಿಗೂ ಇದೆ. ಎಂದೆಂದಿಗೂ ಇದೆ. ಆ ದಿನ ರಾತ್ರಿ ಟೀಪೂಸುಲ್ತಾನನು ಸೋನಾಮಹಲಿಗೇಕೆ ಬಂದನು. ನಿಮ್ಮಿಬ್ಬರನ್ನೂ ಶಿರೆ ಹಿಡಿಯುವುದಕ್ಕೆ ! ಸುಲ್ತಾನನು ಮಹಮ್ಮದಾಲಿಯವರ ಗೋರಿಯ ದರ್ಶನಕ್ಕೆ ಬಂದವನಲ್ಲ. ತಮ್ಮನ್ನು ಭೇಟಿಮಾಡಲು ಬಂದವನಲ್ಲ; ನಯಭಯಗಳಿಂದ ನೀವುಗಳು ಸ್ವಾಧೀನವಾಗದಿದ್ದರೆ ಪರಾಕ್ರಮದಿಂದ ನಿಮ್ಮನ್ನು ಶೆಳೆದೊಯ್ಯಲು ಬಂದನು. ಆದಕ್ಕಾಗಿಯೇ ದರಿಯಾಬಾಗಿನ ಸುತ್ತಲೂ ಸೈನ್ಯನನ್ನು ಜಮಾಯಿಸಿಟ್ಟಿದ್ದನು. ನಿಮ್ಮಗಳ ಶೆರೆಯನ್ನು ತಪ್ಪಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ ನಾನು ಯುದ್ಧವನ್ನು ಹೂಡಿದೆ ! ಇನ್ನು ಯುದ್ಧ ಪ್ರಮೇಯವಿಲ್ಲ. ನಗರಕ್ಕೆ ಜನಾಲುದ್ದೀನರನ್ನು ದಿವಾನರಾಗಿ ನೇಮಿಸಿದಾರೆ. ಸುಲ್ತಾನರವರು ಚಿತ್ರದುರ್ಗದಿಂದ ಶ್ರೀರಂಗಪಟ್ಟಣಕ್ಕೆ ಹಿಂದಿರುಗಿ ಹೋಗುತ್ತಾರೆ. ರಾಧಾ ರಾಣಿಯವರ ಕಡೆ ತಿರುಗಿ ರಾಣಿಯವರೇ ! ನಾವು ಇಲ್ಲಿಂದ ಶಿಬಿರವನ್ನು ಎತ್ತಬೇಕು. ಮಳೆಗಾಲವು ಬರುತ್ತದೆ. ದೌಲತ್ ರಾಣಿಯವರೂ ನೀವೂ ಸೋನಾಮಹಲಿಗೆ ಹೋಗಿರಿ ! ನಾನು ಈ ಶಿಬಿರವನ್ನು ಎತ್ತಿ ಬಿಡುತ್ತೇನೆ.

ರಾಧೆ- ಖಾನ್ ಸಾಹೇಬರವರೇ ತಾವೆಲ್ಲಿ ಇರೋಣವಾಗುತ್ತದೆ !

ಖಾನ್- ರಾಣೀ ಸಾಹೇಬ ! ನನಗೆ ಇರುವುದಕ್ಕೆ ಎಲ್ಲಿಯೂ ಸ್ಥಳವಿಲ್ಲ ನಾನು ಪ್ರಚ್ಛನ್ನ ವೇಷದಿಂದ ಯಾವುದಾದರೂ ರಾಜ್ಯಕ್ಕೆ ಹೋಗುತ್ತೇನೆ.

ರಾಣಿಯವರೇ ! ಇದೇ ತಮ್ಮ ಕಡೆಯ ಸಂದರ್ಶನ !

ದೌಲತ್ ! ನಿನಗಾಗಿ ನಿನ್ನ ಒಲುಮೆಗಾಗಿ ಎಂತಹ ಕಾರ್ಯವನ್ನಾದರೂ ಮಾಡಬಲ್ಲೆ ! ಟಿಪ್ಪೂಸುಲ್ತಾನನು ನಿನ್ನನ್ನು ಬಲಾತ್ಕಾರದಿಂದ ಸೆಳೆದು ಕೊಂಡು ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದರೆ ಕೈ ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡು ಕೂಡುವ ಶಪಥವನ್ನು ನಾನೆಂದಿಗೂ ಮಾಡಿಲ್ಲ. ಮಾಡುವುದೂ ಇಲ್ಲ ! ನಾನು ನಿನಗಾಗಿ ರಾಜ್ಯ ಪರಿತ್ಯಾಗ ಮಾಡಿದೆ. ನಿನ್ನ ಪ್ರೇಮಕ್ಕಾಗಿ ಈ ನನ್ನ ಪ್ರಾಣವನ್ನಾದರೂ ಒಪ್ಪಿಸಬಲ್ಲೆ !

ದೌಲತ್ತಳ ಕಣ್ಣುಗಳಲ್ಲಿ ನೀರು ತುಂಬಿತು.

ರಾಧೆ- ಖಾನರವರೇ ! ತಾವು ಎಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗುವಿರಿ. ಏನು ಮಾಡುವಿರಿ. ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಹೇಳಿರಿ. ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ನಿಮಗೆ ಭರವಸೆ ಇಲ್ಲವೇ ?

ರಾಣಿಯವರೇ ತಮ್ಮಲ್ಲಿ ಭರವಸೆ ಇಲ್ಲದೆ ಏನು ? ನನ್ನಲ್ಲಿಯೇ ನನಗಿನ್ನೂ ಭರವಸೆ ಇಲ್ಲ ! ನಾನು ಫಕೀರನಾಗಿ ಊರೂರು ಅಲೆಯುವುದಿಲ್ಲ. ನಾನೊಂದು ಹೊಸ ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಕಟ್ಟುತ್ತೇನೆ.

ರಾಧೆಯೂ, ದೌಲತ್ತಳೂ • ಅವಾಕ್ಕಾದರು. ಇಯಜ್‌ಖಾನನು ದೌಲತ್ತಳನ್ನು ನೋಡುತ್ತ ನೋಡುತ್ತ ಗುಡಾರವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಹೊರಟು ಹೋದನು.

ಇಯಜ್‌ಖಾನನು ಹೊರಟುಹೋಗುತ್ತಲೇ ದೌಲತ್-ಮತ್ತು ರಾಧಾ ಇಬ್ಬರೂ ಆಲೋಚಿಸತೊಡಗಿದರು.

ರಾಧಾ- ದೌಲತ್ ! ನಾವು ಪುನಃ ದರಿಯಾಬಾಗಿಗೇ ಹೋಗುವುದು ಒಳ್ಳೆಯದೆಂದು ಕಾಣುತ್ತದೆ.

ದೌಲತ್- ನಾವು ದರಿಯಾಬಾಗಿಗೆ ಹೋಗುವುದಾದರೆ ಅಂದೇ ಏಕೆ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗಬಾರದಾಗಿತ್ತು!

ರಾಧಾ- ನಾನು ಮುಮೂರ್ಷಾವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿದ್ದೆ. ಇಯಜ್‌ಖಾನರು ರಣಕ್ಷೇತ್ರದಿಂದ ನಮ್ಮಿಬ್ಬರನ್ನೂ ಕರತಂದು ಇಲ್ಲಿ ಇಟ್ಟರು.

ದೌಲತ್- ಇಂದು ಇಷ್ಟು ನಿರ್ವಿಣ್ಣರಾಗಿ ಹೊರಟುಹೋಗುವ ಇಯಜ್‌ಖಾನರವರು ನಮ್ಮನ್ನೇಕೆ ಇಲ್ಲಿಗೆ ಕರತಂದರು ?.

ರಾಧೆ- ದೌಲತ್ ! ಖಾನರು ಕಾರಣವಿಲ್ಲದೇ ನಮ್ಮನ್ನು ಇಲ್ಲಿಗೆ ಸಾಗಿಸಲಿಲ್ಲ. ಆಗ ನಗರದ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಪ್ರಬಲವಾದ ಕ್ಷೋಭೆ ಇತ್ತು. ಅರಾಜಕತೆ ಇತ್ತು. ಈಗ ಎಲ್ಲವೂ ಶಾಂತವಾಗಿದೆ. ನಾವು ದರಿಯಾಬಾಗಿಗೆ ಹೋಗುವುದೇ ಯುಕ್ತವಾದುದು!.

ದೌ-ರಾಣಿಯವರೇ! ಈ ಖಾನರವರೇಕೆ ನಮ್ಮನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಹೋಗಬೇಕು.

ರಾಧೆ-ನಗುತ್ತ ಅಕ್ಕನವರೇ! ಅವರು ಮಲಬಾರಿನಲ್ಲಿ ಹೊಸ ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಕಟ್ಟುತ್ತಾರಂತೆ ! ಅಂಥಾ ದಕ್ಷತೆಯು ಅವರಿಗಿದೆ.

ದೌ- ರಾಣಿಯವರೇ, ಅವರಿಗೆ ಹೊಸರಾಜ್ಯವನ್ನು ಕಟ್ಟುವ ಶಕ್ತಿ ಸಾಮರ್ಥ್ಯಗಳುಂಟು! ಆದರೆ, ನಮ್ಮನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಹೋಗುವದೆಂಬುದೇಕೋ ನನಗಷ್ಟು ಸಮಾಧಾನವಾಗಿಲ್ಲ.

ರಾಧೆ- ನಗುತ್ತಾ ಅಕ್ಕನವರೇ! ನಾನೊಂದು ಮಾತು ಹೇಳಲೇ! ನೀವು ಖಾನರವರಲ್ಲಿ ಅನುರಕ್ತರಾಗಿದೀರಿ!

ದೌಲತ್ತಳು ನಾಚಿಕೆಯಿಂದ ನಕ್ಕಳು ! ಅಕ್ಕನವರೇ! ನೀವು ಇಯಜ್ ಖಾನರವರನ್ನು ಇಲ್ಲಿಯೇ ಇರುವಂತೆ ಮಾಡಬಹುದು.

ಅದು ಹೇಗೆ ?

ನಿಮಗೆ ಅಂಥ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವಿದೆ !

ಇಯಜ್‌ಖಾನನು ಸರೋವರದ ಎಡೆಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ಅಶ್ವತ್ಥವೃಕ್ಷದ ಕಟ್ಟೆಯಮೇಲೆ ನಿರ್ವಿಣ್ಣನಾಗಿ ಕುಳಿತಿದಾನೆ. ಎಷ್ಟೋ ಕಲ್ಪನಾಸಾಮ್ರಾಜ್ಯಗಳನ್ನು ಸ್ವಪ್ನ ಕಾಣುತ್ತಿದಾನೆ. ನಾಳೆ ಪ್ರಾತಃಕಾಲ ಈ ಶಿಬಿರವನ್ನು ಎತ್ತಲು ಏರ್ಪಾಡು ಮಾಡಿದಾನೆ. ಮೂರು ನಾಲ್ಕು ದಿನಗಳಿಂದ ಎಷ್ಟೋ ಸಮಾಧಾನ ಹೇಳಿ ರಾಧಾ ಮತ್ತು ದೌಲತ್ತರನ್ನು ದರಿಯಾಬಾಗಿಗೆ ಹೋಗಲು ಒಪ್ಪಿಸಿದಾನೆ. ತಾನು ಎಲ್ಲಿಯೋ ಹೊರಟುಹೋಗಲು ಸಂಕಲ್ಪಿಸಿದಾನೆ. ಆದರೆ ಇಯಜ್‌ಖಾನನು ಎಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗುತ್ತಾನೆಂಬುದು ಯಾರಿಗೂ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ ! ಅದನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಲು ರಾಧೆಯು ಎಷ್ಟೋ ಪ್ರಯತ್ನಪಟ್ಟಳು. ಫಲಿಸಲಿಲ್ಲ. ಹುಸೇನ್‌ಖಾನನು ಹೆಣಗಾಡಿದನು. ಅದನ್ನು ತಿಳಿಯಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗಲಿಲ್ಲ. ಅವನು ಗುಪ್ತವೇಷದಿಂದ ಇಯಜ್‌ಖಾನರನ್ನು ಹಿಂಬಾಲಿಸುವುದಾಗಿ ನಿಶ್ಚಯಮಾಡಿಕೊಂಡಿದಾನೆ. ಇಯಜ್‌ಖಾನನು ಅಶ್ವತ್ಥಕಟ್ಟೆಯ ಮೇಲೆ ಕುಳಿತು ಮುಂದಿನ ರಾಜ್ಯ ಕಟ್ಟುವ ಆಲೋಚನೆಗಳನ್ನು ಮಾಡತೊಡಗಿದಾನೆ. ಆ ಯೋಚನಾತರಂಗಗಳಲ್ಲಿ ದೌಲತ್ತಳ ಜ್ಞಾಪಕವು ಬಂದಿತು. ದೌಲತ್ತಳನ್ನು ಅಗಲಿಹೋಗುವುದು ಬಲು ಕಷ್ಟವಾಗಿ ತೋರಿತು. ದೌಲತ್ತಳು ನಿಜವಾಗಿಯೂ ಖಾನನ ಪ್ರಣಯಿನಿಯೇನು ? ಅಲ್ಲ ! ಆದರೂ ದೌಲತ್ತಳ ಸಾನ್ನಿಧ್ಯವನ್ನು ಬಿಡುವುದು ಅವನಿಗೆ ಬಲು ಕಷ್ಟವಾಗಿ ತೋರಿತು. ದೌಲತ್ತಳಿಗೆ ತನ್ನಲ್ಲಿ ಪ್ರೇಮವಿದೆಯೇ ! ಎಂದು ಚಿಂತಿಸಿದನು. ಪ್ರೇಮವಿದೆ. ಆದರೆ ತಾನು ಅವಳನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಬಿಟ್ಟು ಹೋದರೆ ಟಿಪ್ಪೂ ಸುಲ್ತಾನನು ದೌಲತ್ತಳನ್ನು ಬಲಾತ್ಕಾರದಿಂದಲಾದರೂ ಅಪಹರಿಸುತ್ತಾನೆ. ದೌಲತ್ತಳನ್ನು ತನ್ನ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗಬಾರದೆ ! ಹೌದು ! ಈ ಆಲೋಚನೆಯು ಸರಿಯಾಗಿದೆ. ದೌಲತ್ತಳು ಮಾತ್ರ ಬರುವುದಿಲ್ಲ ! ಒಂದು ಪಕ್ಷ ದೌಲತ್ತಳು ನನ್ನೊಡನೆ ಬರುವ

ದಾದರೂ ನಾನು ಲೋಕೋತ್ತರ ಸೌಂದರ್ಯವತಿಯಾದ ಅವಳನ್ನು ಕರೆದು ಕೊಂಡು ಎಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗುವುದು ? ಎಲ್ಲಿ ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಕಟ್ಟುವುದು ! ಇಲ್ಲಿರುವ ಧನಕನಕವನ್ನೆಲ್ಲಾ ಯಾರು ಕಾಪಾಡುವವರು. ಖಾಸಿಂಖಾನನಿದ್ದಿದ್ದರೆ ಅವನು ಇದನ್ನು ಕಾಪಾಡುತ್ತಿದ್ದನು. ಈ ಹುಸೇನ್‌ಖಾನನು ಬಿಸಿರಕ್ತದ ಹುಡುಗ ! ಇವನಲ್ಲಿ ಈ ಗುಪ್ತನಿಧಿಯನ್ನು ಒಪ್ಪಿಸುವುದೆಂತು !

ಹೇಗೇ ಆಗಲಿ ! ಈ ನಗರದ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ನಾನಿರುವುದಿಲ್ಲ. ನನ್ನ ಸರ್ವಸ್ವವನ್ನೂ ಈ ರಾಧಾರಾಣಿಗೆ ಒಪ್ಪಿಸಿ ನಾನು ಈ ದೇಶವನ್ನು ಪರಿತ್ಯಾಗ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ. ಈ ರಾಧಾರಾಣಿಯು ಎಂಥಾ ಹೆಣ್ಣು ! ಇವಳಿಗಿರುವ ಧೈರ್ಯ ಸಾಹಸಗಳನ್ನು ನಾನೆಲ್ಲಿಯೂ ನೋಡಿಲ್ಲ ! ಇವಳು ಹೆಂಗಸಲ್ಲ. ಈ ರಾಜ್ಯದ ರಾಜಲಕ್ಷ್ಮಿ ! ಟಿಪ್ಪು ಸುಲ್ತಾನನು ಈ ರಾಧಾರಾಣಿಯ ಕರುಣೆ ಯನ್ನು ಸಂಪಾದಿಸಿದ್ದರೆ ಇದೊಂದು ಅವನ ಅದೃಷ್ಟ ! ಮೈಸೂರಿನ ಕಲ್ಯಾಣ. ಈ ರಾಧಾರಾಣಿಗೇಕೆ ಟಿಪ್ಪೂ ಸುಲ್ತಾನನ ಮೇಲೆ ಇಷ್ಟೊಂದು ಅಭಿಮಾನ ! ಅಂದು ರಣಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಈ ಸುಲ್ತಾನನಿಗಾಗಿ ತನ್ನ ಪ್ರಾಣ ವನ್ನೇ ಒಪ್ಪಿಸಿಬಿಟ್ಟಿದ್ದಳು. ದೌಲತ್ತಳಿಗಾಗಿ ರಾಧೆಯು ಟಿಪ್ಪೂಸುಲ್ತಾನನ ಮೇಲೆ ಇಷ್ಟೊಂದು ಅನುಗ್ರಹವನ್ನು ತೋರುತ್ತಿದ್ದಾಳೆ. ದೌಲತ್ತಳಿಗೆ ಟಿಪ್ಪೂ ಸುಲ್ತಾನನ ಮೇಲೆ ಅಷ್ಟೊಂದು ಪ್ರೇಮವಿದೆಯೇ ! ಅವಳು ಸುಲ್ತಾನನನ್ನು ವರಿಸುವುದಾದರೆ ಅಡ್ಡಿಯೇನಿದೆ ? ದೌಲತ್ತಳು ಟಿಪ್ಪೂಸುಲ್ತಾನನನ್ನು ಮನ ಸಾರ ಮೆಚ್ಚಿ ವರಿಸುವುದಾದರೆ ಅದನ್ನು ನಾನು ಒಪ್ಪುತ್ತೇನೆ. ಆದರೆ ನನ್ನಲ್ಲಿಯೇ ಪ್ರೇಮಮಾಡುವುದಾದರೆ ನನ್ನನ್ನೇ ಸ್ವಯಂವರ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳ ಬಾರದೇಕೆ ? ದೌಲತ್ತಳು ನನ್ನ ಧರ್ಮಪತ್ನಿಯಾದರೆ ಟಿಪ್ಪೂಸುಲ್ತಾನನಿಗೆ ಅವಳನ್ನು ಕಣ್ಣೆತ್ತಿನೋಡುವ ಧೈರ್ಯವೆಲ್ಲಿ ಬರಬೇಕು ! ಆಗ ನನ್ನಲ್ಲಿ ಸುಲ್ತಾನನು ನಿಜವಾದ ಸ್ನೇಹಿತನಾಗಬೇಕು. ಇಲ್ಲವೇ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷ ವಿರೋಧಿ ಯಾಗಬೇಕು. ಇರಲಿ ! ಇದನ್ನು ದೌಲತ್ತಳಲ್ಲಿ ಕೇಳಿಯೇ ಬಿಡುತ್ತೇನೆ. ರಾಧಾರಾಣಿಯ ಮಧ್ಯಸ್ಥಿಕೆಯಿಂದ ಕೇಳಲೇ ! ರಾಜ್ಯಭ್ರಷ್ಟನಾಗಿ ರಾಧಾ ರಾಣಿಯೊಡನೆ ಈ ವಿವಾಹದ ಮಾತೆತ್ತಲು ನನ್ನ ಮನಸ್ಸು ಒಪ್ಪುವುದಿಲ್ಲ ! ದೌಲತ್ತಳಲ್ಲಿಯೋ ! ಭಗವಂತನು ಅನುಗ್ರಹಿಸಿದರೆ ಅವಳನ್ನು ಎಂದಾದ ರೊಂದು ದಿನ ಕೇಳುವ ಸುಯೋಗವು ಬಂದರೆ ಅಂದು ಅವಳನ್ನು ಕೇಳು

ತ್ತೇನೆ ಎಂದುಕೊಂಡನು. ಜೆಳಗಿನ ಝಾಮದಲ್ಲಿ ಈ ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಹೋಗುತ್ತೇನೆ ಎಂದುಕೊಂಡು ನಿಟ್ಟುಸಿರು ಬಿಟ್ಟು ಎದ್ದನು.

ಸರೋವರದ ದಂಡೆಯಲ್ಲಿರುವ ವಿಶಾಲವಾದ ಕಲ್ಲುಮಂಟಪದಲ್ಲಿ ಇಯಜ್‌ಖಾನನ ಬಿಡಾರ! ಇಯಜ್‌ಖಾನನು ತನ್ನ ಬಿಡಾರಕ್ಕೆ ಹೋದನು. ಅಷ್ಟುಹೊತ್ತಿಗೆ ಸರಿಯಾಗಿ ಹುಸೇನ್‌ಖಾನನು ಬಂದು ಇಯಜ್‌ಖಾನ್ ರವರ ಭೇಟಿಮಾಡಿದನು. ಅವರಿಬ್ಬರಿಗೂ ಸ್ವಲ್ಪಹೊತ್ತು ಸಂಭಾಷಣೆ ನಡೆಯಿತು. ಆ ಮಂತ್ರಾಲೋಚನೆಯು ಬಹಳ ಅಂತರಂಗವಾದುದು. ಮಾರನೆಯ ದಿನ ದೌಲತ್‌ರಾಣಿಯವರೂ ರಾಧಾರಾಣಿಯವರೂ ದರಿಯಾಬಾಗಿಗೆ ಹೋಗುವರೆಂದು ಇಯಜ್‌ಖಾನನು ತಿಳಿಸಿದನು. ಅವರಿಗೇನೂ ಅಪಾಯವು ತಟ್ಟಲಾರದೆಂದೂ ಒಂದು ಪಕ್ಷ ಅವಗಡ ಪ್ರಸಂಗ ಬಂದರೆ ದರಿಯಾಬಾಗನ್ನು ರಕ್ಷಿಸುವ ಭಾರವು ಹುಸೇನ್‌ಖಾನನಿಗೆ ಸೇರಿದ್ದೆಂದೂ ಇಯಜ್‌ಖಾನನು ಅಪ್ಪಣೆ ಮಾಡಿದರು. ಈ ಶಿಬಿರದ ಬಹಿರಾಡಂಬರವನ್ನೆಲ್ಲಾ ತೆಗೆದುಹಾಕಬೇಕೆಂದೂ ಈ ದೇವಾಲಯವನ್ನು ಮಾತ್ರ ಭದ್ರವಾಗಿ ಕಾಪಾಡಬೇಕೆಂದೂ ಹೇಳಿದನು. ಇಯಜ್‌ಖಾನನು ಕೆಲವು ದಿನಗಳು ರಾಜಕಾರ್ಯಾರ್ಥವಾಗಿ ದೇಶಾಂತರ ಪ್ರಯಾಣ ಬೆಳಸುವುದಾಗಿಯೂ ಸೂಚಿಸಿದನು.

ಹುಸೇನ್‌ಖಾನ್- ಖಾವಂದರವರೇ ತಾವು ನನಗೆ ತಂದೆಗೆ ಸಮಾನರು. ತಮ್ಮ ಅಪ್ಪಣೆಯನ್ನು ಶಿರಸಾವಹಿಸಿ ನಡೆಸುತ್ತೇನೆ. ಈ ನಗರದ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಟಿಪ್ಪೂಸುಲ್ತಾನರ ರಾಜ್ಯಭಾರವು ಆರಂಭವಾಗಿದೆ. ಇಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ವಿಪ್ಲವಗಳಾಗುವ ಸಂಭವವಿದೆ. ನಮ್ಮ ಸ್ವಾಸ್ಥ್ಯಗಳಿಗೆ ಅಪಾಯ ತಟ್ಟುವುದಾದರೆ ನಾವು ಸುಲ್ತಾನರ ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಎದುರಿಸಿ ಯುದ್ಧಮಾಡಬೇಕಾಗಿ ಬಂದರೂ ಬರಬಹುದು.

ಇಯಜ್‌ಖಾನ್- ಹುಸೇನ್‌ಖಾನ್ ನಿನ್ನ ಆಲೋಚನೆಯಲ್ಲೇನೂ ಉತ್ಪ್ರೇಕ್ಷೆ ಇಲ್ಲ. ಎಂಥಾ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯು ಬಂದರೂ ಬರಬಹುದು. ಆದರೆ ಸುಲ್ತಾನರ ಸರ್ಕಾರದ ಮೇಲೆ ಕತ್ತಿ ಕಟ್ಟದಿದ್ದರೆ ನನಗೆ ಬಹಳ ಸಂತೋಷ!

ಹುಸೇನ್‌ಖಾನ್- ಹುಜೂರು! ತಮಗೆ ಭರವಸೆ ಕೊಡುತ್ತೇನೆ. ನಾನು ಎಂದೆಂದಿಗೂ ಸುಲ್ತಾನೀ ರಾಜ್ಯದ ಮೇಲೆ ವಿಪ್ಲವವನ್ನು ತಂದು ಒಡ್ಡುವುದಿಲ್ಲ!

ಒಳ್ಳೆಯದು ನಿನಗೆ ಮಂಗಳವಾಗಲಿ !

ಇಯಜ್‌ಖಾನನು ದ್ವಾರಪಾಲಕನನ್ನು ಕಳಿಸಿ ರಾಧಾರಾಣಿಯವರ ಡೇರೆಯಲ್ಲಿ ಅವರೊಬ್ಬರೇ ಇದ್ದಾರೆಂಬುದನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಂಡು ಅವರ ಗುಡಾರಕ್ಕೆ ಹೋದನು. ಅಲ್ಲಿ ರಾಧಾರಾಣಿಯು ಎದ್ದು ಇಯಜ್‌ಖಾನನನ್ನು ಆಸನದಲ್ಲಿ ಕುಳ್ಳಿರಿಸಿದಳು.

ಇಯಜ್‌ಖಾನನು-ರಾಣಿಯವರೇ ! ನಾನು ನಾಳೆಯದಿನ ಈ ನಗರದ ರಾಜ್ಯವನ್ನು ತ್ಯಾಗಮಾಡುತ್ತೇನೆ. ದೌಲತ್ ರಾಣಿಯವರನ್ನೂ ತಮ್ಮನ್ನೂ ಬಿಟ್ಟುಹೋಗುವುದು ನನಗೆಷ್ಟೋ ವ್ಯಥೆಯಾಗಿದೆ. ಆದರೆ ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಕೊಟ್ಟು ಕಳ್ಳನಂತೆ ಈ ಗಿರಿಕಂದರಗಳಲ್ಲಿ ನಾನು ಅಲೆಯುತ್ತಿರಕೂಡದು. ನನ್ನ ಸರ್ವಾಧಿಕಾರವನ್ನು ಹುಸೇನ್‌ಖಾನನಿಗೆ ವಹಿಸಿದ್ದೇನೆ. ನನ್ನ ಸರ್ವಸ್ವವನ್ನೂ ತಮ್ಮಲ್ಲಿ ಒಪ್ಪಿಸಲು ಬಂದಿದ್ದೇನೆ. ತಾವು ಅವನ್ನು ರಕ್ಷಣೆ ಮಾಡಬೇಕು.

ರಾಧೆಗೆ ಆಶ್ಚರ್ಯವಾಯಿತು ! ಖಾನರವರೇ ! ತಮ್ಮಲ್ಲಿ ಏನಿದೆ ?

ನನ್ನಲ್ಲಿ ಈ ಮೈಸೂರು ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲಿಯೂ ಇಲ್ಲದಷ್ಟು-ಹಿಂದೂಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಯಾವ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿಯೂ ಇಲ್ಲದಷ್ಟು ಭಂಗಾರವಿದೆ.

ತಮಗೆ ಅಷ್ಟೊಂದು ಭಂಗಾರವೆಲ್ಲಿ ಬಂದಿತು !

ಅದು ಹೈದರಲ್ಲೀಖಾನರವರ ಗುಪ್ತ ನಿಧಿ ! ಬಹುಕಾಲದ ಹಿಂದೆಯೇ ಅದನ್ನು ನನ್ನಲ್ಲಿ ಒಪ್ಪಿಸಿದ್ದರು-

ಅವನ್ನು ಹೇಗೆ ವಿನಿಯೋಗಿಸಬೇಕು ?

ಮೈಸೂರಿಗೆ ಅಪಾಯವು ಬಂದು- ರಾಜ್ಯವು ಮುಳುಗಿಹೋಗುವ ಸಂಭವ ಬಂದರೆ ಈ ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಉದ್ಧಾರಮಾಡಲು ಅದನ್ನು ವಿನಿಯೋಗಿಸಬೇಕೆಂದು ದೊಡ್ಡ ನವಾಬರ ಆಜ್ಞೆ !

ಈ ನಿಧಿ ಇರುವುದನ್ನು ಮತ್ತಾರಾದರೂ ಬಲ್ಲರೋ ?

ಹೌದು ! ಬಡಾಫಕೀರರವರು ಬಲ್ಲರು.

ಅವರು ಬಂದು ಕೇಳಿದರೆ ಕೊಡಬಹುದೋ ?

ತಮಗೆ ಯುಕ್ತ ತೋರಿದಂತೆ ಅದನ್ನು ವಿನಿಯೋಗಿಸಬಹುದು.

ದೌಲತ್ ರಾಣಿಯವರನ್ನು ಎಡಬಿಡದೇ ಸಂರಕ್ಷಿಸುವುದು—ಈ ನಿಧಿಯನ್ನು ಭದ್ರವಾಗಿ ಕಾಪಾಡುವುದು ಇವೆರಡು ಭಾರಗಳನ್ನು ತಮ್ಮ ಮೇಲೆ ಹೊರಿಸಿದ್ದೇನೆ.

ದೌಲತ್ ರಾಣಿಯು ಸ್ವತಂತ್ರಳು- ವೀರರಮಣಿ- ಅವರನ್ನು ನಾನು ಸಂರಕ್ಷಿಸುವುದೆಂದರೇನು. ನಾನು ಅವಳಿಗೆ ಸಹಾಯಕಳು ಮಾತ್ರ! ದೌಲತ್‌ರಾಣಿಯು ರಣಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ನಿಂತರೆ ನಿಮಗೂ ಸುಲ್ತಾನರಿಗೂ ಸಮಾನಳಾದ ಪರಾಕ್ರಮಶಾಲಿ!

ಇಯುಜ್‌ಖಾನರವರೇ! ಮೈಸೂರು ರಾಜ್ಯಕ್ಕೆ ಅನೇಕ ಆಪತ್ತುಗಳು ಇರುವುದನ್ನು ತಾವು ಬಲ್ಲಿರಿ! ತಾವು ಇಂದು ದೇಶತ್ಯಾಗ ಮಾಡಿ ಹೊರಟು ಹೋದರೆ ದೊಡ್ಡನವಾಬರವರು ತಮ್ಮಲ್ಲಿಟ್ಟ ಭರವಸೆಗೆ ಸಾರ್ಥಕವಾದಂತೆ ಆಗುವುದೇ?

ನಾನು ಯಾವಾಗಲೂ ಮೈಸೂರಿಗೆ ಸೇವೆ ಸಲ್ಲಿಸುವೆನು. ಮೈಸೂರಿಗೆ ಅನೇಕ ಯುದ್ಧಗಳು ಕಾದಿವೆಯೆಂಬುದನ್ನು ನಾನು ಬಲ್ಲೆ. ಆ ಸಮಯ ಗಳಲ್ಲೆಲ್ಲಾ ನಾನು ಮೈಸೂರು ಸೈನಕ್ಕೆ ಬೆಂಬಲವಾಗಿ ಬಂದು ನಿಲ್ಲುವೆನು.

ತಾವು ದೊಡ್ಡ ನವಾಬರ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿಯೇ ಇರಬಾರದೇಕೆ?

ತಾಯಿ! ಈ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ನಾನಿರಲು ಸ್ಥಳವೇ ಇಲ್ಲ!

ಸುಲ್ತಾನರವರು ಈ ನಗರದ ರಾಜ್ಯವನ್ನು ತಮಗೇ ಒಪ್ಪಿಸಿದರೆ—

ನಾನು ಸ್ವೀಕರಿಸುವುದಿಲ್ಲ!

ಇಯುಜ್‌ಖಾನನು ಬಂಗಾರದ ನಿಧಿಯನ್ನು ತೋರಿಸುವುದಾಗಿ ರಾಧಾರಾಣಿಯನ್ನು ಜೊತೆಯಲ್ಲಿ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೊರಟನು. ಆ ಕಲ್ಲು ಮಂಟಪದೊಳಗೆ ರಾಧೆಯು ಇಯುಜ್‌ಖಾನನ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿ ಹೋದಳು. ಖಾನನು ಮಂಟಪದ ಹೊರಬಾಗಿಲನ್ನು ಭದ್ರಪಡಿಸಿದನು. ಒಳಗೆ ಹೋಗಿ ಒಂದು ಮೂಲೆಯಲ್ಲಿ ಮಂಡಿಯೂರಿ ಕುಳಿತು ಬಲವಾಗಿ ಕಬ್ಬಿಣದ ಸಲಾಕಿಯನ್ನು ಎಳೆದನು. ಕೀಲುಗೊಂಬೆಯಂತೆ ಕಲ್ಲಿನ ಚಪ್ಪಡಿಯು ಮೇಲಕ್ಕೆದ್ದಿತು. ಆ ಕೆಳಗೆ ಖಾನನು ಇಳಿದನು. ರಾಧೆಯ ಕೈಹಿಡಿದು ಮೆಟ್ಟಿಲುಗಳನ್ನು ಇಳಿಸಿದನು. ಒಳಗೆ ಹೋಗಿ ದೀವಿಗೆಯನ್ನು ಹಚ್ಚಿಟ್ಟನು. ಅಲ್ಲಿ ವಿಸ್ತಾರವಾದ ನೆಲಮಾಳಿಗೆ ಇರುವುದು ರಾಧೆಗೆ ಗೋಚರವಾಯಿತು. ಪೂರ್ವಭಾಗದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಕಲ್ಲುಬಂಡೆಯನ್ನು ಯಳದು ಒಳಗೆ ನುಗ್ಗಿದನು. ರಾಧೆಯನ್ನು ಆ ಗುಹೆಯೊಳಗೆ ಪ್ರವೇಶಮಾಡಿಸಿದನು. ಅಲ್ಲಿ ನೆಲವನ್ನು ಸ್ವಲ್ಪ ಅಗೆದನು. ಒಂದೊಂದಾಗಿ ಬಂಗಾರದ ಇಟ್ಟಿಗೆಗಳನ್ನು ಹೊರಗೆ ತೆಗೆದು ತೋರಿಸಿದನು. ರಾಧಾರಾಣಿಯವರೇ! ಇಲ್ಲಿ ಇಂಥಾ ಇಟ್ಟಿಗೆಗಳು

ತುಂಬಿವೆ ಎಂದು ಹೇಳಿದನು. ಅಲ್ಲಿಂದ ರಾಧೆಯನ್ನು ಹೊರಗೆ ಕರೆತಂದನು. ಪಶ್ಚಿಮಭಾಗದಲ್ಲಿ ಗುಂಡಾದ ಭಾವಿಗಳಿದ್ದುವು. ನಾಲ್ಕು ಭಾವಿಗಳು ಸೊಂಟದುದ್ದ ನೀರು ಇತ್ತು! ಆ ನೀರಿನ ಕೆಳಗೆ ಶುದ್ಧವಾದ ಮರಳು! ಕೈಯಿಂದಲೇ ಕೆದಕಿ ಒಂದು ಬೊಗಸೆ ಚಿನ್ನದ ನಾಣ್ಯಗಳನ್ನು ಹೊರಗೆ ತೆಗೆದನು. ರಾಧಾರಾಣಿಯವರೇ ಈ ನಾಲ್ಕು ಭಾವಿಗಳಲ್ಲಿಯೂ, ಇಂಥಾ ಚಿನ್ನದ ನಾಣ್ಯಗಳು ತುಂಬಿವೆ ಎಂದು ಹೇಳಿದನು. ಮತ್ತೊಂದು ಕಲ್ಲಿನ ಬಾಗಿಲನ್ನು ತೋರಿಸಿ ಇಲ್ಲಿಂದ ಹೊರಗಿರುವ ಸರೋವರದ ಮಧ್ಯಕ್ಕೆ ಗುಪ್ತ ಸುರಂಗವಿದೆ ಎಂದು ಹೇಳಿದನು. ರಾಧೆಯನ್ನು ಹೊರಗೆ ಕರೆತಂದು ಆ ನೆಲಮಾಳಿಗೆಯನ್ನು ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ ತೋರಿಸಿದನು. ಆ ನೆಲಮಾಳಿಗೆಯ ಸುತ್ತಲೂ ಮದ್ದು ತುಂಬಿದೆ. ಈ ಮಂಟಪವು ಶತ್ರು ವಶವಾದರೆ ಹೊರಗೆ ಮಂಟಪದ ಮುಂಭಾಗದಲ್ಲಿರುವ ಬಸವಣ್ಣನನ್ನು ಎತ್ತಿದರೆ ಸುರಂಗವಿದೆ. ಅಲ್ಲಿ ಬೆಂಕಿಯನ್ನು ಹಚ್ಚಿದರೆ ಈ ಮಂಟಪವೆಲ್ಲಾ ಕುಸಿದು ಬಿದ್ದು ಈ ನೆಲಮಾಳಿಗೆಯಲ್ಲಾ ಶಿಲಾಮಯವಾಗುತ್ತದೆ. ಅಗ್ನಿಮಯವಾಗುತ್ತವೆ ಎಂದು ಹೇಳಿ ಎಲ್ಲವನ್ನು ತೋರಿಸಿದನು. ರಾಧಾರಾಣಿಯನ್ನು ಮೇಲಕ್ಕೆ ಕರತಂದು ನೆಲಮಾಳಿಗೆಯ ಬಾಗಿಲನ್ನು ಮುಚ್ಚಿದನು.

ಸುಸಜ್ಜಿತವಾದ ಮೇಲಿನ ಮಂಟಪಕ್ಕೆ ಬಂದು ಇಬ್ಬರೂ ಆಸನಗಳಲ್ಲಿ ಕುಳಿತರು.

ರಾಧಾ ರಾಣಿಯವರೇ! ಈ ಮೈಸೂರಿನ ಚಿನ್ನದ ನಿಧಿಯನ್ನು ತಮಗೆ ಒಪ್ಪಿಸಿದೇನೆ. ಇನ್ನು ಮುಂದೆ ಇದರ ಅಧಿಷ್ಠಾತ್ರಿಯು ನೀವು!

ರಾಧಾರಾಣಿಯು ಗದ್ಗದ ಕಂಠದಿಂದ ಇಯಜ್‌ಖಾನರವರೇ ಈ ರಾಜ್ಯದ ರಾಜಭಕ್ತರು ನೀವು! ದೊಡ್ಡ ನವಾಬರ ನಿಜವಾದ ಸುಪುತ್ರರು ನೀವು!

ರಾಧಾರಾಣಿಯವರೇ! ದೊಡ್ಡ ನವಾಬರು ಈ ನಗರದ ರಾಜ್ಯಕ್ಕಾಗಿ ನನ್ನನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ನವಾಬನನ್ನಾಗಿ ನೇಮಿಸಲಿಲ್ಲ. ಈ ನಿಧಿಯನ್ನು ಕಾಪಾಡುವುದಕ್ಕಾಗಿ ನೇಮಿಸಿದರು!

ರಾಧೆ- ಖಾನರವರೇ! ಇಷ್ಟು ಪ್ರಶಸ್ತವಾದ ನೆಲಮಾಳಿಗೆಯನ್ನು ತಯಾರು ಮಾಡಿಸಿದವರಾರು!

ನಗರದ ಮಹಾರಾಜರಾಗಿದ್ದ ಶಿವಪ್ಪನಾಯ್ಕರವರು!

ಖಾನನ ಇಷ್ಟಾರ್ಥ ಸಿದ್ಧಿ

ಇಯಜ್‌ಖಾನನೂ ರಾಧಾರಾಣಿಯೂ ಬಲು ಹೊತ್ತು ಮಾತನಾಡಿದರು. ರಾಧೆಯು ಇಯಜ್‌ಖಾನರು ಹೊರಟುಹೋಗಕೂಡದೆಂದು ಎಷ್ಟೋ ವಾದಿಸಿದಳು—ಪ್ರತಿರೋಧ ಮಾಡಿದಳು. ಸ್ತ್ರೀಜನೋಚಿತವಾಗಿ ಅತ್ತು—ಕರೆದು ನೋಡಿದಳು. ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡಳು. ಅಲ್ಲಿಂದೆದ್ದು ಹೊರಟಳು. ಇಯಜ್‌ಖಾನನು ರಾಧೆಯನ್ನು ಅವಳ ಗುಡಾರಕ್ಕೆ ಬಿಟ್ಟು ಅಪ್ಪಣೆ ಪಡೆದು ತನ್ನ ಬಿಡಾರಕ್ಕೆ ಬಂದನು. ಯಾರೋ ಒಬ್ಬ ವ್ಯಕ್ತಿಯು ಕಾಲು ಸಪ್ಪಳ ಮಾಡದೇ ಖಾನನನ್ನು ಹಿಂಬಾಲಿಸುತ್ತಿದ್ದಳು. ಖಾನನು ಮಂಟಪವನ್ನು ಪ್ರವೇಶ ಮಾಡುತ್ತಲೇ ಅವಳೂ ಪ್ರವೇಶ ಮಾಡಿದಳು. ಖಾನನು ಹಿಂದಿರುಗಿ ನೋಡಿದನು. ಹಿಂಬಾಲಿಸಿ ಬಂದವಳು ಮತ್ತಾರೂ ಅಲ್ಲ! ದೌಲತ್!

ಇಯಜ್‌ಖಾನನು ಆಶ್ಚರ್ಯಚಕಿತನಾದನು.

ದೌಲತ್! ನನ್ನನ್ನು ಹಿಂಬಾಲಿಸಿ ಏಕೆ ಬಂದೆ?

ಖಾನನೇ! ನೀನು ರಾಧೆಯೊಡನೆ ಏನು ಮಸಲತ್ತು ಮಾಡಿದೆಯೋ ವಿಚಾರಿಸೋಣವೆಂದು ಬಂದೆ!

ದೌಲತ್! ಅಂತಹ ಗುಪ್ತ ಮಂತ್ರಾಲೋಚನೆಯೇನೂ ಇಲ್ಲ! ನಾನು ನಾಳೇ ದಿನ ಈ ದೇಶವನ್ನು ತ್ಯಾಗಮಾಡುತ್ತೇನೆ.

ನೀನು ದೇಶವನ್ನೇಕೆ ತ್ಯಾಗಮಾಡಬೇಕು. ಟಿಪ್ಪೂಸುಲ್ತಾನರ ಭಯದಿಂದಲೇ?

ಖಾನನು-ನಕ್ಕು ದೌಲತ್-ಭಯವೆಲ್ಲಿ ಬಂತು. ವಸ್ತುತಃ ಸುಲ್ತಾನನು ನನ್ನನ್ನು ನೋಡಿ ಭಯಪಡುತ್ತಾನೆ. ಯುದ್ಧದ ಮೇಲೆ ಯುದ್ಧ ಮಾಡಿ, ಸುಲ್ತಾನನನ್ನು ನಗರದಿಂದ-ಚಿತ್ರದುರ್ಗದ ಕೋಟೆಗೆ ಹೋಗಿ ಪ್ರಾಣರಕ್ಷಣೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವಂತೆ ಮಾಡಿದೇನೆ.

ದೌಲತ್-ನಾನು ನಿನಗಾಗಿ ಈ ರಾಜ್ಯ ಪರಿತ್ಯಾಗ ಮಾಡಿದೆ. ನಿನಗಾಗಿ ಈ ದೇಶವನ್ನೂ ತ್ಯಾಗ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ.

ಇಯಜ್‌ಖಾನ-ನಾನು ನಿನಗಾಗಿ ನಿನ್ನ ರಕ್ಷಣೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿ ಈ ನಗರದಲ್ಲಿದ್ದೆ. ಈ ರಾಜ್ಯವು ಅನಾಯಕವಾಗಿದೆ. ಇಲ್ಲಿ ನಾನು ಇರಲು ಒಪ್ಪುವುದಿಲ್ಲ.

ಇ-ಖಾ- ಹಾಗಾದರೆ ಮಹಾರಾಣಿಯವರ ಸವಾರಿಯು ಶ್ರೀರಂಗಪಟ್ಟಕ್ಕೆ ದಯಮಾಡಿಸುತ್ತದೇನು ?

ಖಾನನೇ ನೀನು ನನ್ನನ್ನು ಹಾಸ್ಯ ಮಾಡುತ್ತಿರುವಿಯೇನು ?

ಇಲ್ಲ ! ದೌಲತ್ ನಾನು ನಿನ್ನ ಮನಸ್ಸಿನ ನೆಲೆಯನ್ನು ತಿಳಿಯಲಾರದವನಾಗಿದೇನೆ. ನೀನು ಸುಲ್ತಾನನನ್ನು ಪ್ರೀತಿಸುವಿಯೋ ನನ್ನನ್ನು ವರಿಸುವಿಯೋ ? ಎಂದು ಯಾವಾಗಲೂ ನನ್ನ ಮನವು ಡೋಲಾಯಮಾನವಾಗಿದೆ.

ದೌಲತ್- ಖಾನನೇ ನಿನಗಿಷ್ಟು ಭ್ರಾಂತಿಯಿದೆಯೆಂಬುದನ್ನು ನಾನರಿಯೆ ! ನೀನಿಲ್ಲದ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಕ್ಷಣವೂ ನಾನಿರಲಾರೆ ! ನೀನು ಎಲ್ಲಿಗೆ ಹೋದರೆ ಅಲ್ಲಿಗೆ ನಾನು ನಿನ್ನ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿ ಬರುವೆನು.

ದೌಲತ್ ! ನೀನು ನನ್ನನ್ನು ಅಷ್ಟೊಂದು ಪ್ರೀತಿಸುವೆಯಾ ?

ಖಾನನೇ ನಾನು ನನ್ನ ಪ್ರಾಣಕ್ಕಿಂತಲೂ ಮಿಗಿಲಾಗಿ ನಿನ್ನನ್ನು ಪ್ರೀತಿಸುವೆನು.

ದೌಲತ್ ! ನಿನ್ನ ಪ್ರೀತಿಯು ನಿಜವಾದರೆ ನಮ್ಮಿಬ್ಬರ ವಿವಾಹವಾಗಲು ಅಡ್ಡಿಯೇನಿದೆ.

ಖಾನನೇ ! ಮೈಸೂರಿನ ರಾಜಕೀಯವು ಪ್ರತಿಬಂಧಕವಾಗಿದೆ.

ದೌಲತ್ ! ನಾನೂ ನಿನ್ನೊಡನೆ ಅದನ್ನೇ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಹೇಳಬೇಕೆಂದು ಹವಣಿಸುತ್ತಿದ್ದೆ. ಮೈಸೂರಿನ ರಾಜಕೀಯದಲ್ಲಿ ನನ್ನ ಪಾತ್ರವೇನೂ ಇಲ್ಲ. ನಾನು ಸುಲ್ತಾನನಿಗೆ ಪ್ರತಿದ್ವಂದ್ವಿಯಾಗಿ ಯುದ್ಧ ಮಾಡಬಹುದು. ಅದಕ್ಕೆ ಬೇಕಾದಷ್ಟು ಕಾರಣಗಳಿವೆ. ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಹೆಜ್ಜೆ ಹೆಜ್ಜೆಗೂ ನೀನು ಅದನ್ನು ಅಡ್ಡಿಪಡಿಸುತ್ತಿದ್ದಿ ! ನಿನ್ನ ಪ್ರೇಮದಿಂದ ನಿನ್ನ ದಾಕ್ಷಿಣ್ಯದಿಂದ ಆ ಯುದ್ಧದ ಹವ್ಯಾಸವನ್ನು ತೊರೆದು ಮೈಸೂರಿನ ರಾಜಕೀಯವನ್ನು ಮರೆತು ನಾನು ದೇಶ ತ್ಯಾಗ ಮಾಡಿಹೋಗುವೆನು.

ದೌಲತ್- ಅದರಿಂದ ನನಗೆ ದೊರೆತ ಪುರಸ್ಕಾರವೇನು ? ದೊಡ್ಡ ನವಾಬರ ಆಶಯವಾದರೂ ಫಲಿಸಿದಂತಾಯಿತೇನು ?

ಇಲ್ಲ ! ದೌಲತ್ ! ದೊಡ್ಡ ನವಾಬರ ಋಣವನ್ನು ತೀರಿಸುವುದು ನನ್ನ ಹಣೆಯಲ್ಲಿ ಬರೆದಿದೆಯೋ-ಇಲ್ಲವೋ ಅದುದೇವರಿಗೇ ಗೊತ್ತು ! ನಿನ್ನಪ್ರೀತಿಯ

ಪುರಸ್ಕಾರವಾಗಿಯೇ ಈ ನಗರನ ರಾಜ್ಯತ್ಯಾಗ ಮಾಡಿದೇನೆ. ಇನ್ನು ಒಂದುಕ್ಷಣವೂ ಈ ಸಂದಿಗ್ಧಾವಸ್ಥೆಯನ್ನು ನಾನು ಸಹಿಸಲಾರೆ! ನೀನು ನನ್ನನ್ನಾದರೂ ಪುನಸಾರ ವರಿಸಬೇಕು. ಅಥವಾ ಸುಲ್ತಾನ ನ್ನಾದರೂ............

ಅರ್ಧೋಕ್ತಿಯಲ್ಲಿಯೇ ದೌಲತ್ತಳು ಒಂದು ತೋಳನ್ನು ಖಾನನ ಭುಜದ ಮೇಲೆ ಹಾಕಿ ಮತ್ತೊಂದು ಕೈಯಿಂದ ಭದ್ರವಾಗಿ ಅವನ ಬಾಯಿ ಮುಚ್ಚಿದಳು. ಮುಂದೆ ಮಾತನಾಡಲು ಬಿಡಲಿಲ್ಲ. ಖಾನನು ದೌಲತ್ತಳ ಬಂಧನದಿಂದ ಬಿಡಿಸಿಕೊಂಡು ಅವಳನ್ನು ಕೂಡಿಸಿಕೊಂಡು ದೌಲತ್ತಳನ್ನು ಆಲಿಂಗಿಸಿಕೊಂಡು ಚುಂಬಿಸುತ್ತಾ ದೌಲತ್! ಪ್ರೀತಿಗಿಂತಲೂ ರಾಜಕೀಯವು ಮಹತ್ತರವಾದುದಲ್ಲ. ಪ್ರೀತಿಯು ಈ ಲೋಕದಲ್ಲಿಯೂ ಅಲ್ಲಾವಿನ ಲೋಕದಲ್ಲಿಯೂ ಶಾಶ್ವತವಾದುದು. ರಾಜಕೀಯವು ಕ್ಷಣ ಕ್ಷಣಕ್ಕೂ ಚಂಚಲ ವಾದುದು ಪ್ರಿಯೆ! ದೌಲತ್ ಬಹು ಕಾಲದಿಂದ ಪರಿತಪಿಸುತ್ತಿರುವ ನನ್ನ ಹೃದಯವನ್ನು ನಿನ್ನ ಪ್ರೇಮಾಮೃತದಿಂದ ಸಂತೈಸು. ದೌಲತ್ತಳು ಪ್ರೇಮಾತಿಶಯದಿಂದ ಖಾನನನ್ನು ಆಲಂಗಿಸಿ ಪ್ರಾಣ ಪ್ರಿಯನಾದ ಖಾನನೇ, ನನ್ನ ಸರ್ವಸ್ವವನ್ನೂ ನಿನಗೆ ಅರ್ಪಣೆ ಮಾಡಿದೇನೆ. ನಿನ್ನ ಪ್ರೇಮದಲ್ಲಿ ನನ್ನ ಸ್ಥಿರ ಸಂಕಲ್ಪವು ತೇಲಿ ಹೋಗಿದೆ. ಆದರೆ ನಾನು ದೊಡ್ಡ ನವಾಬರಲ್ಲಿ ಮಾಡಿಕೊಟ್ಟ ಪ್ರತಿಜ್ಞೆಯು ಭಂಗವಾಯಿತಲ್ಲಾ! ಎಂಬುವನ್ನು ನೆನೆದರೆ ದುಃಖವಾಗುತ್ತದೆ. ಸಂಕೋಚವಾಗುತ್ತದೆ ಇಲ್ಲ! "ದೌಲತ್ ನೀನೇಕೆ ಚಿಂತಿಸುವೆ! ನಿನ್ನ ಪ್ರತಿಜ್ಞೆಯನ್ನು ನಾನು ನೆರವೇರಿಸುತ್ತೇನೆ. ನಾನು ನನ್ನ ಪ್ರಾಣವಿರುವವರೆಗೂ ಈ ಮೈಸೂರು ರಾಜ್ಯವನ್ನು ರಕ್ಷಿಸುತ್ತೇನೆ" ಈ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಕೇಳಿ ದೌಲತ್ತಳಿಗಾದ ಆನಂದಕ್ಕೆ ಪಾರವಿಲ್ಲ. ಅವಳು ದೊಡ್ಡ ನವಾಬರಲ್ಲಿ ಮಾಡಿದ ಶಪಥವು ಸಿದ್ಧಿಸಿತೆಂದೇ ಬಗೆದಳು. ಖಾನನನ್ನು ಪುನಃ ಪುನಃ ಚುಂಬಿಸಿದಳು.

ಖಾನನ ಹತ್ತು ವರ್ಷಗಳ ತಪಸ್ಸು ಸಿದ್ಧಿಸಿತು. ಅವನು ತಾನು ಧನ್ಯನೆಂದು ಬಗೆದನು. ಇಷ್ಟೊಂದು ಸೈನ್ಯ ಸನ್ನಾಹದಿಂದ ಬಂದು ಯಾವುದು ಸುಲ್ತಾನನಿಗೆ ಲಭ್ಯವಾಗಲಿಲ್ಲವೋ-ಅದು ಇಯಜ್‌ಖಾನನಿಗೆ ಲಭ್ಯವಾಗಿದೆ. ಇಂದು ಇಯಜ್‌ಖಾನನೂ ದೌಲತ್ತಳೂ ಗಾಂಧರ್ವ ವಿಧಿಯಿಂದ ವಿವಾಹಿತರಾಗಿದಾರೆ. ಸಂಧ್ಯಾಕಾಲದಲ್ಲಿ ವಿರಕ್ತನಾಗಿ.

ದೇಶಾಂತರ ಗತನಾಗಬೇಕೆಂದು ಸಂಕಲ್ಪ ಮಾಡಿದ್ದ ಖಾನನು ಅದೇ ರಾತ್ರಿಯೇ ವಿವಾಹಿತನಾಗಿ ಈ ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಸುಖಿಗಳಲ್ಲಿ ಸುಖಿಯಾಗಿದಾನೆ.

ದೌಲತ್ತಳು ಆಮರಣಾಂತ ಬ್ರಹ್ಮಚಾರಿಣಿಯಾಗಿರುವುದಾಗಿ ಎಂದೂ ಸಂಕಲ್ಪಿಸಿರಲಿಲ್ಲ. ಅವಳು ಬಾಲ್ಯದಲ್ಲಿ ಸುಲ್ತಾನನ್ನು ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ಕಾಣುತ್ತಿದ್ದಳು. ಇಯಜ್‌ಖಾನನ ಸ್ನೇಹವಾದ ಮೇಲೆ ಈ ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಅವಳಿಗೆ ಅವನಿಗಿಂತಲೂ ಪ್ರೀತಿ ಪಾತ್ರರಾದವರು ಯಾರೂ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಯಾವುದೋ ಕಾರಣಗಳಿಂದ ಅವಳು ತನ್ನ ಮನಸ್ಸಿನ ಬಯಕೆಯನ್ನು ಈಡೇರಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಅನುವಾಗಲಿಲ್ಲ. ಇಂದು ಯಾವುದೋ ಘಟನೆಗಳು ಬಂದು ಅವಳನು ಇಯಜ್‌ಖಾನನೊಡನೆ ಪ್ರೇಮ ಬಂಧನವಲ್ಲಿ ಬಂಧಿಸಿಬಿಟ್ಟಿತು. ಇಂದು ಅವಳು ಸುಖಿ! ದೌಲತ್ ಮತ್ತು ಇಯಜ್‌ಖಾನರ ಈ ಸಮಾಗಮವು ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲಿಯೋ - ನಾಯಕ ನಾಯಕರು ಮೋಹಗೊಂಡು ಯಾವುದೋ ಸಂಘಟನೆಯಲ್ಲಿ ಸಂಭವಿಸುವಂಥಾ ಪ್ರಣಯ ಕಥೆಯಲ್ಲ! ದೌಲತ್ತಳು ಇಯಜ್‌ಖಾನನು ರಾಜ್ಯಪರಿತ್ಯಾಗ ಮಾಡಿದಂದೇ ಅವನನ್ನು ವಿವಾಹ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವುದಾಗಿ ನಿಶ್ಚಯಿಸಿದಳು. ಯುದ್ಧ ಭೂಮಿಯಿಂದ ಎಂದು ರಾಧಾ ರಾಣಿಯನ್ನೂ ದೌಲತ್ತಳನ್ನೂ ರಕ್ಷಿಸಿ ಕರತಂದನೋ-ಅಂದಿನ ರಾತ್ರಿಯೇ ಇಯಜ್‌ಖಾನನನ್ನು ವರಿಸಬೇಕೆಂದಿದ್ದಳು. ರಾಧೆಗೆ ಯುದ್ಧ ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಪೆಟ್ಟು ಬಿದ್ದು ಅವಳು ಮರಣಾವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿದಾಳೆಂದು ಆ ಸಂಧಿಯು ತಪ್ಪಿ ಹೋಯಿತು. ಇಂದು ಇಯಜ್‌ಖಾನನು ನಗರದ ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಹೊರಟು ಹೋಗುತ್ತಾನೆಂಬ ಸಮಾಚಾರವು ದೌಲತ್ತಳಿಗೂ ಹೀಗೆಯೇ ತಿಳಿದಿತ್ತು. ಅದು ಇಯಜ್‌ಖಾನನಂಥಾ ವೀರ ಪುರುಷನಿಗೆ ಉಚಿತವಾದುದೆಂದೇ ಅವಳು ಭಾವಿಸಿದ್ದಳು. ಖಾನನು ಮಲಬಾರಿನಲ್ಲಿ ಒಂದು ರಾಜ್ಯ ನಿರ್ಮಾಣ ಮಾಡುತ್ತಾನೆಂದರೆ ಅದು ಅವನಿಗೆ ಸುಲಭಸಾಧ್ಯವಾದುದೆಂದೇ ದೌಲತ್ತಳು ಬಗೆದಳು. ಇಂದು ತನ್ನ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಬಿಚ್ಚಿ ಇಯಜ್‌ಖಾನನೊಡನೆ ಹೇಳಿ ಬಿಡಬೇಕೆಂದೇ ಅವನ ಬಿಡಾರಕ್ಕೆ ಬಂದಳು. ಇಯಜ್‌ಖಾನ್ ಮತ್ತು ದೌಲತ್ ಇವರ ಈ ಗಾಂಧರ್ವ ವಿವಾಹವು ಆಕಸ್ಮಿಕವಾದುದಲ್ಲ. ಅಘಟಿತ ಘಟನೆಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದುದೂ ಅಲ್ಲ! ಬಹು ಕಾಲದ ಸಂಕಲ್ಪ ಸಿದ್ಧಿಯು ಈ ರಾತ್ರಿಯ ಗಾಂಧರ್ವವಿವಾಹ!

ದೌಲತ್ತಳು ಈ ಸಂಕಲ್ಪ ಸಿದ್ಧಿಯ ಆನಂದದಲ್ಲಿ ಬಹು ಕಾಲ ಮೈ ಮರೆತಳು. ಆ ರಾತ್ರಿಯಲ್ಲವನ್ನು ಅವರಿಬ್ಬರೂ ಮಾತುಗಳನ್ನಾಡುತ್ತಲೇ ಕಳೆದರು. ಎಷ್ಟೋ ಮಾತನಾಡಿದರು. ಇಯಜ್ ಖಾನನು ಆ ಮಂಟಪದಲ್ಲಿರುವ ಸ್ವರ್ಣ ನಿಧಿಯ ವಿಚಾರವನ್ನು ಮಾತನಾಡಿದನು. ದೌಲತ್ತಳು ಆ ಮಂದಿರದಿಂದ ಇಯಜ್ ಖಾನನ ಅಪ್ಪಣೆ ಪಡೆದು ಹೊರಡುವಾಗ ಪ್ರೇಮೋನ್ಮತ್ತ್ತವಾದ ಕಣ್ಣುಗಳನ್ನು ಇಯಜ್ ಖಾನನ ಕಡೆ ತಿರುಗಿಸಿ ತನ್ನ ಉಭಯ ಬಾಹುಗಳಿಂದಲೂ ಇಯಜ್ ಖಾನನ ಕಂಠವನ್ನು ಬಿಗಿದಪ್ಪಿ ಪ್ರಾಣಪತೀ ನೀವು ಈ ಬೆಳಕು ಹರಿಯುತ್ತಲೇ ಪ್ರಯಾಣ ಮಾಡುವುದು ನಿಜವೇ ?

ದೌಲತ್ ! ನಿಜ ! ನಾಳೀ ದಿನ ಪ್ರಾತಃಕಾಲ ಈ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ನನ್ನನ್ನು ಯಾರೂ ನೋಡುವುದಿಲ್ಲ !

ದೌಲತ್ತಳ ಕಣ್ಣುಗಳಲ್ಲಿ ನೀರು ತುಂಬಿತು. ಮುಖದಲ್ಲಿ ಕೆಂಪೇರಿತು. ಅಂಗಾಂಗಗಳು ಕಂಪಿಸಲಾರಂಭಿಸಿದವು. ಅವಳು ಇಯಜ್ ಖಾನನನ್ನು ಚುಂಬಿಸಿ ತಲೆಯಲ್ಲಾಡಿಸಿದಳು. ದೌಲತ್ತಳ ಶರೀರ, ಕಣ್ಣುಗಳು, ಮನಸ್ಸು ಎಲ್ಲವೂ ಬೇಡ ! ಬೇಡ ! ಎಂದು ವಿರೋಧಿಸುವಂತೆ ಭಾಸವಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ದೌಲತ್ತಳು ಚಿಕ್ಕ ಬಾಲಕಿಯಂತೆ ಬಿಕ್ಕಿ ಬಿಕ್ಕಿ ಅಳುತ್ತಿದ್ದಳು.

ಇಯಜ್ ಖಾನನ ಮನಸ್ಸು ಬದಲಾಯಿಸಿತು. ಈ ದೌಲತ್ತಳನ್ನು ಸಮಾಧಾನಪಡಿಸಿ ಒಪ್ಪಿಸದೇ ತಾನು ಇಲ್ಲಿಂದ ಹೊರಡಕೂಡದೆಂದು ಮನೋದೇವತೆಯು ಹೇಳಿತು.

ಖಾನನು ದೌಲತ್ತಳ ಬೆನ್ನು ತಡವಿ ಕಣ್ಣೀರೊರಸಿ ಗಲ್ಲವನ್ನು ಹಿಡಿದೆತ್ತಿ ಚುಂಬಿಸಿ ಪ್ರಿಯೆ ! ದೌಲತ್ ನಾನು ಇಂದು ಹೊರಡುವುದಿಲ್ಲ. ಮತ್ತೊಂದು ದಿನ ಸರ್ವಲೋಕವೂ ತಿಳಿಯುವಂತೆ ಸಾರಿ ಹೇಳಿ ಈ ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಬಿಡುವೆನು ಎಂದು ಹೇಳಿದನು.

ದೌಲತ್ತಳು ನಕ್ಕಳು ! ಖಾನನೂ ನಕ್ಕನು.

ದೌಲತ್ತಳು ಖಾನನ ಬಾಹುಬಂಧನದಿಂದ ಬಿಡಿಸಿಕೊಂಡು ಇಯಜ್ ಖಾನನ ಕಡೆಗೇ ಪ್ರಸನ್ನ ವದನದಿಂದ ನೋಡುತ್ತಾ ಮೆಲ್ಲಮೆಲ್ಲಗೆ ಹಿಂದಡಿಯಿಡುತ್ತಾ ಆ ಮಂಟಪವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ತನ್ನ ಗುಡಾನಕ್ಕೆ ತೆರಳಿದಳು.

ರಾಧೆಯು ರಾತ್ರಿ ಎಲ್ಲಾ ಯೋಚನೆಯಲ್ಲಿ ಮಗ್ನಳಾಗಿದ್ದಳು.

ಇಯಜ್ ಖಾನನು ದೇಶತ್ಯಾಗ ಮಾಡಿ ಹೊರಟುಹೋಗುವುದು ನಿಶ್ಚಯ. ಬಹುಶಃ ಈ ಸಮಾಚಾರವು ದೌಲತ್ತಳಿಗೆ ತಿಳಿದಿದೆಯೋ ಇಲ್ಲವೋ! ಇಯಜ್ ಖಾನನು ನನಗೆ ತಿಳಿಸಿದ್ದು ನಾನು ದೌಲತ್ತಳಿಗೆ ಹೇಳದೇ ಇರುವುದು ತರವಲ್ಲ! ಖಾನನು ದೌಲತ್ತಳೊಡನೆ ತಿಳಿಸದೇ ಇರುವುದಕ್ಕೆ ಕಾರಣವೇನು? ಖಾನನಿಗೆ ದೌಲತ್ತಳ ಮೇಲೆ ಆಗ್ರಹವೇ! ಅಥವಾ ದೌಲತ್ತಳ ಮೇಲೆ ಅವನಿಗಿರುವ ಪ್ರೇಮಾತಿಶಯದಿಂದ ತಾನು ದೇಶತ್ಯಾಗ ಮಾಡುವುದು ದೌಲತ್ತಳಿಗೆ ತಿಳಿದರೆ ದುಃಖಿಯಾಗುವಳೆಂದು ಇಯಜ್ ಖಾನನು ತಿಳಿಸದೇ ಇರಬಹುದೇ? ದೌಲತ್ತಳು ಪಾಮರಳಾದ ಚಿಕ್ಕ ಹುಡುಗಿ ಏನು? ರಾಜ ಕಾರಣಗಳಿಗಾಗಿ ಇಷ್ಟು ವಿರಹವನ್ನು ಸಹಿಸದಂಥಾ ವಿಲಾಸಿನಿಯೇ ದೌಲತ್ತಳು! ನಾನು ದೌಲತ್ತಳಿಗೆ ಎಲ್ಲ ವಿಚಾರಗಳನ್ನೂ ತಿಳಿಸುತ್ತೇನೆ. ಪ್ರಾತಃಕಾಲ ದೌಲತ್ತಳಿಗೆ ಇಯಜ್ ಖಾನನ ವೃತ್ತಾಂತವನ್ನು ತಿಳಿಸ ಬೇಕೆಂದೂ ತಾನೂ ಮತ್ತು ದೌಲತ್ತಳೂ ಇಯಜ್ ಖಾನನ ದಾರಿಯನ್ನು ಕಾದು ಅವನನ್ನು ಹಿಂಬಾಲಿಸಿ ಒಂದೆರಡುದಿವಸಗಳು ಖಾನನೊಡನೆ ಪ್ರಯಾಣ ಮಾಡಿ ಅವನನ್ನು ಸಾಗಕಳುಹಿಸಿ ಬರಬೇಕೆಂದೂ ಸಂಕಲ್ಪಮಾಡಿದಳು. ರಾಧೆಯು ಬೇಗ ಶಯನವನ್ನು ಬಿಟ್ಟೆದ್ದು ಸ್ನಾನ ಮಾಡಿ ತಲೆಯನ್ನು ಗಂಟಿಕ್ಕಿ ಪ್ರಯಾಣಕ್ಕೆ ಅಣಿಯಾದ ಅಲಂಕಾರವನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಂಡು ದೌಲತ್ತಳ ಬಿಡಾರಕ್ಕೆ ಹೋದಳು. ಅಲ್ಲಿ ದೌಲತ್ತಳು ತನ್ನ ಶಯನದಲ್ಲಿ ಅಸ್ತವ್ಯಸ್ತವಾಗಿ ಮಲಗಿದ್ದಳು. ರಾಧೆಯು ಬಂದು ದೌಲತ್ತಳನ್ನು ಬೆನ್ನು ತಟ್ಟಿ ಎಬ್ಬಿಸಿದಳು. ಏಳು! ದೌಲತ್! ಪ್ರಯಾಣಕ್ಕೆ ಸಿದ್ಧಳಾಗು. ನಾವಿಬ್ಬರೂ ಒಂದು ದೀರ್ಘವಾದ ಪ್ರಯಾಣ ಮಾಡಬೇಕಾಗಿದೆ.

ದೌಲತ್- ನಗುತ್ತಾ ರಾಧಾರಾಣಿಯವರೇ! ನನ್ನನ್ನು ದೇಶಾಂತರ ಕೊಂಡು ಹೋಗಿ ಮುಚ್ಚಿಡುವಿರೇನು?

ರಾ- ಇಲ್ಲ! ಅಕ್ಕನವರೇ ಪರಿಹಾಸ್ಯ ಮಾಡಬೇಡಿರಿ! ಬೇಗ ಏಳಿರಿ! ಆ ಮೇಲೆ ಪರಿತಪಿಸಬೇಕಾದೀತು!

ದೌ- ಏಕೆ? ರಾಣಿಯವರೇ! ಸಮಾಚಾರವನ್ನು ನನಗೂ ತಿಳಿಸಬಾರದೇ! ನೀವು ನಿನ್ನೇ ರಾತ್ರಿ ಇಯಜ್ ಖಾನರ ಬಿಡಾರಕ್ಕೆ ಹೋಗಿದ್ದಿರೆಂದು ಪರಿಚಾರಿಕೆಯರಿಂದ ತಿಳಿಯಿತು. ನೀವು ಏನೋ ಗುಪ್ತಮಂತ್ರಾಲೋಚನೆ

ಮಾಡಿರುವಂತಿದೆ. ನನಗೂ ತಿಳಿಸಬಾರದೆ! ಇಯಜ್‌ಖಾನರವರು ನಗರದ ರಾಜ್ಯದ ಮೇಲೆ ಹಲ್ಲಾ ಮಾಡುತ್ತಾರೇನು?

ರಾಧೆ- ನೋಡಿ! ಅಕ್ಕನವರೇ! ನನ್ನ ದುರುಳುತನವನ್ನು ಕ್ಷಮಿಸಿರಿ! ಈ ಇಯಜ್‌ಖಾನನು ವೀರಪುರುಷ! ಇವನ ಸರ್ವನಾಶಕ್ಕೆ ನೀವೇ ಕಾರಣರು. ಖಾನನು ನಿಮಗಾಗಿ ರಾಜ್ಯಪರಿತ್ಯಾಗ ಮಾಡಿದನು. ರಾಜ್ಯ ಕೋಶಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟಮೇಲೆ ಇಯಜ್‌ಖಾನನು ಈ ವನ ವಾಸಮಾಡುತ್ತಾ ಕಳ್ಳನಂತೆ ತಲೆ ಮರಸಿಕೊಂಡು ಇರಲಾ ರೀತಿ? ವೀರಪುರಷನಂತೆ ಯುದ್ಧಮಾಡಬೇಕು. ಸುಲ್ತಾನನೊಡನೆ ಯುದ್ಧವಾದರೇನು? ಯಾರೊಡನೆ ಯುದ್ಧವಾದರೇನು! ತಪ್ಪು ಸುಲ್ತಾನನದು! ನೀನು ದೊಡ್ಡ ನವಾಬರಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಜ್ಞೆಯನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದರೆ-ಸುಲ್ತಾನನ ಸಮ್ಮುಖಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಅವನನ್ನು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಿ-ನಗರಕ್ಕೆ ಬಾರದಂತೆ ತಡೆಯಬೇಕಾಗಿತ್ತು! ಅದಕ್ಕೆ ಪ್ರತಿಯಾಗಿ ಇಯಜ್‌ಖಾನನ ಆ ತ್ಯಾಗಕ್ಕೆ ನೀನಿತ್ತ ಪುರಸ್ಕಾರವೇನು?

ದೌಲತ್ ರಾಣಿಯವರೇ! ಆ ಸುಲ್ತಾನನಲ್ಲಿ ಹೋಗಿ ಆತನನ್ನು ತಡೆಗಟ್ಟಲು-ನಿಮಗೆ ಭಯ! ಆ ಸುಲ್ತಾನನು ನಿನ್ನ ಈ ಸ್ತ್ರೀ ರೂಪಕ್ಕೆ ಮರುಳಾಗಿರುವ ಪತಂಗ! ಅದಕ್ಕೆ ತಕ್ಕಹಾಗೆ ನೀನು ಭಯಪಡುತ್ತಿ. ನಾನು ಹೆಣ್ಣಲ್ಲವೇನು? ನನಗೆ ಆ ಮೋಹಕ ರೂಪವಿಲ್ಲವೇನು? ನಾನು ಏಕಾಂಗಿಯಾಗಿ ನೂರುಬಾರಿ ಸುಲ್ತಾನನ ಶಿಬಿರಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಬರಬಲ್ಲೆ! ನೀನೇಕೆ ಹೆದರುತ್ತಿ! ಹೀಗೆ ಪುರುಷರ ಸಮೀಪಕ್ಕೆ ಹೋಗಲು-ಅಂಜುವ ಹೆಂಗಳು ರಾಜಕೀಯಕ್ಕೆ, ಯುದ್ಧ ವಿಗ್ರಹಗಳಿಗೆ ಅರ್ಹರಲ್ಲ! ನೀನು ಯಾರನ್ನಾದರೂ ಮದುವೆಯಾಗಿ ಸಂಸಾರಿಯಾಗಿರಬಾರದೇ!

ರಾಧಾರಾಣಿಯವರೇ! ಇಂದು ಒಳ್ಳೇ ಸುಪ್ರಭಾತ! ಉದ್ರಿಕ್ತರಾಗಿ ಬಂದಿದ್ದೀರಿ. ನನ್ನನ್ನು ಸಂಸಾರಿಯಗುವಂತೆ ಪ್ರೇರೇಪಿಸುತ್ತಿದ್ದೀರಿ! ನಡಿಯಿರಿ ಮಶೀದಿಗೆ ಹೋಗುವ! ನಾನು ನಿಮ್ಮನ್ನೇ ಮದುವೆಯಾಗುತ್ತೇನೆ. ಇಂದಿನಿಂದ ನಾನು ರಾಧಾರಾಣಿಯವರ ಧರ್ಮಪತ್ನಿ! ಯಾವ ಪುರುಷನು ತಾನೇ ನಿಮ್ಮಷ್ಟು ಪರಾಕ್ರಮಶಾಲಿಯಾಗಿರುವನು!

ದೌಲತ್! ನೀನು ಹುಚ್ಚಳಂತೆ ಮಾತನಾಡುತ್ತಿ. ನನ್ನನ್ನೇಕೆ ಮದುವೆಯಾಗುವೆ. ನಿನ್ನಲ್ಲಿ ಇಬ್ಬರು ಮಹಾಪುರುಷರು ಅನುರಕ್ತರಾಗಿದಾರೆ. ಸುಲ್ತಾನರೊಬ್ಬರು-ಈ ಖಾನರವರೊಬ್ಬರು. ಯಾರಾದರೊಬ್ಬರನು

ಸ್ವಯಂವರ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಸುಖವಾಗಿರಬಾರದೇ!

ರಾಧಾರಾಣಿಯವರೇ! ನಾನೊಬ್ಬ ಪುರುಷನನ್ನು ವರಿಸಿ ಸಂಸಾರಿಯಾದರೆ ನೀವೇನು ಮಾಡುವಿರಿ!

ರಾಧೆ- ನಾನು ವಿಂಧ್ಯಾಟವಿಗೆ ಹೋಗಿ ವಿಂಧ್ಯವಾಸಿನಿಯ ಆರಾಧನೆ ಮಾಡುತ್ತಾ ಈ ಜನ್ಮವನ್ನು ಸುಖವಾಗಿ ಕಳೆಯುವೆನು!

ರಾಧಾರಾಣಿಯವರೇ! ಮತ್ತ್ತಾನು ನನಾತು! ತಾವು ಸನ್ಯಾಸಿನಿಯಾಗಿ ಕೊಳ್ಳಲು ಪ್ರತಿಬಂಧಕವೇನಿದೆ?

ನನ್ನ ಜನ್ಮದಲ್ಲಿಯೇ ಪ್ರತಿಬಂಧಕವಿದೆ. ಜ್ಯೋತಿಷ್ಯರು ನನ್ನ ಜಾತಕವನ್ನು ಗುಣಿಸಿ ನಾನೊಬ್ಬ ಹಿಂದು ಸಾರ್ವಭೌಮನ ಪಟ್ಟಮಹಿಷಿಯಾಗಬೇಕು. ಇಲ್ಲವೇ ಆಮರಣಾಂತ ಸನ್ಯಾಸಿಯಾಗಿ ಮಹಾದೇವಿಯ ಆರಾಧಕಳಾಗಿ ಜನ್ಮ ಸಾರ್ಥಕಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ವಿಜಯನಗರವು ಅಸ್ತವಾದ ಮೇಲೆ ಹಿಂದೂ ಸಾರ್ವಭೌಮನೆಲ್ಲಿ ಬರಬೇಕು. ನಾನು ಸನ್ಯಾಸಿಯಾಗುತ್ತೇನೆಂದು ಬಾಲ್ಯದಿಂದಲೂ ತಯಾರಾಗಿದ್ದೇನೆ. ದೌಲತ್! ವ್ಯರ್ಥ ಕಾಡು ಹರಟೆಯಲ್ಲಿ ಕಾಲ ಕಳೆಯಬೇಡ! ಇಂದು ನಮಗೆ ಬಹಳ ಅವಸರವಿದೆ! ಏಳು! ಸಿದ್ಧಳಾಗು! ಹೊರಡುವ!

ರಾಧಾರಾಣಿಯವರೇ! ಇಂದು ಯಾವ ಮಹತ್ಕಾರ್ಯಕ್ಕೆ ಎಲ್ಲಿಗೆ ಪ್ರಯಾಣವೆಂಬುದನ್ನು ನನಗೆ ಹೇಳಕೂಡದೆ!

ಹೇಳದೇ ಏನು? ಹೇಳುವುದಕ್ಕಾಗಿಯೇ ಬಂದಿದೇನೆ. ಅದನ್ನು ಕೇಳಿ ಸಹಿಸುವ ಶಕ್ತಿಯು ನಿನಗೆ ಇದೆಯು?

ದೌಲತ್-ರಾಧಾರಾಣಿ! ಫಿರಂಗಿಯ ಬಾಯಿಗೆ ಎದೆಗೊಡುವ ಶಕ್ತಿಯು ನನಗಿದೆ? ಹೇಳಿರಿ!

ಈ ದಿನ ಸೂರ್ಯೋದಯವಾಗುವುದರೊಳಗಾಗಿ ಇಯುಜ್‌ಖಾನನು ದೇಶತ್ಯಾಗ ಮಾಡುತ್ತಾನೆ! ನಾವು ಅವನನ್ನು ಹಿಂಬಾಲಿಸಿ ಸ್ವಲ್ಪ ದೂರ ಸಾಗುಗಳಿಸಿ ಬರಬೇಕು.

ದೌಲತ್- ಓಹೋ! ಇಯುಜ್‌ಖಾನರು ದೇಶತ್ಯಾಗ ಮಾಡುವುದನ್ನು ತಾವು ಒಪ್ಪಿದ್ದೀರೇನು?

ರಾಧೆ- ಹೌದು ಒಪ್ಪಿದ್ದೇನೆ. ಖಾನನು ರಾಜ್ಯತ್ಯಾಗ ಮಾಡಿದಾನೆ. ಇಲ್ಲಿ ಕಳ್ಳನಂತೆ ತಲೆ ಮರೆಸಿಕೊಂಡು ಇರಕೂಡದು. ಖಾನನು ವೀರ

ಪುರುಷನಂತೆ ಈ ನಗರವನ್ನು ಪುನಃ ಆಕ್ರಮಣ ಮಾಡಬೇಕು. ಅದಕ್ಕೆ ನೀನು ಅಡ್ಡಿ! ನಿನಗಾಗಿ ಖಾನನು ರಾಜ್ಯತ್ಯಾಗ ಮಾಡಿದನು. ಅದಕ್ಕೆ ನೀನು ಇಯಜ್ ಖಾನನಿಗೆ ಕೊಟ್ಟ ಪುರಸ್ಕಾರವೇನು?

ರಾಧಾರಾಣಿಯವರೇ! ಖಾನನಿಗೆ ನಾನೇನು ಪುರಸ್ಕಾರ ಕೊಡಬಲ್ಲೆ!

ದೌಲತ್! ನೀನು ಪುರಸ್ಕಾರ ಕೊಡಬಲ್ಲೆ! ನೀನು ಖಾನನನ್ನು ಪ್ರೇಮ ಮಾಡುತ್ತಿ! ಅವನನ್ನು ಸುಖಿಯಾಗಿ ಮಾಡಬಲ್ಲೆ!

ನೀನು ಖಾನನನ್ನು ಮದುವೆಯಾದರೆ-ಅವನು ಸುಖಿಯಾಗುತ್ತಾನೆ.

ರಾಧಾ ರಾಣಿ! ನಾನು ಇಯಜ್ ಖಾನನನ್ನು ಮದುವೆಯಾಗಲೊಪ್ಪಿದರೆ ಇಯಜ್ ಖಾನನ ಈ ದೇಶತ್ಯಾಗ ಸಂಕಲ್ಪವನ್ನು ನೀನು ತಪ್ಪಿಸಬಲ್ಲೆಯಾ!

ಇಲ್ಲ! ಎಂದಿಗೂ ಆಗಲಾರದು! ನಾನು ಅಭಿಸಾರಿಕೆಯಂತೆ ಖಾನನಿಗೆ ನಿನ್ನನ್ನೊಪ್ಪಿಸಿ-ಅವನ ದೇಶತ್ಯಾಗ ಸಂಕಲ್ಪವನ್ನು ಮುರಿಯಲಾರೆ!

ದೌಲತ್- ಹಾಗಾದರೆ ಈಗೇನು ಮಾಡಬೇಕು?

ನೀನು ಖಾನನ ಸಮ್ಮುಖಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ನಿನ್ನ ಅಪರಾಧಕ್ಕೆ ಕ್ಷಮಾಪಣೆ ಕೇಳಿಕೊಂಡು-ನೀನು ಖಾನನನ್ನು ವರಿಸುವುದಾಗಿ ವಚನವಿತ್ತು ಅವನನ್ನು ದೇಶತ್ಯಾಗ ಸಂಕಲ್ಪದಿಂದ ವಿಮುಖನನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಬಹುದು! ಇನ್ನೂ ಅವಕಾಶವಿದೆ ಮೀರಿ ಹೋಗಿಲ್ಲ!

ರಾಧಾರಾಣಿ! ಅದು ನಿನ್ನ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಸಮಾಧಾನವನ್ನು ಉಂಟು ಮಾಡುವುದೇನು?

ಹೌದು! ದೌಲತ್! ರಾಣಿಯವರೇ ಹೌದು! ಅದರಿಂದ ನನಗಾಗು ವಷ್ಟು ಆನಂದವು ಮತ್ತಾರಿಗೂ ಆಗದು! ನಿನಗೆ ಅಂತಹ ಧೈರ್ಯವಿದೆಯೇ?

ದೌಲತ್ತಳು ನಗುತ್ತಾ ಎದ್ದಳು-ರಾಧೆಯ ಎರಡು ಕೈಗಳನ್ನೂ ಹಿಡಿದು ರಾಧೆಯನ್ನು ಎಳೆದು ತಬ್ಬಿಕೊಂಡಳು. ದೌಲತ್ತಳು ರಾಧೆಯ ಕೆನ್ನೆಗಳನ್ನು ಮುತ್ತಿಡುತ್ತಾ—

ರಾಧಾರಾಣಿ! ಇಯಜ್ ಖಾನನು ದೇಶತ್ಯಾಗ ಮಾಡುವುದಿಲ್ಲ! ನಾನು ಅವನಿಗೆ ವಾಂಛಿತ ಪುರಸ್ಕಾರವನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿದೇನೆ. ನಿನ್ನ ಈ ಪ್ರಿಯ ದೌಲತ್ತಳು ಇಯಜ್ ಖಾನನ ಧರ್ಮಪತ್ನಿ!

ರಾಧೆಯು ಸಂತೋಷದಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಿದಳು. ಒಂದೇ ಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ಅವಳು ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಂಡಳು. ಎಲ್ಲವೂ ಸರಿಯಾಗಿದೆ ಎಂದು

ಕೊಂಡಳು. ದೌಲತ್ ರಾಣಿಯವರೇ! ಈ ಕೆಲಸವನ್ನು ಕೆಲವು ದಿನಗಳ ಮುಂಚೆಯೇ ನೀವು ಮಾಡಿದ್ದರೆ ಇಷ್ಟು ಅನಾಹುತಗಳಿಗೆ ಕಾರಣವೇ ಆಗುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ! ಸುಲ್ತಾನನು ದಂಡೆತ್ತಿ ನಗರಕ್ಕೆ ಬರುತ್ತಲೇ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಇಯಜ್‌ಖಾನರ ರಾಜ್ಯತ್ಯಾಗ ಪ್ರಕರಣವು ಸಂಭವಿಸುತ್ತಲೇ ಇರಲಿಲ್ಲ! ಅದೆಲ್ಲ ನಡೆದುಹೋದ ಕಥೆ! ಇಂದು ದೌಲತ್ತಳು ಇಯಜ್‌ಖಾನರ ಮಹಾರಾಣೀ.

ರಾಧೆಯೂ ದೌಲತ್ತಳೂ ದರಿಯಾಬಾಗಿಗೆ ಅ ದಿನ ಹೊರಡಲೂ ಇಲ್ಲ! ಇಯಜ್‌ಖಾನನು ದೇಶತ್ಯಾಗ ಮಾಡಲೂ ಇಲ್ಲ! ಶಿಬಿರವನ್ನು ಅಲ್ಲಿಂದ ಎತ್ತಲೂ ಇಲ್ಲ!

ಆ ಶಿಬಿರವು ರಾಜಧಾನಿಯ ಕಳೆಯಿಂದ ವಿರಾಜಿಸುತ್ತಿತ್ತು! ವಸಂತ-ಗ್ರೀಷ್ಮ ಋತುಗಳು. ಕಳೆಯುತ್ತ ಬಂದವು. ಇಯಜ್‌ಖಾನನು ಒಂದು ದಿನವೂ ಅಜಾಗರೂಕತೆಯಿಂದ ಕಳೆಯಲಿಲ್ಲ! ಅನೇಕ ಮಂದಿ ರಾಜಕಾರಣಿಗಳು ಬಂದು ಖಾನನನ್ನು ಭೇಟಿಮಾಡಿ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದರು. ಅಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ರಾಜಕೀಯಗಳು ನಡೆಯುತ್ತಿದ್ದವು. ಪ್ರತಿಯೊಂದು ವಿಚಾರವನ್ನು ಇಯಜ್ ಖಾನನು ರಾಧಾ ಮತ್ತು ದೌಲತ್ತರೊಡನೆ ಸಮಾಲೋಚನೆ ನಡೆಸುತ್ತಿದ್ದನು. ಈ ಮಧ್ಯೆ ಎರಡು ಮೂರು ಬಾರಿ ಖಾನನು ಅದೃಶ್ಯನಾಗಿ ಎಲ್ಲಿಗೊ ಹೋಗಿ ಬಂದನು. ಒಂದೊಂದು ಬಾರಿಯ ಪ್ರವಾಸವು ೮-೧೦ ದಿನಗಳಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಈ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಪ್ರವಾಸದಲ್ಲಿಯೂ ಹುಸೇಖಾನನು ಇಯಜ್‌ಖಾನನ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿ ಹೋಗಿಬರುತ್ತಿದ್ದನು.

ನಗರದ ದಿವಾನರಾಗಿದ್ದ ಜನಾಲುದ್ದೀನರಿಗೆ ಈ ಚಲನವಲನಗಳೆಲ್ಲಾ ಗುಪ್ತಚಾರರಿಂದ ತಿಳಿಯುತ್ತಿತ್ತು. ಯಾವುದೂ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಗೊತ್ತಾಗುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಅವರು ಏನೇನೋ ಊಹಾಪೋಹೆಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದರು. ಮುಖ್ಯವಾದ ಸಂಗತಿಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ಸುಲ್ತಾನರ ಹುಜೂರಿಗೆ ಅರಿಕೆ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ನಗರದ ಸೀಮೆಯು ಶಾಂತವಾಗಿದೆಯೆಂದೂ, ಮಂಗಳೂರು ಪೂರ್ಣ ಸ್ವಾಧೀನವಾಗಿಯೇ ಇದೆಯೆಂದೂ ದಿವಾನರವರು ಹುಜೂರಿಗೆ ವರದಿಮಾಡಿದ್ದರು. ಟಿಪ್ಪೂಸುಲ್ತಾನರಿಂದ ಯಾವ ಉತ್ತರಗಳೂ ಬರುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ! ಅದರಿಂದ ದಿವಾನರವರು ವ್ಯಗ್ರರಾಗಲಿಲ್ಲ. ಏತಕ್ಕೆಂದರೆ ಸುಲ್ತಾನರಿಗೆ ದಿವಾನರಲ್ಲಿ ಬಹಳ ಗೌರವವಿದೆಯೆಂದೂ, ಪೂರ್ಣ ಭರವಸೆ ಇದೆಯೆಂದೂ ಪ್ರಪಂಚಕ್ಕೆ ತಿಳಿದಿತ್ತು!

ಸುಲ್ತಾನರ ಶಿಬಿರದಲ್ಲಿ ರಾಧಾರಾಣಿ

ಸುಲ್ತಾನರವರು ಚಿತ್ರದುರ್ಗದಲ್ಲಿಯೇ ಬಿಡದಿ ಬಿಟ್ಟಿದ್ದರು. ಸುಲ್ತಾನರ ಈ ಚಿತ್ರದುರ್ಗದ ವಾಸವು ಪೂರ್ತಿಯಾಗಿ ಒಂದು ವರ್ಷ! ಚಿತ್ರದುರ್ಗದ ಈ ದೀರ್ಘವಾಸಕ್ಕೆ ಚರಿತ್ರೆಕಾರರು ಕಾರಣ ಕೊಟ್ಟಿಲ್ಲ! ಬಹುಶಃ ಉತ್ತರದ ಕಡೆ ಮರಾಠರ ವಿರೋಧವು ಹೆಚ್ಚಾಗಿತ್ತು! ಪೆಂಡಾರಿಯುವರು ಸೈನ್ಯವನ್ನು ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡು ಬಂದು ಮೈಸೂರಿನ ಅನೇಕ ಕಡೆ ಕೊಳ್ಳೆ ಹೊಡೆಯುತ್ತಿದ್ದರು. ಇವನ್ನೆಲ್ಲಾ ತಡೆಗಟ್ಟಲು ಚಿತ್ರದುರ್ಗವು ಆಯಕಟ್ಟಾದ ಸ್ಥಾನವೆಂದು ಸುಲ್ತಾನನು ಬಗೆದಿರಬಹುದು. ರಾಜಧಾನಿಯಾದ ಶ್ರೀರಂಗಪಟ್ಟಣವು ಭದ್ರವಾಗಿತ್ತು! ಅಲ್ಲಿಂದ ಪ್ರತಿದಿನವೂ ಸಮಾಚಾರಗಳು ಬರುತ್ತಿದ್ದವು. ಮಂತ್ರಿ ಪೂರ್ಣಯ್ಯನವರು ದಕ್ಷತೆಯಿಂದ ರಾಜ್ಯಭಾರವನ್ನು ನಡಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಶ್ರೀರಂಗಪಟ್ಟಣದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಕಡೆ ಪಿತೂರಿಯೂ ನಡೆಯುತ್ತಿತ್ತು. ಅದು ಸುಲ್ತಾನರವರಿಗೂ ಗೊತ್ತು. ಮಂತ್ರಿ ಪೂರ್ಣಯ್ಯನವರು ಅದನ್ನು ಬಹಳ ಎಚ್ಚರಿಕೆಯಿಂದ ನಿವಾರಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಶ್ರೀರಂಗಪಟ್ಟಣದಲ್ಲಿ ಭಯವೇನೂ ಇಲ್ಲ! ನಗರದಲ್ಲಿಯೂ ಕ್ಷೋಭೆ ಇಲ್ಲ! ಇಮಾಜ್‌ಖಾನನು ಪರಾಕ್ರಮಶಾಲಿಯಾದರೂ ನಗರವನ್ನು ಸುಲ್ತಾನರಿಗೆ ಒಪ್ಪಿಸಿದನು. ನಗರದ ಪ್ರಕರಣವೆಲ್ಲಾ ಪೂರೈಸಿ ಜನಾಲುದ್ದೀನರನ್ನು ದಿವಾನರಾಗಿ ನೇಮಿಸಿದ ಮೇಲೆ ಖಾನನು ನಗರದ ರಾಜಕೀಯದಲ್ಲಿ ಪ್ರವೇಶಿಸಲಿಲ್ಲ! ಇದು ಸುಲ್ತಾನರಿಗೆ ಆಶ್ಚರ್ಯವನ್ನುಂಟುಮಾಡಿತ್ತು! ದೌಲತ್ತಳ ಚಿಂತೆಯು ಸುಲ್ತಾನನನ್ನು ಬಿಟ್ಟಿರಲಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ದೌಲತ್ತಳಿಗಾಗಿ ಮೋಹಗೊಂಡು ಸರ್ವದಾ ಅವಳ ಚಿಂತೆಯಲ್ಲಿ ಮಗ್ನನಾಗಿ ಮೈಸೂರಿನ ಮಹಾರಾಜ್ಯಭಾರವನ್ನು ದುರ್ಲಕ್ಷ್ಯ ಮಾಡುವಂಥಾ ಅಲ್ಪವ್ಯಕ್ತಿಯಲ್ಲ ಟಿಪ್ಪೂಸುಲ್ತಾನ್! ದೌಲತ್ತಳನ್ನು ಬಲಾತ್ಕರಿಸಿ. ತನ್ನ ಅಂತಃಪುರಕ್ಕೆ ಕರತರಬೇಕೆಂಬ ಕಲ್ಪನೆಯು ಸುಲ್ತಾನನಿಗೆ ಇರಲಿಲ್ಲ! ದೌಲತ್ತಳು ತನ್ನನ್ನು ವಲಿದು ವರಿಸಿದರೆ ತನಗೆ ತಕ್ಕ ರಾಣಿ ಎಂಬ ಆಶೆ ಇತ್ತು ಸುಲ್ತಾನನಿಗೆ!

ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರರ ಸೊಕ್ಕು ಮುರಿದು ಮೂಲೆಯಲ್ಲಿ ಕೂಡಿಸಬೇಕೆಂದು ಟಿಪ್ಪೂಸುಲ್ತಾನನಿಗೆ ಹಠವಿತ್ತು! ಸುಲ್ತಾನನು ಯುದ್ಧ ವಿದ್ಯಾ ನಿಪುಣ! ಸೈನ್ಯವನ್ನೆಲ್ಲಾ ಬಹಳ ಶಿಸ್ತಿನಿಂದ ವ್ಯವಸೆ ಮಾಡಿದ್ದನು. ಆಯಾ ಕಾಲ

ದಲ್ಲಿ ಇಂಗ್ಲೀಷರು, ಫ್ರೆಂಚರು ಪೋರ್ಚುಗೀಸರು ಇವರ ದಂಡಿನ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗೆ ಸರಿಸಮವಾಗಿತ್ತು ಟಿಪ್ಪೂಸುಲ್ತಾನನ ಸೈನ್ಯ ವ್ಯವಸ್ಥೆ! ಈ ಸೈನ್ಯ ರಚನಾ ನೈಪುಣ್ಯವನ್ನು ನೋಡಿ ಮಿತ್ರರೂ ಶತೃಗಳೂ ತಲೆದೂಗುತ್ತಿದ್ದರು. ಇದಕ್ಕೆಲ್ಲಾ ಬಹಳ ಹಣ ಬೇಕಾಗಿತ್ತು. ದೊಡ್ಡ ನವಾಬರು. ನಗರದಲ್ಲಿ ಸ್ವರ್ಣ ನಿಧಿಯನ್ನು ಹುಗಿದಿಟ್ಟಿದಾರೆಂದು ಟಿಪ್ಪೂಸುಲ್ತಾನನಿಗೆ ತಿಳಿದಿತ್ತು. ಹೈದರಲ್ಲೀ ಖಾನರವರು ದೈವಾಧೀನರಾಗುವಾಗ ಸುಲ್ತಾನನು ಸಮೀಪದಲ್ಲಿರಲಿಲ್ಲ! ಆದ್ದರಿಂದ ಆ ನಿಧಿಯು ಎಲ್ಲಿದೆಯೋ ಸುಲ್ತಾನನಿಗೆ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ! ಆದರೆ ಆ ಆ ಗುಟ್ಟು ಇಯುಜ್‌ಖಾನನಿಗೆ ತಿಳಿದೇ ಇರಬೇಕೆಂದು ಸುಲ್ತಾನನು ಗುಮಾಕಾರ ಹಾಕಿದ್ದನು.

ದೌಲತ್ತಳೂ ರಾಧಾರಾಣಿಯೂ ಆ ಅಂತರಂಗವನ್ನು ಬಲ್ಲರೆಂದು ಸುಲ್ತಾನನ ನಿಶ್ಚಯ! ಅವರೇಕೆ ಆ ನಿಧಿಯನ್ನು ತನಗೊಪ್ಪಿಸುವುದಿಲ್ಲ! ಎಂದು ಆಲೋಚಿಸುತ್ತಾನೆ. ಇವರ ಶೋಧನೆಗಾಗಿಯೇ ಸುಲ್ತಾನನು ಚಿತ್ರದುರ್ಗದಲ್ಲಿ ಬಿಡಾರ ಮಾಡಿದ್ದನೇ? ಇದ್ದರೂ ಇರಬಹುದು! ಆದರೆ ಆ ಕಾಲದ ರಾಜಕೀಯದವರೆಲ್ಲಾ ಇಯುಜ್‌ಖಾನರೊಡನೆ ಸ್ನೇಹಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕಾಗಿಯೇ, ಸುಲ್ತಾನರು ಚಿತ್ರದುರ್ಗದಲ್ಲಿ ಬಿಡಾರ ಬಿಟ್ಟಿದಾರೆಂದು ಮಾತನಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದರು. ಇದಕ್ಕೆ ಆಧಾರವಿಲ್ಲವೇ ಇರಲಿಲ್ಲ! ಸುಲ್ತಾನರ ಮಹಾಮಾತ್ಯಶ್ರೀಯವರೂ ಮಂತ್ರಿ ಪೂರ್ಣಯ್ಯನವರೂ ನಗರದ ಮೇಲೆ ದಂಡೆತ್ತಿಹೋದುದು ಉಚಿತವಲ್ಲವೆಂದೂ ಇಯುಜ್‌ಖಾನನನ್ನು ರಾಜ್ಯಭ್ರಷ್ಟನಾಗಿ ಮಾಡಿದ್ದು ಸರ್ವಥಾ ಕ್ಷೇಮಕರವಾದುದಲ್ಲವೆಂದೂ ಸುಲ್ತಾನರಿಗೆ ಪತ್ರಬರೆದಿದ್ದಾರೆಂಬುದನ್ನು ದೊಡ್ಡ ದೊಡ್ಡ ಸರದಾರರೇ ಮಾತನಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದರು. ಟಿಪ್ಪೂಸುಲ್ತಾನರಿಗೂ ಇಯುಜ್‌ಖಾನರಿಗೂ ಸಣ್ಣ ಸಣ್ಣ ಯುದ್ಧಗಳಾಗಿ ಸುಲ್ತಾನರಿಗೆ ಪರಾಭವವೇ ಆಗಿದ್ದಾಗ್ಯೂ ಖಾನರು ನಗರದ ಗೋಜಿಗೆ ಹೋಗಿಲ್ಲ. ಖಾನರು ನಗರದ ಪ್ರಾಂತ್ಯದಲ್ಲಿಯೇ ಇದಾರೆಂದು ಸಮಾಚಾರವು ಖಚಿತವಾಗಿ ಬಂದಿದ್ದರೂ ಸುಲ್ತಾನರು ಅವರನ್ನು ಹಿಡಿಯಲು ಯಾವ ಕಾರಖ್ದನ್ನೂ ನಡಸಿಲ್ಲ! ಇದೆಲ್ಲಾ ಈ ಸಂಧಿಯ ಊಹಾಪೋಹಗಳಿಗೆ ಪೋಷಕವಾಗಿದ್ದವು. ಆದರೆ ಸಂಧಿ ಪ್ರಯತ್ನಗಳೇನೂ ನಡೆಯುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಇದು ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಆಶ್ಚರ್ಯವೇ ಸರಿ

ಚಿತ್ರದುರ್ಗದಲ್ಲಿ ಟಿಪ್ಪೂಸುಲ್ತಾನರ ಶಿಬಿರವು ಬಹಳ ವಿಸ್ತಾರವಾದುದು. ಕೋಟೆಯು ಕೆಳಭಾಗದಲ್ಲಿ ಮೂರು ಮೈಲಿ ವಿಸ್ತೀರ್ಣದಲ್ಲಿ ಶಿಬಿರವನ್ನು ರಚಿಸಿದಾರೆ. ಮೈಸೂರಿನ ರಾಜ್ಯಭಾರವೇ ಈ ಶಿಬಿರದಲ್ಲಿ ನಡೆಯುತ್ತಿದೆ. ಹೊರಗಿನ ಸುತ್ತಿನಲ್ಲೆಲ್ಲಾ ಸೈನ್ಯ! ಈ ಸೇನಾನಾಯಕರುಗಳು ಸೈನ್ಯಾಧಿಕಾರಿಗಳು ಹವಾಲ್ದಾರರು ತಳವಾರರು ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಅವರವರ ಅಂತಸ್ಥಿಗೆ ತಕ್ಕ ಗುಡಾರಗಳು ನಿರ್ಮಾಣವಾಗಿವೆ. ಈ ಮಧ್ಯಭಾಗದಲ್ಲಿ ಸುಲ್ತಾನರವರ ವಾಸಭವನವು ಪ್ರಶಸ್ತವಾಗಿ ನಿರ್ಮಿತವಾಗಿದೆ. ಕಛೇರಿ, ಕೊತ್ವಾಲಿ ದರ್ಬಾರಿ ಕೆಲಸಗಳೆಲ್ಲಾ ಅಲ್ಲಿಯೇ ನಡಸಲ್ಪಡುತ್ತವೆ. ಸುಲ್ತಾನರವರ ವಾಸಸ್ಥಾನವು ಮಾತ್ರ ಈ ಶಿಬಿರದಲ್ಲಿಲ್ಲ! ಕೋಟೆಯ ಪೂರ್ವಭಾಗದಲ್ಲಿ ಎತ್ತರವಾದ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ರಾಜಯೋಗ್ಯವಾದ ಬಿಡಾರ ಒಂದು ಆಡ್ಯತೆಯಿಂದ ಮೆರೆಯುತ್ತಿದೆ. ಸುಲ್ತಾನರವರು ಅಲ್ಲಿ ವಾಸಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಆ ಬಿಡಾರದ ಸುತ್ತಮುತ್ತಲೂ ಅಚ್ಚುಕಟ್ಟಾದ ಅಂದದಾಗಿ ಕಂಗೊಳಿಸುವ ಕೆಲವು ಸಣ್ಣ ಸಣ್ಣ ಗುಡಾರಗಳಿವೆ. ಸುಲ್ತಾನರ ಆಪ್ತರಾದ ಗೂಢಚಾರರೂ ಮುಖ್ಯರಾದ ಕೆಲವು ರಾಯಸದವರೂ ಅಲ್ಲಿ ವಾಸಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಎಲ್ಲ ಕಡೆಯೂ ಪಹರೆ ಕೊತ್ವಾಲಿಗಳೂ ಬಹಳ ಹುಷಾರಿನಿಂದ ಕಾಯುತ್ತಿದಾರೆ.

ಚಿತ್ರದುರ್ಗದ ಪೇಟೆಯು ಈ ದರ್ಬಾರೀ ಜನಗಳಿಂದಲೂ ಸೈನಿಕರಿಂದಲೂ ನಿಬಿಡವಾಗಿ ಕಳಕಳಿಸುತ್ತದೆ. ಜವಾಹಿರಿಯ ಅಂಗಡಿಗಳು, ರೇಶಿಮೆ ಬಟ್ಟೆಯ ಅಂಗಡಿಗಳೂ, ಜರತಾರಿಯ ಅಂಗಡಿಗಳೂ ಪೇಟೆಯಲ್ಲಿ ಕಳ ಕಳಿಸುತ್ತಿವೆ. ನಾನಾ ವಿಧವಾದ ಭಕ್ಷ್ಯಗಳನ್ನು ತಯಾರಿಸಿ ಮಿಠಾಯಿ ಅಂಗಡಿಗಳನ್ನು ಸುಂದರವಾಗಿಟ್ಟಿದಾರೆ. ಪಾನೀಯದ ಅಂಗಡಿಗಳಂತೂ ಲೆಕ್ಕವಿಲ್ಲದಷ್ಟಿವೆ. ನಗರದಲ್ಲೆಲ್ಲಾ ಅನೇಕ ತೋಷಕ್‌ಖಾನೆಗಳನ್ನೂ ನಿರ್ಮಾಣಮಾಡಿದಾರೆ. ಕೆಲವು ತೋಷಕ್‌ಖಾನೆಗಳೂ, ನರ್ತನ ಶಾಲೆಗಳೂ. ಕೆಲವು ಗಾನಮಂದಿರಗಳೂ, ಕೆಲವು ಜೂಜುಕಟ್ಟೆಗಳೂ, ಕೆಲವು ಪಾನಶಾಲೆಗಳೂ ಇವೆಲ್ಲಾ ತೋಷಕ್‌ಖಾನೆಗಳಲ್ಲಿಯೂ ನರ್ತಕಿಯರು ಗಾಯಕಿಯರು ತುಂಬಿದಾರೆ. ಸಿಕ್ಕಿದಷ್ಟು ಹಣವನ್ನು ಸೆಳೆಯುತ್ತಾರೆ. ಅನೇಕ ಸರದಾರರೂ ಅವರುಗಳಿಗೆ ಜವಾಹಿರಿಗಳನ್ನು ಕೊಂಡುಕೊಡುತ್ತಾರೆ. ರೇಶಿಮೆಯ ಪತ್ತಳಗಳನ್ನೂ ಜರತಾರಿಯ ಮೇಲುದುಗಳನ್ನು ಬಹುಮಾನವಾಗಿ ಕೊಂಡುಕೊಡುತ್ತಿದಾರೆ. ಇದೊಂದು ಕುಶಾಲಿನ ಸಂತೆ

ಯೆಂದು ಹೇಳಬಹುದು. ಎಷ್ಟೋ ಮಂದಿ ಭಿಕ್ಷುಕರು, ಜೋಯಿಸರು, ಶಾಸ್ತ್ರಿಗಳು, ಫಕೀರರು, ಗೋಸಾಯಿಗಳು ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ದಿವ್ಯಜ್ಞಾನಗಳನ್ನೂ ತಾವು ಎಸಗಿದ ಪವಾಡಗಳನ್ನೂ ತಾವೇ ಹೇಳಿಕೊಂಡು ಫೌಜುದಾರರನ್ನೂ ಸರದಾರರನ್ನೂ ಮರಳುಗೊಳಿಸಿ ಬಹುಮಾನಗಳನ್ನು ಹೊಂದುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಇಂದ್ರಜಾಲಕರೂ ಡೊಂಬರಾಟದವರೂ ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಅದ್ಭುತ ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ತೋರಿ ದುಡ್ಡು ದುಗ್ಗಾಣಿಗಳನ್ನು ಬೇಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ.

ಗ್ರೀಷ್ಮಋತುವಿನ ಸಂಧ್ಯಾಕಾಲ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ತೇಜಃಪುಂಜನಾದ ಮಹಾನುಭಾವನೊಬ್ಬನು ಈ ಪೇಟೆಯ ಸೊಬಗನ್ನು ನೋಡುತ್ತಾ ಜನರು ಎಷ್ಟು ಆನಂದದಿಂದ ಇದ್ದಾರೆ. ದೇವರ ರಾಜ್ಯದ ಆನಂದವು ಇನ್ನೆಷ್ಟು ದೊಡ್ಡದು ಎಂದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾ ಆ ಪೇಟೆಯನ್ನು ದಾಟಿ ಶಿಬಿರದ ಸಮೀಪಕ್ಕೆ ಬಂದನು. ಅಲ್ಲಿದ್ದ ರಾಜಕರ್ಮಚಾರಿಗಳನ್ನು ಕಂಡು ತಾನು ಸುಲ್ತಾನರ ಭೇಟಿ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಕೋರಿದನು. ಅವರು ಸುಲ್ತಾನರಿದ್ದ ಗುಡಾರದ ಸಮೀಪಕ್ಕೆ ಅವರನ್ನು ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋದರು. ಸುಲ್ತಾನರ ಸನ್ನಿಧಾನಕ್ಕೆ ಅರಿಕೆ ಮಾಡುತ್ತಲೇ ಅವರು ಆ ಮಹಾಪುರುಷನನ್ನು ಒಳಗೆ ಕರೆತರುವಂತೆ ಅಪ್ಪಣೆ ಮಾಡಿದರು.

ಆ ಮಹಾನುಭಾವನು ವಾಸಗೃಹವನ್ನು ಪ್ರವೇಶಮಾಡುತ್ತಲೇ ಸುಲ್ತಾನನು ಜಗ್ಗನೆದ್ದನು. ಅವನಿಗೆ ಆಶ್ಚರ್ಯವಾಯಿತು. ಅಂದು ಆ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಬಡಾಫಕೀರರ ದರ್ಶನವಾಗುವುದೆಂದು ಸುಲ್ತಾನನು ಬಗೆದಿರಲಿಲ್ಲ. ಫಕೀರರನ್ನು ವಂದಿಸಿ ಹಸ್ತಲಾಘವವನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಆಸನದಲ್ಲಿ ಕುಳ್ಳಿರಿಸಿದನು. ಅವರ ಸಮೀಪದಲ್ಲಿ ತಾನು ಕುಳಿತನು. ಬಡಾಫಕೀರರು ಸುಲ್ತಾನರ ಯೋಗಕ್ಷೇಮ ಸಮಾಚಾರವನ್ನು ವಿಚಾರಿಸಿದರು. ಸುಲ್ತಾನನು ಮಹಮ್ಮದಾಲಿಯವರ ದುರಂತದ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ತನ್ನ ದುಃಖವನ್ನೆಲ್ಲಾ ವಿವರಿಸಿ ಬಡಾಫಕೀರರಲ್ಲಿ ಕ್ಷಮಾಪ್ರಾರ್ಥನೆ ಮಾಡಿದನು. ಇತ್ತೀಚಿನ ರಾಜಕಾರ್ಯಗಳೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಕೊಂಚವೂ ಮುಚ್ಚುಮರೆಯಿಲ್ಲದೇ ಅವರಲ್ಲಿ ಅರಿಕೆ ಮಾಡಿದನು. ತನಗೆ ಯಾರೂ ಹಿತರಿಲ್ಲವೆಂದೂ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಬುದ್ಧಿವಾದವನ್ನು ಹೇಳುವ ಹಿರಿಯರಿಲ್ಲವೆಂದೂ ಫಕೀರರು ಸರ್ವದಾ ತನ್ನ ಸಮೀಪದಲ್ಲಿಯೇ ಇರಬೇಕೆಂದೂ ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಿದನು.

ಬಡಾಫಕೀರರು. ವಿರಕ್ತರಾದ ಫಕೀರರು ರಾಜಭವನಗಳಲ್ಲಿರುವುದು ಅಸಂಭಾವಿತವೆಂದು ಹೇಳಿದರು. ಮತ್ತು ತಾವು ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿಯೂ ಬಂದು ಹಿತಾಹಿತಗಳನ್ನು ಹೇಳುವುದಾಗಿ ಅಭಿವಚನವಿತ್ತರು.

ನೋಡು! ಟಿಪ್ಪೂ ಸುಲ್ತಾನ್ ನೀನು ಮೈಸೂರಿನ ಸರ್ವತಂತ್ರ ಸ್ವತಂತ್ರ ರಾಜನಾಗಿದೀಯೆ! ನಿನ್ನ ಮನ ಬಂದಂತೆ ಈ ರಾಜ್ಯದ ಆಗು ಹೋಗುಗಳು ಆಗುತ್ತವೆ. ನಾನು ಇಂದು ನಿನ್ನ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಪರೀಕ್ಷಿಸಲು ಬಂದಿದೇನೆ. ಸುಲ್ತಾನ್! ನಿನಗೆ ಇಯಜ್‌ಖಾನನಲ್ಲಿ ದ್ವೇಷವಿದೆಯೇ? ಅವನ ಅಪರಾಧ

ವೇನು? ಅವನನ್ನೇಕೆ ನಗರದ ರಾಜ್ಯದಿಂದ ಓಡಿಸಿದೆ?

ಖಾವಿಂದ್ ನಾನು ನಿಜವಾಗಿ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ತಾವು ಇಂದು ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷವಾಗಿ ಕೇಳಿದ ಪ್ರಶ್ನೆಯನ್ನು ನಾನೇ ಸಹಸ್ರಾವರ್ತಿ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಗುಣಿಸಿಕೊಂಡಿದೇನೆ. ನಾನು ಇಯಜ್‌ಖಾನನನ್ನು ಓಡಿಸಿಲ್ಲ! ಖಾನನೇ ಓಡಿಹೋಗಿದಾನೆ. ನಾನು ಈ ನಗರಕ್ಕೆ ಬಂದುದೇ ತಪ್ಪು ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಹಗಲಿರುಳೂ ವ್ಯಥೆ ಪಡುತ್ತಿದೇನೆ.

ನಿನಗೂ ಖಾನನಿಗೂ ದ್ವೇಷವು ಬೆಳೆಯುತ್ತಿದ್ದರೆ ಈ ರಾಜ್ಯಕ್ಕೆ ಮಹಾಹಾನಿಯು ತಟ್ಟುತ್ತದೆ. ಈ ನಗರದ ಕ್ಷೇಮಕ್ಕಾಗಿ ನೀನಾಗಲೀ-ಅವನಾಗಲೀ, ಹೋರಾಡುತ್ತಿಲ್ಲವೆಂಬುದನ್ನು ನಾನು ಬಲ್ಲೆ! ನಿನಗೂ ಖಾನನಿಗೂ ವೈರವಿರುವುದು ದೌಲತ್ತಳಿಗಾಗಿ! ಫಕೀರರೇ! ತಾವು ದೇವರಂತೆ-ಮಾತನಾಡುತ್ತೀರಿ! ಹೌದು! ದೌಲತ್ತಳಿಗಾಗಿಯೇ ನಮ್ಮ ನಮ್ಮ ವೈರ!

ಸುಲ್ತಾನನೇ! ದೌಲತ್ತಳನ್ನು ನಾನು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಬಲ್ಲೆ! ಅವಳು ರಾಣಿಗಿರಿಗೆ ಅರ್ಹಳಾದ ಹೆಣ್ಣು! ಅವಳು ನಿನ್ನ ರಾಣಿಯಾಗಿದ್ದರೆ ಎಷ್ಟೋ ಚೆನ್ನಾಗಿತ್ತು! ಅವಳು ನವಾಬರ ಸಾಕು ಮಗಳು. ನಿನ್ನ ಸಹೋದರಿಯಂತೆ! ಬಹು ಕಾಲದಿಂದ ಅವಳು ಇಯಜ್‌ಖಾನನನ್ನು ಪ್ರೀತಿಸುತ್ತಾಳೆ. ನವಾಬರು ಇದನ್ನು ಅರಿತು ಅವಳನ್ನು ನಗರದಲ್ಲೇ ಇಟ್ಟರು. ಅವಳು ಇನ್ನೂ ಖಾನನನ್ನು ಮದುವೆಯಾಗದಿರುವುದು ಆಶ್ಚರ್ಯವೇ ಸರಿ! ನವಾಬರು ಈ ಮೈಸೂರು ರಾಜ್ಯವನ್ನು ನಿನಗೆ ಕೊಟ್ಟಿದಾರೆ. ದೌಲತ್ತಳನ್ನು ಮನಸಾರ ಇಯಜ್‌ಖಾನನಿಗೆ ಒಪ್ಪಿಸಿದಾರೆ. ಈ ರಹಸ್ಯವನ್ನು ನಾನು ಬಲ್ಲೆ! ನಿನ್ನಂಥಾ ಮಹಾರಾಜನಿಗೆ ದೇವರ ಭಕ್ತನಿಗೆ ನವಾಬರು ಖಾನನಿಗೆ ಇತ್ತ ದೌಲತ್ತಳನ್ನು ಅಪೇಕ್ಷಿಸುವ ಅಧಿಕಾರವೆಲ್ಲಿದೆ? ಈಗಲೂ ಮನಸ್ಸಾಕ್ಷಿ

ಯಿಂದ ಹೇಳು! ಈ ಮೈಸೂರಿನ ರಾಜ್ಯಭಾರವು ದೊಡ್ಡದೋ! ಆ ದೌಲತ್ತಳು ಹೆಚ್ಚೋ! ನನ್ನ ಕೈ ಮೇಲೆ ಕೈ ಹಾಕಿ ಹೇಳು. ದೌಲತ್ತಳಿಗಾಗಿ ಈ ಮೈಸೂರು ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಬಿಡುವೆಯಾ? ಮನೋನಿಶ್ಚಯವಿಲ್ಲದ ಮನುಷ್ಯನು ಇಷ್ಟು ದೊಡ್ಡ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಕಟ್ಟುವುದೆಂತು! ದೌಲತ್ತಳ ರೂಪವು ಇಷ್ಟೊಂದು ಅನಾಹುತಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾದರೆ ಅವಳು ಬದುಕ ಕೂಡದು. ಅವಳನ್ನು ವಧೆ ಮಾಡಿದರೂ ಪಾಪವಿಲ್ಲ! ನಿನ್ನ ಆ ಮನಸ್ಸಿನ ತಲ್ಲಣವೇ ಇಷ್ಟು ಅನಾಹುತಕ್ಕೆ ಕಾರಣ. ಫಕೀರರೇ! ನಾನು ತಪ್ಪು ಮಾಡಿದೆ. ಅಪರಾಧಿ ನನ್ನ ಅಪರಾಧವನ್ನು ಕ್ಷಮಿಸಿರಿ! ನಾನು ದೌಲತ್ತಳನ್ನು ಮರೆತು ಬಿಡುತ್ತೇನೆ. ಇಯಾಜ್‌ಖಾನನನ್ನು ನನ್ನ ಸಹೋದರನಂತೆ ಭಾವಿಸುತ್ತೇನೆ. ಖಾನನನ್ನು ನನ್ನ ಆಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ ಗೌರವದಿಂದ ಕರಸಿ ಅವನಲ್ಲಿ ಸ್ನೇಹ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಈ ನಗರವನ್ನು ಅವನಿಗೊಪ್ಪಿಸಿ ನಾನು ರಾಜಧಾನಿಗೆ ಹಿಂತಿರುಗುತ್ತೇನೆ.

ಸುಲ್ತಾನನೇ! ನಿನಗೆ ಮಂಗಳವಾಗುವುದು! ಎಂದು ಆಶೀರ್ವದಿಸಿ ಸುಲ್ತಾನನನ್ನು ಸಂತೈಸಿ ಬೀಳ್ಕೊಂಡು ಬಡಾಫಕೀರನು ಹೊರಟು ಹೋದನು.

ಆ ರಾತ್ರಿಯೆಲ್ಲಾ ಸುಲ್ತಾನನ ಆನಂದಕ್ಕೆ ಪಾರವೇ ಇಲ್ಲ! ಒಂದರ ಮೇಲೊಂದು ಸದ್ಭಾವಗಳೇ ಅವನ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಮೂಡುತ್ತಿದ್ದುವು. ಸುಖ ಸ್ವಪ್ನಗಳನ್ನೇ ಕಾಣುತ್ತಿದ್ದನು. ಅಂದು ಸುಲ್ತಾನನ ಮನೋರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಯಾವ ಸ್ವಪ್ನಗಳನ್ನು ಕಂಡನೋ ಅವೆಲ್ಲವೂ ನಿಜವಾಗಿ ಪರಿಣಮಿಸಿದ್ದರೆ ಆ ಕಥೆಯೇ ಬೇರೆಯಾಗುತ್ತಿದ್ದಿತು.

ಪ್ರಾತಃಕಾಲ ಎದ್ದು ಸುಲ್ತಾನನು ಕಛೇರಿಗೆ ಬಂದನು. ಗುಪ್ತಚಾರರನ್ನು ಕರಸಿ ಅವರ ಕೈಲಿ ರಾಧಾ ರಾಣಿಯವರಿಗೆ ಒಂದು ಗುಪ್ತ ಪತ್ರವನ್ನು ಕಳುಹಿಸಿದನು. ಅದರಲ್ಲಿ ಮತ್ತೇನೂ ವಿಶೇಷವಿರಲಿಲ್ಲ. ರಾಜಯೋಗ್ಯವಾದ ಮ್ಯಾನಾವನ್ನು ಕಳಿಸಿದನು. ರಾಧಾ ರಾಣಿಯವರು ಬಂದು ಸುಲ್ತಾನನಿಗೆ ಭೇಟಿ ಕೊಡಬೇಕೆಂದು ಆ ಪತ್ರದಲ್ಲಿ ಪ್ರಾರ್ಥನೆ ಮಾಡಿದ್ದನು. ಒಕ್ಕಣೆಯು ಬಹಳ ಗೌರವದಿಂದ ಇತ್ತು. ಆ ಪತ್ರವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಒಂಟೆಯ ಮೇಲೆ ಗುಪ್ತಚಾರರು ಹೊರಟರು. ಹಿಂದುಗಡೆ ಮ್ಯಾನಾದವರು ಬೋಯಿಗಳು ಕಾವಲುಗಾರರು ಎಲ್ಲರೂ ನಗರಕ್ಕೆ ಹೊರಟರು. ಮೂರನೆಯ ದಿನ ಗುಪ್ತಚಾರರು ನಗರಕ್ಕೆ ಬಂದಿಳಿದರು. ಸೋನಾ ಮಹಲಿನಲ್ಲಿ

ಹೋಗಿ ನೋಡಿದರು. ಅಲ್ಲಿ ರಾಧಾ ರಾಣಿಯವರಿರಲಿಲ್ಲ. ರಾಧಾ ರಾಣಿಯವರು ಇರುವ ಶಿಬಿರವನ್ನು ವಿಚಾರಿಸಿಕೊಂಡು ಅಲ್ಲಿಗೆ ಹೋದರು. ಅದು ಇಯಜ್‌ಖಾನರ ಶಿಬಿರ! ಅಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗಲು ಎದೆ ಬಡಿದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿತ್ತು. ತಾವು ಇಯಜ್‌ಖಾನರ ಕೈಗೆ ಸಿಕ್ಕಿ ಬಿದ್ದರೆ ತಲೆಯೊಡಸುತ್ತಾರೆಂದು ಭಯದಿಂದ ಆ ಶಿಬಿರವನ್ನು ಹೊಕ್ಕರು. ಆ ಗುಪ್ತಚಾರರು ಹಿಂದೂಗಳು. ಅವರು ವೈದಿಕ ಬ್ರಾಹಣರ ವೇಷದಿಂದ ಖಾನನ ಶಿಬಿರವನ್ನು ಪ್ರವೇಶ ಮಾಡಿದರು. ಅವರಿಗೆ ರಾಧಾ ರಾಣಿಯುವರ ದರ್ಶನ ದೊರೆಯುವುದು ಶ್ರಮವಾಗಲಿಲ್ಲ. ಕಾವಲುಗಾರರು ಈ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರನ್ನು ಕರದೊಯ್ದು ರಾಣಿಯುವರ ಸಮ್ಮುಖದಲ್ಲಿ ನಿಲ್ಲಿಸಿದರು. ಸ್ವಲ್ಪದರಲ್ಲಿಯೇ ಇವರು ಗುಪ್ತಚಾರರೆಂದು ರಾಣಿಗೆ ಗೊತ್ತಾಯಿತು. ಅವರು ದೇವರ ಪ್ರಸಾದವನ್ನು ಕೊಡುವ ನೆಪದಿಂದ ಆ ಕಾಗದವನ್ನು ಅವಳಿಗೆ ತಲುಪಿಸಿದರು. ರಾಣಿಯು ಲಕ್ಕೋಟೆಯನ್ನು ಬಿಚ್ಚಿ ಓದಿಕೊಂಡಳು. ಅವಳಿಗೆ ಸುಲ್ತಾನರು ತನ್ನನ್ನು ಏಕೆ ಬರಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆಂಬುದು ಅರ್ಥವಾಗಲಿಲ್ಲ. ಆ ಕಾಗದವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗಿ ಖಾನನಿಗೂ ದೌಲತ್ತಳಿಗೂ ತೋರಿಸಿದಳು. ಮೂವರೂ ಆಲೋಚನೆ ಮಾಡಿದರು. ಅದರಲ್ಲೇನೂ ತಂತ್ರವಿಲ್ಲವೆಂದೂ ಭಯ್ಯನೆ ಇಲ್ಲವೆಂದೂ ನಿಶ್ಚಯವಾಯಿತು. ರಾಧಾ ರಾಣಿಗೆ ಯಾವ ಭಯವೂ ಇಲ್ಲ! ಅವಳು ಆ ಗುಪ್ತಚಾರರ ಕೈಲಿ ಪ್ರತ್ಯುತ್ತರವನ್ನು ಬರದು ಕಳಿಸಿದಳು. ಮ್ಯಾನಾ ಅವಶ್ಯಕವಿಲ್ಲವೆಂದೂ-ತಾನು ಶೀಘ್ರವಾಗಿ ಶಿಬಿರಕ್ಕೆ ಬಂದು ಸುಲ್ತಾನರ ಭೇಟಿ ಮಾಡುವುದಾಗಿಯೂ ಬರದು ಕಳಿಸಿದಳು. ಆ ಗುಪ್ತಚಾರರು ಹಿಂದಿರುಗಿ ಸುಲ್ತಾನರ ಶಿಬಿರಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಸುಲ್ತಾನರ ಸನ್ನಿಧಾನದಲ್ಲಿ ಅದನ್ನು ಒಪ್ಪಿಸಿದರು. ರಾಧೆಯು ಮಾರನೆಯ ಪ್ರಾತಃಕಾಲವೇ ೮-೧೦ ಮಂದಿ ಮೈಗಾವಲಿನ ಸೈನಿಕರನ್ನು ಜೊತೆಯಲ್ಲಿ ಕರದು ಕೊಂಡು ಯುದ್ಧದ ದಿರಸನ್ನು ತೊಟ್ಟು ಕುದುರೆಯೇರಿ ಹೊರಟಳು. ನಾಲ್ಕು ದಿವಸಗಳು ಪ್ರಯಾಣ ಮಾಡಿ ಐದನೆಯ ದಿನ ಸುಲ್ತಾನರ ಶಿಬಿರವನ್ನು ಸೇರಿದಳು.

ರಾಧೆಯು ಸುಲ್ತಾನರ ಶಿಬಿರವನ್ನು ಸೇರುವ ಹೊತ್ತಿಗೆ ಪ್ರಾತಃಕಾಲ ಹತ್ತು ಗಂಟೆಯ ಸಮಯ! ಸುಲ್ತಾನನು ತನ್ನ ಬಿಡಾರದಲ್ಲಿ ರಾಯಸದವರ ಕೈಯಿಂದ ರಾಯಸಗಳನ್ನು ಬರಸುತ್ತ ಕುಳಿತಿದ್ದನು. ರಾಧೆಯು ಸುಲ್ತಾನನ

ಬಿಡಾರದವರೆಗೆ ಕುದುರೆಯನ್ನು ದೌಡಾಯಿಸುತ್ತಲೇ ಹೋದಳು. ಮೂರು ಪಹರೆಗಳನ್ನು ತಟಾಯಿಸಿ ಹೋಗಿ ಬಿಡಾರದ ಬಾಗಿಲನ್ನು ಸೇರಿದಳು. ಯಾರೂ ವಿರೋಧಿಸಲಿಲ್ಲ. ಬಿಡಾರದ ಬಾಗಿಲಿನವರೆಗೆ ಕುದುರೆಯ ಖುರ ಸಪ್ಪಳವು ಕೇಳಬೇಕಾದರೆ ಆ ಧೈರ್ಯವು ಯಾರಿಗಿರಬೇಕು. ಸುಲ್ತಾನನು ಕಿವಿಗೊಟ್ಟು ಕೇಳಿದನು. ಬಾಗಿಲಿಗೆ ಬಂದು ನೋಡಿದನು. ರಾಧಾ ರಾಣಿಯವರ ಮುಖವನ್ನು ಕಾಣುತ್ತಲೇ ಆನಂದವಾಯಿತು. ತಾನೇ ಕುದುರೆಯ ಸಮೀಪಕ್ಕೆ ಬಂದು ಕಡಿವಾಣವನ್ನು ಹಿಡಿದುಕೊಂಡನು. ರಾಧೆಯು ಕುದುರೆಯಿಂದ ಇಳಿದಳು. ಸೇವಕರು ಕುದುರೆಯನ್ನು ದೂರ ಕೊಂಡು ಹೋದರು. ಸುಲ್ತಾನನು ರಾಧಾ ರಾಣಿಗೆ ವಂದಿಸಿ ತನ್ನ ಬಿಡಾರದೊಳಗೆ ಕರದೊಯ್ದನು. ರಾಣಿಯವರು ಆಸನದ ಮೇಲೆ ಕುಳಿತು ಕೊಂಡ ಮೇಲೆ ತಾನೂ ಎದುರಾಗಿ ಕುಳಿತನು. ಪರಸ್ಪರ ಕ್ಷೇಮ ಲಾಭಗಳನ್ನು ವಿಚಾರಿಸಿದ ನಂತರ ಸುಲ್ತಾನನು-ರಾಧಾ ರಾಣಿಯವರೇ ! ನನ್ನ ಮೇಲೆ ತಮ್ಮ ಪರಮಾನುಗ್ರಹವಿದೆಯೆಂಬುದನ್ನು ನಾನು ಬಲ್ಲೆ ! ಅದರಿಂದಲೇ ತಮ್ಮನ್ನು ಇಲ್ಲಿಗೆ ದಯಮಾಡಿಸಬೇಕೆಂದು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸುವ ಧೈರ್ಯವು ನನಗೆ ಬಂತು. ತಮಗೆ ನಾನು ಚಿರ ಋಣಿಯಾಗಿದೇನೆ.

ರಾಧೆ-ಸುಲ್ತಾನರವರೇ ! ನಾನು ತಮ್ಮ ಆಜ್ಞೆಯನ್ನು ಶಿರಸಾವಹಿಸಲು ಯಾವಾಗಲೂ ತಯಾರಾಗಿದೇನೆ. ನನ್ನಿಂದ ಸುಲ್ತಾನರವರಿಗೆ ಆಗಬೇಕಾದ ರಾಜಕಾರ್ಯವೇನಿರುವುದು ?

ಸುಲ್ತಾ-ರಾಣಿಯವರೇ ತಾವು ಅಂದು ಆ ರಣಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ನನಗಾಗಿ ಪ್ರಾಣವನ್ನೇ ತೆತ್ತು ಬಿಟ್ಟಿದ್ದಿರಿ. ಆ ಉಪಕಾರವನ್ನು ನಾನು ಮರೆಯುವುದೆಂತು ! ಈಗ ತಮ್ಮಿಂದ ಮೈಸೂರು ರಾಜಕೀಯದಲ್ಲಿ ಮಹೋನ್ನತ ಕಾರ್ಯವಾಗಬೇಕಾಗಿದೆ.

ಸುಲ್ತಾನರೇ ! ಸಿದ್ಧವಾಗಿದೇನೆ.

ದೇವಿಯವರೇ ! ನಾನು ನಗರಕ್ಕೆ ಬಂದುದು ತಪ್ಪು ! ಇಯಜ್ ಖಾನರ ಮೇಲೆ ಯುದ್ಧ ಮಾಡಿದ್ದು ಮಹಾಪರಾಧ ! ಅವರು ನಗರದ ರಾಜ ತ್ಯಾಗ ಮಾಡಿದ್ದು ನನಗೆ ಬಹಳ ಖೇದವನ್ನುಂಟುಮಾಡಿದೆ. ನಾನು ಅವರ ಭೇಟಿ ಮಾಡಿ ಕ್ಷಮಾ ಪ್ರಾರ್ಥನೆ ಮಾಡಿ. ಈ ನಗರದ ನವಾಬಗಿರಿಯನ್ನು ಅವರಿಗೇ ಒಪ್ಪಿಸಬೇಕೆಂದು ಸಂಕಲ್ಪಿಸಿದೇನೆ. ಅದಕ್ಕೆ ತಾವು ಸಹಾಯ ಮಾಡಬೇಕು. ರಾಧೆಯು ಆಶ್ಚರ್ಯ ಚಕಿತಳಾದಳು.

ರಾಧೆ- ಸುಲ್ತಾನರೇ ಇಯಜ್‌ಖಾನರು ನಗರದ ನವಾಬಗಿರಿಯನ್ನು ಪುನಃ ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳಲಾರರೆಂದು ನನಗೆ ತೋರುತ್ತನೆ.

ಸುಲ್ತಾನ್- ನಮ್ಮಿಬ್ಬರಿಗೂ ಸ್ನೇಹವನ್ನಾದರೂ ಮಾಡಿಸಲಾರಿರಾ ?

ರಾಧೆ- ಎಂದಾದರೊಂದು ದಿನ ಖಾನರೂ ನೀವೂ ಸ್ನೇಹಿತರಾಗಲೇಬೇಕು. ಆದರೆ ಅದು ಇಂದು ಸಿದ್ಧಿಸೀತೆಂಬ ಭರವಸೆಯು ನನಗಿಲ್ಲ.

ಸುಲ್ತಾನ್- ಅವರನ್ನು ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷ ಕಂಡು ಕ್ಷಮಾ ಪ್ರಾರ್ಥನೆ ಮಾಡಿದರೆ ನಮನಮಗೆ ಶಾಶ್ವತವಾದ ಸ್ನೇಹವಾಗುವುದೆಂಬ ಭರವಸೆಯು ನನಗಿದೆ.

ರಾಧೆ- ನಿಮ್ಮಿಬ್ಬರ ಭೇಟಿಯಾಗುವುದು ಹೇಗೆ ?

ಸುಲ್ತಾನ್- ತಾವು ಅವರನ್ನು ಇಲ್ಲಿಗೆ ಹೇಗಾದರೂ ಮಾಡಿ ಕರತರಬೇಕು.

ರಾಧೆ- ಸುಲ್ತಾನರೇ ! ನನಗೆ ತಮ್ಮಲ್ಲಿ ಪೂರ್ಣ ನಂಬಿಕೆ ಇದೆ. ಆದರೂ ಮಹಮ್ಮದಾಲಿಯವರ ಪ್ರಕರಣ ಖಾಸಿಂಖಾನನ ಹತ್ಯಾಕಾಂಡ ಇವುಗಳಿಂದ ಇಯಜ್‌ಖಾನರು ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬರಲು ಒಪ್ಪಲಾರರು !

ಸುಲ್ತಾನ್- ನನ್ನನ್ನೇ ಅವರು ಇರುವಲ್ಲಿಗೆ ಕರದುಕೊಂಡು ಹೋಗಬಲ್ಲಿರಾ ?

ರಾಧೆ- ಖಾನರು ಈಗ ವನ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಅಜ್ಞಾತವಾಸದಲ್ಲಿದಾರೆ. ಅವರು ಈ ದುರವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ಭೇಟಿಯನ್ನು ಮಾಡಲು ಸಮ್ಮತಿಸಲಾರರು !

ರಾಣಿಯವರೇ ! ಹಾಗಾದರೆ ನನ್ನ ಇಷ್ಟಾರ್ಥವು ಈಡೇರುವಂತಿಲ್ಲವೇ ?

ರಾಧೆಯು ತಲೆಯಲ್ಲಾಡಿಸಿದಳು. ಅಲ್ಲಿಗೆ ಆ ಮಾತು ಮುಗಿಯಿತು !

ಸುಲ್ತಾನನು ತನ್ನ ಶಿಬಿರದಲ್ಲಿಯೇ ಆರೋಗಣೆ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ರಾಧಾರಾಣಿಯನ್ನು ಪ್ರಾರ್ಥನೆ ಮಾಡಿದನು. ರಾಣಿಯವರು ಸಂತೋಷದಿಂದ ಒಪ್ಪಿದರು.

ಶಿಬಿರ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿರುವ ಸುಲ್ತಾನರ ರಾಜಯೋಗ್ಯವಾದ ಬಿಡಾರದಲ್ಲಿ ರಾಧಾರಾಣಿಯವರಿಗೆ ಇಳಿದುಕೊಳ್ಳಲು ಸ್ಥಳವು ಏರ್ಪಾಡಾಗಿತ್ತು. ಸ್ವಯಂ ಸುಲ್ತಾನರವರೇ ರಾಣಿಯವರನ್ನು ಕರತಂದು ಆ ಬಿಡಾರದಲ್ಲಿ ಇಳಿಸಿದರು. ಅಂಥಾ ಗೌರವವು ಸುಲ್ತಾನರ ಶಿಬಿರದಲ್ಲಿ ಎಂದೂ ಯಾರಿಗೂ ಆಗಿರಲಿಲ್ಲ ! ಆ ಸೌಜನ್ಯ ಗೌರವಗಳನ್ನು ನೋಡಿ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಆಶ್ಚರ್ಯವಾಯಿತು!

ರಾಧಾರಾಣಿಯು ಇದೇನು ಕೌತುಕ ! ಎಂತಹ ಪರಿವರ್ತನ! ಇದೆಲ್ಲಾ ನಿಜವೆ ? ಎಂದುಕೊಂಡಳು.

ಸುಲ್ತಾನನು ಸಂಧ್ಯಾಕಾಲ ರಾಧಾರಾಣಿಯವರ ಭೇಟಿ ಮಾಡಿದನು. ತನ್ನ ಮನಸ್ಸಿನ ಕಷ್ಟಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ಬಿಚ್ಚಿ ಹೇಳಿಕೊಂಡನು. ಅವುಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ರಾಧಾರಾಣಿಯು ನಿಜವೆಂದು ನಂಬಿದಳೆಂದು ಅವನಿಗೆ ಬೋಧೆಯಾಯಿತು. ಅದರಿಂದ ಅವನ ಮನಸ್ಸಿಗೆಷ್ಟೋ ಸಮಾಧಾನವಾಯಿತು. ರಾಧಾರಾಣಿಗೆ ಹಿಂದೂ ಧರ್ಮಾಭಿಮಾನವು ಬಹಳವಾಗಿದೆಯೆಂದು ಸುಲ್ತಾನನು ಕಂಡುಕೊಂಡನು. ತನಗೆ ಕಿಂಚಿತ್ತಾದರೂ ಹಿಂದೂ ಮತದ್ವೇಷವಿಲ್ಲವೆಂದೂ ಹಿಂದೂಗಳೇ ತನ್ನಮೇಲೆ ದ್ವೇಷವನ್ನು ಬೆಳಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆಂದೂ ಹೇಳಿಕೊಂಡನು. ತಾನು ವಂಶಪಾರಂಪರ್ಯವಾಗಿ ಮುಸ್ಲಿಂ ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಮೈಸೂರಿನಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಪಿಸಬೇಕೆಂಬ ಹಠವನ್ನು ತೊಟ್ಟಿಲ್ಲವೆಂದೂ ಮೈಸೂರು ರಾಜ ಮನೆತನವಲ್ಲಿ ರಾಜರಿಲ್ಲದೇ ಅನಾಯಕವಾಗಿರುವುದರಿಂದ ತಾನು ರಾಜತ್ವವನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸುವುದಾಗಿ ಹೇಳಿದನು. ಮೈಸೂರು ರಾಜ್ಯಕ್ಕೆ ಫರಂಗಿಯವರೂ, ಮರಾಠರೂ ಶತ್ರುಗಳೆಂದು ಯಾವಾಗಲೂ, ಅವರು ಮೈಸೂರು ರಾಜ್ಯದ ಮೇಲೆ ಯುದ್ಧವನ್ನು ಹೂಡಲು ಕಾಯುತ್ತಿದ್ದಾರೆಂದೂ, ಸೂಚಿಸಿದನು. ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ರಾಧಾರಾಣಿಯವರ ಸಂಪೂರ್ಣ ಸಹಾಯವನ್ನು ಯಾಚಿಸಿದನು.

ರಾಧಾರಾಣಿಯು ಸುಲ್ತಾನನಿಗೆ ಸಮಾಧಾನಕರವಾಗಿ ಮಾತನಾಡಿದಳು. ಅಡಿಗಡಿಗೂ ಮೈಸೂರಿಗೆ ವಿಪತ್ತುಂಟೆಂದು ಹೇಳಿದಳು. ತಾನು ಆಮರಣಾಂತ ಮೈಸೂರಿಗೆ ಸಹಾಯ ಮಾಡುವುದಾಗಿ ಅಭಿವಚನವಿತ್ತಳು. ಇಯುಜ್‌ಖಾನನು ನಗರದ ನವಾಬಗಿರಿಯನ್ನು ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡರೆ-ಮೈಸೂರಿಗೆ ಕ್ಷೇಮವೆಂಬುದನ್ನು ರಾಧಾರಾಣಿಯೂ ಸಮ್ಮತಿಸಿದಳು. ಅವರನ್ನು ಒಪ್ಪಿಸಲು ತನ್ನಿಂದ ಸಾಧ್ಯವಾಗುವ ಸಾಹಸಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ಮಾಡುವುದಾಗಿ ವಾಗ್ದಾನಮಾಡಿದಳು. ಟಿಪ್ಪೂ ಸುಲ್ತಾನನು ಇಯುಜ್‌ಖಾನನಿಗೆ ಒಂದು ಪತ್ರವನ್ನು ಬರೆದು ಅವರಿಗೆ ಒಪ್ಪಿಸಬೇಕೆಂದು ರಾಧಾರಾಣಿಯವರ ವಶಕೊಟ್ಟನು. ಮರುದಿನ ಪ್ರಾತಃಕಾಲ ಆ ಶಿಬಿರದಿಂದ ಹೊರಡಲು ರಾಧೆಯು ಸುಲ್ತಾನರ ಅಪ್ಪಣೆಯನ್ನು ಪಡೆದಳು. ಸುಲ್ತಾನನು ಬೀಳ್ಕೊಂಡು ಆ ಬಿಡಾರದಿಂದ ಹೊರಟುಹೋದನು.

ರಾಧಾರಾಣಿಗೆ ಸುಲ್ತಾನನ ವರ್ತನವು ಆಶ್ಚರ್ಯವನ್ನುಂಟುಮಾಡಿತು. ಅವನು ಒಂದಾವೃತ್ತಿಯಾದರೂ ದೌಲತ್ತಳ ಪ್ರಸ್ತಾಪವನ್ನೇ ಮಾಡಲಿಲ್ಲ. ಇದು ರಾಧಾರಾಣಿಗೆ ಆಶ್ಚರ್ಯವಾಯಿತು! ಸುಲ್ತಾನನು ದೌಲತ್ತಳ ಮೇಲೆ

ದುರಂತವಾದ ಆಸೆ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡಿದಾನೆ. ದೌಲತ್ತಳ ಮೇಲಿನ ಮೋಹದಿಂದಲೇ ಇಷ್ಟೊಂದು ಸಾಹಸ ಮಾಡಿದನು. ದೌಲತ್ತಳನ್ನು ಭೇಟಿಮಾಡಿ ಪ್ರಣಯಭಿಕ್ಷೆಯನ್ನು ಬೇಡಿದನು. ಬಲಾತ್ಕಾರದಿಂದಲಾದರೂ ದೌಲತ್ತಳನ್ನು ವಶಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಸುಲ್ತಾನನು ಕಾತುರನಾಗಿದಾನೆಂದು ರಾಧೆಯು ಭಾವಿಸಿದ್ದಳು. ಇಂದಿನ ಪ್ರಸಂಗವು ಇದೆಲ್ಲಕ್ಕೂ ವಿರುದ್ಧವಾಗಿದೆ.

ಸುಲ್ತಾನನು ದೌಲತ್ತಳ ಮೇಲಿನ ಆಸೆಯನ್ನೇ ತೂರಿಬಿಟ್ಟನೇ? ಅಥವಾ ಮಾರ್ಗಾಂತರವನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿ ದೌಲತ್ತಳನ್ನು ವಲಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದು ಸಂಕಲ್ಪಿಸಿದಾನೆಯೋ-ಇದೊಂದೂ ರಾಧಾರಾಣಿಗೆ ಅರ್ಥವಾಗಲಿಲ್ಲ. ಇದೊಂದು ಜಟಿಲ ಸಮಸ್ಯೆಯಾಗಿಯೇ ಇದೆ. ಇರಲಿ ! ಎಂದುಕೊಂಡಳು. ಮಾರನೆಯ ದಿನ ಪ್ರಾತಃಕಾಲ ನಗರಾಭಿಮುಖವಾಗಿ ಹೊರಟಳು. ಮೂರು ನಾಲ್ಕು ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ನಗರವನ್ನು ಸೇರಿದಳು. ಇಯಜ್‌ಖಾನನ ಶಿಬಿರಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಇಯಜ್‌ಖಾನನ್ನೂ ದೌಲತ್ತಳನ್ನೂ ಕಂಡು ಸುಲ್ತಾನನ ಶಿಬಿರದಲ್ಲಿ ನಡೆದ ವೃತ್ತಾಂತವೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಯಥಾವತ್ತಾಗಿ ತಿಳಿಸಿದಳು. ಇದರಲ್ಲಿ ಏನೂ ಕುತಂತ್ರವಿಲ್ಲವೆಂದೂ ಇಯಜ್‌ಖಾನನು ನಗರದ ನವಾಬಗಿರಿಯನ್ನು ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದೂ ಒತ್ತಾಯಪಡಿಸಿದಳು. ಟಿಪ್ಪೂಸುಲ್ತಾನನು ತನ್ನ ಕೈಯ್ಯಲ್ಲಿ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದ ಪತ್ರವನ್ನು ಖಾನನ ಕೈಯ್ಯಲ್ಲಿ ಒಪ್ಪಿಸಿದಳು. ಖಾನನು ಮೊಹರನ್ನು ಒಡೆದು ಲಕೋಟೆಯನ್ನು ಬಿಚ್ಚಿ ಆ ಪತ್ರವನ್ನು ಓದಿಕೊಂಡನು. ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ ಓದಿದನು. ಅವನಿಗೆ ಆಶ್ಚರ್ಯವಾಯಿತು. ಟಿಪ್ಪೂಸುಲ್ತಾನನು ಎಂತಹ ರಾಜನೀತಿ ವಿಶಾರದ. ಎಂದು ಮೆಚ್ಚಿಕೊಂಡನು. ದೌಲತ್ ಮತ್ತು ರಾಧಾರಾಣಿಯುವರಿಗೆ ಆ ಪತ್ರದ ಒಕ್ಕಣೆಯನ್ನು ಓದಿ ಹೇಳಿದನು.

ನಗರದ ನವಾಬರಾದ ಇಯಜ್‌ಖಾನರವರೇ !

ನಾನು ಈ ಪತ್ರವನ್ನು ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ಬರೆಯುತ್ತಿದೇನೆ. ದೊಡ್ಡ ನವಾಬರ ಪಾದದ ಮೇಲೆ ಆಣೆಯಿಟ್ಟು ಇದರಲ್ಲಿ ಉಲ್ಲೇಖಿಸಿರುವ ಅಂಶಗಳೆಲ್ಲಾ ಅಲ್ಲಾವಿನಷ್ಟು ಸತ್ಯವಾದುವುಗಳೆಂದು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಮೈಸೂರು ರಾಜ್ಯಕ್ಕೆ ಪ್ರತಿದಿನವೂ ಶತ್ರುಗಳ ಭಯವಿದೆಯೆಂಬುದು ತಮಗೆ ತಿಳಿದೇ ಇದೆ. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಭದ್ರವಾದ ಸೇನೆಯನ್ನು ಕಟ್ಟಬೇಕು. ಆ ಸೇನೆಯ ರಚನೆಗೆ ಕೋಟ್ಯಾಂತರ ರೂಪಾಯಿಗಳು ಬೇಕು. ದೊಡ್ಡ ನವಾಬರವರು ಇದಕ್ಕಾಗಿಯೇ, ನಗರದಲ್ಲಿ ಸ್ವರ್ಣನಿಧಿಯನ್ನಿಟ್ಟುಕೊಂಡಿದಾರೆಂದೂ, ಅದರ ರಕ್ಷೆ

ಣೆಯ ಭಾರವನ್ನು ತಮಗೆ ಒಪ್ಪಿಸಿದಾರೆಂದೂ ಕೇಳಿ ತಿಳಿದಿದ್ದೆ. ತಮ್ಮಲ್ಲಿ ಆ ಹಣವನ್ನು ಕೇಳಿದೆ. ತಾವು ಪ್ರಸನ್ನರಾಗಲಿಲ್ಲ. ಬಾಲ್ಯದಿಂದಲೂ ನಾನು ದೌಲತ್ತಳನ್ನು ಪ್ರೀತಿಸುತ್ತಿದ್ದೆ. ಆ ದೌಲತ್ ರಾಣಿಯು ನನ್ನನ್ನು ಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಒಲಿದಿದಾಳೆಂದು ಬಹು ಕಾಲದಿಂದ ಭಾವಿಸಿದ್ದೆ. ಆದಕ್ಕೆ ಮೊದಲಿನಿಂದಲೂ, ದೊಡ್ಡ ನವಾಬರು ಪ್ರತಿಬಂಧಕ. ದೊಡ್ಡ ನವಾಬರು ಕಾಲವಾದ ಮೇಲೆ ದೌಲತ್ ರಾಣಿಯವರನ್ನು ಒಂದಾವೃತ್ತಿ ದರ್ಶನ ಮಾಡಿ, ನನ್ನ ಮನದ ಹಂಬಲವನ್ನು ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದಿದ್ದೆ. ನಗರದ ಕಡೆಯಿಂದಲೂ, ಮಂಗಳೂರಿನ ಕಡೆಯಿಂದಲೂ, ಬರುತ್ತಿದ್ದ ಸಮಾಚಾರಗಳೆಲ್ಲಾ ವ್ಯತಿರಿಕ್ತವಾಗಿಯೇ ಇದ್ದುವು. ಅದರಿಂದ ಇಷ್ಟು ಮಹಾ ಸೇನೆಯನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಈ ಶೀಮೆಗೆ ಬಂದೆ. ನಮ್ಮ ದರಬಾರಿನವರೆಲ್ಲರೂ ದಿವಾನ್ ಮಹಮ್ಮದಾಲಿಯವರ ವಿರೋಧಿಗಳು. ಅಸೂಯಾಪರರು. ಅವರು ದಿವಾನರ ಮೇಲೆ ನಾನಾ ಪಿತೂರಿಗಳನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಲೇ ಬಂದರು. ಖಾಸಿಂಖಾನನನ್ನು ನೋಡಿ ಆವನು ವೀರ ಪುರುಷನೆಂದು ಎಷ್ಟೋ ಮೆಚ್ಚಿದೆ. ಅವನು ದರಬಾರನ್ನು ತೃಣಕ್ಕಿಂತ ಕೀಳಾಗಿ ತಿರಸ್ಕರಿಸಿದನು. ಈ ದರಬಾರಿನ ಪದ್ಧತಿಯಂತೆ ಶಿಕ್ಷೆಯನ್ನು ವಿಧಿಸಲೇಬೇಕಾಯಿತು. ಇವೆಲ್ಲಾ ಪ್ರಕರಣಗಳಿಂದಲೂ ನಾನು ಅತ್ಯಂತ ಖಿನ್ನನಾಗಿದ್ದೇನೆ. ನಾನು ನಗರಕ್ಕೆ ಬಂದುದು ತಪ್ಪು! ದಿವಾನರವರನ್ನು ಬಲಿಗೊಟ್ಟದ್ದು ಮಹಾಪರಾಧ. ಖಾಸಿಂಖಾನನನ್ನು ಗಲ್ಲಿಗೇರಿಸಿದ್ದು ಅಚಾತುರ್ಯ! ಆದರೆ ತಾವು ನಗರದ ನವಾಬಗಿರಿಯನ್ನು ಪರಿತ್ಯಾಗ ಮಾಡಿದ್ದು ಸರ್ವಥಾ ಯುಕ್ತವೆಂದು ನನಗೆ ಕಾಣುವುದಿಲ್ಲ. ತಾವು ಆ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ದರಬಾರಿಗೆ ದಯಮಾಡಿಸಿ ದರ್ಶನ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದರೆ, ಈ ಪ್ರಕರಣಗಳೆಲ್ಲವನ್ನೂ ತಪ್ಪಿಸಬಹುದಾಗಿತ್ತು. ದೊಡ್ಡ ನವಾಬರ ಸ್ವೀಕೃತ ಪುತ್ರರಿಗೆ, ಮಹಾ ವೀರ ಪುರುಷರಾದ ತಮಗೆ ಮೈಸೂರು ದರ್ಬಾರಿಗೆ ಬರುವ ಧೈರ್ಯವಿಲ್ಲವೆಂಬುದನ್ನು ನಾನೊಪ್ಪುವುದಿಲ್ಲ. ಈ ದರಬಾರಿನಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ಸೈನಿಕನಿಗೂ ತಮ್ಮ ಮೇಲಿನ ಅಭಿಮಾನವು ಅಪಾರವಾದುದು. ಅದಕ್ಕೆ ಅಂದು ಮಹಮ್ಮದಾಲಿಯವರೇ ನಿದರ್ಶನ. ಜನಾಲುದ್ದೀನರ ಭವ್ಯ ವರ್ತನೆಯು ಇಂದಿಗೂ ನಿದರ್ಶನ. ನಾನು ತಮ್ಮ ಮೇಲೆ ಆಕ್ಷೇಪಣೆ ಮಾಡುತ್ತಿಲ್ಲ. ಮೈಸೂರಿನ ರಾಜಕೀಯದಲ್ಲಿ ನಾನು ಮತ್ತು ತಾವು ಇಬ್ಬರೂ ತಪ್ಪಿ ನಡೆದಿದೇವೆಂದು ಆಂಕೆ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ. ಒಂದು ಪಕ್ಷ ತಾವೇ ಮೈಸೂರಿನ

ಸಲ್ತಾನರಾಗಿದ್ದರೆ ಯಾವ ಕಾರಣಕ್ಕಾಗಿಯಾದರೂ, ರಾಜ್ಯ ಪರಿತ್ಯಾಗ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಿರೇನು? ಹಾಗೆಯೇ ನಗರದ ನವಾಬಗಿರಿಯನ್ನು ಪರಿತ್ಯಾಗ ಮಾಡಲು ತಮಗೆ ಅಧಿಕಾರವೆಲ್ಲಿದೆ? ದೊಡ್ಡ ನವಾಬರವರು ತಮಗೆ ಒಪ್ಪಿಸಿದ ನವಾಬಗಿರಿಯನ್ನು ಕಿತ್ತುಕೊಳ್ಳಲು ನನಗೆ ಅಧಿಕಾರವೆಲ್ಲಿದೆ? ನಮ್ಮ ಈ ಕಥೆಯನ್ನು ನೋಡಿ ನಮ್ಮ ಶತ್ರುಗಳು ಏನಂದುಕೊಂಡಾರು? ತಾವು ತಮ್ಮ ನಗರದ ನವಾಬ ಗಿರಿಯನ್ನು ಪರಿಗ್ರಹಿಸಲೇಬೇಕು. ತಾವು ಇಂದಿನಿಂದ ಪುನಃ ನಗರದ ನವಾಬರೆಂದು ನಾನು ಸಾರುತ್ತೇನೆ. ತಮ್ಮ ಉತ್ತರವನ್ನು ನಿರೀಕ್ಷಿಸುತ್ತಿದ್ದೇನೆ. ಈ ಚಿತ್ರದುರ್ಗದ ಕೋಟೆಯನ್ನು ತಮ್ಮ ಸ್ವಾಧೀನ ಪಡಿಸಿ ನಾನು ರಾಜಧಾನಿಗೆ ಹಿಂದಿರುಗುತ್ತೇನೆ.

ತಮ್ಮ ಪ್ರಿಯ ಸಹೋದರ
ಟಿಪ್ಪೂ ಸುಲ್ತಾನ್

ಈ ಪತ್ರವನ್ನು ಕೇಳಿ ದೌಲತ್ತಳೂ ರಾಧೆಯೂ ನಿಜ! ನಿಜ! ಅಕ್ಷರ ಅಕ್ಷರವೂ ನಿಜ! ಎಂದು ಹೇಳಿದರು. ಇಯಜ್‌ಖಾನನು ತಲೆದೂಗಿದನು. ಸ್ವಲ್ಪ ಹೊತ್ತು ಮೌನವಾಗಿದ್ದು ಸುಲ್ತಾನನು ಮಹಾ ಪುರುಷ! ಎಂದನು. ಮತ್ತೇನೂ ಮಾತನಾಡಲಿಲ್ಲ!

ದೌಲತ್ ಮತ್ತು ರಾಧಾರಾಣಿಯವರ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಇದಕ್ಕೆ ಉತ್ತರವೇನು? ಎಂಬ ಆಕಾಂಕ್ಷೆ ಎದ್ದಿತು. ಅವರಿಗೆ ಸ್ಪಷ್ಟವಾದ ಉತ್ತರವು ದೊರೆಯಲೇ ಇಲ್ಲ!

ಸುಲ್ತಾನರ ಶಿಬಿರದಲ್ಲಿ ದೌಲತ್‌ರಾಣಿ

ಇಯಜ್‌ಖಾನನು ಹುಸೇನ್‌ಖಾನನನ್ನು ಕರಿಸಿ ಅಂದಿನ ದಿನವೇ ಈ ಶಿಬಿರವನ್ನು ಎತ್ತಬೇಕೆಂದು ಆಜ್ಞಾಪಿಸಿದನು. ದೌಲತ್‌ರಾಣಿ-ರಾಧಾರಾಣಿಯರು ದರಿಯಾಬಾಗಿಗೆ ಪ್ರಯಾಣಮಾಡಿದರು. ಅಲ್ಲಿದ್ದ ಸೈನಿಕರಿಗೆಲ್ಲಾ ಒಂದು ವರ್ಷದ ಸಂಬಳವನ್ನು ಬಟವಾಡೆ ಮಾಡಿದರು. ಸರದಾರರಿಗೆಲ್ಲಾ ಯಥೇಚ್ಛವಾಗಿ ಹಣವನ್ನು ಕೊಟ್ಟು, ಇಯಜ್‌ಖಾನರು ಎಲ್ಲರನ್ನೂ ಸಂತೈಸಿ ಕಳುಹಿಸಿಕೊಟ್ಟರು. ಈ ಶಿಬಿರವನ್ನೆಲ್ಲಾ ಎತ್ತಿಬಿಡಲು ಮೂರು ದಿನಗಳಾಯಿತು. ಆ ಮೂರು ದಿವಸಗಳು ಇಯಜ್‌ಖಾನನು ಅಲ್ಲೇ ಇದ್ದನು. ಸೋನಾಮುಹಲಿಗೆ ಭೇಟಿ ಕೊಡಲಿಲ್ಲ. ಈ ಸಮಾಚಾರವೆಲ್ಲಾ ದಿವಾನ್ ಜನಾಲುದ್ದೀನರಿಗೆ ತಿಳಿದಿತ್ತು. ನಗರದ ನವಾಬರು ಪುನಃ ರಾಜ್ಯಭಾರವನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸುವರೆಂದು ಅವರು ಭಾವಿಸಿದರು. ಇದರಿಂದ ಅವರಿಗಾದ ಆನಂದಕ್ಕೆ ಪಾರವೇ ಇಲ್ಲ! ದಿವಾನರವರು ಇಯಜ್‌ಖಾನರ ಬಳಿಗೆ ಹೇಳಿ ಕಳಿಸಿದರು. ಖಾನರು ಒಪ್ಪಲಿಲ್ಲ. ತಾವೇ ಬಂದು ದಿವಾನರನ್ನು ಭೇಟಿ ಮಾಡುವುದಾಗಿ ಉತ್ತರ ಕಳುಹಿಸಿಬಿಟ್ಟರು. ಮೂರು ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಆ ಅರಣ್ಯಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಆ ಪಾಳುದೇವಾಲಯ! ಅಲ್ಲಿ ಈ ರಾಜ ಶಿಬಿರವಿದ್ದ ಚಿಹ್ನೆಗಳೇ ಇಲ್ಲ. ಕಲ್ಲಿನ ಚಪ್ಪಡಿಗಳನ್ನು ಹಾಕಿ ಆ ಮಂಟಪದ ಬಾಗಿಲು ಬಡಾಯಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿತ್ತು. ಪಾಳು ದೇವಾಲಯವು ಯಥಾಪ್ರಕಾರ ಪಾಳು ದೇವಾಲಯವೇ ಆಗಿಹೋಯಿತು.

ಸಂಧ್ಯಾಕಾಲ ಇಯಜ್ ಖಾನನು ದರಿಯಾಬಾಗಿಗೆ ಹೋದನು. ಸೋನಾಮುಹಲನ್ನು ಪ್ರವೇಶ ಮಾಡಿದನು. ದೌಲತ್ತಳನ್ನು ಭೇಟಿ ಮಾಡಿದನು. ದೌಲತ್ತಳು ಪೂರ್ವದಂತೆ ಇಂದು ಖಾನನ ಸ್ನೇಹಿತಳಲ್ಲ; ಅವನ ಸುಖ ದುಃಖದಲ್ಲಿ ಸಮಭಾಗಿನಿಯಾದ ಧರ್ಮಪತ್ನಿ! ಅವಳ ಮುಖವು ಕಳೆಗುಂದಿತ್ತು. ಅವಳ ಆ ನಿಸ್ತೇಜಸ್ಕವಾದ ಮುಖವನ್ನು ನೋಡಿ ಇಯಜ್‌ಖಾನನಿಗೆ ಎದೆಯೊಡೆದುಹೋಯಿತು. ಅದರ ಕಾರಣವನ್ನು ಕೇಳುವ ಧೈರ್ಯ ಖಾನನಲ್ಲಿರಲಿಲ್ಲ. ದೌಲತ್ತಳಿಗೂ ಇಯಜ್‌ಖಾನನು ನವಾಬಗಿರಿಯನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸುವನೋ ಇಲ್ಲವೋ ಎಂಬ ಶಂಕೆಯು ಪ್ರಬಲವಾಗಿತ್ತು. ಅದನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂಬ ಆಶೆ! ಕೇಳಲು ಧೈರ್ಯವಿಲ್ಲ. ಇಯಜ್‌ಖಾನನು

ಅಲಸನಾಗಿದ್ದನು. ಲೋಟವನ್ನು ಒರಗಿಕೊಂಡು ಕುಳಿತುಕೊಂಡನು. ದೌಲತ್ತಳು ಹುಕ್ಕಾವನ್ನು ತಂದಿಟ್ಟು ಚಿನ್ನದ ನಳಿಗೆಯನ್ನು ಖಾನನಕೈಗೆ ಕೊಟ್ಟಳು. ಖಾನನು ಆ ನಳಿಗೆಯನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಶೀಘ್ರಪಾನಾಸಕ್ತನಾದನು. ದೌಲತ್ತಳು ಮೆಲ್ಲಮೆಲ್ಲಗೆ, ಮಾತನಾಡತೊಡಗಿದಳು. ಶಿಬಿರವನ್ನು ಎತ್ತಿದ ಕಾರಣವನ್ನು ಕೇಳಿದಳು. ಆ ಶಿಬಿರ ಪ್ರದೇಶವು ಎಷ್ಟೋ ರಮಣೀಯವಾಗಿತ್ತೆಂದು ಹೇಳಿದಳು. ಈ ಸೋನಾಮಹಲಿಗಿಂತ, ಆ ವನಪ್ರದೇಶವೇ ರಮ್ಯವಾಗಿದೆಯೆಂದು ಹೇಳಿದಳು. ಆ ಶಿಬಿರದ ಸ್ಮರಣೆಯಲ್ಲಿ ಖಾನನು ದೌಲತ್ತಳನ್ನು ಕೊಂಚ ಪರಿಹಾಸ್ಯ ಮಾಡಿದನು. ದೌಲತ್ತಳಿಗೆ ಆ ಸ್ಮರಣೆಯು ಬಂದಿತು. ಆ ಶಿಬಿರವು ದೌಲತ್ತಳ ಸ್ವಯಂವರ ಮಂಟಪ! ಅವಳು ನಾಚಿಕೆಯಿಂದ ತಲೆ ತಗ್ಗಿಸಿದಳು. ಈ ಸಮಯಕ್ಕೆ ಸರಿಯಾಗಿ ರಾಧೆಯು ಅಂತಃಪುರದೊಳಗೆ ಪ್ರವೇಶ ಮಾಡಿದಳು. ದೌಲತ್ ರಾಣಿಯೂ, ಖಾನನೂ ಏಕಾಂತರದಲ್ಲಿರುವುದನ್ನು ನೋಡಿ ರಾಧೆಗೆ ಆನಂದವಾಯಿತು. ಇದು ನಿಜವಾದ ಗೃಹಸ್ಥಾಶ್ರಮ, ಎಂದುಕೊಂಡಳು. ಒಳಗೆ ಬಂದು ದೌಲತ್ತಳ ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತು ಅವಳ ಬೆನ್ನು ತಟ್ಟಿದಳು. ಖಾನನು ಚಮಕಿತನಾಗಿ ನೋಡಿದನು. ಸರಿಯಾಗಿ ಕುಳಿತುಕೊಂಡು, ಮುಗುಳುನಗೆಯಿಂದ, ರಾಧಾರಾಣಿಯವರೇ! ಯಾವ ಹೊಸ ಸಂಧಾನವನ್ನು ತಂದಿದ್ದೀರಿ? ಎಂದು ಹಾಸ್ಯ ಮಾಡಿ ಕೇಳಿದನು. ರಾಧೆಯು ನಗುತ್ತಾ ನವಾಬರೇ, ನನ್ನ ಸಂಧಾನವೇನಿದೆ. ತನ್ನಷ್ಟಕ್ಕೆ ತಾನೇ ನಡೆಯುವ ಸಂಧಿ-ವಿಗ್ರಹಗಳಲ್ಲಿ ನಾನು ಸಾಕ್ಷಿ.

ಖಾನ- ರಾಧಾರಾಣಿಯವರೇ ತಮ್ಮ ಬುದ್ಧಿಯು ಅಸಾಧಾರಣವಾದುದು. ಈ ದೌಲತ್ ರಾಣಿಯವರನ್ನು ನನಗೆ ಸ್ವಯಂವರ ಮಾಡಿಸಿದವರು ನೀವು. ಈ ನಗರದ ರಾಜ್ಯವನ್ನು ನನಗೆ ಪುನಃ ಕೊಡಿಸಲು ಸಂಧಾನ ಮಾಡುತ್ತಿರುವವರು ತಾವು. ತಮ್ಮ ಕ್ರಿಯಾಶಕ್ತಿಯು ಮತ್ತಾವ ಕಡೆಗೆ ತಿರುಗುತ್ತದೋ ನೋಡಬೇಕು.

ರಾಧಾ- ಖಾನರೇ, ಆ ಉಪಚಾರೋಕ್ತಿಗಳು ಹಾಗಿರಲಿ! ತಾವು ನಗರದ ನವಾಬಗಿರಿಯನ್ನು ಸ್ವೀಕಾರ ಮಾಡಲು ಏನು ಹೇಳುತ್ತೀರಿ. ನಾನು ಸುಲ್ತಾನರವರಿಗೆ ಸ್ಪಷ್ಟವಾದ ಉತ್ತರ ಕೊಡಲೇಬೇಕು. ಇದು ಸಾಮಾನ್ಯ ವಿಚಾರವಲ್ಲ. ಮಹತ್ತರವಾದ ರಾಜಕೀಯ!

ಖಾ- ರಾಣಿಯವರೇ! ಹೌದು! ಅದು ನಿಜ! ಅಂದು ರಣಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ನೀವು ನಿಮ್ಮ ಪ್ರಾಣವನ್ನೊಪ್ಪಿಸಿ ಸುಲ್ತಾನರ ಪ್ರಾಣವನ್ನು ಉಳಿಸಿದಿರಿ! ಈ ನಗರದ ನವಾಬಗಿರಿಯನ್ನು ಸುಲ್ತಾನರು ತಮಗಾಗಿ ನನಗೆ ಪುರಸ್ಕಾರ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದರೂ ಕೊಟ್ಟಿರಬಹುದು.

ರಾಧಾ- ಕಾರ್ಯಕಾರಣಗಳು ಹೇಗೇ ಇರಲಿ. ತಾವು ನಗರದ ನವಾಬಗಿರಿಯನ್ನು ಮನಃಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಸ್ವೀಕರಿಸಬೇಕೆಂಬುದೇ ನನ್ನ ಆಕಾಂಕ್ಷೆ.

ಖಾ- ರಾಧಾರಾಣಿಯವರೇ, ಅದು ಸೂಕ್ತವಾಗಿಯೇ ಇದೆ. ದೌಲತ್ ರಾಣಿಯವರಿಗಾಗಿ ನಾನು ಹೇಗೆ, ಈ ರಾಜ್ಯ ಪರಿತ್ಯಾಗ ಮಾಡಿದೆನೋ ಹಾಗೆಯೇ, ಸುಲ್ತಾನರವರು, ಇನ್ನೂ ಅತಿಶಯವಾದ ಔದಾರ್ಯದಿಂದ ಈ ನಗರದ ನವಾಬಗಿರಿಯನ್ನು ನನಗೊಪ್ಪಿಸಿದಾರೆ. ಇಂದು ನಾನು ಗೃಹಸ್ಥ! ಈ ನವಾಬಗಿರಿಯನ್ನೊಪ್ಪಿಕೊಂಡು, ಈ ದೌಲತ್ ರಾಣಿಯವರೊಡನೆ ಸುಖವಾಗಿರಬಹುದು. ಆದರೆ ಇಂದಿನಿಂದ ನಾನು ಸ್ವತಂತ್ರನಲ್ಲ. ಸುಲ್ತಾನರ ಗುಲಾಮ. ನಾನು ನಗರದ ನವಾಬಗಿರಿಯನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಿದರೆ ಮುಹಮ್ಮದಾಲಿಯವರ ಪುಣ್ಯಮೂರ್ತಿಯು ಪ್ರತಿದಿನವೂ ನನ್ನ ಮುಂದೆ ಬಂದು ನಿಲ್ಲುತ್ತದೆ. ಅವರಿಗೆ ಏನು ಹೇಳಲಿ! ಖಾಸಿಂಖಾನನ ವೀರಮೂರ್ತಿಯು ಪ್ರತಿಕ್ಷಣದಲ್ಲಿಯೂ ನನ್ನ ಮುಂದೆ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷವಾಗುತ್ತದೆ. ಅದಕ್ಕೇನು ಉತ್ತರ ಕೊಡಲಿ! ಸುಲ್ತಾನರ ಸೈನ್ಯದಿಂದ ಪ್ರಕ್ಷುಬ್ಧವಾಗಿರುವ ಈ ಹಿಂದೂ ಪಾಳೆಯಗಾರರಿಗೆ ಏನು ಆಶ್ವಾಸನ ಕೊಡಲಿ! ಇದಕ್ಕೆಲ್ಲಾ ನಾನೇನು ಮಾಡಲಿ! ನೀವು ನನ್ನ ನವಾಬಗಿರಿಯನ್ನು ಹೃತ್ಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಅಭಿಲಾಷಿಸುತ್ತೀರಿ! ದೌಲತ್ ರಾಣಿಯವರೇನು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ?

ದೌ- ಖಾನರವರೇ, ನಾನು ನವಾಬಗಿರಿಯನ್ನು ಒಪ್ಪುವುದಿಲ್ಲ. ತಮ್ಮ ವೀರತ್ವಕ್ಕೆ ಕಳಂಕ ಬರುವ ಚಿನ್ನದ ಬೆಟ್ಟವಾದರೂ ಅದು ನನಗೆ ಬೇಡ! ನಾನು ತಮ್ಮೊಡನೆ ವನವಾಸಿಯಾಗಿ ಈ ಪಶ್ಚಿಮ ಘಟ್ಟದ ವನಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಅಲೆಯಲು ಸಂತೋಷದಿಂದ ಸಿದ್ಧಳಾಗಿರುವೆನು.

ರಾಧೆಯ ಕಣ್ಣುಗಳಲ್ಲಿ ಜಲಧಾರೆಯು ಹರಿಯಿತು! ಅವಳು ಗದ್ಗದಸ್ವರದಿಂದ ಆ ವೀರ ದಂಪತಿಗಳನ್ನು ಕೊಂಡಾಡಿದಳು.

ಖಾನನ ಕಡೆ ತಿರುಗಿ ಖಾ಼ರವರೇ, ತಾವು ಸುಲ್ತಾನರ ಸೌಜನ್ಯಕ್ಕೆ ಅವರ ಔದಾರ್ಯಕ್ಕೆ ಏನು ಉತ್ತರ ಕೊಡುವಿರಿ !

ರಾಣಿಯವರೇ, ನಾನು ಸದುತ್ತರವನ್ನು ಕೊಡುವೆನು. ಅದನ್ನು ತಾವೇ ಕೊಂಡುಹೋಗಿ ಸುಲ್ತಾನರವರಿಗೆ ತಲುಪಿಸಬೇಕು. ಇದು ನನ್ನ ಪ್ರಾರ್ಥನೆ.

ಆ ಮಹಾನುಭಾವನಾದ ಸುಲ್ತಾನನನ್ನು ನಾನು ಮನ ನೋಯಿಸ ಲಾರೆ ! ಅವರ ಆ ಪ್ರಸನ್ನ ಪತ್ರಕ್ಕೆ ತಮ್ಮದು ವಿಮುಖವಾದ ಉತ್ತರ ! ಅದನ್ನು ಧರಿಸಿ-ಭರಿಸುವ ಶಕ್ತಿಯು ನನಗಿಲ್ಲ !

ದೌಲತ್ತಳು, ಖಾನರವರೇ ! ಆ ಉತ್ತರವನ್ನು ನನ್ನ ಕೈಗೆ ಕೊಡಿರಿ ! ನಾನು ತಮ್ಮ ಅರ್ಧಾಂಗಿ, ಅದರಲ್ಲಿ ಹಾಲಾಹಲ ವಿಷವಿದ್ದರೂ ಅದನ್ನು ನಾನು ಕೊಂಡುಹೋಗಿ ತಲಪಿಸುತ್ತೇನೆ ಎಂದು ಹೇಳಿದಳು. ಖಾನನು ನಕ್ಕನು. ರಾಧೆಯು ಬೆಪ್ಪಾಗಿ ನೋಡುತ್ತ ಕುಳಿತಳು.

ಮೂರನೆಯ ದಿನವೇ ದೌಲತ್ತಳು-ಸುಲ್ತಾನನ ಶಿಬಿರಕ್ಕೆ ಪ್ರಯಾಣ ಮಾಡಲು ಎಲ್ಲವೂ ಸಿದ್ಧವಾಯಿತು. ಖಾನನು ಬಹು ಕಷ್ಟದಿಂದ ಸುಲ್ತಾನ ರಿಗೆ ಪತ್ರವನ್ನು ಬರದು ಸಿದ್ಧಗೊಳಿಸಿದನು. ಆ ಪತ್ರದ ವಿವರಣೆಯು ಹೀಗಿದ್ದಿತು !

ಷಹಾ಼ಷಹಾ ಮೈಸೂರಿನ ಸುಲ್ತಾ಼ರವರೇ ! ತಮ್ಮ ಪ್ರೀತಿಯ ಪತ್ರವು ನನಗೆ ಬಂದು ತಲಪಿತು ! ಎಷ್ಟೇ ಪ್ರಯತ್ನಪಟ್ಟರೂ ಅದಕ್ಕೆ ಉತ್ತರ ಕೊಡುವ ಧೈರ್ಯವು ನನಗೆ ಬಾರದಾಯಿತು ! ತಾವು ತೋರಿಸಿರುವ ಸೌಜನ್ಯ ಔದಾರ್ಯಗಳಿಗೆ ಉತ್ತರ ಕೊಡಬಲ್ಲವನಾರು ! ನಿಜವಾಗಿಯೂ ದೊಡ್ಡ ನವಾಬರಿಗೆ ಕೂಡ ಇಂತಹ ಹೃದಯ ವೈಶಾಲ್ಯವಿದ್ದಿತೆಂದು ನಾನು ಬಗೆಯಲಾರೆ ! ತಮ್ಮ ಪತ್ರಕ್ಕೆ ಸಮುಂಜಸವಾದ ಉತ್ತರವೆಂದರೆ ನಾನು ಸನ್ನಿಧಾನಕ್ಕೆ ಹಾಜರಾಗಿ ಆಮರಣಾಂತ ತಮ್ಮ ಸೇವೆಯಲ್ಲಿ ಜನ್ಮ ಸಾರ್ಥಕ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವುದೇ ಆಗಿದೆ. ಮೈಸೂರಿನ ಪ್ರಕೃತ ರಾಜಕಾರಣವನ್ನು ವಿಮರ್ಶಿಸಿದರೆ ನಾನು ಪುನಃ ನಗರದ ನವಾಬನಾಗುವುದು ಶ್ರೇಯ ಸ್ಕರವಲ್ಲ ! ದಿವಾ಼ ಜನಾಲುದ್ದೀನರು ದಕ್ಷರಾದ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು. ಅವರ ಆಡಳಿತದಲ್ಲಿ ನಗರವು ಶಾಂತವಾಗಿದೆ. ನಾನು ನಗರದ ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ದೇಶಾಂತರ ಹೋಗುತ್ತೇನೆ. ಅದಕ್ಕೆ ಅನುಜ್ಞೆಯನ್ನು ಕೊಡೋಣವಾಗಲಿ ! ಈ ಮೈಸೂರು ರಾಜ್ಯಕ್ಕೋಸ್ಕರ ಹೊರದೇಶದಲ್ಲಿ ಸೇವೆ ಮಾಡುವುದು ನನ್ನ

ಪಾಲಿಗೆ ಬಂದ ಭಾಗ್ಯವೆಂದುಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ. ನನ್ನ ಅಪರಾಧಗಳನ್ನು ಕ್ಷಮಿಸಿರಿ! ತಮ್ಮ ಅಪರಾಧವು ಎಳ್ಳಷ್ಟೂ ಇಲ್ಲ! ದೊಡ್ಡ ನವಾಬರಿದ್ದಿದ್ದರೂ ದರಬಾರೀ ಪದ್ಧತಿಯಂತೆ ಹೀಗೇ ಆಗುತ್ತಿತ್ತು. ಮೈಸೂರಿನ ಸಿಂಹಾಸನದಲ್ಲಿ ನಾನೇ ಕುಳಿತಿದ್ದರೂ ಹೀಗೆಯೇ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದೆನೆಂದು ನನ್ನ ಅಂತರಾತ್ಮವು ಹೇಳುತ್ತದೆ. ಆದರೂ ಮಹಾಪುರುಷರಾದ ಮಹಮ್ಮದಾಲಿಯವರಿಗಾಗಿಯೂ ವೀರಾಗ್ರೇಸರನಾದ ಖಾಸಿಂಖಾನನಿಗಾಗಿಯೂ, ನಾನು ಅಮರಣಾಂತ ದುಃಖಿಸದೇ ತಪ್ಪದು. ತಾವೂ ಮಾನವ ಹೃದಯದಿಂದ ಪರಿತಪಿಸುವಿರೆಂಬುದನ್ನು ನಾನು ಬಲ್ಲೆ! ಮುಂದಾದರೂ ನಮ್ಮಗಳ ಕೈಯಿಂದ ಭಗವಂತನು ಇಂತಹ ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ಮಾಡಿಸದಿರಲಿ! ಹುಜೂರಿನ ಅಪ್ಪಣೆಯಂತೆ ಅಲ್ಲಿಯ ಕಾರ್ಯ ಕಲಾಪಗಳಿಗಾಗಿ ಒಂದು ಕೋಟಿ ವರಹಾಗಳನ್ನು ಸನ್ನಿಧಾನಕ್ಕೆ ಅರ್ಪಿಸಿದೇನೆ.

ತಮ್ಮ ಸೇವಕ

ಇಯಜ್‌ಖಾ

ಈ ಪತ್ರವನ್ನು ದೌಲತ್ತಳು ಕೈಗೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡಳು. ರಾಧಾರಾಣಿಯೂ ದೌಲತ್ತಳೂ ಆ ಪತ್ರವನ್ನು ಓದಿ ನೋಡಿದರು. ನಾಲ್ಕಾರು ಬಾರಿ ಓದಿದರು. ಸುಲ್ತಾನನ ಪತ್ರವನ್ನು ತೆಗೆದಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಎರಡನ್ನೂ ಹೊಂದಿಸಿ ಓದಿ ನೋಡಿದರು. ಯಾವುದು ಸರಿ! ಯಾವುದು ಸರಿ! ಎಂದು ಮಾತನಾಡಿಕೊಂಡರು. ಸುಮ್ಮನಾದರು! ದೌಲತ್ತಳು ಉತ್ಸಾಹದಿಂದ ಪ್ರಯಾಣಕ್ಕೆ ಸಿದ್ಧಳಾದಳು. ಒಂಟೆಗಳ ಮೇಲೆ ಚಿನ್ನದ ಮೊಹರಾಗಳ ಥೈಲಿಗಳನ್ನು ಹೇರಿ ಭದ್ರವಾಗಿ ಕಟ್ಟಿದರು. ಇನ್ನೂರೈವತ್ತು ಮಂದಿ ಕುದುರೆಯ ಸವಾರರು ಕಾವಲಿಗಾಗಿ ಹೊರಟರು. ಹುಸೇನ್‌ಖಾನನು ಅವರ ನಾಯಕನಾಗಿ ಮುಂದೆ ಹೊರಟನು. ಈ ಪುಟ್ಟ ಸೈನ್ಯವು ನಗರದಿಂದ ಚಿತ್ರದುರ್ಗಕ್ಕೆ ಪ್ರಯಾಣ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ದಿವಾನ್ ಜನಾಲುದ್ದೀನರ ರಹದಾರಿಯಿತ್ತು. ಹೀಗೆ ದೌಲತ್ತಳು ಸುಲ್ತಾನನ ಶಿಬಿರಕ್ಕೆ ತೆರಳಿದಳು.

ಸೋನಾ ಮಹಲಿನಲ್ಲಿ ಇಂದು ದೌಲತ್ತಳಿಲ್ಲ. ದೌಲತ್ತಳಿಲ್ಲದ ಮಹಲು ಕಲಾಹೀನವಾಗಿ ಭಾಸವಾಗುತ್ತದೆ. ಖಾನನ ಮನಸ್ಸು ಇಂದು ಉದ್ವಿಗ್ನವಾಗಿದೆ. ರಾಧಾ ರಾಣಿಯು ಖಾನನನ್ನು ಎಷ್ಟೋ ಉಪಚರಿಸಿದಳು. ಅಂದು ಆ ಸೋನಾಮಹಲಿನಲ್ಲೆಲ್ಲಾ ಅವರಿಬ್ಬರೇ! ಖಾನನು ತಾನು ನಗಷ್ಟ ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಹೋಗುವ ನಿರ್ಧಾರವನ್ನು ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ ರಾಧಾ

ರಾಣಿಗೆ ವಿವರಿಸಿ ಹೇಳಿದನು. ಬಗೆ ಬಗೆಯಿಂದ ರಾಧೆಯನ್ನು ಒಪ್ಪಿಸಿದನು. ಮಾರನೇ ದಿನ ಪ್ರಾತಃಕಾಲದಲ್ಲಿಯೇ ಇಯಾಜ್‌ಖಾನನು ಅಶ್ವಾರೂಢನಾಗಿ ಹೊರಟನು. ರಾಧೆಯು ಕುದುರೆಯನ್ನೇರಿ ಸ್ವಲ್ಪ ದೂರ ಹಿಂಬಾಲಿಸಿದಳು. ಆ ಸಮಯಕ್ಕೆ ಸರಿಯಾಗಿ ಜನಾಲುದ್ದೀನರು ಬಂದು ನವಾಬರ ದರ್ಶನವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡರು! ನವಾಬರು ಹರ್ಷಚಿತ್ತರಾಗಿ ತಾವು ಆ ದಿನವೇ ನಗರದ ಸೀಮೆಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಹೊರಡುವುದಾಗಿಯೂ ಈ ವಿಷಯವನ್ನು ಸುಲ್ತಾನರಿಗೆ ಬರೆದು ಕಳಿಸಿರುವುದಾಗಿಯೂ ಹೇಳಿದರು. ಅವರನ್ನು ಬೀಳ್ಕೊಂಡು ಹೊರಟರು. ರಾಧಾ ರಾಣಿಯು ಹಿಂದೆ ಹಿಂದೆ ಹೋದಳು. ಸ್ವಲ್ಪ ದೂರ ನಡೆಯುತ್ತಲೇ ಖಾನನು ರಾಧಾ ರಾಣಿಗೆ ವಂದಿಸಿ ಅವಳ ಅಪ್ಪಣೆಯನ್ನು ಬೇಡಿದನು. ಅರಣ್ಯ ಪ್ರವೇಶದಲ್ಲಿ ಮಧ್ಯ ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ಸಜಲನಯನೆಯಾಗಿ ರಾಧೆಯು ಬಿರುಗಣ್ಣು ಬಿಟ್ಟು ನೋಡುತ್ತಾ ನಿಂತಳು. ಕುದುರೆಯು ತಾನಾಗಿ ನಿಂತಿತು. ಖಾನನು ವೇಗವಾಗಿ ತನ್ನ ಕುದುರೆಯನ್ನು ಓಡಿಸಿದನು. ಖಾನನ ಮೂರ್ತಿಯು ಕಣ್ಣಿಗೆ ಕಾಣುವವರೆಗೂ ಖಾನನ ಕುದುರೆಯ ಖುರಧ್ವನಿಯು ಕಿವಿಗೆ ಕೇಳುವವರೆಗೂ ರಾಧೆಯು ನಿಂತಲ್ಲಿಯೇ ಶಿಲಾ ಮೂರ್ತಿಯಂತೆ ನಿಂತಿದ್ದಳು. ಖಾನನು ಬಹುದೂರ ಹೊರಟು ಹೋದನು. ರಾಧಾ ರಾಣಿಯು ನಿರ್ವಿಣ್ಣಳಾಗಿ ಹಿಂದಿರುಗಿದಳು.

ಖಾನನು ಎಲ್ಲಿ ಹೋದನೋ! ಯಾರಿಗೂ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ, ಅವನನ್ನು ಆ ಮೇಲೆ ಯಾರೂ ಎಲ್ಲಿಯೂ ಕಾಣಲಿಲ್ಲ!

ರಾಧಾರಾಣಿಯು ಸೋನಾಮಹಲಿಗೆ ಹಿಂದಿರುಗಿದಳು. ಅಲ್ಲಿ ದೌಲತ್ತಳಿಲ್ಲ! ಖಾನನು ಸರ್ವಸ್ವವನ್ನು ತ್ಯಾಗಮಾಡಿ ತನ್ನ ಎದುರಿನಲ್ಲಿಯೇ ಹೊರಟುಹೋಗಿದಾನೆ. ಆ ದುರ್ಭರವಾದ ಹೃದಯವೇದನೆಯನ್ನು ಸಹಿಸಲು ಅವಳಿಂದ ಸಾಧ್ಯವಾಗಲಿಲ್ಲ! ಅವಳು ತಕ್ಷಣವೇ ಹುಚ್ಚಳಂತೆ ಸೋನಾಮಹಲನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಹೊರಟಳು. ಸುಲ್ತಾನರ ಶಿಬಿರಾಭಿಮುಖವಾಗಿ ಪ್ರಯಾಣ ಮಾಡಿದಳು. ಆ ಪ್ರಯಾಣದಲ್ಲಿ ದೌಲತ್ತಳನ್ನು ಸೇರುವವರೆಗೆ ರಾಧೆಯು ಎಲ್ಲಿಯೂ ನಿಲ್ಲಲಿಲ್ಲ. ಯಾರೊಡನೆಯೂ ಮಾತನಾಡಲಿಲ್ಲ! ದೌಲತ್ತಳನ್ನು ನೋಡಿದರೆ ಅವಳ ಹೃದಯಕ್ಕೆ ಶಾಂತಿಯಾದೀತು!

ಮಧ್ಯಮಾರ್ಗವಲ್ಲಿ ರಾಧೆಯು ದೌಲತ್ತಳನ್ನು ಸಂಧಿಸಿದಳು. ದೌಲತ್ತಳು ರಾಧೆಯನ್ನು ನೋಡಿ ಆನಂದಿಸಿದಳು. ಅವಳನ್ನು ಆಲಂಗಿಸಿದಳು. ದೌಲತ್ತಳಿಗೆ ಎಷ್ಟೋ ಧೈರ್ಯವು ಬಂದಹಾಗಾಯ್ತು ! ರಾಧೆಯು-ಖಾನನು ಹೊರಟುಹೋದ ಸಮಾಚಾರವನ್ನು ದೌಲತ್ತಳಿಗೆ ನಿದಾನವಾಗಿ ತಿಳಿಸಿದಳು. ದೌಲತ್ತಳು ದುಃಖಪಡಲಿಲ್ಲ. ಭಯಪಡಲಿಲ್ಲ. ! ದೌಲತ್ತಳು-ರಾಧಾರಾಣಿ ಆ ಇಯಜ್‌ಖಾನರು ಎಲ್ಲಿದ್ದರೂ ಪರಾಕ್ರಮಶಾಲಿ ! ಈ ಭೂಮಿಯನ್ನು ಆಳುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಜನ್ಮವೆತ್ತಿರುವ ವೀರಪುರುಷ ! ಅವನನ್ನು ಅಂತಃಪುರದ ಪಂಜರವಲ್ಲಿ ಕೂಡಿಹಾಕಲಾದೀತೆ! ನಾನು ಎಲ್ಲಿದ್ದರೂ ಆ ಇಯಜ್‌ಖಾನನ ಅರ್ಧಾಂಗಿ ! ದೇವಿ ! ಅದಕ್ಕಾಗಿ ನೀನೇಕೆ ದುಃಖಿಸುವಿ !

ದೌಲತ್ ! ನಾನು ದುಃಖಿಸುತ್ತಿಲ್ಲ ! ತಾನಾಗಿ ಯಾವುದೋ ಉದ್ವೇಗವು ಬಂದು ಹೃದಯವನ್ನು ಕಲಕುತ್ತಿದೆ. ಮನಸ್ಸನ್ನು ಸುಡುತ್ತಿದೆ. ನಾವೆಲ್ಲರೂ ಮಾನವಲೋಕದ ಪ್ರಾಣಿಗಳು. ದುಃಖದಲ್ಲಿ ದುಃಖ! ಸುಖದಲ್ಲಿ ಸಂತೋಷ! ಗಳನ್ನು ಅನುಭವಿಸುವ ಪಾಮರ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳು. ನಿನ್ನ ಸನ್ನಿಧಾನದಿಂದ ನಾನು ಶಾಂತಳಾಗಿದ್ದೇನೆ. ನನಗೆ ನೀನೇ ಸರ್ವಸ್ವ !

ದೌಲತ್ತಳೂ ರಾಧಾರಾಣಿಯೂ ನಾಲ್ಕನೇ ದಿನ ಸುಲ್ತಾನನ ಶಿಬಿರಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ತಲುಪಿದರು. ಆ ಶಿಬಿರಕ್ಕೆ ನಾಲ್ಕು ಮೈಲಿಗಳ ದೂರದಲ್ಲಿ ಬೀಡು ಬಿಟ್ಟರು. ಸುಲ್ತಾನನ ಶಿಬಿರಕ್ಕೆ ಸಮಾಚಾರವನ್ನು ಹೇಳಿಕಳುಹಿಸಿದರು. ಸುಲ್ತಾನನು ದೌಲತ್ ರಾಣಿಯವರೂ, ರಾಧಾರಾಣಿಯವರೂ ತನ್ನ ದರ್ಶನಕ್ಕೆ ಬಂದಿದಾರೆಂಬುದನ್ನು ಕೇಳಿ ಹರ್ಷಿತನಾಗಿ ಅವರನ್ನು ಎದುರುಗೊಂಡು ಕರತರುವಂತೆ ಸರದಾರರನ್ನು ಕಳಿಸಿದರು. ಸರದಾರರು ಬಂದು ದೌಲತ್‌ರಾಣಿಯವರಿಗೆ ಮುಜರೆ ಮಾಡಿ ಸುಲ್ತಾನರ ಅಪ್ಪಣೆಯನ್ನು ತಿಳಿಸಿದರು. ದೌಲತ್‌ರಾಣಿಯವರೂ, ರಾಧಾರಾಣಿಯೂ ಮ್ಯಾನಾದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತು ಸುಲ್ತಾನನ ಶಿಬಿರಕ್ಕೆ ಹೊರಟರು. ಹುಸೇಖಾನನು ಒಂಟೆಗಳನ್ನು ಸುಲ್ತಾನನ ಶಿಬಿರಕ್ಕೆ ಸಾಗಿಸಿಕೊಂಡು ಹೋದನು. ಸುಲ್ತಾನನು ತನ್ನ ವಾಸಗೃಹದ ಬಾಗಿಲಿನಲ್ಲಿಯೇ ಇಬ್ಬರು ರಾಣಿಯವರನ್ನು ಎದುರುಗೊಂಡನು. ಆದರದಿಂದ ಒಳಕ್ಕೆ ಕರೆದೊಯ್ದು ಮರ್ಯಾದೆಯಿಂದ ಆಸನದಲ್ಲಿ ಕುಳ್ಳಿರಿಸಿದನು. ಸುಲ್ತಾನನೂ ತನ್ನ ಆಸನದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತನು. ಪರಸ್ಪರ ಕುಶಲ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಾದನಂತರ 'ರಾಣಿಯವರುಗಳು ದಯಮಾಡಿಸಿದ ಕಾರಣವೇನೆಂದು

ಸುಲ್ತಾನನು ವಿಚಾರಿಸಿದನು. ರಾಧಾರಾಣಿಯು ಆಸನದಿಂದ ಎದ್ದು ಸುಲ್ತಾನನನ್ನು ವಂದಿಸಿ ಇಯುಜ್‌ಖಾನರ ಪತ್ರವನ್ನು ಮರ್ಯಾದೆಯಿಂದ ಸುಲ್ತಾನನಿಗೆ ಒಪ್ಪಿಸಿದಳು. ಸುಲ್ತಾನನು ಅದು ಇಯುಜ್‌ಖಾನರ ಪತ್ರವೆಂದು ತಿಳಿಯುತ್ತಲೇ, ಆದರದಿಂದ ಸ್ವೀಕರಿಸಿದನು.

ಆ ಪತ್ರವನ್ನು ಬಿಚ್ಚಿ ಓದಿದನು. ಆ ಪತ್ರವನ್ನು ಓದುತ್ತ ಓದುತ್ತ ಅವನ ಕಣ್ಣುಗಳಲ್ಲಿ ನೀರು ಸುರಿಯಿತು. ಕಂಠವು ಗದ್ಗದವಾಯಿತು. "ನಾನು ಬಲ್ಲೆ. ಇಯುಜ್‌ಖಾನನು ಹಠಗಾರ" ಎಂದು ಹೇಳಿದನು. ಒಂದು ಕೋಟಿ ವರಹಾಗಳನ್ನು ಕಳಿಸಿದೇನೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಓದಿ ಸುಲ್ತಾನನಿಗೆ ಆಶ್ಚರ್ಯವಾಯಿತು! ಸುಲ್ತಾನನು ಸಹಿಸಲಾರದ ದುಃಖದಿಂದ ರಾಣಿಯವರೇ ಇಯುಜ್ ಖಾನರು ಎಲ್ಲಿದ್ದಾರೆ. ಯಾವಾಗ ನಗರವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಹೋಗುತ್ತಾರೆ. ತಮ್ಮ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿ ನಾನೇ ಬಂದು ಅವರ ಭೇಟಿಮಾಡಿದರೆ ಅವರು ಹೇಗೆ ನಿರೋಧಿಸಬಲ್ಲರು ! ಎಂದು ಹೇಳಿದನು.

ರಾಧೆಯು ಗದಗದಿಸಿ ನಕ್ಕಳು! ಸುಲ್ತಾನರೇ ಇಯುಜ್‌ಖಾನರು ನನ್ನ ಎದುರಿನಲ್ಲಿಯೇ ಹೊರಟುಹೋದರು. ನಾನು ಅತಿ ಕಷ್ಟದಿಂದ ಅವರನ್ನು ಸಾಗುಗಳಿಸಿ ಬಂದೆನು. ಎಂದು ಹೇಳಿದಳು. ಸುಲ್ತಾನನು ದೀರ್ಘವಾದ ನಿಟ್ಟುಸಿರುಬಿಟ್ಟು ಆಸನವನ್ನು ಒರಗಿದನು.

ದೌಲತ್ತಳು-ಸುಲ್ತಾನರೇ ಏಳಿರಿ ! ನೀವು ಹೀಗೆ ಅಧೀರರಾದರೆ ರಾಜಕಾರ್ಯವು ಹೇಗೆ ನಡೆಯಬೇಕು. ಎಂದು ಸುಲ್ತಾನನಿಗೆ ಹಸ್ತಲಾಘ ಕೊಟ್ಟು ಎಬ್ಬಿಸಿದಳು.

ದೌಲತ್ತಳೂ, ರಾಧೆಯೂ ಸುಲ್ತಾನನನ್ನು ದರಬಾರಿನ ಮಂದಿರಕ್ಕೆ ಕರದೊಯ್ದರು. ಅಲ್ಲಿ ಹುಸೇನಖಾನನು ನೆಲ ಮುಟ್ಟಿ ಸಲಾಂ ಮಾಡಿದನು. ಸುಲ್ತಾನನು ಅವನಿಗೆ ಹಸ್ತಲಾಘವಕೊಟ್ಟು ಆಲಿಂಗಿಸಿದನು. ಸೇನಾಪತಿಗಳೇ ಅಂದು ಯುದ್ಧಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ನಿಮ್ಮ ರಣಸಾಹಸವನ್ನು ನೋಡಿ ಮೆಚ್ಚಿದೆ ! ಎಂದು ಶ್ಲಾಘಿಸಿದನು. ಹುಸೇನಖಾನನು ಕೋಟಿ ಚಿನ್ನದ ವರಹಾಗಳನ್ನು ಸುಲ್ತಾನರಿಗೆ ಒಪ್ಪಿಸಿದನು. ಅದನ್ನು ನೋಡಿ ಸುಲ್ತಾನನು ಅಪ್ರತಿಭನಾದನು. ಹಿಂದಿರುಗಿ ದೌಲತ್ತಳ ಕಡೆಗೂ, ರಾಧಾರಾಣಿಯ ಕಡೆಗೂ ನೋಡಿ, ರಾಣಿಯವರೇ ನಿಮ್ಮ ಉಪಕಾರವು ಎಂದೆಂದಿಗೂ ಮರೆಯದಂತಹದು ! ಇಯುಜ್‌ಖಾನರ ಋಣವನ್ನು ತೀರಿಸಲುನನಗೆ ಶಕ್ತಿ ಇಲ್ಲ! ಎಂದು

ಹೇಳಿದನು. ಆ ಚಿನ್ನದ ವರಹಾಗಳನ್ನು ಖಜಾನೆ ಭಕ್ಷಿಯವರಿಗೆ ಒಪ್ಪಿಸಿ ಅದೇ ಶಿಬಿರದ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿರುವ ತನ್ನ ರಾಜಗೃಹಕ್ಕೆ ರಾಧೆಯನ್ನೂ ದೌಲತ್‌ಳನ್ನೂ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋದನು. ಅಲ್ಲಿ ಅವರನ್ನು 'ಆಳಿಸ-ರಾಣಿಯವರೇ ಈ ಸ್ಥಳವು ತಮ್ಮ ಬಿಡಾರಕ್ಕೆ ಏರ್ಪಡಿಸಿದೆ. ಎಂದು ಹೇಳಿ ಅಲ್ಲಿಯೇ ಬಿಡಾರ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಿದನು. ಅವರು ಅಂಗೀಕರಿಸಿದರು. ಸುಲ್ತಾನನು ತನ್ನ ವಾಸಗೃಹಕ್ಕೆ ತೆರಳಿದನು. ಸುಲ್ತಾನನು ತನ್ನ ಅಂತಃಗೃಹದಲ್ಲಿ ಆಲೋಚಿಸತೊಡಗಿದನು. ನಾನು ಮಾಡಬೇಕಾದ್ದೇನಿದೆ. ಇಯಾಜ್‌ಖಾನರ ಶೋಧಮಾಡಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವೆ? ಈ ದೌಲತ್ ಮತ್ತು ರಾಧಾರಾಣಿಯರಿಗೆ ತಾನೇನಾದರೂ ಪ್ರತ್ಯುಪಕಾರ ಮಾಡಬಲ್ಲನೆ? ಇತ್ಯಾದಿ ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ಚಿಂತಿಸತೊಡಗಿದನು. ಏನೂ ತೋರದೇ ಹೋಯಿತು. ಆದಷ್ಟು ಬೇಗ ಶ್ರೀರಂಗಪಟ್ಟಣಕ್ಕೆ ಹಿಂದಿರುಗಬೇಕೆಂದು ನಿರ್ಧಾರಮಾಡಿಕೊಂಡನು. ಅತ್ತ ರಾಧೆಯೂ ದೌಲತ್ತಳೂ ಆ ಶಿಬಿರದ ಸೊಬಗನ್ನೂ ಆ ಸೈನ್ಯದ ಶಿಸ್ತನ್ನೂ ನೋಡಿ ಆಶ್ಚರ್ಯಪಟ್ಟರು. ತಾವು ಬಂದ ಕೆಲಸವಾಯಿತೆಂದೂ, ನಗರಕ್ಕೆ ವಾಪಸು ಹೊರಡಬೇಕೆಂದು ನಿರ್ಧರಿಸಿದರು. ಆದರೂ ಮತ್ತೊಂದು ಬಾರಿ ಸುಲ್ತಾನನನ್ನು ನೋಡಿ ಮಾತನಾಡುವ ಪ್ರಸಂಗವು ಒದಗುತ್ತದೆಂದು ಅವರು ಭಾವಿಸಿದರು. ಅವರಿಬ್ಬರ ಮನಸ್ಸು ಹರ್ಷವಾಗಿಲ್ಲ. ಇಯಾಜ್‌ಖಾನನ ದೇಶತ್ಯಾಗವು ಅವರನ್ನು ದುಃಖಕ್ಕೀಡುಮಾಡಿದೆ. ಸಂಧ್ಯಾಕಾಲ ಸುಲ್ತಾನನ ಸವಾರಿಯು ರಾಣಿಯವರ ಬಿಡಾರಕ್ಕೆ ಬಂದಿತು. ದೌಲತ್ತಳು ಪರ್ಯಂಕದ ಮೇಲೆ ಕುಳಿತಿದ್ದಳು. ರಾಧೆಯು ಸಮೀಪದ ಆಸನದಲ್ಲಿ ಮಂಡಿಸಿದ್ದಳು. ಸುಲ್ತಾನನು ಆ ವಾಸಭವನದೊಳಕ್ಕೆ ಬಂದು ಆ ದೌಲತ್ತಳನ್ನು ನೋಡಿದನು. ರಾಧೆಯ ಕಡೆ ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ ನೋಡಿದನು. ದೌಲತ್ತಳ ಆ ದೇದೀಪ್ಯಮಾನವಾದ ಸೌಂದರ್ಯವನ್ನೂ ನೋಡಿ- ಸುಲ್ತಾನನು ಮಂತ್ರಮುಗ್ಧವಾದ ಸರ್ಪದಂತೆ ನಿಟ್ಟುಸಿರು ಬಿಟ್ಟನು. ರಾಧೆಯ ರೂಪುಲಾವಣ್ಯಗಳು ಸಾಧಾರಣವಾದವುಗಳಲ್ಲ. ಆದರೆ ಅದು ಮೋಹಕವಾದುದಲ್ಲವೆಂದು ಸುಲ್ತಾನನ ಮನಸ್ಸು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದಿತು. ಸುಲ್ತಾನನು ತನ್ನೊಳಗೆ ತಾನು ಈ ಅಪ್ಸರೆಯರಿಗೆ ಈ ರಾಜಕೀಯವೇಕೆ? ಈ ಸಂಧಿವಿಗ್ರಹಗಳೇಕೆ. ಅಂತಃಪುರದಲ್ಲಿ ಸುಖವಾಗಿದ್ದು ಭೋಗಭಾಗ್ಯಗಳನ್ನು ಅನುಭವಿಸಬಾರದೇ! ಅಂದು ದೌಲತ್ತಳನ್ನು ರಾಜಧಾನಿಗೆ ಬರಬೇಕೆಂದು ಕರದೆ. ಅವಳ್ಯಾಒಪ್ಪಲಿಲ್ಲ. ಇಂದು ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ

ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಿದರೆ ತಪ್ಪೇನು ? ಈ ರಾಧಾರಾಣಿಯೂ ದೌಲತ್ತಳ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ಬಾರಿ ರಾಜಧಾನಿಗೆ ಬರಬಾರದೇಕೆ ? ಹೀಗೆ ನಾನಾ ವಿಧವಾಗಿ ಸುಲ್ತಾನನು ಚಿಂತಿಸುತ್ತಿದ್ದನು.

ಸುಲ್ತಾನನು ವಾಸಗೃಹದೊಳಗೆ ಬರುತ್ತಲೇ ಇಬ್ಬರು ತರುಣಿಯರೂ ಎದ್ದು ಸ್ವಾಗತಿಸಿದರು. ಸುಲ್ತಾನನ್ನು ಆಸನದಲ್ಲಿ ಕುಳ್ಳಿರಿಸಿದರು. ತಾವುಗಳು ಸನ್ನಿಧಾನಕ್ಕೆ ಬಂದ ಕಾರ್ಯವಾಯಿತೆಂದೂ, ಹೊರಡಲು ಅಪ್ಪಣೆ ಕೊಡಬೇಕೆಂದೂ ಸುಲ್ತಾನನಿಗೆ ಬಿನ್ನವಿಸಿದರು. ಸುಲ್ತಾನನು ತಮ್ಮುಗಳ ಉಪಕಾರವು ಚಿರಸ್ಮರಣೀಯವಾದುದು. ತಾವಿಬ್ಬರೂ ನನ್ನ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿ ಒಂದುಬಾರಿ ರಾಜಧಾನಿಗೆ ದಯಮಾಡಿಸಿದರೆ ನಾನು ಅತ್ಯಂತ ಸಂತೋಷಪಡುವೆನು. ಮತ್ತು ಚಿರಋಣಿಯಾಗಿರುವೆನು ಎಂದು ಹೇಳಿದನು.

ರಾಧೆ- ಸುಲ್ತಾನರೇ! ರಾಜಧಾನಿಯಲ್ಲಿ ನಮಗೇನು ಕೆಲಸವಿದೆ. ರಾಜಕಾರ್ಯ ಒದಗಿದರೆ ನಾವಾಗಿಯೇ ತಮ್ಮ ಸನ್ನಿಧಾನಕ್ಕೆ ಬರುವೆವು.

ಸುಲ್ತಾನನು ಹುಸೇನಖಾನನನ್ನು ಅಲ್ಲಿಗೇ ಬರಮಾಡಿದನು. ಅವನ ಪರಾಕ್ರಮವನ್ನು ಎಷ್ಟೋ ವಿಧವಾಗಿ ಕೊಂಡಾಡಿದನು. ಖಾಸಿಂಖಾನನ ವಧೆಯಿಂದ ಆತನ ಮನಸ್ಸು ಖತಿಗೊಂಡಿದೆಯೆಂದು ಸುಲ್ತಾನನು ಬಲ್ಲನು. ಖಾಸಿಂಖಾನನ ವಧೆಗಾಗಿ ಸುಲ್ತಾನನು ಎಷ್ಟೋ ಪರಿತಾಪಪಟ್ಟನು. ಹುಸೇನ ಖಾನನ್ನು ಸಂತೈಸಿ-ಬಹುಮಾನಿಸಿ ಆಲಿಂಗಿಸಿ- ಕಳುಹಿಸಿದನು. ಅದರಿಂದ ಸುಲ್ತಾನನ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಸ್ವಲ್ಪ ನೆಮ್ಮದಿಯುಂಟಾಯಿತು. ರಾಣಿಯರಿಬ್ಬರನ್ನು ವಂದಿಸಿ ಅಪ್ಪಣೆ ಪಡೆದು ತನ್ನ ಬಿಡಾರಕ್ಕೆ ತೆರಳಿದನು.

ಮೂರನೇ ದಿನ ಪ್ರಾತಃಕಾಲ ದೌಲತ್ ಮತ್ತು ರಾಧಾರಾಣಿಯವರು ಆ ಶಿಬಿರದಿಂದ ನಗರಾಭಿಮುಖವಾಗಿ ಹೊರಡಲು ಸಿದ್ಧರಾದರು. ಸುಲ್ತಾನನು ಅವರನ್ನು ಸಾಗುಗಳುಹಿಸಲು ಬಂದನು. ಅವನು ಎರಡು ಮುದ್ರೆಯುಂಗರಗಳನ್ನು ಅವರಿಗೆ ಅಭಿಜ್ಞಾನವಾಗಿ ಸಮರ್ಪಿಸಿದನು. ರಾಣಿಯವರೇ ! ತಾವು ಯುದ್ಧಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ರಾಜಭವನದಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟೋ ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ನನ್ನನ್ನು ಭೇಟಿಮಾಡುವ ಸಂದರ್ಭಗಳು ಒದಗಬಹುದು. ರಾಜಚಿಹ್ನಾಂಕಿತವಾದ ಮುದ್ರೆ ಇದ್ದರೆ ತಮ್ಮ ಕೈಯ್ಯಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲ ಅಧಿಕಾರವೂ ಇದ್ದಂತೆ ! ಎಂದು ಹೇಳಿ ಆ ಉಂಗರಗಳನ್ನು ಕೊಡಲಿಕ್ಕೆ ಹೋದನು.

ದೌಲತ್ತಳು- ಮುಗುಳುನಗೆಯನ್ನು ನಗುತ್ತಾ ಹೆಂಗಸರಿಗೆ ಮುದ್ರೆ ಯುಂಗರವೇಕೆ. ನಾವು ಹೇಗಾದರೂ ಸಾಹಸಮಾಡಿ ಅಗತ್ಯವಿದ್ದರೆ ತಮ್ಮ ಸನ್ನಿಧಾನಕ್ಕೆ ಬರಬಲ್ಲೆವು,

ಸುಲ್ತಾ- ರಾಧಾರಾಣಿಯವರೇ! ಅಂದು ತಮ್ಮ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಈ ಮುದ್ರೆ ಯುಂಗರವಿದ್ದಿದ್ದರೆ ತಾವು ಮಹಮ್ಮದಾಲಿಯವರ ಪ್ರಾಣವನ್ನು ಉಳಸುತ್ತಿದ್ದಿರಿ!

ದೌಲತ್ತಳ ಕಡೆ ತಿರುಗಿ! ದೌಲತ್-ಇದು ಪ್ರಣಯಾಭಿಜ್ಞಾನವಲ್ಲ. ಕೃತಜ್ಞತೆಯ ಅಭಿಜ್ಞಾನ! ಇದು ನನ್ನ ಮುದ್ರೆಯುಂಗರವಲ್ಲ. ಹೈದರಲ್ಲೀ ಖಾನರವರ ನಾಮಾಂಕಿತವಾದ ಅಭಿಜ್ಞಾನ! ಎಂದು ಹೇಳಿದನು.

ಇಬ್ಬರೂ ಆ ಉಂಗುರಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಕಣ್ಣಿಗೊತ್ತಿಕೊಂಡು ಆದರದಿಂದ ಕೈಯಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಂಡರು. !

ಇಬ್ಬರು ತರುಣಿಯರೂ ಸುಲ್ತಾನನ ಅಪ್ಪಣೆಯನ್ನು ಪಡೆದು ತಮ್ಮ ಪರಿವಾರದೊಂದಿಗೆ ನಗರಾಭಿಮುಖರಾಗಿ ತೆರಳಿದರು.

ಸುಲ್ತಾನನು ನಿರಾಶೆಯಿಂದ ನೋಡುತ್ತ ತನ್ನ ಬಿಡಾರಕ್ಕೆ ತೆರಳಿದನು.

ಸುಲ್ತಾನನು ಚಿತ್ರದುರ್ಗದ ಕೋಟೆಗೆ ಬೇಕಾದ ರಕ್ಷಣೆಯ ಏರ್ಪಾಡುಗಳನ್ನು ಮಾಡಿ ತನ್ನ ಸೈನ್ಯದೊಡನೆ ಹಿಂದಿರುಗಿದನು.

ಸುಲ್ತಾನನು ದೌಲತ್ತಳನ್ನು ಮರೆಯಲಿಲ್ಲ. ಮರೆಯಲು ಆಗಲಿಲ್ಲ! ಆ ಸೌಂದರ್ಯ ಆ ಒಯ್ಯಾರ! ಆ ಪ್ರಗಲ್ಭತೆ-ಗಳನ್ನು ಮರೆಯುವುದೆಂತು!

ದೌಲತ್! ದೌಲತ್! ಎಂದಾದರೂ ನೀನು ನನ್ನವಳು. ನಿನ್ನ ಸನ್ನಿಧಾನವಿದ್ದರೆ ನಾನು ಚಕ್ರಾಧೀಶ್ವರನಾಗಬಲ್ಲೆ! ನಿನ್ನ ಪ್ರಣಯವಿದ್ದರೆ ನಾನು ಸ್ವರ್ಗಸುಖವನ್ನನುಭವಿಸಬಲ್ಲೆ! ನಿನ್ನ ಸುಂದರ ವದನಾರವಿಂದದ ನೆನಪಿದ್ದರೆ ನಾನು ಸರ್ವದಾ ಸುಖಿಯಾಗಿರಬಲ್ಲೆ! ದೌಲತ್ ನೀನಿಲ್ಲದ ಪ್ರಪಂಚವು ಶೂನ್ಯ! ಎಂದುಕೊಂಡನು!

ಕಾಮಿಗಳೆಲ್ಲರೂ ಹೀಗೆಯೇ!

ಮಂಗಳೂರಿನ ವಿಪ್ಲವ

ಭಕ್ತಿಯ ಪ್ರಾದರ್ಭಾವ

ದರಿಯಾಬಾಗಿನ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳೆಲ್ಲಾ ಒಂದೇ ವಿಧವಾಗಿವೆ. ದಾನಧರ್ಮ ಗಳು ಯಥಾ ಪ್ರಕಾರವಾಗಿ ಜರುಗುತ್ತಿವೆ. ಆದರೆ ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿದ್ದ ಕಳೆಯು ಇಂದಿಲ್ಲ. ದೌಲತ್ತಳು ವೀರ ರಮಣಿಯಾದರೂ ವಿರಹದಿಂದ ಪರಿತಪಿಸು ತ್ತಾಳೆ. ರಾಧೆಯು ಅವಳಿಗಾಗಿ ಎಷ್ಟೋ ಸಹಾನುಭೂತಿ ತೋರುತ್ತಾಳೆ. ಯಾವ ದಿಕ್ಕಿನಿಂದಲೂ, ಇಯಾಜ್ ಖಾನನ ಸಮಾಚಾರವೇ ತಿಳಿಯಲಿಲ್ಲ. ಖಾನನು ಎಲ್ಲಿಯೋ ಇದ್ದಾನೆ. ಯಾವುದೋ ಮಹಾತ್ಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿ ದಾನೆ. ಯಾವಾಗಲೋ ಅದು ಜಗತ್ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾಗುತ್ತದೆ. ಎಂಬ ಆಸೆ ಭರ ವಸೆಗಳು. ದರಿಯಾಬಾಗಿಗೆ ಯಾರ ರಕ್ಷಣೆಯಾಗಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ. ಆದರೂ ಇಯಾಜ್ ಖಾನನ ಅಪ್ಪಣೆಯಂತೆ ದರಿಯಾಬಾಗಿನ ರಕ್ಷಣೆಯ ಭಾರವು ಹುಸೇನ್ ಖಾನನಿಗೆ ಸೇರಿದ್ದು ! ಅವನು ಸ್ವಾಮಿ ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ತನ್ನ ಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ ತಾನು ಜಾಗರೂಕನಾಗಿದ್ದಾನೆ. ತನ್ನ ಪರಾಕ್ರಮಕ್ಕೆ ತಕ್ಕ ಕೆಲಸವಿಲ್ಲವಲ್ಲಾ ಎಂದು ಪರಿತಪಿಸುತ್ತಾನೆ. ಪ್ರತಿದಿನವೂ ದೌಲತ್‌ರಾಣಿಯನ್ನು ರಾಧಾ ರಾಣಿಯನ್ನು ಭೇಟಿ ಮಾಡುತ್ತಾನೆ. ಅವರು ವಿಶ್ವಾಸದಿಂದ ಕಾಣುತ್ತಾರೆ. ಆದರೂ ಅವನಿಗೆ ಏನೋ ಒಂದು ವಿಧವಾದ ಬೇಸರ ! ತನ್ನ ಜೀವನದಲ್ಲೇ ಮುಜುಗರ ! ಹುಸೇನ್ ಖಾನನಿಗೆ ಮಹಮ್ಮದಾಲಿಯವರಲ್ಲಿ ಒಂದು ವಿಧ ವಾದ ಭಕ್ತಿ. ಪ್ರತಿದಿನವೂ ಸಂಧ್ಯಾಕಾಲದಲ್ಲಿ ಅವರ ಸಮಾಧಿಯ ಹತ್ತಿರ ಹೋಗುತ್ತಾನೆ. ದೂಪ ಹಾಕುತ್ತಾನೆ. ನಮಾಜು ಮಾಡುತ್ತಾನೆ. ಫಾತಿಮಾ ಬೇಗಂ ಯಾವಾಗಲೂ ಅಲ್ಲಿಯೇ ಇರುತ್ತಾಳೆ. ರಾಧಾ ಮತ್ತು ದೌಲತ್ ರಾಣಿಯವರು ಅವಳನ್ನು ಬಹಳವಾಗಿ ಆದರಿಸುತ್ತಾರೆ. ಸೋನಾ ಮಹಲಿ ನಲ್ಲಿ ಫಾತಿಮಳೂ ಒಬ್ಬ ಗಣ್ಯ ವ್ಯಕ್ತಿ ! ಹಗಲೆಲ್ಲಾ ದರಿಯಾಬಾಗಿನಲ್ಲಿ ತಿರುಗುತ್ತಾಳೆ. ಮಹಮ್ಮದಾಲಿಯವರ ಸಮಾಧಿಯ ಬಳಿ ಬಹಳ ಹೊತ್ತು ಕಳೆಯುತ್ತಾಳೆ. ಸೋನಾ ಮಹಲಿನಲ್ಲಿ ಅವಳಿಗಾಗಿಯೇ ಒಂದು ಪ್ರಶಸ್ತ ವಾದ ಕೋಣೆಯಿದೆ. ರಾತ್ರಿ ಬಂದು ಆ ಸೋನಾ ಮಹಲಿನಲ್ಲಿ ಮಲಗು ತ್ತಾಳೆ. ಅವಳಿಗೆ ನಿದ್ರೆ ಹತ್ತುವುದಿಲ್ಲ. ದೈವವೇ ! ನಿನಗೆ ಕಣ್ಣಿಲ್ಲವೇ ? ತಪ್ಪು ಮಾಡಿದವರನ್ನು ಶಿಕ್ಷಿಸುವ ಶಕ್ತಿ ಇಲ್ಲವೇ ನಿನಗೆ ! ಎಂದು ದೇವರನ್ನು ನಿಂದಿಸುತ್ತಾಳೆ. ಟಿಪ್ಪೂಸುಲ್ತಾನನು ಮಾಡಿದ ತಪ್ಪಿಗೆ ಅವನಿಗೆ ಶಾಸ್ತಿ

ಯಾಗಲೇಬೇಕು. ಎಂದು ಸಹಸ್ರ ಬಾರಿ ಸಂಕಲ್ಪ ಮಾಡುತ್ತಾಳೆ. ನಾನು ಗಂಡಸಾಗಿದ್ದರೆ ಇಷ್ಟರೊಳಗಾಗಿ ದ್ವೇಷವನ್ನು ತೀರಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದೆ. ಹಾಳು ಹೆಣ್ಣು ಜನ್ಮ! ಅದರಲ್ಲಿಯೂ ಈ ರೂಪ! ಪುರುಷರ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಬಿದ್ದರೆ ಸಾಕು. ಅವರು ನರಕಕ್ಕೆ ಸೆಳೆಯಲು ಹಾ ತೊರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಮುಸಲ್ಮಾ ನರಲ್ಲಿ ಘೋಷಾ ಪದ್ಧತಿಯಿರುವುದು ನ್ಯಾಯವಾಗಿಯೇ ಇದೆ. ಈ ಪುರುಷರ ದುರ್ಬಲ ಮನಸ್ಸನ್ನರಿತೇ, ಮಹಾಪುರುಷರು ಈ ಏರ್ಪಾಡು ಮಾಡಿದಾರೆ. ಪುರುಷರು ವೀರರಾದರೆ ಕಾಮ ವಾಸನೆಯಲ್ಲಿ ಮುಗ್ಧರಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಪುರುಷ ರೆಲ್ಲಾ ಹೇಡಿಗಳು. ಇಯಜ್‌ಖಾನನು ವೀರಪುರುಷನೆಂದುಕೊಂಡಿದ್ದೆ. ಅವನೇನು ಮಾಡಿದನು? ರಾಜ್ಯತ್ಯಾಗ ಮಾಡಿ ದೇಶಾಂತರಗತನಾಗಿ ಹೋದನು. ಸುಲ್ತಾನನ ಮೇಲೆ ಸೇಡು ತೀರಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಾರದೇ ಹೋದನು. ಯಾರೇಕೆ? ಯಾರ ಸಹಾಯವೇಕೆ? ನಾನೇ ಸುಲ್ತಾನನ ಮೇಲೆ ಸೇಡು ತೀರಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ. ಎಂದಾದರೊಂದು ದಿನ ಆ ಮೀರ್ ಸಾಧಕನ ಪ್ರಾಣಾಪಹಾರ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ. ಎಂದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾಳೆ. ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಸ್ವಲ್ಪ ಸಮಾಧಾನವಾಗುತ್ತದೆ. ಸ್ವಲ್ಪ ಸ್ವಲ್ಪ ನಿದ್ದೆ ಬರುತ್ತದೆ. ಯಾವುದೋ ಸ್ವಪ್ನ ಕಂಡು ಬೆಚ್ಚಿ ಬಿದ್ದು ಏಳುತ್ತಾಳೆ. ಇದು ಫಾತಿಮಳ ಅವಸ್ಥೆ! ಹುಸೇನ ಖಾನನಿಗೆ ಫಾತಿಮಳ ಮೇಲೆ ಅಪಾರ ಕರುಣೆ! ಅವನದೂ ಅವಳದೂ ಸಮಾನ ಯೋಗಕ್ಷೇಮ! ಖಾಸಿಂ ಖಾನನ ವಧೆಗಾಗಿ ಅವನ ಅಂತರಂಗವು ಉರಿಯುತ್ತಿದೆ. ಫಾತಿಮಳ ಹಾಗೆಯೇ ಅವನ ಸ್ಥಿತಿಯೂ ಆಗಿದೆ. ಆದರೆ ಅವನು ಫಾತಿಮಳಷ್ಟು ಅಧೀರನಾಗಿಲ್ಲ! ನಿರಾಶನಾಗಿಲ್ಲ! ಅವನು ಪ್ರತಿ ದಿನವೂ ಫಾತಿಮಾಬೇಗಂರೊಡನೆ ಮಾತನಾಡುತ್ತಾನೆ. ಅವಳ ಮನಸ್ಸಿನ ಉದ್ವೇಗಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ಅವನೊಡನೆ ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾಳೆ. ಯಾರೂ ಇಲ್ಲದಿ ದ್ದರೆ ಅವರು ಬಹು ಹೊತ್ತಿನವರೆಗೆ ಮಾತನಾಡುತ್ತಾರೆ. ಒಂದೊಂದು ದಿನ ಫಾತಿಮಳು ಪ್ರಸನ್ನಳಾಗಿದ್ದಾಗ ಮಹಮ್ಮದಾಲಿಯವರ ವೀರ ಕಥೆಗ ಳನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಾಳೆ. ದೊಡ್ಡ ನವಾಬರ ಉದಾರ ಚರಿತ್ರವನ್ನು ವರ್ಣನೆ ಮಾಡುತ್ತಾಳೆ. ಈ ಕಥೆಗಳು ಕೇಳುವುದಕ್ಕೆ ಹಿತವಾಗಿರುತ್ತವೆ. ಫಾತಿಮಾ ಬೇಗಂರವರಿಗೂ, ಹುಸೇನ ಖಾನನಿಗೂ ತಿಳಿದೂ ತಿಳಿಯದೆಯೂ, ಪ್ರಬಲ ವಾದ ಸ್ನೇಹ ಸಹಾನುಭೂತಿಗಳು ಬೆಳದು ಹೋಗಿವೆ. ಇದನ್ನು ಮಟ್ಟಿಗೆ ಅವರಿಬ್ಬರೂ ಅರಿತುಕೊಂಡಿಲ್ಲ! ಹುಸೇನ ಖಾನನಿಗೆ ಈ ಜೀವನವು ಬೇಸ

ರವಾಗಿತ್ತು. ಎಷ್ಟೋ ಬಾರಿ ಇಯಾಜ್‌ಖಾನರನ್ನು ಹುಡುಕಿಕೊಂಡು ಹೋಗೋಣವೇ ಎನ್ನಿಸುತ್ತಿತ್ತು. ಇದ್ದಕ್ಕಿದ್ದಂತೆ ಒಂದು ಬಾರಿ ತನ್ನ ಜನ್ಮ ಸ್ಥಳಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಬರಬೇಕೆಂದು ನಿಶ್ಚಯ ಮಾಡಿದನು. ರಾಧಾ ರಾಣಿಯವರಿಗೂ ದೌಲತ್ ರಾಣಿಯವರಿಗೂ ಅರಿಕೆ ಮಾಡಿ ಅಪ್ಪಣೆ ಪಡೆದನು. ಫಾತಿಮಾ ಬೇಗಂಳಿಗೂ ತಿಳಿಸಿದನು. ಹೊರಟೇ ಬಿಟ್ಟನು.

ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡಾ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಮೂಡುಬಿದರೆ ಎಂಬುದು ಅವನ ಜನ್ಮ ಸ್ಥಳ. ಒಬ್ಬ ಬಡಗಿಯ ಹೊಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ಖಾಸಿಂಖಾನನೂ ಹುಸೇನ್‌ಖಾನನೂ ಜನ್ಮವೆತ್ತಿದರು. ಆ ತಂದೆಯು ಊರಿನವರಿಗೆಲ್ಲಾ ಬೇಕಾದವನು. ಎಲ್ಲರೂ ಅವನನ್ನು "ಭಕ್ತಿ" ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತಿದ್ದರು. ಅವನಿಗೇಕೆ ಆ ಹೆಸರು ಬಂತೋ ಯಾರಿಗೂ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ. ಭಕ್ತಿಯು ಬಹಳ ಒಳ್ಳೆಯವ! ಎಷ್ಟೋ ಬಡವರ ಮನೆಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಲು ಮರಗೆಲಸವನ್ನೆಲ್ಲಾ ಮಾಡಿಕೊಟ್ಟು ಸಹಾಯ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದನು. ಕೊಟ್ಟಷ್ಟು ಹಣ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದನು. ಅವನು ಬಡತನದಲ್ಲಿಯೇ ಸಂಸಾರ ನಿರ್ವಹಣ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದನು. ಈ ಇಬ್ಬರು ಮಕ್ಕಳು ಹುಟ್ಟಿದ ಸ್ವಲ್ಪ ದಿನಗಳಲ್ಲಿಯೇ ಅವನ ಹೆಂಡತಿಯು ತೀರಿ ಹೋಗಿದ್ದಳು. ಭಕ್ತಿಯು ಈ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಬಹಳ ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ಸಾಕಿ ಸಲಹಿದ್ದನು. ಅವರಿಗೆ ವಿದ್ಯೆ ಕಲಿಸಬೇಕೆಂದು ಅವನಿಗೆ ತೋರಲೇ ಇಲ್ಲ. ಸ್ವಲ್ಪ ಕಸರತ್ತು ಮಾಡಿಸಿ ಹುಡುಗರನ್ನು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಸಾಕಿದ್ದನು. ಹುಡುಗರಿಗೆ ೧೦-೧೨ ವಯಸ್ಸಾಗುವ ಹೊತ್ತಿಗೆ ಸಿಡುಬೆದ್ದು ಆ ಭಕ್ತಿಯು ಪರಲೋಕವನ್ನೈದಿದನು. ಈ ಅನಾಥ ಹುಡುಗರಿಬ್ಬರನ್ನೂ ದಾಯಾದಿಗಳು ಸಾಕಿದರು. ಊರಿನವರಿಗೆಲ್ಲಾ ಈ ಹುಡುಗರ ಮೇಲೆ ಕರುಣೆ! ಹುಡುಗರಿಬ್ಬರೂ ಆ ಊರು ಬಿಟ್ಟು ಹೊರಟರು. ನಗರಕ್ಕೆ ಬಂದು ಅರಮನೆಯಲ್ಲಿ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಸೇರಿದರು. ತೇಜಸ್ವಿಗಳಾಗಿದ್ದ ಈ ಹುಡುಗರ ಮೇಲೆ ಇಯಾಜ್ ಖಾನನ ಕಣ್ಣು ಬಿತ್ತು. ಅವನು ಈ ಹುಡುಗರನ್ನು ತಯಾರು ಮಾಡಿದನು. ಈ ಸಹೋದರರು ಪರಾಕ್ರಮಶಾಲಿಗಳಾದ ಸೇನಾನಾಯಕರಾದರು. ಇದೇ ಹುಸೇನ್‌ಖಾನನ ಪೂರ್ವಕಥೆ. ಅಲ್ಲಿ ಹುಸೇನ್‌ಖಾನನಿಗೆ ಏನೂ ಇಲ್ಲ, ಆದರೂ ಜನ್ಮಸ್ಥಾನದ ಮೇಲಿನ ಅಭಿಮಾನ! ಆ ಊರಿಗೆ ಹೋಗಿ ಸೇರಿದನು. ಹುಸೇನ್‌ಖಾನನಿಗೆ ಎಷ್ಟೋ ಸಂತೋಷವಾಯಿತು. ಅಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗಿ ಊರು ಹೊರಗಿನ ಮಂಟಪದಲ್ಲಿ ಕುದುರೆಯನ್ನು ಕಟ್ಟಿಹಾಕಿದನು.

ಹುಸೇನ್‌ಖಾನನು ದರಿದ್ರನಲ್ಲ! ಅವನಲ್ಲಿ ಬೇಕಾದಷ್ಟು ಹಣವಿತ್ತು. ಊರೊಳಗೆ ಹೋಗಿ ಕುದುರೆಗೆ ತಿಂಡಿಯನ್ನೂ ಹುಲ್ಲನ್ನೂ ಕೊಂಡು ಕೊಂಡನು. ಪೇಟೆಯಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬ ಹುಡುಗನು ಸಿಕ್ಕಿದನು. ಅವನ ಕೈಲಿ ಹೊರಿಸಿಕೊಂಡು ಬಂದು ಅದನ್ನು ಕುದುರೆಗೆ ತಿನ್ನಿಸಿದನು. ಆ ಹುಡುಗನಿಗೆ ಒಂದು ರೂಪಾಯಿ ತೆಗೆದುಕೊಟ್ಟನು. ಆ ರೂಪಾಯನ್ನು ನೋಡಿ ಹುಡುಗನ ಆನಂದಕ್ಕೆ ಪಾರವಿಲ್ಲ! ಆ ಹುಸೇನ್‌ಖಾನನನ್ನು ನೋಡುತ್ತಲೇ ಇವನಾರೋ ಫೌಜುದಾರೀ ಮನುಷ್ಯನೆಂದು ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಗೊತ್ತಾಯಿತು. ಆ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಫೌಜುದಾರೀ ಮನುಷ್ಯರನ್ನು ಮಾತನಾಡಿಸಲು ಯಾರಿಗೂ ಧೈರ್ಯವಿರಲಿಲ್ಲ. ಹುಸೇನ್‌ಖಾನನು ಕುದುರೆಗೆ ಮಾಲೀಸ್ ಮಾಡಲು ಹೊರಟನು. ಆ ಹುಡುಗನು ಜಮಾದಾರರೇ ನಾನು ಕುದುರೆಯ ಯೋಗಕ್ಷೇಮವನ್ನು ನೋಡುತ್ತೇನೆ. ತಾವು ವಿಶ್ರಮಿಸಿಕೊಳ್ಳಿರಿ. ಎಂದು ಹೇಳಿದನು. ಹುಸೇನ್‌ಖಾನನು ಆ ಮಂಟಪದಲ್ಲಿಯೇ ವಿಶ್ರಮಿಸಿಕೊಂಡನು. ಆ ಹುಡುಗನ ಯೋಗಕ್ಷೇಮವನ್ನು ವಿಚಾರಿಸಿದನು. ಅವನ ಹೆಸರು ಗೋಪಾಲ! ಅವನಿಗೆ ಒಬ್ಬ ಅಜ್ಜಿ ಇದಾಳೆ. ಈ ಹುಡುಗನು ಪೇಟೆಯಲ್ಲಿ ಕೂಲಿನಾಲಿ ಮಾಡಿ ನಾಲ್ಕು ದುಡ್ಡು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗಿ ಕೊಡುತ್ತಾನೆ, ಇವನಿಗೆ ವಿಶ್ವಾಸದಿಂದ ಅನ್ನ ಹಾಕುತ್ತಾಳೆ ಇಷ್ಟೇ! ಆ ಹುಡುಗನ ಪ್ರಪಂಚ! ಹುಡುಗನ ವಯಸ್ಸು ಹದಿನೆಂಟು ವರ್ಷ! ತೇಜಸ್ವಿಯಾಗಿದಾನೆ. ಸುಟಿಯಾಗಿದಾನೆ. ಹುಸೇನ್‌ಖಾನನು ಈ ಹುಡುಗನು ಕೂಲಿನಾಲಿ ಮಾಡಬೇಕೆ? ಎಂದುಕೊಂಡನು. ಬೆಳಿಗ್ಗೆ ಎದ್ದು ಊರೊಳಗೆ ಅನೇಕರನ್ನು ನೋಡಿದನು. ತಾನು ಭಕ್ಷಿಯ ಮಗನೆಂದು ಹೇಳಿಕೊಂಡನು. ಎಲ್ಲರೂ ಇವನನ್ನು ಆದರದಿಂದ ಕಂಡರು. ಇವನು ನಗರದ ಸೇನಾನಾಯಕನೆಂಬುದನ್ನು ಯಾರೂ ಅರಿಯರು. ಇವನನ್ನು ಎಲ್ಲರೂ "ಭಕ್ಷಿ" ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತಿದ್ದರು. ಅವನಿಗೆ ಅಲ್ಲಿಯ ವಿಚಾರಗಳೆಷ್ಟೋ ಕಿವಿಗೆ ಬಿತ್ತು! ಆ ಹುಡುಗನು ಖಾನನನ್ನು ಬಿಡಲೇ ಇಲ್ಲ! ಅವನು ಖಾನನ ಆತ್ಮೀಯನಂತೆಯೇ ಆಗಿ ಹೋದನು.

ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ ಜಿಲ್ಲೆಯು ಪೂರ್ತಿಯಾಗಿ ಮೈಸೂರು ಸುಲ್ತಾನರ ಆಳ್ವಿಕೆಗೆ ಒಳಪಟ್ಟಿತ್ತು. ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ಇಂಗ್ಲೀಷರೊಡನೆ ಯುದ್ಧವಾಗಿ ಮೈಸೂರಿನವರಿಗೇ ಜಯವಾಗಿತ್ತು. ಈ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಆಡಳಿತವೆಲ್ಲಾ ಕುತುಬುದ್ದೀನ್ ಎಂಬ ಫೌಜುದಾರನಿಗೆ ಸೇರಿತ್ತು. ಕುತುಬುದ್ದೀನನು ದಕ್ಷನಾದ ಫೌಜು

ದಾರನೇನೋ ಹೌದು ! ನಾನಾ ವಿಧವಾಗಿ ಜನಗಳಿಂದ ದುಡ್ಡು ಸುಲಿಗೇ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದನು. ರಾಜಧಾನಿಗೆ ಕಳುಹಿಸುವ ಹಣವನ್ನು ಮುಡುಪಾಗಿ ಕಳುಹಿಸಿಬಿಡುತ್ತಿದ್ದನು. ಜಮೀನುದಾರರಿಂದ ಭಾಗ, ವ್ಯಾಪಾರಗಾರರಿಂದ ಭಾಗ, ಪೊಡ್ಡ ದೊಡ್ಡ ಕಳ್ಳರಿಂದ ಭಾಗ, ಮಿತಿಮೀರಿದ ಲಂಚರುಷುವತ್ತುಗಳು ನಡೆಯುತ್ತಿತ್ತು. ಕುತುಬುದ್ದೀನನಿಗೆ ಬಹುಮಂದಿ ದೊಡ್ಡಮನುಷ್ಯರು ಸ್ನೇಹಿತರಾಗಿದ್ದರು. ಈ ಕುತುಬುದ್ದೀನನು ಪಡುಬಿದರೆ ಎಂಬಲ್ಲಿ ವಾಸವಾಗಿದ್ದನು. ಇವನೊಬ್ಬ ನವಾಬನಂತೆಯೇ ಕಾರುಬಾರನ್ನು ನಡಸುತ್ತಿದ್ದನು. ಅವನು ಬಹಳ ಕಾಮಾಂಧ. ಅವನ ವಿಲಾಸಕ್ಕಾಗಿ ಅನೇಕ ರಮಣಿಯರು ತ್ರುಕ್ತಾಗಿದ್ದರು. ಅವನು ಮುನ್ಸಪಾಯಿ ! ಆದರೆ ಒಳ್ಳೆಯ ಬುದ್ಧಿವಂತ. ಮಾತುಗಾರ, ಸ್ಫುರದ್ರೂಪಿ ! ಮುಸಲ್ಮಾನ್ ರಾಜರ ಲಕ್ಷಣವು ಹೀಗೆಯೇ ಎಂದು ಜನರು ಬಾವಿಸುವಂತೆ ಮಾಡಿಟ್ಟಿದ್ದನು. ಟಿಪ್ಪೂಸುಲ್ತಾನರೂ ಹೀಗೆಯೇ ರಾಜ್ಯಭಾರ ನಡೆಸುತ್ತಿದಾರೆಂದು ಜನರು ನಂಬುವಂತೆ ಆಗಿತ್ತು. ಹುಸೇನ್‌ಖಾನನು ಇದನ್ನೆಲ್ಲಾ ಕೇಳಿದನು. ಎಲ್ಲಿಯೂ ಏನೂ ಮಾತನಾಡಲಿಲ್ಲ, ಇವನೂ ಒಬ್ಬ ಫೌಜುದಾರೀ ಮನುಷ್ಯನಾದುದರಿಂದ ಮಾತನಾಡುವುದಿಲ್ಲ. ಎಂದು ಅವರುಗಳು ಅಂದುಕೊಂಡರು. ಆ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲಾ ಕಡೆಯೂ ಸಂಚಾರ ಮಾಡಿದನು. ಎಲ್ಲೆಲ್ಲಿಯೂ ಕುತುಬುದ್ದೀನನ ಮಾತೇ ಆಗಿತ್ತು. ಅವನನ್ನು ಬಹಳವಾಗಿ ಪ್ರಶಂಸಿಸುವವರೂ ಅನೇಕರಿದ್ದರು. ಇದನ್ನೆಲ್ಲಾ ಪರಿಶೀಲಿಸಿದನು. ಈ ದಕ್ಷಿಣ ಕರ್ಣಾಟಕವು ಹೆಚ್ಚು ಕಾಲ ಸುಲ್ತಾನರವರಿಗೆ ಉಳಿಯುವುದಿಲ್ಲ ಎಂದುಕೊಂಡನು. ಹೀಗೆಯೇ ಹುಸೇನ್‌ಖಾನನು ಎರಡು ತಿಂಗಳುಗಳು ದಕ್ಷಿಣ ಕರ್ಣಾಟಕದಲ್ಲಿ ಸಂಚಾರಮಾಡಿ ನಗರಕ್ಕೆ ಹಿಂದಿರುಗಿದನು.

ಹುಸೇನ್‌ಖಾನನು ಹಿಂದಿರುಗಿದ ಮೇಲೆ ಒಂದೆರಡು ದಿನಗಳಲ್ಲಿಯೇ ಫಾತಿಮಾಬೇಗಂರವರನ್ನು ಕಂಡು ಮಾತನಾಡಿದನು. ತನ್ನ ಪ್ರವಾಸದ ಅನುಭವಗಳನ್ನು ಹೇಳತೊಡಗಿದನು. ಮಾತಿಗೆ ಮಾತು ಬಂದು ಕುತುಬುದ್ದೀನನ ಆಡಳಿತ ವಿವರಣೆಯನ್ನು ಹೇಳಿದನು. ಆ ಅನ್ಯಾಯಗಳನ್ನು ವರ್ಣಿಸುತ್ತಾ ಅವನ ಮನಸ್ಸು ಪ್ರಕ್ಷುಬ್ಧವಾಗಿತ್ತು. ತಕ್ಷಣ ಫಾತಿಮಳಿಗೆ ಒಂದು ಆಲೋಚನೆಯು ಹೊಳೆಯಿತು. ಈ ತರುಣನನ್ನು ಉದ್ರೇಕಗೊಳಿಸಿ

ಮೈಸೂರು ರಾಜ್ಯಕ್ಕೆ ವಿರುದ್ಧವಾಗಿ ಎತ್ತಿಕಟ್ಟಬಹುದೆಂದು ಆಲೋಚಿಸಿದಳು.

ಷಾ- ಹುಸೇಲ್‌ಖಾನ್, ನಿಮ್ಮ ಜನರ ಮೇಲೆ ನಡೆಯುತ್ತಿರುವ ಅನ್ಯಾಯ ಅತ್ಯಾಚಾರಗಳನ್ನು ಕಣ್ಣಾರ ನೋಡಿ ಏನೂ ಮಾಡಲಾರದೇ ಇದ್ದೀಯಾ ?

ಹು-ಖಾನ್- ಬೇಗಂ ಸಾಹೇಬರವರೇ, ನಾನೇನು ಮಾಡಬಲ್ಲೆ! ನಾನು ಸುಲ್ತಾನರಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗಿ ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಹೇಳಿ ದಾವಾಮಾಡಬಹುದು. ಆ ಸುಲ್ತಾನರನ್ನು ಕಂಡರೆ ನನಗೆ ದ್ವೇಷ! ಅವರಿಗೆ ಏನಾದರೊಂದು ಪ್ರಬಲ ವಿರೋಧವನ್ನು ಎಸಗಬೇಕೆಂದು ಸಂಕಲ್ಪಿಸಿದ್ದೇನೆ. ನಾನು ಅವರ ದರಬಾರಿಗೆ ಹೇಗೆ ಹೋಗಲಿ !

ಬೇಗಂ- ನಿಜವಾಗಿ ನೀನು ಸುಲ್ತಾನರಿಗೆ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆ ಮಾಡುವವನಾಗಿದ್ದರೆ, ಇದೇ ಸಂದರ್ಭವನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸಿ, ಮಂಗಳೂರನ್ನು ಆಕ್ರಮಣ ಮಾಡಬಾರದೇಕೆ ? ಈಗಿನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲೆಲ್ಲಿಯೂ ವಿಪ್ಲವಗಳಾಗುತ್ತಿವೆ. ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ನೀನೊಬ್ಬ ಪರಾಕ್ರಮಶಾಲಿಯಾದ ಸೇನಾನಾಯಕ. ರಾಜರ ಲಕ್ಷಣಗಳೆಲ್ಲಾ ನಿನ್ನಲ್ಲಿವೆ. ನೀನು ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡದ ಸ್ವಯಂ ರಾಜನಾಗಬಾರದೇಕೆ ?

ಹುಸೇನ್- ಬೇಗಂಸಾಹೇಬ, ನಾನು ಸೈನ್ಯವನ್ನು ಕಟ್ಟಬಲ್ಲೆ. ಕ್ಷಿಪ್ರದಲ್ಲಿಯೇ ಮಂಗಳೂರನ್ನು ಆಕ್ರಮಿಸಬಲ್ಲೆ. ಫರಂಗಿಯವರು ಯಾವಾಗಲೂ ಅದರ ಮೇಲೆ ಕಣ್ಣಿಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಅದರಿಂದ ಅದನ್ನು ರಕ್ಷಿಸುವುದು ಹೇಗೆ ?

ಬೇಗಂ- ಅಂಥಾ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ನಗರದ ಪಾಳೆಯಗಾರರು ನಿನಗೆ ಸಹಾಯ ಮಾಡಲಾರರೆ ? ನೋಡು ! ಹುಸೇನ್‌ಖಾನ್, ಸೈನ್ಯವನ್ನು ಕಟ್ಟಿ ಮಂಗಳೂರನ್ನು ಹಿಡಿದರೆ, ಟಿಪ್ಪೂ ಸುಲ್ತಾನನಿಗೆ ಬಲವಾದ ಪೆಟ್ಟು ಕೊಟ್ಟಂತಾಗುವುದು. ಇಯಜ್‌ಖಾನರವರಿಗೂ ಅದರಿಂದ ಬಹಳ ಸಂತೋಷವಾಗಬಹುದು. ನಿನ್ನಂಥಾ ಪರಾಕ್ರಮಶಾಲಿಗಳು ಅಂಥದೊಂದು ಪೌರುಷ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಮಾಡಲೇಬೇಕು. ಮಹಮ್ಮದಾಲಿಯವರು ಎಷ್ಟೋ ಬಾರಿ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದರು. ಪರಾಕ್ರಮಶಾಲಿಯಾದ ಪುರುಷನು ಒಂದು ಮಹತ್ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಮಾಡಿಬಿಟ್ಟರೆ, ಭಗವಂತನು ಅವನಿಂದ ಅನೇಕ ಮಹತ್ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ಮಾಡಿಸುತ್ತಾನೆಂದು ! ದೊಡ್ಡ ನವಾಬರು ನಿನ್ನ ಹಾಗೆಯೇ ಸಣ್ಣ ಸೇನಾಧಿಪತಿಗಳಾಗಿದ್ದವರು, ಇಷ್ಟೊಂದು

ಮೇಲಕ್ಕೇರಿ, ಈ ದೊಡ್ಡ ಮೈಸೂರು ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಕಟ್ಟಲಿಲ್ಲವೇ? ಮಂಗಳೂರು, ಮೈಸೂರಿಗೆ ಯಾವಾಗಲೂ ದೂರಪ್ರದೇಶ! ರಾಜ್ಯ ಸೂತ್ರಗಳು ಸಡಿಲವಾಗಿದ್ದಾಗ ನೀನು ಒಂದು ಬಾರಿ ಅದನ್ನು ಹಿಡಿದು ಬಿಟ್ಟರೆ ಸುಲ್ತಾನನು ಅದನ್ನು ಎಂದೆಂದಿಗೂ ಬಿಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಾರ! ಆಗ ನೀನು ಸುಲ್ತಾನನಿಗೆ ಸಮಸಮ ಪರಾಕ್ರಮಶಾಲಿಯಾಗುತ್ತಿ!

ಹುಸೇನ್‌ಖಾನ್- ಬೇಗಂಸಾಹೇಬ! ತಾವು ಹೇಳುವುದೆಲ್ಲಾ ಸರಿಯಾಗಿಯೇ ಇದೆ. ಸೈನ್ಯವನ್ನು ಕಟ್ಟುವುದಕ್ಕೆ, ಈ ಕಾರ್ಯಭಾರವನ್ನು ನಡೆಸುವುದಕ್ಕೆ ಬಹಳ ಹಣವು ಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ.

ಬೇಗಂ- ಹೌದು! ಈ ನಗರದ ನಾಡು ಸಂಪದ್ಯುಕ್ತವಾದುದೆಂದು ಕೇಳಿದೇನೆ. ಈ ಪಾಳಯಗಾರರು ನಿನಗೆ ಸಹಾಯ ಮಾಡಲಾರರೆ?

ಹು-ಖಾನ್- ಇಲ್ಲ! ಬೇಗಂಸಾಹೇಬ್! ನಾನು ಸೈನ್ಯವನ್ನು ಕಟ್ಟುತ್ತೇನೆಂದರೆ ಅವರು ಏಕೆ ಹಣ ಕೊಡುತ್ತಾರೆ? ಅವರಿಗೆ ಅದರಿಂದ ಲಾಭವೇನು?

ಬೇಗಂ- ನೀನು ಸೈನ್ಯವನ್ನು ಕಟ್ಟು! ಅದಕ್ಕೆ ಹಣವಿಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಕೊಳ್ಳೆ ಹೊಡೆದು ಅವರನ್ನು ಕಾಪಾಡು! ಹೊಸದಾಗಿ ರಾಜ್ಯ ಕಟ್ಟುವ ರಾಜರೆಲ್ಲಾ ಅದೇ ಮಾರ್ಗವನ್ನೇ ಅನುಸರಿಸುವುದು!

ಹುಸೇನ್- ಬೇಗಂಸಾಹೇಬ! ತಾವು ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಸರಿಯಾಗಿ ಸಲಹೆಕೊಟ್ಟಿರಿ! ನನ್ನಲ್ಲಿ ಕೊಂಚ ಹಣವಿದೆ. ಅದರಿಂದಲೇ ಸಣ್ಣ ಗುಂಪೊಂದನ್ನು ಕಟ್ಟುತ್ತೇನೆ.

ಬೇಗಂ- ನಿನ್ನಲ್ಲಿ ಹಣವೆಷ್ಟಿದೆ?

ಹುಸೇನ್- ಇಯಜ್‌ಖಾನರವರು ಐದು ಸಾವಿರ ವರಹಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿದಾರೆ.

ಬೇಗಂ- ನಾನು ಐದು ಸಾವಿರ ವರಹಗಳನ್ನು ಕೊಡುತ್ತೇನೆ. ನೀನು ಹೋಗಿ ನಿನ್ನ ಪರಾಕ್ರಮವನ್ನು ತೋರು!

ಹುಸೇನ್- ಬೇಗಂಸಾಹೇಬ! ತಮ್ಮಲ್ಲಿ ಹಣವೆಲ್ಲಿದೆ?

ಬೇಗಂ- ನನ್ನಲ್ಲಿ ಹಣವಿದೆ. ನನ್ನ ಐಶ್ವರ್ಯವೆಲ್ಲವೂ ನನ್ನಲ್ಲಿಯೇ ಇದೆ. ನಾನು ದರಿಯಾಬಾಗಿಗೆ ಬರುವಾಗ ಅದನ್ನೆಲ್ಲಾ ತಂದಿದೇನೆ.

ಹು- ಬೇಗಂಸಾಹೇಬ, ತಮ್ಮಿಂದ ನಾನು ಹಣವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಲು ಒಪ್ಪುವುದಿಲ್ಲ. ನನ್ನ ಸ್ವಶಕ್ತಿಯಿಂದಲೇ ನಾನು ಈ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಸಾಧಿಸಬಲ್ಲೆ.

ಬೇಗಂ ಸಾಹೇಬಳಿಗೆ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಎಷ್ಟೋ ಸಮಾಧಾನವಾಯಿತು. ತಾನು ಮಹತ್ಕಾರ್ಯ ಮಾಡಿದೆನೆಂದುಕೊಂಡು ಸಂತೋಷಪಟ್ಟಳು. ಬೇಗಂ ಸಾಹೇಬಳು ದರಿಯಾಬಾಗಿಗೆ ಬಂದ ಮೇಲೆ ಇದೊಂದೇ ಸಂತೋಷಕರದ ಪ್ರಸಂಗ !

ಹುಸೇನಖಾನನು ಮಾರನೆಯ ಪ್ರಾತಃಕಾಲ ದೌಲತ್‌ರಾಣಿಯವರ ಭೇಟಿ ಮಾಡಿದನು. ಅವರು ಹುಸೇನಖಾನನ ಪ್ರವಾಸವನ್ನು ವಿಚಾರಿಸಿದರು. ಹುಸೇನಖಾನನು ರಾಣಿಸಾಹೇಬ್ ! ಇತ್ತಕಡೆ ಎಲ್ಲೆಲ್ಲಿಯೂ ಇಯಾಜ್ ಖಾನರವರನ್ನು ಹುಡುಕಿದೆ. ಅವರ ಸಮಾಚಾರವೇ ಇಲ್ಲ! ನಾನು ಇಲ್ಲಿ ಸುಮ್ಮನೇ ಕಾಲಕಳೆಯಲು ಮನಸ್ಸಿಲ್ಲ. ನವಾಬರವರು ನನ್ನನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ರಕ್ಷಣೆಗೋಸ್ಕರ ನೇಮಿಸಿದಾರೆ ಇಲ್ಲಿ ರಕ್ಷಣೆಯ ಅವಶ್ಯಕತೆಯೇ ಇಲ್ಲ. ನನಗೆ ಅಪ್ಪಣೆ ಇತ್ತರೆ ಇಯಾಜ್‌ಖಾನರ ಅನ್ವೇಷಣ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ. ನಾನು ಅವರ ಸಮೀಪದಲ್ಲಿದ್ದರೆ ಅವರಿಗೂ ಸ್ವಲ್ಪ ಸಹಾಯವಾದೀತು.

ದೌಲತ್- ಹೌದು ! ಹುಸೇನಖಾನ್, ನಿನ್ನ ಮಾತು ಯುಕ್ತವಾಗಿದೆ. ನಾವು ಖಾನರವರನ್ನು ಅನ್ವೇಷಣ ಮಾಡದೇ ಇರಕೂಡದು. ಅದಕ್ಕ ನೀನೇ ತಕ್ಕ ಮನುಷ್ಯ ! ನೀನು ಹೊರಡು ! ನಿನಗೆ ಖರ್ಚಿಗೆ ಹಣವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗು.

ಹು-ಖಾನ- ಇಲ್ಲ ! ರಾಣೀಸಾಹೇಬ್, ನನಗೆ ಹಣದ ಅವಶ್ಯಕತೆ ಇಲ್ಲ ! ನನ್ನ ಗುಜರಾಣೆಯು ಹೇಗೋ ಕಳೆಯುತ್ತದೆ. ಇಲ್ಲಿಂದ ಬಿಟ್ಟು ಹೋಗುವುದಕ್ಕೆ ತಮ್ಮ ಅಪ್ಪಣೆ ಬೇಕು.

ನೀನು ಹೊರಡು ! ಹುಸೇನಖಾನ್, ನಿನಗೆ ಶ್ರೇಯಸ್ಸಾಗಲಿ ! ಖಾನ್ ರವರ ಸಮಾಚಾರವು ತಿಳಿಯುತ್ತಲೇ ನಮಗೆ ತಿಳಿಸು. ಅಪ್ಪಣೆ ! ಎಂದು ಹೊರಟನು !

ಅದೇ ದಿನ ಸಂಧ್ಯಾಕಾಲ ಯಥಾಪ್ರಕಾರ ಮಹಮ್ಮದಾಲಿಯವರ ಗೋರಿಯ ಸಮೀಪದಲ್ಲಿ ಫಾತಿಮಾಬೇಗಂರವರನ್ನು ಭೇಟಿ ಮಾಡಿದನು. ತಾನು ಮಾರನೆಯದಿನ ನಸುಬೆಳಕಿನಲ್ಲಿ ನಗರವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ತೆರಳುವುದಾಗಿ ಹೇಳಿದನು. ಫಾತಿಮಳೂ ಹುಸೇನಖಾನನೂ ಬಹಳ ಹೊತ್ತು ಮಾತನಾಡಿದರು. ಹುಸೇನಖಾನನಿಗೆ ಈಗ ಈ ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿರುವ ಬಂಧುವೆಂದರೆ ಫಾತಿಮಾ ಬೇಗಂ ಒಬ್ಬಳೇ ! ನೋಡಿ ! ಬೇಗಂಸಾಹೇಬ್ ! ನಾನು ಒಂದು ಮಹತ್ಕಾ

ಕೃವನ್ನು ಸಾಧಿಸಿದಲ್ಲದೇ ಸುಲ್ತಾನರಿಗೆ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷವಾದ ಒಂದು ಪೆಟ್ಟು ಕೊಟ್ಟ ಲ್ಲದೇ ನಿಮಗೆ ಮುಖ ತೋರಿಸುವುದಿಲ್ಲ! ಈ ಮಹಮ್ಮದಾಲಿಯವರ ಗೋರಿಯ ಮೇಲೆ ಆಣೆ ಇಟ್ಟು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ ಎಂದು ಶಪಥ ಮಾಡಿದನು.

ಫಾತಿಮಾಳು ತನ್ನ ದೃಷ್ಟಿಯನ್ನು ಹುಸೇನಖಾನನಮೇಲೆ ಬೀರಿ ಹುಸೇನ ಖಾನ್ ನೋಡು! ಈ ನಿರ್ವಾಣ ಗೋರಿಯ ಮೇಲೆ ಬರೆದಿರುವ ರಕ್ತಾಕ್ಷರ ಗಳನ್ನು ನೋಡು! ಅದು ಬಡಾಫಕೀರರಿಂದ ಬರೆಯಲ್ಪಟ್ಟ ಬರಹ! ಎಂದು ಉತ್ತೇಜಿಸಿದಳು ಹುಸೇನಖಾನನಿಗೆ ವಿದ್ಯುತ್ ಪ್ರವಾಹವು ಹರಿದಂತಾಯಿತು. ಫಾತಿಮಳ ಆ ದೃಷ್ಟಿಯು ಹೃದಯದಲ್ಲಿ ನಾಟಿತು. ಮೈಸೂರಿನ ಖಡ್ಗ ಎಂಬ ಮಾತು ಕಿವಿಯಲ್ಲಿ ಝೇಂಕರಿಸುತ್ತಿತ್ತು! ಫಾತಿಮಳನ್ನು ಬೀಳ್ಕೊಂಡು ಹೊರಟುಹೋದನು.

ಹುಸೇನಖಾನನು ಮೂಡುಬಿದರೆಗೆಸಾಮಾನ್ಯ ಮನುಷ್ಯನಂತೆ ಹೋಗಿ ತಲಪಿದನು. ಇವನು ಊರಿಗೆ ಹೋಗುತ್ತಲೇ ಗೋಪಾಲನ ಅಜ್ಜಿಯ ಮನೆಗೇ ಹೋಗಿ ಇಳಿದನು. ಗೋಪಾಲನ ಅಜ್ಜಿಯು ಆದರದಿಂದ ಉಪ ಚರಿಸಿದಳು. ಮೂರನೆಯದಿನ ಊರಿನಲ್ಲಿ ನಾಲ್ಕು ಜನ ದೊಡ್ಡ ಮನುಷ್ಯ ರನ್ನು ಕಂಡನು. ಅವರೊಡನೆ ತಾನು ಮೂಡುಬಿದರೆಯಲ್ಲಿಯೇ ವಸತಿ ಮಾಡಲು ಬಂದಿರುವುದಾಗಿ ತಿಳಿಸಿದನು. ಅವರುಗಳು ಬಹಳ ಆದರಿಸಿ ತಮ್ಮ ಕೈಲಾದ ಸಹಾಯ ಮಾಡುವುದಾಗಿ ವಾಗ್ದಾನವಿತ್ತರು. ದಾಯಾ ದಿಗಳನ್ನು ಕರಸಿ ಭಕ್ಷಿಯ ಸ್ವತ್ತನ್ನು ಅವನಿಗೆ ಬಿಟ್ಟು ಕೊಡಬೇಕೆಂದು ಪಂಚಾಯಿತಿ ಮಾಡಿದರು. ದಾಯಾದಿಗಳಲ್ಲೊಬ್ಬನು ಗಣ್ಯಮನುಷ್ಯನಾಗಿ ದ್ದನು. ಅವನು ಹುಡುಗನು ಗಟ್ಟಿಗನಾಗಿ ಕಾಣುತ್ತಾನೆ. ತನ್ನ ಮಗಳನ್ನು ಇವನಿಗೆ ಕೊಟ್ಟರೆ-ಒಳ್ಳೇ ವರಸಾಮ್ಯ! ಎಂದುಕೊಂಡು ಇವನ ಕಡೆ ಮಾತ ನಾಡಿದನು. ಎಲ್ಲರೂ ಒಪ್ಪಿದರು. ಅಲ್ಲಿದ್ದ ಆಸ್ತಿಯು ಅಷ್ಟರಲ್ಲೇ ಇತ್ತು! ಊರು ಹೊರಗೆ ಒಂದು ತೋಟ!, ಆ ತೋಟದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಮುರುಕು ಮನೆ, ಸ್ವಲ್ಪ ಗದ್ದೆ ಇಷ್ಟೇ ಇದ್ದದ್ದು. ಅದನ್ನೆಲ್ಲಾ ಇವನಿಗೆ ವಹಿಸಿದರು. ಪಕ್ಕದ ಲ್ಲಿಯೇ ಒಂದು ಜೈನರ ಬಸ್ತಿ ಇತ್ತು. ಆ ತೋಟ ಗದ್ದೆ ಎಲ್ಲಾ ಬಸ್ತಿಗೆ ಸೇರಿದ್ದೆಂದು ಜಗಳವಿತ್ತು! ಆ ಸ್ವತ್ತು ಭಕ್ಷಿಯದೇನೋ ಹೌದು! ಬಸ್ತಿಯ ಜಗಳವಿದೆ. ಇವನೇ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಲಿ! ಎಂದು ದಾಯಾದಿಗಳು ಬಿಟ್ಟು ಕೊಟ್ಟರು. ಹುಸೇನಖಾನನು ತನ್ನ ಹೆಸರನ್ನು ಯಾರಿಗೂ ತಿಳಿಸಲೇ ಇಲ್ಲ.

ಇವನು ಹಿಂದೆ ಈ ಊರಿನಲ್ಲಿದ್ದಾಗ "ಚೋಟಾ" ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತಿದ್ದರು. ಈಗ ದೊಡ್ಡವನಾಗಿದಾನೆ. ಎಲ್ಲರೂ "ಚೋಟಾಭಕ್ಷಿ" ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಈ ಚೋಟಾಭಕ್ಷಿಗೆ ಗೋಪಾಲನೊಬ್ಬನು ಎಡಬಿಡದ ಶಿಷ್ಯ! ಚೋಟಾಭಕ್ಷಿಯ ನಡೆನುಡಿಗಳು-ವ್ಯವಹಾರಗಳು ಎಲ್ಲಾ ಹಿಂದುಗಳಂತೆ ಇತ್ತು! ಹಿಂದೂಗಳೂ ಮುಸಲ್ಮಾನರೂ ಇವನನ್ನು ಪ್ರೀತಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಈ ಊರಿನಲ್ಲಿ ಭಕ್ಷಿಯು ಗಣ್ಯವ್ಯಕ್ತಿಯಲ್ಲ. ಸರ್ವಸಾಧಾರಣ ವ್ಯಕ್ತಿ! ಭಕ್ಷಿಯೂ ಗೋಪಾಲನೂ ಸೇರಿ ನಾಲ್ಕು ಜನ ಕೆಲಸಗಾರರನ್ನಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಆ ಮುರುಕು ಮನೆಯನ್ನೆಲ್ಲಾ ರಿಪೇರಿ ಮಾಡಿದರು. ಈಗ ಆ ತೋಟದ ಮನೆಯು ಮುದ್ದಾದ ಅಚ್ಚುಗಟ್ಟಾದ ಮನೆ! ಭಕ್ಷಿಯು ಬಸ್ತಿಯ ಯಜಮಾನರನ್ನು ಹೋಗಿ ನೋಡಿದನು. ತನ್ನ ಗದ್ದೆಯನ್ನು ಬಸ್ತಿಗೆ ಬಿಟ್ಟು ಕೊಡುವುದಾಗಿ ಹೇಳಿದನು. ಅವರು ಸಂತೋಷದಿಂದ ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡರು. ಅಲ್ಲಿಗೆ ಬಸ್ತಿಯ ಜಗಳವು ಬಗೆ ಹರಿದುಹೋಯಿತು. ಇದು ಮುಸಲ್ಮಾನರಿಗೆ ಇಷ್ಟವಿಲ್ಲ. ಆದರೂ ಅವನ ಸ್ವತ್ತು ಅವನು ಕಳಕೊಂಡರೆ ನಮಗೇನು ಅಂದುಕೊಂಡರು! ಭಕ್ಷಿಯು ಊರುಬಾಗಿಲಿನಲ್ಲಿ ಒಂದು ಕುಲುಮೆಯನ್ನಿಟ್ಟನು. ಇಬ್ಬರು ಕಮ್ಮಾರರನ್ನೂ ಇಬ್ಬರು ಬಡಗಿಗಳನ್ನೂ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡನು. ಅವರ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿ ಭಕ್ಷಿಯೂ ಗೋಪಾಲನೂ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಸಣ್ಣಪುಟ್ಟ ಕೆಲಸಗಳು ಬೇಕಾದಷ್ಟು ಬರುತ್ತಿದ್ದುವು. ಭಕ್ಷಿಯು ಕೆಲಸಗಾರರಿಗೆ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಮಜೂರಿ ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದನು. ಬಂದ ಲಾಭದಲ್ಲಿ ಗೋಪಾಲನಿಗೆ ಸಮಭಾಗ ಹಂಚಿಕೊಡುತ್ತಿದ್ದನು. ಗೋಪಾಲನಿಗೆ ತಾನು ಅಷ್ಟು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವುದು ನ್ಯಾಯವಲ್ಲವೆಂದು ತೋರುತ್ತಿತ್ತು. ಭಕ್ಷಿಯು ಬಲವಂತ ಮಾಡಿ ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದನು.

ಈ ಸಮಯಕ್ಕೆ ಸರಿಯಾಗಿ ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಕ್ಷಾಮವು ಬಂದಿತ್ತು. ಬಡಬಗ್ಗರಿಗೆ ತಿನ್ನುವುದಕ್ಕಿಲ್ಲ. ಕೂಲಿನಾಲಿಗಳು ಸಿಕ್ಕುವುದಿಲ್ಲ. ಪೇಟೆಯಲ್ಲಿ ವ್ಯಾಪಾರವಿಲ್ಲ. ಕೆಲವರು ವರ್ತಕರು ತಮ್ಮ ಮನೆಯ ಕಣಜದಲ್ಲಿ ಸ್ವಲ್ಪ ದವಸದ ದಾಸ್ತಾನು ಇಟ್ಟುಕೊಂಡಿದಾರೆ. ಐಶ್ವರ್ಯವಂತರಿಗೆ ತಿನ್ನುವುದಕ್ಕಿದೆ. ಅವರಲ್ಲಿ ಹಣವಿದೆ. ದಾಸ್ತಾನು ಇದೆ. ಜನರೆಲ್ಲರೂ ಕೈಕಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಕ್ಷಾಮದ ಸ್ವರೂಪವು ವಿಚಿತ್ರವಾದುದು. ಅದು ಬರುವಾಗ ಬೇಸಿಗೆಯಕಾಲದ ಬಿಸಿಲಿನಂತೆ ಸ್ವಲ್ಪ ಸ್ವಲ್ಪ ಏರುತ್ತ ಬರುತ್ತದೆ. ಕೊನೆ

ಕೊನೆಗೆ ದೇಶವನ್ನೆಲ್ಲಾ ಆವಹಿಸಿ ಕಾಡುಕಿಚ್ಚಿನಂತೆ ಸುಡುತ್ತದೆ. ಕ್ಷಾಮದ ಬಿಸಿಯು ಮೆಲ್ಲಮೆಲ್ಲಗೆ ಏರುತ್ತ ಬಂತು.

ಭಕ್ಷಿಯು ಸುತ್ತಮುತ್ತಲಿನ ಊರುಗಳಿಗೆಲ್ಲಾ ಹೋಗಿ ಬರುತ್ತಿದ್ದನು. ಹಳ್ಳಿಗಳ ಕಡೆ ತಿರುಗುತ್ತಿದ್ದನು. ಎಲ್ಲ ಕಡೆಯೂ ಕ್ಷಾಮದ ಬೇಗೆಯು ಆವರಿಸುತ್ತಿರುವುದು ಅವನ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಕಟ್ಟಿದಂತೆ ಆಗಿತ್ತು. ಎಲ್ಲ ಕಡೆಯೂ ಯುವಕರನ್ನು ನೋಡುತ್ತಿದ್ದನು. ಅವರ ಮುಖವು ನಿಸ್ತೇಜಸ್ಕವಾಗಿರುವುದನ್ನು ನೋಡಿ ಪರಿತಪಿಸುತ್ತಿದ್ದನು. ಒಂದು ದಿನ ಒಂದು ಹಳ್ಳಿಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ಘಟನೆಯು ನಡೆಯಿತು. ಒಂದು ಅಂಗಡಿಯ ಮುಂದೆ ದೊಡ್ಡ ಗುಂಪು ಸೇರಿತ್ತು. ಭಕ್ಷಿಯು ಅದೇನೆಂದು ಇಣಿಕಿ ನೋಡಿದನು. ಆಜಾನುಬಾಹುವಾದ ತರುಣನೊಬ್ಬನು ಒಬ್ಬ ಅಂಗಡಿಯ ವರ್ತಕನೊಡನೆ ಜಗಳವಾಡುತ್ತಿದ್ದನು. ಅಷ್ಟೊಂದು ಗುಂಪಿನಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬರೂ ಜಗಳವನ್ನು ತಣಿಸಲು ಹೋಗಲಿಲ್ಲ. ಎಲ್ಲರೂ ತಮಾಷೆ ನೋಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಅವರವರೇ ಗುಂಪು ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡು ಇವನದು ನ್ಯಾಯ ! ಅವನದು ನ್ಯಾಯ ಎಂದು ಮಾತನಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದರು. ಯುವಕನಿಗೆ ಬಹಳ ಕೋಪ ಬಂದಿತ್ತು. ಅಪಮಾನವಾಗಿತ್ತು. ವರ್ತಕನಿಗೂ ರೇಗಿತ್ತು. ಅವನು ಯುವಕನ ಕೈ ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು ಏನೋ ! ಸುಲ್ತಾನೀ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ತುರುಕರಿಗೆ ಎದುರೇ ಇಲ್ಲವೆಂದು ಕೊಂಡಿದೀಯೋನೋ! ಎಂದು ಒಂದೇಟು ಕೊಟ್ಟನು. ಯುವಕನ ಕೋಪವು ಮೇರೆಮೀರಿತು. ಏನೋ ! ಕಾಫರ ! ಸುಲ್ತಾನರ ಹೆಸರೆತ್ತುವಷ್ಟು ಕೊಬ್ಬಿ ಹೋಗಿದಿ ಎಂದು ಹೇಳಿ ಸೊಂಟದಲ್ಲಿದ್ದ ಬಾಕನ್ನು ಸೆಳೆದು ಆ ವರ್ತಕನ ಕುತ್ತಿಗೆಗೆ ಇರಿಯುವುದಕ್ಕೆ ಹೋದನು. ಭಕ್ಷಿಯು ಚಟ್ಟನೆ ಹಾರಿ ಆ ಯುವಕನ ಕೈಯನ್ನು ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ ಹಿಡಿದುಕೊಂಡನು. ಆ ಯುವಕನಿಗೆ ಕೋಪ ಬಂತು. ಭಕ್ಷಿಯ ಮೇಲೆ ಜಗಳಕ್ಕೆ ತಿರುಗಿ ಭಕ್ಷಿಯನ್ನೇ ತಿವಿಯುವುದಕ್ಕೆ ಹೋದನು. ಭಕ್ಷಿಯು ಒಂದೇಟು ಕೊಟ್ಟು ಅವನನ್ನು ನೆಲಕ್ಕೆ ಉರುಳಿಸಿ ಆ ಬಾಕನ್ನು ಕಿತ್ತುಕೊಂಡನು. ಅಲ್ಲಿದ್ದ ಜನರೆಲ್ಲರೂ ಭಕ್ಷಿಯು ಎಷ್ಟು ಗಟ್ಟಿಗ ಎಂದು ಮೆಚ್ಚಿದರು. ಭಕ್ಷಿಯು ವರ್ತಕನನ್ನು ಜಗಳದ ಕಾರಣವೇನೆಂದು ಕೇಳಿದನು. ಅವನು ಆ ಯುವಕನು ತನಗೆ ಮೂರು ರೂಪಾಯಿ ಕೊಡಬೇಕೆಂದೂ ಎಷ್ಟು ಕೇಳಿದರೂ ಸತಾಯಿಸುತ್ತಾನೆಂದೂ, ರೇಗಿಕೊಂಡು ಹೇಳಿದನು. ಭಕ್ಷಿಯು ನಗುತ್ತಾ ಸೊಂಟದಿಂದ ತೆಗೆದು ಮೂರು ರೂಪಾಯಿ

ಕೊಡುವುದಕ್ಕೆ ಹೋದನು. ಶೆಟ್ಟಿಯು ಇಲ್ಲಾ ಸಾಹೇಬರೇ! ನಾನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವುದಿಲ್ಲ. ಅವನೇ ಕೊಡುತ್ತಾನೆ. ಎಂದಾದರೂ ಕೊಡಲಿ! ಧಾಂಡಿಗ! ಸಂಪಾದಿಸಿ ಕೊಡಲಾರನೆ. ಇನ್ನು ದೇವರಾಣೆ ಅವನನ್ನು ಕೇಳುವುದಿಲ್ಲ ಹೋಗಿ! ಎಂದನು. ಭಕ್ಷಿಯು ಬಲವಂತ ಮಾಡಿ ರೂಪಾಯಿ ಕೊಟ್ಟನು. ಶೆಟ್ಟಿಯು ತೆಗೆದಿಟ್ಟುಕೊಂಡನು. ಅಲ್ಲಿಗೆ ಮುಗಿಯಿತು ಜಗಳ! ಯುವಕನು ಮರ ಮರನೆ ಭಕ್ಷಿಯನ್ನು ನೋಡುತ್ತ ನಿಂತಿದ್ದನು. ಭಕ್ಷಿಯು ನಗುತ್ತಾ "ಬಾ! ತಮ್ಮ ಮನೆಗೆಹೋಗೋಣ! ಎಂದನು. ಯುವಕನು ಅವನ ಹಿಂದೆ ಹೋದನು

ಭಕ್ಷಿ-ಯುವಕನೇ ನಿನ್ನ ಹೆಸರೇನು?

ಯುವಕ-ನನ್ನ ಹೆಸರು ಇಮಾಂ!

ಏನು ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಿ?

ಏನೂ ಕೆಲಸ ಸಿಕ್ಕುವುದಿಲ್ಲ! ಒಳ್ಳೆಯದು! ನಾನು ಕೆಲಸ ಕೊಡುತ್ತೇನೆ ಬರುವಿಯಾ?

ಇಲ್ಲ! ನೀನು ಹರಾಂ ಮುಸಲ್ಮಾನರಿಗೆ ಅವಮಾನ ಮಾಡಿದ್ದಿ!

ನಾನೇನು ಅವಮಾನ ಮಾಡಿದೆ!?

ಆ ಶೆಟ್ಟಿ-ಮುಸಲ್ಮಾನರನ್ನು ಬಯ್ಯುತ್ತಿದ್ದರೆ ಸುಲ್ತಾನರನ್ನು ಅಲ್ಲಗಳೆಯುತ್ತಿದ್ದರೆ ಅವನಿಗೆ ದುಡ್ಡು ಕೊಟ್ಟು ಸಲಾಂ ಹೊಡದೆ! ನನ್ನನ್ನೇ ತಪ್ಪಿಗೆ ಗುರಿ ಮಾಡಿದೆ.

ನಿನಗೆ ಅಷ್ಟೊಂದು ಮತಾಭಿಮಾನವಿದೆಯೆ? ನೀನು ಅಂಥಾ ಸುಲ್ತಾನರ ಭಕ್ತನೆ. ಅಲ್ಬತ್ ಕಾಣುವುದಿಲ್ಲವೇ? ನಿನಗೆ!

ಸರಿ! ನೀನು ಸುಲ್ತಾನರ ಫೌಜಿನಲ್ಲಿ ಹೋಗಿ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಸೇರಬಾರದೇಕೆ?

ಬಹಳ ಪ್ರಯತ್ನಮಾಡಿದ. ಕೆಲಸ ಸಿಕ್ಕಲಿಲ್ಲ. ಅಲ್ಲಿ ಲಂಚ ಕೊಡಬೇಕು. ನನ್ನಲ್ಲಿ ಹಣವಿಲ್ಲ!

ಆಹಾ! ಲಂಚ ಕೊಡಬೇಕು ಹಣವಿಲ್ಲ ಕೆಲಸವಿಲ್ಲ! ನೀನು ಸುಲ್ತಾನರ ಭಕ್ತ! ಹೋಗಲಿ ನನಗೇಕೆ ಆ ಮಾತು! ಲಂಚವಿಲ್ಲ ರುಸುವತ್ತಿಲ್ಲ. ನಾನು ಕೆಲಸ ಕೊಡುತ್ತೇನೆ ಬಾ!

ಎಷ್ಟು ಸಂಬಳ ಕೊಡುತ್ತಿ?

ಫೌಜುದಾರಿ ಕೆಲಸದ ಎರಡರಷ್ಟು!

ನಿನ್ನಲ್ಲಿಯೇ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಸೇರುತ್ತೇನೆ.

ಹಾಗೆಯೇ ಇಬ್ಬರೂ ಮಾತನಾಡುತ್ತಾ ಮುಂದೆ ಹೋದರು!

ಇಮಾಂ! ನೀನು ಇಷ್ಟು ಪುಷ್ಟ ಕಟ್ಟಿನ ತರುಣನಾಗಿದ್ದಿ. ತೇಜಸ್ವಿಯಾಗಿದ್ದಿ. ಇದುವರೆಗೂ ಏನೂ ಕಸಬು ಕಲಿತಿಲ್ಲವೆ?

ಎಲ್ಲಾ ಆಯಿತು! ನಾನು ಬಟ್ಟೆಗಳನ್ನು ಹೊಲಿಯುತ್ತಿದ್ದೆ. ಸ್ವಲ್ಪ ಬಟ್ಟೆಗಳನ್ನಿಟ್ಟು ಮಾರಾಟ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದೆ. ಎಲ್ಲಾ ಹೋಯಿತು ಪಾಪರಾದೆ!

ಏಕೆ! ಪಾಪರಾದೆ!

ಕಾಣುವುದಿಲ್ಲವೆ? ಬರಗಾಲ! ಬಟ್ಟೆಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ಮಾರಿ ಮಾರಿ ತಿಂದು ಬಿಟ್ಟೆ! ಈಗ ಬಟ್ಟೆಗಳೂ ಇಲ್ಲ. ಮಾರಾಟವೂ ಇಲ್ಲ! ಹೊಟ್ಟೆಗೆ ಮೊದಲೇ ಇಲ್ಲ!

ನಾನು ಬಂಡವಾಳ ಕೊಡುತ್ತೇನೆ ನೀನು ವ್ಯಾಪಾರಮಾಡು!

ಅದೆಲ್ಲಾ ನಡೆಯುವುದಿಲ್ಲ ಈ ಕಾಲವಲ್ಲಿ ವ್ಯಾಪಾರಸಾಪಾರ ಒಂದೂ ಸಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ನೀನು ಇಂದು ಬಂಡವಾಳ ಕೊಟ್ಟರೆ ನಾಳೆ ಈ ಶೆಟ್ಟಿಯಂತೆ ಬೀದಿಗೆಳೆಯುತ್ತಿ! ಮರ್ಯಾದೆಯಿಂದ ಬದುಕುವಂತಿಲ್ಲ! ನನಗೆ ಎರಡು ಹೊತ್ತು ಒಳ್ಳೇ ಊಟ ಕೊಡು! ಅಂಗರೇಕುಗಳನ್ನು ಕೊಡು! ನೀನು ಹೇಳಿದ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ. ಇವತ್ತು ಭಂಡಾರವನ್ನು ಲೂಟೀ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಬರುವಂತೆ ಹೇಳು! ಮಾಡುತ್ತೇನೆ. ನಾನು ಅಂಥಾ ಸ್ವಾಮಿ ಭಕ್ತ! ಪರೀಕ್ಷೆ ಮಾಡಿ ನೋಡು!

ಭಕ್ತಿಗೆ ಸಂತೋಷವಾಯಿತು! ಬಾ! ನನ್ನ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿ! ಎಂದು ಮನೆಗೆ ಕರದುಕೊಂಡು ಹೋದನು. ಅವನಿಗೂ ಊಟಕ್ಕೆ ಬಡಿಸಿ ತಾನೂ ಊಟ ಮಾಡಿದನು. ಊಟವಾಗುತ್ತಲೇ ಇಮಾಂ! ಭಕ್ತಿಯನ್ನು ಕುರಿತು! ಇದೇನು ಖಾವಿಂದ್ ನಿಮಗೆ ಸಂಸಾರವಿಲ್ಲವೋ! ನೀವೇ ಅಡಿಗೆ ನೀವೇ ಊಟ!

ಹೌದು! ಇಮಾಂ! ನನಗೆ ಸಂಸಾರವಿಲ್ಲ! ನಾನು ಒಬ್ಬಂಟಿಗ!

ನಾನೂ ಹಾಗೆಯೇ! ನನಗೂ ಏನೂ ಇಲ್ಲ! ಮರ್ಯಾದೆಯಾಗಿ ಬದುಕಬೇಕು ಅಷ್ಟೆ! ನನಗೇನು ಕೆಲಸ ಖಾವಿಂದ್!

ಕೆಲಸ ಕೊಡುತ್ತೇನೆ. ನನ್ನ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿರು!

ಮೂರನೆಯ ದಿನ ಊರು ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿರುವ ಬಸ್ತಿಯ ಬಾಗಿಲಿನಲ್ಲಿ ಒಂದು ಚಿಕ್ಕ ಬಟ್ಟೆಯಂಗಡಿಯನ್ನು ತೆರೆದನು. ಅಲ್ಲಿ ಇಮಾಂನನ್ನು ಇಟ್ಟು ಇಮಾಂ! ಈ ಅಂಗಡಿಯು ನನ್ನದು. ನೀನು ಇಲ್ಲಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡು. ನಾನು ಸಂಬಳ ಕೊಡುತ್ತೇನೆ. ನಿನಗೆ ಲೆಖ್ಖ ಇಡುವುದಕ್ಕೆ ಬರುತ್ತದೇನು?

ಲೆಖ್ಖ! ಬರುವುದಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಎಲ್ಲಾ ಕರಾರ್ವಾಕ ಒಂದು ಕಾಸು ಅಪೋಹವಿಲ್ಲ! ವ್ಯತ್ಯಾಸ ಬಂದರೆ ತಲೆ ಹಾರಿಸಿಬಿಡಿ!

ಕೆಲವು ದಿನಗಳಲ್ಲಿಯೇ, ಈ ಇಮಾಮುಸು ಪ್ರಾಣಕ್ಕೆ ಪ್ರಾಣಕೊಡುವ ಭಕ್ತನಾದನು.

ಎರಡು ತಿಂಗಳುಗಳಲ್ಲಿ ಭಕ್ಷಿಯು ಒಂದು ನೂರು ಜನ ಯುವಕರನ್ನು ತಯಾರು ಮಾಡಿದನು. ಇದರಲ್ಲಿ ಹತ್ತು-ಹತ್ತು ಜನರಿಗೆ ಒಂದೊಂದು ತುಕಡಿ! ಅವರುಗಳು ಒಬ್ಬೊಬ್ಬರಿಗೆ ಪ್ರಾಣ ಪ್ರಾಣ ಸ್ನೇಹ. ಒಂದೊಂದು ಕೆಲಸದಲ್ಲಿಯೂ, ಆ ತುಕಡಿಯಲ್ಲಿ ಒಂಬತ್ತು ಜನರು ಮಡಿದುಹೋದರೂ ಹತ್ತನೆಯವನು ಗೆಲ್ಲಬೇಕು. ಇಲ್ಲವೇ ಹತ್ತು ಜನರೂ ಸಾಯಬೇಕು. ಅಂತಹ ಸ್ನೇಹ! ಅಂತಹ ಒಗ್ಗಟ್ಟು! ಇಂತಹ ದಳಗಳನ್ನು ಸಿದ್ಧಮಾಡಿದನು. ಇವರೆಲ್ಲರಿಗೂ ಭಕ್ಷಿಯು ದುಡ್ಡು ಕೊಡುತ್ತಾನೆ. ಯಾವ ಯಾವದೋ ಮಾರ್ಗಗಳಲ್ಲಿ ಇವರೆಲ್ಲರಿಗೂ ದುಡ್ಡು ಬರುತ್ತೆ. ದುಡ್ಡು ಬರುವ ಮಾರ್ಗಗಳು ಯಾರಿಗೂ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ! ಆದರೆ ಎಲ್ಲರೂ ಭಕ್ಷಿಯ ಭಕ್ತರು ಭಕ್ಷಿಯ ಕುಲುಮೆ ಯಲ್ಲಿ ಉಳಿ ಬಾಚಿ ಕತ್ತಿ ಕುಡುಗೋಲು ಗುಳ ಇಂಥಾ ಅನೇಕ ಉಪಯುಕ್ತ ವಾದ ಪದಾರ್ಥಗಳು ತಯಾರಾಗುತ್ತವೆ. ಬಹಳ ಬಾಳಿಕೆ ಬರುತ್ತವೆ. ಬಹಳ ಹದವಾಗಿವೆ ಎಂದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ಈಗ ಈ ಕುಲುಮೆಯಲ್ಲಿ ಅನೇಕರು ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಅವರೆಲ್ಲರೂ ಹೊರಗಡೆ ಮಜೂರಿ ಕೆಲಸಗಾರ ರಾದರೂ ಒಳಗೆ ಭಕ್ಷಿಯ ಗುಂಪುಗಳಿಗೆ ಸೇರಿದವರು. ಭಕ್ಷಿಯೂ ಗೋಪಾಲನೂ ಈ ಕುಲುಮೆಯಲ್ಲಿ ಸರ್ವದಾ ಕೆಲಸಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಭಕ್ಷಿಯು ಒಂದು ವಿಧವಾದ ಬಾಕುಗಳನ್ನು ತಯಾರ್ಮಾಡಲು ಆರಂಭಿಸಿದನು. ಪ್ರತಿದಿನವೂ ಈ ಬಾಕುಗಳು ೫-೬ ಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ತಯಾರಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಅದಕ್ಕೆ ಭಕ್ಷಿಯ ಮನೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಹದಕೊಡುತ್ತಾನೆ. ಅವುಗಳು ಎಲ್ಲಿಯೋ ಮಾಯವಾಗಿ ಹೋಗುತ್ತವೆ. ಗುಂಪು ಗುಂಪಾಗಿ ಅಲೆಯುವ ಯುವಕರ ಹತ್ತಿರವೆಲ್ಲಾ ಇಂಥದು ಒಂದೊಂದು ಬಾಕು ಇದೆ. ಮೊಹರಂ ಹಬ್ಬದಲ್ಲಿಯೂ, ನವರಾತ್ರಿ

ಯಲ್ಲಿಯೂ ಈ ಯುವಕರು ಕರಿಯ ಚಡ್ಡಿಗಳು, ಕೆಂಪು ಅಂಗಿಗಳು ಆಕಾಶ ಬಣ್ಣದ ಕುಚ್ಚಿನ ರುಮಾಲುಗಳನ್ನು ಧರಿಸಿಕೊಂಡು ಚರ್ಮದ ನಡುಕಟ್ಟು ಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡು ಪದಗಳನ್ನು ಹಾಡುತ್ತಾ ಉತ್ಸವಗಳನ್ನುಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಈ ದಿರಸುಗಳೆಲ್ಲಾ ಇಮಾಂ ತಯಾರು ಮಾಡಿದ್ದು. ಇಂತಹ ನೂರಾರು ಗುಂಪುಗಳು ದಕ್ಷಿಣ ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲೆಲ್ಲಾ ಇದೆ. ಭಕ್ಷಿಯ ಹೆಸರು ಎಲ್ಲೆಲ್ಲಿಯೂ ಇದೆ. ಈ ಭಕ್ಷಿಯು ಯಾರೆಂಬುದನ್ನು ಯಾರೂ ಅರಿಯರು !

ಭಕ್ಷಿಯು ಐಶ್ವರ್ಯವಂತನಂತೆ ಕಾಣುವುದಿಲ್ಲ. ಕುಲುಮೆಯ ಮೇಸ್ತ್ರಿ ! ಸಣ್ಣ ಬಟ್ಟೆಯಂಗಡಿಯ ಮಾಲೀಕ. ಅವನ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಹೆಂಡರಿಲ್ಲ. ಮಕ್ಕಳಿಲ್ಲ ಆಳುಕಾಳುಗಳಿಲ್ಲ. ಬಂದ ಹಣದಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಹೊಟ್ಟೆ ಬಟ್ಟೆಗಳಿಗಿಟ್ಟು ಕೊಂಡು, ಮಸೀದಿಗಳಲ್ಲಿ—ಲಂಗರುಖಾನೆಗಳಲ್ಲಿ ದಾನಮಾಡಿಬಿಡುತ್ತಾನೆ. ಆದರೂ "ಭಕ್ಷಿಯು ದುಡ್ಡುಕೊಡುತ್ತಾನೆ. ಭಕ್ಷಿಯು ದುಡ್ಡು ಕೊಡುತ್ತಾನೆ" ಎಂಬ ವದಂತಿಯು ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲೆಲ್ಲಾ ಹರಡಿದೆ. ಅವನ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಕಟ್ಟು ಕಥೆಗಳನ್ನು ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಮಾತನಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ಆ ಮನೆಯನ್ನು ಕಟ್ಟುವಾಗ ಭಕ್ಷಿಗೆ ಕೊಪ್ಪರಿಗೆ ಸಿಕ್ಕಿತು ಎಂದು ಅನೇಕರು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಆ ಊರಿನಲ್ಲಿ ಊರಿನ ಹೊರಗೆ ಹಾಳು ಮಂಟಪದಲ್ಲಿರುವ ಫಕೀರನೊಬ್ಬನು ಚಿನ್ನವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಾನೆ. ಭಕ್ಷಿಯು ಆ ಫಕೀರನ ಭಕ್ತ. ಆ ಫಕೀರನು ಪ್ರತಿದಿನವೂ ಎರಡು ಕೋಳಿಯ ಮೊಟ್ಟೆಗಳಷ್ಟು ಗಾತ್ರ ಚಿನ್ನವನ್ನು ಕೊಡು ತ್ತಾನೆ ಎಂದು ಕೆಲವರು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಇದೆಲ್ಲಾ ಊರಿನ ಕಥೆಗಳು. ಒಂದು ಊರಿನಲ್ಲಿ ಒಂದು ವಿಧ. ಮತ್ತೊಂದೂರಿನಲ್ಲಿ ಇನ್ನೊಂದು ವಿಧ ಕಥೆಗಳು ಹಬ್ಬಿವೆ. ಇದೆಲ್ಲಾ ಫೌಜುದಾರ್ ಕುತುಬುದ್ದೀನರವರಿಗೆ ಮುಟ್ಟಿಲ್ಲ.

ಜಂಗಮರ ಹಾವಳಿ

ಕಾರ್ಕಳವು ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಮುಖ್ಯಸ್ಥಳ. ಈ ದಿನ ಈ ಕಾರ್ಕಳ ಪೇಟೆಯಲ್ಲಿ ಬಲು ಗದ್ದಲ. ಬಹಳ ಸಡಗರ ಊರೆಲ್ಲಾ ತಳಿರು ತೋರಣಗಳಿಂದ ಅಲಂಕೃತವಾಗಿದೆ ಕಛೇರಿಯವರಿಗೆಲ್ಲಾ ಬಲು ಓಡಾಟ! ಇಂದು ಫೌಜುದಾರ್ ಕುತುಬುದ್ದೀನರು ಈ ಊರಿಗೆ ಬರುತ್ತಾರೆ. ಈ ದಿನ ಜಮಾಬಂದಿ! ಫೌಜುದಾರರು ಎಲ್ಲಾ ಸಲ್ತ್ರ್ಯಸೊಡನೆ ಬಂದಿದ್ದಾರೆ. ಸುಲ್ತಾನರೇ ಬಂದರೆ ಎಷ್ಟು ಅಟ್ಟಹಾಸವೋ ಅಷ್ಟು ಅಟ್ಟಹಾಸವೂ ಇದೆ. ಹತ್ತಾರು ಮಂದಿ ದೊಡ್ಡ ಮನುಷ್ಯರು ಸರ್ಕಾರಿ, ಹಣವನ್ನು ಕಟ್ಟಿಬಿಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಬಡವರೆಲ್ಲಾ ಬರೀ ಕೈಲಿ ಬಂದಿದ್ದಾರೆ. ಬರಗಾಲ! ಏನು ಕೊಟ್ಟಾರು! ಎಲ್ಲಾ ವಿಚಾರಣೆಯಾಯಿತು. ಕೊನೆಗೆ ಕುತುಬುದ್ದೀನರು ನಿಮ್ಮ ಊರಿನ ಜಮಾಬಂದಿಯು ಪೂರ್ತಿಯಾಗದಿದ್ದರೆ ನಿಮ್ಮ ಊರಿಗೇ ಅಗೌರವ! ಯಾರಾದರೂ ವಹಿಸಿಕೊಂಡು ಸರ್ಕಾರದ ಹಣ ಕಟ್ಟಿಬಿಟ್ಟರೆ ಬಹಳಗೌರವ! ಎಂದು ಹೇಳಿದರು. ದೊಡ್ಡ ಮನುಷ್ಯರೆಲ್ಲರೂ ಅದನ್ನೇ ಪುಷ್ಟೀಕರಿಸಿದರು. ಧರಣಯ್ಯನವರು ಮುಂದೆ ಬಂದು ಒಂದು ಲಕ್ಷ ರೂಪಾಯಿಗಳನ್ನು ನಾನೇ ಕೊಟ್ಟುಬಿಡುತ್ತೇನೆ. ನೀವುಗಳೆಲ್ಲಾ ಒಂದೆರಡು ತಿಂಗಳಲ್ಲಿ ಕೊಟ್ಟುಬಿಡಬೇಕು. ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಜಮೀನೆಲ್ಲಾ ನನಗೇ ವಹಿಸಿಬಿಡಬೇಕು. ಅದಕ್ಕೆ ನೀವು ಒಪ್ಪದಿದ್ದರೆ ಸರ್ಕಾರವೇ ಖುದ್ದು ಬಂದಿದೆ. ಎಲ್ಲರ ಮನೆಯನ್ನೂ ಝಪ್ತಿ ಮಾಡಿಬಿಡಲಿ! ಎಂದು ಖಡಾಖಂಡಿತವಾಗಿ ಹೇಳಿದರು! ದೊಡ್ಡವರೆಲ್ಲಾ ನ್ಯಾಯ! ನ್ಯಾಯ! ಎಂದರು. ಫೌಜುದಾರರಿಗೆ ಒಂದು ಲಕ್ಷ ರೂಪಾಯಿಗಳನ್ನು ಒಪ್ಪಿಸುವುದಾಗಿ ಮಾತುಕೊಟ್ಟರು. ಕುತುಬುದ್ದೀನರು ಧರಣಯ್ಯನವರಿಂದ ಈ ಊರಿಗೇ ಗೌರವಬಂತು! ಊರಿಗೆ ಒಬ್ಬೊಬ್ಬರು ಇಂಥವರು ಇರಬೇಕು. ಎಂದು ಶ್ಲಾಘಿಸಿದರು.

ಬಡಜನರೆಲ್ಲಾ ಬಂದು ಬರಗಾಲ ಬಂದಿದೆ ತಿನ್ನುವುದಕ್ಕಿಲ್ಲ ಎಂದು ಫೌಜುದಾರರಲ್ಲಿ ಮೊರೆಯಿಟ್ಟರು. 'ಫೌಜುದಾರರು ಏನು ಮಾಡಲಾದೀತು! ಮಳೆಬೆಳೆ ದೇವರಿಗೆ ಸೇರಿದ್ದು! ಅದಕ್ಕೆ ರಾಜರೇನು ಮಾಡಲಾದೀತು! ದೇವರು ಕೊಡಬೇಕು. ಸುಖವಾಗಬೇಕು ಎಂದು ಹೇಳಿದರು.

ಬ್ರಾಹ್ಮಣನೊಬ್ಬನು ಮುಂದೆ ಬಂದು ಎದೆ ಬಡಿದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾ ಮಹಾಸ್ವಾಮಿ! ಬಡಜನ ಹೊಟ್ಟೆಗಿಲ್ಲದೇ ಸಾಯುತ್ತಿ. ಸರ್ಕಾರದವರು ಏನಾದರೂ ಮಾಡಲೇಬೇಕು ಎಂದು ದಿಟ್ಟತನದಿಂದ ಹೇಳಿದನು. ಎಲ್ಲರೂ ಹೌದು! ಹೌದು! ಎಂದರು. ನೀವು ಸರಿಯಾಗಿ ಹೇಳಿದಿರಿ! ಅಷ್ಟು ತೀರ ಇಲ್ಲದವರಿಗೆ ಸರ್ಕಾರದವರು ಅಂಬಲಿ ಗಂಜಿ ಕಾಸಿಹಾಕಲು ಏರ್ಪಾಡು ಮಾಡುತ್ತೇವೆ ಎಂದು ಫೌಜುದಾರರು ಹೇಳಿದರು. ಕೊನೆಗೆ ಜಾತಿಯ ಮಾತು ಬಂತು! ಫೌಜುದಾರರು ಇದು ಬಲುದೊಡ್ಡ ಪ್ರಶ್ನೆ! ಹಿಂದೂಗಳಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಜಾತಿಗಳಿವೆ. ಒಂದು ಜಾತಿಯವರು ಮುಟ್ಟಿದ್ದು ಮತ್ತೊಂದು ಜಾತಿಯವರು ಉಣ್ಣುವುದಿಲ್ಲ. ಇದಕ್ಕೆ ನಾವು ಕೈ ಹಾಕಿದರೆ ನಮಗೆ ಬಹಳ ಕೆಟ್ಟ ಹೆಸರು. ಅವರ ತಂಟೆಗೆ ನಾವು ಬರಬಾರದು. ನೀವು ನೀವೇ ನಿಮ್ಮ ನಿಮ್ಮ ಜಾತಿಯವರಲ್ಲಿ ಯಾರಿಗೆ ತೀರಾ ಗತಿ ಇಲ್ಲವೋ ಅವರಿಗೆ ಅನ್ನ ಹಾಕಿರಿ! ಎಂದುಬಿಟ್ಟರು. ಕೆಂಪು ದಿರಸಿನ ಯುವಕನೊಬ್ಬನು ಮುಂದೆ ಬಂದು ಫೌಜುದಾರರಿಗೆ ಸಲಾಂ ಮಾಡಿದನು. ಹುಜೂರ್, ಅನ್ನವಿಲ್ಲದೇ ಅನೇಕರು ಸಾಯುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ನಾವು ಅಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲಿ ಭಿಕ್ಷೆಯೆತ್ತಿ ಕಡುಬಡವರಿಗೆ ಗಂಜಿ ಹಾಕುತ್ತಿದ್ದೇವೆ. ಆ ಭಿಕ್ಷವೂ ಸಿಕ್ಕುವುದಿಲ್ಲ. ಈ ದೊಡ್ಡ ದೊಡ್ಡ ಮನುಷ್ಯರೆಲ್ಲರೂ ನಮ್ಮ ಮಾತಿಗೆ ಕಿವಿಗೊಡುವುದೇ ಇಲ್ಲ. ಆ ಸಾಯುವ ಬಡಪ್ರಾಣಿಗಳ ಕಡೆ ತಿರುಗಿ ನೋಡುವುದೂ ಇಲ್ಲ. ತಮ್ಮ ಸನ್ನಿಧಾನಕ್ಕೆ ಬಂದು ಧಾನಧರ್ಮದ ದೊಡ್ಡ ದೊಡ್ಡ ಮಾತುಗಳನ್ನಾಡುತ್ತಾರೆ. ಸರ್ಕಾರದವರೇ ಅನ್ನ ಹಾಕಬೇಕು. ಜನರ ಗುಂಪಿನಿಂದ ಹೌದು! ಹೌದು! ಎಂಬ ಸದ್ದು ಕೇಳಿಸಿತು. ಫೌಜುದಾರರು ಸರ್ಕಾರದವರು ಏನು ಮಾಡಲೂ ಆಗುವುದಿಲ್ಲ. ನೀವೇ ಮಾಡಿರಿ. ಒಳ್ಳೇ ಕೆಲಸ! ಈ ದೊಡ್ಡ ಮನುಷ್ಯರಲ್ಲೆಲ್ಲಾ ತಗ್ಗಿ ನಡೆಯಿರಿ. ಎಲ್ಲರೂ ಸಹಾಯ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ನಾನು ನೂರು ಮುಡಿ ಅಕ್ಕಿಯನ್ನು ಕೊಡಿಸುತ್ತೇನೆ. ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಿರಿ ಎಂದು ಹೇಳಿದರು. ಜನರೆಲ್ಲರೂ ಫೌಜುದಾರರನ್ನು ಕೊಂಡಾಡಿದರು. ಈ ಕೆಂಪು ದಿರಸಿನ ಗುಂಪಿನವರು ಬಡಬಗ್ಗರಿಗೆ ಸೇವೆ ಮಾಡುತ್ತಾರೆಂದು ಫೌಜುದಾರರಿಗೆ ತಿಳಿದಿತ್ತು. ಇವರು ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಬಹು ಜನರಿದ್ದಾರೆ. ಸಮಯ ಬಂದಾಗ ಇವರನ್ನೆಲ್ಲಾ ಸೈನ್ಯಕ್ಕೆ ಸೇರಿಸಿಬಿಡಬಹುದು. ಆದರೂ ಈ ಯುವಕರ ಗುಂಪನ್ನು ನೋಡಿದರೆ ಏನೋ ಸಂದೇಹ!

ಬೆಳಗಾಗುತ್ತಲೇ ಊರಿನಲ್ಲೆಲ್ಲಾ ಗದ್ದಲ! ಎಲ್ಲೆಲ್ಲಿಯೂ ಗುಸುಗುಂಪಲು! ಕಳ್ಳರು ರಾತ್ರಿ ಧರಣೈಯ್ಯನವರ ಮನೆ ಲೂಟಿ ಮಾಡಿದರು. ಕೊಳ್ಳೆ ಹೊಡೆದರು ಎಂದು ಎಲ್ಲರೂ ಗಾಬರಿಯಿಂದ ಮಾತನಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದರು.

“ರಾತ್ರಿ ಧರಣಯ್ಯನವರ ಮನೆಗೆ ಕಳ್ಳರು ನುಗ್ಗಿದರು. ಗಂಡಸರನ್ನೆಲ್ಲ ಬಾಯಿಗೆ ಬಟ್ಟೆ ತುರುಕಿ ಹಜಾರದ ಕಂಬಗಳಿಗೆ ಕಟ್ಟಿಹಾಕಿದರು. ಹೆಂಗಸರನ್ನೆಲ್ಲಾ ಕೋಣೆಗಳಲ್ಲಿ ಕೂಡಿದರು. ನಗಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ಸುಲಿಗೆ ಮಾಡಿದರು. ಧರಣೈಯ್ಯನವರನ್ನು ಹಣವೆಲ್ಲಿದೆ ಹೇಳು! ಫೌಜುದಾರರಿಗೆ ಹಣ ಕಟ್ಟುತ್ತೀಯಾ? ಊರನ್ನೆಲ್ಲಾ ಉಪವಾಸ ಕೆಡವುತ್ತೀಯಾ? ಎಂದು ಹೇಳಿ ಬಾಕಿನಿಂದ ಚುಚ್ಚಿಬಿಡುವುದಾಗಿ ಹೆದರಿಸಿದರು. ಧರಣೈಯ್ಯನವರು ಮನಸ್ಸು ಗಟ್ಟಿಮಾಡಿ ಹಣವಿರುವ ಸ್ಥಳ ತೋರಿಸಲಿಲ್ಲ. ದರೋಡೆಕೋರರು ಸ್ವಲ್ಪವೂ ಕರುಣೆ ತೋರುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಧರಣೈಯ್ಯನವರು ಪ್ರಾಣ ತೆತ್ತುಬಿಡುವರೆಂದು ಹೆದರಿ ಅವರ ಹೆಂಡತಿಯು ಖಜಾನೆಯನ್ನು ತೋರಿಸಿಬಿಟ್ಟರು. ಅದನ್ನೆಲ್ಲಾ ಕಳ್ಳರು ಸ್ವಾಧೀನಪಡಿಸಿಕೊಂಡು ಹೊರಟುಹೋದರು

ಈ ಸಮಾಚಾರವು ಊರಲ್ಲೆಲ್ಲಾ ಹರಡಿತು ಫೌಜುದಾರರಿಗೂ ತಿಳಿಯಿತು. ಅವರಿಗೆ ಬಹಳ ಆಗ್ರಹ ಬಂದಿತು. ನಾವಿರುವಾಗಲೇ ಈ ಊರಿನಲ್ಲಿ ಇಂಥಾ ಕೆಲಸ ನಡೆಯಿತೇ ಎಂದು ಎಲ್ಲ ಅಧಿಕಾರಿಗಳ ಮೇಲೆಯೂ ಆಗ್ರಹಗೊಂಡರು. ದರೋಡೆಕೋರರನ್ನು ಈ ದಿನವೇ ಪತ್ತೆಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಕೊತ್ವಾಲ-ಚೌಕೀದಾರರಿಗೆ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಕಟ್ಟಪ್ಪಣೆ ಮಾಡಿದರು. ಧರಣೈಯ್ಯನವರ ಮನೆಗೆ ಖುದ್ದಾಗಿ ಫೌಜುದಾರರ ಸವಾರಿಯು ಹೊರಟಿತು. ಅವರನ್ನು ಸಮಾಧಾನ ಮಾಡಿದರು. ಯಾರೋ ದುರುಳರು ಈ ಕೆಲಸ ಮಾಡಿದಾರೆ. ಒಂದೇ ದಿನದಲ್ಲಿ ಪತ್ತೆಯಾಗುತ್ತದೆಂದು ಧೈರ್ಯ ಹೇಳಿದರು

ಊರಿನಲ್ಲೆಲ್ಲಾ ಇದೇ ಮಾತು! ಅಂಥಾ ಧರ್ಮಾತ್ಮರಿಗೆ ಹೀಗಾಗಬಹುದೇ ಎಂದು ಪೇಚಾಡುವವರು ಕೆಲವರು. ಅನ್ಯಾಯದ ದುಡ್ಡು ಆದದ್ದೇ ಸರಿ ಎಂಬುವವರು ಹಲವರು. ಫೌಜುದಾರರು ಊರಿನಲ್ಲೇ ಇದಾರೆ. ಖಂಡಿತ ಪತ್ತೆಯಾಗುತ್ತೆ ಎಂದು ಕೆಲವರು! ಹೋಗಿಬಿಟ್ಟಿತಪ್ಪಾ! ಕಳ್ಳರ ಕೈಗೆ ಸಿಕ್ಕಿದ ಗಂಟು! ಎನ್ನುವವರು! ಅಂತೂ ಆ ದಿನವೆಲ್ಲಾ ಹೀಗೆಯೇ ಕಳೆಯಿತು! ಕಳ್ಳರ ಪತ್ತೆಯಾಗಲಿಲ್ಲ. ಫೌಜುದಾರರಿಗೆ ತಾವು ಈ ಊರಿನಲ್ಲಿರುವಾಗಲೇ ಇಷ್ಟು ದೊಡ್ಡ ಲೂಟಿ ನಡೆದುಹೋಯಿತಲ್ಲ. ಇನ್ನು ಸರ್ಕಾರದ ಖಿಗ

ಇರುವುದು ಹೇಗೆ ಎಂದು ಬಹಳ ಆಗ್ರಹ ಬಂತು. ಅಧಿಕಾರಿಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ಕರಸಿ ಕ್ರೂರವಾದ ತಾಕೀತು ಕೊಟ್ಟು ತಮ್ಮ ರಾಜಧಾನಿಗೆ ಹಿಂದಿರುಗಿದರು.

ಧರಣಯ್ಯನವರ ಮನೆ ಲೂಟಿಯಾದಂತೆ, ಎಲ್ಲೆಲ್ಲಿಯೂ ದೊಡ್ಡ ಮನುಷ್ಯರುಗಳ ಮನೆ ಕೊಳ್ಳೆ ಹೊಡೆಯುವುದು ಆರಂಭವಾಯಿತು. ಫೌಜುದಾರರಿಗೆ ಇಂತಹ ಅನೇಕ ವರ್ತಮಾನಗಳು ಬಂದುವು. ಕಳ್ಳರನ್ನು ಹಿಡಿಯಲು ಫೌಜುದಾರರು ಎಷ್ಟೋ ಪ್ರಯತ್ನಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದರು. ಏನೂ ಪತ್ತೆಯಾಗಲಿಲ್ಲ. ಈ ಸಮಾಚಾರಗಳು ಶ್ರೀರಂಗಪಟ್ಟಣಕ್ಕೆ ಹೇಗಾದರೂ ಮುಟ್ಟುತ್ತವೆ. ತನಗೆ ಕೆಟ್ಟಹೆಸರು ಬರುತ್ತದೆ ಎಂದು ಭಯ ಹುಟ್ಟಿತು. ಅನೇಕ ಮಂದಿ ದೊಡ್ಡ ಮನುಷ್ಯರನ್ನು ಕರೆಸಿದರು. ಆಪ್ತರನ್ನು ಕರೆಸಿದರು. ಆಲೋಚನೆ ಮಾಡಿದರು. ಕ್ಷಾಮವು ಹೆಚ್ಚುತ್ತಿದೆ. ಜನರಿಗೆ ಹೊಟ್ಟೆಗಿಲ್ಲ. ಅದರಿಂದಲೇ ಈ ದುಷ್ಕೃತ್ಯಗಳು ನಡೆಯುತ್ತಿವೆ ಎಂಬುದಾಗಿ ಅವರೆಲ್ಲರೂ ಅರಿಕೆ ಮಾಡಿದರು. ಇದನ್ನು ದಮನ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಏನಾದರೂ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ತೀರ್ಮಾನವಾಯಿತು. ಫೌಜುದಾರರು ತಾವೇ ದೇಶದಲ್ಲೆಲ್ಲಾ ಸಂಚಾರಮಾಡಿ ಈ ಕಳ್ಳರನ್ನು ಅಡಗಿಸುವುದಾಗಿ ವಾಗ್ದಾನವಿತ್ತರು. ಲೂಟಿ, ದರೋಡೆಗಳ ವರದಿಗಳೇನೋ ಬರುತ್ತಲೇ ಇದ್ದುವು.

ಇದೇ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ವೀರಶೈವ ಜಂಗಮರು ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ವೀರಶೈವ ಮತಪ್ರಚಾರಕ್ಕೆ ಆರಂಭಿಸಿದ್ದರು. ಈ ಜಂಗಮಯ್ಯಗಳು ಬಹುಮಂದಿ ಉತ್ತರ ಕರ್ನಾಟಕದಿಂದ ಬಂದವರು. ಒಬ್ಬಿಬ್ಬರು ನಗರದ ಕಡೆಯವರು. ಈ ಜಂಗಮಯ್ಯಗಳಿಗೆ ಯಾವ ಭೀತಿಯೂ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಇವರುಗಳು ವೀರಶೈವ ಮತಪ್ರಚಾರಕ್ಕೆ ಬಂದವರು, ಆದರೂ ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಮಾತನಾಡುವಾಗ ನಗರದ ರಾಜ್ಯವು ಶಿವಪ್ಪನಾಯ್ಕನ ರಾಜ್ಯ. ವೀರಶೈವರ ರಾಜ್ಯ. ಅದು ಅಸ್ತವಾಗಿಹೋಯಿತು. ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ವೀರಶೈವ ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಕಟ್ಟಬೇಕು ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದರು. ಈ ವೀರಶೈವ ಜಂಗಮಯ್ಯಗಳು ತಾವು ಮತಪ್ರಚಾರ ಮಾಡುವ ಕಡೆಯಲ್ಲಾ ಅನ್ನದಾನ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಬರಗಾಲದಲ್ಲಿ ಇದು ಜನರನ್ನು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಆಕರ್ಷಿಸುತ್ತಿತ್ತು. ಒಬ್ಬ ಜಂಗಮಯ್ಯನಿಗೆ ಅನ್ನದಾನದಯ್ಯ ಎಂದೇ ಹೆಸರಾಗಿಹೋಗಿತ್ತು.

ಇವನ್ನು ನೋಡಿ ಕೆಲವರು ಜೈನರಿಗೂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿಗೂ ಸಹನೆ ಇತಲಿಲ್ಲ. ಇವರೆಲ್ಲಾ ಈ ವೀರಶೈವರಿಗೆ ಏನಾದರೂ ಬಲವಾದ ಪ್ರತೀಕಾರ

ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಹವಣಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಈ ವೀರಶೈವರಿಗೆ ವಿರೋಧಿಗಳಾದ ಕೆಲವರು ಮುಖಂಡರು ಫೌಜುದಾರ್ ಕುತುಬುದ್ದೀನರನ್ನು ಭೇಟಿ ಮಾಡಿದರು. ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ನಡೆಯುತ್ತಿರುವ ಕೊಳ್ಳೆ ದರೋಡೆಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ಈ ಜಂಗಮಯ್ಯಗಳೇ ಮಾಡಿಸುತ್ತಿದಾರೆಂದೂ ಇಲ್ಲಿ ಸುಲಿಗೆ ಮಾಡುವ ಚಿನ್ನ ಬೆಳ್ಳಿಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ಉತ್ತರ ಕರ್ನಾಟಕಕ್ಕೆ ಸಾಗಿಸುತ್ತಿದಾರೆಂದೂ ತಿಳಿಸಿದರು. ಫೌಜುದಾರನಿಗೆ ಇದು ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಚೆನ್ನಾಗಿ ತಟ್ಟಿತು. ಅವನು ರಾಜ ಕರ್ಮಚಾರಿಗಳನ್ನು ಕರೆಸಿ ಈ ಜಂಗಮಯ್ಯಗಳ ಮೇಲೆ ನಿಗಾ ಇಡಬೇಕೆಂದು ಹುಕ್ಮ ಮಾಡಿದನು. ಈ ಜಂಗಮಯ್ಯಗಳು ಅಧಿಕಾರಿಗಳನ್ನು ತಿರಸ್ಕಾರದಿಂದ ಕಾಣುತ್ತಿದ್ದರು. ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಈ ಅಧಿಕಾರಿಗಳಿಗೂ ವೀರಶೈವ ಮತಪ್ರಚಾರಕರಿಗೂ ಘರ್ಷಣೆಗಳಾಗುತ್ತಿತ್ತು.

ಮುಲ್ಕಿ ಎಂಬ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬ ಮುಸಲ್ಮಾನ ಕಿಲ್ಲೇದಾರನಿದ್ದನು. ಇವನು ಬಹಳ ದರ್ಪದಿಂದ ಮೆರೆಯುತ್ತಿದ್ದನು. ಮುಲ್ಕಿಗೆ ಜಂಗಮಯ್ಯಗಳು ಬರಕೂಡದೆಂದು ಡಂಗೂರ ಹೊಡಿಸಿದನು. ಅಲ್ಲಿ ಮೂವರು ನಾಲ್ವರು ಪಠಪಾದಿಗಳಾದ ಜಂಗಮರು ಸೇರಿದರು. ಮುಲ್ಕಿಯ ಅಧಿಕಾರಿಗೂ ಜಂಗಮರಿಗೂ ಮುಖಾ ಮುಖಿ ಜಗಳವಾಯಿತು. ರೋಷಾವೇಶವು ಹೆಚ್ಚಿತು. ರಾಜಭಟರು ಅನೇಕರನ್ನು ದಂಡಿಸಿದರು. ಅಲ್ಲಿ ಆ ದಿನ ರಾತ್ರಿ ದೊಡ್ಡ ದೊಂಬಿಯಾಗಿ ಕಿಲ್ಲೇದಾರನನ್ನು ಹೊಡೆದು ಕೊಂದು ಬಿಟ್ಟರು. ಈ ಸಮಾಚಾರವು ಫೌಜುದಾರರಿಗೆ ತಿಳಿಯಿತು. ಅವರಿಗೆ ಪ್ರಚಂಡ ಕೋಪ ಬಂತು! ರಾಜಭಟರನ್ನು ನಾಲ್ಕು ಕಡೆ ಕಳುಹಿಸಿ ಕನ್ನಡ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿರುವ ಜಂಗಮರನ್ನೆಲ್ಲಾ ಹಿಡಿದು ತರಬೇಕೆಂದು ಹುಕ್ಮಂ ಮಾಡಿದರು. ಅನೇಕರು ತಲೆ ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಂಡು ಓಡಿಹೋದರು. ಕೆಲವರು ಜಂಗಮರು ಸಿಕ್ಕಿಕೊಂಡರು. ಅವರನ್ನೆಲ್ಲಾ ಫೌಜುದಾರರ ಆಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ ಹಿಡಿದು ತಂದರು. ಕುತುಬುದ್ದೀನನು ಕೋಪಾವೇಶದಿಂದ ಅವರಲ್ಲಿ ಇಬ್ಬರು ಮೂವರನ್ನು ಶೂಲಕ್ಕೇರಿಸಿದನು. ಕೆಲವರನ್ನು ಬಂದೀಖಾನೆಯಲ್ಲಿಡಿಸಿದನು. ಅನೇಕರನ್ನು ಕಶೆಗಳಿಂದ ಹೊಡಿಸಿ ಗಡೀಪಾರು ಮಾಡಿಸಿದನು. ಇದರಿಂದ ದೇಶವೆಲ್ಲಾ ಅಲ್ಲಕಲ್ಲೋಲವಾಯಿತು. ಫೌಜುದಾರನು ಸುಲ್ತಾನರ ಸಮ್ಮುಖಕ್ಕೆ ಒಂದು ಓಲೆಯನ್ನು ಬರಸಿ ಕಳಿಸಿದನು. ಜನರು ಮಂಗಳೂರಿನಲ್ಲಿ ಗುಲ್ಲೆಬ್ಬಿಸಿದಾರೆ. ಕ್ಷಾಮದ ಬಾಧೆಯಿಂದ ಬಡಜನರು

ಪೀಡಿತರಾಗಿದಾರೆ. ಮಳೆ ಬೆಳೆಗಳೇ ಇಲ್ಲ. ದೇಶದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲೆಲ್ಲಿಯೂ ಕೊಳ್ಳೆ ದರೋಡೆ ಕಳವುಗಳು ನಡೆಯುತ್ತಿವೆ. ಇವಕ್ಕೆಲ್ಲಾ ಉತ್ತರದ ಕಡೆಯಿಂದ ಬಂದಿದ್ದ ಜಂಗಮಯ್ಯಗಳೇ ಕಾರಣ. ಅವರೆಲ್ಲರನ್ನೂ ಪತ್ತೆಮಾಡಿಸಿ, ಹಿಡಿತರಿಸಿ ಸರಿಯಾದ ಶಿಕ್ಷೆ ಮಾಡಿಸಿದೆ. ಇನ್ನೂ ಈ ಪ್ರಾಂತ ಜಂಗಮಯ್ಯಗಳು ತಲೆ ಇಡದೇ ಮಾಡಿದ್ದೇನೆ. ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡವು ಶಾಂತಿಗೆ ಬಂದಂತೆಯೇ ಸರಿ। ಎಂಬುದಾಗಿ ಬರೆಸಿ ಇಲ್ಲಿಯ ಸಂಗತಿಗಳೆಲ್ಲವನ್ನು ವಿವರಿಸುವಂತೆ ರಾಜಕರ್ಮಚಾರಿಗಳನ್ನು ಕಳುಹಿಸಿಕೊಟ್ಟನು.

ವಿಪ್ಲವದ ಮೂಲಪುರುಷನು
ಭಕ್ಷಿಯೋ-ಫಕೀರನೋ

ವಿಪ್ಲವದಸ್ವರೂಪವೇ ಹೀಗೆ! ಯಾರೋ ವಿಪ್ಲವದ ಬೀಜಗಳನ್ನು ಬಿತ್ತುತ್ತಾರೆ ಅವು ಎಲ್ಲಿಯೋ ಮೊಳೆಯುತ್ತವೆ. ಎಲ್ಲಿಯೋ ಶಾಖೆಗಳು ಕಾಣಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತವೆ. ಯಾವುದೋ ರೂಪಾಂತರಗಳನ್ನು ತಾಳುತ್ತವೆ. ಭಕ್ಷಿಯು ಯಾವುದೋ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಬಿತ್ತಿದ ಈ ವಿಪ್ಲವ ಬೀಜವು ಜಂಗಮರ ಬಂಡಾಯದ ರೂಪವನ್ನು ತಾಳಿ ಜಂಗಮರ ವಧೆಯಲ್ಲಿ ಪರ್ಯವಸಾನವಾಯಿತು. ಭಕ್ಷಿಯು ಇವನ್ನೆಲ್ಲಾ ಜಾಗರೂಕತೆಯಿಂದ ಕಾಯುತ್ತಿದ್ದನು. ಈಗ ಕೆಂಪಂಗಿಯ ಭಟರು ಹತ್ತುಸಾವಿರ ಮಂದಿ ಇದ್ದಾರೆ. ಇವರಿಗೆಲ್ಲಾ ದಿರಸಿದೆ. ದೊಣ್ಣೆಗಳಿವೆ. ಕಠಾರಿಗಳಿವೆ. ಎಷ್ಟೋಜನರಲ್ಲಿ ಒಳ್ಳೇಕತ್ತಿಗಳಿವೆ. ಸಾವಿರಾರು ಬಂದೂಕಗಳಿವೆ. ಭಕ್ಷಿಯು ಯಾವಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ಬೇಕೆಂದರೆ ಆ ಕ್ಷಣ ಮಂಗಳೂರನ್ನು ಹಿಡಿಯಬಹುದು. ಇಯಜ್‌ಖಾನರು ಹೊಸದೊಂದು ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಕಟ್ಟುವುದಾಗಿ ಶಪಥಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ನಾನು ಇಲ್ಲಿ ಹೊಸರಾಜ್ಯವನ್ನು ಸಿದ್ಧ ಮಾಡಿದೇನೆ. ಅವರು ಇಲ್ಲಿಗೆ ದರ್ಶನವಿತ್ತರೆ ಒಂದೇ ದಿನದಲ್ಲಿ ಈ ಕೊಂಕಣ ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಹಿಡಿದು ಅವರಿಗೆ ಒಪ್ಪಿಸಬಲ್ಲೆ! ಎಂದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದನು.

ಕುತುಬುದ್ದೀನನು ಬಲು ಬುದ್ಧಿವಂತ! ಈಗ ಅವನ ಕಣ್ಣು ಮುಂದೆ ವಿಪ್ಲವವು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಕಾಣುತ್ತಿದೆ. ಇದು ಕ್ಷಾಮವಲ್ಲ. ಜಂಗಮರ ಬಂಡಾಯವೂ ಅಲ್ಲ. ಇದೆಲ್ಲಾ ಕೆಂಪಂಗಿಯ ತರುಣರ ಹಾವಳಿಯೇಸರಿ! ಇವರಿಗೆಲ್ಲ ಆಯುಧಗಳಿವೆ. ದಿರಸು ಇದೆ. ಪ್ರಬಲವಾದ ಒಗ್ಗಟ್ಟಿದೆ. ನಾವು ಇವರನ್ನು

ಕೆಣಕಿದರೆ ನಮ್ಮ ಸೈನ್ಯದೊಡನೆ ಎದುರುನಿಂತು ಖಾಡಾಖಾಡಿ ಯುದ್ಧ ಮಾಡಬಲ್ಲರು. ನಮ್ಮ ಸೈನ್ಯವು ಸ್ವಲ್ಪ ಕಂಗೆಟ್ಟಿದೆ. ಕ್ಷಾಮದಿಂದ ಸೈನಿಕರ ಮನೆ ಮಂದಿ ಮಕ್ಕಳು ಕೊರಗಿದಾರೆ. ಯುದ್ಧವಾದರೆ ನಮಗೆ ಅಪಜಯವಾದರೂ ಆಗಬಹುದು. ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ಬೇಕಾದ ಸಿದ್ಧತೆಗಳೂ ಇಲ್ಲ. ಸುಲ್ತಾನರ ಅಪ್ಪಣೆಯಿಲ್ಲದೇ ಯುದ್ಧವನ್ನಾದರೂ ನಾನು ಎಬ್ಬಿಸುವುದೆಂತು? ಹೀಗೆ ಯೋಚನೆಮಾಡತೊಡಗಿದನು. ಈ ವಿಪ್ಲವದ ಮೂಲ ಪುರುಷನಾರು. ಇವನನ್ನು ಕಂಡುಹಿಡಿಯದೇ ಯಾವುದನ್ನೂ ಮುಂದುವರಿಸ ಕೂಡದು. ಇದು ಪ್ರಜಾಕ್ಷೋಭೆಯಲ್ಲ. ರಾಜಕೀಯ ವಿಪ್ಲವ! ಯಾವನೋ ರಾಜಕೀಯ ಪುರುಷನು ಈ ವಿಪ್ಲವವನ್ನು ಆಡಿಸುತ್ತಿದ್ದಾನೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಎಷ್ಟೊಂದು ಹಣಬೇಕು! ನಮ್ಮ ಖಜಾನೆಯೆಲ್ಲವನ್ನು ಬರಿದುಮಾಡಿದರೂ ಇಷ್ಟು ಹಣವಿಲ್ಲ. ಇಂಗ್ಲಿಷರು ಇದಕ್ಕೆ ಬೆಂಬಲ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆಯೆ? ಇಲ್ಲ! ಮರಾಟರು ಈ ಸೂತ್ರಗಳನ್ನು ಆಡಿಸುತ್ತಿರಬಹುದೆ? ಅಲ್ಲ! ಹಾಗಾದರೆ ಯಾರು? ಈತನೆಲ್ಲಿದ್ದಾನೆ?

ರಾಜಕರ್ಮಚಾರಿಗಳು ಕೆಲವು ಸಮಾಚಾರಗಳನ್ನು ತಂದರು. ಕಾರ್ಕಳದಲ್ಲಿರುವ ಫಕೀರರೋ—ಮೂಡುಬಿದರೆಯಲ್ಲಿರುವ ಭಕ್ಷಿಯೋ ಈ ಕೆಂಪಂಗಿಯವರ ಮೂಲಪುರುಷರೆಂದು ಫೌಜುದಾರರಿಗೆ ಅರಿಕೆ ಮಾಡಿದರು. ಈ ಆಯುಧಗಳೆಲ್ಲಾ ಭಕ್ಷಿಯಿಂದಲೇ ತಯಾರಾದುವುಗಳೆಂಬುದೇನೋ ಖಂಡಿತ! ಈ ದಿವಸುಗಳು ಇವನಾತನ ಅಂಗಡಿಯಲ್ಲಿ ತಯಾರಾದುವುಗಳು ಎಂದು ಬಿನ್ನವಿಸಿದರು. ಕಾರ್ಕಳದಲ್ಲಿ ಪದ್ಮನಾಭನೆಂಬ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನಿದ್ದಾನೆ. ತನಗೆ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಧನಸಹಾಯ ಮಾಡಿದರೆ ಈ ಗುಟ್ಟನ್ನು ಹಿಡಿದುಕೊಡುವುದಾಗಿ ಹೇಳುತ್ತಾನೆ ಎಂದು ಹೇಳಿದರು. ಕುತುಬುದ್ದೀನನು ತಿರಸ್ಕಾರದಿಂದ ನಕ್ಕನು. ಕಾರ್ಕಳದಲ್ಲಿರುವ ಫಕೀರರು ಮಹಾಪುರುಷರು. ಅವರು ವಿರಕ್ತರು. ಅವರಿಗೇನು ಬೇಕಾಗಿದೆ. ಅವರೇಕೆ ವಿದ್ರೋಹ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಭಕ್ಷಿಯನ್ನು ನೋಡಬೇಕು. ಅಷ್ಟು ಸಾಧಾರಣ ಮನುಷ್ಯ ಇಂಥಾ ಮಹಾಕಾರ್ಯಕ್ಕೆ ಕೈ ಹಾಕುವುದು ಅಸಂಭವ. ಅವನು ಮುಸಲ್ಮಾನ! ಅವನಲ್ಲಿ ಇಷ್ಟೊಂದು ಅಪಾರ ಹಣವೆಲ್ಲಿ ಬರಬೇಕು. ಸುಲ್ತಾನರ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಮುಸಲ್ಮಾನರು ವಿದ್ರೋಹ ಮಾಡುತ್ತಾರೆಂಬುದನ್ನು ನಂಬುವುದಕ್ಕಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಆಕಾರ್ಕಳದ ಪದ್ಮನಾಭಭಟ್ಟನ ಮೇಲೆ ಕಣ್ಣಿಟ್ಟಿರಿ. ಇದೆಲ್ಲಾ ಜಂಗಮರ ಭಂಡಾಯ

ವೆಂದೇ ನಮ್ಮ ಭಾವನೆ. ಆದರೂ ಎಲ್ಲಕಡೆಯೂ ಕಣ್ಣಿಟ್ಟಿರಬೇಕು ಎಂದು ಹೇಳಿ ಅವರನ್ನು ಕಳಿಸಿಕೊಟ್ಟನು.

ಒಬ್ಬೊಬ್ಬರಾಗಿ ಎಲ್ಲ ಊರಿನ ಕಿಲ್ಲೇದಾರರನ್ನೂ, ಮಾಮಲೇದಾರರನ್ನೂ ಕರಸಿದನು. ಉದಾಶೀನವಾದ ಧೋರಣೆಯಲ್ಲಿ ಕೆಂಪಂಗಿಯವರ ವಿಷಯ ಅವರಲ್ಲಿ ಪ್ರಸ್ತಾಪಮಾಡಿ ನೋಡಿದನು. ಕೆಂಪಂಗಿಯವರ ಮೇಲೆ ಯಾವ ದೂರುಗಳೂ ಇಲ್ಲ. ಅವರುಗಳಲ್ಲಿ ಅನೇಕರು ಬಂದು ಬಂದು ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಸುಲ್ತಾನರ ಫೌಜಿಗೆ ಸೇರುತ್ತೇವೆಂದು ಕೇಳುತ್ತಾರೆ. ನಮ್ಮದೇಶವಲ್ಲಿ ಇಷ್ಟೊಂದು ಕಳ್ಳತನಗಳಾಗಿವೆ. ಒಂದು ನಗವಾದರೂ ಪತ್ತೆಯಾಗಿಲ್ಲ. ಕೆಂಪಂಗಿಯವರು ಈ ಕಳ್ಳತನಗಳನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರೆ ಆ ನಗಗಳು ಇಲ್ಲೇ ಮಾರಾಟಕ್ಕೆ ಬರಬೇಕಾಗಿತ್ತು. ಅದೆಲ್ಲಾ ದೇಶಾಂತರಕ್ಕೆ ಹೋಗುತ್ತಿವೆ ಯೆಂದೇ ನಮ್ಮ ಊಹೆ! ಈ ಕೊಳ್ಳೆ ದರೋಡೆಗಳಲ್ಲಿ ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರರು ಪ್ರಸಿದ್ಧರು. ಈ ಕಳವು ಕೊಳ್ಳೆ ದರೋಡೆಗಳನ್ನು ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರರೇ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಉತ್ತರ ದಿಕ್ಕಿನಲ್ಲಿ ಬಲವಾದ ಸೈನ್ಯವಿಟ್ಟು ಕಾವಲು ಕಾಯಬೇಕು. ಎಂದು ತಿಳಿಸಿದರು. ಫೌಜುದಾರನಿಗೆ ಇದು ಸರಿಯೆಂದೇ ಹೊಳೆಯಿತು.

ಫೌಜುದಾರನು ಮೂಡುಬಿದರೆಯಲ್ಲಿ ಮೊಕ್ಕಾಂಮಾಡುವುದಾಗಿಯೂ ಅಲ್ಲಿ ತಕ್ಕಏರ್ಪಾಡುಗಳನ್ನು ಮಾಡಬೇಕೆಂದೂ ಅಲ್ಲಿಯ ಮಾಮಲೇದಾರರಿಗೆ ಕಾಯಿಸವನ್ನು ಕಳಿಸಿದನು. ಫೌಜುದಾರರು ಬರುತ್ತಾರೆಂದರೆ ಮಾಮಲೇದಾರರಿಗೆ ಬಲು ಕಷ್ಟ! ಬಹಳ ದುಡ್ಡು ಖರ್ಚಾಗುತ್ತೆ. ಮಾಮಲೇದಾರನು ಎಲ್ಲ ಏರ್ಪಾಡುಗಳನ್ನೂ ಮಾಡಿದನು. ಫೌಜುದಾರರು ಊರಿಗೆ ಬಂದು ಇಳಿದರು. ದೊಡ್ಡ ದೊಡ್ಡ ಮನುಷ್ಯರುಗಳೆಲ್ಲಾ ಒಬ್ಬೊಬ್ಬರಾಗಿ ಬಂದು ಭೇಟಿಮಾಡಿದರು. ಬಡಜನರು ಬಂದು ಕಷ್ಟಸುಖಗಳನ್ನು ಹೇಳಿಕೊಂಡರು. ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಸಾವಧಾನದಿಂದ ಕೇಳಿ ಸಮಾಧಾನ ಹೇಳಿಕಳುಹಿಸಿದನು. ಅನಂತರ ಮಾಮಲೇದಾರನು ಮೂಡಬಿದರೆಯಲ್ಲಿ ಯಾವ ಕಳ್ಳತನಗಳೂ ನಡೆಯಲಿಲ್ಲವೆಂದು, ತನ್ನ ಪ್ರತಾಪವನ್ನು ವಿನಯದಿಂದ ಹೇಳಿಕೊಂಡನು. ಈ ಊರಿನಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲ ದೊಡ್ಡ ಮನುಷ್ಯರೂ ಬಂದು ನಮ್ಮ ಭೇಟಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಹೋದರು. ಜೋಟಾಭಕ್ಷಿಯು ಮಾತ್ರ ಬರಲಿಲ್ಲ ಎಂದು ಫೌಜುದಾರರು ಹೇಳಿದರು. ಮಾಮಲೇದಾರರು ಅವನು ಒಳ್ಳೆಯ ಮನುಷ್ಯ. ಆದರೆ ಸನ್ನಿಧಾನಕ್ಕೆ ಬರುವಷ್ಟು ಗಣ್ಯಮನುಷ್ಯನಲ್ಲ! ಎಂದು ಹೇಳಿದನು.

ಆದರೂ ಆ ಚೋಟಾ ಭಕ್ಷಿಯು ಒಳ್ಳೆಯ ಕೆಲಸಗಾರನೆಂದು ಕೇಳಿದ್ದೇವೆ. ಆತನನ್ನು ನೋಡಬೇಕು ಎಂದು ಫೌಜುದಾರರು ಹೇಳಿದರು. ಮಾಮಲೇದಾರರು ದಲಾಯಿತನನ್ನು ಕಳಿಸಿ ಭಕ್ಷಿಯನ್ನು ಕರೆಸಿದರು. ಭಕ್ಷಿಯು ಬಂದು ಬಹಳ ವಿನೀತಭಾವದಿಂದ ಫೌಜುದಾರರನ್ನು ಭೇಟಿಮಾಡಿದನು. ಅವರು ವಿಶ್ವಾಸದಿಂದ ಭಕ್ಷಿಯನ್ನು ಕೂಡಿಸಿಕೊಂಡು ಮಾತನಾಡಿದರು. ಭಕ್ಷಿಯು ತನ್ನ ಯೋಗಕ್ಷೇಮವನ್ನೆಲ್ಲಾ ಸೂಕ್ಷ್ಮವಾಗಿ ತಿಳಿಸಿ ತನ್ನ ಕುಲುಮೆಯು ಕಾರ್ಖಾನೆಗೆ ಸವಾರಿ ಚಿತ್ತೈಸಬೇಕೆಂದು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಿದನು. ಚೋಟಾಭಕ್ಷಿಯವರೇ, ನಾನು ನಿಮ್ಮನ್ನು ಒಂದೆರಡು ಪ್ರಶ್ನೆ ಕೇಳಬೇಕೆಂದಿದೇನೆ.

ಅಗತ್ಯವಾಗಿ ಕೇಳಬಹುದು!

ಈ ಕೆಂಪಂಗಿಯವರುಗಳಿಗೂ ನಿಮಗೂ ಏನಾದರೂ ಸಂಬಂಧ ಇದೆಯೋ !

ಹುಜೂರು! ಉಂಟು! ಅವರುಗಳು ಬಂದು ಕೇಳಿದರೆ ಅನ್ನ ಅರವಟ್ಟಿಗೆಗಳಿಗೆ ಸ್ವಲ್ಪ ಚಂದಾ ಕೊಡುತ್ತೇನೆ. ಪ್ರತಿದಿನವೂ ಅದಕ್ಕಾಗಿ ನಮ್ಮ ಸಂಪಾದನೆಯಲ್ಲಿ ಸ್ವಲ್ಪ ತೆಗೆದಿಡುತ್ತೇವೆ. ನನಗೆ ಹೆಂಡರಿಲ್ಲ. ಮಕ್ಕಳಿಲ್ಲ. ಸ್ವಲ್ಪ ಧರ್ಮ ಕೆಲಸ ನಡೆಯಲಿ ! ಎಂದು ಆಕಾಂಕ್ಷೆ.

ಸರಿ ! ಭಕ್ಷಿಗಳೇ ಒಳ್ಳೆಯ ಕೆಲಸವೇ. ನೀವು ಸ್ವಲ್ಪ ಧರ್ಮಮಾಡುತ್ತೀರೆಂದು ಕೇಳಿದೇವೆ. ಸಂತೋಷ! ನಿಮದು ಒಂದು ಬಟ್ಟೆಅಂಗಡಿ ಇದೆಯೋ?

ಇದೆ. ಹುಜೂರು ಒಂದು ಸಣ್ಣ ಅಂಗಡಿ !

ಈ ಕೆಂಪುದಿರಸಿನವರ ಅಂಗರೇಖುಗಳೆಲ್ಲಾ ನಿಮ್ಮ ಅಂಗಡಿಯಲ್ಲೇ ತಯಾರಾಗುತ್ತದೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ.

ಹುಜೂರು ! ಸರ್ಕಾರದಲ್ಲಿ ಹೇಳುವುದಕ್ಕೇನು ? ಅದರಲ್ಲೊಂದು ವ್ಯಾಪಾರದ ಗುಟ್ಟಿದೆ. ಬಿಳೀ ಬಟ್ಟೆಯನ್ನು ಕೊಂಡು ಅದಕ್ಕೆ ನಾವೇ ಬಣ್ಣ ಹಾಕುತ್ತೇವೆ. ಆ ಬಣ್ಣದ ಬಟ್ಟೆಗಳಿಗೆ ಒಂದಕ್ಕೆ ಎರಡರಷ್ಟು ಖರೀದಿ ಬರುತ್ತೆ. ನಾವೇ ಹೊಲಿಯುತ್ತೇವೆ. ಅದರಲ್ಲಿ ಬಹಳ ಲಾಭ ಬರುತ್ತೆ. ನಮ್ಮ ಜಾತಿಯ ಅನೇಕ ಹೆಂಗಸರಿಗೆ ಜೀವನವಾಗುತ್ತೆ.

ಈ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಎಲ್ಲ ಸ್ಥಳಗಳಿಗೂ ನಿಮ್ಮ ಅಂಗಡಿಯಿಂದಲೇ ಈ ಕುಡತಗಳು ರವಾನೆಯಾಗುತ್ತವೋ ?

ಇಲ್ಲ ! ಸರ್ಕಾರ್ ! ಹಾಗೇನೂ ಇಲ್ಲ. ಮೊದಮೊದಲು ಈ ಊರಿಗೆ ಬಂದು ಬಟ್ಟೆಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದರು. ಈಗ ಅವರವರೇ ಕಲಿತುಬಿಟ್ಟಿದಾರೆ. ಅವರವರೇ ಬಣ್ಣ ಹಾಕಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ಅವರವರೇ ಹೊಲಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ಆದರೂ ನಮ್ಮ ಬಟ್ಟೆ ಬಣ್ಣ ಗಟ್ಟಿ ಬಣ್ಣವೆಂದು ಹೆಸರುವಾಸಿ ಇದೆ. ಕೆಲವರು ಷೋಕಿ ಹುಡುಗರು ಈಗಲೂ ನಮ್ಮ ಬಟ್ಟೆ ಯನ್ನೇ ಖಾಯಿಷ್ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ.

ಒಳ್ಳೆಯದು !

ಫೌಜುದಾರರು ಅಲ್ಲಿಂದ ಎದ್ದು ಒಳಗೆ ಹೋಗಿ ಒಂದು "ಬಾಕು" ವನ್ನು ತಂದು ಭಕ್ಷಿಯ ಕೈಗೆ ಕೊಟ್ಟರು.

ಭಕ್ಷಿಯವರೇ ಇದನ್ನು ನೋಡಿರಿ !

ಭಕ್ಷಿಯು ಚೆನ್ನಾಗಿ ನೋಡಿ ಬಹಳ ಚನ್ನಾಗಿದೆ ಹುಜೂರು. ಒಳ್ಳೆಯ ಮಾಲು.

ಇದು ನಿಮ್ಮ ಕಾರ್ಖಾನೆಯಲ್ಲಿ ತಯಾರಾಗುತ್ತದೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಇದನ್ನು ನೀವು ತಯಾರ್ಮಾಡಬಲ್ಲಿರಾ ?

ಇಲ್ಲ ! ಸರ್ಕಾರ್ ! ನಮ್ಮ ಕಾರ್ಖಾನೆಯಲ್ಲಿ ಇದನ್ನು ತಯಾರು ಮಾಡಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ! ನಮದೆಲ್ಲಾ ಒರಟು ಸಾಮಾನು. ಮುಕ್ಕಾಲುಪಾಲು ಸಾಮಾನುಗಳೆಲ್ಲಾ ಕಬ್ಬಿಣದ್ದು. ಯಾರಾದರೂ ಸರಕಾರಾಯಿಷಿಯಿಂದ ತಯಾರ್ಮಾಡಿಸಿದರೆ ಉಕ್ಕಿನ ಮುಚ್ಚುಕತ್ತಿ-ಚೂರಿಗಳನ್ನು ತಯಾರ್ಮಾಡಿಕೊಡು ತ್ತೇವೆ. ಚನ್ನಾಗಿ ಸಾಣೆ ಕೊಡಬಲ್ಲೆವು. ಆದರೆ ಈ ಹದ ಕೊಡುವುದಕ್ಕೆ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ ! ಇದು ಕೊಡಗಿನ ನಮೂನೆ ! ಹುಜೂರು ! ಅಲ್ಲಿ ಇದನ್ನು ತಲೆತಲಾಂತರದಿಂದ ಮಾಡುತ್ತಾರಂತೆ !

ಹೌದು! ನಾವೂ ಹಾಗೆಯೇ ಕೇಳಿದೇವೆ. ಈ ಕುಲುಮೆಯ ಕಾರ್ಖಾನೆ ಯಿಂದ-ಬಟ್ಟೆಯಂಗಡಿಯಿಂದ ನಿಮಗೆ ಬಹಳ ಸಂಪಾದನೆಯಾಗುತ್ತದೋ !

ಆಗುತ್ತದೆ ಹುಜೂರು! ಚನ್ನಾಗಿಯೇ ಸಂಪಾದನೆ ಆಗುತ್ತದೆ. ನಾವು ಚನ್ನಾಗಿ ಮಜೂರಿ ಕೊಡುತ್ತೇವೆ.

ಏನೂ ಉಳಿತಾಯ ಮಾಡಿ ಕೂಡಿಟ್ಟಿಲ್ಲವೋ !

ಉಳಿತಾಯ ಮಾಡಬಹುದು! ಕೆಲಸಗಾರರಿಗೆಲ್ಲಾ ಬಹಳ ಹೊಟ್ಟೆ ಕಿಚ್ಚು ಬರುತ್ತದೆ. ಮತ್ತು ಈ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಕಳ್ಳಕಾಕರ ಭಯ ಹೆಚ್ಚು! ಏನೋ ಅಲ್ಪಸ್ವಲ್ಪ ಉಳಿದರೆ ದಾನಧರ್ಮ ಮಾಡಿಬಿಡುತ್ತೇನೆ.

ಒಳ್ಳೆಯದು ಭಕ್ಷಿಯವರೇ! ನಿಮಗೆ ನಿಮ್ಮ ಮನೆಯನ್ನು ಕಟ್ಟುವಾಗ ಕೊಪ್ಪರಿಗೆ ನಿಧಿ ಸಿಕ್ಕಿತೆಂದು ವರದಿ ಬಂದಿದೆ. ಇದು ನಿಜವೆ!

ಭಕ್ಷಿಯು ನಗುತ್ತಾ—ನನ್ನಲ್ಲಿ ಒಂದು ಕಾಸೂ ಇಲ್ಲ! ಅಷ್ಟುದುಡ್ಡು ಇದ್ದಿದ್ದರೆ ಒಂದು ದೊಡ್ಡ ಮಸೀದಿಯನ್ನು ಕಟ್ಟಿಸಿ ಅನ್ನಶಾಲೆಯನ್ನಿಟ್ಟು ಪ್ರತಿದಿನವೂ ಸಾವಿರಾರು ಜನಕ್ಕೆ ಅನ್ನ ಹಾಕುತ್ತಿದ್ದೆ. ಕ್ಷಾಮ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಅದಕ್ಕಿಂತಲೂ ಪುಣ್ಯಕೆಲಸವು ಮತ್ತೇನಿದೆ!

ನೋಡಿರಿ! ಭಕ್ಷಿಯವರೇ! ಈ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಸರ್ಕಾರೀ ಕೆಲಸಗಳಲ್ಲಿ ಬಹಳ ಹುಷಾರೀ ಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಇಂತಹ ಸಮಾಚಾರಗಳು ಬಂದರೆ ಅದನ್ನು ಕೂಲಂಕಷವಾಗಿ ವಿಚಾರ ಮಾಡಲೇಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಅದರಿಂದ ನಿಮ್ಮನ್ನು ಇಷ್ಟು ವಿಚಾರಿಸಿದೆ. ಏನೂ ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಬೇಡಿರಿ!

ಎಲ್ಲಾದರೂಉಂಟೆ! ಸರ್ಕಾರವೆಂದರೆ ತಂದೆತಾಯಿಗಳಂತೆ! ಮಾಬಾಪ್ ಸರ್ಕಾರ ಅನ್ನುವುದಿಲ್ಲವೇ? ಹಾಗೆ ತಮಗೆ ಎಲ್ಲವಕ್ಕೂ ಹಕ್ಕುಂಟು!

ಭಕ್ಷಿಯವರೇ! ನೀವು ಬಹಳ ಬುದ್ಧಿವಂತರಂತೆ ಕಾಣುತ್ತೀರಿ! ನಿಮ್ಮಲ್ಲಿ ಬಹಳ ಹಣವಿದೆಯೆಂದು ನಮ್ಮ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲೆಲ್ಲಾ ವದಂತಿ ಇದೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಕಾರಣವೇನಿರಬಹುದು!

ಹುಜೂರು! ತಮ್ಮಂಥಾ ಮಹಾಪುರುಷರಿಗೆ ಅದನ್ನು ತಿಳಿದು ಕೊಳ್ಳಲು ಕಷ್ಟವಾಗುತ್ತದೆಯೇ? ನಾನು ಅರಿಕೆ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ. ಕೇಳೋಣ ವಾಗಲಿ! ಬೇ ಅದಬ್ ಮಾಫ್ ಮಾಡೋಣವಾಗಲಿ! ಈ ಪ್ರಾಂತದಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟೋ ದೊಡ್ಡ ಮನುಷ್ಯರೆಂದು ಹುಜೂರಿನಲ್ಲಿ ಒಂದು ಅಟ್ಟಹಾಸ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಕೊಟ್ಟವರ ದುಡ್ಡು ಕೊಡುವುದೇ ಇಲ್ಲ. ಕೊಡಬೇಕಾದು ದಂತೂ ಇಲ್ಲವೇ ಇಲ್ಲ. ಮೋಸದಿಂದ ದುಡ್ಡು ಸಂಪಾದಿಸಬಾರದೆಂಬ ನೀತಿಯೇ ಇಲ್ಲ. ಒಡವರ ದುಡ್ಡು ಕಿತ್ತುಕೊಳ್ಳಬಾರದೆಂಬ ಕರುಣೆ ಇಲ್ಲ. ನಾನು ತಮ್ಮ ಅನುಗ್ರಹದಿಂದ ಹಾಗೆ ಮಾಡುವುದಿಲ್ಲ. ಆಯಾ ದಿನ ಲೇಣಿ ದೇಣಿ ಎಲ್ಲಾ ಫೈಸಲ್ ಮಾಡಿಬಿಡುತ್ತೇನೆ. ಕೆಲಸಗಾರರಿಗೆ ಒಂದಕ್ಕೆ ಎರಡರಷ್ಟು ಕೊಡುತ್ತೇನೆ. ನಮ್ಮ ಹೊಟ್ಟೆ ಬಟ್ಟೆ ಕಳೆದು ನಾಲ್ಕು ಹಣ

ಉಳಿದರೆ ಧರ್ಮ ಮಾಡಿ ಬಿಡುತ್ತೇನೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಜನರು ಐಶ್ವರ್ಯವಂತ ರೆಂದು ನಮ್ಮನ್ನು ಭಾವಿಸುವುದು ಸಹಜವೇ ಇದೆ.

ಭಿಕ್ಷುಯವರೇ! ನೀವು ಬಹಳ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಪ್ರಪಂಚವನ್ನು ಅರಿತು ಕೊಂಡಿದ್ದೀರಿ! ಸಂತೋಷ! ನಿಮದು ಮಂತ್ರಿತ್ವ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ತಕ್ಕ ಬುದ್ಧಿ! ಯಾವಾಗಲಾದರೂ ನಮ್ಮಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದು ಹೋಗುತ್ತಿರಿ.

ಹುಜೂರು! ಪರಮಾನುಗ್ರಹ! ತಾವು ಈ ನಾಡಿನ ರಾಜರಂತೆಯೇ ಇದ್ದೀರಿ! ತಮಗೆಸಮಸ್ತ ಅಧಿಕಾರಗಳೂ ಇವೆ. ನಾನು ಸನ್ನಿಧಾನಕ್ಕೆ ಪದೇ ಪದೇ ಬಂದುಹೋಗುತ್ತಿದ್ದರೆ ಅನೇಕರು ಬಂದು ನನ್ನ ಸ್ನೇಹ ಮಾಡಿ ತಮಗೆ ಶಿಫಾರಸುಗಳಿಗೆ ಬಲಾತ್ಕರಿಸುತ್ತಾರೆ. ಕೊನೆಗೆ ಅದು ಬಹಳ ಪ್ರಾಣ ಸಂಕಟ ಕ್ಕಿಟ್ಟುಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ. ಕ್ಷಮಿಸಬೇಕು!

ಫೌಜುದಾರರು ನಕ್ಕರು!

ಭಿಕ್ಷುಯವರೇ ಮತ್ತೊಂದು ಮಾತು! ಕಾರ್ಗದಲ್ಲಿರುವ ಆ ಫಕೀ ರರನ್ನು ನೀವು ಬಲ್ಲಿರಾ?

ಇಲ್ಲ! ಹುಜೂರು! ನಾನು ಅವರು ಬಲು ದೊಡ್ಡವರೆಂದು ಕೇಳಿ ದೇನೆ. ಒಂದು ಬಾರಿ ಹೋಗಿ ಅವರ ಭೇಟಿ ಮಾಡಿ ಬರಬೇಕೆಂದಿದ್ದೇನೆ.

ಒಳ್ಳೆಯದು!

ಭಿಕ್ಷುಯು ಫೌಜುದಾರರ ಅಪ್ಪಣೆ ಪಡೆದು ಹೊರಟು ಹೋದನು.

ಫೌಜುದಾರನು ಈ ಭಿಕ್ಷುಗೂ ಈ ಕೆಂಪಂಗಿಯ ತರುಣರಿಗೂ ಏನೂ ಸಂಬಂಧವಿರುವಂತೆ ಕಾಣುವುದಿಲ್ಲ. ಇವನಲ್ಲಿ ದುಡ್ಡಿಲ್ಲದೇ ಇಲ್ಲ. ಸ್ವಲ್ಪ ಹಣವನ್ನು ಕೂಡಿಟ್ಟುಕೊಂಡಿದಾನೆ. ಒಂದು ಪಕ್ಷ ಈ ಗದ್ದಲಗಳಿಗೆಲ್ಲಾ ಇವನೇ ಕಾರಣನಾಗಿದ್ದರೆ ಬಹಳ ಗಟ್ಟಿಗನೆಂದೇ ಹೇಳಬೇಕು. ಎಂದಾದ ರೊಂದು ದಿನ ಸಿಕ್ಕಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ. ನೋಡೋಣ!

ಭಿಕ್ಷುಯು ಫೌಜುದಾರನು ಬುದ್ಧಿವಂತ! ಚೆನ್ನಾಗಿ ಆಡಳಿತೆ ನಡಿಸಬಲ್ಲ ಆದರೆ ಸ್ವಾರ್ಥಪರ! ಲಂಚಕೋರ! ಆದರಿಂದ ಜನರಲ್ಲಿ ಬಿಗಿ ತಪ್ಪಿ ಹೋಗಿದೆ. ವ್ಯಭಿಚಾರಿ ಆದರಿಂದ ಅಧಿಕಾರಿಗಳಿಗೆ ಭಯತಪ್ಪಿಹೋಗಿದೆ. ಕುಡುಕ ಮನಶ್ಶಕ್ತಿಯಿಲ್ಲ. ಯುದ್ಧವು ಪ್ರಾಪ್ತವಾದರೆ ಎರಡು ದಿನ ಗಳು ಕೂಡ ನಿಂತು ನಿಭಾಯಿಸಲಾರ! ಓಡಿ ಹೋಗುತ್ತಾನೆ. ನನ್ನ ವಿಚಾರ ವೆಲ್ಲಾ ಸ್ವಲ್ಪ ಸ್ವಲ್ಪ ಗೊತ್ತಾಗಿ ಹೋಗಿದೆ. ಆದರೆ ಸರಿಯಾಗಿ ಅರ್ಥ

ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲಾರ! ಕಾರ್ಕಳದಲ್ಲಿರುವ ಫಕೀರರ ಮೇಲೆ ಸಂದೇಹ ಬಂದಿರುವಂತಿದೆ ಪಾಪ! ಆ ಫಕೀರರಿಗೇಕೆ ಈ ವ್ಯವಹಾರ! ಅವರು ಯಾವಾಗಲೂ ಈ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಧರ್ಮವಿಲ್ಲ. ಅದರಿಂದಲೇ ಕ್ಷಾಮ ಬಂದಿದೆ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಈ ರಾಜ್ಯವು ಹೋಗಿ ಬಿಡುತ್ತದೆ ಎಂದು ಪ್ರವಾದಿಯಂತೆ ಭವಿಷ್ಯ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಇದರಿಂದ ಆ ಫಕೀರರಿಗೆ ತಂಟೆ ಬರುತ್ತೆ. ನೋಡೋಣ ಎಂದುಕೊಂಡನು.

ಫೌಜುದಾರನು ನಾಲ್ಕಾರು ದಿನಗಳಿದ್ದು ಸ್ಥಳ ವಿದ್ಯಮಾನಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ತಿಳಿದುಕೊಂಡನು. ಭಕ್ಷಿಗೆ ಬೇಕಾದವರಾರು? ಎಂದು ವಿಚಾರಿಸಿಕೊಂಡನು. ಭಕ್ಷಿಯ ಮೇಲೆ ಸರಿಯಾದ ನಿಗಾ ಇಡುವಂತೆ ತಾಕೀತು ಮಾಡಿ ಅಲ್ಲಿಂದ ಹೊರಟನು.

ಕಾರ್ಕಳದಲ್ಲಿರುವ ಫಕೀರನು ಸಾಮಾನ್ಯನಂತೆ ಕಾಣುವುದಿಲ್ಲ. ತೇಜಸ್ವಿಯಾಗಿದಾನೆ. ಸುಮಾರು ೬೦ ವರ್ಷ ವಯಸ್ಸು! ಹೆಚ್ಚು ಮಾತನಾಡುವುದಿಲ್ಲ. ಯಾರಲ್ಲಾದರೂ ಮಾತನಾಡಿದರೆ ಕಠಿಣವಾಗಿ ಮಾತನಾಡುತ್ತಾನೆ. ಮನಸ್ಸು ಚುಚ್ಚುವಂತೆ ಮಾತನಾಡುತ್ತಾನೆ. ಐಶ್ವರ್ಯವಂತರೆಲ್ಲಾ ಪಾಪಿಗಳು ಎನ್ನುತ್ತಾನೆ. ಸರ್ಕಾರದ ಮಾತನ್ನೆತ್ತುವುದಿಲ್ಲ. ಯಾರಾದರೂ ಸರ್ಕಾರದ ಮಾತನ್ನೆತ್ತಿದರೆ ದೇವರ ಸರ್ಕಾರ ದೊಡ್ಡದು. ಅಲ್ಲಾನ ಸರ್ಕಾರದಲ್ಲಿ ಈ ಸರ್ಕಾರಗಳೆಲ್ಲಾ ಹರಾಂ ಎನ್ನುತ್ತಾನೆ. ಜೋತಿಷ್ಯ ಹೇಳುತ್ತಾನೆ. ಖಾಯಿಲೆಯವರಿಗೆ ಔಷಧಿ ಕೊಡುತ್ತಾನೆ. ಅವನ ಔಷಧಿಯಲ್ಲಿ ಬಹಳ ಖರಾಮತ್ತಿದೆ. ಐಶ್ವರ್ಯವಂತರು ಔಷಧಿಕೇಳಿದರೆ ನೀವು ಪಾಪಮಾಡಿದ್ದೀರಿ. ನಿಮಗೆ ಅಲ್ಲಾ ಶಿಕ್ಷೆ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾನೆ. ಅನುಭವಿಸಿರಿ ಇಲ್ಲಾ ಸಾಯಿರಿ! ಎಂದು ಶಪಿಸುತ್ತಾನೆ. ಬಹುಜನರಿಗೆ ಅವನನ್ನು ಕಂಡರೆ ಸರಿಬೀಳುವುದಿಲ್ಲ. ಆದರೂ ಅವನಲ್ಲಿ ಏನೋ ಒಂದು ಭಯ! ಫೌಜುದಾರನು ಕಾರ್ಕಳಕ್ಕೆ ಹೋದನು. ಫಕೀರನನ್ನು ಕಾಣುವುದಕ್ಕೆ ಬರುವುದಾಗಿ ಹೇಳಿ ಕಳುಹಿಸಿದನು. ಫಕೀರನು ಅವರೇಕೆ ಬರಬೇಕು ನಾನೇ ಅವರಲ್ಲಿಗೆ ಬರುತ್ತೇನೆ. ಎಂದು ಹೇಳಿದನು. ಆ ದಿನ ಮಧ್ಯಾಹ್ನವೇ ಹೋಗಿ ಫೌಜುದಾರರನ್ನು ಭೇಟಿ ಮಾಡಿದನು. ಫೌಜುದಾರರು ಬಹಳ ಮರ್ಯಾದೆಯಿಂದ ಮಾತನಾಡಿಸಿದರು. ಫಕೀರನು ಬಹಳ ಸಮಾಧಾನದಿಂದ ಮಾತನಾಡಿದನು.

ಫೌಜುದಾರರೇ! ನನ್ನನ್ನೇಕೆ ಕರೆಯಿಸಿದಿರಿ!

ತಮ್ಮ ಕೀರ್ತಿಯು ಈ ಪ್ರಾಂತದಲ್ಲೆಲ್ಲಾ ಹರಡಿದೆ. ಅದಕ್ಕೆ ತಮ್ಮ ಭೇಟಿಗೆ ಬಂದೆ.

ಒಳ್ಳೆಯದಾಯಿತು! ನಾನೂ ತಮ್ಮನ್ನು ನೋಡೋಣವೆಂದಿದ್ದೆ. ಫಕೀರನಿಗೇಕೆ? ರಾಜರ ಸಹವಾಸ! ಎಂದು ಬರಲಿಲ್ಲ ಅಷ್ಟೆ!

ಹಾಗಂದರೇನು? ತಮ್ಮ ಸಹಾಯವು ನಮಗೆ ಬೇಕು!

ಫಕೀರನು ನಕ್ಕು! ನನ್ನ ಸಹಾಯವೇ ಏಕೆ ನಿನಗೇನಾದರೂ ಖಾಯಿಲೆಯಾಗಿದೆಯೇ? ನಿಮಗೆ ನನ್ನಲ್ಲಿ ಔಷಧಿ ಇಲ್ಲ. ನಾನು ಹಕೀಮನಲ್ಲ! ಹಿಂದೂಗಳನ್ನು ಮುಸಲ್ಮಾನ್ ಧರ್ಮಕ್ಕೆ ಸೇರಿಸಿ ನಿಮ್ಮ ಸೈನ್ಯವನ್ನು ಕಟ್ಟಬೇಕಾಗಿದೆಯೇನು? ಅದು ನನ್ನಿಂದ ಆಗತಕ್ಕದ್ದೂ ಅಲ್ಲ. ನಾನು ಖಾಜಿಯಲ್ಲ. ಮುಲ್ಲಾ ಅಲ್ಲ!

ತಾವು ಒಳ್ಳೇ ಜೋತಿಷ್ಯರೆಂದು ಕೇಳಿದ್ದೇನೆ.

ಓಹೋ! ನಿಮಗೆ ಜೋತಿಷ್ಯ ಏಕೆ!

ಹೌದು! ನೋಡಿ! ಫಕೀರರೇ! ಈ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಬರಗಾಲ ಬಂದಿದೆ. ಜನಕ್ಕೆ ಬಹಳ ಕಷ್ಟವಾಗಿದೆ. ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಶಾಂತಿ ಸುಭಿಕ್ಷಗಳು ಯಾವಾಗ ಬರುತ್ತವೆ?

ಧರ್ಮವಿಲ್ಲ! ದೇವರಿಲ್ಲ ಆದ್ದರಿಂದ ಬರಗಾಲ ಬಂದಿದೆ ದೇವರು ಕುರುಡನೇನು? ನಿಮ್ಮ ಅಧರ್ಮಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ನೋಡುತ್ತ ನಿಮಗೆ ಮಳೆ ಬೆಳೆ ಕೊಡಬೇಕು. ಇಲ್ಲಿ ರಾಜ್ಯವೆಲ್ಲಿದೆ? ನೀವು ಜನರಿಂದ ಕಪ್ಪ ಕಾಣಿಕೆಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತೀರಿ. ಕಳ್ಳಕಾಕರು ಕೊಳ್ಳೆ ದರೋಡೆಗಳನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಅವರನ್ನೂ ನಿಮ್ಮನ್ನೂ ನೋಡಿ ಮೇಲೆ ದೇವರು ನಗುತ್ತಿದಾನೆ. ನಿಮ್ಮ ರಾಜ್ಯವು ಹೋಗಿ ದೇವರ ರಾಜ್ಯವು ಬರಬೇಕು. ಇದಕ್ಕೆ ಜೋತಿಷ್ಯವೇಕೆ? ನನ್ನ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಕಾಣುತ್ತಿದೆ

ನಿಮಗೇಕೆ? ಈ ರಾಜ್ಯದ ಮೇಲೆ ಇಷ್ಟು ಕೋಪ!

ನನಗೆಲ್ಲಿ ಕೋಪ! ದೇವರಿಗೆ ಕೋಪ! ನನಗೆ ಪರಿತಾಪ! ಫೌಜುದಾರರೇ ಇಲ್ಲಿ ರಾಜ್ಯವಿಲ್ಲ. ಅನಾಯಕವಾಗಿದೆ!

ಒಳ್ಳೆಯದು ಫಕೀರರೇ! ನೀವು ಬಹಳ ಮಾತನಾಡುತ್ತೀರಿ! ನಿಮ್ಮ ಮೇಲೆ ಅನೇಕ ಅರ್ಜಿಗಳು ಬಂದಿವೆ. ನಿಮ್ಮ ವಿಚಾರಣೆಯಾಗಬೇಕಾಗಿದೆ.

ವಿಚಾರಣೆ ಮಾಡಿರಿ !

ಈ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಕಳವು ದರೋಡೆಗಳನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿರುವವರೆಲ್ಲಾ ನಿಮ್ಮಲ್ಲಿ ಬಂದು ಹೋಗುತ್ತಾರಂತೆ !

ಬೀದಿಯಲ್ಲಿ ಅಲೆಯುವ ಭಿಕಾರಿಯಾದ ನನ್ನ ಹತ್ತಿರ ಎಷ್ಟೋ ಜನರು ಬರುತ್ತಾರೆ. ನಾನೇನು ಮಾಡಲಿ !

ಅವರ ಸಹವಾಸವನ್ನು ನೀವೇಕೆ ಮಾಡುತ್ತೀರಿ ?

ನಾನು ಅವರ ಸಹವಾಸಕ್ಕೆ ಹೋಗುತ್ತಿಲ್ಲ. ಅವರೇ ನನ್ನನ್ನು ಹುಡುಕಿಕೊಂಡು ಬರುತ್ತಾರೆ. ಕಳ್ಳಕಾಕರು ದುಡ್ಡು ಕಳೆದುಕೊಂಡ ಧನಿಕರೂ ಹೊಟ್ಟೆಗಿಲ್ಲದ ದರಿದ್ರರೂ, ನಿಮಗೆ ಲಂಚ ರುಷುವತ್ತುಗಳನ್ನು ಕೊಡುವವರೂ, ನಿಮ್ಮಿಂದ ಮನೆ ತಪ್ಪಿ ದಿಕ್ಕೆಟ್ಟ ಹೆಂಗಸರು. ನಿಮ್ಮ ದರಬಾರಿನಿಂದ ನೊಂದವರೆಲ್ಲಾ ನನ್ನ ಹತ್ತಿರ ಬರುತ್ತಾರೆ. ಅವರಿಗೆಲ್ಲಾ ದೇವರಲ್ಲಿ ಮೊರೆಯಿಡಿರಿ ! ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ

ಸರಿ ! ಫಕೀರರೇ ! ಇದು ಸುಲ್ತಾನರ ರಾಜ್ಯ ! ಹಿಂದೂಗಳ ರಾಜ್ಯವಾಗಿದ್ದರೆ ನಿಮ್ಮನ್ನು ಗಲ್ಲಿಗೇರಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಸುಲ್ತಾನರ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ನೀವು ಪೂಜ್ಯರು ! ಆದರೆ ನಿಮ್ಮಿಂದ ನಮ್ಮ ಆಡಳಿತಕ್ಕೆ ಬಹಳ ತೊಂದರೆಯಾಗಿದೆ. ನೀವು ಮೂರು ದಿವಸಗಳ ಒಳಗಾಗಿ ಈ ಸರಹದ್ದನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಹೋಗಬೇಕೆಂದು ಅಪ್ಪಣೆ ಮಾಡಿದೇನೆ. ತಾವು ಆ ಅಪ್ಪಣೆಯನ್ನು ಪಾಲಿಸದಿದ್ದರೆ ತಮ್ಮನ್ನು ಬಲಾತ್ಕಾರವಾಗಿ ಹಿಡಿದು ಬಂಧನದಲ್ಲಿಟ್ಟು ಶ್ರೀರಂಗಪಟ್ಟಣಕ್ಕೆ ಸುಲ್ತಾನರ ಸಮ್ಮುಖಕ್ಕೆ ಕಳುಹಿಸಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ.

ಫಕೀರನು ನಕ್ಕು ! ನೋಡು ಕುತುಬುದ್ದೀನ್ ನಾನು ಹೇಳುವ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳು ! ಮೊದಲು ನೀನು ಸುಲ್ತಾನರ ಸಮ್ಮುಖಕ್ಕೆ ಹೋಗು. ಅಲ್ಲಿ ನಾನು ಹೇಳಿದ್ದನ್ನೆಲ್ಲಾ ಹೇಳು ! ಅವರು ಏನು ಹೇಳುತ್ತಾರೋ ಕೇಳಿ ನನಗೆ ಬಂದು ಅಪ್ಪಣೆ ಮಾಡು ! ನೀನು ಅಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗಿ ಬರುವುದು ಹದಿನೈದು ದಿನಗಳಾದರೂ ಚಿಂತೆಯಿಲ್ಲ. ನಾನು ಈ ಸ್ಥಳವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಕದಲುವುದಿಲ್ಲ. ಅನ್ನ ತಿನ್ನುವುದಿಲ್ಲ. ನೀರು ಕುಡಿಯುವುದಿಲ್ಲ. ಮಾತನಾಡುವುದಿಲ್ಲ. ಮುಚ್ಚಿದ ಕಣ್ಣನ್ನು ತೆರೆಯುವುದಿಲ್ಲ. ಇಲ್ಲಿ ನಿನ್ನ ದರಬಾರು ಮುಳುಗಿ ಹೋಗುವುದಿಲ್ಲ ! ನೋಡೋಣ ! ಸುಲ್ತಾನರಿಗಾದರೂ ಅಲ್ಲಾನು

ಪ್ರಕಾಶವನ್ನು ಕೊಡುತ್ತಾನೇನೋ! ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಎಲ್ಲರೂ ಒಟ್ಟಿಗೆ ನರಕಕ್ಕೆ ಹೋಗೋಣ!

ಫಕೀರರೇ ಹುಚ್ಚು ಹುಚ್ಚು ಮಾತನಾಡಬೇಡಿ! ಹೊರಡಿ! ಈ ಸ್ಥಳವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಹೊರಡಿ!

ಆಗಲಿ! ನನಗೆ ನಿನ್ನಿಂದ ಏನಾಗಬೇಕು ಹೊರಡುತ್ತೇನೆ. ಫಕೀರನು ಹೊರಟು ಹೋದನು.

ಫೌಜುದಾರ ಕುತುಬುದ್ದೀನ

ಫೌಜುದಾರನಿಗೆ ಪ್ರಬಲವಾದ ಯೋಚನೆಗೆ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡಿತು. ಈ ಫಕೀರನು ನಿಜವಾದ ಫಕೀರನಲ್ಲ. ಯಾರೋ ರಾಜಕೀಯ ವ್ಯಕ್ತಿಯು ಫಕೀರನ ವೇಷವನ್ನು ಧರಿಸಿದಾನೆ. ಇವನು ವಿದ್ರೋಹಿಯೇ ಸರಿ! ಆದರೆ ಇವನು ಮುಸಲ್ಮಾನನೆಂಬುದರಲ್ಲಿ ಸಂದೇಹವೇ ಇಲ್ಲ. ಸುಲ್ತಾನರ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಮುಸಲ್ಮಾನನು ವಿದ್ರೋಹವೆಸಗುವನೆ. ಇವನನ್ನು ಹಿಡಿದು ಬಂಧನದಲ್ಲಿಡಬಹುದು. ಈ ಸಮಾಚಾರವು ಸುಲ್ತಾನರಿಗೆ ತಿಳಿಯುತ್ತಲೇ ನನ್ನ ಮೇಲೆ ಅವರಿಗೆ ಆಗ್ರಹ ಬಂದರೂ ಬರಬಹುದು. ಈ ಪ್ರಾಂತದಲ್ಲಿ ಇಷ್ಟೊಂದು ಕೊಳ್ಳೆ ದರೋಡೆಗಳಾದರೂ ಒಂದಾದರೂ ಪತ್ತೆಯಾಗಿಲ್ಲ. ಇದಕ್ಕೇನು ಮಾಡುವುದು ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಕೆಲವರ ಮೇಲೆ ಪ್ರಬಲವಾದ ಸಂದೇಹವಿತ್ತು. ಫೌಜುದಾರನು ಅವರುಗಳನ್ನು ಹಿಡಿತರಿಸಿ ಬಂದೀಖಾನೆಯಲ್ಲಿಡಿಸಿದನು. ಹೀಗೆ ನೂರಾರು ಜನರನ್ನು ಬಂದೀಖಾನೆಯಲ್ಲಿಟ್ಟನು. ಒಂದು ದಿನ ಪಡುಬಿದರೆಯ ಬಂದೀಖಾನೆಯಲ್ಲಿ ದೊಡ್ಡ ಗದ್ದಲವೆದ್ದಿತು. ರಾತ್ರಿಯ ಹೊತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಪಹರೆಯವರನ್ನು ಕೊಂದು ಬಂದೀಖಾನೆಯ ಬಾಗಿಲುಗಳನ್ನು ಒಡದು ವಿದ್ರೋಹಿಗಳೆಲ್ಲಾ ಓಡಿಹೋದರು. ಸೈನಿಕರು ಗುಂಡು ಹಾರಿಸಿದರು. ಅಷ್ಟು ಹೊತ್ತಿಗೆ ಬಂದೀಖಾನೆಯು ಬರಿದಾಗಿ ಹೋಗಿತ್ತು! ಫೌಜುದಾರನಿಗೆ ಕೋಪ ಬಂತು. ನಾಲ್ಕಾರು ವಿದ್ರೋಹಿಗಳನ್ನು ಹಿಡಿದು ವಿಚಾರಣೆ ನಡಸಿದನು.

ಇವರಲ್ಲಿ ಗೋವಿಂದಕಂತಿ ಎಂಬುವನು ಮುಖ್ಯನಾದವನು. ಇವನು ನಾಲ್ಕಾರು ಕೆಂಪಂಗಿಯ ದಳಗಳಿಗೆ ಮುಖಂಡ. ಇವನಿಗೆ ಸುಮಾರು ಇಪ್ಪತ್ತುನಾಲ್ಕು ವರ್ಷ ವಯಸ್ಸು! ಮೈ ಬಣ್ಣ ನಿಂಬೇ ಹಣ್ಣಿನ ಬಣ್ಣ!

ಉಕ್ಕಿನ ಎದೆ ಭುಜಗಳು, ವಿಶಾಲವಾದ ಹಣೆ, ಉಜ್ವಲವಾದ ಕಣ್ಣುಗಳು. ಬಹಳ ಬಂದೋಬಸ್ತಿನಿಂದ ವೀರಭಟರ ಕಾವಲಿನಲ್ಲಿ ಈ ನಾಲ್ವರನ್ನೂ ಫೌಜುದಾರರ ಸಮ್ಮುಖಕ್ಕೆ ಕರತಂದರು. ವಿಚಾರಣೆಯ ಕ್ರಮವು ವಿಚಿತ್ರವಾಗಿದ್ದಿತು. ಬಹಳ ಅಂತರಂಗದಲ್ಲಿ ವಿಚಾರಣೆಯು ನಡೆಯಿತು.

ಫೌಜುದಾರನು-ಕ್ರಮವಾದ ವಿಚಾರಣೆ ನಡಸಲೇ ಇಲ್ಲ. ಅವನು ನಿಮ್ಮಲ್ಲಿ ಮುಖಂಡನಾರು ? ಎಂದು ದರ್ಪದಿಂದ ಕೇಳಿದನು.

ಗೋವಿಂದ ಕಮ್ತಿಯು ನಾನು ಎಂದು ಮುಂದೆ ನಿಂತನು

ಫೌಜುದಾರನು ನೀನು ! ಎಂಬುದು ಗೊತ್ತಿದೆ ಮುಂದೆ ಬಾ ! ಹತ್ತಿರ ಬಾ ! ನಿಮ್ಮ ಅಪರಾಧಗಳಿಗೆಲ್ಲಾ ಸಾಕ್ಷಿಗಳಿವೆ. ವಿಚಾರಣೆಯ ಅಗತ್ಯವೇ ಇಲ್ಲ ! ನೀನು ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಮುಚ್ಚುಮರೆ ಇಲ್ಲದೇ ಹೇಳಿಬಿಡು. ನಿನ್ನನ್ನು ಖುಲಾಸೆ ಮಾಡಿಬಿಡುತ್ತೇನೆ. ಒಳ್ಳೆಯ ಹುಡುಗ! ಎಲ್ಲಿಯಾದರೂ ಬದುಕಿಕೋ !

ಗೋವಿಂದನು ವಿಕಟವಾದ ನಗುವನ್ನು ನಕ್ಕು-ಫೌಜುದಾರರೇ ! ಮುಚ್ಚುಮರೆ ಏನಿದೆ. ನಾವುಗಳು ಬಹಿರಂಗವಾಗಿ ನಿಮಗೆ ಹೇಳಲೇ ಬೇಕು ಇನ್ನು ಕಾಲವು ಉಳಿದಿಲ್ಲವಾದ ನಾವು ನಿಮ್ಮ ಮುಂದೆ ಬಂದಿಲ್ಲ. ನಾನು ತಮ್ಮ ಅನುಗ್ರಹದಿಂದ ಶಿಕ್ಷೆಯನ್ನು ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಂಡು ಎಲ್ಲಿಯೋ ಹೋಗಿ-ಬದುಕುವುದೇಕೆ ? ಇಲ್ಲಿಯೇ ಇದ್ದು ಬದುಕುತ್ತೇನೆ

ಫೌ- ಗೋವಿಂದಕಮ್ತಿ ನೀನೇಕೆ ಈ ಅಕೃತ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿದೆ.

ಫೌಜುದಾರರೇ ! ತಮ್ಮ ಕೈಲಿ ಅಧಿಕಾರವಿದೆ ಸರ್ಕಾರದ ಹುಕುಮತ್ತಿದೆ. ಸೈನ್ಯವಿದೆ. ಎಲ್ಲಾ ಇದೆ ಆದ್ದರಿಂದ ನನ್ನನ್ನು ಅಪರಾಧಿ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತೀರಿ. ತಾವು ನನ್ನನ್ನು ಬಂದೀಖಾನೆಯಲ್ಲಿ ಇಡಬಹುದು. ಶೂಲಕ್ಕೇರಿಸಬಹುದು. ಆದರೆ, ಈ ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡವನ್ನೆಲ್ಲಾ ಶೂಲಕ್ಕೇರಿಸಲಾರಿರಿ !

ಕಮ್ತಿ ! ನಿನ್ನನ್ನು ನೋಡಿದರೆ-ನನಗೆ-ಅತ್ಯಂತ ಪ್ರೀತಿಯಾಗುತ್ತದೆ. ಅದೇಕೋ ನಾನರಿಯೆ !

ಅದು ನಿಜ? ಕಾರಣವನ್ನು ನಾನು ಬಲ್ಲೆ !

ಕೇಳು—ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಈ ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡದ ಮೇಲೆ ಸುಲ್ತಾನರಿಗೆ ಬಹಳ ಪ್ರೀತಿ. ಮೈಸೂರು ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯ ! ಈ ರಾಜ್ಯವೆಲ್ಲಾ ಒಂದಾ

ಗಿರಬೇಕು. ಈ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಗೊಂದಲಗಳಾದರೆ-ಮೈಸೂರಿನ ಶತ್ರುಗಳು ಬಂದು ಆಕ್ರಮಿಸುತ್ತಾರೆ. ದೊಡ್ಡ ದೊಡ್ಡ ಮನುಷ್ಯರೆಲ್ಲರೂ ನಮ್ಮ ಸರಕಾರದಲ್ಲಿ ಬಹಳ ವಿಶ್ವಾಸದಿಂದ ಇದ್ದಾರೆ. ಅವರೆಲ್ಲರಿಗೂ ಸುಲ್ತಾನರಲ್ಲಿ ಬಹಳ ಭಕ್ತಿ ಇದೆ.

ಫೌಜುದಾರರೇ ! ತಾವು ಹೇಳುವುದೆಲ್ಲಾ ಭ್ರಾಂತಿ ! ತಮ್ಮ ದರಬಾರಿನಲ್ಲಿ ಈ ದೊಡ್ಡ ಮನುಷ್ಯರುಗಳೆಲ್ಲಾ ಎಷ್ಟೋ ಜನರ ಆಸ್ತಿಗಳನ್ನು ನುಂಗಿ-ಭಾಗ್ಯವಂತರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಅವರಿಗೆ ಭಯ ! ತಮಗೆ ಕೇಳಿದಷ್ಟು ದಂಡ ತೆರುತ್ತಾರೆ. ತಾವು ರಾಜಧಾನಿಗೆ— ಬಹಳ ಹಣ ಕಳಿಸಿದ್ದೀರಿ. ತಾವು ಗುಟ್ಟಾಗಿ ಅಪಾರ ಐಶ್ವರ್ಯವನ್ನು ಗಳಿಸಿಟ್ಟುಕೊಂಡಿದ್ದೀರಿ. ತಮ್ಮ ಅಧಿಕಾರಿಗಳೆಲ್ಲಾ ಹಣ ಗಳಿಸಿಟ್ಟುಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ಅನೇಕರು ಭಾಗ್ಯವಂತರು ತಮ್ಮ ಗುಂಪಿಗೆ ಸೇರಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ಬಹು ಮಂದಿ ದುರಾತ್ಮರು ತಮ್ಮೊಡನೆ ಸೇರಿಕೊಂಡು ಭಾಗ್ಯವಂತರಾಗಿ ದೊಡ್ಡ ಮನುಷ್ಯರಾಗಿ ಮೆರೆಯುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಈ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ನಡೆಯುತ್ತಿರುವ ಕಳ್ಳತನ ದರೋಡೆಗಳೆಲ್ಲಾ ಆ ಅಕೃತ್ಯಗಳಿಗೆ ಪ್ರಾಯಶ್ಚಿತ್ತವೆಂದು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಅರಿತುಕೊಳ್ಳಿರಿ! ಇನ್ನು ನಿಮ್ಮಗಳಿಗೆ ನಿಸ್ತಾರವಿಲ್ಲ ! ನನ್ನನ್ನು ತಾವು ಎಂದೂ ನೋಡಿಲ್ಲ ! ನನ್ನಮೇಲೆ ತಮಗೆ ಬಹಳ ಪ್ರೀತಿಯೆಂದು ಹೇಳಿದಿರಿ ! ಅದರ ಕಾರಣವನ್ನು ನಾನು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಕೇಳಿರಿ ! ನನಗೊಬ್ಬ ಸಹೋದರಿ ಇದ್ದಾಳೆ. ಅವಳು ನನ್ನಂತೆಯೇ ಇದ್ದಾಳೆ. ಆ ನಿರ್ಭಾಗ್ಯ ಹೆಣ್ಣು ವಿಧವೆ ! ಒಂದುದಿನ ರಾತ್ರಿ ಯಾರೋ ಅವಳನ್ನು ಅಪಹರಿಸಿದರು. ಎಷ್ಟೋ ಹುಡುಕಿದೆ ಶಿಕ್ಕಲಿಲ್ಲ. ಮಾಮಲೇದಾರರಲ್ಲಿ ಹೋಗಿ ಹೇಳಿಕೊಂಡೆ! ಫಲವಿಲ್ಲ. ಅದೇ ದುಃಖದಿಂದ ಅನ್ನನೀರು ಬಿಟ್ಟು ನನ್ನ ತಾಯಿ ಮೃತಳಾದಳು. ಬಹು ಕಷ್ಟಪಟ್ಟು ಅವಳಿರುವ ಸ್ಥಳವನ್ನು ಪತ್ತೆಮಾಡಿದೇನೆ. ಹೆಸರು ಮಾಧವೀ! ಅವಳೇ ಈಗ ತಮ್ಮ ಅಂತಃಪುರದಲ್ಲಿರುವ ಮೋತೀಬೀ! ಅವಳ ಮೇಲಿರುವ ಮೋಹವು ತಮಗೆ ನನ್ನಮೇಲಿನ ಪ್ರೀತಿಯಂತೆ ಭಾಸವಾಗುತ್ತದೆ. ಅದು ನಿಜವಾದ ಪ್ರೀತಿಯಲ್ಲ. ಪಾಪದ ಭಯಂಕರ ಛಾಯೆ!

ಕುತುಬುದ್ದೀನನಿಂದ ಇದನ್ನು ಕೇಳಲಾಗಲಿಲ್ಲ. ಗೋವಿಂದಕಮ್ತಿ ! ನೀನು ಹೇಳುವುದೆಲ್ಲಾ ಸುಳ್ಳು ! ನೀವುಗಳು ಕಳ್ಳತನ ದರೋಡೆ ಮುಂತಾದ ಅಕೃತ್ಯಗಳನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಾ ವಿದ್ರೋಹಿಗಳೆಂದು ಡಂಭ ಕೊಚ್ಚಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾ

ತಿರುಗುತ್ತೀರಿ! ಜನರಲ್ಲಿ ದ್ವೇಷವನ್ನು ಹರಡುವುದಕ್ಕೋಸ್ಕರ ನಮ್ಮ ಮೇಲೆ ಈ ಸುಳ್ಳು ಕಥೆಗಳನ್ನು ಹರಡುತ್ತೀರಿ!

ನಿಮ್ಮಗೊಡ್ಡು ಬೆದರಿಕೆಗೆ ಭಯಪಟ್ಟು ಸುಲ್ತಾನರು ಈ ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಹೋಗುವುದಿಲ್ಲ. ನಿಮ್ಮ ಮುಖಂಡರನ್ನೆಲ್ಲಾ ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಹಿಡಿದು ಶೂಲಕ್ಕೇರಿಸುತ್ತೇವೆ.

ನಿನಗೆ ನಾನು ಇವೊಂದು ದಿನ ಪ್ರಾಣದಾನ ಮಾಡಿದೇನೆ. ನಾಳೇ ದಿನ ಪ್ರಾತಃಕಾಲವೊಳಗಾಗಿ ನೀನು-ನಿನ್ನ ಅಕೃತ್ಯಗಳಿಗೆ-ಪರಿತಾಪಗೊಂಡು ಕ್ಷಮಾ ಪ್ರಾರ್ಥನೆ ಬೇಡಿದರೆ-ಸುಲ್ತಾನರ ಅನುಗ್ರಹಕ್ಕೆ ಪಾತ್ರನಾಗುವಿ! ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ನಾಳೆಯೇ ನಿನ್ನ ಕಡೆಯ ದಿನ!

ಗೋವಿಂದನು ಇದನ್ನು ಕೇಳಿ ಗುಂಗಹಿಸಿ ನಕ್ಕನು

ಫೌಜುದಾರನು ಹೊರಟುಹೋದನು.

ಗೋವಿಂದನಿಗೂ ಅವನ ಜೊತೆಗಾರರಿಗೂ ಬಲವಾದ ಸರಪಣಿ ಬೇಡಿಗಳನ್ನು ಹಾಕಿದ್ದಾರೆ. ಅಲುಗಾಡಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಫೌಜುದಾರನು ಹೊರಟುಹೋಗುತ್ತಲೇ ಅವರು ನಾಲ್ವರೂ ಆಲೋಚನೆ ಮಾಡತೊಡಗಿದರು ಇಲ್ಲಿಂದ ಹೇಗಾದರೂ ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಂಡು ಹೋಗಬೇಕು. ಅದಕ್ಕೆ ಮಾರ್ಗ ವೇನು? ಎಂದು ಆಲೋಚಿಸಿದರು. ಏನೂ ತೋರಲಿಲ್ಲ. ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಇವರೆಲ್ಲರಿಗೂ ಭೋಜನವು ಬಂತು. ಜಮಾದಾರನು ಬಂದು ಬಹಳ ದರ್ಪದಿಂದ ಎಲ್ಲರೂ ಊಟ ಮಾಡಿರಿ! ಎಂದು ಹೇಳಿದನು. ಕೈಕೋಳಗಳನ್ನು ಬಿಚ್ಚಿಸಿದನು. ನಾವು ಊಟ ಮಾಡುವುದಿಲ್ಲ. ನೀವು ಮುಸಲ್ಮಾನರು ಮುಟ್ಟಿದ ಅನ್ನವನ್ನಿಟ್ಟು ಜಾತಿ ಕೆಡಿಸುತ್ತೀರಿ ಎಂದರು.

ಜಮಾದಾರನಿಗೆ ಕೋಪ ಬಂತು- ಕಾಫರ, ಬದಮಾಷ್! ನಮ್ಮ ಗುಲಾಮನಾಗಿ ಬಂದೀಖಾನೆಯಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದಿರುವಾಗ ಮುಸಲ್ಮಾನರನ್ನು ಬೈಯ್ಯುತ್ತೀಯಾ. ಗೋಮಾಂಸವನ್ನು ತರಿಸಿ ಬಾಯಿಗೆ ತುರುಕಿಸುತ್ತೇನೆ ಎಂದು ಗದ್ದರಿಸಿದನು.

ಬಂದೀಖಾನೆಯಲ್ಲಿ ಮಾತನಾಡಿದ್ದರಿಂದ ಉಳಿದುಕೊಂಡೆ! ಹೊರಗೆ ನಿನ್ನ ಅಧಿಕಾರ ತೋರಿಸಿದ್ದರೆ ಇಷ್ಟು ಹೊತ್ತಿಗೆ-ನಿನ್ನ ತಲೆಯನ್ನು ಹಾರಿಸುತ್ತಿದ್ದೆ. ಎಂದು ಕಪಾಲಕ್ಕೆ ಒಂದೇಟು ಎತ್ತಿ ಹೊಡೆದನು. ಜಮಾದಾರನಿಗೆ ತಲೆ ತಿರುಗಿದಂತಾಯಿತು. ಕೋಪ ಬಂತು! ಪುನಃ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಕೈಗೆ

ಕೋಳಗಳನ್ನು ಹಾಕಿಸಿ ನೆಲದಮೇಲೆ ಕೆಡವಿ ಸೂಳೇ ಮಕ್ಕಳ ! ಕೊಬ್ಬಿ ಹೋಗಿದ್ದೀರಿ. ಬಿದ್ದಿರಿ. ಎಂದು ಹೇಳಿ ಹೊರಟುಹೋದನು.

ಅದೆಲ್ಲಾ ಫೌಜುದಾರರಿಗೆ ವರದಿಯಾಯಿತು. ಅವರು ಆ ಖೈದಿಗಳು ನಾಳೆ ಸಾಯುತ್ತಾರೆ. ಇವತ್ತು ಮೃಷ್ಟಾನ್ನ ಭೋಜನ ಮಾಡಿಸಲೇ ಬೇಕು. ಹಿಂದೂ ಜಮೂದಾರನು ಹೋಗಿ ಊಟ ಮಾಡಿಸಲಿ. ಎಂದು ಹುಕ್ಕುಂ ಮಾಡಿದರು. ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಆಶ್ಚರ್ಯವಾಯಿತು. ಹಿಂದೂ ಜಮೂದಾರರು ಬಂದೀಖಾನೆಯೊಳಗೆ ಬಂದರು. ಖೈದಿಗಳ ಬೇಡಿಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ತೆಗಿಸಿದರು. ಎಲ್ರೋ ಹುಡುಗರ್ನಾಗಳಿರಾ ? ನಾಳೆ ಸಾಯುವುದು ಗೊತ್ತೇ ಇದೆ. ಬದು ಕುತ್ತೀರೋ ಸಾಯುತ್ತೀರೋ ಯಾರಿಗೆ ಗೊತ್ತು. ದೇವರೊಬ್ಬ ಬಲ್ಲ. ಇಂದಾದರೂ ಚನ್ನಾಗಿ ಊಟ ಮಾಡಿರೋ ! ಎಂದು ಹೇಳಿದನು. ಯುವಕರು ಊಟಕ್ಕೆ ಕುಳಿತರು. ಭೋಜನವನ್ನು ತಂದವನು ಪದ್ಮನಾಭ ಭಟ್ಟ. ಅವನನ್ನು ನೋಡುತ್ತಲೇ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಆಶ್ಚರ್ಯವಾಯಿತು. ಅವನು ಅವರ ಗುಂಪಿಗೆ ಸೇರಿದವನು. ಎಲ್ಲರೂ ನಗುತ್ತ ಕಣ್ಣುಸನ್ನೆ ಮಾಡಿದರು. ಅವನು ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ- ನಾನಾರೆಂದು ಸಂಶಯಪಡುತ್ತೀರಾ ? ನಾನು ಬ್ರಾಹ್ಮಣ. ಫೌಜುದಾರರ ಬಿಡದಿಯಲ್ಲಿ ಅಡಿಗೆಯ ಕೆಲಸ ನನಗೆ ಊಟಮಾಡಿ. ಚೆನ್ನಾಗಿ ಊಟ ಮಾಡಿ ಎಲ್ಲಾ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿದೇನೆ. ಎಲ್ಲರೂ ಊಟಕ್ಕೆ ಕುಳಿತರು. ಹರಟೆ ಹೊಡೆಯುತ್ತಾ ಊಟ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು.

ಗೋವಿಂದನು- ಪಿಸುಮಾತಿನಲ್ಲಿ-ಭಟ್ಟ ಏನು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿದ್ದಿ ?

ಕಾವಲುಗಾರರಿಗೆ ಚನ್ನಾಗಿ ಕೈತುಂಬ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದೇನೆ. ರಾತ್ರಿ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಹೆಂಡ ಕುಡಿಸುತ್ತೇನೆ. ನೀವು ನಾಲ್ಕು ಜನರೂ ಪರಾರಿ ಏರ್ಪಾಡಾಗಿದೆ.

ಕಾವಲುಗಾರರ ತಲೆ ಹೋಗುತ್ತೆ ;

ಹೋದರೆ ಹೋಯಿತು. ಆದರೆ ಕಾವಲುಗಾರರಿಗೆ ಏನೂ ಆಗುವುದಿಲ್ಲ. ಜಮೂದಾರರ ಪ್ರಾಣಕ್ಕೆ ಬರುತ್ತೆ ಸಂಚಕಾರ! ಎಲ್ಲರೂ ನಕ್ಕರು.

ಭಟ್ಟನು ಪಾತ್ರೆಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು .ಹೊರಗೆ ಹೊರಟನು. ಜಮೂದಾರನು ಪುನಃ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಬೇಡಿಗಳನ್ನು ಹಾಕಿಸಿ ಖೈದುಮಾಡಿ ಹೊರಟುಹೋದನು.

ಸಂಧ್ಯಾಕಾಲ ಏಳು ಗಂಟೆಗೆ ಪುನಃ ಪದ್ಮನಾಭ ಭಟ್ಟನು ಊಟ ತಂದನು.

ಗೋವಿಂದನು- ಎಷ್ಟು ಹೊತ್ತಿಗೆ ? ಎಂದು ಕೇಳಿದನು.

ಭಟ್ಟನು-ನಗುತ್ತಾ ಮಧ್ಯರಾತ್ರಿಗೆ ಸರಿಯಾಗಿ ಹನ್ನೆರಡು ಗಂಟೆಗೆ.

ರಾತ್ರಿ ಭೋಜನವಾದ ಮೇಲೆ ನಾಲ್ವರನ್ನು ಬೇರೆಬೇರೆ ಕೋಣೆಗಳಲ್ಲಿಟ್ಟರು. ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಕೊಂಚ ಗಾಬರಿಯಾಯಿತು. ಗೋವಿಂದನು ಒಬ್ಬರನ್ನೊಬ್ಬರು ಬಿಟ್ಟು ಅಗಲುವಾಗ ಭಟ್ಟನು ಘಟ್ಟಿಗ. ಹೆದರಬೇಡಿ ಎಂದು ಹೇಳಿದನು.

ರಾತ್ರಿ ಒಂಭತ್ತು ಗಂಟೆಯಾಯಿತು. ಹೆಬ್ಬಾಗಿಲಿನ ತುತ್ತೂರಿಯ ಸದ್ದು ಕೇಳಿಸಿತು. ಬಾಗಿಲುಗಳು ಹಾಕಿದ ದಡಬಡ ಸದ್ದು ಕಿವಿಗೆ ಬಿತ್ತು. ಸ್ವಲ್ಪ ಹೊತ್ತು ಸರ್ವತ್ರ ನಿಶ್ಶಬ್ದ ! ಗೋವಿಂದನು ಬಾಗಿಲಿನ ಕಡೆಯೇ ನೋಡುತ್ತಿದ್ದನು. ರಾತ್ರಿ ಹತ್ತು ಗಂಟೆಯ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಅವನ ಕೋಣೆಯ ಬಾಗಿಲು ತೆರೆಯಲ್ಪಟ್ಟಿತು. ಆಪಾದಮಸ್ತಕ ಅವಕುಂಠನವತಿಯೊಬ್ಬಳು ಒಳಗೆ ಬಂದು ಮಾತನಾಡದೇ ಗೋವಿಂದನನ್ನು ಕೈ ಹಿಡಿದು ಎಬ್ಬಿಸಿದಳು. ಅವನನ್ನು ಜೊತೆಯಲ್ಲಿ ಕರದುಕೊಂಡು ಹೊರಗೆ ಹೋದಳು ! ಇಬ್ಬರೂ ಹಜಾರಕ್ಕೆ ಸದ್ದಿಲ್ಲದೇ ಹೋದರು. ಆ ಯುವತಿಯು ಅಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಅವಕುಂಠನವನ್ನು ತೆಗೆದು ಗೋವಿಂದನನ್ನು ಅಪ್ಪಿಕೊಂಡು ಚುಂಬಿಸಿದಳು. ಅವಳ ಕಣ್ಣುಗಳಿಂದ ಧಾರಾಕಾರವಾಗಿ ನೀರು ಸುರಿಯುತ್ತಿತ್ತು ! ಗೋವಿಂದನು ಅಪ್ರತಿಭನಾಗಿ ಅಲ್ಲಿದ್ದ ಬೆಳಕಿನಲ್ಲಿ ಆ ಯುವತಿಯ ಮುಖವನ್ನು ನೋಡಿದನು. ಅವಳು ಮಾಧವಿ !

ಗೋವಿಂದನ ಮೈ ಜುಮ್ಮೆಂದಿತು. ಮಾಧವಿ ! ನೀನೆಲ್ಲಿ ಬಂದೆ ಮಾಧವಿ ! ನಿನ್ನ ಸಮಾಚಾರವೇನು !

ಅಣ್ಣ ! ನನ್ನ ಕಥೆಯನ್ನು ಕೇಳಬೇಡ ! ನೀನು ನನ್ನ ವಿಚಾರವನ್ನು ಸರಿಯಾಗಿ ತಿಳಿದುಕೊಂಡಿದ್ದಿ ! ಆದರೆ ನಾನು ಇಂದು ಸುಖವಾಗಿಧೇನೆ. ಫೌಜುದಾರನು ನನ್ನನ್ನು ತನ್ನ ಪ್ರಾಣಕ್ಕಿಂತಲೂ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಪ್ರೀತಿಸುತ್ತಾನೆ. ನನಗೆ ಅಪಾರವಾದ ಐಶ್ವರ್ಯವಿದೆ.

ಮಾತನಾಡಬೇಡ ಮಾಧವಿ! ನಿನ್ನ ಹೇಯ ಜೀವನವನ್ನು ಕಿವಿಯಾರ ಕೇಳಲಾರೆ! ನಾನು ಈಗ ಫೌಜುದಾರನ ಬಂದಿ! ನಾನು ಸ್ವತಂತ್ರನಾಗಿದ್ದರೆ ನಿನ್ನನ್ನು ಕತ್ತರಿಸಿ ತುಂಡುತುಂಡು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದೆ. ಮಾಧವಿ ! ನನ್ನನ್ನು ಮರೆತುಬಿಡು. ಇದೇ ನಮ್ಮಿಬ್ಬರ ಕಡೆಯ ದರ್ಶನ ! ನಾಳೆ ಪ್ರಾತಃಕಾಲ

ನಮ್ಮನ್ನು ಶೂಲಕ್ಕೇರಿಸುತ್ತಾರೆ. ನಿನ್ನ ಈ ಹೊಲಸು ಜೀವನದ ಅಪಮಾನ ದಿಂದ ದಹಿಸುತ್ತಿರುವ ನನ್ನ ಮನಸ್ಸು ನಾಳೆ ಶಾಂತವಾಗುತ್ತದೆ.

ಅಣ್ಣಾ! ಇಂದಿಗೂ ನಿನಗೆ ನನ್ನ ಮೇಲೆ ಅಧಿಕಾರವಿದೆ. ತೆಗೆದುಕೋ! ಇದರಿಂದ ನನ್ನ ಪ್ರಾಣವನ್ನು ಹಾರಿಸಿಬಿಡು! ನಾವಿಬ್ಬರೂ ನರಕದಲ್ಲಿ ಯಾದರೂ ಚಿರಕಾಲ ಸೋದರಸೋದರಿಯರಾಗಿ ಸಂತೋಷದಿಂದ ಇರುವ! ಎಂದು ಒಂದು ಥಳಥಳಿಸುವ ಬಾಕನ್ನು ಗೋವಿಂದನ ಕೈಗೆ ಕೊಟ್ಟಳು. ಅದನ್ನು ನೋಡಿ ಮಾಧವಿ! ಇದು ನಿನಗೆಲ್ಲಿ ಸಿಕ್ಕಿತು!

ಫೌಜುದಾರನು ಕೊಟ್ಟನು. ಇದು ನಿನ್ನ ಆಯುಧವೆಂದು ಹೇಳಿದನು!

ಮಾಧವಿ! ಇದನ್ನು ನೀನೇ ತೆಗೆದುಕೋ! ಎಂದಾದರೊಂದು ದಿನ ಇದನ್ನು ಫೌಜುದಾರನ ಹೃದಯದಲ್ಲಿ ಇರಿದುಬಿಡು! ಆಗ ನೀನು ನನ್ನ ಪ್ರಿಯಳಾದ ಸೋದರಿಯಾಗುವಿ! ಆ ಮೇಲೆ ನಾವಿಬ್ಬರೂ ನಿಜವಾದ ಸೋದರಸೋದರಿಯರಾಗಿ ಈ ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಸಂತೋಷವಾಗಿ ಬದುಕೋಣ.

ಮಾಧವಿಯು ಅಣ್ಣನನ್ನು ಆಲಂಗಿಸಿದಳು. ಈಗ ಅವಳು ಅಳುತ್ತಿಲ್ಲ. ನಗುತ್ತಿದ್ದಾಳೆ.

ಮಾಧವಿ! ನೀನು ಹೋಗು! ನಾನು ನನ್ನ ಬಂದೀಖಾನೆಗೆ ಹೋಗುತ್ತೇನೆ.

ಇಲ್ಲವಣ್ಣಾ! ಇಲ್ಲ! ಇನ್ನು ನಿನಗೆ ಬಂದೀಖಾನೆ ಇಲ್ಲ! ನೀನು ಬೇಕಾ ದಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗು!

ಮಾಧವಿ! ನಾನು ಹೋಗುವುದಿಲ್ಲ. ನನ್ನ ಜೊತೆಗಾರರನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ನಾನು ಪ್ರಾಣ ಉಳಿಸಿಕೊಂಡು ಹೋಗುವುದಿಲ್ಲ!

ಫೌಜುದಾರರು ನಿಮ್ಮೀ ನಾಲ್ವರನ್ನೂ ಖುಲಾಸೆ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ! ತೆಗೆ ದುಕೋ ಮುದ್ರೆಯೊತ್ತಿದ ಖುಲಾಸಾನಾಮೆಯು ಇಲ್ಲಿದೆ

ಕುತುಬುದ್ದೀನನು ಇಂದು ಅತ್ಯಂತ ಚಿಂತಾಕ್ರಾಂತನಾಗಿದಾನೆ. ಅವನ ಬುದ್ಧಿಯು ತೀಕ್ಷ್ಣವಾದುದು. ರಾಜನೀತಿಯನ್ನು ಬಹು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಬಲ್ಲ. ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಅವನು ಒಂದು ಪರಾಕ್ರಮವನ್ನೂ ತೋರಿಲ್ಲ. ಆದರೂ ಆಡಳಿತದಲ್ಲಿ ಘಟ್ಟಿಗ ಅವನು ಮಂಗಳೂರಿನ ಸಮಾಚಾರಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ವಿವ ರವಾಗಿ ಸುಲ್ತಾನರವರಿಗೆ ವರದಿ ಮಾಡಿಲ್ಲ. ಅವರಿಗೆ ದೊಡ್ಡ ದೊಡ್ಡ ವಿಚಾರಗಳಿವೆ. ಪ್ರಬಲವಾದ ಯುದ್ಧ ವಿಗ್ರಹಗಳು ಕಾದಿವೆ. ಈ ದಕ್ಷಿಣ

ಕನ್ನಡದ ಪಿಂಡಾರರು ಅಷ್ಟೇನೂ ಪ್ರಬಲರಾಗಿಲ್ಲ. ಅವರ ಕಡೆ ಲಕ್ಷ್ಯ ಮಾಡತಕ್ಕದ್ದೂ ಇಲ್ಲ. ಮರಾಠಾ ಸರ್ದಾರರಾಗಲೀ, ಫರಂಗಿಯವರಾಗಲೀ, ಈ ಪಿತೂರಿಗಳಿಗೆ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಕರಲ್ಲ. ಇದರಲ್ಲಿ ಅವರ ಕೈ ಇದ್ದಿದ್ದರೆ ಅತ್ತಿಂದಿತ್ತ ರಾಜಕರ್ಮಚಾರಿಗಳು ಓಡಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಇದು ಇಲ್ಲಿಯೇ ಹುಟ್ಟಿದೆ. ಇಲ್ಲಿಯವರೇ ಯಾರೋ [illegible] ಕಾರಣಕರ್ತರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಅಂಥಾ ರಕ್ತರು ಯಾರೂ ಕಾಣುತ್ತಿಲ್ಲ. ಇಷ್ಟು ದಿವಸವೂ ಒಂದಿನ ರಾಜಮನೆತನದವರೋ-ದೊಡ್ಡ ಜಾಗೀರುದಾರರೋ ಇದ್ದಿದ್ದರೆ ಅವರ ಕಡೆಗೆ ನಾವು ಲಕ್ಷ್ಯಸಿಡಬಹುದಾಗಿತ್ತು. ಈ ಗದ್ದಲಗಳನ್ನು ರಾಜ್ಯದ್ರೋಹವೆಂದು ಗುರ್ತಿಸಲು ಬೇಕಾದಷ್ಟು ಕಾರಣಗಳಿವೆ. ದೊಡ್ಡದೊಡ್ಡ ಐಶ್ವರ್ಯವಂತರ ಮನೆಗಳು ಲೂಟಿಯಾಗಿವೆ. ಇದೆಲ್ಲಾ ಹೊಟ್ಟೆಪಾಡಿನವರ ಕೆಲಸಗಳೆಂದು ಹೇಳ ಲಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಇತ್ತೀಚೆಗೆ [illegible] ಅಪರಾಧಿಗಳು ಬಂದೀಖಾನೆಯನ್ನು ಒಡೆದು ಓಡಿಹೋದ ಪ್ರಕರಣವಂತೂ ಸಾಮಾನ್ಯ ವಲ್ಲ. ಇದನ್ನೆಲ್ಲಾ [illegible] ನನ್ನ ಕರ್ತವ್ಯ.

ಈ ವಿಪ್ಲವದ ಮೂಲ ಪುರುಷರನ್ನು ಗಲ್ಲಿಗೇರಿಸಿ ಸಂಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ ಅರಿಕೆ ಮಾಡುವುದು ಪ್ರಸ್ತುತ ಮುಖ್ಯವಿಷಯವಲ್ಲ. ಈ ವರ್ಷ ಕರ್ನಾಟಕವು ಸುಭಿಕ್ಷವಾಗಿಲ್ಲ. ಶಾಂತಿ ಇದ್ದಿಲ್ಲ. ಭದ್ರವಾಗಿಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದ ಈ ರಾಜ್ಯವು ನಮ್ಮ ಕೈತಪ್ಪಿಹೋಗುವ ಚಿಹ್ನೆಗಳೂ ಇಲ್ಲದಿಲ್ಲ. ಈ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಹುಜೂರಿಗೆ ತಿಳಿಸಿದರೆ ನಾನು ಸಮರ್ಥನಲ್ಲವೆಂದು ಬೇರೊಬ್ಬನನ್ನು ಕಳಿಸು ತ್ತಾರೆ. ಬೇರೊಬ್ಬರು ಬಂದಮಾತ್ರಕ್ಕೇ ಇಲ್ಲಿ ಮಾಡುವುದೇನಿದೆ. ಒಂದೇ ದಿನಕ್ಕೆ ಈ ಗೊಂದಲವನ್ನೆಲ್ಲಾ ನಿಲ್ಲಿಸಬಲ್ಲರೆ? ಅದು ಸರ್ವಥಾಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಮುಖ್ಯ ವಾಗಿ ಮುಖಂಡರನ್ನು ಕಂಡುಹಿಡಿಯಬೇಕು. ಈ ವಿಪ್ಲವದಲ್ಲಿ ಒಂದು ವೈಚಿತ್ರ್ಯವಿದೆ. ದೊಡ್ಡಮನುಷ್ಯರೊಬ್ಬರೂ ಇದಕ್ಕೆ ಬೆಂಬಲವಾಗಿಲ್ಲ. ನಮ್ಮ ಮುಂದೆ ಕಂಡುಬರುವವರೆಲ್ಲರೂ ಶೂರರಂತೆ ಪರಾಕ್ರಮಿಗಳಂತೆ ಮಾತನಾ ಡುತ್ತಾರೆಯೇ ಹೊರತು ಒಬ್ಬನಾದರೂ ಸಮರ್ಥನಲ್ಲ. ಮೂವರ ವಿಚಾರ ದಲ್ಲಿ ನನಗೆ ಸಂದೇಹ ಉಂಟಾಗುತ್ತಿದೆ. ಅವರು ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಬರುವುದೇ ಇಲ್ಲ. ಚೋಟಾಭಕ್ಷಿಯೊಬ್ಬ. ಇವನನ್ನು ನಾನಾ ವಿಧವಾಗಿ ಪರೀಕ್ಷೆ ಮಾಡುತ್ತಲೇ ಇದ್ದೇವೆ. ಒಂದಾದರೂ ತಪ್ಪು ಕಂಡುಬರುವುದಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ನನ್ನ ಸಂದೇಹವು ಹೋಗಿಲ್ಲ. ಕಾರ್ಕಳದ ಫಕೀರ. ಅವನು ವಿರೋಧವಾಗಿ ಮಾತನಾಡುತ್ತಾನೆ.

ಯಾವ ಕೃತ್ಯದಲ್ಲಿಯೂ ಅವನ ಸಂಬಂಧವು ಕಾಣುವುದಿಲ್ಲ.' ಮಂಗಳೂರಿನಲ್ಲಿರುವ ಅಬ್ದುಲ್‌ಸೇಟ್ ಒಬ್ಬ! ಅವನು ಬಲು ದೊಡ್ಡ ವ್ಯಾಪಾರಿಯಂತೆ! ಮಲಬಾರಿನಿಂದ ಬೊಂಬಾಯಿನವರೆಗೆ ಅವನ ವ್ಯಾಪಾರವು ನಡೆಯುತ್ತದೆ. ನೂರಾರು ಪತ್ತೇಮಾರಿಗಳೂ, ದೋಣಿಗಳೂ ಅವನ ಕಡೆಯವುಗಳು. ಇವನಿಗೆ ಇಂಗ್ಲಿಷರ ಸ್ನೇಹವಿದೆ ನಮಗೆ ಕೊಡಬೇಕಾದ ರಾಜಾದಾಯವನ್ನು ಅವನ ಗುಮಾಸ್ತರು ಮುಂಗಡವಾಗಿಯೇ ಕಟ್ಟಿಬಿಡುತ್ತಾರೆ. ಅವರ ಕಡೆ ಎಷ್ಟೋ ಹಣ ನಮ್ಮ ಖಜಾನೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಇಟ್ಟಿರುತ್ತಾರೆ. ಅವರು ನಮ್ಮ ವಿದ್ರೋಹಿಗಳಾದರೆ ಇಷ್ಟು ಹಣ ನಮ್ಮ ಭಂಡಾರದಲ್ಲಿಡುತ್ತಿದ್ದರೆ? ಇರಲಿ. ಅವರ ಮೇಲೆ ನನಗೆ ಸಂದೇಹವಿಲ್ಲದಿದ್ದರೂ ಅವರನ್ನು ನೋಡಬೇಕು.

ಭಕ್ಷಿಗೆ ಈಗ ಅನೇಕ ತೊಂದರೆಗಳಿಗೆ ಆರಂಭವಾಗಿದೆ. ಎಲ್ಲಿ ಕಳವು ದರೋಡೆಗಳಾಗಲೀ, ಸರ್ಕಾರದವರು ಭಕ್ಷಿಯನ್ನು ಬಂದು ಕೇಳುತ್ತಾರೆ. ಎಲ್ಲಿ ಕೊಲೆಯಾಗಲೀ ಕೊಲೆಕಡುಕರಾರೆಂದು ಹುಡುಕಿಕೊಂಡು ಭಕ್ಷಿಯ ಮನೆಗೆ ಬರುತ್ತಾರೆ ಇದರಿಂದ ಭಕ್ಷಿಗೆ ವ್ಯಥೆಯಾಗಿಲ್ಲ ಅವನು ಸಂತೋಷಪಡುತ್ತಾನೆ. ಮುಂದೇನುಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಆಲೋಚನೆಮಾಡುತ್ತಾನೆ. ಭಕ್ಷಿಯು ಕುಲುಮೆ ಕಾರ್ಖಾನೆಯನ್ನು ಮುಚ್ಚಿಬಿಟ್ಟನು. ಇಮಾಮುನ ಬಟ್ಟೆಯಂಗಡಿಯನ್ನೂ ಹರಾಜು ಮಾಡಿಬಿಟ್ಟನು. ಈಗ ಇಮಾಂನೂ, ಗೋಪಾಲನೂ ಭಕ್ಷಿಯ ಸೇನಾನಾಯಕರು. ಅವರ ಉತ್ಸಾಹಕ್ಕೆ ಕೊನೆಮೊದಲಿಲ್ಲ. ಭಕ್ಷಿಯು ಎಲ್ಲ ಕಡೆಯೂ ಸಂಚಾರ ಮಾಡುತ್ತಾನೆ. ತರುಣರಿಗೆಲ್ಲಾ ಮುಂದಿನ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಬೋಧನೆ ಮಾಡುತ್ತಾನೆ. ಅವರಿಗೆಲ್ಲಾ ಇನ್ನು ಮುಂದೆ ನೀವುಗಳು ಕಳ್ಳ ಕಾಕರಂತೆ ಕೊಳ್ಳೆಹೊಡೆಯುವವರಲ್ಲ. ದರೋಡೆ ಮಾಡುವವರಲ್ಲ. ನೀವೆಲ್ಲ ಬಲವಾದ ಯೋದ್ಧರಂತೆ ಹೋರಾಡತಕ್ಕವರು. ಒಂದು ಪ್ರಾಣವನ್ನು ಕೊಡಬೇಕಾದರೆ ಹತ್ತು ಪ್ರಾಣಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡಿರಬೇಕು ಎಂದು ಹುರಿದುಂಬಿಸತೊಡಗಿದನು. ಅಧಿಕಾರಿಗಳಿಗೆಲ್ಲಾ ಭಕ್ಷಿಯ ಸಮಾಚಾರವು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಗೊತ್ತಾಗುತ್ತ ಬಂತು! ಇದೆಲ್ಲಾ ಫೌಜುದಾರನಿಗೂ ವರದಿಯಾಯಿತು. ಭಕ್ಷಿಯು ಕಾರ್ಕಳದ ಫಕೀರನ ವಿಷಯವಾಗಿ ಅನೇಕ ಸಮಾಚಾರಗಳನ್ನು ಕೇಳಿದ್ದನು. ಅವನ ವಯಸ್ಸು, ರೂಪು ಮೈಕಟ್ಟು ನಡೆನುಡಿಗಳು ಇದನ್ನೆಲ್ಲ ಕೇಳಿದರೆ ಇವೆಲ್ಲಾ ಲಕ್ಷಣಗಳೂ ಇಯಜ್‌ಖಾನರಿಗೆ ಹೋಲಿಕೆಯಾಗುತ್ತೆ! ಆ ಫಕೀರರು ನಮ್ಮ ಖಾನರೇ ಇರಬಹುದೆ? ಹಾಗಾದರೆ-ಅವರೇಕೆ ನನ್ನನ್ನು

ಹುಡುಕಿಸಲಿಲ್ಲ! ಎಂದು ಆಲೋಚಿಸಿದನು. ಹೇಗಾದರೂ ಇರಲಿ! ನಾನು ಹೋಗಿ ಆ ಫಕೀರರನ್ನು ನೋಡಿಬರುತ್ತೇನೆ ಎಂದು ನಿಶ್ಚಯಿಸಿದನು.

ಭಕ್ಷಿಯು ಒಂದು ದಿನ ಕಾರ್ಕಳಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಫಕೀರರ ಭೇಟಿ ಮಾಡಿದನು. ಅವರು ಮೃದುವಚನಗಳಿಂದ ಮಾತನಾಡಿದರು. ಬೇಟಾ! ನಿನಗೇನು ಬೇಕು ಎಂದು ಕೇಳಿದರು.

ಭಕ್ಷಿಯು ಫಕೀರರನ್ನು ಆಪಾದಮಸ್ತಕವಾಗಿ ನೋಡಿದನು. ಅವರ ಧನಿಯನ್ನು ಕೇಳಿದನು. ತನ್ನಷ್ಟಕ್ಕೆ ತಾನೆ ಮುಗುಳು ನಗುವನ್ನು ನಕ್ಕು ನಾನೆಂತಹ ಹುಚ್ಚ! ನಮ್ಮ ಹೆಸರು ಫಕೀರರಾಗುವುದುಂಟೆ! ಎಂದುಕೊಂಡನು. ಆದರೂ ಈ ಫಕೀರನು ತೇಜಸ್ವಿಯಾಗಿದ್ದಾನೆ. ಇವನು ಸುಲ್ತಾನರ ರಾಜ್ಯಕ್ಕೆ ವಿರೋಧಿಯಾಗಿ ಕಾಣುತ್ತಾನೆ. ಮಾತನಾಡಿಸಿ ನೋಡೋಣ! ಎಂದುಕೊಂಡು.

ದಾದಾಜಿ! ನಾನು ಜ್ಯೋತಿಷ್ಯವನ್ನು ಕೇಳುವುದಕ್ಕೆ ಬಂದಿದ್ದೇನೆ. ನಾನು ಬಹಳ ಸಂಕಟಕ್ಕೆ ಸಿಕ್ಕಿದ್ದೇನೆ. ನನ್ನ ಗ್ರಹಚಾರವನ್ನು ಸ್ವಲ್ಪ ನೋಡಿ ಹೇಳುತ್ತೀರಾ?

ಫಕೀರನು ಭಕ್ಷಿಯ ಹಸ್ತವನ್ನು ನೋಡಿದನು. ಆಶ್ಚರ್ಯಚಕಿತನಾದನು.

ಬೇಟಾ ನೀನು ಏನು ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಿ!

ನಾನು ಬಡಗಿಯ ಮಗ! ಕಮ್ಮಾರನ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ.

ನಿನಗೆ ಸಂಸಾರವಿದೆಯೋ?

ಇಲ್ಲ....ಏಕಾಂಗಿ!

ನಿನ್ನ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಸಾವಿರಾರು ಜನರನ್ನು ಕಾಪಾಡುವ ಅನ್ನರೇಖೆ ಇದೆ. ಖಡ್ಗರೇಖೆ ಇದೆ. ಧ್ವಜರೇಖೆ ಇದೆ. ಈ ರಾಜಲಕ್ಷಣಗಳುಳ್ಳ ನಿನಗೆ ಗ್ರಹಚಾರವೆಂದರೇನು?

ದಾದಾಜಿ! ಆಗ್ರಹಮಾಡದಿದ್ದರೊಂದು ಮಾತು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ!

ಹೇಳು! ಕೇಳುತ್ತೇನೆ!

ನಿಮ್ಮ ಜ್ಯೋತಿಷ್ಯವು ಸುಳ್ಳು! ಇದುವರೆಗೆ ಕಬ್ಬಿಣದ ಕೆಲಸಮಾಡಿ ಜೀವನ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದೆ. ಈ ರಾಜ್ಯಾಧಿಕಾರಿಗಳ ಕಾಟ! ಅದನ್ನೂ ಬಿಟ್ಟುಬಿಟ್ಟೆ!

ಏಕೆ? ನಿನ್ನಲ್ಲಿ ಹಣವಿದೆಯೇನು? ಲಂಚ ಕೇಳುತ್ತಾರೇನು?

ಇಲ್ಲ! ಅನ್ಯೋನ್ಯವೂ ಅಲ್ಲ! ಈ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಕಳ್ಳಕಾಕರ ಹಾವಳಿ ಬಹಳವಾಗಿದೆ. ಅವರನ್ನು ಹುಡುಕಿಕೊಂಡು ನನ್ನ ಹತ್ತಿರ ಬಂದು ಪೀಡಿಸುತ್ತಾರೆ. ನಾನು ಸಾಕ್ಷಿ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ನೀನು ಕಳ್ಳನಲ್ಲವೆಂದು!

ಭಕ್ಷಿಯು ನಕ್ಕನು!

ಪಾದಾಜಿ! ಕಷ್ಟ ಬಂದರೆ ತಮ್ಮ ಹತ್ತಿರ ಬರುತ್ತೇನೆ.

ಬೇಟಾ! ನಾನೊಂದು ಮಾತು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ನೀನು ಶ್ರೀರಂಗಪಟ್ಟಣಕ್ಕೆ ಹೋಗು. ಸುಲ್ತಾನನನ್ನು ಭೇಟಿ ಮಾಡಿ ಅವನ ಹತ್ತಿರ ಸೇರಿಕೋ! ದೊಡ್ಡ ಸೇನಾನಾಯಕನಾಗುವೆ! ರಾಜ್ಯಾಧಿಕಾರಿಯಾಗುವೆ?

ಭಕ್ಷಿಯು ವಂದಿಸಿ ಹೊರಟುಹೋದನು

ನವರಾತ್ರಿ ಹಬ್ಬ ಬಂತು ಕರ್ನಾಟಕವೆಲ್ಲೆಲ್ಲಾ ನಾಡುಹಬ್ಬದ ಕೋಲಾಹಲ! ಚಿಕ್ಕಚಿಕ್ಕ ಹುಡುಗರು ನವರಾತ್ರಿ ಪದಗಳನ್ನು ಹಾಡಿಕೊಂಡು ಊರುಗಳಲ್ಲೆಲ್ಲಾ ತಿರುಗುತ್ತಿದ್ದರು. ಇದೇ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಕೆಂಪಂಗಿಯವರ ಜಂಗುಳಿಗೆ ಆರಂಭವಾಯಿತು. ಸಾವಿರಸಾವಿರ ಜನ ತರುಣರು ಸೇರಿದರು. ಭೂಮಿ ನಡುಗುವಂತೆ ಮೇಟಿಗಳಲ್ಲಿ ಕವಾಯಿತು ನಡೆಸಿದರು. ಸಂಧ್ಯಾಕಾಲ ತರುಣನೊಬ್ಬನು ಭಾಷಣಮಾಡಿದನು. ನೀವೆಲ್ಲರೂ ದೇಶೋದ್ಧಾರಕ ಸೈನಿಕರು. ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಉದ್ಧಾರಮಾಡಿರಿ. ಈ ಅಧರ್ಮ ರಾಜ್ಯವು ಹೋಗಬೇಕು. ಧರ್ಮರಾಜ್ಯವನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಬೇಕು ಎಂದು ಬೋಧಿಸಿದನು. ಎಲ್ಲ ಕಡೆಯೂ ಜಯಜಯಕಾರಗಳಾದುವು. ಇವೆಲ್ಲಾ ವಿವರವಾಗಿ ಫೌಜುದಾರರಿಗೆ ವರದಿಯಾಯಿತು.

ಭಕ್ಷಿಯ ಹತ್ತಿರ ಹಣವಿಲ್ಲ. ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಆಕ್ರಮಿಸಬೇಕು. ಇಯುಜ್ ಖಾನರು ಎಲ್ಲಿದ್ದಾರೆಯೋ ಪತ್ತೆ ಆಗಬೇಕು. ಈ ಕರ್ನಾಟಕವನ್ನು ಆಕ್ರಮಿಸಿ ಅವರಿಗೆ ಒಪ್ಪಿಸಬೇಕು. ಆಗಲೀಗ ಟಿಪ್ಪೂಸುಲ್ತಾನರು ಇಯುಜ್ ಖಾನರಿಗೆ ಮಾಡಿದ ಅಪಕಾರಕ್ಕೆ ಪ್ರತೀಕಾರ ಮಾಡಿದಂತಾಗುತ್ತದೆ! ಇಯುಜ್ ಖಾನರೆಲ್ಲಿ?

ಹಣಕ್ಕೇನು ಮಾಡುವುದು? ಎಂಬ ಆಕಾಂಕ್ಷೆಯು ಬಂತು! ಸಹಪಾಟಿಗಳೆಲ್ಲಾ ಸರ್ಕಾರದ ಭಂಡಾರವನ್ನು ಲೂಟಿ ಮಾಡಬೇಕು ಎಂದು ಹೇಳಿದರು. ಭಕ್ಷಿಯು ಅದನ್ನೊಪ್ಪಲಿಲ್ಲ. ನನ್ನಲ್ಲಿ ಹಣವಿದೆ. ಬೇಕಾದಷ್ಟಿದೆ. ಭಯಪಡಬೇಡಿರಿ ಎಂದು ಹೇಳಿದನು.

ತನ್ನ ಮನೆಗೆ ಬಂದು ಫಾತಿಮಾಬೇಗಂರವರಿಗೊಂದು ಪತ್ರಬರದನು. ಗೋಪಾಲನನ್ನೂ ಇಮಾಂನನ್ನೂ ಕರೆದು ನೀವು ಒಂದು ಮಹತ್ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಮಾಡಬೇಕಾಗಿದೆ. ನೀವುಗಳು ಫಕೀರರ ವೇಷವನ್ನು ಹಾಕಿಕೊಂಡು ನಗರಕ್ಕೆ ಹೋಗಬೇಕು.

ಅಲ್ಲಿ ದರಿಯಾಬಾಗಿನಲ್ಲಿ ಮಹಮ್ಮದಾಲಿಯವರ ಗೋರಿ ಇದೆ. ಆ ಗೋರಿಯ ಸಮೀಪದಲ್ಲಿ ಬೇಗಂ ಸಾಹೇಬರು ಒಬ್ಬರು ಇರುತ್ತಾರೆ. ಈ ಪತ್ರವನ್ನು ಅವರಿಗೆ ತಲಪಿಸಬೇಕು. ಅವರು ಹಣ ಕೊಡುತ್ತಾರೆ. ಅದನ್ನು ಜಾಗರೂಕತೆಯಿಂದ ತರಬೇಕು. ಬಹಳ ಹುಷಾರಿ ಇರಬೇಕು. ಈ ಪತ್ರವು ಯಾರ ಕೈಗಾದರೂ ದೊರೆತರೆ ಪ್ರಮಾದವಾಗುವುದು! ಎಂದು ಹೇಳಿದನು. ಅವರು ಪ್ರಯಾಣಕ್ಕೆ ಸಿದ್ಧರಾಗಿ ತೆರಳಿದರು.

ಮಾರನೆಯದಿನವೇ ಈ ಇಬ್ಬರು ರಾಯಭಾರಿಗಳೂ ದರಿಯಾಬಾಗನ್ನು ಸೇರಿದರು. ಬೇಗಂಸಾಹೇಬರ ಭೇಟಿ ಮಾಡಿದರು. ಅವರ ಕೈಗೆ ಆ ಪತ್ರವನ್ನು ಕೊಟ್ಟರು. ಬೇಗಂಸಾಹೇಬರು ಯಾರದು ಪತ್ರ! ಎಂದು ಕೇಳಿದರು. ಗೋಪಾಲನು ಮಹಾರಾಣಿಯವರೇ ಅದು ಭಕ್ತಿಯುಳ್ಳವರದು ಎಂದನು

ಬೇಗಂಸಾಹೇಬ್– ಭಕ್ತಿಯುಳ್ಳವರಾರು?

ಸನ್ನಿಧಾನದ ಸಹೋದರರಂತೆ!

ಬೇಗಂ ಸಾಹೇಬಳು ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿಯೇ ಈ ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ನನಗಾರೂ ಇಲ್ಲ! ಈ ನನ್ನ ಸಹೋದರನು ಯಾರಿರಬಹುದು? ಯಾರಾದರೇನು? ಪತ್ರವನ್ನು ನೋಡುವುದಕ್ಕೆ ಆಕ್ಷೇಪಣೆಯೇನು? ಎಂದುಕೊಂಡು ಲಕೋಟೆಯನ್ನು ಬಿಚ್ಚಿ ಓದಿ ನೋಡಿಕೊಂಡಳು. ನಕ್ಕಳು! ಹೌದು! ಇವರು ನನ ಸಹೋದರರು ಎಂದಳು.

ಪತ್ರವು ಈ ಪರಿಯಾಗಿತ್ತು!

ರಾಣೀಸಾಹೇಬ:—

ಮಹಮ್ಮದಾಲಿಯವರ ಸಮಾಧಿಯಲ್ಲಿ ತಾವು ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಕಟ್ಟಬೇಕೆಂದು ಪ್ರೇರೇಪಿಸಿದಿರಿ. ನಾನು ಈ ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ರಾಜಕಾರ್ಯವನ್ನು ಆರಂಭಿಸಿದೆ. ಹತ್ತು ಸಹಸ್ರ ಸೈನ್ಯವನ್ನು ಕಟ್ಟಿದೇನೆ. ಈ ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಒಂದೇದಿನದಲ್ಲಿ ಸುಲ್ತಾನೀರಾಜವನ್ನು ಕೊನೆಮುಟ್ಟಿಸಬಲ್ಲೆ. ಇಲ್ಲಿ ಸುಲ್ತಾನೀ ರಾಜ್ಯವಿಲ್ಲ. ಇದು ನನ್ನ ರಾಜ್ಯ. ಇಲ್ಲಿ ಸುಲ್ತಾನರ ಪ್ರತಿನಿಧಿ ಒಬ್ಬ ಫೌಜು

ದಾರನಿದ್ದಾನೆ. ಅವನು ಹುಲಿಯ ಗುಹೆಯಲ್ಲಿ ಶಿಕ್ಕಿದ ಕುರಿಯ ಮರಿಯಂತೆ ನನ್ನ ಕೈಲಿ ಶಿಕ್ಕಿಕೊಂಡಿದ್ದಾನೆ. ಅವನ ಆಯುಸ್ಸಿನ ದಿನಗಳನ್ನು ಎಣಿಸುತ್ತಿದ್ದಾನೆ. ಆದರೆ ಎಷ್ಟೋ ಅನ್ವೇಷಣಮಾಡಿದೆ. ನಮ್ಮ ನವಾಬರು ಎಲ್ಲಿದ್ದಾರೆಯೋ ತಿಳಿಯಲಿಲ್ಲ. ಅವರು ಇರುವ ಅಭಿಜ್ಞಾನವು ದೊರೆತರೆ ಒಂದೇ ದಿನದಲ್ಲಿ ಈ ದಕ್ಷಿಣ ಕರ್ನಾಟಕವನ್ನು ಅವರಿಗೆ ಒಪ್ಪಿಸಿಬಿಡುತ್ತೇನೆ. ನಮಗೆ ಇಲ್ಲಿ ಹಣಬೇಕು. ತಾವು ಅಂದೇ ಹಣಕೊಡುವುದಾಗಿ ಅಪ್ಪಣೆ ಕೊಡಿಸಿದಿರಿ! ತಾವು ತಮ್ಮಲ್ಲಿರುವ ಹಣವನ್ನೆಲ್ಲಾ ನಮಗೆ ಅನುಗ್ರಹಿಸಬೇಕು. ಇವನ್ನು ಸನ್ನಿಧಾನಕ್ಕೆ ಸಕಾಲದಲ್ಲಿ ವಾಪಸು ಸಮರ್ಪಿಸುತ್ತೇನೆ. ತಮ್ಮ ಸೇವಕ

ಮೈಸೂರಿನ ಖಡ್ಗ

ಬೇಗಂ ಸಾಹೇಬಳು ಪತ್ರವನ್ನು ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ ಓದಿದಳು. ನಕ್ಕಳು. ನಿಮ್ಮ ಯಜಮಾನನ ಹೆಸರು "ಭಕ್ಷಿ" ಎಂದೋ!

ಹೌದು! ಹುಜೂರು!

ನಾನೆಷ್ಟು ಹಣವನ್ನು ಕೊಡಬೇಕು.

ಐದು ಸಾವಿರ ವರಹಗಳೆಂದು ಭಕ್ಷಿಯವರು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ

ಭಕ್ಷಿಯೇನು ತಪ್ಪು ಹೇಳಿದ್ದಾನೆ. ಐವತ್ತು ಸಹಸ್ರ ವರಹಗಳನ್ನು ಕೊಡುತ್ತೇನೆ.

ಐವತ್ತು...ಐವತ್ತು ಸಹಸ್ರ ವರಹಗಳು!

ಹೇಗೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗುತ್ತೀರಿ?

ತಾಯಿ! ಕೊಂಚ ಕೊಂಚವಾಗಿ ಸಾಗಿಸುತ್ತೇವೆ. ಈ ನಗರದ ಗಡಿ ದಾಟುವವರೆಗೆ ನಮಗೆ ಭಯ! ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡದ ಗಡಿಯನ್ನು ಮುಟ್ಟಿದರೆ ನಾವು ನಿರ್ಭಯವಾಗಿ ಸಾಗಿಸಬಲ್ಲೆವು.

ಭಕ್ಷಿಗೆ ಈಗ ಹಣದ ಕೊರತೆ ಇಲ್ಲ! ಭಕ್ಷಿಯ ಗುಪ್ತಭಂಡಾರದಲ್ಲಿ ಬೇಕಾದಷ್ಟು ಹಣವಿದೆ. ಇನ್ನು ಕಾಲಹರಣ ಮಾಡಕೂಡದೆಂದು ಭಕ್ಷಿಯು ಇಯಜ್‌ಖಾನರ ಅನ್ವೇಷಣಕ್ಕೆ ಹೊರಟನು!

ಫೌಜುದಾರನು ಭಕ್ಷಿಯನ್ನು ಹಿಡಿಸಿ ಬಂಧನದಲ್ಲಿಡಿಸಬೇಕೆಂದು ದೃಢ ಸಂಕಲ್ಪಮಾಡಿದನು. ಭಕ್ಷಿಯ ಅನ್ವೇಷಣೆಗೆ ಗುಪ್ತಚಾರರನ್ನು ನೇಮಿಸಿದನು.

ಭಕ್ಷಿಯು ಈ ವಿಪ್ಲವದಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಿ ಈಜುತ್ತಿರಲಿ! ಅವನು ಆ ಮಹಾ ಸಮುದ್ರದ ದಡವನ್ನು ಸೇರುವಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಇಯಜ್‌ಖಾನನ ಸಮಾಚಾರವೇನೆಂದು ನೋಡೋಣ!

ಇಮಾಮ್ ಖಾನರ ಅನ್ವೇಷಣೆ

ಭಕ್ಷಿಯು ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದನು. ಎಂಥಾ ಅವಗಡ ಸಂದರ್ಭಗಳು ಬಂದರೂ ಸರ್ಕಾರದ ಮೇಲೆ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷವಾಗಿ ಕೈಮಾಡಕೂಡದೆಂದು ತಾಕೀತು ಮಾಡಿದನು. ಇಷ್ಟೆಲ್ಲಾ ವ್ಯವಸ್ಥೆಮಾಡಿ ಮಲಬಾರಿಗೆ ಪ್ರಯಾಣ ಹೊರಟನು. ಮಂಗಳೂರಿನಿಂದ ಒಂದು ಪತ್ತೇಮಾರಿಯು ಮಲಬಾರಿನ ಕಡೆಗೆ ಹೋಗುತ್ತಿತ್ತು. ಅದು ಇಂಗ್ಲೀಷರದು. ಅದರ ಮೇಲೆ ಇಂಗ್ಲೀಷರ ಬಾವುಟವು ಹಾರುತ್ತಿತ್ತು. ಭಕ್ಷಿಯು ಆ ದೋಣಿಯ ಅಧಿಕಾರಿಗಳಲ್ಲಿ ಹೋಗಿ ತನ್ನನ್ನು ಮಲಬಾರಿಗೆ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗಬೇಕೆಂದು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಿದನು. ಅವರು ಇವನು ಮೆಣಸು ವ್ಯಾಪಾರಕ್ಕೆ ಮಲಬಾರಿಗೆ ಹೋಗುವ ವ್ಯಾಪಾರಿಯೆಂದು ತಿಳಿದು ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೊರಟರು. ಮಳೆಗಾಲ. ಸಮುದ್ರ ಮಾರ್ಗವು ಅಷ್ಟೇನೂ ಸುಗಮವಾಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಆ ನೌಕೆಯು ಮಂಗಳೂರಿಂದ ತಲಚೇರಿಗೆ ಹೊರಟಿತ್ತು. ಅದು ತಲುಪುವುದಕ್ಕೆ ಹತ್ತು ದಿನಗಳಾಯಿತು. ಆ ದೋಣಿಯಲ್ಲಿ ಇನ್ನೂ ಕೆಲವರು ಪ್ರಯಾಣಿಕರಿದ್ದರು. ಭಕ್ಷಿಯು ಅವರೊಡನೆ ಲೋಕಾಭಿರಾಮವಾಗಿ ಮಾತನಾಡಿದನು. ಮಾತುಕಥೆಗಳಲ್ಲಿ ಅಲ್ಲೀಸೇಟ್ ಎಂಬುವನು ಬಲು ದೊಡ್ಡ ವ್ಯಾಪಾರಿಯೆಂದೂ ತಲಚೇರಿಯಿಂದ ಬೊಂಬಾಯಿನವರಿಗೆ ಅಲ್ಲೀಸೇಟ್‌ನ ವ್ಯಾಪಾರವು ನಡೆಯುತ್ತಿದೆಯೆಂದೂ ಫ್ರೆಂಚರಿಗೆ ಸೇರಿದ ಮಾಹಿಯಲ್ಲಿಯೂ, ಪೋರ್ಚುಗೀಸರ ಗೋವಾದಲ್ಲಿಯೂ ಅಲ್ಲೀಸೇಟನ ವ್ಯಾಪಾರವು ನಡೆಯುತ್ತದೆಂದೂ ಹೇಳಿದರು. ತಲಚೇರಿಗೆ ಪತ್ತೇಮಾರಿಯು ತಲುಪುವ ಹೊತ್ತಿಗೆ ಕತ್ತಲಾಗಿತ್ತು. ಮಳೆಯು ಸುರಿಯುತ್ತಿತ್ತು. ಭಕ್ಷಿಯು ಪ್ರಯಾಣದಿಂದ ಬಹಳ ದಣಿದಿದ್ದನು. ತಲಚೇರಿಯಲ್ಲಿ ಅಲ್ಲೀಸೇಟರ ಗಂಡಗಿನಲ್ಲಿಯೇ ಹೋಗಿ ಇಳಿದನು. ಅಲ್ಲಿ ಪರಸ್ಥಳದವರು ತಂಗುವುದಕ್ಕೆ ತಕ್ಕ ಏರ್ಪಾಡುಗಳಿದ್ದುವು. ರಾತ್ರಿ ಭಕ್ಷಿಗೆ ಒಳ್ಳೆಯ ಭೋಜನ ಸಿಕ್ಕಿತು. ಉಂಡು ಮಲಗಿದನು. ಬೆಳಿಗ್ಗೆ ಎದ್ದು ಊರೊಳಗೆ ಹೋಗಿ ವಿಚಾರಿಸಿದನು. ಅಲ್ಲಿಯ ರಾಜಕೀಯವನ್ನೆಲ್ಲಾ ವಿಚಾರಿಸಿ ತಿಳಿದುಕೊಂಡನು.

ತಲಚೇರಿಯು ಇಂಗ್ಲಿಷರ ಬಲವಾದ ಸೈನ್ಯವಿರುವ ಸ್ಥಳ. ಕಲ್ಲೀಕೋಟೆ ಕನ್ನಾನೂರು ಮುಂತಾದುವುಗಳು ಟಿಪ್ಪೂಸುಲ್ತಾನರ ಪ್ರಭಾವವಿರುವ ಕೋಟೆ

ಗಳು. ಈ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಸುಲ್ತಾನರೂ-ಇಂಗ್ಲಿಷರೂ ಸ್ನೇಹದಿಂದ ಇದ್ದಾರೆ. ಆದರೆ ಒಳಗೊಳಗೇ ದ್ವೇಷವು ಉರಿಯುತ್ತಿದೆ. ಇದೆಲ್ಲವನ್ನೂ ತಿಳಿದು ಕೊಂಡನು. ವ್ಯಾಪಾರದ ನೆವದಿಂದ ಎಲ್ಲ ಊರುಗಳಿಗೂ ಹೋಗಿ ಇಯಜ್ ಖಾನರ ಸಮಾಚಾರವೇನಾದರೂ ಇದೆಯೋ ಎಂದು ನೋಡಿದನು. ಇಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ರಾಜರುಗಳ ರಾಜ್ಯಗಳಿವೆ. ಅಲ್ಲೆಲ್ಲಾ ಹೋಗಿ ಹುಡುಕಿದನು. ಅನಂತ ಶಯನಕ್ಕೂ-ಕೊಚ್ಚಿಗೂ ಹೋಗಬೇಕೆಂದುಕೊಂಡನು.

ಈ ತಿಪ್ಪುಸ್ಟ್ ಎಂಬುವನಾದರೋ ಅವನನ್ನು ಭೇಟಿ ಮಾಡಿಯೇ ಬಿಡ ಬೇಕೆಂದು ಸಂಕಲ್ಪಿಸಿದನು. ಕನ್ನಾನೂರಿನಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬ ರಾಣಿ ಇದ್ದಾಳೆ. ಅವಳ ಪ್ರಸಿದ್ಧಿಯು ಮಲಬಾರಿನಲ್ಲೆಲ್ಲಾ ಇದೆ. ಆ ರಾಣಿಯ ಹೆಸರು "ಬೀಬಿ"! ಯಾವ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿರಲಿ ಯಾವ ರಾಜರ ರಾಜ್ಯವಾಗಲಿ ಅಲ್ಲಿರುವ ಮಾಪಿಳ್ಳಿ ಯವರಿಗೆಲ್ಲಾ "ಬೀಬಿ"ಯೇ ಮಹಾರಾಣಿ! ಈ ನೀರಿನ ಮೇಲೆ ದೋಣಿಗಳಲ್ಲಿ ನಡೆಯುವ ವ್ಯಾಪಾರವೆಲ್ಲ ಬೀಬಿಯದೇ ಎಂದು ಅನೇಕರು ಮಾತನಾಡಿ ಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ಕನ್ನಾನೂರಿನಲ್ಲಿಯೂ, ಕಾರ್ಜ ಬಂದರಿನಲ್ಲಿಯೂ ಅಲ್ಲೀ ಸೇಟರ ದೊಡ್ಡದೊಡ್ಡ ಗುದಾಮುಗಳಿವೆ. ಅಲ್ಲಿ ಹೋಗಿ ಮೆಣಸಿನ ವ್ಯಾಪಾ ರಕ್ಕೆ ಆರಂಭಿಸಿದನು. ಅಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಗುಮಾಸ್ತನಿದ್ದನು. ಸ್ವಲ್ಪ ಅವನ ಸ್ನೇಹಮಾಡಿಕೊಂಡನು. ಮಧ್ಯಾಹ್ನಾನಂತರ ಅವನ ಮನೆಗೆ ಹುಡುಕಿ ಕೊಂಡು ಹೋದನು. ಭಿಕ್ಷುವು ತಾನು ಮಂಗಳೂರು ಕಡೆಯವನೆಂದೂ ಈಗ ಹೊಸದಾಗಿ ವ್ಯಾಪಾರವನ್ನು ಆರಂಭಿಸುವುದಾಗಿಯೂ, ಅದಕ್ಕೆ ತನ್ನ ಕಾರ್ಯಸ್ಥನಾಗಿ ಈ ಮಲಯಾಳದಲ್ಲಿ ಕೆಲಸಮಾಡಿದರೆ ಹೆಚ್ಚುಸಂಬಳ ಕೊಡು ವುದಾಗಿಯೂ ಹೇಳಿದನು. ಆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನ ಹೆಸರು ವೈದ್ಯನಾಥಯ್ಯ. ಆತನು ಅಯ್ಯೋ ಸಾಹೇಬರೆ! ನಿಮ್ಮ ವ್ಯಾಪಾರವೆಲ್ಲಿ? ಅಲ್ಲೀಸೇಟರ ವ್ಯಾಪಾರವೆಲ್ಲಿ? ಸೇಟರ ವ್ಯಾಪಾರಕ್ಕೆ ಸೇರಿದವರಾರೂ ನಿಮಗೆ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ದೊರಕಲಾರರು.

ಅವರು ಕೊಡುವಷ್ಟು ಸಂಬಳ ಮತ್ತಾರೂ ಕೊಡಲಾರರು!

ಭಿಕ್ಷು- ಸೇಟ್‌ರವರದು ಎಷ್ಟು ದೋಣಿಗಳಿವೆ?

ಐಯ್ಯರ್-ಸಾವಿರಾರು ಇವೆ! ದೋಣಿಗಳು—ಪತ್ತೇಮಾರಿಗಳು—ಮೂರು ನಾಲ್ಕು ಜಹಜುಗಳೂ ಇವೆ.

ಭಿಕ್ಷು- ಇದರಲ್ಲಿ ನಡೆಯುವ ವ್ಯಾಪಾರವೇನು?

ಅಯ್ಯರ್- ಮೆಣಸು, ಯಾಲಕ್ಕಿ, ಮೀನುಗಳು, ಹದಮಾಡಿದ ಚರ್ಮ ಇವೆಲ್ಲವೂ ವ್ಯಾಪಾರ ನಡೆಯುತ್ತವೆ. ಮತ್ತು ಇಂಗ್ಲೀಷರು ತಮ್ಮ ಕೋಠಿಗಳಿಗೆಲ್ಲಾ ಸೇಟರ ದೋಣಿಗಳಲ್ಲಿಯೇ ಸಾಮಾನು ಸಾಗಿಸುತ್ತಾರೆ. ಮದ್ದುಗುಂಡುಗಳನ್ನು ಒಂದು ಕಡೆಯಿಂದ ಮತ್ತೊಂದುಕಡೆಗೆ ರವಾನಿಸುತ್ತಾರೆ.

ಭಕ್ಷಿ- ನಿಮ್ಮ ಸೇಟರ ವ್ಯಾಪಾರವು ಇಷ್ಟೇಯೋ ?

ಅಯ್ಯರ್- ಸೇಟರದು ಹರಬಾಬು ವ್ಯಾಪಾರವಿದೆ. ಚಿನ್ನ ಬೆಳ್ಳಿ ಮುತ್ತು ವಜ್ರಗಳು ಜವಾಹಿರಗಳು ರೇಷ್ಮೆಬಟ್ಟೆಗಳು ಪೀತಾಂಬರಗಳು ಇದೆಲ್ಲ ಮಾರಾಟವಾಗುತ್ತವೆ. ಕಾಶ್ಮೀರದಿಂದ ಅರಬ್ಬೀ ದೇಶದಿಂದ ವ್ಯಾಪಾರಿಗಳು ಬರುತ್ತಾರೆ. ಇಲ್ಲಿರುವ ರಾಜರಲ್ಲೆಲ್ಲಾ ಸೇಟರು ಸ್ವತಃ ಜವಾಹಿರೀ ವ್ಯಾಪಾರವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಅನೇಕ ರಾಜರು ಸೇಟರಲ್ಲಿ ಹಣ ಸಾಲ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆಂದು ಕೂಡ ವದಂತಿ ಇದೆ.

ಭಕ್ಷಿ- ತಲಚೇರಿಯಲ್ಲಿ ಈ ವ್ಯಾಪಾರವೆಲ್ಲಾ ಬೀಬೀರಾಣಿಯವರದು ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಸೇಟರು ರಾಣಿಯವರ ಕಾರ್ಯಕರ್ತರೆಂದು ಮಾತನಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ.

ಅಯ್ಯರ್- ಅದೆಲ್ಲಾ ನಿಜವೆಂದು ಹೇಳಲಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಬೀಬೀ ರಾಣಿಯವರಿಗೂ ನಮ್ಮ ಸೇಟರಿಗೂ ಬಹಳ ಸ್ನೇಹ !

ಭಕ್ಷಿ- ಸೇಟರಿಗೆ ಮದುವೆಯಾಗಿದೆಯೋ ?

ಅಯ್ಯರ್- ಅದೆಲ್ಲಾ ನನಗೇನು ಗೊತ್ತು ! ಮುಸಲ್ಮಾನರ ಸಮಾಚಾರ ! ನಾವು ಬ್ರಾಹ್ಮಣರು. ಅದನ್ನೆಲ್ಲಾ ಹುಡುಕಿಕೊಂಡು ಹೊರಟರೆ ತಲೆ ಹಾರಿಸಿಬಿಡುತ್ತಾರೆ.

ಭಕ್ಷಿ— ನನಗೂ ಅದೆಲ್ಲಾ ಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ. ನೀನು ನನಗೆ ಒಂದು ಬಾರಿ ಆ ಸೇಟರ ಭೇಟಿ ಮಾಡಿಸಬಲ್ಲೆಯಾ ?

ಅಯ್ಯರ್- ಅದು ಅಸಾಧ್ಯವಾದ ಕೆಲಸ ! ನೀನು ಒಂದು ಸಾವಿರ ರೂಪಾಯಿಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟರೂ ಅದು ನನ್ನಿಂದ ಆಗದು. ಎಷ್ಟೋ ಮಂದಿ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಸರದಾರರು ಅವರ ಭೇಟಿ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ತಲೆಕೆಳಗಾಗಿದಾರೆ. ಊಹೂ ! ಟಿಪ್ಪೂ ಸುಲ್ತಾನರು ತಮ್ಮ ಕಡೆ ವಕೀಲರನ್ನು ಕಳಿಸಿದಾರೆ. ಊಹೂ !

ಭಕ್ಷಿ- ಓಹೋ! ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಸರದಾರರಿಗೂ, ಸುಲ್ತಾನರಿಗೂ ಈ ಸೇಟರಿಂದ ಏನಾಗಬೇಕು. ನಿಮ್ಮ ಸೇಟರು ರಾಜಕೀಯ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳೇನು?

ಅಯ್ಯರ್- ಅವರಿಗೂ ರಾಜಕೀಯಕ್ಕೂ ಯಾವ ಸಂಬಂಧವೂ ಇಲ್ಲ. ಆದರೆ ಯಾವುದಾದರೂ ಸಂಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ ಉಪಯೋಗಿಸಬೇಕೆಂದು ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಆಶೆ!

ಭಕ್ಷಿ- ಸೇಟರ ಅಭಿಪ್ರಾಯವೇನು?

ಅಯ್ಯರ್- ಸೇಟರಿಗೆ ಸಂಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ನಂಬಿಕೆ ಇಲ್ಲ. ಇಂಗ್ಲಿಷರೂ ಸುಲ್ತಾನರೂ ಮರಾಠೆಯವರೂ ಎಲ್ಲರೂ ಅವರವರ ಶಕ್ತಿ ಇದ್ದಷ್ಟು ಸೈನ್ಯ ಕಟ್ಟಿ ಯುದ್ಧ ಮಾಡಿಬಿಡಲಿ! ಕೊನೆಯವರೆಗೂ ಯುದ್ಧವಾಗಲಿ. ಯಾರು ಜಯಿಸುತ್ತಾರೋ ಅವರದು ರಾಜ್ಯ ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ ಸೇಟರು!

ಭಕ್ಷಿ- ಅದು ಸರಿಯಾಗಿಯೇ ಇದೆ. ಹೇಗಾದರೂ ನಾನು ಸೇಟರ ಭೇಟಿ ಮಾಡಬೇಕಲ್ಲ?

ಅಯ್ಯರ್- ನನ್ನಿಂದ ನಿನ್ನ ಕೆಲಸವಾಗುವುದಿಲ್ಲ ನೀನು ಯಾರೋ ರಾಜಕೀಯ ಪುರುಷನಂತೆ ಕಾಣುತ್ತಿ. ನಿನ್ನೊಡನೆ ಮಾತನಾಡುವುದಕ್ಕೆ ನನಗೆ ಭಯ! ಈ ಮುಸಲ್ಮಾನರ ಸಹವಾಸ ಬಲು ಕಷ್ಟ! ಇತ್ತೀಚಿಗೆ ಯಾರೋ ಸರದಾರರನ್ನೇ ಟಿಪ್ಪೂ ಸುಲ್ತಾನರು ಶೂಲಕ್ಕೇರಿಸಿದರೆಂದು ಕೇಳಿದೆ ಈ ತಂಟೆಗೆ ನನ್ನನ್ನು ಗಂಟು ಹಾಕಬೇಡ! ನೀನು ಮುಸಲ್ಮಾನ. ಹೇಗಾದರೂ ಗೆದ್ದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿ. ನಾನು ಬ್ರಾಹ್ಮಣ! ನನಗೆ ಬರುತ್ತೆ ಪೀಕಲಾಟ!

ಭಕ್ಷಿ -ಇಲ್ಲ! ಸ್ವಾಮಿ! ನನಗೂ ಆ ತಂಟೆ ಬೇಡ! ತೆಪ್ಪಗೆ ಹೋಗುತ್ತೇನೆ. ಆದರೆ ಒಂದು ಮಾತು. ಆ ಅಲ್ಲೀಸೇಟರು ಯಾವ ದೇಶದವರು? ಅವರು ನಮ್ಮ ದೇಶದವರೆಂದು ಕೇಳಿದ್ದೇನೆ.

ಅಯ್ಯರ್- ಅಯ್ಯೋ ಹುಚ್ಚ! ಅವರು ಶುದ್ಧ ಅರಬ್ಬೀ ದೇಶದವರು!

ಅಷ್ಟಿಗೆ ಭಕ್ಷಿಯ ಆಸೆಯು ಭಗ್ನವಾಗಿ ಹೋಯಿತು. ಈ ಅಲ್ಲೀಸೇಟನು ಇಯಜ್‌ಖಾನನಲ್ಲ ನಾನೇಕೆ ಇವನನ್ನು ನೋಡಬೇಕು! ಎಂದುಕೊಂಡು ಹೊರಟು ಹೋದನು. ಹಾಗಾದರೆ ಇಯಜ್‌ಖಾನರೆಲ್ಲಿ? ಖಾನರು ಮಲಬಾರಿಗೆ ಬಂದವರೆಂಬುದರಲ್ಲಿ ಸಂದೇಹವೇ ಇಲ್ಲ. ಅನಂತಶಯನ, ಕೊಚ್ಚಿ ಹಿಂದೂಗಳ ರಾಜ್ಯ. ಅಲ್ಲಿ ಇಯಜ್‌ಖಾನರು ಹೋಗಿ ಸೇರಿಕೊಂಡಿರಲಾ

ರರು. ಇಂಗ್ಲಿಷರು ಪ್ರಬಲವಾಗಿರುವ ಕಡೆ ಖಾನನು ಒಂದು ದಿನವೂ ಇರುವುದಿಲ್ಲ. ಈ ಮಲಬಾರಿನಲ್ಲಿರುವ ಇತರ ರಾಜರೆಲ್ಲಾ ಹೇಡಿಗಳು. ಒಬ್ಬೊಬ್ಬರಾಗಿ ಹೋಗಿ ಇಂಗ್ಲಿಷರ ಜೊತೆಗೆ ಸೇರಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಈ ಮಾಪಳಾ ಜನರು ಮಾತ್ರ ಇಂಗ್ಲಿಷರಿಗೆ ಬಗ್ಗುವವರಲ್ಲ. ಅವರಿಗೂ ಇಂಗ್ಲೀಷರಿಗೂ ಬದ್ಧದ್ವೇಷ! ಅವರ ರಾಣಿಯಾದ ಬೀಬೀ ರಾಣಿಯೊಬ್ಬಳು ಸ್ವತಂತ್ರಳಾಗಿದ್ದಾಳೆ. ಖಾನರಿದ್ದರೆ ಇಲ್ಲೇ ಇರಬೇಕು.. ಅವರಿಲ್ಲಿ ಅಜ್ಞಾತ ವೇಷದಲ್ಲಿರಬಹುದೇ? ಖಾನರು ಎಷ್ಟು ದಿನ ಗುಪ್ತ ವೇಷದಲ್ಲಿರುವುದು ಅಸಂಭವ! ಮಹಾಪುರುಷ ಲಕ್ಷಣವಿರುವ ಆ ಮನುಷ್ಯನನ್ನು ಯಾರಾದರೂ ಸಾಮಾನ್ಯ ಮನುಷ್ಯನೆಂದುಕೊಂಡಾರೆ? ಇರಲಿ! ಇನ್ನೂ ನಾನು ಸರಿಯಾಗಿ ಪರಿಶೋಧನೆ ಮಾಡಿಲ್ಲ. ನೋಡೋಣ ಎಂದುಕೊಂಡನು.

ಭಕ್ಷಿಯು ಇಯಾಜ್ ಖಾನನನ್ನು ಹುಡುಕುತ್ತಿರಲಿ! ಅಲ್ಲೀಸೇಟರ ಭೇಟಿಗೆ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡುತ್ತಿರಲಿ! ವಾಚಕರು ಈಗಾಗಲೇ ಈ ಅಲ್ಲೀ ಸೇಟ್ ಎಂಬುವನೇ ಇಯಾಜ್ ಖಾನನೆಂದು ಖಚಿತ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ಇಯಾಜ್ ಖಾನನು ಇಲ್ಲಿಗೆ ಹೇಗೆ ಬಂದನು. ಇಲ್ಲಿ ಅಲ್ಲೀಸೇಟ್ ಆದುದು ಹೇಗೆ ಎಂಬುದನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಲು ವಾಚಕರು ಆತುರರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಇಯಾಜ್ ಖಾನನು ನಗರದಿಂದ ಹೊರಟು ಫ್ರೆಂಚರ ರೇವು ಪಟ್ಟಣವಾದ ಮಾಹೀ ಎಂಬ ಪಟ್ಟಣಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಸೇರಿದನು. ಅಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ದಿವಸಗಳು ಗುಪ್ತವಾಗಿದ್ದನು. ಮಹೀಯಲ್ಲಿ ತಾನೊಂದು ಮನೆಯನ್ನೂ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದೂ, ಮಲಬಾರಿನಲ್ಲಿ ಸಂಚಾರ ಮಾಡಲು ಒಂದೆರಡು ಪತ್ತೇಮಾರಿಗಳನ್ನು ಕೊಂಡುಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದೂ ನಿಶ್ಚಯಿಸಿದನು. ಆದರೆ ಅಲ್ಲಿ ವಾಸ ಮಾಡಬೇಕಾದರೆ ಅಲ್ಲಿದ್ದ ಫ್ರೆಂಚ್ ಗವರ್ನರನ ಅಪ್ಪಣೆಯು ಬೇಕಾಗಿತ್ತು! ಖಾನನು ಗವರ್ನರನ್ನು ಹೋಗಿ ಭೇಟಿ ಮಾಡಿದನು. ತಾನು ಮಾಹಿಯಲ್ಲಿ ವಾಸಮಾಡಲು ಅಪ್ಪಣೆಯನ್ನು ಬೇಡಿದನು. ಗವರ್ನರ ಹತ್ತಿರ ತನ್ನ ಪರಿಚಯವನ್ನು ಮುಚ್ಚಿಡುವುದು ಅಷ್ಟು ಬುದ್ಧಿವಂತಿಕೆಯಲ್ಲವೆಂದು ಇಯಜ್ ಖಾನನು ಆಲೋಚಿಸಿದನು. ಗವರ್ನರನಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಪೂರ್ವ ವೃತ್ತಾಂತವನ್ನೆಲ್ಲಾ ಯಥೋಚಿತವಾಗಿ ತಿಳಿಸಿ ತನ್ನ ಪರಿಚಯವು ಯಾರಿಗೂ ತಿಳಿಯದಂತೆ ಇಡಬೇಕೆಂದೂ, ಗವರ್ನರನು ತನ್ನನು ಪೂರ್ಣವಾಗಿ ನಂಬಿ ಸ್ನೇಹಿತನಂತೆ ಭಾವಿಸುವುದಾದರೆ ಫ್ರೆಂಚ

ರಿಗೆ ಆಗುವ ಸಮಸ್ತ ಸಹಾಯವನ್ನು ಮಾಡುವುದಾಗಿಯೂ ಹೇಳಿದನು. ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ತಾನು ಮಾಹಿಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಹೊರಟು ಹೋಗುವುದಾಗಿ ತಿಳಿಸಿದನು. ಇಯಜ್‌ಖಾನನ ಮುಖವನ್ನು ನೋಡುತ್ತಲೇ ಗವರ್ನರನಿಗೆ ಗೌರವವೂ ವಿಶ್ವಾಸವೂ ಹುಟ್ಟಿದುವು. ಗವರ್ನರನು ಖಾನನಿಗೆ ಎಲ್ಲ ವಿಧವಾದ ಸಹಾಯಗಳನ್ನು ನೀಡುವುದಾಗಿಯೂ, ಅವನ ಪರಿಚಯವನ್ನು ಗುಪ್ತವಾಗಿಡುವುದಾಗಿಯೂ ಅಭಯವಿತ್ತನು. ಕೆಲವು ದಿನಗಳಲ್ಲಿಯೇ ಅವರಿಬ್ಬರೂ ಪರಮ ಮಿತ್ರರಾದರು. ಇಯಜ್‌ಖಾನನು ಮಲಬಾರಿನಲ್ಲಿ ಸಂಚಾರ ಮಾಡುವುದನ್ನು ನಿಶ್ಚಯಿಸಿದನು. ಮಾಹಿಯಲ್ಲಿದ್ದ ಗವರ್ನರನು ಬೇಕಾದಷ್ಟು ಹಣ ಸಹಾಯ ಮಾಡುವುದಾಗಿಯೂ ಒಪ್ಪಿದನು. ಖಾನನು ಅಲ್ಲಿಂದ ತಲಚೇರಿಗೆ ಸಾಮಾನ್ಯ ಮನುಷ್ಯನಂತೆ ಪ್ರಯಾಣ ಮಾಡಿದನು. ತಲಚೇರಿಯಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬ ರಾಜನಿದ್ದನು. ಅವನು ಶಾಂತ ಸ್ವಭಾವದವನು. ಇಂಗ್ಲಿಷರೊಡನೆ ಸ್ನೇಹವನ್ನು ಬೆಳೆಸಿದ್ದನು. ನಾಯರು ಜನರೆಲ್ಲರೂ ಆ ರಾಜನಲ್ಲಿ ವಿಶ್ವಾಸವುಳ್ಳವರಾಗಿದ್ದರು. ಮಾಪಿಳ್ಳಾ ಜನರು ಅಷ್ಟು ವಿಶ್ವಾಸವುಳ್ಳವರಾಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಅವರೂ ಆ ರಾಜನಲ್ಲಿ ಅವರಿಗೆ ಗೌರವವಿತ್ತು. ಅವರಿಗೂ ಕನ್ನಾನೂರಿನ ಅಲ್ಲೀರಾಜನಿಗೂ ವಿರೋಧವಿತ್ತು. ಅಲ್ಲೀ ರಾಜನು ವಿವಾಹ ಲೋಲುಪನಾಗಿದ್ದನು. ಒಳ್ಳೇ ಯೌವನದಲ್ಲಿ ಮೃತನಾದನು. ತಲಚೇರಿಯ ರಾಜನು ಬೀಬೀರಾಣಿಯನ್ನು ತಾನು ಮದುವೆಯಾಗಬೇಕೆಂದು ಎಷ್ಟೋ ಸನ್ನಾಹಗಳನ್ನು ನಡಸುತ್ತಿದ್ದನು. ಆವನು ಸಫಲ ಮನೋರಥನಾಗಲಿಲ್ಲ.

ಬೀಬೀರಾಣಿಯು ಪತಿ ವಿಯೋಗದಿಂದ ಬಹಳ ದುಃಖಿತಳಾಗಿದ್ದಳು. ಆ ತರುಣದಲ್ಲಿಯೇ, ತಲಚೇರಿಯ ರಾಜನು ವಿವಾಹ ಸಂಧಾನವನ್ನು ನಡಸಿದ್ದರಿಂದ ಬೀಬಿಯು ಖತಿಗೊಂಡಳು. ಸ್ವಲ್ಪ ಕಾಲವು ಕಳೆದ ಮೇಲೆ ರಾಜಕೀಯ ಕಾರಣಗಳಿಂದ ಕನ್ನಾನೂರಿನವರಿಗೂ ತಲಚೇರಿಯವರಿಗೂ ವಿರೋಧವು ಬೆಳೆದು ಹೋಗಿತ್ತು. ಇದೆಲ್ಲಾ ಇಯಜ್‌ಖಾನನಿಗೆ ತಿಳಿಯಿತು. ಖಾನನು ಇಷ್ಟರೊಳಗಾಗಿ ತಲಚೇರಿಯಲ್ಲಿಯೂ ಕನ್ನಾನೂರಿನಲ್ಲಿಯೂ ಒಂದೊಂದು ಕೋಠಿಗಳನ್ನು ತೆರೆದಿದ್ದನು. ಅಲ್ಲಿ ವ್ಯಾಪಾರವು ನಡೆಯುತ್ತಿದ್ದಿತು. ಅನೇಕ ದೋಣಿಗಳನ್ನೂ ಪತ್ತೇಮಾರಿಗಳನ್ನು ಕೊಂಡುಕೊಂಡಿದ್ದನು. ಖಾನನ ಈ ಕಾರ್ಯಗಳಲ್ಲೆಲ್ಲಾ ಬಹಳ ಶಿಸ್ತು ಇತ್ತು.

ಇಂಗ್ಲಿಷರ ಕೋಠಿಗಳ ವ್ಯಾಪಾರಕ್ಕಿಂತಲೂ, ಅವನ ವ್ಯಾಪಾರವು ಬಹಳ ಪ್ರವೃದ್ಧಮಾನವಾಗಿತ್ತು! ಇಂಗ್ಲಿಷರು ಈಗ ರಾಜ್ಯ ಸ್ಥಾಪನೆಯಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿದ್ದಾರೆ. ಅವರಿಗೆ ಅಷ್ಟು ವ್ಯಾಪಾರದಲ್ಲಿ ಆಸಕ್ತಿ ಇಲ್ಲ. ಇಂಗ್ಲಿಷರು ತಮ್ಮ ಅಲ್ಪ ಸ್ವಲ್ಪ ವ್ಯಾಪಾರವನ್ನು ಖಾನನ ಕೋಠಿಗಳಿಗೇ ವಹಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಇದಕ್ಕೆ ಮತ್ತೊಂದು ಕಾರಣವಿತ್ತು. ಈ ಕೋಠಿಗಳ ಕಾರ್ಯಕಾರಿಗಳೆಲ್ಲಾ ಬಹುಮಟ್ಟಿಗೆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರು. ಇವರಲ್ಲಿ ಅನೇಕರು ಇಂಗ್ಲಿಷರ ಕೋಠಿಗಳಲ್ಲಿ ತಯಾರಾದವರು. ಇವರಿಗೆ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಮತ್ತು ಫ್ರೆಂಚ್ ಭಾಷೆಗಳು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಬರುತ್ತಿದ್ದುವು. ಒಂದೆರಡು ಬಾರಿ ಇಂಗ್ಲಿಷರು ಬೊಂಬಾಯಿಯಿಂದ ಮದ್ದು ಗುಂಡುಗಳನ್ನು ಸಾಗಿಸಬೇಕಾಗಿತ್ತು. ಹೇರಳವಾದ ಹಣವನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಈ ಅಲ್ಲೀಸೇಟರ ದೋಣಿಗಳನ್ನು ಗೊತ್ತು ಮಾಡಿದರು. ಅವರ ಸಾಮಾನುಗಳು ನಿಶ್ಚಿತ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಸರಿಯಾಗಿ ಬಂದು ತಲುಪಿದುವು. ಒಂದೆರಡು ಬಾರಿ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ರಾಯಭಾರಿಗಳು ಮಾಹೀಗೆ ಮತ್ತು ಗೋವಾಕ್ಕೆ ಪ್ರಯಾಣ ಮಾಡಬೇಕಾಯಿತು. ಅಲ್ಲೀಸೇಟರ ದೋಣಿಗಳನ್ನೇ ಗೊತ್ತು ಮಾಡಿಕೊಂಡರು. ಸೇಟರ ಕಡೆ ಜನರ ನಡವಳಿಕೆಗಳಿಂದ ಆ ಸರದಾರರು ಬಹಳ ತೃಪ್ತರಾದರು. ಕೆಲವು ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ತಮ್ಮ ಸರ್ಕಾರೀ ಹಣವನ್ನು ಸೇಟರ ಕೋಠಿಗಳ ಮೂಲಕ ರವಾನಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಈ ಎಲ್ಲ ಕಾರಣಗಳಿಂದ ಅಲ್ಲೀಸೇಟರ ಕೋಠಿಗಳು ಮಂಗಳೂರು, ಗೋವಾ, ಬೊಂಬಾಯಿಗಳಲ್ಲಿಯೂ ತೆರೆಯಲ್ಪಟ್ಟುವು.

ಒಂದು ದಿನ ತಲಚೇರಿಯಲ್ಲಿದ್ದ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಅಧಿಕಾರಿಯು ಅಲ್ಲೀಸೇಟರನ್ನು ನೋಡಬೇಕೆಂದು ಹೇಳಿ ಕಳುಹಿಸಿದನು. ಅಲ್ಲೀಸೇಟರು ಹೋಗಿ ಅಧಿಕಾರಿಯನ್ನು ಭೇಟಿ ಮಾಡಿದರು. ಆ ಅಧಿಕಾರಿಯು ಬಹಳ ಉಪಚಾರ ಮಾಡಿ ಗೌರವಿಸಿದನು.

ಸೇಟ್ ಸಾಹೇಬರೇ! ನಿಮ್ಮ ವ್ಯಾಪಾರವು ಚೆನ್ನಾಗಿದೆಯೋ?

ಚೆನ್ನಾಗಿದೆ!

ದೇಶದಲ್ಲಿ ಈಗ ಯುದ್ಧ ವಿಗ್ರಹಗಳ ಕಾಲ! ನಿಮ್ಮ ವ್ಯಾಪಾರವು ಸುಸೂತ್ರವಾಗಿ ನಡೆಯುತ್ತದೆಯೋ!

ಹೌದು ಲಾರ್ಡ್! ನೀವು ಇಂಗ್ಲೀಷರು ವ್ಯಾಪಾರದಲ್ಲಿ ಬಲು ಗಟ್ಟಿಗರು. ನೀವು ವ್ಯಾಪಾರವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ರಾಜ್ಯ ಸ್ಥಾಪನೆಯಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿದ್ದೀರಿ! ಚೆನ್ನಾಗಿ ನಡೆಸಿದರೆ ಕ್ರಮೇಣ ವ್ಯಾಪಾರವೆಲ್ಲಾ ನಮ್ಮ ಕೈಗೇ ಬರುತ್ತದೆ.

ಬಹಳ ಸರಿ! ಆದರೆ ಇಲ್ಲಿ ಯುದ್ಧಗಳಾದರೆ ಅವರವರ ಸರಹದ್ದಿನೊಳಗಿರುವ ನಿಮ್ಮ ದೋಣಿಗಳನ್ನು ಅವರವರೇ ಹಿಡಿದುಕೊಳ್ಳಬಹುದು. ನಿಮ್ಮ ಹಣವನ್ನು ಕೂಡ ಅವರುಗಳು ವಶಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು.

ಹಾಗೇ ಆಗುತ್ತದೆಂದು ನನಗೆ ತೋರುತ್ತದೆ. ಅದರಿಂದ ನಮಗೆ ಬಹಳ ನಷ್ಟವಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ನಾವು ಪ್ರತಿರೋಧ ಮಾಡುವುದಿಲ್ಲ. ದೋಣಿಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಲಿ! ವ್ಯಾಪಾರದಲ್ಲಿ ಚಲಾವಣೆಯಲ್ಲಿರುವ ಹಣವನ್ನು ಅವರುಗಳು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬಹುದು. ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಇನ್ನೂ ಹಣವು ಶೇಖರವಾಗಿಲ್ಲ. ಒಂದು ಪಕ್ಷ ಶೇಖರಿಸಲ್ಪಟ್ಟರೆ ನಾವು ಈ ಸ್ಥಳೀಯ ರಾಜರುಗಳಿಗೆ ಸಾಲ ಕೊಡುತ್ತೇವೆ. ಆ ಮೇಲೆ ಯಾವ ರಾಜ್ಯವು ಸ್ಥಾಪಿಸಲ್ಪಟ್ಟರೂ ಈ ರಾಜರುಗಳಿಗೆ ಚ್ಯುತಿ ಇಲ್ಲ. ನಮ್ಮ ಹಣ ನಮಗೆ ಬರುತ್ತೆ. ಇಂಗ್ಲೀಷರು ವ್ಯಾಪಾರದ ಜನಾಂಗ. ಅವರು ನಮ್ಮ ಹಣವನ್ನು ದೋಚುವುದಿಲ್ಲವೆಂಬುದು ನನ್ನ ನಂಬಿಕೆ.

ಸೇಟರೇ! ನೀವು ಒಳ್ಳೇ ಬುದ್ಧಿವಂತರು. ವ್ಯಾಪಾರದ ಮರ್ಮವನ್ನೂ ರಾಜಕೀಯವನ್ನೂ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಅರಿತುಕೊಂಡಿದ್ದೀರಿ. ಸುಲ್ತಾನರ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ನಿಮ್ಮ ಕೋಠಿಗಳಿವೆಯೋ?

ಇಲ್ಲ! ಮಂಗಳೂರಿನಲ್ಲಿ ಒಂದು ಕೋಠಿ ಇದೆ. ಕಲ್ಲೀಕೋಟೆಯಲ್ಲಿ ಒಂದಿದೆ. ಅಲ್ಲೆಲ್ಲಾ ವ್ಯಾಪಾರವೇನೂ ಇಲ್ಲ. ಸುಲ್ತಾನರಿಗೆ ವ್ಯಾಪಾರದ ಮೇಲೆ ಅಷ್ಟು ದೃಷ್ಟಿಯಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಅತ್ಯಧಿಕ ತೆರಿಗೆಗಳನ್ನು ತೆರಬೇಕು. ಹಾಗೆಯೇ ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದೇವೆ. ನಾನು ಮುಸಲ್ಮಾನನಾದುದರಿಂದ ಸುಲ್ತಾನರು ನನ್ನನ್ನು ವಿರೋಧಿಸುವುದಿಲ್ಲ.

ಸುಲ್ತಾನರಿಗೂ ನಮಗೂ ಮಂಗಳೂರಿನ ಕರಾರು ಆಗಿರುವುದು ನಿಮಗೆ ಗೊತ್ತೇ ಇದೆಯಷ್ಟೆ!

ಗೊತ್ತಿದೆ. ಅದರಿಂದಲೇ ಧೈರ್ಯವಾಗಿ ವ್ಯಾಪಾರ ನಡೆಸುತ್ತಿದ್ದೇವೆ. ಆದರೆ ಅದು ಬಹುಕಾಲ ನಿಲ್ಲುವುದಿಲ್ಲವೆಂದು ನನ್ನ ಭಾವನೆ.

ಅದೇಕೆ? ಸುಲ್ತಾನರೂ ಕುಂಪನಿಯವರೂ ಸ್ನೇಹದಿಂದ ನಡೆದು ಕೊಂಡರೆ ಈ ದೇಶಕ್ಕೆ ಸುಭಿಕ್ಷವಲ್ಲವೆ?

ಹೌದು! ಲಾರ್ಡ್! ಹಾಗೆ ಆಗುವ ಸಂಭವವಿಲ್ಲ. ಸುಲ್ತಾನರದು ದಕ್ಷಿಣದಲ್ಲಿ ಬಹು ವಿಸ್ತಾರವಾದ ರಾಜ್ಯ. ಅವರಿಗೆ ಅಂತಃ ಇಂಗ್ಲಿಷರನ್ನು ಕಂಡರಾಗದು. ನೀವು ಅವರಂತಹ ಪ್ರಭಾವಶಾಲಿಗಳಾದ ನವಾಬರನ್ನು ಇರಗೊಟ್ಟರೆ ದಕ್ಷಿಣದಲ್ಲಿ ನಿಮ್ಮ ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸುವುದು ಸಾಧ್ಯವೇ ಇಲ್ಲ. ಅಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ. ಹಿಂದೂ ಜನರಿಗೆ ಸುಲ್ತಾನರನ್ನು ಕಂಡರಾಗದು!

ಸರಿ ಹಾಗಾದರೆ! ಒಂದು ವೇಳೆ ಕಂಪನಿಯವರಿಗೂ ಸುಲ್ತಾನರಿಗೂ ಯುದ್ಧ ವಾದರೆ ಯಾರಿಗೆ ಜಯವಾಗುವುದು?

ಅದನ್ನು ನಿರ್ಣಯಿಸುವುದು ಕಷ್ಟ! ಸುಲ್ತಾನರು ಸಾಮಾನ್ಯರಲ್ಲ. ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಮಹಾ ಪರಾಕ್ರಮಶಾಲಿಗಳು. ಅವರಲ್ಲಿಯೂ ಬಹಳ ಬಲವಾದ ಸೈನ್ಯವಿದೆ.

ನಿಮಗೂ ಅವರಿಗೂ ಯಾವ ಸಂಬಂಧವೂ ಇಲ್ಲವೋ!

ಇದುವರೆಗೆ ಇಲ್ಲ! ಆದರೆ ಅವರು ಈಗಲೇ ನನ್ನನ್ನು ವಿಚಾರಿಸಿ ತಿಳಿದು ಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ನನ್ನಿಂದ ಸ್ವಲ್ಪ ಸಾಲವನ್ನು ತೆಗೆಯಬೇಕೆಂದು ಒಂದೆರಡು ಬಾರಿ ಸಂಧಾನ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ.

ಕೊಡಲು ಒಪ್ಪಿದ್ದೀರೇನು?

ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದೆ. ಅವರು ಸಾಲವನ್ನು ತೀರಿಸುವ ಭರವಸೆ ನನಗಿಲ್ಲ. ಒಂದು ಪಕ್ಷ ನಮ್ಮ ಸಾಲವನ್ನು ತೀರಿಸಬೇಕಾದರೂ ದೇಶವನ್ನು ಕೊಳ್ಳೇ ಹೊಡೆದು ನಮ್ಮ ಸಾಲವನ್ನು ತೀರಿಸಬೇಕು. ಆ ಹಣವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡರೆ ಜನರ ದ್ವೇಷಕ್ಕೆ ನಾವು ಪಾತ್ರರಾಗುತ್ತೇವೆ.

ಹಾಗಾದರೆ ನೀವು ಅವರಿಗೆ ಸಾಲ ಕೊಡುವುದಿಲ್ಲ.

ಕೊಡುತ್ತೇನೆ. ಜವಾಹಿರಗಳನ್ನು ತಂದಿಟ್ಟರೆ ಹೆಚ್ಚು ಬೆಲೆಯನ್ನು ಕೊಡುವುದಾಗಿ ಹೇಳಿದ್ದೇನೆ.

ಈ ಅಧಿಕಾರಿಯು ಇವನನ್ನು ಬಹಳ ಮನ್ನಣೆಮಾಡಿ ಕಳುಹಿಸಿದನು. ಅಲ್ಲೀಸೇಟನು ಬಹು ಬುದ್ಧಿವಂತ! ಒಳ್ಳೇ ವ್ಯಾಪಾರದ ಗುಣಗಳಿವೆ. ನಾನು ನಾನು ಈ ಹಿಂದೂಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಇಷ್ಟು ಬುದ್ಧಿವಂತನನ್ನು ಕಂಡಿಲ್ಲ. ಈ ಯುದ್ಧ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಇಷ್ಟು ಧೈರ್ಯದಿಂದ ವ್ಯಾಪಾರ ಮಾಡುವ ಧೀರನನ್ನು ನೋಡಿಲ್ಲ. ಶಾಬಾಸ್! ಎಂದುಕೊಂಡನು.

ಅಲ್ಲೀಸೇಟ್ ಕನ್ನಾನೂರಿನ ರಾಣಿಯನ್ನು ಭೇಟಿ ಮಾಡಬೇಕೆಂದಿದ್ದನು. ಅಷ್ಟೊಂದು ದೊಡ್ಡ ವ್ಯಾಪಾರಿಗೆ ರಾಣಿಯು ಭೇಟಿ ಕೊಡುವುದೇನೋ ಅತಿಶಯವಲ್ಲ ಆದರೆ ಸೇಟನೇ ಹಿಂದೆಗೆಯುತ್ತಿದ್ದನು. ರಾಣಿಯು ಅತುಳ ರೂಪವತಿಯೆಂದು ಕೇಳಿದ್ದನು. ವೀರರಮಣಿಯೆಂದು ಆ ಪ್ರಾಂತದವರೆಲ್ಲರೂ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದರು. ಆ ರಾಣಿಗೂ ಇಂಗ್ಲೀಷರಿಗೂ ಸ್ವಲ್ಪ ವಿರೋಧವಿದ್ದಿತೆಂದು ತಿಳಿದಿದ್ದಿತು. ರಾಣಿಗೆ ಟಿಪ್ಪೂಸುಲ್ತಾನರಲ್ಲಿ ಬಹಳ ಗೌರವವಿದೆಯೆಂದು ಜನರೆಲ್ಲರೂ ಅಂದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದರು.

ಅಲ್ಲೀಸೇಟನು ಕನ್ನಾನೂರಿನ ತನ್ನ ಕೋಠಿಯಲ್ಲಿ ಹೋಗಿ ಇಳಿದನು. ರಾಣಿಯವರ ಭೇಟಿ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಹೇಳಿ ಕಳಿಸಿದನು. ರಾಣಿಯವರು ಬಹಳ ಆದರದಿಂದ ಭೇಟಿಯನ್ನು ಒಪ್ಪಿದರು. ಸೇಟನು ರಾಣಿಯವರ ಅರಮನೆಗೆ ಹೋದನು. ಅರಮನೆಯ ಹಜಾರದಲ್ಲಿ ಭೇಟಿಯ ಏರ್ಪಾಡಾಗಿತ್ತು. ಅಲ್ಲಿ ಸೇಟನು ನಜರುಗಳನ್ನಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಕಾದಿದ್ದನು. ಬೀಬೀರಾಣಿಯು ಪರಿಜನರೊಡನೆ ಗಾಂಭೀರವಾಗಿ ಅಡಿಯಿಡುತ್ತಾ ಹಜಾರಕ್ಕೆ ಬಂದಳು. ಅಲ್ಲೀಸೇಟ್ ಎದ್ದು ಸಲಾಂ ಮಾಡಿದನು. ಬೀಬೀ ರಾಣಿಯು ನಸು ನಗುತ್ತಾ ಸೇಟರ ಯೋಗಕ್ಷೇಮವನ್ನು ವಿಚಾರಿಸಿದಳು. ಸೇಟರವರ ಭೇಟಿಯಿಂದ ಬಹಳ ಸಂತೋಷವಾಯಿತೆಂದು ಅರುಹಿದಳು. ತನ್ನ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಸೇಟರ ವ್ಯಾಪಾರಕ್ಕೆ ಏನಾದರೂ ಸೌಲತ್ತುಗಳು ಬೇಕಾದಲ್ಲಿ ಒದಗಿಸುವುದಾಗಿ ವಚನವಿತ್ತಳು. ಸಂಪ್ರದಾಯ ಪ್ರಕಾರವಾಗಿ ಎಲ್ಲಾ ಪೂರೈಸಿದನಂತರ ರಾಣಿಯವರು ಸೇಟರನ್ನು ಬಹಳ ಮರ್ಯಾದೆಯಿಂದ ಬೀಳ್ಕೊಂಡು ಕಳುಹಿಸಿದರು. ಮಾರನೆಯ ದಿನವೇ ರಾಣಿಯವರ ಆಪ್ತ ಸಚಿವರು ಬಂದು ಸೇಟರನ್ನು ಭೇಟಿ ಮಾಡಿದರು. ರಾಣಿಯವರಿಗೆ ಹತ್ತು ಸಹಸ್ರ ವರಹಗಳು ಸಾಲವಾಗಿ ಬೇಕಾಗಿದೆಯೆಂದು ಬೇಡಿದರು. ಸೇಟನು ರಾಣಿಯವರು ಬಹಳ ಐಶ್ವರ್ಯವಂತರೆಂದು ಕೇಳಿದ್ದನು. ಅವರು ಹೊಸ ಪರಿಚಯದ ಸೇಟರಲ್ಲಿ ಹತ್ತು ಸಹಸ್ರ ವರಹಗಳನ್ನು ಸಾಲ ಕೇಳುವುದೆಂದರೆ ಸೇಟನಿಗೆ ಸೋಜಿಗವೆನಿಸಿತು. ಏನೋ ಪರೀಕ್ಷೆಯು ನಡೆಯುತ್ತಿದೆಯೆಂದುಕೊಂಡನು. ಆ ದ್ರವ್ಯವನ್ನು ಮೂರು ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ತಂದೊಪ್ಪಿಸುವುದಾಗಿ ಉತ್ತರ ಕೊಟ್ಟನು. ಆದರೆ ಅವಕ್ಕೆ ತಕ್ಕ ಜವಾಬಿಗಳನ್ನು ತನ್ನಲ್ಲಿ ಠೇವಣಿಯಾಗಿಡಬೇಕೆಂದು ಸೂಚಿಸಿದನು. ಸಚಿವರು ರಾಣಿಯವರ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನರಿತು ಅದಕ್ಕೆ ಒಪ್ಪಿ

ದರು. ವಾಯಿದೆಗೆ ಸರಿಯಾಗಿ ಸೇಟನು ಸುಹಿಯಿಂದ ಹಣವನ್ನು ತಂದೊಪ್ಪಿಸಿದನು. ಸಚಿವರು ಜವಾಹಿರಿಗಳನ್ನು ತಂದುಕೊಡುವುದಾಗಿ ಹೇಳಿದರು. ತಾನೇ ಬಂದು ರಾಣಿಯವರ ಭೇಟಿ ಮಾಡಿ ಜವಾಹಿರಿಗಳನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳುವುದಾಗಿ ಸೇಟನು ತಿಳಿಸಿದನು. ರಾಣಿಗೆ ಸೇಟನ ವರ್ತನೆಯು ಆಶ್ಚರ್ಯವನ್ನುಂಟು ಮಾಡಿತು. ಈ ವ್ಯಾಪಾರಿಯು ಜವಾಹಿರಿಗಳನ್ನು ಕೇಳಿದನೇಕೆ? ಅದನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಲಿಲ್ಲವೇಕೆ? ಇದೊಂದೂ ರಾಣಿಗೆ ಗೊತ್ತಾಗಲಿಲ್ಲ. ಹೇಗಾದರೂ ಇರಲಿ! ಎಂದುಕೊಂಡು ಕೆಲವು ಜವಾಹಿರಿಗಳನ್ನು ತರಿಸಿ ಒಂದು ಪೆಟ್ಟಿಗೆಯಲ್ಲಿಟ್ಟು ಮೊಹರುಮಾಡಿ ಸೇಟನಿಗೆ ಕಳುಹಿಸಿಬಿಟ್ಟಳು. ದಿನ ದಿನಕ್ಕೆ ಬೀಬೀ ರಾಣಿಯವರಿಗೂ ಅಲ್ಲೀಸೇಟರಿಗೂ ಸ್ನೇಹ ವಿಶ್ವಾಸಗಳು ಬೆಳೆಯುತ್ತ ಬಂದುವು.

ಅಲ್ಲೀಸೇಟರಿಗೆ ಕೋಬೇ ಬಂದರಿನಲ್ಲಿ ಒಂದು ವಾಸಸ್ಥಾನವಿತ್ತು. ಇದು ಅತ್ಯಂತ ರಮಣೀಯವಾದ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿತ್ತು. ಮಲಬಾರಿನ ಪ್ರಕೃತಿ ಸೌಂದರ್ಯವು ಮನೋಹರವಾದುದು. ಒಂದು ದಿನ ಒಳ್ಳೆಯ ಬೆಳದಿಂಗಳಿನಲ್ಲಿ ಸೇಟನು ಸಮುದ್ರ ತೀರದಲ್ಲಿ ನಿಂತುನೋಡುತ್ತಿದ್ದನು. ಅವನ ಮನಸ್ಸು ಕಳವಳಿಸುತ್ತಿದ್ದಿತು. ಅವನಿಗೆ ತನ್ನ ಜೀವನವು ಸಮಾಧಾನಕರವಾಗಿದೆಯೋ ಎನ್ನಿಸಿತು. ಸಮುದ್ರದ ಕಡೆಗೆ ದಿಟ್ಟಿಸಿ ನೋಡಿದನು. ಈ ಮಹಾ ಸಮುದ್ರದ ಮೇಲಿನ ನೀರಿನ ಗುಳ್ಳೆಯಂತಿದೆ, ನನ್ನ ಜೀವನ! ದೇಶದ ರಾಜಕೀಯದ ಕಡೆಗೆ ನೋಡಿದನು. ಈ ಸಾಗರದ ಅಲ್ಲಕಲ್ಲೋಲದಂತಿದೆ ಈ ರಾಜಕೀಯ ಎಂದುಕೊಂಡನು. ಈ ಸ್ಥಳವು ನನಗೆ ಸರಿಯಾಗಿದೆ. ಆದರೆ ನನ್ನ ಜೀವನವು ಅಜ್ಞಾತವಾಸ! ದೌಲತ್ತಳಿಲ್ಲದ ಜೀವನವು ಮರುಭೂಮಿಯಂತೆ! ನಾನು ಹೋಗಿ ಬೇಡಿದರೆ, ದೌಲತ್ತಳು ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬರುವಳು. ಇಲ್ಲಿ ನಾನೆಷ್ಟೋ ಸುಖವಾಗಿರಬಹುದು ಆದರೆ ದೌಲತ್ತಳು ಈ ಅಜ್ಞಾತವಾಸದಲ್ಲಿರಲು ಒಪ್ಪುವುದಿಲ್ಲ ಎಂದು ನಿಟ್ಟುಸಿರು ಬಿಟ್ಟನು. ತನ್ನ ಮನೆಯನ್ನು ಪ್ರವೇಶ ಮಾಡಿದನು. ಪರ್ಯಂಕದ ಮೇಲೆ ಬಿದ್ದನು. ದೌಲತ್ತಳ ಮೂರ್ತಿಯನ್ನು ಧ್ಯಾನ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದನು. ಮನಸ್ಸು ಸುಡುತ್ತಿತ್ತು! ಎಲ್ಲಿಯೋ ಬಹುದೂರದಲ್ಲಿ ಬೋಯಿಗಳು ಧ್ವನಿಮಾಡುವ ಸದ್ದು ಕೇಳಿಸಿತು! ಸೇಟನು ಅದು ಈ ಲೋಕದ ಧ್ವನಿಯಲ್ಲ. ಎಲ್ಲಿಯೋ ಯಾವ ಲೋಕದಲ್ಲಿಯೋ ಆ ಧ್ವನಿಯು ಕೇಳುತ್ತಿದೆ ಎಂದುಕೊಂಡನು. ಹಾಗೆಯೇ ಮೊಬ್ಬು ಬಂತು! ಸೇಟನ

ಕಣ್ಣು ಬಿಟ್ಟು ನೋಡುವಾಗ ಸಮೀಪದಲ್ಲಿ ಅವಕುಂಠನವತಿಯೊಬ್ಬಳು ನಿಂತಿದ್ದಳು. ತಕ್ಷಣ ಅವಳನ್ನು ಗುರುತಿಸಿದನು. ಅವಳು ಬೀಬೀರಾಣಿ! ಆ ವಿಶಾಲವಾದ ತೇಜೋಮಯವಾದ ಕಣ್ಣುಗಳು. ದೀರ್ಘವಾದ ಹುಬ್ಬು, ವಿಶಾಲವಾದ ಹಣೆ! ಎಳಸಾದ ನಾಸಿಕ, ತೆಳುವಾದ ಕೆಂದುಟಿಗಳು, ಥಳಥಳಿಸುವ ಕಪೋಲಗಳು, ಮೊನಚಾದ ಚಿಬುಕ. ಎರಡು ಕಡೆಯೂ ಜೋಲುತ್ತಿರುವ ಜಡೆಗಳು, ದೊಡ್ಡ ದೊಡ್ಡ ಮುತ್ತಿನ ಮಣಿಗಳಿಂದ ಶೋಭಿಸುತ್ತಿರುವ ಕಂಠ, ಬಳುಕುವ ಶರೀರ! ದೀರ್ಘವಾದ ತೆಳುವಾದ ಬಾಹುಯುಗ್ಮ! ಎಳೆಗೆಂಪನ್ನು ಹೊರಸೂಸುತ್ತಿರುವ ಹಸ್ತಗಳು. ಬಿಳಿಯ ಮಜಲಿನ್ನಿನ ಸೀರೆಯನ್ನುಟ್ಟಿದ್ದಾಳೆ. ಆಕಾಶಬಣ್ಣದ ಬಿಗುವಾದ ಕಂಚುಕವನ್ನು ತೊಟ್ಟಿದಾಳೆ. ಊದಾಬಣ್ಣದ ತೆಳುವಾದ ಚೀನಾಂಬರವನ್ನು ಹೊದ್ದಿದಾಳೆ. ಸೇಟನು ತನ್ನ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಆ ಬೀಬಿರಾಣಿಯನ್ನೂ ನೋಡಿ ಅಪ್ರತಿಭನಾದನು. ಎದ್ದು ಆಸನವನ್ನು ಅಂಗೀಕರಿಸಬೇಕೆಂದು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಿದನು. ರಾಣಿಯು ನಸುನಗುತ್ತಾ ಇಷ್ಟೊಂದು ಸಡಗರವೇಕೆ-ಸೇಟರೆ! ಎಂದಳು. ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಸೇಟನ ಕಣ್ಣು ಕತ್ತಲೆ ಕಟ್ಟಿತು. ತಲೆ ತಿರುಗಿತು. ಪರ್ಯಂಕದ ಮೇಲೆ ಬಿದ್ದುಬಿಟ್ಟನು.

ರಾಣಿಗೆ ಗಾಬರಿಯಾಯಿತು. ಕ್ಷಣಹೊತ್ತು ಸ್ಥಂಭೀಭೂತಳಾಗಿ ನಿಂತಿದ್ದಳು. ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಚೇತರಿಸಿಕೊಂಡು, ಪರ್ಯಂಕದ ಕಡೆ ನಾಲ್ಕು ಅಡಿ ಮುಂದಿಟ್ಟು ಬಗ್ಗಿನೋಡಿದಳು. ಸೇಟನು ಜ್ಞಾನಶೂನ್ಯನಾಗಿದ್ದನು. ಕೆನ್ನೆಯ ಮೇಲೆ ತನ್ನ ಮೃದು ಹಸ್ತವನ್ನಿಟ್ಟು ನೋಡಿದಳು. ಜ್ವರದ ಕಾವು ಬಹಳವಾಗಿದ್ದಿತು. ಪರ್ಯಂಕದ ಮೇಲೆ ಕುಳಿತು, ತನ್ನ ತೊಡೆಯ ಮೇಲೆ ಅವನ ತಲೆಯನ್ನು ತೆಗೆದಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಕುಳಿತಳು. ಇವನಿಗೇಕೆ ಈ ದೆಶೆಯು ಬಂದಿದೆ, ಎಂದು ಆಲೋಚಿಸತೊಡಗಿದಳು.

ಹೀಗೆಯೇ ಒಂದುಜಾವ ಕಳೆದಮೇಲೆ ಸೇಟನು ಕಣ್ಣುಬಿಟ್ಟನು. ಜ್ವರವೇಗವು ಸ್ವಲ್ಪ ಕಡಿಮೆಯಾಗಿದ್ದಂತೆ ಕಂಡಿತು.

ರಾಣಿಯು ಸೇಟನ ತಲೆ ಸವರುತ್ತಾ, ಸೇಟರೇ ವಿಶ್ರಮಿಸಿಕೊಳ್ಳಿರಿ! ನೀವೇಕೆ ಇಷ್ಟು ಬಳಲಿದೀರಿ. ನಿಮ್ಮ ಈ ದುರವಸ್ಥೆಗೆ ಕಾರಣವೇನು?

ರಾಣಿಯವರೇ! ಏನೂ ಇಲ್ಲ. ಸ್ವಲ್ಪ ಜ್ವರ ಬಂದಿದೆ. ಅದು ಅಷ್ಟೇನೂ ದಾರುಣವಾದುದಲ್ಲ. ಮನೋವೇದನೆಯು ಬಹಳವಾಗಿದೆ. ತಾವು ಈಗ ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದಿದ್ದು ದೇವರ ಪ್ರಸಾದದಂತೆ! ನನಗೆ ಒಂದು ಕ್ಷಣವೂ ಈ ಜೀವವನ್ನು

ದರು. ವಾಯಿದೆಗೆ ಸರಿಯಾಗಿ ಸೇಟನು ಮುಹಿಯಿಂದ ಹಣವನ್ನು ತಂದೊಪ್ಪಿಸಿದನು. ಸಚಿವರು ಜವಾಹಿರಿಗಳನ್ನು ತಂದುಕೊಡುವುದಾಗಿ ಹೇಳಿದರು. ತಾನೇ ಬಂದು ರಾಣಿಯವರ ಭೇಟಿ ಮಾಡಿ ಜವಾಹಿರಿಗಳನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳುವುದಾಗಿ ಸೇಟನು ತಿಳಿಸಿದನು. ರಾಣಿಗೆ ಸೇಟನ ವರ್ತನೆಯು ಆಶ್ಚರ್ಯವನ್ನುಂಟು ಮಾಡಿತು. ಈ ವ್ಯಾಪಾರಿಯು ಜವಾಹಿರಿಗಳನ್ನು ಕೇಳಿದನೇಕೆ? ಅದನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಲಿಲ್ಲವೇಕೆ? ಇದೊಂದೂ ರಾಣಿಗೆ ಗೊತ್ತಾಗಲಿಲ್ಲ. ಹೇಗಾದರೂ ಇರಲಿ! ಎಂದುಕೊಂಡು ಕೆಲವು ಜವಾಹಿರಿಗಳನ್ನು ತರಿಸಿ ಒಂದು ಪೆಟ್ಟಿಗೆಯಲ್ಲಿಟ್ಟು ಮೊಹರುಮಾಡಿ ಸೇಟನಿಗೆ ಕಳುಹಿಸಿಬಿಟ್ಟಳು. ದಿನ ದಿನಕ್ಕೆ ಬೀಬೀ ರಾಣಿಯವರಿಗೂ ಅಲ್ಲೀಸೇಟರಿಗೂ ಸ್ನೇಹ ವಿಶ್ವಾಸಗಳು ಬೆಳೆಯುತ್ತ ಬಂದುವು.

ಅಲ್ಲೀಸೇಟರಿಗೆ ಕೋಬೇ ಬಂದರಿನಲ್ಲಿ ಒಂದು ವಾಸಸ್ಥಾನವಿತ್ತು. ಇದು ಅತ್ಯಂತ ರಮಣೀಯವಾದ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿತ್ತು. ಮಲಬಾರಿನ ಪ್ರಕೃತಿ ಸೌಂದರ್ಯವು ಮನೋಹರವಾದುದು. ಒಂದು ದಿನ ಒಳ್ಳೆಯ ಬೆಳದಿಂಗಳಿನಲ್ಲಿ ಸೇಟನು ಸಮುದ್ರ ತೀರದಲ್ಲಿ ನಿಂತುನೋಡುತ್ತಿದ್ದನು. ಅವನ ಮನಸ್ಸು ಕಳವಳಿಸುತ್ತಿದ್ದಿತು. ಅವನಿಗೆ ತನ್ನ ಜೀವನವು ಸಮಾಧಾನಕರವಾಗಿವೆಯೋ ಎನ್ನಿಸಿತು. ಸಮುದ್ರದ ಕಡೆಗೆ ದಿಟ್ಟಿಸಿ ನೋಡಿದನು. ಈ ಮಹಾ ಸಮುದ್ರದ ಮೇಲಿನ ನೀರಿನ ಗುಳ್ಳೆಯಂತಿದೆ, ನನ್ನ ಜೀವನ! ದೇಶದ ರಾಜಕೀಯದ ಕಡೆಗೆ ನೋಡಿದನು. ಈ ಸಾಗರದ ಅಲ್ಲಕಲ್ಲೋಲದಂತಿದೆ ಈ ರಾಜಕೀಯ ಎಂದುಕೊಂಡನು. ಈ ಸ್ಥಳವು ನನಗೆ ಸರಿಯಾಗಿದೆ. ಆದರೆ ನನ್ನ ಜೀವನವು ಅಜ್ಞಾತವಾಸ! ದೌಲತ್ತಳಿಲ್ಲದ ಜೀವನವು ಮರುಭೂಮಿಯಂತೆ! ನಾನು ಹೋಗಿ ಬೇಡಿದರೆ, ದೌಲತ್ತಳು ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬರುವಳು. ಇಲ್ಲಿ ನಾನೆಷ್ಟೋ ಸುಖವಾಗಿರಬಹುದು ಆದರೆ ದೌಲತ್ತಳು ಈ ಅಜ್ಞಾತವಾಸದಲ್ಲಿರಲು ಒಪ್ಪುವುದಿಲ್ಲ ಎಂದು ನಿಟ್ಟುಸಿರು ಬಿಟ್ಟನು. ತನ್ನ ಮನೆಯನ್ನು ಪ್ರವೇಶ ಮಾಡಿದನು. ಪರ್ಯಂಕದ ಮೇಲೆ ಬಿದ್ದನು. ದೌಲತ್ತಳ ಮೂರ್ತಿಯನ್ನು ಧ್ಯಾನ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದನು. ಮನಸ್ಸು ಸುಡುತ್ತಿತ್ತು! ಎಲ್ಲಿಯೋ ಬಹುದೂರದಲ್ಲಿ ಬೋಯಿಗಳು ಧ್ವನಿಮಾಡುವ ಸದ್ದು ಕೇಳಿಸಿತು! ಸೇಟನು ಅದು ಈ ಲೋಕದ ಧ್ವನಿಯಲ್ಲ. ಎಲ್ಲಿಯೋ ಯಾವ ಲೋಕವಲ್ಲಿಯೋ ಆ ಧ್ವನಿಯು ಕೇಳುತ್ತಿದೆ ಎಂದುಕೊಂಡನು. ಹಾಗೆಯೇ ಮೊಬ್ಬು ಬಂತು! ಸೇಟನು

ಕಣ್ಣು ಬಿಟ್ಟು ನೋಡುವಾಗ ಸಮೀಪದಲ್ಲಿ ಅವಕುಂಠನವತಿಯೊಬ್ಬಳು ನಿಂತಿದ್ದಳು. ತಕ್ಷಣ ಅವಳನ್ನು ಗುರುತಿಸಿದನು. ಅವಳು ಬೀಬೀರಾಣಿ! ಆ ವಿಶಾಲವಾದ ತೇಜೋಮಯವಾದ ಕಣ್ಣುಗಳು. ದೀರ್ಘವಾದ ಹುಬ್ಬು, ವಿಶಾಲವಾದ ಹಣೆ! ಎಳಸಾದ ನಾಸಿಕ, ತೆಳುವಾದ ಕೆಂದುಟಿಗಳು, ಥಳಥಳಿಸುವ ಕಪೋಲಗಳು, ಮೊನಚಾದ ಚಿಬುಕ. ಎರಡು ಕಡೆಯೂ ಜೋಲುತ್ತಿರುವ ಜಡೆಗಳು, ದೊಡ್ಡ ದೊಡ್ಡ ಮುತ್ತಿನ ಮಣಿಗಳಿಂದ ಶೋಭಿಸುತ್ತಿರುವ ಕಂಠ, ಬಳುಕುವ ಶರೀರ! ದೀರ್ಘವಾದ ತೆಳುವಾದ ಬಾಹುಯುಗ್ಮ! ಎಳೆಗೆಂಪನ್ನು ಹೊರಸೂಸುತ್ತಿರುವ ಹಸ್ತಗಳು. ಬಿಳಿಯ ಮಜಲಿನ್ನಿನ ಶೀರೆಯನ್ನುಟ್ಟಿದ್ದಾಳೆ. ಆಕಾಶಬಣ್ಣದ ಬಿಗುವಾದ ಕಂಚುಕವನ್ನು ತೊಟ್ಟಿದಾಳೆ. ಊದಾಬಣ್ಣದ ತೆಳುವಾದ ಚೀನಾಂಬರವನ್ನು ಹೊದ್ದಿದಾಳೆ. ಸೇಟನು ತನ್ನ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಆ ಬೀಬಿರಾಣಿಯನ್ನೂ ನೋಡಿ ಅಪ್ರತಿಭನಾದನು. ಎದ್ದು ಆಸನವನ್ನು ಅಂಗೀಕರಿಸಬೇಕೆಂದು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಿದನು. ರಾಣಿಯು ನಸುನಗುತ್ತಾ ಇಷ್ಟೊಂದು ಸಡಗರವೇಕೆ-ಸೇಟರೆ! ಎಂದಳು. ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಸೇಟನ ಕಣ್ಣು ಕತ್ತಲೆ ಕಟ್ಟಿತು. ತಲೆ ತಿರುಗಿತು. ಪರ್ಯಂಕದ ಮೇಲೆ ಬಿದ್ದುಬಿಟ್ಟನು.

ರಾಣಿಗೆ ಗಾಬರಿಯಾಯಿತು. ಕ್ಷಣಹೊತ್ತು ಸ್ಥಂಭೀಭೂತಳಾಗಿ ನಿಂತಿದ್ದಳು. ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಚೇತರಿಸಿಕೊಂಡು, ಪರ್ಯಂಕದ ಕಡೆ ನಾಲ್ಕು ಅಡಿ ಮುಂಬಟ್ಟು ಬಗ್ಗಿ ನೋಡಿದಳು. ಸೇಟನು ಜ್ಞಾನಶೂನ್ಯನಾಗಿದ್ದನು. ಕೆನ್ನೆಯ ಮೇಲೆ ತನ್ನ ಮೃದು ಹಸ್ತವನ್ನಿಟ್ಟು ನೋಡಿದಳು. ಜ್ವರದ ಕಾವು ಬಹಳವಾಗಿದ್ದಿತು. ಪರ್ಯಂಕದ ಮೇಲೆ ಕುಳಿತು, ತನ್ನ ತೊಡೆಯ ಮೇಲೆ ಅವನ ತಲೆಯನ್ನು ತೆಗೆದಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಕುಳಿತಳು. ಇವನಿಗೇಕೆ ಈ ದೆಶೆಯು ಬಂದಿದೆ, ಎಂದು ಆಲೋಚಿಸ[illegible]ದಳು.

ಹೀಗೆಯೇ ಒಂದುಜಾಪ ಕಳೆದಮೇಲೆ ಸೇಟನು ಕಣ್ಣುಬಿಟ್ಟನು. ಜ್ವರ ವೇಗವು ಸ್ವಲ್ಪ ಕಡಿಮೆಯಾಗಿ[illegible]ತ ಕಂಡಿತು.

ರಾಣಿಯು ಸೇಟನ ತ[illegible]ವರುತ್ತಾ, ಸೇಟರೇ ವಿಶ್ರಮಿಸಿಕೊಳ್ಳಿರಿ! ನೀವೇಕೆ ಇಷ್ಟು ಬಳಲಿದೀರಿ. ನಿಮ್ಮ ಈ ದುರವಸ್ಥೆಗೆ ಕಾರಣವೇನು?

ರಾಣಿಯವರೇ! ಏನೂ ಇಲ್ಲ. ಸ್ವಲ್ಪ ಜ್ವರ ಬಂದಿದೆ. ಅದು ಅಷ್ಟೇನೂ ದಾರುಣವಾದುದಲ್ಲ. ಮನೋವೇದನೆಯು ಬಹಳವಾಗಿದೆ. ತಾವು ಈಗ ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದಿದ್ದು ದೇವರ ಪ್ರಸಾದದಂತೆ! ನನಗೆ ಒಂದು ಕ್ಷಣವೂ ಈ ಜೀವವನ್ನು

ಧರಿಸಲು ಇಷ್ಟವಿಲ್ಲ. ಭಗವಂತನು ತಾನಾಗಿ ಕರೆದುಕೊಳ್ಳದಿದ್ದರೆ, ನಾನೇ ಆ ಮಹಾ ಸಮುದ್ರದಲ್ಲಿ ಹಾರಿ ಶಾಂತಸಮಾಧಿಯನ್ನು ಅನುಸರಿಸಬೇಕೆಂದಿದ್ದೆ. ನಾನು ನಾಳೆಯ ಪ್ರಾತಃಕಾಲದವರೆಗೆ ಜೀವಂತನಾಗಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಮತ್ತಾರನ್ನು ನೋಡುವುದೂ ಇಲ್ಲ. ನನ್ನ ಸರ್ವಸ್ವವನ್ನೂ ತಮಗೆ ಒಪ್ಪಿಸಬೇಕೆಂದಿದ್ದೆ. ಇದನ್ನು ಪರೋಕ್ಷವಾಗಿ ತಮಗೆ ಬರೆದುಕಳುಹಿಸುತ್ತಿದ್ದೆ. ರಾಣಿಯವರೇ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷವಾಗಿ ದಯಮಾಡಿಸಿದ್ದು ನನ್ನ ಪುಣ್ಯ.

ರಾಣಿಯು, ಗದ್ಗದಧ್ವನಿಯಿಂದ ಅಲ್ಲೀ, ನೀವು ಸಾಯುವುದಿಲ್ಲ. ನಾನು ನಿಮ್ಮನ್ನು ಸಾಯಲು ಬಿಡುವುದೂ ಇಲ್ಲ! ನಿಮಗೆ ಏನಾಗಿದೆ, ಹೇಳಿರಿ! ನಿಮ್ಮ ಮನೋವ್ಯಥೆಯ ಕಾರಣವನ್ನು ಬಿಚ್ಚಿಹೇಳಿರಿ! ನಾನು ಅದನ್ನು ಪರಿಹರಿಸಬಲ್ಲೆ!

ಸೇಟನು, ಮುಗುಳು ನಗುವನ್ನು ನಕ್ಕು ದೇವಿಯವರೇ! ನನ್ನ ಈ ಜೀವನವು ನನಗೆ ಅಸಹ್ಯವಾಗಿದೆ. ನಾನು ಅಜ್ಞಾತವಾಸದಲ್ಲಿದ್ದೇನೆ. ಇದನ್ನು ನಾನು ಸಹಿಸಲಾರೆ! ನನ್ನಲ್ಲಿರುವ ಈ ಹಣವೆಲ್ಲಾ ಮಣ್ಣು ಕಲ್ಲುಗಳಂತೆ! ನನಗೆ ಈ ಐಶ್ವರ್ಯ, ಆಡಂಬರಗಳು ರುಚಿಸವು. ನನ್ನ ಮನವು ಸರ್ವದಾ ಯುದ್ಧಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಹರ್ಷವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ನೀವು ನನ್ನನ್ನು ಬದುಕಿಸುವುದಾದರೆ, ಇಂದೇ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷವಾಗಿ ಒಂದು ಮಹಾ ಸಮರಾಂಗಣದಲ್ಲಿ ನಿಲ್ಲಿಸಿರಿ! ನಾನು ಅಜರಾಮರವಾಗಿ ಬದುಕುತ್ತೇನೆ.

ರಾಣಿಯು, ಸೇಟನ ಎರಡು ಕೈಗಳನ್ನೂ ಎತ್ತಿ ಮುದ್ದಿಟ್ಟಳು. ಸೇಟರೇ ನನ್ನ ಸಮಸ್ಯೆಯು ಈಗ ಬೆಳಕಾಯಿತು. ತಮ್ಮ ಪ್ರಥಮ ದರ್ಶನದಲ್ಲಿಯೇ ತಾವು ಒಬ್ಬ ವೀರಪುರುಷರೆಂದು ಕಂಡುಕೊಂಡೆ! ದೇಶಾಂತರದಲ್ಲಿರುವ ಒಬ್ಬ ಮಹಾರಾಜರೆಂದು ನನ್ನ ಆತ್ಮವು ಹೇಳಿತು. ಅಂದಿನಿಂದಲೇ ನನ್ನ ಮನವು ತಮ್ಮಲ್ಲಿ ಒಲಿಯುತ್ತಿದೆ. ನಾನು ತಮ್ಮ ಗುಟ್ಟು ಕಂಡುಹಿಡಿದಿದ್ದೇನೆಂದು ಹೇಳುವುದಕ್ಕೇ ಈ ನಿಶಿರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದೆ! ತಮ್ಮ ನಿಜವಾದ ಪರಿಚಯವನ್ನು ದಯವಿಟ್ಟು ಕೊಡಿರಿ!

ಇಲ್ಲ! ಮಹಾರಾಣಿಯವರೇ! ನಿಮ್ಮ ಊಹೆಯೆಲ್ಲಾ ಭ್ರಾಂತಿ! ನಿಜವಾಗಿಯೂ ನಾನೊಂದು ರಾಜ್ಯದ ರಾಜನಲ್ಲ! ನಾನೊಬ್ಬ ಭಿಕಾರಿ! ಆ ಭಗವಂತನು ನಿಜವಾಗಿಯೂ ನನ್ನನ್ನು ಒಬ್ಬ ರಾಜನ ಹೊಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ಹಾಕಿದ್ದಿದ್ದರೆ ಈ ಹಿಂದೂಸ್ಥಾನದ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯು ಹೀಗಿರುವುದನ್ನು ನಾನು ಒಂದು

ಕ್ಷಣವೂ ಸಹಿಸುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಸಮರಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ತಪಸ್ಸುಮಾಡಿ ಆ ಭಗವಂತನಿಗೆ ಬಲಿದಾನಮಾಡುತ್ತಿದ್ದೆ.

ಮಹಾರಾಜರೇ! ಆ ದೇವರು ಸುಳ್ಳು! ನೀವು ಪಾಮರಜನರಂತೆ. ಆ ದೇವರ ಕಡೆಗೇಕೆ ಕೈತೋರುತ್ತೀರಿ. ನಾನು ನಿಮ್ಮನ್ನು ನಾಳೆ ಪ್ರಾತಃಕಾಲ, ನಮ್ಮ ರಾಜ್ಯದ ಸಿಂಹಾಸನದಲ್ಲಿ ಕೂಡಿಸುತ್ತೇನೆ ತಾವು ರಾಜ್ಯವಾಳಿರಿ! ಸಮರವನ್ನು ಹೂಡಿರಿ!

ರಾಣಿಯವರೇ! ತಮ್ಮಂಥಾ ವೀರರಮಣಿಯು, ರಾಜ್ಯತ್ಯಾಗಮಾಡಿ, ನನ್ನಂಥಾ ಭಿಕಾರಿಗೆ ರಾಜ್ಯವನ್ನೊಪ್ಪಿಸುವುದೇ? ನನಗೆ ರಾಜ್ಯವನ್ನೊಪ್ಪಿಸಿ ತಾವೇನು ಮಾಡುವಿರಿ!

ಮಹಾರಾಜರೇ! ಹೀಗೇಕೆ ಅಪ್ರಬುದ್ಧರಂತೆ ಮಾತನಾಡುವಿರಿ! ನಾನು ತಮ್ಮ ಮಹಾರಾಣಿಯಾಗಿರುವೆನು ಎಂದು ಸೇಟನನ್ನು ಆಲಿಂಗಿಸಿ ಚುಂಬಿಸಿದಳು. ಸೇಟನಿಗೆ ಎಷ್ಟೋ ಹೊತ್ತು ತಾನು ಯಾವ ಲೋಕದಲ್ಲಿದ್ದೇನೆಂಬುದೇ ಬೋಧೆಯಾಗಲಿಲ್ಲ. ಆ ರಾಣಿಯ ಬಾಹುಬಂಧನದಿಂದ ಬಿಡಿಸಿಕೊಂಡು, ಸೇಟನು ನಿರಾಶೆಯ ನಗುವನ್ನು ನಕ್ಕು, ಬೀಬಿ, ನಿನ್ನ ರಾಜ್ಯವು ರಾಜ್ಯವಲ್ಲ. ಈ ರಾಜ್ಯಗಳಾವುವೂ ಉಳಿಯುವುದಿಲ್ಲ. ಈ ದಕ್ಷಿಣ ಹಿಂದೂಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಸುಲ್ತಾನೀ ರಾಜ್ಯವು ಸ್ಥಿರವಾಗಿ ಸ್ಥಾಪನೆಯಾಗಬೇಕು. ಇಲ್ಲವೇ ಇಂಗ್ಲಿಷರ ರಾಜ್ಯ! ಬೇರೇ ರಾಜ್ಯಗಳೊಂದೂ ಒಂದು ಕ್ಷಣ ಉಳಿಯಲಾರವು. ರಾಣಿಯವರೇ, ನನ್ನದು ಬರೀ ರಾಜ್ಯಲೋಭವಾಗಿದ್ದರೆ, ನನ್ನ ಪಾಲಿಗೆ ಬಂದ ರಾಜ್ಯವನ್ನೇ ನಾನು ಇಟ್ಟುಕೊಂಡಿರುತ್ತಿದ್ದೆ. ಅವನ್ನೇಕೆ ತ್ಯಾಗಮಾಡಬೇಕು. ನನ್ನ ರಾಜ್ಯವು ಇವಕ್ಕಿಂತಲೂ ದೊಡ್ಡರಾಜ್ಯ. ವೀರಭೂಮಿ. ಇಂಗ್ಲಿಷರ ದಂಡು, ನಮ್ಮ ರಾಜ್ಯದ ಮೇಲೆ ಬಂದಿದ್ದರೆ, ನೂರು ಯುದ್ಧಗಳಾದರೂ ಅವರಿಗೆ ಅಪಜಯವು ಸಿದ್ಧ! ಬೀಬಿಯು ಮಾತಿಗೆ ಅಡ್ಡಬಂದು ತನ್ನ ಬಾಹುಗಳಿಂದ, ಸೇಟನ ಕಂಠವನ್ನು ಬಿಗಿದಪ್ಪಿ, ಮಹಾರಾಜರೇ, ತಾವು ಯಾವ ರಾಜ್ಯದ ರಾಜರು ಹೇಳಿ! ನಾನು ನಿಮ್ಮನ್ನು ಬಿಡುವುದಿಲ್ಲ. ನಾನು ಈ ಅಂಧಕಾರದಲ್ಲಿರಲಾರೆ! ಹೇಳಿರಿ!

ಬೀಬೀರಾಣಿಯವರೇ! ನಾನು ನಗರದ ನವಾಬ, ರಾಜ್ಯತ್ಯಾಗಮಾಡಿದ, ನಿರ್ಭಾಗ್ಯ ಇಯಜ್ ಖಾ.

ಇಯುಜ್‌ಖಾ! ಇಯುಜ್‌ಖಾನ್ ನೀವೇ ಆ ಮಹಾಪುರುಷ! ಇದೇ ವೀರಮೂರ್ತಿಯನ್ನು ಮೂರು ವರ್ಷಗಳಿಂದ ಒಂದು ಸಾವಿರ ರಾತ್ರಿಗಳು ಧ್ಯಾನಮಾಡಿ ಹಂಬಲಿಸುತ್ತ ಕಳೆದಿದ್ದೇನೆ. ನನ್ನ ಪತಿ ಅಲ್ಲೀರಾಜರು ನಿಮ್ಮ ಪರಾಕ್ರಮವನ್ನೆಷ್ಟೋ ಹೊಗಳುತ್ತಿದ್ದರು. ನೀವು ನಮ್ಮ ಮಲಬಾರಿನವರು! ಇಂದು ಈ ಮಲಬಾರು ನಿಮ್ಮದು! ನೀವೇಕೆ ಆ ರಾಜ್ಯಲಕ್ಷ್ಮಿಯನ್ನು ಕಾಲಿನಿಂದ ಒದೆಯುತ್ತೀರಿ! ನೀವು ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಒಪ್ಪಿರಿ-ಬಿಡಿರಿ! ನಾನು ನಿಮ್ಮವಳು. ಅಲ್ಲೀರಾಜರು ನನ್ನನ್ನು ಬಹಳವಾಗಿ ಪ್ರೀತಿಸಿದರು. ನಾನು ಅವರನ್ನು ಪ್ರೀತಿಸಿ ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಗೆದ್ದೆ. ನಿಮ್ಮ ವೀರ್ಯಪರಾಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಕೇಳಿ ಧ್ಯಾನಮಾಡಿ ಇಂದು ನಿಮ್ಮ ದರ್ಶನಮಾಡಿ ಸೋತಿದ್ದೇನೆ. ಇಯುಜ್‌ಖಾನನು ಆ ಪ್ರೇಮದ ಆವೇಗವನ್ನು ನೋಡಿ ಬೀಬೀ ರಾಣಿಯ ಮುಖವನ್ನು ಚುಂಬಿಸಿದನು. ಆ ಚುಂಬನದಿಂದ ಆ ವದನಾರವಿಂದವು ಕಳೆಯೇರಿ ನೂರರಷ್ಟು ಸುಂದರವಾಗಿ ಪ್ರಕಾಶಮಾನವಾಗಿತ್ತು! ಖಾನನೂ ರಾಣಿಯೂ ಎಷ್ಟೋ ಹೊತ್ತು ಹಾಗೆಯೇ ಕಳೆದರು. ಖಾನನು ತಾನು ಹೀಗೆಯೇ ಅಜ್ಞಾತವಾಗಿರುವೆನೆಂದೂ ದಕ್ಷಿಣಾವರ್ತದಲ್ಲಿ ಯುದ್ಧದ ಮೋಡಗಳು ಕವಿಯುತ್ತಿವೆಯೆಂದೂ ಮಹಾಯುದ್ಧವು ಪ್ರಾಪ್ತವಾಗುತ್ತದೆಂದೂ ಅಂದು ಆ ಸಮರಾಂಗಣದಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಸರ್ವಶಕ್ತಿಯಿಂದ ಯುದ್ಧ ಮಾಡುವುದಾಗಿಯೂ ಹೇಳಿದನು. ತನ್ನ ಗುಟ್ಟನ್ನು ಕಾಪಾಡಬೇಕೆಂದು ರಾಣಿಯನ್ನು ಬೇಡಿಕೊಂಡನು. ರಾಣಿಯು ನಸುಬೆಳಕಿನಲ್ಲಿ ಆ ಅಲ್ಲೀಸೇಟನನ್ನು ಬೀಳ್ಕೊಂಡು ಕನ್ನಾನೂರಿಗೆ ತೆರಳಿದಳು.

ಸೇಟನು ರಾಣಿಯ ಪ್ರೇಮಪಾಶದಲ್ಲಿ ಸಿಲುಕಿದ್ದಾನೆ. ದಿನದಿನಕ್ಕೆ ಆ ಬೀಬಿಯ ಪ್ರೇಮಸಾಗರದಲ್ಲಿ ತೇಲುವ ಸಣ್ಣ ನೌಕೆಯಂತಾಗಿದಾನೆ ಈ ಸೇಟ್ ಸೇಟನು ದೌಲತ್ತಳನ್ನು ಮರೆತಿದ್ದಾನೆಯೇ ಇಲ್ಲ! ದೌಲತ್ತಳನ್ನು ಒಲಿದು ಒಲ್ಲೈಸಿ ಅವಳ ಅನುಗ್ರಹವನ್ನು ಪಡೆದನು. ರಾಣಿಯು ತಾನಾಗಿ ಸೇಟನನ್ನು ಮೆಚ್ಚಿ ಪ್ರೇಮಿಸಿ ತನ್ನ ಪ್ರೇಮಸಾಗರದಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಿಸಿದಾಳೆ. ಸೇಟನು ಜನ್ಮತಃ ಹಿಂದೂ! ಶ್ರೀಮನ್ನಾರಾಯಣನ ಶ್ರೀದೇವಿ ಭೂದೇವಿಯರಂತೆ ಅವನಿಗೆ ದೌಲತ್ ಮತ್ತು ಬೀಬಿ!

ಭಕ್ಷಿಯು ಅಲ್ಲೀಸೇಟನ ದರ್ಶನಕ್ಕಾಗಿ ಅಲೆದು ಅಲೆದು ಬೇಸತ್ತನು. ಎಷ್ಟೋ ಜನರನ್ನು ಉಪಾಯದಿಂದ ಮಾತನಾಡಿಸಿ ಶೋಧನೆ ಮಾಡಿದನು. ಇಷ್ಟು ಸಾಹಸಮಾಡಿ ಒಂದು ಗುಟ್ಟನ್ನು ಭಕ್ಷಿಯು ಕಂಡುಹಿಡಿದನು. ಬೀಬೀ

ರಾಣಿಯೂ ಸೇಟನೂ ಪ್ರಣಯಿಗಳು! ಎಂಬುದು ಅವನಿಗೆ ಖಚಿತವಾಯಿತು. ಆ ರಾಣಿಯನ್ನು ನೋಡಬೇಕೆಂಬ ಕುತೂಹಲವು ಹೆಚ್ಚಿತು. ಸೇಟನ ದರ್ಶನವೇ ದೊರೆಯಲಿಲ್ಲ. ಇನ್ನು ರಾಣಿಯನ್ನು ನೋಡುವುದು ಹೇಗೆ? ಆದರೆ ಭಕ್ಷಿಯು ಹಿಡಿದ ಪ್ರಯತ್ನವನ್ನು ಬಿಡುವವನಲ್ಲ. ರಾಣಿಯು ಆಗಾಗ ದೋಣಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಯಾಣ ಮಾಡುತ್ತಾಳೆಂದು ಭಕ್ಷಿಯು ಕೇಳಿದ್ದನು. ಆ ದೋಣಿಯ ಯಜಮಾನನೊಬ್ಬ ಮುದುಕ. ಅವನ ಗುಡಿಸಲಿಗೆ ಹೋಗಿ ಭಕ್ಷಿಯು ಆ ಮುದುಕನನ್ನು ನೋಡಿದನು. ಯಜಮಾನನೇ ನೀನು ನನಗೊಂದು ಉಪಕಾರ ಮಾಡಬೇಕು ಎಂದು ಕೈಮುಗಿದು ಬೇಡಿದನು. ನಾಲ್ಕು ಚಿನ್ನದ ವರಹಗಳನ್ನು ತೆಗೆದು ಆ ಮುದುಕನ ಕೈಗೆ ಕೊಟ್ಟನು. ಮುದುಕನಿಗೆ ಆನಂದವಾಯಿತು.. ನಾನೇನು ಮಾಡಬಲ್ಲೆನಪ್ಪಾ! ನಿನಗೆ ಎಂದು ಕೇಳಿದನು. ಏನೂ ಇಲ್ಲ. ಒಂದುಬಾರಿ ರಾಣಿಯವರ ಭೇಟಿ ಮಾಡಿಸಬೇಕು. ನೀನು ಭೇಟಿ ಮಾಡಿಸಿದರೆ ನಿನಗೆ ಇನ್ನೂ ಹಣ ಕೊಡುತ್ತೇನೆ ಎಂದನು. ಮುದುಕ ಭಕ್ಷಿಯ ಮುಖವನ್ನು ದಿಟ್ಟಿಸಿ ನೋಡಿದನು. ನಕ್ಕನು. ಯುವಕ ಒಳ್ಳೇ ಸುಂದರನಾಗಿದಾನೆ. ರಾಣಿಯು ಸೌಂದರ್ಯದ ಖನಿಯೆಂದು ಕೇಳಿದಾನೆ. ಆಶೆ! ಪಾಪ! ನೋಡಿದರೆ ದಣಿವಾಗುತ್ತೆಯೇ!

ಅಯ್ಯೋ! ಯುವಕನೆ ನಿನ್ನ ಹೆಸರೇನು? ರಾಣಿಯು ನಿನ್ನ ರೂಪು ನೋಡಿ ನಿನ್ನನ್ನು ವರಿಸುವಳೆಂದು ಭಾವಿಸಿರುವೆಯಾ? ಯುವಕರಿಗೆ ಎಷ್ಟೊಂದು ಹುಚ್ಚು! ಎಂದು ನಕ್ಕನು!

ಯಜಮಾನನೇ! ನೀನು ಒಳ್ಳೇ ರಸಿಕನೆಂದು ಕಾಣುತ್ತದೆ. ನಾನು ರಾಣಿಯವರ ಸೌಂದರ್ಯವನ್ನು ನೋಡುವುದಕ್ಕೆ ಬಂದಿಲ್ಲ. ಅವರಲ್ಲಿ ಒಂದು ಗೌರವವಾದ ಚಾಕರಿ ಸಂಪಾದಿಸಲು ಬಂದಿದ್ದೇನೆ.

ಒಳ್ಳೆಯದು! ರಾಣಿಯವರ ಭೇಟಿ ಮಾಡಿಸುತ್ತೇನೆ. ಆದರೆ ನೀನು ನಾವಿಕನಾಗಬೇಕು ನಿನಗೆಹುಟ್ಟುಹಾಕುವುದಕ್ಕೆ ಬರುತ್ತದೋ?

ಬರುತ್ತದೆ.

ಮಾರನೆಯ ಸಂಧ್ಯಾಕಾಲ ರಾಣಿಯು ಭವ್ಯವಾದ ದೋಣಿಯಲ್ಲಿ ಕುಳಿತು ಕೋಬಾಕ್ಕೆ ಹೊರಟಳು. ಇತರ ನಾವಿಕರೊಡನೆ ಭಕ್ಷಿಯೂ ಹುಟ್ಟು ಹಾಕುತ್ತಿದ್ದನು. ಒಂದೆರಡುಬಾರಿ ರಾಣಿಯು ಭಕ್ಷಿಯ ಮುಖವನ್ನು ನೋಡಿದಳು. ಪುನಃ ಏನೋ ಯೋಚನೆ ಮಾಡುತ್ತಾ ಅನ್ಯಮನಸ್ಕಳಾದಳು.

ಭಕ್ಷಿಯು ಇಂದು ರಾಣಿಯು ದೋಣಿ ಇಳಿದು ಹೊರಡುತ್ತಲೇ ಅವಳ ಬೆನ್ನು ಹತ್ತುತ್ತೇನೆ. ನಾನೇಕೆ ಈ ರಾಣಿಗೆ ಹೆದರಬೇಕು. ಅವಳು ಅಗ್ರಹಗೊಂಡರೆ ನನ್ನನ್ನೇನು ಮಾಡಬಲ್ಲಳು. ಒಂದುಬಾರಿ ಮಾತನಾಡಿಸಿ ನೋಡುತ್ತೇನೆ ಎಂದುಕೊಂಡನು. ದೋಣಿಯು ಹೋಗಿ ದಡವನ್ನು ಸೇರಿತು, ಎದುರಿಗೆ ಸ್ವಲ್ಪ ದೂರದಲ್ಲಿ ಸೇಟನ ಭವ್ಯ ಭವನವು ಕಾಣುತ್ತಿತ್ತು. ಸೂರ್ಯಾಸ್ತಮಯವಾಗಿ ಎರಡು ಗಳಿಗೆ ಆಗಿತ್ತು. ಪ್ರಕಾಶವಾದ ಚಂದ್ರಕಿರಣಗಳು ನೀರಿನ ಮೇಲೆ ನರ್ತನಮಾಡುತ್ತಿದ್ದುವು. ಮರಳಿನ ಮೇಲೆ ಹಾಲು ಚಲ್ಲಿದಂತೆ ಚಂದ್ರಿಕೆಯು ಹರಡಿತ್ತು. ದೋಣಿಯು ದಡದಲ್ಲಿ ನಿಲ್ಲುತ್ತಲೇ ರಾಣಿಯು ದೋಣಿಯಿಂದ ಹರಿಣಿಯಂತೆ ಮರಳಿನ ಮೇಲೆ ಹಾರಿದಳು. ಕಾಲಿನ ಪಾದರಕ್ಷೆಗಳನ್ನು ದೋಣಿಯಲ್ಲಿಯೇ ಮರೆತಿದ್ದಳು. ಮತಾಯಿ! ಅಲ್ಲಿ ದೋಣಿಯಲ್ಲಿ ನನ್ನ ಪಾದರಕ್ಷೆಗಳಿವೆಯೇ ನೋಡು! ಎಂದಳು. ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಭಕ್ಷಿಯು ಹುಟ್ಟನ್ನು ಕೆಳಗಿಟ್ಟು ದೋಣಿಯಲ್ಲಿದ್ದ ಪಾದರಕ್ಷೆಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ದುಮಿಕಿದನು. ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ರಾಣಿಯವರು ಹತ್ತು ಹೆಜ್ಜೆ ಮುಂದೆ ಹೋಗಿದ್ದರು. ಭಕ್ಷಿಯು ರಾಣಿಯವರ ಮುಂದೆ ಹೋಗಿ ಆ ಪಾದರಕ್ಷೆಗಳನ್ನು ಎದುರಿಗಿಟ್ಟನು. ಮುಂಡಿಯನ್ನು ಊರಿ ನೆಲದ ಮೇಲೆ ಕುಳಿತು ಮೃದುವಾಗಿ ರಾಣಿಯವರ ಪಾದವನ್ನು ಮುಟ್ಟಿದನು. ರಾಣಿಯು ನಗುತ್ತಾ ಪಾದವನ್ನು ಭೂಮಿಯಿಂದ ಮೇಲೆ ತೆಗೆದಳು. ಭಕ್ಷಿಯು ಅದನ್ನು ಎರಡು ಕೈಗಳಿಂದಲೂ ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು ತನ್ನ ವಸ್ತ್ರದಿಂದ ವರಸಿ ಪಾದರಕ್ಷೆಯನ್ನು ತೊಡಸಿದನು. ಹಾಗೆಯೇ ಮತ್ತೊಂದು ಕಾಲಿಗೂ ತೊಡಸಿ ಸಲಾಂ ಮಾಡಿದನು. ರಾಣಿಯು ಪ್ರಸನ್ನಳಾಗಿ ನಗುತ್ತಾ ತನ್ನ ಚೀಲದಲ್ಲಿ ಕೈಹಾಕಿ ಒಂದು ಚಿನ್ನದ ವರಹವನ್ನು ತೆಗೆದು ಅವನ ಕೈಲಿಟ್ಟು "ನಿನ್ನ ಹೆಸರೇನು" ಎಂದು ಕೇಳಿದಳು. ಭಕ್ಷಿಯು ವಿನಯದಿಂದ "ನನ್ನ ಹೆಸರು ಭಕ್ಷಿ" ಎಂದು ಹೇಳಿ ವರಹವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಸಲಾಂ ಮಾಡಿದನು. ರಾಣಿಯು ಬೇಗ ಬೇಗ ಹೆಜ್ಜೆಯನ್ನು ಹಾಕುತ್ತಾ ಮುಂದುವರಿದಳು. ಸಖಿಯರಿಬ್ಬರೂ ಹಿಂಬಾಲಿಸಿದ್ದರು. ಭಕ್ಷಿಯು ಅವರ ಹಿಂದೆ ಹೋದನು. ಸಖಿಯೊಬ್ಬಳು ಹಿಂದಿರುಗಿ "ಎಲ್ಲಿಗೆ ಬರುತ್ತ ಹೋಗು!" ಎಂದು ಗದ್ದರಿಸಿದಳು. ಈ ಧ್ವನಿಯನ್ನು ಕೇಳಿ ರಾಣಿಯು ಹಿಂದಿರುಗಿದಳು.

ಭಿಕ್ಷಿಯ ಕಡೆ ನೋಡಿ ನಗುತ್ತಾ ಭಿಕ್ಷಿ! ನಿನಗೇನು ಬೇಕು. ಎಂದಳು.

ಹುಜೂರು ಸನ್ನಿಧಾನದಲ್ಲಿ ನನಗೊಂದು ಹುದ್ದೆಯನ್ನು ಕೊಡಬೇಕು.

ರಾಣಿಯು ಆಶ್ಚರ್ಯದಿಂದನಗುತ್ತಾ ನೀನು ನಾವಿಕನಲ್ಲವೇನು?

ರಾಣಿಯವರೇ! ನಾನು ನಾವಿಕನಲ್ಲ! ಗತಿಯಿಲ್ಲದೇ ಆ ಮುದುಕನಲ್ಲಿ ಸೇರಿಕೊಂಡೆ!

ನೀನೇನು ಮಾಡಬಲ್ಲೆ?

ಹತ್ತು ಸಹಸ್ರ ಸೈನ್ಯವನ್ನಾದರೂ ನಡಿಸಬಲ್ಲೆ!

ಹಾಗಾದರೆ ಸೇನಾಧಿಪತಿಯಾಗಲು ಬಂದಿರುವೆಯಾ? ನಿನ್ನದೇಶವಾವುದು?

ಇಲ್ಲ! ನಾನು ಸನ್ನಿಧಾನದ ಸೇವಕನಾಗಲು ಬಂದಿದೇನೆ. ನನ್ನ ದೇಶವು ಮೈಸೂರು!

ಭಿಕ್ಷಿಯು ಹೊರಬಾಗಿಲಿನಲ್ಲೇ ನಿಂತನು. ಸಖಿಯರಿಬ್ಬರೂ ಅವನನ್ನು ಮುರದುರ ನೋಡುತ್ತಿದ್ದರು.

ರಾಣಿಯು ಸೇಟರ ಮಹಲಿನೊಳಗೆ ಹೋಗಿ ಸೇಟನನ್ನು ನೋಡಿದಳು. ರಾಣೀಸಾಹೇಬ್ ಯಾರೋ ಬೆನ್ನು ಹತ್ತಿರುವಂತಿದೆ. ಆ ರಾಜಕಾರ್ಯಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ರಾಜಧಾನಿಯಲ್ಲಿಯೇ ಮುಗಿಸಿಬರಬಾರದೇ? ಇಲ್ಲಿಗೇಕೆ ಎಳತಂದಿರಿ!

ರಾಣಿಯು ನಗುತ್ತಾ ಸೇಟರೇ! ತಾವು ಏಕಾಂಗಿಗಳಾಗಿ ಬಹಳ ಕೊಂದರೆ ಪಡುತ್ತಿದ್ದೀರಿ. ತಮಗೊಂದು ನಜರು ತಂದಿದ್ದೇನೆ. ಒಬ್ಬ ಶಿಷ್ಯನನ್ನು ಕರತಂದಿದ್ದೇನೆ. ಅವನು ನಿಮ್ಮ ಸೇವೆ ಮಾಡುತ್ತ ಇಲ್ಲಿರಲಿ!

ಅವನಾರು?

ಅವನಾರೋ ಮೈಸೂರಿನವನಂತೆ! ಸೇನಾಪತಿಯಾಗಬೇಕಂತೆ! ಹತ್ತು ಸಾವಿರ ಸೈನ್ಯವನ್ನು ನಡಸುತ್ತಾನಂತೆ! ಹೆಸರು ಭಿಕ್ಷಿ!

ಸೇಟನು ಸ್ವಲ್ಪ ಹೊತ್ತು ಆಲೋಚಿಸಿದನು. ಅಂಥವನಾವನೋ ಮೈಸೂರಿನವನು ಗೊತ್ತಾಗಲಿಲ್ಲ. ಹೋಗಲಿ! ನನಗೇಕೆ? ಯಾರಾದರೂ ಸುಲ್ತಾನರ ಶಿಷ್ಯರಿರಬಹುದು. ಅಥವಾ ಗೂಢಚಾರರಿಬಹುದು.

ಅದಕ್ಕೇನು ಅವನನ್ನು ಇಲ್ಲಿಗೆ ಕರತರುತ್ತೇನೆ. ನೋಡಿರಿ! ನಿಮಗೆ ಸರಿಯಾಗಿದ್ದರೆ ಒಬ್ಬ ಒಳ್ಳೇ ಸೇವಕನು ದೊರೆತಂತಾಯಿತು. ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಕಳಿಸಿ ಬಿಡೋಣ. ಅವನೇನಾದರೂ ಕುತಂತ್ರದಿಂದ ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದಿದ್ದರೆ

ಸಾಯುವವರೆಗೂ ಬೆಳಕನ್ನು ಕಾಣದ ಬಂದೀಖಾನೆ ಇದ್ದೇ ಇದೆ. ರಾಣಿಯು ಬಾಗಿಲಿಗೆ ಬಂದು "ಭಕ್ಷಿ" ಎಂದು ಕರೆದಳು. ಭಕ್ಷಿಯು ವಿನಯದಿಂದ ರಾಣಿಯ ಮುಂದೆ ಹೋಗಿ ನಿಂತನು.

ಭಕ್ಷಿ! ನನ್ನ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿ ಬಾ! ಇಲ್ಲೊಬ್ಬ ಮಹಾರಾಜರಿದ್ದಾರೆ. ನೀನು ಅವರ ಸೇವೆಗೆ ಲಾಯಕ್ಕಾಗಿದೀಯೇನೋ ನೋಡೋಣ! ಭಕ್ಷಿಯು ರಾಣಿಯ ಹಿಂದೆ ಹಿಂದೆ ಹೋದನು. ರಾಣಿಯು ಭಕ್ಷಿಯನ್ನು ಸೇಟನ ಸಮ್ಮುಖದಲ್ಲಿ ನಿಲ್ಲಿಸಿದಳು.

ಇಬ್ಬರೂ ಪರಸ್ಪರ ನೋಡಿದರು!

ಸೇಟನು ಭಕ್ಷಿಯ ಯೋಗ ಕ್ಷೇಮವನ್ನು ಆಮೂಲಾಗ್ರವಾಗಿ ವಿಚಾರಿಸಿದನು. ಭಕ್ಷಿಯು ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ವಿವರಿಸಿದನು. ರಾಧಾರಾಣಿಯವರ ಮತ್ತು ದೌಲತ್‌ರಾಣಿಯವರ ಸಮಾಚಾರಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ತಿಳಿಸಿದನು. ಭಕ್ಷಿಯು ಗಂಗೆಯನ್ನು ಕರತಂದ ಭಗೀರಥನಂತೆ ಸಂತುಷ್ಟನಾದನು. ಅವನು ಸೇಟರನ್ನು ಕುರಿತು ಮಹಾಸ್ವಾಮಿ! ತಮಗೆ ಈ ಅಜ್ಞಾತವಾಸವೇಕೆ? ಈ ಗುಪ್ತ ಸಾಮವೇಕೆ? ಇದನ್ನು ತಿಳಿಯದಿದ್ದರೆ ನಾನು ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದು ಇಲ್ಲಿ ಇಷ್ಟು ಅನ್ವೇಷಣೆ ಮಾಡಿದ ಕಷ್ಟವೆಲ್ಲಾ ನಿರರ್ಥಕವಾಗುವುದು.

ಖಾನನೇ ಅದಕ್ಕೆ ವಿಶೇಷ ಕಾರಣಗಳುಂಟು! ಈಗ ದಕ್ಷಿಣ ಹಿಂದೂಸ್ಥಾನದ ರಾಜಕೀಯವು ಹಾಗಿದೆ ನಾನು ಇನ್ನು ಮೇಲೆ ಯಾವಾಗಲೂ ಅಲ್ಲೀ ಸೇಟನೇ!

ರಾಣಿಯು ಪರಿಹಾಸ್ಯವಾಗಿ ನಗುತ್ತಾ ಸೇಟರೇ! ಇವನಾರೋ ಗುರುತು ಕಂಡ ಕಳ್ಳನಂತೆ ಕಾಣುತ್ತಾನೆ. ಏನೋ ಪಾಲುಗಾರಿಕೆಗೆ ಬಂದಿರುವಂತಿದೆ. ಇವರ ಪರಿಚಯವನ್ನು ನನಗಷ್ಟು ಮಾಡಿಸುವಿರಾ?

ರಾಣಿಯವರೆ? ಇವನ ಹೆಸರು ಹುಸೇನ್‌ಖಾನ್! ಮಹಾ ಪರಾಕ್ರಮಶಾಲಿಯಾದ ಸೇನಾಪತಿ! ಇವನು ಮಂಗಳೂರನ್ನು ಸುಲ್ತಾನರಿಂದ ತಪ್ಪಿಸಿ ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಕಟ್ಟಬೇಕಂತೆ! ಅಲ್ಲಿ ದೊಡ್ಡ ವಿಪ್ಲವವನ್ನು ಎಬ್ಬಿಸಿದಾನೆ. ಇವರ ಕಡೆಯವರೂ ಒಂದು ಬಾರಿ ನಮ್ಮ ಕೋಠಿಯನ್ನು ಸೂರೆ ಮಾಡಲು ಬಂದಿದ್ದರಂತೆ! ಮಂಗಳೂರಿನ ಕಾರ್ಯಕರ್ತರು ಇವರಿಗೆ ಲಂಚ ಕೊಟ್ಟು ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಂಡರಂತೆ! ನಾವು ಈ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ, ನಿಮ್ಮಂಥಾ ಮಹಾರಾಣಿಯವರಿಗೆ ರಾಜಾದಾಯವನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಉಳಿದುಕೊಳ್ಳಬಹುದು ಅಲ್ಲಿ ಸುಲ್ತಾನರಿಗೊಂದು ರಾಜಾದಾಯ. ಈ ಭಕ್ಷಿಯವರಿಗೊಂದು ರಾಜಾ

ಜಾಯು. ಅವರ ಫೌಜುದಾರರಿಗೊಂದು ರಾಜಾದಾಯು. ಹೀಗೆ ಮುಪ್ಪಷ್ಟ ಕಪ್ಪ ಕಾಣಿಕೆಗಳನ್ನು ತೆರಬೇಕು. ಮಹಾರಾಣಿಯವರಿಗೆ ಇವರ ಪರಿಚಯವು ಇದಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಏನು ಬೇಕಾಗಿದೆ?

ರಾಣಿಯು ತಲೆ ದೂಗಿದಳು! ಸೇಟನು ರಾಣಿಯವರೇ! ಈ ಭಿಕ್ಷಿಯವರನ್ನು ತಮ್ಮ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಕರದುಕೊಂಡು ಹೋಗಿರಿ. ಇವರಿಗೊಂದು ರಹದಾರಿಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಸಾಗು ಹಾಕಿರಿ! ಈ ಮಲಬಾರಿನಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲಿಯಾದರೂ ಸಿಕ್ಕಿಕೊಂಡು ಪೇಚಾಡುವಂತಾದೀತು!

ರಾಣಿಯವರು ಭಿಕ್ಷಿಯನ್ನು ಜೊತೆಯಲ್ಲಿ ಕರದುಕೊಂಡು ಹೊರಟರು. ಬರುವಾಗ ನಾವಿಕನಾಗಿ ಹುಟ್ಟು ಹೊಡೆಯುತ್ತ ಬಂದ ಭಿಕ್ಷಿಯು ಹಿಂದಿರುಗಿ ಹೋಗುವಾಗ ರಾಣಿಯವರ ಸಮಾನಾಸನದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತು ಹೊಗುತ್ತಾನೆ. ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಆಶ್ಚರ್ಯ. ನಾವಿಕರ ಯಜಮಾನನು ಕಣ್ಣು ಹಾರಿಸಿ ನಕ್ಕನು.

ಬೀಬೀರಾಣಿಯು ಭಿಕ್ಷಿಯನ್ನು ತನ್ನ ಅರಮನೆಗೆ ಕರದುಕೊಂಡು ಹೋದಳು. ಅಲ್ಲಿಯೇ ರಾಜಯೋಗ್ಯವಾದ ಬಿಡಾರವನ್ನು ಏರ್ಪಡಿಸಿದಳು. ಊಟ ಉಪಚಾರಗಳಿಗೆಲ್ಲಾ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಾಯಿತು. ಆ ದಿನವೆಲ್ಲಾ ಭಿಕ್ಷಿಯು ಪುನಃ ರಾಣಿಯನ್ನು ಕಾಣಲಿಲ್ಲ. ಭಿಕ್ಷಿಗೆ ಇನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಕೆಲಸವಿಲ್ಲ. ಅವನು ತನ್ನ ಊರಿಗೆ ಹೊರಡಬೇಕು. ರಾಣಿಯ ಅಪ್ಪಣೆ ಇಲ್ಲದೇ ಈ ಸ್ಥಳವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಹೊರಡುವಂತಿಲ್ಲ. ಮಾರನೆಯ ದಿನ ರಾಣಿಯು ಭಿಕ್ಷಿಯನ್ನು ತನ್ನ ಅಂತಃಪುರಕ್ಕೆ ಕರಸಿದಳು. ಅವನೊಡನೆ ಎಷ್ಟೋ ಮಾತುಕಥೆಗಳನ್ನಾಡಿದಳು. ನಗರದ ವಿಚಾರವಾಗಿ ಎಷ್ಟೋ ವಿಚಾರಿಸಿದಳು. ದರಿಯಾಬಾಗಿನ ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ಎಷ್ಟೋ ಪ್ರೇಮದಿಂದ ಕೇಳಿದಳು. ಭಿಕ್ಷಿಯು ತಾನು ತನ್ನ ದೇಶಕ್ಕೆ ಹೋಗಲು ಅಪ್ಪಣೆ ಬೇಡಿದನು. ರಾಣಿಯು ಭಿಕ್ಷಿಯವರೇ ನೀವು ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ನೌಕರಿ ಕೇಳಿದಿರಿ! ನಾನು ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡೆ! ಈಗ ಹೊರಡುವುದೆಲ್ಲಿ ಬಂತು!

ರಾಣಿಯವರೇ! ನನ್ನ ಅಪರಾಧವನ್ನು ಮನ್ನಿಸಿರಿ! ನಾನು ತಮ್ಮಲ್ಲಿ ಕೇಳಿದ್ದು ನೌಕರಿಯನ್ನಲ್ಲ. ನಾನು ತಮ್ಮ ಆಶ್ರಯ ಭಿಕ್ಷೆಯನ್ನು ಕೇಳಿದೆ. ತಾವು ದಯಪಾಲಿಸಿದಿರಿ! ನಾನು ಆಮರಣಾಂತ ತಮ್ಮ ಆಶ್ರಿತ!

ನೀವುನಿಮ್ಮ ಊರಿಗೆಹೋಗಿ ಏನುಮಾಡುವಿರಿ? ಮಂಗಳೂರನ್ನು ಆಕ್ರಮಿಸಿ ಸ್ವಾಧೀನಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ. ಅದನ್ನು ಸೇಟರಿಗೆ ಅರ್ಪಿಸುತ್ತೇನೆ.

ಸೇಟರು ರಾಜ್ಯಭಾರ ಮಾಡುವುದಿಲ್ಲವೆನ್ನುತ್ತಾರೆ. ಅವರು ಆ ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಪುನಃ ಸುಲ್ತಾನರವರಿಗೆ ಒಪ್ಪಿಸಿಬಿಡುತ್ತಾರೆ.

ರಾಣಿಯವರೇ! ಅದಕ್ಕೆ ನಾನೇನು ಮಾಡಲಾದೀತು? ನಗರದರಾಜ್ಯವನ್ನು ಅವರು ಸುಲ್ತಾನರಿಗೆ ಒಪ್ಪಿಸಿದರು. ನಾವು ಅನಾಥರಾದೆವು. ಈಗ ಪುನಃ ಅದೇ ಕಥೆ! ಪುನಃ ಅನಾಥರಾಗಿ ದೇಶ ದೇಶ ಅಲೆಯಬೇಕು.

ಅದೆಲ್ಲಾ ಏಕೆ? ನೀವು ಇಲ್ಲೇ ಇದ್ದು ಬಿಡಿರಿ!

ಅದು ಹೇಗೆ ಆದೀತು ತಾಯಿ! ಸುಲ್ತಾನರವರು ವಿಪ್ಲವಕಾರರನ್ನೆಲ್ಲಾ ಯಜ್ಞ ಮಾಡಿ ಬಿಡುತ್ತಾರೆ.

ನೀವು ಅವರನ್ನೆಲ್ಲಾ ಉದ್ಧಾರ ಮಾಡಬಲ್ಲಿರಾ?

ಉದ್ಧಾರ ಮಾಡಬಲ್ಲೆ! ಅಥವಾ ಅವರ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿ ಸಂತೋಷವಾಗಿ ಸಾಯಬಲ್ಲೆ!

ನೀವೇಕೆ ಈ ವಿಪ್ಲವವನ್ನು ಹೂಡಿದಿರಿ!

ಸುಲ್ತಾನರ ಮೇಲಿನ ಛಲಕ್ಕಾಗಿ! ಅವರಿಗೆ ಒಂದು ಕೈ ತೋರಿಸಬೇಕೆಂದು ಹಠ ತೊಟ್ಟಿದ್ದೇನೆ. ದೈವಯೋಗವಿದ್ದರೆ ಒಂದು ಬಾರಿ ಅವರೊಡನೆ ಸಮರ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಸರಿ ಸರಿಯಾಗಿ ನಿಂತು ಮನದಣಿಯ ಯುದ್ಧ ಮಾಡಬೇಕೆಂದಿದೇನೆ.

ಆ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ನೀವು ಬಿದ್ದರೆ ನಾವುಗಳು ಒಬ್ಬ ಮಹಾ ವೀರನನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡಂತಾಗುವುದು. ಸುಲ್ತಾನರು ಬಿದ್ದರೆ ಸುಲ್ತಾನೀ ರಾಜ್ಯವೇ ಅಸ್ತಂಗತವಾಗುವುದು!

ರಾಣಿಯವರೇ! ಅದೇ ಭಗವಂತನ ಇಚ್ಛೆ!

ರಾಣಿಯು ಎಷ್ಟೋ ವಿಧವಾಗಿ ಸಮಾಧಾನಗೊಳಿಸಿದಳು-ಕೊನೆಗೆ ಅವರ ಪ್ರಯಾಣಕ್ಕೆ ಬೇಕಾದ ಸಿದ್ಧತೆಯನ್ನು ಮಾಡುವುದಾಗಿ ಹೇಳಿದಳು.

ರಾಣಿಯವರೇ! ಯಾವ ಸಿದ್ಧತೆಯೂ ಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ. ನಾನು ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದು ಹೋದುದು ಯಾರಿಗೂ ಪ್ರಕಾಶವಾಗಬಾರದು. ನನಗೆ ರಹದಾರಿಯನ್ನು ಕೊಡಿಸಿದರೆ ಸಾಕು! ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೂ ನಾನೇ ನನ್ನ ದೇಶಕ್ಕೆ ಹೋಗಬಲ್ಲೆ!

ಭಿಕ್ಷುಯು ರಾಣಿಯವರಿಂದ ರಹದಾರಿಯನ್ನು ಪಡೆದು ರಾಣಿಯವರನ್ನು ವಂದಿಸಿ ಬೀಳ್ಕೊಂಡು ಹೊರಟನು. ಮಂಗಳೂರಿಗೆ ಬಂದು ಸೇರಿದನು.

ವಿಪ್ಲವದ ಭೈರವ

ಭಕ್ಷಿಯು ಹಿಂದಿರುಗುವ ಹೊತ್ತಿಗೆ ಮಂಗಳೂರು ಶಾಂತವಾಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಮಂಗಳೂರಿನ ಸಮಾಚಾರವು ಪುಂಖಾನುಪುಂಖವಾಗಿ ರಾಜಧಾನಿಗೆ ತಲುಪಿತು. ಸುಲ್ತಾನರಿಗೆ ಬಹಳ ಆಗ್ರಹ ಬಂದಿತು. ಭಕ್ಷಿಯನ್ನು ಹಿಡಿದು ಶೂಲಕ್ಕೇರಿಸಬೇಕೆಂದೂ, ಫೌಜುದಾರನನ್ನು ರಾಜಧಾನಿಗೆ ಕಳುಹಿಸಬೇಕೆಂದೂ, ಮಂಗಳೂರಿನ ಅಧಿಕಾರವನ್ನು ನಗರದ ದಿವಾನರವರಾದ ಜನಾಲುದ್ದೀನರೇ ವಹಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದೂ ಸುಲ್ತಾನರಿಂದ ಹುಕ್ಕುಂ ಬಂತು! ಈ ಆಜ್ಞೆಯನ್ನು ದಿವಾನರವರು ಫೌಜುದಾರರಿಗೆ ಕಳುಹಿಸಿದರು. ರಾಜಚಾರರು ಭಕ್ಷಿಯನ್ನು ಹುಡುಕುವುದಕ್ಕೆ ಆರಂಭಿಸಿದ್ದರು. ನಗರದ ದಿವಾನರವರು ಸೈನ್ಯಸಮೇತವಾಗಿ ಮಂಗಳೂರಿಗೆ ಬರುವರೆಂಬ ಬಲವಾದ ವದಂತಿಯು ಹರಡಿತ್ತು!

ಈ ಸಮಾಚಾರವೆಲ್ಲಾ ಭಕ್ಷಿಗೆ ತಿಳಿಯಿತು. ಭಕ್ಷಿಯು ಇದರಿಂದ ಎಳ್ಳಷ್ಟೂ ಭಯಪಡಲಿಲ್ಲ. ಜನಾಲುದ್ದೀನರಿಗೂ ತನಗೂ ಯುದ್ಧವಾದರೆ, ದಿವಾನರಿಗೆ ಅಪಜಯವು ಸಿದ್ಧವೆಂದು ನಿಶ್ಚಯಿಸಿದನು. ಆದರೆ ಅವನು ಮಾಡಬೇಕಾದ ಕೆಲಸಗಳು ಇನ್ನೂ ಉಳಿದಿತ್ತು. ಮೊದಲು ರಾಧಾರಾಣಿಯವರಿಗೂ ದೌಲತ್‌ರಾಣಿಯವರಿಗೂ ಇಯಬ್‌ಖಾನರವರ ಸಮಾಚಾರವನ್ನು ತಿಳಿಸಬೇಕು. ಫಾತಿಮಾಬೇಗಂರವರಿಗೆ ವಿಪ್ಲವದ ಕೊನೆಯ ಕಾಂಡವು ಆರಂಭವಾಗಿದೆಯೆಂಬುದನ್ನು ಅರುಹಬೇಕು.

ದೌಲತ್‌ರಾಣಿಯವರಿಗೆ ಒಂದು ಪತ್ರವನ್ನು ಬರೆದನು. ಆ ಪತ್ರವು ಈ ಪರಿಯಾಗಿದ್ದಿತು.

ಮಾತೃಶ್ರೀ ದೌಲತ್‌ರಾಣಿಯವರೇ, ನಾನು ಬಲು ಪ್ರಯಾಸದಿಂದ ಇಯಬ್‌ಖಾನರವರನ್ನು ಅನ್ವೇಷಣೆಮಾಡಿದೆ. ಅವರು ಸುಖದಿಂದ ಇದಾರೆ. ತಮ್ಮನ್ನು ಮತ್ತು ರಾಧಾರಾಣಿಯವರನ್ನು ಬಹಳವಾಗಿ ವಿಚಾರಿಸಿದರು. ಅವರು ಈಗ ಸುಲ್ತಾನರವರನ್ನು ಮರತೇಬಿಟ್ಟಿವಾರೆಂದು ಹೇಳಬಹುದು. ತಾವು ಇನ್ನು ಒಂದು ವಾರದೊಳಗಾಗಿ ಕನ್ನಡಜಿಲ್ಲೆಗೆ ಬಂದರೆ, ಅವರ ಸಮಾಚಾರವನ್ನು ಪೂರ್ತಿಯಾಗಿ ತಿಳಿಯಬಹುದು. ಆದರೆ ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಮಹಾ ವಿಪ್ಲವವು ಎದ್ದಿದೆ. ಸುಲ್ತಾನರ ಕಡೆಯವರು ವಿಪ್ಲವದ ಮೂಲ

ಪುರುಷನಾದ ಭಕ್ಷಿಯನ್ನು ಹಿಡಿಯಲು ಸರ್ವಪ್ರಯತ್ನವನ್ನೂ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಈ ವಿಪ್ಲವ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ತಾವು ಈ ಪ್ರಾಂತ ಬರುವುದು ಅಷ್ಟು ಕ್ಷೇಮವಲ್ಲ! ಆದರೆ ವಿಪ್ಲವಕಾರರು ಸ್ತ್ರೀಯರ ಮೇಲೆ ಕೈ ಎತ್ತುವುದಿಲ್ಲವಂತೆ! ತಮ್ಮಂಥಾ ವೀರರಮಣಿಯರಿಗೆ, ಭಯವೆಲ್ಲಿ ಬಂತು!

ಆದರೆ ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡವು ಸುಲ್ತಾನರ ಕೈತಪ್ಪಿಹೋದಂತೆಯೇ!

ತಮ್ಮ ಸೇವಕ,
ಹುಸೇನ್‌ಖಾನ್

ಈ ಪತ್ರವನ್ನು ಗೋಪಾಲನ ಕೈಗೆ ಕೊಟ್ಟು ಅವನನ್ನು ಗುಪ್ತವೇಷದಿಂದ ನಗರಕ್ಕೆ ಹೋಗುವಂತೆ ಆಜ್ಞಾಪಿಸಿದನು. ಅವನು ಹೊರಡುವಾಗ ಅವನ ಕೈಗೆ ಮತ್ತೊಂದು ಪತ್ರವನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಇದನ್ನು ಬಹಳ ಎಚ್ಚರಿಕೆಯಿಂದ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗಬೇಕು. ದೌಲತ್‌ರಾಣಿಯವರ ಪತ್ರವು ಸುಲ್ತಾನರ ಕಡೆಯವರಿಗೆ ಸಿಕ್ಕಿದರೂ ಅಪಾಯವಿಲ್ಲ. ಈ ಪತ್ರವು ಮಾತ್ರ ಶತ್ರುಗಳ ಕೈಗೆ ಸಿಕ್ಕಕೂಡದು. ನೀನು ಅಕಸ್ಮಾತ್ ಶತ್ರುಗಳ ಕೈಗೆ ಸಿಕ್ಕಿದರೆ ಈ ಪತ್ರವನ್ನು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ನಾಶಗೊಳಿಸಿಬಿಡಬೇಕು ಎಂದು ಹೇಳಿದನು. ಅದು ಘಾತಿಮಾಬೇಗಂರವರಿಗೆ ಬರದಿದ್ದ ಪತ್ರ. ಗೋಪಾಲನು ಫಕೀರನ ವೇಷವನ್ನು ಧರಿಸಿಕೊಂಡು ಎರಡು ಪತ್ರಗಳನ್ನೂ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಹೊರಟನು.

ಯಾವ ಅಡಚಣೆಯೂ ಇಲ್ಲದೆ ನಗರಕ್ಕೆಹೋಗಿ ತಲಪಿದರು. ದರಿಯಾವಾಗಿಗೆ ಹೋಗಿ ದೌಲತ್ ರಾಣಿಯವರ ಭೇಟಿಮಾಡಿದನು. ಆ ಪತ್ರವನ್ನು ರಾಣಿಯವರಿಗೊಪ್ಪಿಸಿದನು. ದೌಲತ್ ರಾಣಿಯವರು ಆ ಪತ್ರವನ್ನು ಲಗುಬಗೆಯಿಂದ ಓದಿದರು. ಫಕೀರನನ್ನು ವಿಶ್ರಮಿಸಿಕೊಳ್ಳುವಂತೆ ಹೇಳಿ ರಾಧಾರಾಣಿಯ ಹತ್ತಿರ ಹೋಗಿ ಆ ಪತ್ರವನ್ನು ತೋರಿಸಿದಳು. ಅವರಿಬ್ಬರೂ ಆ ಪತ್ರಿಕೆಗೆ ನಾನಾವಿಧವಾದ ಅರ್ಥಗಳನ್ನು ಮಾಡಿ ಮಾತನಾಡಿಕೊಂಡರು.

ರಾಧಾರಾಣಿಯು ದೌಲತ್! ಆ ವಿಪ್ಲವಕಾರನಾದ ಭಕ್ಷಿಯೇ ಇಯಜ್‌ಖಾನನಿರಬಹುದೆ? ಎಂದಳು

ದೌಲತ್ತಳು ನಕ್ಕು ರಾಧಾರಾಣಿಯವರೇ ತಮ್ಮ ಬುದ್ಧಿಯು ಇಷ್ಟು

ಸರ್ವಥಾಇಲ್ಲ! ಈ ಭಕ್ಷಿಯು ಯಾರೋಒಬ್ಬ ಬಿಸಿರಕ್ತದಯುವಕನಿರಬೇಕು. ಸಾಹಸಿಯೇ ಇರಬಹುದು. ಪಾಪ! ಆದರೇನು ಜನಾಲುದ್ದೀನರ ಕೈಗೆ ಶಿಕ್ಕಿ ಅನ್ಯಾಯವಾಗಿ ಸಾಯುವನು.

ದೌಲತ್ ಮತ್ತು ರಾಧಾರಾಣಿಯವರು ಮಂಗಳೂರಿಗೆ ಹೊರಡುವು ದೆಂದೂ ಅಲ್ಲಿ ಇಯಜ್‌ಖಾನರ ದರ್ಶನವಾಗುವುದೆಂದೂ ನಿಶ್ಚಯಿಸಿದರು.

ಆ ಫಕೀರನನ್ನು ಕರೆಕಳುಹಿಸಿ ಫಕೀರರೆ! ನಿಮಗೆ ಈ ಹುಸೇಖಾನರಿ ರುವ ಸ್ಥಳವು ಗೊತ್ತಿದೆಯೋ?

ರಾಣಿಯವರೇ ! ಚೆನ್ನಾಗಿ ಬಲ್ಲೆ !

ತಾವು ನಮ್ಮ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಬರುತ್ತೀರಾ ? ನಮಗೆ ಹುಸೇಖಾನ ರಿರುವ ತಾವನ್ನು ತೋರುತ್ತೀರಾ ?

ನಾನು ತಮ್ಮ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿ ಬರಲು ಒಪ್ಪುವುದಿಲ್ಲ. ತಾವು ರಾಜಕೀಯ ಮಹಾ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳು. ತಮ್ಮ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿ ನನ್ನಂತಹವರಿದ್ದರೆ ಅಪಾಯವಿದೆ. ತಾವು ಮಂಗಳೂರಿನ ಅರಮನೆಯಲ್ಲಿ ಬಂದಿಳಿವರೆ ಹುಸೇಖಾನರು ಅಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದು ಸನ್ನಿಧಾನದ ಭೇಟಿ ಮಾಡುವಂತೆ ಏರ್ಪಾಡು ಮಾಡುತ್ತೇನೆ.

ಫಕೀರರೇ ! ನಮ್ಮ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿದ್ದರೆ ನಿಮಗೇನು ಅಪಾಯ ?

ರಾಣಿಯವರೇ ! ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ವಿಪ್ಲವವು ಬಹಳ ಉಗ್ರರೂಪ ವನ್ನು ತಾಳಿದೆ. ಸುಲ್ತಾನರ ಕಡೆಯವರು ಯಾರೇ ಆಗಲಿ ! ಅವರು ಫಕೀರ ರಾಗಲೀ ಗೋಸಾಯಿಗಳಾಗಲೀ ಅವರ ತಲೆಯನ್ನು ವಿದ್ರೋಹಿಗಳು ಹಾರಿಸಿಬಿಡುತ್ತಾರೆ!

ದೌಲತ್– ಅಬ್ಬಾ ! ವಿದ್ರೋಹಿಗಳು ಅಷ್ಟು ಗಟ್ಟಿಗರೇ !

ಹೌದು ! ತಾಯಿ ! ಸಂದೇಹವೇನು ? ಈ ಬಾರಿ ನಗರದ ದಿವಾನರು ಹೋಗಲೀ, ಸ್ವಯಂ ಸುಲ್ತಾನರೇ ಬರಲಿ ! ಈ ವಿದ್ರೋಹವನ್ನು ಅಣಗಿಸ ಲಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಕ್ರಾಂತಿಗೇ ಜಯ.

ದೌಲತ್ತಳು ನಕ್ಕಳು. ಫಕೀರರೇ ನಮಗೇಕೆ ಈ ವಿದ್ರೋಹದ ಚಿಂತೆ. ಆದರೂ ಆ ಭಕ್ಷಿಯನ್ನು ಒಂದು ಬಾರಿ ನೋಡಬೇಕೆನ್ನಿಸುತ್ತದೆ.

ಹೌದು ! ರಾಣಿಯವರೇ ! ಅಂತಹ ಮಹಾಪುರುಷನೇ ಅವನು.

ಫಕೀರರೇ, ನೀವು ಆ ಭಕ್ಷಿಯನ್ನು ನೋಡಿದ್ದೀರೇನು ?

ನೋಡಿದೇನೆ.

ನೀವು ಚಿಕ್ಕವಯಸ್ಸಿನವರಂತೆ ಕಾಣುತ್ತೀರಿ. ನೀವೇಕೆ ಫಕೀರರಾದಿರಿ.

ರಾಣಿಯವರೇ! ನಾನು ನಿಜವಾದ ಫಕೀರನಲ್ಲ! ವೇಷಧಾರಿ!

ಈ ವೇಷವೇಕೆ ನಿಮಗೆ!

ಈ ವಿಪ್ಲವ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಈ ವೇಷವಿದ್ದರೆ ಉಭಯ ಪಕ್ಷಗಳಿಂದಲೂ ರಕ್ಷಣೆ ಇದೆ.

ಹಾಗಾದರೆ ನಿಮ್ಮ ನಿಜವಾದ ಪರಿಚಯವನ್ನು ಕೊಡುವಿರಾ?

ನನ್ನ ಪರಿಚಯವೇ? ಅದರಿಂದ ನಿಮಗೇನು ಲಾಭ! ರಾಣಿಯವರೇ ನಾನೊಬ್ಬ ವಿದ್ರೋಹಿ!

ದೌಲತ್ತಳೂ ರಾಧೆಯೂ ಚಕಿತರಾದರು!

ರಾಣಿಯವರೇ! ನನಗೆ ಅಪ್ಪಣೆಯನ್ನು ಕೊಡಿರಿ! ನಾನು ಹೊರಡುತ್ತೇನೆ.

ಎಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗುತ್ತೀರಿ!

ಮಂಗಳೂರಿಗೆ ಹಿಂದಿರುಗುತ್ತೇನೆ.

ರಾಧೆಯು ನಗುತ್ತಾ ಫಕೀರರೇ! ಬಹಳ ಬಣಿದು ಬಂದಿದ್ದೀರಿ ಈ ರಾತ್ರಿ ಇಲ್ಲಿ ವಿಶ್ರಮಿಸಿಕೊಳ್ಳಿರಿ. ನಾಳೆ ಪ್ರಯಾಣ ಮಾಡಬಹುದು.

ರಾಣಿಯವರೇ! ನಾನು ವಿದ್ರೋಹಿ! ಇಲ್ಲಿ ಹೇಗಿರಲಿ!

ನೀವು ನಮ್ಮ ವಿದ್ರೋಹಿಗಳಲ್ಲ! ನಮ್ಮ ಕಾರ್ಯಾರ್ಥವಾಗಿ ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದಿದ್ದೀರಿ. ನಿಮ್ಮನ್ನು ಉಪಚರಿಸುವುದು ನಿಮಗೆ ರಕ್ಷಣೆ ಕೊಡುವುದು ನಮ್ಮ ಕರ್ತವ್ಯ!

ದೌ- ಫಕೀರರೇ! ತಮ್ಮಲ್ಲಿ ಮತ್ತೊಂದು ಮಾತು ಕೇಳಬೇಕಾಗಿದೆ ತಮಗೂ ಈ ಹುಸೇಖಾನರಿಗೂ ಹೇಗೆ ಸ್ನೇಹ!

ನನಗೂ ಅವರಿಗೂ ಸ್ನೇಹವಿಲ್ಲ! ನಮ್ಮ ಭಕ್ಷಿಯವರಿಗೂ ಹುಸೇಖಾನರಿಗೂ ಬಹಳ ಬಹಳ ಸ್ನೇಹ! ಏಕದೇಹ ನ್ಯಾಯ!

ಇಬ್ಬರು ರಾಣಿಯವರ ಮುಖವೂ ವಿವರ್ಣವಾಯಿತು!

ಫಕೀರ- ದೌಲತ್ ರಾಣಿಯವರ ಕಡೆ ತಿರುಗಿ ರಾಣಿಯವರೇ ನನ್ನಲ್ಲಿ ತಮಗೆ ಸಂದೇಹವಾಗಿದೆಯೇನು? ಇವರಲ್ಲೇನೋ ವಿದ್ರೋಹಿಗಳ ಪಿತೂರಿ ಇದೆಯೆಂದು ಭಯಪಡುವಿರೇನು?

ಪೌ- ಇಲ್ಲ. ಫಕೀರರೇ, ನಮಗೆ ಭಯವೆಂಬುದೇ ಇಲ್ಲ. ಇದೆಲ್ಲಾ ವಿಚಿತ್ರವಾಗಿದೆ.

ರಾಧಾರಾಣಿಯು ಫಕೀರನಿಗೆ ಭೋಜನವಿಶ್ರಾಂತಿಗಳಿಗೆ ತಕ್ಕ ಏರ್ಪಾಡು ಮಾಡಿದಳು.

ಫಕೀರರೇ ! ನೀವು ಇಂದು ದರಿಯಾಬಾಗಿನಲ್ಲಿ ಸುಖವಾಗಿ ಕಳೆಯಿರಿ. ನಾಳೆಯ ದಿನ ನಿಮ್ಮನ್ನು ಕಳಿಸಿಕೊಡುವೆವು.

ಗೋಪಾಲನು ಈ ದರಿಯಾಬಾಗಿಗೆ ಅನೇಕ ಬಾರಿ ಬಂದಿದ್ದಾನೆ. ಅವನಿಗೆ ಇಲ್ಲಿಯ ವಿದ್ಯಮಾನಗಳೆಲ್ಲಾ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಗೊತ್ತಿದೆ. ಬಹಳ ಉಪಾಯದಿಂದ ಫಾತಿಮಾಬೇಗಂರವರ ಭೇಟಿ ಮಾಡಿದನು. ಅವರಿಗೆ ಭಕ್ಷಿಯ ಪತ್ರಿಕೆಯನ್ನು ತಲುಪಿಸಿದನು

ಫಾತಿಮಾಳು ಆ ಪತ್ರಿಕೆಯನ್ನು ಬಿಚ್ಚಿ ಓದಿದಳು. ಪುನಃ ಪುನಃ ಓದಿದಳು. ಕಣ್ಣುಗಳಲ್ಲಿ ನೀರು ಸುರಿಯುತ್ತಿತ್ತು, ಮೈ ನಡುಗುತ್ತಿತ್ತು ! ಪತ್ರಿಕೆಯ ವಿವರವು ಹೀಗಿತ್ತು !

ಪ್ರಿಯ ಸಹೋದರಿ ಫಾತಿಮಾಬೇಗಂರವರೇ !

ಮಂಗಳೂರಿನಲ್ಲಿ ವಿಪ್ಲವವು ಧಗಧಗನೆ ಉರಿಯುತ್ತಿದೆ. ಇಲ್ಲಿ ಸುಲ್ತಾನರ ಅಧಿಕಾರವು ಹೋಗಿಬಿಟ್ಟಿದೆ. ನಾವು ಈ ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಇಂದೋ-ನಾಳೆಯೋ ಹಿಡಿಯುತ್ತೇವೆ. ನಾವು ಈ ರಾಜ್ಯದ ಅಧಿಕಾರಿಗಳೆಂದು ಡಂಗುರ ಹೊಡಸಿಲ್ಲವೇ ಹೊರತು ಈಗ ನಿಜವಾದ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ನಾವೇ ಆಗಿದೇವೆ.

ನಗರದ ದಿವಾನರು ವಿಪ್ಲವವನ್ನು ಅಣಗಿಸಲು ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬರುತ್ತಾರಂತೆ. ಅವರು ವೀರಾಗ್ರೇಸರರೆಂಬುವದನ್ನು ನಾನು ಬಲ್ಲೆ ! ಆದರೆ ಅವರಿಗೆ ಪರಾಭವವು ಕಟ್ಟಿಟ್ಟಿದೆ. ಸ್ವಯಂ ಸುಲ್ತಾನರೇ ಬಂದಿದ್ದರೂ ಇಷ್ಟೆ ! ಆದರೂ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಜಯಾಪಜಯಗಳು ಸ್ಥಿರವಲ್ಲ ! ನಮ್ಮನ್ನು ಹಿಡಿದು ಶೂಲಕ್ಕೇರಿಸಬೇಕೆಂದು ಸುಲ್ತಾನರ ಆಜ್ಞೆಯಾಗಿದೆ. ನಾವು ಗೆದ್ದರೆ ಈ ರಾಜ್ಯದ ರಾಜಛತ್ರವು ನಮ್ಮದು ! ತಮ್ಮ ಸಂಕಲ್ಪವು ಫಲಿಸಿದಂತಾಯಿತು ! ದೈವಯೋಗದಿಂದ ನಾನು ಸುಲ್ತಾನರ ಕಡೆಯವರ ಕೈಗೆ ಸಿಕ್ಕಿಬಿಟ್ಟರೆ ನನ್ನನ್ನು ಶೂಲಕ್ಕೇರಿಸುವುದು ನಿಂಚಿತ ! ಒಂದು ಪಕ್ಷ ಹಾಗಾದರೆ ತಾವು ಮನ್ನಿಸಬೇಕಿದೆ! ಇದೇ ತಮ್ಮ ಸೋದರನ ಕಡೆಯ ವಂದನೆಗಳು—ತಮ್ಮ ಪ್ರೀತಿಯ ಸಹೋದರ " ಭಕ್ಷಿ "

ಮಾರನೆಯ ದಿನ ಗೋಪಾಲನು ರಾಣಿಯವರ ಅಪ್ಪಣೆ ಪಡೆದು ಹೊರಟನು. ಹೊರಡುವ ಮುನ್ನ ಫಾತಿಮಾಬೇಗಂರವರನ್ನು ಭೇಟಿ ಮಾಡಿದನು. ನಾನು ಅಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದು ಭಕ್ಷಿಯವರ ಭೇಟಿ ಮಾಡುವುದಾಗಿ ತಿಳಿಸು! ಎಂದು ಹೇಳಿದರು. ಗೋಪಾಲನು ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಸೇರಿದನು.

ವಿಪ್ಲವವು ಭಯಂಕರ ರೂಪವನ್ನು ತಾಳಿತ್ತು. ಎಲ್ಲೆಲ್ಲಿಯೂ ಸರ್ಕಾರದ ಭಂಡಾರಗಳನ್ನು ಲೂಟಿ ಮಾಡಲಾರಂಭಿಸಿದರು. ಒಂದರ ಮೇಲೊಂದರಂತೆ ದುಷ್ಕರಾದ ಅಧಿಕಾರಿಗಳ ಕೊಲೆಗಳಿಗೆ ಆರಂಭವಾಯಿತು. ಸರ್ಕಾರದ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಎಷ್ಟೋ ಜನ ಯುವಕರನ್ನು ಗುಂಡುಹೊಡದು ಕೊಂದರು.

ಕುತುಬುದ್ದೀನನು ತನ್ನ ಸರ್ವ ಶಕ್ತಿಯನ್ನೂ ವಿನಿಯೋಗಿಸಿ ಭಕ್ಷಿಯನ್ನು ಹಿಡಿಯಬೇಕೆಂದು ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದನು. ಭಕ್ಷಿಯನ್ನು ಹಿಡಿದು ಕೊಟ್ಟರೆ ಹೆಚ್ಚು ಹಣ ಕೊಡುವುದಾಗಿ ಕೆಲವರಿಗೆ ಗುಪ್ತವಾಗಿ ವಾಗ್ದಾನ ಮಾಡಿದ್ದನು. ನಗರದ ದಿವಾನರವರು ಬಂದು ಮಂಗಳೂರಿನ ಅಧಿಕಾರವನ್ನು ವಹಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆಂದು ತನ್ನನ್ನು ಸುಲ್ತಾನರ ಸಮ್ಮುಖಕ್ಕೆ ಕಳುಹಿಸುತ್ತಾರೆಂದು ಗೊತ್ತಾಗಿಹೋಗಿತ್ತು. ಸುಲ್ತಾನರ ಸಮ್ಮುಖಕ್ಕೆ ಹೋದರೆ ಅಲ್ಲಿಗೆ ತನ್ನ ಭವಿಷ್ಯವು ತೀರಿತೆಂದು ಖಚಿತಮಾಡಿಕೊಂಡಿದ್ದನು.

ಭಕ್ಷಿಯು ಈ ವಿಪ್ಲವಕಾರರೊಡನೆ ಸೇರಿರುವುದೇನೋ ನಿಜ! ಆದರೆ ಇವನೇ ಮೂಲಪುರುಷನಲ್ಲವೆಂದೂ ಕಾರ್ಕಳದಲ್ಲಿರುವ ಫಕೀರನೋ ಅಥವಾ ಮತ್ತಾವನೋ ಈ ವಿಪ್ಲವದ ಮೂಲಪುರುಷನೆಂದೂ ಅವನ ನಂಬಿಕೆ ಇತ್ತು. ಒಂದೆರಡು ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಈ ಭಕ್ಷಿಯನ್ನು ಹೇಗಾದರೂ ಮಾಡಿ ಹಿಡಿಯಬೇಕು. ಅವನೊಡನೆ ಸ್ನೇಹ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಈ ಪಿತೂರಿಯೆಲ್ಲಾ ಇಂಗ್ಲೀಷರದೋ ಅಥವಾ ಮರಾಟರದೋ, ಎಂದು ಸಾಬೀತು ಮಾಡಿಬಿಡಬೇಕು. ಇದೆಲ್ಲಾ ಭಕ್ಷಿಯಿಂದಲೇ ಮಾಡಿಸಬೇಕು. ಭಕ್ಷಿಯನ್ನು ಸುಲ್ತಾನರ ಸಮ್ಮುಖಕ್ಕೆ ಕಳಿಸಬೇಕು. ಅವನನ್ನು ಉಳಿಸಲು ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡಬೇಕು. ಇಷ್ಟು ಮಾಡಿದರೆ ತಾನು ಬದುಕಿಕೊಂಡ್ಡೆ! ,ಎಂದು ಭಾವಿಸಿದನು. ಇದೆಲ್ಲಾ ದಿವಾನರು ಮಂಗಳೂರಿಗೆ ಬರುವುದರೊಳಗೆ ಮಾಡಿಬಿಡಬೇಕು ಎಂದುಕೊಂಡನು. ಸರ್ಕಾರದ ಅಧಿಕಾರಿಗಳೂ, ವಿಪ್ಲವದ ಮುಖಂಡರುಗಳನ್ನು ಹಿಡಿಯಲು ಸರ್ವ ಪ್ರಯತ್ನವನ್ನೂ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. 'ಪೆರಡೂರು' ಎಂಬ

ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಗೋವಿಂದನನ್ನು ಹಿಡಿದರು. ಅವನನ್ನು ಪಡುಬಿದುರೆಗೆ ಕರತಂದು ಫೌಜುದಾರರಿಗೆ ಒಪ್ಪಿಸಿದರು ಫೌಜುದಾರನಿಗೆ ಆಶಾಕಿರಣವು ಮೊಳೆಯಿತು. ಗೋವಿಂದನನ್ನು ಬಹಳ ಆದರದಿಂದ ಮಾತನಾಡಿಸಿದನು. ಅವನಿಗೆ ನಾನಾ ವಿಧವಾಗಿ ಬೋಧನೆ ಮಾಡಿದನು.

ಗೋವಿಂದ್, ಹಿಂದೆ ಒಂದುಬಾರಿ ನಾನು ನಿನ್ನನ್ನು ನೋಡಿದ್ದೆ. ಅಂದೇ ನಾನು ನಿನಗೆ ಹೇಳಿದೆ. ನಿನ್ನನ್ನು ನೋಡಿದರೆ ನನಗೆ ನಿನ್ನ ಮೇಲೆ ಬಹಳ ಪ್ರೀತಿಯು ಹುಟ್ಟುತ್ತಿದೆಯೆಂದು, ಅಂದು ನಿನ್ನ ಮೇಲಿನ ಕರುಣೆಯಿಂದ ನಿನಗೆ ಜೀವದಾನ ಮಾಡಿದೆ. ಪುನಃ ಈ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಏಕೆ ಹೋದೆ. ಪುನಃ ಏಕೆ ಸಿಕ್ಕಿಕೊಂಡೆ? ಈಗ ನಾನು ನಿನ್ನನ್ನು ಹೇಗೆ ತಪ್ಪಿಸುವುದು?

ಫೌಜುದಾರನೆ! ನೀನು ಅಂದು ನನ್ನನ್ನು ಬಿಟ್ಟೆ ನಿಜ; ಆದರೆ ನನ್ನ ಮೇಲಿನ ಕರುಣೆಯಿಂದ ಬಿಡಲಿಲ್ಲ. ಅಂದೂ ನಿನ್ನ ಕರುಣೆಯು ನನಗೆ ಬೇಕಾಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಇಂದೂ ಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ. ನೀನು ನಿನ್ನ ಮೋತೀಬೀ ಮೋಹದಿಂದ ನನ್ನನ್ನು ಬಿಟ್ಟೆ! ನೀನು ಅಂದು ನನ್ನನ್ನು ಕೊಲೆ ಮಾಡಿದ್ದರೆ ಈ ಮಂಗಳೂರು ಅಂದೇ ನಿಮ್ಮ ಕೈತಪ್ಪಿ ಹೋಗುತ್ತಿತ್ತು. ಅಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ! ನಿನ್ನ ಮೋತೀಬೀ ಅಂದೇ ನಿನ್ನನ್ನು ಕೊಂದು ತಾನುಪ್ರಾಣ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದಳು ನಿನ್ನಿಂದ ಅವಳ ತಾಯಿಯು ಮುರುಮುರುಗಿ ಸತ್ತಳು. ನಿನ್ನ ಕೈಯಿಂದಲೇ ಅವಳ ಸಹೋದರನು ಸತ್ತಿದ್ದರೆ ಅವಳು ಮಾನವಿಯಾಗಿದ್ದರೆ ನಿನ್ನನ್ನು ಕ್ಷಮಿಸುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ! ನೀನು ನನಗಾಗಿ ಪರಿತಾಪ ಪಡಬೇಡ! ನೀನು ನಿನಗಾಗಿ ಪರಿತಾಪಪಟ್ಟುಕೋ! ಏಕೆಂದರೆ ಇವು ನಿನ್ನ ಕಡೆಯ ದಿನಗಳು.

ಗೋವಿಂದ್! ನೀನು ಎಲ್ಲಾ ಬಲ್ಲೆ! ಮುಚ್ಚಿಡುವುದರಿಂದ ಫಲವೇನು? ನಾನು ನಿನ್ನ ಮೋತೀಬೀಯನ್ನು ಪ್ರಾಣಕ್ಕಿಂತಲೂ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಪ್ರೀತಿಸುತ್ತೇನೆ. ಈಗ ಅವಳು ನನ್ನ ಪತ್ನಿ! ನೀನು ನನ್ನ ಬಂಧು ನೋಡು! ನಿಮ್ಮ ವಿಪ್ಲವವು ಜಯಿಸುವುದಿಲ್ಲ! ಕೊನೆಗೆ ಸುಲ್ತಾನರದಂಡು ಬಂದು ನಿಮ್ಮೆಲ್ಲರನ್ನು ಧ್ವಂಸ ಮಾಡಿಬಿಡುತ್ತಾರೆ. ನೀನು ನನಗೆ ಭಕ್ಷಿಯನ್ನು ತೋರಿಸಿಕೊಡು! ನಾನು ಅವನಿಗೆ ಯಾವ ತೊಂದರೆಯನ್ನು ಕೊಡುವುದಿಲ್ಲ. ಅಪಮಾನ ಮಾಡುವುದಿಲ್ಲ. ಅವನಲ್ಲಿ ಸ್ನೇಹ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ. ಅದರಿಂದ ನಾವೆಲ್ಲರೂ ಸುಖವಾಗಿಬರಹುದು!

ಅಯ್ಯೋ! ಹುಚ್ಚ! ಕತ್ತಿಯಿದ್ದರೆ ಕೊಡು. ನನ್ನ ಪ್ರಾಣವನ್ನು ನನ್ನ ಕೈಯಿಂದಲೇ ಕಿತ್ತು ನಿನ್ನ ಕೈಗೆ ಕೊಡುತ್ತೇನೆ. ನಾನು ಭಕ್ಷಿಯನ್ನು ನಿನಗೆ ಹಿಡಿದುಕೊಡುವೆನೇ? ಅದನ್ನೆಂದಿಗೂ ಸ್ಮರಣೆ ಮಾಡಬೇಡ. ಭಕ್ಷಿಯನ್ನು ನೀನು ಹಿಡಿಯಲಾರೆ. ನಿಮ್ಮ ಸುಲ್ತಾನರ ಸೈನ್ಯವು ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದು ಏನೂ ಮಾಡಲಾರದು. ಈಗ ಇಲ್ಲಿಗೆ ನಿಮ್ಮ ಸೈನ್ಯವು ಬಂದರೆ ಈ ಇಡೀ ದಕ್ಷಿಣ ಕರ್ನಾಟಕವು ಜ್ವಾಲಾಮುಖಿಯಂತೆ ಸಿಡಿದು ಅಗ್ನಿ ವರ್ಷವನ್ನು ಕಾರುತ್ತದೆ. ಈ ಬಾರಿಗೆ ಮಂಗಳೂರು ನಿಮ್ಮ ಕೈ ಬಿಟ್ಟು ಹೋಯಿತು ಇದಕ್ಕೆ ನೀನೇ ಕಾರಣ. ವಿಪ್ಲವಕಾರರಾದರೂ ಇಂದೋ ನಾಳೆಯೋ ನಿನ್ನ ಪ್ರಾಣಾಪಹಾರ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ನೀನು ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಂಡು ಉಳಿದರೆ ಸುಲ್ತಾನರು ನಿನ್ನನ್ನು ಗಲ್ಲಿಗೇರಿಸುತ್ತಾರೆ. ನಿನಗೆ ಇದು ಕಡೆಯ ದಿನ

ಫೌಜುದಾರನು ನಿರಾಶನಾಗಿ ಗೋವಿಂದನನ್ನು ಗುಪ್ತವಾಗಿ ಬಂಧನದಲ್ಲಿಡಿಸಿ ಹೊರಟು ಹೋದನು.

ತನ್ನ ಅಂತಃಪುರದಲ್ಲಿ ಮಾಧವಿಯಿರುವ ಮಹಲಿಗೆ ಹೋಗಿ ಅವಳನ್ನು ಭೇಟಿ ಮಾಡಿದನು. ಮಾಧವಿಯು ವಿಲಾಸಮಯಿ. ಅವಳಿಗೆ ಹೊರಗಡೆ ಧೂಮಾವೃತವಾಗಿರುವ ಜಗತ್ತು ಕಾಣುತ್ತಲೇ ಇಲ್ಲ. ಕುತುಬುದ್ದೀನನು ತನ್ನನ್ನು ಪ್ರಾಣಕ್ಕಿಂತಲೂ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಪ್ರೀತಿ ಮಾಡುತ್ತಾನೆ. ಸರ್ವ ಸೌಖ್ಯಗಳೂ ತನಗಿದೆ. ಮತ್ತೇನು ಬೇಕು? ಅವಳು ನಗುತ್ತ ಕುಣಿಯುತ್ತ ಬಳುಕುತ್ತ ಬಂದು ಬಾಹುಗಳಿಂದ ಕುತುಬುದ್ದೀನನ್ನು ಆಲಿಂಗಿಸಿ ಚುಂಬಿಸಿದಳು. ಕುತುಬುದ್ದೀನನ ಮುಖದಲ್ಲಿ ಜೀವ ಕಳೆಯೇ ಇಲ್ಲ. ನಿಸ್ಸತ್ವನಾಗಿ ನಿಸ್ತೇಜಸ್ಕನಾಗಿದಾನೆ. ಅವನು ಮಾಧವಿಯ ಬಾಹು ಬಂಧನದಿಂದ ಬಿಡಿಸಿಕೊಂಡು ಆಸನದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತನು. ಮಾಧವಿಯೂ ಅವನ ಸಮೀಪದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತಳು. ಅವನು ನಿರ್ವಿಣ್ಣನಾಗಿ ಸ್ಖಲಿತ ವಚನಗಳಿಂದ ಮಾತನಾಡ ತೊಡಗಿದನು.

ಮಾಧವಿ, ನಾನು ನಿನ್ನನ್ನು ನೋಡಿದಂದಿನಿಂದ ಒಂದೇ ವಿಧವಾಗಿ ಪ್ರೀತಿ ಮಾಡಿದೆ. ನೀನು ನನ್ನಲ್ಲಿ ಒಲಿದು ಬಂದೆ. ನಿಮ್ಮ ಬಂಧುಗಳು ಈ ಹಿಂದೂಜನ ನಾನು ಬಲಾತ್ಕರಿಸಿ ನಿನ್ನನ್ನು ತಂದೆನೆಂದು ದೂರುತ್ತಾರೆ. ಅದರಿಂದ ಈಗ ಏನೂ ಬಾಧಕವಿಲ್ಲ. ನನ್ನ ನಿನ್ನ ರುಣಾನುಬಂಧ ತೀರಿತು. ನೀನು ಹೊರಟುಹೋಗು. ಎಲ್ಲಿಯಾದರೂ ಸುಖವಾಗಿರು. ನಿನ್ನ ಆಭರಣಗ

ಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ನೀನೇ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗು. ಬೇಕಾದಷ್ಟು ಹಣ ಕೊಡುತ್ತೇನೆ. ಮತ್ತೇನು ಮಾಡಬಲ್ಲೆ ? ಎಂದು ಹೇಳಿದನು. ಅವನ ಕಣ್ಣುಗಳಲ್ಲಿ ನೀರು ಸುರಿಯುತ್ತಿತ್ತು.

ಮಾಧವಿಗೆ ಗಾಬರಿಯಾಯಿತು ಅವಳಿಗೆ ತಡೆಯಲಾರದಷ್ಟು ದುಃಖ ಬಂತು. ಬಿಕ್ಕಿ ಬಿಕ್ಕಿ ಅಳುತ್ತಾ ಏಕೆ ನಾನೇಕೆ ಹೋಗಬೇಕು? ನೀವೇಕೆ ಇಷ್ಟು ಖಿನ್ನರಾಗಿದ್ದೀರಿ? ನನ್ನದೇನು ಅಪರಾಧ ?

ಅಪರಾಧ ! ಅಪರಾಧವು ನನ್ನದು. ವಿಪ್ಲವವು ಮೇರೆ ಮೀರಿ ಉರಿಯುತ್ತಿದೆ. ನನ್ನ ಅಧಿಕಾರವು ಇಂದೋ ನಾಳೆಯೋ ಪರಿಸಮಾಪ್ತವಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ವಿಪ್ಲವವನ್ನು ಅಡಗಿಸಲಾಗಲಿಲ್ಲವೆಂದು ಸುಲ್ತಾನರು ನನ್ನನ್ನು ಶಿಕ್ಷಿಸುತ್ತಾರೆ. ನನ್ನ ಸಹೋದರನು ವಿಪ್ಲವಕಾರರ ಮುಖಂಡ! ಅವನ ತಂಗಿ ನೀನೆಂದು ಸುಲ್ತಾನರವರಿಗೂ ವರದಿಯಾಗುತ್ತದೆ. ನಾನು ವಿಪ್ಲವಕಾರರಿಗೆ ಮದತ್ತಾಗಿದ್ದೇನೆಂದು ತುಫಾನು ಬಂದರೂ ಬರಬಹುದು. ಸರಕಾರದ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಗೋವಿಂದನನ್ನು ಹಿಡಿದುಬಿಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ನಾನು ಅವನನ್ನು ಗಲ್ಲಿಗೇರಿಸಬೇಕು. ನನ್ನ ಕೈಯಿಂದಲೇ ಅವನ ಕೊಲೆಯಾದರೆ ನೀನೆಷ್ಟು ದುಃಖಿಸುವೆ? ಅವನನ್ನು ಈ ಬಾರಿಯೂ ಬಿಟ್ಟುಬಿಟ್ಟರೆ ನಾನು ಗಲ್ಲಿಗೆ ನರಕಕ್ಕೆ ಏರಬೇಕಾಗುವುದು. ಅದೆಲ್ಲವಕ್ಕೂ ಸಿದ್ಧನಾಗಿ ಈ ದುಃಖವಾರ್ತೆಯನ್ನು ನಿನಗೆ ಹೇಳಿ ಹೋಗಲು ಬಂದೆ. ಇದೇ ನಮ್ಮಿಬ್ಬರ ಕಡೆಯ ದರ್ಶನ !

ಮಾಧವಿಯು ಅಳುತ್ತಾ ಕುತುಬುದ್ದೀನನನ್ನು ತಬ್ಬಿಕೊಂಡು. ಇಲ್ಲ! ಆದಾಗದು ! ನಿಮಗೂ ಅಶುಭವಾಗಬಾರದು ನನ್ನ ಪ್ರಿಯಸಹೋದರನೂ ಉಳಿದುಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಅಂಥದೊಂದು ಉಪಾಯ ನೀವು ಹುಡುಕಬೇಕು.

ಇಲ್ಲ ! ಮಾಧವಿ ! ಅದೆಲ್ಲಾ ಮಾಡಿ ನೋಡಿದೆ. ಫಲಿಸಲಿಲ್ಲ ! ಗೋವಿಂದನನ್ನು ನೋಡಿ ಎಷ್ಟೋ ವಿಧವಾಗಿ ಪ್ರಾರ್ಥನೆ ಮಾಡಿದೆ. ಆ ಭಕ್ಷಿಯನ್ನು ಹಿಡಿದುಕೊಡು-ಎಲ್ಲವೂ ಸರಿಹೋಗುತ್ತದೆಂದು !

ಮಾಧವಿಯು ಆತುರದಿಂದ ಭಕ್ಷಿಯನ್ನು ಹಿಡಿದುಕೊಟ್ಟರೆ ಎಲ್ಲಾ ಸರಿಹೋಗುವುದೇನು ?

ಹೌದು !

ಭಕ್ಷಿಯನ್ನು ಹಿಡಿದುಕೊಡುವಂತೆ ನಾನು ನನ್ನ ಅಣ್ಣನನ್ನು ಪ್ರೇರೇಪಿಸುತ್ತೇನೆ.

ಕುತುಬುದ್ದೀನನು ನಗುತ್ತಾ ಮಾಧವಿ! ಅದು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ನಿನಗೆ ಈ ವಿಪ್ಲವಕಾರರ ಮನಸ್ಸು ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ. ಯಾವ ಉಪಾಯದಿಂದಲೂ ಅವರನ್ನು ಬಗ್ಗಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ! ಅದು ಫಲವಿಲ್ಲದ ಯೋಚನೆ!

ಸರಿ! ಆ ಭಕ್ಷಿಯನ್ನು ನಾನೇ ಹಿಡಿದುತಂದರೆ?

ನೀನೂ-ನಾನೂ-ನಿಮ್ಮಣ್ಣನೂ ಎಲ್ಲರೂ ಉಳಿದುಕೊಳ್ಳಬಹುದು.

ಹಾ! ಆಭಕ್ಷಿಯನ್ನು ನಾನು ಹಿಡಿದುಕೊಟ್ಟರೆ ಅವನನ್ನು ನೀವೇನು ಮಾಡುತ್ತೀರಿ? ಗೊತ್ತೇ ಇದೆ. ಶೂಲಕ್ಕೆ ಹಾಕುತ್ತೀರಿ! ಊಹುಂ! ನನ್ನಿಂದ ಆಗದು. ನಾನು ಆ ಕೆಲಸವನ್ನು ಮಾಡಲಾರೆ!

ಇಲ್ಲ! ಮಾಧವಿ! ನಾನೆಂದೂ ಅಂತಹ ಕ್ರೂರಕರ್ಮವನ್ನು ಮನಸಾರ ಮಾಡಿಲ್ಲ. ನೀನು ಬಲ್ಲೆ! ನಿನ್ನ ಪ್ರೇಮವೇ ಅದಕ್ಕೆ ಸಾಕ್ಷಿ! ನಾನು ಭಕ್ಷಿಯನ್ನು ಸ್ನೇಹಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ. ಅದರಿಂದ ಈ ವಿಪ್ಲವವು ಶಾಂತವಾಗುತ್ತದೆ. ಭಕ್ಷಿಯನ್ನು ಕಾಪಾಡುತ್ತೇನೆ. ಸುಲ್ತಾನರ ಸಮ್ಮುಖದಲ್ಲಿ ಗೌರವ ಮಾಡಿಸುತ್ತೇನೆ.

ಪ್ರಮಾಣವಾಗಿ ಹೇಳುವಿಯಾ?

ಪ್ರಮಾಣವಾಗಿ! ನಿನ್ನ ಮೇಲಿನ ಆಣೆ.

ನನ್ನ ಮೇಲಿನ ಆಣೆ! ಅಲ್ಲಾನ ಮೇಲಿನ ಆಣೆ!!

ಮಾಧವಿಯ ಆಶ್ವಾಸನದಿಂದ ಕುತುಬುದ್ದೀನನಿಗೆ ಸ್ವಲ್ಪ ಸಮಾಧಾನವಾಯಿತು. ಸಂಧ್ಯಾಕಾಲವಾಗುತ್ತಲೇ ಮಾಧವಿಯು ಹಿಂದೂ ಹೆಂಗಸಿನಂತೆ ಸೀರೆಯನ್ನುಟ್ಟಳು, ಕುಬುಸವನ್ನು ತೊಟ್ಟು ಹಣೆಗೆ ಕುಂಕುಮವನ್ನು ಇಟ್ಟುಕೊಂಡಳು. ಇದೇನು ಅವಳಿಗೆ ಹೊಸದಲ್ಲ. ಮೊದಲಿದ್ದ ವೇಷವೇ ಅದು. ಈ ಅಲಂಕಾರವು ಅವಳಿಗೆ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಒಪ್ಪುತ್ತದೆ. ಸೊಂಟದಲ್ಲಿ ಗೋವಿಂದನು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದ ಬಾಕನ್ನು ಸಿಕ್ಕಿಸಿಕೊಂಡಳು. ತನ್ನ ಪೆಟ್ಟಿಗೆಯನ್ನು ತೆಗೆದು ಒಂದು ಚಿಕ್ಕ ಭರಣಿಯನ್ನು ಸೆರಗಿನಲ್ಲಿ ಗಂಟುಹಾಕಿದಳು. ಒಬ್ಬ ಮುದುಕಿಯನ್ನು ಜೊತೆಯಲ್ಲಿ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಮಹಲನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಹೊರಟಳು. ಅಲ್ಲಿಂದ ಕಾರ್ಕಳಕ್ಕೆ ಪ್ರಯಾಣಮಾಡಿದಳು. ಒಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬಿಬ್ಬರು ವಿದ್ರೋಹಿಗಳನ್ನು ಕಂಡು ಮಾತನಾಡಿಸಿದಳು. ತನ್ನನ್ನು ಸರ್ಕಾರದವರು ಹುಡುಕುತಿದಾರೆಂದೂ, ಸಿಕ್ಕಿದರೆ ಚಿತ್ರಹಿಂಸೆ ಕೊಡುತ್ತಾರೆಂದೂ ತನ್ನನ್ನು

ರಕ್ಷಣೆ ಮಾಡಬೇಕೆಂದೂ ಬೇಡಿದಳು. ಯಾರೂ ಮಾತನಾಡಲಿಲ್ಲ. ಅವರಷ್ಟಕ್ಕೆ ಅವರು ಹೊರಟುಹೋಗುತ್ತಿದ್ದರು.

ಮಾಧವಿಯು ಮಶೀದಿಗೆ ಹೋಗಿ ಫಕೀರನನ್ನು ನೋಡಿದಳು. ಅವನಿಗೆ ಕರುಣೆ ಹುಟ್ಟುವಂತೆ ಅತ್ತಳು. ತನ್ನ ಕಥೆಯನ್ನು ಚಿತ್ರವಿಚಿತ್ರವಾಗಿ ವಿಸ್ತರಿಸಿ ಹೇಳಿದಳು. ತನ್ನನ್ನು ರಕ್ಷಿಸಬೇಕೆಂದು ಬೇಡಿದಳು.

ಫಕೀರನು ಮಗಳೇ, ನೀನೇನು ಮಾಡಿದ್ದಿ? ನಿಜವಾಗಿ ಹೇಳು. ಯಾರಸ್ನಾದರೂ ಕೊಲೆಮಾಡಿರುವೆಯಾ ?

ಇಲ್ಲ ಗೋವಿಂದನೆಂಬುವನೊಬ್ಬ ದ್ರೋಹಿಯಿದಾನೆ, ಅವನು ನಮ್ಮ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಔತುಕೊಂಡಿದ್ದನು. ಸರ್ಕಾರದವರು ಹೇಗೆಯೋ ಪತ್ತೆಮಾಡಿ ಅವನನ್ನು ಹಿಡಿದರು. ನಾನು ಅವನನ್ನು ಮುಚ್ಚಿಟ್ಟಿದ್ದುದೇ ತಪ್ಪು. ಅಲ್ಲಿಂದ ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಂಡು ಹೇಗೆಯೋ ಓಡಿಬಂದೆ.

ಮಗಳೇ, ನನ್ನ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿರು ಭಯವಿಲ್ಲ. ಈಗ ಸರ್ಕಾರದವರ ಕೈಗೆ ಶಿಕ್ಕಿದರೂ ಕಷ್ಟ. ಈ ವಿದ್ರೋಹಿಗಳ ಜೊತೆಗೆ ಸೇರಿದರೂ ಕಷ್ಟ. ನಾನು ಮಂಗಳೂರಿಗೆ ಹೊರಟದ್ದೇನೆ. ನೀನು ನನ್ನ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿ ಬಾ ! ನನಗೆ ಅಪಾಯಬಂದರೂ ನಿನ್ನರಕ್ಷಣೆಗೆ ಏರ್ಪಾಡು ಮಾಡುತ್ತೇನೆ. ಮಗಳೇ ನಿನ್ನ ಹೆಸರೇನು ? ನಿನಗೆ ವಿವಾಹವಾಗಿದೆಯೋ ?

ಮದುವೆಯಾಗಿಲ್ಲ. ನನ್ನ ಹೆಸರು ಮಾಧವಿ !

ಫಕೀರನು ಮಾಧವಿಯನ್ನು ಮಂಗಳೂರಿಗೆ ಕರೆದುಕೊಂಡುಹೋದನು. ಅಲ್ಲಿಗೆ ತಲಪುವ ಹೊತ್ತಿಗೆ ಕತ್ತಲಾಗಿತ್ತು. ಫಕೀರನು ಊರು ಹೊರಗೆ ಒಂದು ಮನೆಗೆ ಕರೆದುಕೊಂಡುಹೋದನು. ಅಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬ ಮುದುಕಿ 'ಇದ್ದಳು. ಮಾಧವಿಯನ್ನು ಅವಳ ವಶಕ್ಕೊಪ್ಪಿಸಿ ಇಲ್ಲಿ ಇರು, ಮಗಳೆ ! ಇಲ್ಲಿ ನಿನಗೆ ಭಯವಿಲ್ಲ-ಎಂದು ಹೇಳಿ ಹೊರಟುಹೋದನು.

ಮಾಧವಿಯು ತನ್ನ ಕೆಲಸವೆಲ್ಲಾ ಕೆಟ್ಟಿತೆಂದೂ ತಾನು ಬಂದು ಇಲ್ಲೊಂದು ಕಡೆ ಬಂಧನದಲ್ಲಿ ಶಿಕ್ಕಿಕೊಂಡಂತಾಯಿತೆಂದೂ ಭಾವಿಸಿದಳು. ಆ ಮುದುಕಿಯು ಮಾಧವಿಯ ಯೋಗಕ್ಷೇಮವನ್ನು ವಿಚಾರಿಸಿದಳು. ಇವಳು ಯಥಾಪ್ರಕಾರ ತನ್ನ ಕಥೆಯನ್ನು ಹೇಳಿದಳು. ಆ ಮುದುಕಿಗೆ ಕರುಣೆಬಂತು. ಅವಳು ಮಾಧವಿ, ನೀನು ಇಲ್ಲಿರು. ರಾತ್ರಿ ಭಕ್ಷಿಯು ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬರುತ್ತಾನೆ. ಅವನು ನಿನ್ನನ್ನು ಕಾಪಾಡಬಲ್ಲ-ಎಂದು ಹೇಳಿದಳು. ಅವಳೆಷ್ಟೋ ವಿಪ್ಲವದ

ಕಥೆಗಳನ್ನು ಹೇಳಿದಳು. ವಿಪ್ಲವವು ಗೆಲ್ಲುತ್ತದೆಂದೂ ಭಕ್ಷಿಯು ರಾಜನಾಗುತ್ತಾನೆಂದೂ ಉತ್ಸಾಹದಿಂದ ಹೇಳಿದಳು. ಮಾಧವಿಯು ನಿಟ್ಟುಸಿರು ಬಿಟ್ಟು ಯಾರು ರಾಜರಾದರೇನು ಅಜ್ಜಿ ! ನಾನು ಉಳಿದುಕೊಂಡರೆ ಸಾಕು! ನನಗೂ ಪ್ರಾಣ ಹೋಗುತ್ತದೆಂಬ ಭಯವಿಲ್ಲ. ಮಾನ ಕೆಡಿಸುತ್ತಾರೆ. ಜಾತಿ ಕೆಡಿಸುತ್ತಾರೆ-ಎಂದು ಭಯ ಎಂದಳು.

ಆ ಮುದುಕಿಯು ನೀನು ಬೆಳಿಗ್ಗೆಯಿಂದ ಊಟ ಮಾಡಿಲ್ಲ. ಸ್ವಲ್ಪ ಊಟ ಮಾಡಮ್ಮಾ ಎಂದು ಉಪಚರಿಸಿ ಊಟಮಾಡಿಸಿದಳು. ಮಾಧವಿಯು ಭಯಪಟ್ಟವಳಂತೆ ಒಂದು ಮೂಲೆಯಲ್ಲಿ ಮುದುರಿಕೊಂಡು ಮಲಗಿದಳು. ಅರ್ಧರಾತ್ರಿಯ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಭಕ್ಷಿಯು ಬಂದನು ಅವನು ಹಜಾರದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತುಕೊಂಡನು.

ಅಜ್ಜಿ, ಫಕೀರರು ಒಬ್ಬ ಹಿಂದೂ ಹುಡುಗಿಯನ್ನು ನಿನ್ನ ವಶಕ್ಕೆ ಒಪ್ಪಿಸಿದಾರೇನು ?

ಹೌದು, ಎಂದುಹೇಳಿ, ಈ ಮೂಲೆಯಲ್ಲಿ ಮಲಗಿದ್ದ ಮಾಧವಿಯನ್ನು ಎಬ್ಬಿಸಿ ಕರೆತಂದು ಭಕ್ಷಿಯ ಮುಂದೆ ನಿಲ್ಲಿಸಿದಳು.

ಭಕ್ಷಿ-ನೀನಾರಮ್ಮ, ನೀನೇಕೆ ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದೆ?

ನಾನೊಬ್ಬ ನಿರ್ಭಾಗ್ಯಳು ಬಹಳ ಅಪಗಡದಲ್ಲಿದ್ದೇನೆ. ನಾನು ರಕ್ಷಣೆಗಾಗಿ ಆ ಫಕೀರನ ಹತ್ತಿರ ಬಂದೆ. ಅವರು ತಂದು ನನ್ನನ್ನು ಇಲ್ಲಿಬಿಟ್ಟರು. ಇದು ವಿದ್ರೋಹಿಗಳ ನೆಲೆಯೆಂದು ಕಾಣುತ್ತದೆ ನಾನೊಂದು ಕ್ಷಣ ಇಲ್ಲಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಈ ವಿದ್ರೋಹಿಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ಒಂದೆರಡು ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಸರ್ಕಾರದವರು ಮಟ್ಟ ಹಾಕಿಬಿಡುತ್ತಾರೆ. ಅಜ್ಜಿಯ ಕಡೆ ತಿರುಗಿ ಅಜ್ಜಿ ನಾನಿಲ್ಲಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಅಪ್ಪಣೆ ಕೊಡಿ ನಾನು ಹೋಗುತ್ತೇನೆ.

ಭಕ್ಷಿ- ಎಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗುತ್ತೀಯಮ್ಮ ಈ ಅರ್ಧರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿ?

ಎಲ್ಲಿಗಾದರೂ ಹೋಗುತ್ತೇನೆ.

ಭಕ್ಷಿ- ಬೇಡ ತಾಯಿ, ಹೆದರಬೇಡ, ನಾನು ನಿನ್ನನ್ನು ರಕ್ಷಣೆ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ.

ಮಾಧವಿ- ನೀನಾರು ? ನೀನು ಒಬ್ಬ ವಿದ್ರೋಹಿಯಲ್ಲವೇ ?

ಭಕ್ಷಿ- ಹೌದು ನಾನೊಬ್ಬ ವಿದ್ರೋಹಿ.

ಮಾಧವಿ- ನಾನು ನಿನ್ನ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿ ಖಂಡಿತವಾಗಿ ಇರುವುದಿಲ್ಲ. ನೀನು ನನಗೊಂದು ಉಪಕಾರಮಾಡುತ್ತೀಯಾ ? ಏನೂ ಇಲ್ಲ. ಇದನ್ನು

ತೆಗೆದುಕೋ ಎಂದು ಸೊಂಟದಿಂದ ಒಂದು ಬಾಕನ್ನು ತೆಗೆದು ಅವನ ಕೈಗೆ ಕೊಟ್ಟಳು, ಇದು ಗೋವಿಂದನದು. ಇದನ್ನು ವಿದ್ರೋಹಿಗಳ ಮುಖಂಡನಿಗೆ ತಲಪಿಸಿಬಿಡು.

ಭಕ್ಷಿ-ಗಾಬರಿಯಿಂದ ಇದು ನಿನಗೆಲ್ಲಿಂದ ಬಂತು.

ಮಾಧವಿ-ನೀನು ಹೆಚ್ಚು ಕಥೆ ಕೇಳಬೇಡ. ನಾನಿಲ್ಲಿ ಒಂದು ಕ್ಷಣ ಹೆಚ್ಚಾಗಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಈ ವಿದ್ರೋಹಿಗಳ ಸಂಬಂಧ ಇಲ್ಲಿಗೆ ತೀರಿತು. ಇದು ಗೋವಿಂದನದು. ಮೊನ್ನೆಯ ರಾತ್ರಿ ಗೋವಿಂದನು ನನ್ನ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಅಡಗಿದ್ದ. ಹೇಗೋ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಅವನನ್ನು ಹಿಡಿದರು. ಆ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಈ ಬಾಕನ್ನು ನನ್ನ ಕೈಗೆ ಕೊಟ್ಟು, ತಂಗಿ, ನಾನು ಸಾಯುತ್ತೇನೆ. ಇದನ್ನು ಯಾರಾದರೂ ವಿದ್ರೋಹಿಗಳ ಕೈಗೆ ಕೊಡು. ನಮ್ಮ ಮುಖಂಡ ಭಕ್ಷಿಗೆ ತಲಪಿಸಬೇಕೆಂದು ಹೇಳು. ನನ್ನ ಅವತಾರವು ಇಲ್ಲಿಗೆ ಪರಿಸಮಾಪ್ತಿಯಾಯಿತು ಎಂದು ಹೇಳಿ, ಅಧಿಕಾರಿಗಳ ಕೈಗೆ ಸಿಕ್ಕಿಬಿಟ್ಟ! ನಾನು ಆಕ್ಷಣ ಮನೆ ಬಿಟ್ಟು ಹೊರಟೆ. ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ನನ್ನನ್ನು ಹುಡುಕುತ್ತಿದ್ದಾರೆಂದೂ, ಹಿಡಿದು ಶಿಕ್ಷಿಸುತ್ತಾರೆಂದೂ ನಮ್ಮಜ್ಜಿಯು ನಿನ್ನೆ ಹೇಳಿದಳು. ನಾನು ಅವರಿಗೆ ಸಿಕ್ಕುವುದಿಲ್ಲ. ತನ್ನ ಸೆರಗಿನಲ್ಲಿ ಕಟ್ಟಿದ್ದ ಭರಣಿಯನ್ನು ಹೊರಕ್ಕೆ ತೆಗೆದು ಭಕ್ಷಿಗೆ ತೋರಿಸಿದಳು. ನೋಡು ಇದರಲ್ಲಿ ಭಯಂಕರವಾದ ವಿಷವಿದೆ. ಹತ್ತು ಜನರನ್ನು ಒಂದು ಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ಕೊಲ್ಲಬಹುದು. ಇದಿಷ್ಟನ್ನು ಒಂದೇ ಬಾರಿಗೆ ನುಂಗಿ ಬಿಡುತ್ತೇನೆ. ಅವರ ಕೈಗೆ ಸಿಕ್ಕಿದರೆ ಮಾನಭಂಗ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಜಾತಿ ಕೆಡಿಸುತ್ತಾರೆ-

ಗೋವಿಂದನನ್ನು ಸರ್ಕಾರದವರು ಹಿಡಿದರೆ ?

ಹೌದು ! ಮೊನ್ನೆಯೇ ಹಿಡಿದರು ಇಷ್ಟು ಹೊತ್ತಿಗೆ ಅವನನ್ನು ಗಲ್ಲಿಗೆ ಹಾಕಿರಬಹುದು.

ಇಲ್ಲಮ್ಮ! ಭಯಪಡಬೇಡ, ಅವನು ಇನ್ನೂ ಬದುಕಿದಾನೆ.

ನೀನು ಅವನಿಗೆ ಏನಾಗಬೇಕು ?

ಏನೂ ಇಲ್ಲ, ಅವನು ನಮ್ಮ ಸೋದರತ್ತೆಯ ಮಗ !

ಅಜ್ಜಿಯು ನಗುತ್ತಾ ಮಾಧವಿ, ಗಂಡನಾಗಬೇಕೆಂದು ಹೇಳು ! ಅವನ ಮೇಲೆ, ಮೋಹಗೊಂಡಿದ್ದೀಯೆಂದು ಹೇಳು. ನಿನ್ನಂತಹ ಯುವತಿಗೆ ಅದು ಸಹಜವೇ ! ಅದರಿಂದಲೇ ಅವನಿಗಾಗಿ ಇಷ್ಟು ಆಪತ್ತಿಗೆ ಗುರಿಯಾದೆ !

ಮಾಧವಿಯು ಸಣ್ಣ ನಗುವನ್ನು ನಕ್ಕಳು. ಅಲ್ಲಿಂದ ಹೊರಡಲು ಆತುರವನ್ನು ತೋರಿದಳು. ಬಾಗಿಲಿಗೆ ಹೊರಟೇ ಬಿಟ್ಟಳು.

ಭಕ್ಷಿಯು ದಡಕ್ಕನೆ ಎದ್ದು ಅವಳ ಕೈ ಹಿಡಿದುಕೊಂಡನು. ಮಾಧವಿ ! ಹೋಗಬೇಡ ! ನೀನು ಈ ರಾತ್ರಿ ಇಲ್ಲಿಂದ ಹೊರಟರೆ ಅಪಾಯವು ಹೆಚ್ಚು ! ನಾನು ನಿನಗೆ ರಕ್ಷಣೆ ಕೊಡುತ್ತೇನೆ. ಧೈರ್ಯದಿಂದಿರು. ನನ್ನ ಪ್ರಾಣ ಹೋದರೂ, ನಿನ್ನನ್ನು ಕಾಪಾಡುತ್ತೇನೆ.

ನೀನಾರು ಹೇಳು ! (ಗಾಬರಿಯಿಂದ)

ನಾನು ವಿದ್ರೋಹಿಗಳ ಮುಖಂಡ ಭಕ್ಷಿ !

ಬೇಡ ! ಬೇಡ ! ನನ್ನ ಕೈಬಿಡು. ನಾನು ಕೂಗಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ. ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಈಕ್ಷಣ ವಿಷ ತಿಂದುಬಿಡುತ್ತೇನೆ.

ಏಕೆ ? ತಾಯಿ, ನನ್ನನ್ನು ಕಂಡರೆ ಅಷ್ಟು ಭಯವೆ ? ಎಂದು ಕೈ ಬಿಟ್ಟನು.

ನಿನ್ನನ್ನು ಕಂಡರೆ ನನಗೇಕೆ ಭಯ ! ನೀನು ಮಹಾ ಪುರುಷ! ನಿನ್ನ ಗುರುವಾದ ಫಕೀರನು ನನ್ನನ್ನು ಕರತಂದು ಇಲ್ಲಿ ಬಿಟ್ಟಿದಾನೆ. ನೀನು ನನಗೆ ಕೊಂಚವೂ ಕೆಡುಕನ್ನು ಮಾಡುವುದಿಲ್ಲ. ಆದರೆ, ಕುತುಬುದ್ದಿನನು ಇಂದೇ ನಿನ್ನನ್ನು ಹಿಡಿಯುತ್ತಾನೆ. ಅವನ ಸರ್ವಸ್ವವನ್ನೂ ಸೂರೆಮಾಡಿ, ನಿನ್ನನ್ನು ಹಿಡಿಯುತ್ತಾನೆ. ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ, ನಾಳೆ ದಿನ ಅವನ ಅಧಿಕಾರವು ಹೋಗಿ ಬಿಡುತ್ತದೆ.

ಭಕ್ಷಿ– ನಗುತ್ತಾ ನಿನಗೆ ಇದನ್ನೆಲ್ಲಾ ಯಾರು ಹೇಳಿದರು. ಹುಚ್ಚುಕಥೆ !

ಮಾಧವಿ ! ಗೋವಿಂದನು ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಹೇಳಿದನು.

ಭಕ್ಷಿ– ಗೋವಿಂದನಿಗೆ ಅದು ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ!.ನಾನು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ನನ್ನನ್ನು ಯಾರೂ ಹಿಡಿಯಲಾರರು.

ಮಾಧವಿ– ಹೇಗೇ ಆಗಲಿ ! ನಾನು ನಿನ್ನ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಈ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿರುವುದಿಲ್ಲ!

ಮಾಧವಿ– ನನ್ನೊಡನೆ ಬಾ! ಇನ್ನೂ ಸುರಕ್ಷಿತವಾದ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿಡುತ್ತೇನೆ.

ಮಾಧವಿಯು ಒಪ್ಪಿದಳು.

ಭಕ್ಷಿಯು ಅವಳನ್ನು ಜೊತೆಯಲ್ಲಿ ಕರದುಕೊಂಡು ಆ ನಿಶಿರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿ ಎರಡು ಮೈಲಿ ನಡದುಹೋದನು. ಹೊರಡುವಾಗ ಮಾಧವಿ ! ಈ ಬ್ಯಾಕನ್ನು

ನಿನ್ನ ಹತ್ತಿರಲೇ ಇಟ್ಟುಕೋ! ನಿನಗೆ ಅಪಾಯವು ಬಂದರೆ, ಸುಮ್ಮನೇ ಸಾಯಬೇಡ! ವೀರರಮಣಿಯಂತೆ, ನಿನ್ನ ಒಬ್ಬ ಶತೃವನ್ನು ಕೊಂದು ನೀನೂ ಸಾಯಿ! ಎಂದು ಹೇಳಿ ಆ ಚಾಕನ್ನು ಅವಳ ಕೈಗೆ ಕೊಟ್ಟನು.

ಭಕ್ಷಿ-ನೋಡು! ಮಾಧವಿ! ನೀನೆಷ್ಟು ಭಯಪಟ್ಟೆ! ನಾವು ರಾಜಾರೋಷಾಗಿ ರಾಜ ಬೀದಿಯಲ್ಲಿ ನಡೆದು ಬಂದೆವು. ಯಾರಾದರೂ ನನ್ನ ತಂಟೆಗೆ ಬಂದರೇನು?

ಮಾಧವಿ! ಹೌದು ಭಕ್ಷಿಯವರೇ! ನನಗೂ ಅದೇ ಆಶ್ಚರ್ಯ! ಆದರೆ ಗೋವಿಂದನು ಸುಳ್ಳು ಹೇಳಿದಾನೆ.

ಇಲ್ಲ! ಮಾಧವಿ! ಅವನು ನಿಜವನ್ನೇ ಹೇಳಿದಾನೆ. ಆದರೆ ಈ ಎರಡು ದಿವಸಗಳಿಂದ ಏನಾಗಿದೆಯೆಂಬುದು ಅವನಿಗೂ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ. ಈ ಅಧಿಕಾರಿಗ ಳೆಲ್ಲಾ ನಮ್ಮಕಡೆಗೆ ಬಂದು ಬಿಟ್ಟಿದಾರೆ. ಫಕೀರನು ಎಲ್ಲರಿಂದಲೂ ಪ್ರಮಾಣ ಮಾಡಿಸಿದಾನೆ.

ಮಾಧವಿ- ಫೌಜುದಾರನಿಗೆ ಯಾರೂ ಸಹಾಯಕರಿಲ್ಲವೆ?

ಸರಿ! ಈಗ ಸ್ವಯಂ ಫೌಜುದಾರನೇ ಬಂದು ನಮ್ಮನ್ನು ಹಿಡಿದರೆ ನೀನೇನು ಮಾಡುತ್ತಿ!

ಭಕ್ಷಿ-ಅವನು ಈಗ ನನ್ನೆದುರಿಗೆ ಬಂದರೆ ನಾನೇ ಅವನನ್ನು ಹಿಡಿದು ಬಂಧಿ ಸುತ್ತೇನೆ. ಕಬ್ಬಿಣದ ಪಂಜರದಲ್ಲಿಡಿಸಿ ನಾಳೇ ದಿವಾನರ ಸಮ್ಮುಖದಲ್ಲಿ ವಿಚಾರಣೆ ಮಾಡಿಸುತ್ತೇನೆ.

ಮಾಧವಿಯು ಮಾತನಾಡಲಿಲ್ಲ.

ಅಲ್ಲಿಯೇ ರಸ್ತೆಯ ಪಾರ್ಶ್ವದಲ್ಲಿದ್ದ ಒಂದು ಮನೆಗೆಹೋದನು. ಬಾಗಿಲು ತಟ್ಟಿದನು. ಒಬ್ಬ ಅಜಾನುಬಾಹುವಾದ ವೃದ್ಧನು ಬಂದು ಬಾಗಿಲುತೆಗೆದನು. ಮಾಧವಿ! ಈ ವೃದ್ಧನು ದೇವರಂಥಾ ಮನುಷ್ಯ! ಪಾದ್ರಿ ಮಲಯಾಳ ದೇಶದವನು. ಇವರ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ನೀನಿರು. ಇವರ ಮೇಲೆ ಯಾರಿಗೂ ಸಂದೇಹವಿಲ್ಲ!

ಮಾಧವಿ-ಇವರೂ ವಿದ್ರೋಹಿಗಳೇನು?

ಭಕ್ಷಿ-ಅಲ್ಲ! ನಿನ್ನಂಥಾ ಅನಾಥರನ್ನು ರಕ್ಷಿಸುವುದಾಗಿ ನನಗೆ ವಾಗ್ದಾನ ಮಾಡಿದಾರೆ.

ಮಾಧವಿ-ಅವರು ವಿದ್ರೋಹಿಗಳಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ನಾನು ಅವರಲ್ಲಿರಲು ಒಪ್ಪುತ್ತೇನೆ.

ಭಿಕ್ಷುವು-ಕೇಕೆಹಾಕಿ ನಕ್ಕನು.

ಇವಳನ್ನು ಭದ್ರವಾಗಿ ರಕ್ಷಿಸುವಂತೆ ಪಾದ್ರಿಗಳನ್ನು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಿದನು. ಅವರು ಸಂತೋಷದಿಂದ ಒಪ್ಪಿದನು.

ಮಾಧವಿ-ಭಿಕ್ಷುಗಳೇ! ನನ್ನದೊಂದು ಮಾತು! ನಾನು ಪ್ರಾಣಕ್ಕಾಗಿ ಅಂಜಲೇ ಇಲ್ಲ. ನನ್ನ ಪ್ರಾಣವು ಹೋಗಿಯೇ ಬಿಟ್ಟಿದೆ. ತಮ್ಮ ಭರವಸೆಯ ಮೇಲೆ ಒಂದು ದಿನ ಪ್ರಾಣವನ್ನಿಟ್ಟುಕೊಂಡಿರುತ್ತೇನೆ. ನಾಳೆ ಸಂಧ್ಯಾಕಾಲ ದೊಳಗಾಗಿ ಗೋವಿಂದನು ಜೀವಂತನಾಗಿದ್ದಾನೆಯೋ ಇಲ್ಲವೇ ಎಂಬುದನ್ನು ನೀವು ನನಗೆ ತಿಳಿಸಬೇಕು. ಅವನು ಬದುಕಿರುವವರೆಗೆ ನಾನು ಜೀವದಿಂದ ಇರುತ್ತೇನೆ. ನಾಳೇ ದಿನ ಸಂಧ್ಯಾಕಾಲ ನಿಮ್ಮಿಂದ ಸಮಾಚಾರವು ತಿಳಿಯದಿದ್ದರೆ ನಾನು ಪ್ರಾಣಬಿಡುತ್ತೇನೆ. ನನಗೆ ಇಂದೇ ಕಡೆಯ ದಿನ!

ಭಿಕ್ಷು-ನನ್ನನ್ನು ಸರ್ಕಾರದವರು ಹಿಡಿಯದಿದ್ದರೆ ನಾಳೇ ದಿನ ರಾತ್ರಿ ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದು ನಿನ್ನನ್ನು ನೋಡುತ್ತೇನೆ. ನಾನು ಬಾರದಿದ್ದರೆ ನಾನು ಸಿಕ್ಕಿ ಹೋದೆನೆಂದು ತಿಳಿದುಕೋ. ಒಂದು ಮಾತು! ನನ್ನ ಪ್ರಾಣವನ್ನಾದರೂ ಕೊಟ್ಟು ಗೋವಿಂದನನ್ನು ಉಳಿಸುತ್ತೇನೆ.

ಮಾಧವಿಯು-ತನ್ನ ತೀಕ್ಷ್ಣ ಕಟಾಕ್ಷವನ್ನು ಬೀರಿ ಒಳ್ಳೆಯದು ಎಂದು ನಕ್ಕಳು.

ಭಿಕ್ಷುವಲ್ಲದೆ ಮತ್ತಾವನಾದರೂ ಕಾಮುಕನಾದ ಪುರುಷನಾಗಿದ್ದರೆ ಆ ಕಟಾಕ್ಷದಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಿಹೋಗುತ್ತಿದ್ದನು. ಆ ನಗುವಿನಲ್ಲಿ ತೇಲಿ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದನು.

ಭಿಕ್ಷುವು ಚೇತರಿಸಿಕೊಂಡು ಪಾದ್ರಿಯ ಅಪ್ಪಣೆಯನ್ನು ಪಡೆದು ಮತ್ತೊಂದುಬಾರಿ ಮಾಧವಿಯ ಕಡೆ ತಿರಿಗಿ ನೋಡಿ ಹೊರಟುಹೋದನು.

ಮಾರನೆಯ ದಿನ ಪ್ರಾತಃಕಾಲ ಮುದಿಭಿಕ್ಷುಕಳೊಬ್ಬಳು ಹಾಡುತ್ತ ಪಾದ್ರಿಯ ಮನೆಯ ಮುಂದೆ ಬಂದಳು. ಮಾಧವಿಯು ಧನಿಯಿಂದಲೇ ಗುರುತು ಹಿಡಿದಳು. ಅವಳು ಮಾಧವಿಯ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿ ಬಂದಿದ್ದ ದಾಸಿ! ಅವಳು ಬಹಳ ಹುಷಾರಿಯಿಂದ ಅನುಸರಿಸಿ ಬಂದಿದ್ದಳು. ಮಧ್ಯರಾತ್ರಿ ಈ ಪಾದ್ರಿಯ ಮನೆಯೊಳಗೆ ಮಾಧವಿಯು ಬರುವವರೆಗೆ ಹಿಂಬಾಲಿಸಿದ್ದಳು. ಪ್ರಾತಃಕಾಲದಲ್ಲಿ ಮನೆಯ ಮುಂದೆ ಭಿಕ್ಷೆಗೆ ಬಂದಳು. ಪಾದ್ರಿಯು ಬಾಗಿಲು ತೆಗೆಯಲು ಎದ್ದನು.

ಬಾಗಿಲು ತೆಗೆಯಬೇಡಿ! ಪಾದ್ರಿಗಳೇ! ಯಾರಾದರೂ ಗೂಢಚಾರರು ಬರುತ್ತಾರೆ. ಆ ಭಿಕ್ಷುಕಳು ಮತ್ತೆಲ್ಲಿಗಾದರೂ ಹೋಗಲಿ.

ಪಾದ್ರಿ- ಇದುಬಹಳ ಬರಗಾಲ! ಎಲ್ಲಿಯೂ ಭಿಕ್ಷ ಸಿಕ್ಕುವುದಿಲ್ಲ. ನಾನು ಭಿಕ್ಷ ಹಾಕುತ್ತೆನೆಂದು ಪ್ರಸಿದ್ಧಿಯಾಗಿದೆ. ಗತಿಗೆಟ್ಟವರುಇಲ್ಲಿಗೆ ಬರುತ್ತಾರೆ. ಭಯಪಡಬೇಡ! ಮಗಳೇ, ಇಲ್ಲಿ ನಿನ್ನನ್ನು ಯಾರೂ ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು ಹೋಗಲಾರರು! ಇಂಗ್ಲಿಷರಿಗೂ ಸುಲ್ತಾನರಿಗೂ ಮಂಗಳೂರು ಕರಾರಾಗಿದೆ. ಸುಲ್ತಾನರ ಸರಕಾರದವರು ನಮ್ಮನ್ನು ಹಿಡಿಯಬೇಕಾದರೆ ಇಂಗ್ಲೀಷು ರಾಯಭಾರಿಗಳನ್ನೊಪ್ಪಿಸಬೇಕು. ನನ್ನ ರಕ್ಷಣೆಯಲ್ಲಿರುವ ನಿನ್ನನ್ನು ಹಿಡಿಯುವುದು ಸಾಮಾನ್ಯವಲ್ಲ!

ಮಾಧವಿಯು ನಕ್ಕಳು! ಪಾದ್ರಿಗಳೇ ಹಾಗಾದರೆ ನಾನೇ ಭಿಕ್ಷವನ್ನು ಇಡುತ್ತೇನೆ.

ಭಿಕ್ಷ ಕೊಡು! ಮಗಳೇ! ಹಿಂದೂಗಳು ಭಿಕ್ಷ ಹಾಕುವಂತೆ ಒಂದು ಮುಷ್ಟಿ ಭಿಕ್ಷ ಕೊಡಬೇಡ! ಒಂದು ಹೊತ್ತಿನ ಊಟಕ್ಕೆ ಆಗುವಷ್ಟು ಅಕ್ಕಿಯನ್ನು ಕೊಡು! ಆ ಕೋಣೆಯಲ್ಲಿದೆ. ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಬಾ!

ಮಾಧವಿಯು ಆ ಕೋಣೆಗೆಹೋಗಿ ಒಂದು ಪಾತ್ರೆಯಲ್ಲಿ ಅಕ್ಕಿಯನ್ನು ತುಂಬಿ ತಂದಳು. ಬೀದೀ ಬಾಗಿಲು ತೆಗೆದು ನಾಲ್ಕುಹೆಜ್ಜೆ ಮುಂದೆ ಹೋಗಿ! ತೆಗೆದುಕೋ! ಭಿಕ್ಷುಕಿ! ಎಂದು ಹೇಳಿದಳು.

ಕಿವಿಯಲ್ಲಿ ನಾಳೆ ರಾತ್ರಿ ಸೈನಿಕರೊಡನೆ ಪೌಜುದಾರರೇ ಗುಪ್ತವಾಗಿ ಬಂದರೆ ಇಲ್ಲಿಯೇ ಷಿಕಾರಿ ಸಿಕ್ಕುತ್ತೆ. ನಾನು ಇಲ್ಲಿಯೇ ಇರುತ್ತೇನೆ. ಎಂದು ಪಿಸುಗುಟ್ಟಿದಳು.

ಭಿಕ್ಷುಕಿಯು ಒಂದುಪಡಿ ಅಕ್ಕಿಯನ್ನು ಕೊಡಲಿಲ್ಲ. ಒಂದು ಹೊತ್ತಿಗೆ ಸಾಲದು. ಪರದೇಶಿ ಹುಡುಗಿ! ಎಂದು ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ ಬೈಯ್ಯುತ್ತಾ ಹೊರಟು ಹೋದಳು.

ಈ ಬೈಗಳು ಪಾದ್ರಿಯ ಕಿವಿಗೆ ಬಿತ್ತು! ಮಾಧವಿಯು ಒಳಗೆ ಬಂದು ಈ ಬರಗಾಲದಲ್ಲಿ ಕೊಟ್ಟವರನ್ನು ಬೈಯುತ್ತಾರೆ. ಈ ಕೆಟ್ಟ ಜನ! ಪಾದ್ರಿಗಳೇ ನೀವೇಕೆ ಕೊಡುತ್ತೀರಿ! ಇವರಿಗೆ!

ಬಡವರಿಂದ ಬೈಗಳ ತಿಂದು ಅನ್ನಕೊಟ್ಟರೆ ಎರಡರಷ್ಟು ಫಲ ಕೊಡುತ್ತಾನೆ ದೇವರು! ತಿಳಿದುಕೋ ಮಗಳೇ! ಎಂದನು ಪಾದ್ರಿ.

ಫೌಜುದಾರನ ಪತ್ನಿ

ಪ್ರಾತಃಕಾಲ ಸೂರ್ಯೋದಯವಾಗಿ ಎರಡು ಗಳಿಗೆಯಾಗಿದೆ. ಮಂಗ ಳೂರಿನಲ್ಲಿ ಬಲು ಗದ್ದಲ. ನಗರದ ದಿವಾನರವರು ಬಂದಿದಾರೆ. ಅವರು ರಾಜಾಮಹಲ್‌ನಲ್ಲಿ ಬಿಡಾರ ಮಾಡಿದಾರೆ. ಊರಿನ ಹೊರಗೆ ಪ್ರಶಸ್ತವಾದ ವಾಸಭವನಗಳು ನಿರ್ಮಿತವಾಗಿವೆ. ಮಿತಪರಿವಾರದೊಡನೆ ಅಲ್ಲಿ ರಾಧಾ ರಾಣಿಯವರೂ, ದೌಲತ್‌ರಾಣಿಯವರೂ ಇಳಿದಿದಾರೆ. ಊರಿನಲ್ಲೆಲ್ಲಾ ಹೊಸ ಜನ. ಕಾವಲುಗಾರರು, ಪಹರೆಯವರು, ಕುದುರೆಯವರು ಎಲ್ಲರೂ ಹೊಸಬರೇ! ಅನೇಕರು ಸೇನಾಧಿಕಾರಿಗಳು ಬಂದಿದಾರೆ.

ಬೀದಿಯ ಜನರು ನಾನಾವಿಧವಾಗಿ ಮಾತನಾಡುತ್ತಾರೆ. ಹೊಸ ಫೌಜುದಾರರು ಬಂದಿದಾರೆ. ಶ್ರೀರಂಗಪಟ್ಟಣದಿಂದ ದಿವಾನರು ಬಂದಿ ದಾರೆ. ಶ್ರೀರಂಗಪಟ್ಟಣದ ಸುಲ್ತಾನರೇ ಬರುತ್ತಾರೆ ಎಂದು ಜನರು ಮಾತ ನಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ಹತ್ತು ಸಾವಿರ ದಂಡು ಬಂದಿದೆ. ವಿದ್ರೋಹಿಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ಹಿಡಿದು ಆನೆಯ ಕಾಲಿಗೆ ಕಟ್ಟಿ ತುಳಿಸುತ್ತಾರೆ. ಫಿರಂಗಿಗಳ ಬಾಯಿಗೆ ಕಟ್ಟಿ ಸುಡಿಸುತ್ತಾರೆ. ಭಕ್ಷಿಯನ್ನು ಹಿಡಿದಿದಾರೆ. ಪಟ್ಟಣದಲ್ಲೆಲ್ಲಾ ಮೆರ ವಣಿಗೆ ಮಾಡಿಸಿ ಅರಮನೆಯ ಮುಂದಿನ ಚೌಕದಲ್ಲಿ ಗಲ್ಲಿಗೇರಿಸುತ್ತಾರೆ ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ. ಇನ್ನು ಕೆಲವರು ಫೌಜುದಾರರ ವಿಚಾರಣೆಯಾಗುತ್ತೆ ಫೌಜು ದಾರರ ಗತಿ ಏನಾಗುತ್ತೋ ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ.. ಹಳೆಯ ಅಧಿಕಾರಿಗಳಿಗೆಲ್ಲಾ ಅಧಿಕಾರ ಹೋಯಿತು. ಹೊಸ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಬಂದಿದಾರೆ ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ. ಕೆಲವರು! ಮೊದಮೊದಲು ಎಲ್ಲರೂ ಗುಸು ಗುಸು ಮಾತನಾಡಿಕೊಳ್ಳು ತ್ತಿದ್ದರು. ಈಗ ಎಲ್ಲೆಲ್ಲಿಯೂ ಇದೇ ವಾದವಿವಾದಗಳು.

ಫೌಜುದಾರನು ಕುದುರೆಯನ್ನೇರಿ ಆತ್ಮ್ಯತೆಯಿಂದ ದಿವಾನ್‌ರನ್ನು ಕಾಣಲು ಅರಮನೆಗೆ ಬಂದನು. ದಿವಾನರವರು ಗೌರವದಿಂದ ಮಾತನಾಡಿ ಡಿಸಿದರು. ಅಲ್ಲಿಯ ಪೂರ್ವೋತ್ತರಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ಕೇಳಿದರು. ಕುತುಬುದ್ದೀ ನನು ಜಂಗಮರ ಗಲಾಟೆಯು ಮೊದಲು ಆರಂಭವಾಯಿತು. ಅದು ಹಿಂದೂ ಗಳು ಸುಲ್ತಾನರ ಮೇಲೆ ಆರಂಭಿಸಿದ ವಿದ್ರೋಹವೆನ್ನಬಹುದು. ಅದನ್ನೆಲ್ಲಾ ಅಣಗಿಸಬೇಕಾಯಿತು. ಕೆಲವರು ಜಂಗಮರನ್ನು ಕೊಲ್ಲಿಸಬೇಕಾಯಿತು. ಅವರೆಲ್ಲರೂ ಉತ್ತರ ಕರ್ಣಾಟಕದವರು! ಅದು ಮರಾಟರ ಪಿತೂರಿ

ಯೆಂದು ಕಾಣುತ್ತದೆ. ಆಮೇಲೆ ಬರಗಾಲವು ಬಂತು. ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಕಳ್ಳತನ ದರೋಡೆಗಳಿಗೆ ಆರಂಭವಾಯಿತು. ಅನೇಕರನ್ನು ಹಿಡಿದು, ಶಿಕ್ಷೆ ಮಾಡಿಸಿದೆವು. ಅದೆಲ್ಲಾ ಶಮನವಾಗಿಹೋಯಿತು! ಇದೇ ಸಮಯವೆಂದು ವಿದ್ರೋಹಿಗಳು ತಲೆ ಎತ್ತಿದರು. ಇದಕ್ಕೆಲ್ಲಾ ಕಾರ್ಕಳದ ಫಕೀರರೂ, ಭಕ್ಷಿ ಎಂಬುವನೊಬ್ಬ ತರುಣನೂ ಮುಖ್ಯಸ್ಥರು. ಅವರಿಬ್ಬರನ್ನೂ ಹಿಡಿದು ದಂಡಿಸಬೇಕೆಂದು ನಿಶ್ಚಯಿಸಿದೆ. ಆದರೆ ಸುಲ್ತಾನರ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಪ್ರಭಾವಶಾಲಿಯಾದ ಫಕೀರನನ್ನು ಹಿಡಿದು ಶಿಕ್ಷಿಸುವುದು ಅಪರಾಧವಾಗುವುದೆಂದು ತಡೆದಿದೇನೆ. ಆ ಫಕೀರನು ವಿಚಿತ್ರ ಪುರುಷ! ಈಗಲೂ ವಿದ್ರೋಹದ ಮಾತುಗಳನ್ನಾಡುತ್ತಾನೆ. ತಲೆ ಮರೆಸಿಕೊಂಡಿಲ್ಲ. ರಾಜಾರೋಷಾಗಿ ಓಡಾಡುತ್ತಾನೆ. ಎಲ್ಲ ಅಧಿಕಾರಿಗಳನ್ನೂ ನೋಡುತ್ತಾನೆ. ನನ್ನಲ್ಲಿಯೂ ಒಂದಾವೃತ್ತಿ ಬಂದಿದ್ದನು. ಭಕ್ಷಿಯು ಈಚೆಗೆ ಕೆಲವು ದಿವಸಗಳಿಂದ ತಲೆತಪ್ಪಿಸಿಕೊಂಡಿದಾನೆ. ಇವನೇ ತರುಣರನ್ನೆಲ್ಲಾ ಎತ್ತಿಕಟ್ಟಿರುವ ಮುಂದಾಳೆಂದು ಎಲ್ಲರೂ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ.

ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ಕೆಲವು ರಾಜಭಂಡಾರದ ಲೂಟಿಗಳಾಗಿವೆ. ಈ ವಿದ್ರೋಹಿಗಳಿಗೆ ನಮ್ಮ ಭಂಡಾರವನ್ನು ಲೂಟಿ ಮಾಡುವಷ್ಟು ಧೈರ್ಯವಾಗಲೀ, ಬಲವಾಗಲೀ ಇಲ್ಲ. ಇದೆಲ್ಲಾ ಪಿಂಡಾರಿಯವರು ಮಾಡಿದ್ದೆಂದು ಅನೇಕರು ಸ್ಥಳದಂದಿಗರು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಅವರಿಂದ ಹೆಚ್ಚೇನೂ ನಷ್ಟವಾಗಿಲ್ಲ. ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ಕೆಲವರು ಮುಖ್ಯಾಧಿಕಾರಿಗಳ ಕೊಲೆಗಳೂ ಆಗಿವೆ. ಅನೇಕರನ್ನು ಹಿಡಿದಿದೇವೆ ಇನ್ನೂ ಶಿಕ್ಷೆ ಮಾಡಿಲ್ಲ.

ಫೌಜುದಾರರೇ! ತಾವು ಹೇಳುವುದೆಲ್ಲಾ ಬಹುಮಟ್ಟಿಗೆ ಸರಿಯಾಗಿಯೇ ಇದೆ. ಈ ಎಲ್ಲ ವಿದ್ಯಮಾನಗಳಿಂದ ರಾಜ್ಯದ ಬಿಗಿತಪ್ಪಿಹೋಗಿದೆಯಲ್ಲವೇ?

ಹೌದು! ರಾಜ್ಯ ಸೂತ್ರಗಳು ಶಿಥಿಲವಾಗಿಹೋಗಿವೆ.

ಆದ್ದರಿಂದಲೇ ಸುಲ್ತಾನರವರು ನನ್ನನ್ನು ಇಲ್ಲಿಗೆ ಕಳಿಸಿದಾರೆ.

ನಾನು ಯಾವಾಗಲೂ ಶಿರಸಾವಹಿಸಿ ಆಜ್ಞೆಗೆ ಸಿದ್ಧನಾಗಿದೇನೆ.

ನೀವು ಈ ವಿಪ್ಲವಕಾರರನ್ನೆಲ್ಲಾ ಮೊದಲೇ ಬಂದೋಬಸ್ತು ಮಾಡಲಿಲ್ಲವೇಕೆ?

ಅವರು ಸುಮಾರು ಹತ್ತು ಸಹಸ್ರಜನರಿದಾರೆ. ಅವರನ್ನೆಲ್ಲಾ ಹಿಡಿದು ಬಹಿರಂಗವಾಗಿ ಶಿಕ್ಷಿಸುವುದು ರಾಜನೀತಿಯಲ್ಲವೆಂದೂ ಈ ಗರೀಬನ

ಅಭಿಪ್ರಾಯ ? ಅದಕ್ಕೆ ಪ್ರತಿಯಾಗಿ ಆ ಮುಖಂಡರಲ್ಲಿಯೇ ಭೇದಕಲ್ಪನೆ ಮಾಡಬೇಕು. ಕೆಲವರು ಮುಖಂಡರನ್ನು ಭಯಪಡಿಸಬೇಕು. ಕೆಲವರನ್ನು ಶಿಕ್ಷೆಗೆ ಗುರಿಮಾಡಬೇಕು.

ಅದಕ್ಕೆ ನೀವೇನು ಮಾಡಿದ್ದೀರಿ ?

ಈಗ ಅನೇಕ ಮುಖಂಡರು ಆ ಗುಂಪಿನಿಂದ ಒಡೆದುಹೋಗಿದಾರೆ. ಭಕ್ಷಿಯನ್ನು ಇಂದೋ ನಾಳೆಯೋ ಹಿಡಿಯುವ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡಿದೇನೆ.

ನೀವು ಹೇಳತಕ್ಕದ್ದು ಇಷ್ಟೇಯೋ ?

ಇನ್ನೂ ಒಂದೆರಡು ಮುಖ್ಯ ವಿಚಾರಗಳಿವೆ.

ಇಲ್ಲಿ ನಾವು ವಸೂಲು ಮಾಡುವ ರಾಜಾದಾಯವು ಬಲು ಹೆಚ್ಚು ! ಭೂಮಿಯ ಉತ್ಪತ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಅರ್ಧ ಭಾಗವನ್ನು ವಸೂಲು ಮಾಡಬೇಕಾಗಿದೆ. ಆದರಿಂದ ಈ ದೇಶದ ಜನರಿಗೆ ಕ್ಷೋಭೆಯುಂಟಾಗಿದೆ. ಇಲ್ಲಿ ಅಲ್ಲೀಸೇಟರೆಂಬ ಬಲು ದೊಡ್ಡ ವರ್ತಕರ ಕೋಠಿಯೊಂದಿದೆ. ಅವರು ಬೆಳೆವ ದವಸಕ್ಕೆಲ್ಲಾ ಹೆಚ್ಚು ಬೆಲೆಕೊಟ್ಟು ಮಲಬಾರಿಗೆ ಸಾಗಿಸಿಬಿಟ್ಟರು. ಈ ಬರಗಾಲದಲ್ಲಿ ಅದರಿಂದ ಬಹಳ ಹಾನಿಯಾಯಿತು. ಇಲ್ಲಿ ಮುಸಲ್ಮಾನರ ರಾಜ್ಯವಿರುವುದು ಹಿಂದೂಗಳಿಗೆ ಸಮಾಧಾನವಿಲ್ಲವೆಂಬುದು ತಮ್ಮ ಚಿತ್ತಕ್ಕೆ ವೇದ್ಯವೇ ಇದೆ. ಮರಾಟರ ಮತ್ತು ಕಂಪನಿಯವರ ಚಿತಾವಣೆಯು ಬಹಳವಾಗಿದೆಯೆಂದು ನನ್ನ ಖಚಿತಾಭಿಪ್ರಾಯ ! ಇಷ್ಟೇ ನಾನು ಅರಿಕೆ ಮಾಡತಕ್ಕದ್ದು. ಅನುಭವಸ್ಥರೂ ಹಿರಿಯರೂ ಆದ ದಿವಾನರವರು ದಯಮಾಡಿಸಿದ್ದು ಬಹಳ ಒಳ್ಳೆಯದಾಯಿತು. ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಒಪ್ಪಿಸಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು. ಹೇಗೆ ಅಪ್ಪಣೆಯಾದರೆ ಹಾಗೆ ನಡೆಯುತ್ತೇನೆ.

ಫೌಜುದಾರರೇ ! ನೀವು ಹೇಳುವುದೆಲ್ಲಾ ಅಕ್ಷರಶಃ ಸರಿಯಾಗಿದೆ. ಆದರೆ ಆಯಾ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಅದಕ್ಕೆ ಮಾಡಬೇಕಾದ ಪರಿಹಾರೋಪಾಯವನ್ನು ನೀವು ಸರಿಯಾಗಿ ಮಾಡಿಲ್ಲವೆಂದು ನನ್ನ ಅಭಿಪ್ರಾಯ ! ತೀರ್ಮಾನವನ್ನು ಕೊಡುವವನು ನಾನಲ್ಲ ! ಅದು ಸ್ವಯಂ ಸುಲ್ತಾನರ ಅಧಿಕಾರ ! ನಾವು ಇಲ್ಲಿಗೆ ಹೊಸಬರು. ನಾವು ಅಧಿಕಾರವನ್ನು ಇನ್ನೂ ವಹಿಸಿಕೊಂಡಿಲ್ಲ. ನಾವು ಸ್ವೀಕಾರ ಮಾಡುವವರೆಗೆ ನೀವು ದಕ್ಷತೆಯಿಂದ ನಿಮ್ಮ ಅಧಿಕಾರ ಚಲಾಯಿಸಿರಿ ! ನಮ್ಮ ಹತ್ತಿರ ಹತ್ತು ಸಹಸ್ರ ಭದ್ರವಾದ ಸೈನ್ಯವಿದೆ. ಭಯಪಡುವ ಕಾರಣವಿಲ್ಲ. ದೊಡ್ಡ ಯುದ್ಧವೇ ಪ್ರಾಪ್ತವಾದರೂ ನಾವು ಸಿದ್ಧ !

ಆವಶ್ಯಕತೆಯಿದ್ದರೆ ಈಕ್ಷಣವೇ ನಗರದಿಂದ ಇಪ್ಪತ್ತು ಸಹಸ್ರ ಸೈನ್ಯವು ಬರುತ್ತದೆ.

ಫೌ-ನಾನು ಈ ದಿನ ಹೇಗಾದರೂ ಮಾಡಿ ಭಕ್ಷಿಯನ್ನು ಹಿಡಿಸಬೇಕೆಂದಿದ್ದೇನೆ.

ದಿವಾನ್-ನಮಗೂ ಅದೇ ಸರಿಯೆಂದು ತೋರುತ್ತದೆ. ಫೌಜುದಾರರೇ! ಒಂದು ಮಾತು. ಆ ಫಕೀರನನ್ನು ಮರ್ಯಾದೆಯಿಂದ ಕರಸಿ ನಮ್ಮಲ್ಲಿಗೆ ಕಳಿಸಿಕೊಡಿರಿ.

ಅಪ್ಪಣೆ. [ಫೌಜುದಾರನು ಹೊರಟುಹೋದನು.]

ಫೌಜುದಾರನು ತನ್ನ ಬಿಡಾರಕ್ಕೆ ಹೋದನು. ಅಲ್ಲಿ ಮುಖ್ಯ ಮುಖ್ಯ ಅಧಿಕಾರಿಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ಕರಸಿದನು. ಅವರೊಡನೆ ರಾಜಕೀಯವನ್ನೆಲ್ಲಾ ಆಲೋಚಿಸಿದನು. ಭಕ್ಷಿಯನ್ನು ಏನಾದರೂ ಉಪಾಯದಿಂದ ಹಿಡಿಯಬೇಕೆಂದು ಅಪ್ಪಣೆ ಮಾಡಿದನು

ಎಲ್ಲರೂ ಹೊರಟುಹೋದ ನಂತರ ಆಲೋಚಿಸತೊಡಗಿದನು. ಮಾಧವಿಯು ಎಂಥಾ ಸಾಹಸ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಮಾಡಿದಾಳೆ. ಭಕ್ಷಿಯಿರುವ ಸ್ಥಳವನ್ನು ನನಗೆ ಹಿಡಿದುಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾಳೆ. ಈ ದಿನ ಏನಾದರೂ ಮಾಡಿ ಆ ಭಕ್ಷಿಯನ್ನು ಹಿಡಿಯುತ್ತೇನೆ. ಅವನನ್ನು ದಿವಾನರವರಿಗೆ ಒಪ್ಪಿಸಿಬಿಡುತ್ತೇನೆ. ಈ ಸುಲ್ತಾನರನ್ನು ನಂಬಬಾರದು. ಒಂದು ಬಾರಿ ಅವರಿಗೆ ಕೋಪ ಬಂದ ಮೇಲೆ ಅವರಲ್ಲಿ ಕ್ಷಮೆಯೇ ಇಲ್ಲ. ಅವರು ಯಾವುದಾದರೂ ಮಹಾಪರಾಧವನ್ನು ನನ್ನ ಮೇಲೆ ಹೊರಿಸಿ ನನ್ನನ್ನು ಕಠಿಣವಾದ ದಂಡನೆಗೆ ಗುರಿಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ನಾನು ಹೇಗಾದರೂ ಮಾಡಿ ತಲೆತಪ್ಪಿಸಿಕೊಂಡು ದೂರದೇಶಕ್ಕೆ ಹೊರಟುಹೋಗಬೇಕು. ಎಲ್ಲಿಗೆ ಹೋದರೂ ನಿಸ್ತಾರವಿಲ್ಲ. ನನ್ನಲ್ಲಿ ಬೇಕಾದಷ್ಟು ಐಶ್ವರ್ಯವಿದೆ. ಈ ಮಾಧವಿಯೊಬ್ಬಳು ನನ್ನ ಸರ್ವಸ್ವ! ಈ ಅಧಿಕಾರವು ಸಾಕು! ನಾನು ಹೋಗಿ ಕುಂಪಣಿಯವರಲ್ಲಿ ಶರಣುಹೊಕ್ಕರೆ ಅವರು ಬಿಟ್ಟುಕೊಡುವುದಿಲ್ಲ. ಎಂದು ತನ್ನಲ್ಲಿ ತಾನೇ ನಿರ್ಧರಿಸಿಕೊಂಡನು. ಸೂರ್ಯಾಸ್ತಮನವನ್ನೇ ಕಾಯುತ್ತಿದ್ದನು.

ಇತ್ತ [illegible] ಗಳೊಂದಿಗೆ ಬಂದಿರುವ ಸುದ್ದಿಯು ಭಕ್ಷಿಗೆ ತಿಳಿಯಿತು. ಭಕ್ಷಿಯು ಕುದುರೆಯನ್ನೇರಿ ರಾಣಿಯವರ ಬಿಡಾರಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಅವರ ದರ್ಶನ ಮಾಡಿದನು.

ಅವರು "ವಿಪ್ಲವದ ಸಮಾಚಾರಗಳನ್ನೇನಾದರೂ ಬಲ್ಲಿರಾ? ಎಂದು ಹುಸೇನಖಾನನನ್ನು ಪ್ರಶ್ನೆ ಮಾಡಿದರು.

ಬಲ್ಲೆ! ತಾಯಿ! ಅದು ವಿಚಿತ್ರವಾಗಿದೆ- ಸೇಲ್ತಾನರ ಮೇಲಿನ ಕ್ರೋಧದಿಂದ ಈ ವಿದ್ರೋಹವೆದ್ದಿದೆ ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ. ಫೌಜುದಾರಿ ಅಧಿಕಾರದಿಂದ ಈ ಕ್ಷೋಭೆಯಾಗಿದೆ ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ. ಹಿಂದೂಗಳಿಗೆ ಮುಸಲ್ಮಾನರ ರಾಜ್ಯವು ಸರಿಬೀಳದೇ ಈ ವಿಪ್ಲವವು ಹರಡಿದೆ ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ. ಇಲ್ಲಿ ಪ್ರಬಲವಾಗಿರುವ ಕ್ಷಾಮವೇ ಇದಕ್ಕೆ ಕಾರಣವೆನ್ನುತ್ತಾರೆ. ಯಾವುದು ನಿಜ! ಯಾವುದು ಸುಳ್ಳು! ಇತ್ಯರ್ಥಮಾಡುವುದು ಕಷ್ಟ!

ಇದರ ಮುಖಂಡರು ಯಾರು?

ಒಬ್ಬ ಫಕೀರನಿದಾನಂತೆ! ಅವನ ಊರಾವುದೋ-ದೇಶವಾವುದೋ ಯಾರಿಗೂ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ. ಮತ್ತೊಬ್ಬ ಭಕ್ತಿ ಎಂಬ ತರುಣನಂತೆ. ಅವನು ಅಜ್ಞಾತ ಕುಲಗೋತ್ರದವ!

ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಇವರಿಬ್ಬರನ್ನೂ ನಿರ್ಬಂಧಿಸಲಿಲ್ಲವೇಕೆ?

ಅದು ಅಧಿಕಾರಿಗಳಿಗೇ ಗೊತ್ತು ಅವರಿಬ್ಬರೂ ರಾಜಾರೋಷಾಗಿ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷವಾಗಿಯೇ ತಿರುಗುತ್ತಿದ್ದಾರೆ.

ಭಂಡಾರಗಳು ಲೂಟಿಯಾಗಿವೆಯಂತೆ!

ಹೌದು! ಅದರಲ್ಲೇನು ಆಶ್ಚರ್ಯ. ಒಂದಕ್ಕೆ ಹತ್ತರಷ್ಟು ಬಡಜನರಿಂದ ಸುಲಿಗೆ ಮಾಡಿ ಭಂಡಾರದಲ್ಲಿ ತುಂಬಿದ್ದರು. ಭಂಡಾಯದವರು ಅದನ್ನು ಲೂಟೀ ಮಾಡಿ ಬಡವರಿಗೆ ಹಂಚಿದ್ದಾರೆ.

ಕೆಲವರು ಅಧಿಕಾರಿಗಳ ಕೊಲೆಯಾಗಿದೆಯಂತೆ!

ಅಧಿಕಾರಿಗಳ ಅನ್ಯಾಯವು ಮೇರೆ ಮೀರಿತ್ತು. ಅವರ ಮೇಲೆ ದೂರು ಕೇಳುವರಿಲ್ಲ. ಕಷ್ಟಗಳಿಂದ ನೊಂದವರು ಕೊಲೆ ಮಾಡಿರಬಹುದು.

ಹುಸೇನ್‌ಖಾ-ನೀವು ವಿದ್ರೋಹಿಗಳ ಕಡೆಗೇ ಮಾತನಾಡುತ್ತೀರಿ! ಇದು ಸರಿಯೆ?

ಮಹಾರಾಣಿಯವರೇ! ಇದು ಸರಿಯೋ-ತಪ್ಪೋ ನಾನು ಹೇಳಲಾರೆ! ಆದರೆ ವಸ್ತುಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ನುಡಿಯುತ್ತಿದ್ದೇನೆ.

ಹೌಲತ್-ಹುಸೇನಖಾ ಈ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ನೀವೇನು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದೀರಿ?

ನಾನು ನಮ್ಮ ನವಾಬರನ್ನು ಅರಸುತ್ತಿದ್ದೆ. ಅಜ್ಞಾತವಾಸದಲ್ಲಿದ್ದೆ.

ದೌಲತ್-ನೀವು ಆ ಫಕೀರರನ್ನೂ ಆ ಭಿಕ್ಷುಕಿಯನ್ನೂ ನೋಡಿದ್ದೀರಾ?

ಚೆನ್ನಾಗಿ ಬಲ್ಲೆ!

ದೌ-ಅವರನ್ನು ನೀವು ಹಿಡಿದುಕೊಡಬಾರದೆ?

ರಾಣಿಯವರೇ! ತಾವು ವಿದ್ರೋಹಿ ಮುಖಂಡರನ್ನು ಹಿಡಿಯಲು ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬರೋಣವಾಗಿದೆಯೇನು? ತಮಗೆ ಬೇಕಾದರೆ ಈ ಕ್ಷಣ ಆ ವಿದ್ರೋಹಿಗಳನ್ನು ಹಿಡಿದು ತಂದೊಪ್ಪಿಸುತ್ತೇನೆ.

ಮಹಾರಾಣಿಯವರಿಗೆ ಈ ಕನ್ನಡ ರಾಜ್ಯವು ಬೇಕಾದರೆ ಇಂದೇ ಸಿಂಹಾಸನವನ್ನು ಏರಬಹುದು! ಇದು ರಾಣಿಯವರ ಸೇವೆಯಾದರೆ ತಮ್ಮ ಪಾದದಲ್ಲಿ ಈ ಪ್ರಾಣವನ್ನೊಪ್ಪಿಸುತ್ತೇನೆ.

ಇದು ದಿವಾನರವರ ಕೆಲಸವಾದರೆ ನಾನೇಕೆ ಮಾಡಬೇಕು. ಸುಲ್ತಾನರವರ ಸೇವೆಯಾದರೆ ಅದನ್ನು ನಾನೇಕೆ ಪಾಲಿಸಬೇಕು.

ರಾಧಾ-ಹುಸೇನ್‌ಖಾನ್ ನೀವು ಯಾವಾಗಲೂ ಸುಲ್ತಾನರ ವಿರೋಧಿಗಳೇ!

ಕ್ಷಮಿಸೋಣವಾಗಲಿ! ಹೌದು! ನಾನು ಸುಲ್ತಾನರ ವಿರೋಧಿ!

ದೌಲತ್- ಹುಸೇನ್‌ಖಾನ್, ನೀವು ಇಂದು ಇಯಾಜ್‌ಖಾನರು ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬರುವರೆಂದು, ನಮಗೆ ವರ್ತಮಾನವನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿರಿ. ಅವರ ಭೇಟಿಯಾಗುವುದಾಗಿಯೂ ತಿಳಿಸಿದಿರಿ! ಈ ರಾಜ್ಯದಗೊಡವೆಯು ನಮಗೇಕೆ? ನಾವು ಇಂದು ಇಯಾಜ್‌ಖಾನರ ದರ್ಶನಕ್ಕಾಗಿ ಹಾತೊರಿಯುತ್ತಿದ್ದೇವೆ. ಈ ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಈ ವಿಪ್ಲವ! ದಿವಾನರವರ ಆಗಮನ-ಸುಲ್ತಾನರ ಸೈನ್ಯ ಬಂದಿರುವುದು. ಇದೇ ಸಮಯಕ್ಕೆ ಖಾನರು ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬರುವುದು. ಸ್ವತಃ ಯುದ್ಧಪ್ರಿಯರಾದ ನೀವು ಇಲ್ಲೇ ಇರುವುದು, ಇದೆಲ್ಲಾ ನಮಗೆ ದಿಗ್ಭ್ರಮೆಯನ್ನುಂಟುಮಾಡಿದೆ! ಇಯಾಜ್‌ಖಾನರೆಲ್ಲಿದ್ದಾರೆ?

ರಾಣಿಯವರೇ! ಇಯಾಜ್‌ಖಾನರವರ ಭೇಟಿಗಾಗಿ ಒಂದು ನೂರು ಮೈಲಿಗಳು ನೀರಿನಮೇಲೆ ಪ್ರಯಾಣಮಾಡಬೇಕಾದರೆ ತಾವು ಸಿದ್ಧರಾಗಿದ್ದೀರಾ?

ದೌ- ನಕ್ಕು! ನೂರು ಮೈಲಿಗಳೇಕೆ, ಸಾವಿರ ಮೈಲಿಗಳನ್ನಾದರೂ, ದಾಟಿ ಹೋಗಲು ಸಿದ್ಧವಾಗಿದ್ದೇವೆ. ಅವರ ದರ್ಶನದಯಾತ್ರೆಯಲ್ಲಿ ಈ ಶರೀರವು ಸಾಗರದ ಗರ್ಭದಲ್ಲಿ ಸೇರಿಹೋದರೂ ಸಂತೋಷವೆ?

ಹಾಗೆ , ನಾನು ತಮ್ಮನ್ನು ಪರೀಕ್ಷೆ ಮಾಡುತ್ತಿಲ್ಲ. ಕ್ಷಮಿಸಬೇಕು. ಖಾನರವರು ಇಂದು ಇಲ್ಲಿ ದರ್ಶನಕೊಡುವುದಾಗಿ ಅಪ್ಪಣೆ ಕೊಡಿಸಿದ್ದರು. ರಾಣಿಯವರು ಇಲ್ಲಿಗೆ ದಯಮಾಡಿಸುವುದು ಅವರಿಗೆಗೊತ್ತಿಲ್ಲ. ಈ ವಿಪ್ಲವದ ಸಮಾಚಾರ. ಈ ದಿವಾನರವರ ಆಗಮನ- ಈ ಮಹಾಸೈನ್ಯವು ಬಂದಿರುವುದು ಇದೆಲ್ಲಾ ಅವರಿಗೆ ತಿಳಿದಿದ್ದರೆ ಅವರು ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬಾರದಿದ್ದರೂ ಇರಬಹುದು. ಆದ್ದರಿಂದ ನಾನು ತಮ್ಮನ್ನು ಅವರಿರುವ ಸ್ಥಳಕ್ಕೆ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗ ಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ.

ನೀವು ಹೇಳುವುದು ಯುಕ್ತವಾಗಿದೆ ಹುಸೇನ್‌ಖಾನ್.

ತಾಯಿಯವರೇ, ಇಂದುರಾತ್ರಿ ತಾವು ಅಲ್ಲೀಸೇಟರ ಕೋಠಿಗೆ ಹೋಗ ಬೇಕು. ಅಲ್ಲಿ ತಮಗೆ ರಾಜಯೋಗ್ಯವಾದ ನಾವೆಯು ತಯಾರಾಗಿರುತ್ತದೆ ಆ ನಾವೆಯಲ್ಲಿ ಸಮುದ್ರದಮೇಲೆ ನಾಲ್ಕು ಮೈಲಿಗಳು ಹೋಗಬೇಕು. ಅಲ್ಲಿ ಒಂದು ಸಣ್ಣ ಹಡಗು ಇರುತ್ತದೆ. ಆ ಹಡಗಿನಲ್ಲಿ ನವಾಬರವರ ಸವಾರಿ ಇರುತ್ತದೆ.

ನೀವು ನಮ್ಮ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿ ಬರಬಾರದೇಕೆ ?

ನಾನು ಈಗಲೇ ಇಯಜ್‌ಖಾನರ ಸಮ್ಮುಖಕ್ಕೆ ಹೋಗುತ್ತೇನೆ.

ಆಗಬಹುದು.

ಭಕ್ಷಿಗೆ ಇಂದು ಎಷ್ಟೋ ಕೆಲಸಗಳಿವೆ. ಶ್ರೀರಂಗಪಟ್ಟಣದ ಸುಲ್ತಾನರ ಸೈನ್ಯವು ಬಂದಿದೆ. ಅವರುಗಳು ವಿದ್ರೋಹಿಗಳನ್ನು ಏನುಬೇಕಾದರೂ ಮಾಡ ಬಹುದು. ದಿವಾನರವರು ಬಂದಿದ್ದಾರೆ. ವಿದ್ರೋಹಿಗಳು ಕ್ರೋಧೋದ್ದೀಪಿತ ರಾಗಿ ದಿವಾನರನ್ನು ಕೊಲೆ ಮಾಡಬಹುದು. ಅಥವಾ ಕುತುಬುದ್ದೀನರನ್ನು ಯಮಸದನಕ್ಕೆ ಕಳಿಸಬಹುದು. ಇದಾವುದರಿಂದಲೂ ಯಾವ ಕಾರ್ಯಸಾಧನೆಯೂ ಆಗುವುದಿಲ್ಲ. ಇಂದು ಮಂಗಳೂರನ್ನು ಸ್ವಾಧೀನಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾದರೆ ಈ ಮಹಾ ಸೈನ್ಯವನ್ನು ಗೆದ್ದು ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಕೈಗೆ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಈ ವಿದ್ರೋಹಿಗಳೆಲ್ಲಾ ಒಗ್ಗಟ್ಟಿವೆ. ಪ್ರಬಲವಾದ ಕಟ್ಟಿದೆ. ನಾನೇ ಮುಂದೆ ನಿಂತು ಯುದ್ಧ ಮಾಡಬಹುದು. ಇವನ್ನೆಲ್ಲಾ ಚಿಂತಿಸಿದನು. ಮಧ್ಯಾಹ್ನ ಗುಪ್ತಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ವಿದ್ರೋಹದ ಮುಖಂಡರನ್ನೆಲ್ಲಾ ಸೇರಿಸಿಕೊಂಡು ಆಲೋಚನೆ ಮಾಡಿದನು. ಮುಖಂಡರೆಲ್ಲಾ ಹುರಿತುಂಬಿದರು.

ಅವರುಗಳು ನಾವು ಈ ಸೈನ್ಯಕ್ಕೆ ಎದುರು ನಿಂತು ಯುದ್ಧ ಮಾಡುವುದು ಸರಿಯಲ್ಲ. ಹಿಂದುಗಡೆಯಿಂದ ನುಗ್ಗಿ ಸಿಕ್ಕಿದಷ್ಟು ಸೈನ್ಯವನ್ನು ನಾಶವಾಡುತ್ತಾ ಬರಬೇಕು. ರಾತ್ರಿ ಎಲ್ಲಾ ಸುಲ್ತಾನರ ಸೈನ್ಯದ ಬೀಡುಗಳಿಗೆ ಬೆಂಕಿ ಹಚ್ಚಬೇಕು. ಅವರ ಆಹಾರವನ್ನೆಲ್ಲಾ ನಾಶಪಡಿಸಬೇಕು. ಕುಡಿಯುವುದಕ್ಕೆ ನೀರು ದೊರಕನಂತೆ ಮಾಡಬೇಕು. ಈ ಹೋರಾಟವು ಎಷ್ಟು ದಿನಗಳಾದರೂ ನಡೆಯಲಿ! ಅವರೇ ಹಣ್ಣಾಗಿ ರಾಜಿಗೆ ಬರುತ್ತಾರೆ ಎಂದು ಹೇಳಿದರು.

ಭಕ್ಷಿ- ನೀವು ಹೇಳುವುದು ಸರಿಯಾಗಿದೆ. ಈ ಮಧ್ಯೆ ಕುಂಪಣಿಯುವರೇ ನುರಾಟರೇ ಬಂದು ಈ ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಆಕ್ರಮಿಸಿದರೆ?

ಆ ಯೋಚನೆಯು ನಮಗೇಕೆ? ಸುಲ್ತಾನರಿಗೆ ಆ ಯೋಚನೆ ಇಲ್ಲದ ಮೇಲೆ ನೀವೇಕೆ ಅವನ್ನು ಯೋಚಿಸುತ್ತೀರಿ!

ಭಕ್ಷಿ-ಅದು ಸರಿಯೆ? ಆದರೆ ಇನ್ನು ಎರಡು ಮೂರು ದಿವಸಗಳು ಚಲಿಸದೇ ಇರೋಣ. ದಿವಾನರು ಏನು ಮಾಡುತ್ತಾರೆಯೋ ನೋಡೋಣ.

ಹಾಗೆ ಮಾಡಬಹುದು! ವಿದ್ರೋಹಿಗಳನ್ನು ಅವರು ಹಿಡಿಯಲಾರರು! ನಮ್ಮ ಸೇನೆಯವರಾರೂ ನಮ್ಮಗಳ ಗುರುತು ಕೊಡುವುದಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ನಿಮ್ಮನ್ನು ಹಿಡಿಯುತ್ತಾರೆಂದು ವದಂತಿ ಇದೆ. ಸರ್ಕಾರದವರು ನಿಮ್ಮ ಗುರುತು ಕಂಡಿದ್ದಾರೆ. ನಿಮ್ಮನ್ನೇನಾದರೂ ಸಾಹಸಮಾಡಿ ಅವರು ಹಿಡಿದು ಬಿಟ್ಟರೆ ಬಹಳ ಪ್ರಕೋಪಕ್ಕೆ ಬರುತ್ತದೆ.

ಭಕ್ಷಿಯು ನಕ್ಕು-ಇಲ್ಲ ನಾನು ಸಿಕ್ಕುವುದೇ ಇಲ್ಲ. ಇನ್ನು ಮೂರು ನಾಲ್ಕು ದಿವಸಗಳು ನಾನು ಸಮುದ್ರದಲ್ಲಿ ಅಡಗಿರುತ್ತೇನೆ. ಇವರಾರಿಗೂ ಸಮುದ್ರದ ಕಡೆ ದೃಷ್ಟಿ ಇಲ್ಲ. ಸುಲ್ತಾನರ ಸೈನಿಕರಿಗೆ ನೀರನ್ನು ಕಂಡರೆ ಭಯ! ನೀವುಗಳು ಎಲ್ಲರೂ ಗುಪ್ತವೇಷಗಳಿಂದ ದೇಶವನ್ನೆಲ್ಲಾ ಕಾಯಬೇಕು. ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ನಾವು ಹುಗಿದಿರುವ ಧನವನ್ನೆಲ್ಲಾ ಜಾಗರೂಕತೆಯಿಂದ ಕಾಯಬೇಕು. ಸುಲ್ತಾನರ ಸೈನಿಕರು ಹೆಂಗಸರಿಗಾಗಲೀ, ತೊಂದರೆ ಕೊಡದಂತೆ ಕಾಪಾಡಬೇಕು. ಈ ರೀತಿಯಾಗಿ ಭಕ್ಷಿಯು ಎಲ್ಲ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಮಾಡಿದನು. ಇಷ್ಟು ಹೊತ್ತಿಗೆ ರಾತ್ರಿ ಒಂಭತ್ತು ಗಂಟೆಯಾಯಿತು! ಎಲ್ಲರನ್ನೂ ಕಳಿಸಿದನು. ತಾನು ಪಾದ್ರಿಯು ಮನೆಗೆ ಹೊರಟನು.

ಸಮುದ್ರದ ದಡದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಗುಡ್ಡದ ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿ ಪಾದ್ರಿಯ ಮನೆ ಇದೆ. ಸುತ್ತಲೂ ತೋಪು! ಆ ತೋಪಿನಲ್ಲಿ ವೃಕ್ಷಗಳು ನಿಬಿಡವಾಗಿವೆ. ಸ್ವಲ್ಪ ದೂರದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಚಿಕ್ಕ ಚರ್ಚ್ ಇದೆ. ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಕ್ರಿಸ್ತರ ಗೋರಿಗಳವೆ. ಪಾದ್ರಿಯ ಮನೆ ಪ್ರಶಸ್ತವಾಗಿದೆ. ಭಕ್ಷಿಯು ಏಕಾಂಗಿಯಾಗಿ ಈ ಮನೆಗೆ ಹೋದನು. ಬೀದಿಯ ಬಾಗಿಲು ಮುಚ್ಚಿತ್ತು. ಒಳಗೆ ದೀಪವು ಉರಿಯು ತ್ತಿತ್ತು. ಪಾದ್ರಿಯು ಒಂದು ಆಸನದ ಮೇಲೆ ಕುಳಿತಿದ್ದನು. ಮಾಧವಿಯು ನೆಲದ ಮೇಲೆ ಕುಳಿತಿದ್ದಳು. ಭಕ್ಷಿಯು ಬಾಗಿಲನ್ನು ತಟ್ಟಿದನು. ಪಾದ್ರಿಯು ಬಾಗಿಲನ್ನು ತೆಗೆದನು. ಭಕ್ಷಿಯು ಒಳಗೆ ಬಂದು ಬಾಗಿಲು ಮುಚ್ಚಿದನು. ಮಾಧವಿಯನ್ನುನೋಡಿ ಮಂದಹಾಸದಿಂದ ಏನು ಮಾಧವಿ! ಇಲ್ಲಿ ನಿರ್ಭಯ ವಾಗಿರುವಿಯಾ? ಎಂದನು.

ಮಾಧವಿಯು ಹಸನ್ಮುಖದಿಂದ ಭಕ್ಷಿಯವರೇ. ಧೈರ್ಯದಿಂದ ಒಂದು ದಿನ ಕಳೆದೆ. ಈ ಪಾದ್ರಿಗಳು ಬಹಳ ಒಳ್ಳೆಯವರು. ನನ್ನನ್ನು ತಮ್ಮ ಹೊಟ್ಟೆ ಯಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದ ಮಗಳಂತೆ ನೋಡುತ್ತಾರೆ ಆದರೂ ನನ್ನ ಭಯವು ನನಗೆ ಇದ್ದೇ ಇದೆ. ಗೋವಿಂದನ ಸಮಾಚಾರವೇನು ತಿಳಿದಿದ್ದೀರಾ?

ಮಾಧವಿ- ಭಯವಿಲ್ಲ.ಗೋವಿಂದನು ಬಂಧನದಲ್ಲಿದಾನೆ. ಅವನನ್ನು ಗಲ್ಲಿಗೆ ಹಾಕಿಲ್ಲ. ಈ ದಿನ ಪ್ರಾತಃಕಾಲದಿಂದ ಇಲ್ಲಿ ರಾಜ್ಯಭಾರವೆಲ್ಲಾ ಬದ ಲಾಯಿಸಿ ಹೋಗಿದೆ. ಸುಲ್ತಾನರ ಸೈನ್ಯಗಳು ಬಂದಿವೆ. ನಗರದ ದಿವಾನರವರು ಬಂದಿದಾರೆ. ಫೌಜುದಾರರ ಅಧಿಕಾರವಿಲ್ಲ. ವಿಚಾರಣೆ ಇಲ್ಲದೇ ಯಾರನ್ನೂ ದಿವಾನರು ಶಿಕ್ಷಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷ ವಿಚಾರ ಣೆಯು ನಡೆದರೆ ಕುತುಬುದ್ದೀನನ ಮೇಲೆ ಸಹಸ್ರ ಸಹಸ್ರ ಆರೋಪ ಣೆಗಳಿವೆ ಗೋವಿಂದನಿಗೆ ಭಯವಿಲ್ಲ!

ಭಗವಂತನೇ ರಕ್ಷಿಸಬೇಕು.

ಮಾಧವಿ! ನೀನು ಇಲ್ಲೇ ಇರು. ನಾನು ಹೊರಡುತ್ತೇನೆ. ನಾಳೇ ದಿನ ಬಂದು ಪುನಃ ನೋಡುತ್ತೇನೆ.

ಭಕ್ಷಿಯವರೇ ಇನ್ನು ನಾನಿಲ್ಲಿರುವುದಿಲ್ಲ. ನಾನು ನಿಮ್ಮ ಜೊತೆಯ ಲ್ಲಿಯೇ ಬರುತ್ತೇನೆ.

ಭಕ್ಷಿ-ನಗುತ್ತಾ ಎಲ್ಲಿಗೆ ಬರುವೆ!

ಎಲ್ಲಿಗಾದರೂ ಬರುವೆನು ನಿಮ್ಮ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿ ಸಮುದ್ರದಲ್ಲಿ ಮುಳುಗುವೆನು. ಶೂಲದ ಮರಕ್ಕಾದರೂ ಏರುವೆನು.

ಸಂತೋಷ! ಬಾ! ನನ್ನ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿ! ನಮ್ಮ ಜೊತೆ ಸೇರಿದ ಮೇಲೆ ಕಷ್ಟಗಳನ್ನು ಅನುಭವಿಸಬೇಕು.

ಮಾಧವಿಯು ಧೈರ್ಯವಿದೆ, ಎಂದು ನಕ್ಕಳು.

ಭಕ್ಷಿಯು ಮಾಧವಿಯನ್ನು ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೊರಟನು.

ನೂರು ಬಾರು ದೂರ ನಡೆಯುವಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಎಡದ ಕಡೆಯಿಂದ ಕುದುರೆಗಳು ಬರುವ ಸಪ್ಪಳವು ಕೇಳಿಸಿತು.

ಮಾಧವಿ- ಭಕ್ಷಿಗಳೇ ಇದೇನು, ಕುದುರೆಯ ಕಾಲು ಸಪ್ಪಳ?

ಮಾಧವಿ- ಭಯಪಡಬೇಡ! ಅದು ಸುಲ್ತಾನರ ಸೈನಿಕರ ಕುದುರೆಗಳಿರಬಹುದು. ರಾತ್ರಿ ಗಸ್ತಿಗೆ ಹೊರಟಿರಬಹುದು. ಅವರು ಮುಂದೆ ಹೊರಟುಹೋಗುವವರೆಗೆ ದಾರಿಬಿಟ್ಟು, ಒಂದು ಕಡೆಗೆ ನಿಂತುಕೋ! ಅವರು ಮುಂದೆ ಹೋಗಲಿ! ನಾವು ಹಿಂದೆ ಹೋಗೋಣ! ಹಾಗೆಯೇ ಇಬ್ಬರೂ ಸರಿದುನಿಂತರು. ಹತ್ತು ಕುದುರೆಗಳು ಮುಂದೆ ಹೋದುವು. ಇವರು ದಾರಿಬಿಟ್ಟು ನೋಡುತ್ತಾ ನಿಂತರು. ಅಶ್ವಾರೋಹಿಗಳು ಕುದುರೆಗಳನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸಿ, ಯಾರದು?

ಭಕ್ಷಿ- ನಾವು ದಾರಿಗಾರರಪ್ಪಾ!

ಇಷ್ಟು ಹೊತ್ತು ರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲಿ ಏಕೆ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದೀರಿ?

ಭಕ್ಷಿ- ಎಲ್ಲಿಯೋ ನೆಂಟರ ಮನೆಗೆ ಹೋಗಿದ್ದೆವು. ಹೊತ್ತಾಯಿತು, ಮನೆಗೆ ಹೋಗುತ್ತಿದೇವೆ.

ಈ ಕಡ್ಡೆ ಕಳ್ಳಕಾಕರ ಭೀತಿ. ನಮ್ಮ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿ ಬನ್ನಿ! ನಾವು ನಿಮ್ಮ ಮನೆಗೆ ಸೇರಿಸಿಹೋಗುತ್ತೇವೆ.

ಭಕ್ಷಿ- ನಿಮ್ಮಷ್ಟಕ್ಕೆ ನೀವು ಹೋಗಿ! ನಮಗೇನೂ ಭಯವಿಲ್ಲ. ನಾವು ಧೈರ್ಯವಾಗಿ ಮನೆಗೆ ಸೇರಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇವೆ.

ಎಷ್ಟು ಮಾತನಾಡುತ್ತೀಯೋ, ಲಷ್ಕರೀಕಾನೂನು ಗೊತ್ತಿಲ್ಲವೇನು? ಹೇಳಿದಹಾಗೆ ಕೇಳಬೇಕು.

ಭಕ್ಷಿ- ಹೌದು! ಗೊತ್ತಿದೆ, ಹಾಗೆಯೇ ಮಾಡುತ್ತೇವೆ. ನಡಿ! ತಂಗಿ ಅವರ ಹಿಂದೆಯೇ ಹೋಗೋಣ!

ಹಿಂದಲ್ಲ, ಮುಂದೆ ನಡೆ, ಎಂದು ಗದ್ದರಿಸಿದನು.

ಭಕ್ಷಿಯೂ ಮಾಧವಿಯೂ ಮುಂದೆ ಮುಂದೆ ಹೋದರು.

ಕುತುಬುದ್ದೀನನು ಇಬ್ಬರನ್ನೂ ದೃಷ್ಟಿಸಿ ನೋಡಿದನು. ಮಾಧವಿಯನ್ನು ಮೊದಲೇ ಗುರ್ತಿಸಿದ್ದನು. ಮತ್ತೊಬ್ಬನು ಭಕ್ಷಿಯೆಂದು ಅವನಿಗೆ ದೃಢವಾಯಿತು.

ಭಕ್ಷಿಯೂ ಮಾಧವಿಯೂ ಮುಂದೆ ಮುಂದೆ ಹೋದರು
ಕುದುರೆಗಳು ಹಿಂದೆ ಮೆಲ್ಲಗೆ ನಡೆದುವು.

ಭಕ್ಷಿಯು ಸರಿಯಾದ ಸ್ಥಳವನ್ನೂ ನೋಡಿ ಕಾಡಿನಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದು ಓಡಿಹೋಗಬೇಕೆಂದು ನಿಶ್ಚಯಿಸಿದನು, ಮಾಧವಿಯ ಕೈಹಿಡಿದುಕೊಂಡು ನಡೆದನು.

ಕುತುಬುದ್ದೀನನು ಅಷ್ಟು ಅವಕಾಶ ಕೊಡಲಿಲ್ಲ. ಅವನು ಸನ್ನೆ ಮಾಡಿದನು. ಜೊತೆಯಲ್ಲಿದ್ದ ಸವಾರರು ಹಗ್ಗವನ್ನು ಬೀಸಿ ಇಬ್ಬರನ್ನೂ ಕೆಳಗೆ ಕೆಡವಿದರು. ತಟ್ಟನೆ ಕುದುರೆಗಳಿಂದ ಹಾರಿ ಅವರ ಮೇಲೆ ಬಿದ್ದು ಹಿಡಿದುಕೊಂಡರು. ಭಕ್ಷಿಯಾಗಲೀ, ಮಾಧವಿಯಾಗಲೀ ಸದ್ದು ಮಾಡಲಿಲ್ಲ. ಇಬ್ಬರ ಕೈಗೆ ಕೋಳಗಳನ್ನು ತೊಡಿಸಿದರು. ಮುಂದೆ ಮುಂದೆ ನಡೆದರು ಭಕ್ಷಿಯು ಸದ್ದು ಮಾಡಲಿಲ್ಲ. ಯಾರಾದರೂ ವಿಸ್ರೋಬಿಗಳ ಗುಂಪು ಬರಬಹುದೆಂದೂ ಆಗ ಈ ಸೈನಿಕರ ಆಟವೆಲ್ಲಾ ಕಟ್ಟಿ ಹೋಗುತ್ತದೆಂದೂ ಧೈರ್ಯವಾಗಿದ್ದನು. ಆದರೆ ಅದು ಕಾಣಾಗಲಿಲ್ಲ ಅಷ್ಟು ಅವಕಾಶ ದೊರೆಯಲೇ ಇಲ್ಲ ಅಲ್ಲೇ ಆ ತೋಪಿನ ದಾರಿಯು ದಾಟುತ್ತಲೇ: ಎತ್ತಿನ ಗಾಡಿಯೊಂದು ಸಿದ್ಧವಾಗಿತ್ತು.

ಭಕ್ಷಿಯನ್ನೂ ಮಾಧವಿಯನ್ನೂ ಎತ್ತಿ ಬಲಾತ್ಕಾರದಿಂದ ಆ ಗಾಡಿಯಲ್ಲಿ ಕುಳ್ಳಿರಿಸಿದರು. ಗಾಡಿಯು ವೇಗವಾಗಿ ಹೊರಟುಹೋಯಿತು. ಕುತುಬುದ್ದೀನನ ಗೃಹದಲ್ಲಿ ಹೋಗಿ ನಿಂತಿತು. ಖೈದಿಗಳಿಬ್ಬರನ್ನೂ ಕರದುಕೊಂಡು ಅವರಿಬ್ಬರನ್ನೂ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಅಗಲಿಸುವಾಗ ಭಕ್ಷಿಯು ಗಂಭೀರ ಧ್ವನಿಯಿಂದ ಮಾಧವಿ, ಭಯಪಡಬೇಡ ' ಪ್ರಾಣ ಕಳವಳಕೊಳ್ಳಬೇಡ ನಾನು ರಕ್ಷಿಸುತ್ತೇನೆ ಎಂದು ಹೇಳಿದನು. ಮಾಧವಿಯು ನಕ್ಕಳು. ಇಬ್ಬರು ಖೈದಿಗಳೂ ಬಂಧನದಲ್ಲಿಡಲ್ಪಟ್ಟರು.

ಕುತುಬುದ್ದೀನನು ಕುದುರೆಯನ್ನೇರಿ ಲಗುಬಗೆಯಿಂದ ದಿವಾನರವರ ಭೇಟಿಮಾಡಿ ನಾನೇ ಹೋಗಿ ಭಕ್ಷಿಯನ್ನು ಹಿಡಿದು ಬಂಧನದಲ್ಲಿಟ್ಟಿದೇನೆ. ನಾಳೆ ಹುಕ್ಕುಂ ಆದರೆ ಶೂಲಕ್ಕೇರಿಸಬಹುದು ಎಂದು ಹೇಳಿದನು.

ದಿವಾನರವರು ಈ ವರ್ತಮಾನವನ್ನು ಕೇಳಿ ಬಹಳ ಸಂತೋಷ ಪಟ್ಟರು. ಫೌಜುದಾರರೇ ? ಭಕ್ಷಿಯನ್ನು ಶೂಲಕ್ಕೆ ಹಾಕಿಸುವ ಉದ್ದೇಶ ನನಗಿಲ್ಲ. ಅವನನ್ನು ನೋಡಬೇಕೆಂಬ ಕುತೂಹಲ ಬಹಳವಾಗಿದೆ. ನಾಳೆ ಇಲ್ಲಿ ಅವನನ್ನು ನಾವು ನೋಡಿ ಮಾತನಾಡುತ್ತೇವೆ. ಶ್ರೀರಂಗಪಟ್ಟಣಕ್ಕೆ ಸುಲ್ತಾನರ ಸನ್ನಿಧಾನಕ್ಕೆ ಕಳುಹಿಸುತ್ತೇವೆ. ಆಮೇಲೆ ಅವರ ಚಿತ್ತ !

ತಮ್ಮ ಹುಕ್ಕುಂನಂತೆ ನಡೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ.

ಫೌಜುದಾರನು ಹೊರಟುಹೋದನು. ತನ್ನ ಮನೆಗೆ ಹೋಗಿ ಸುಖವಾಗಿ ನಿದ್ರಿಸಲಿಲ್ಲ ! ತಾನೇ ಮಾಧವಿ ಇದ್ದ ಕೋಣೆಗೆ ಹೋದನು. ಅವಳ ಕೋಳಗಳನ್ನು ತೆಗಿಸಿ, ಅಂತಃಪುರಕ್ಕೆ ಕರೆದುಕೊಂಡುಹೋದನು. ಮಾಧವಿ ನೀನು ಎಂತಹ ದೇವಕನ್ಯೆ !: ನನಗೆ ಜೀವ ಮಾನ ಗಳೆರಡನ್ನೂ ಕೊಟ್ಟೆ. ಎಂದು ಕೊಂಡಾಡಿದನು. ಅವಳನ್ನು ಬಂಧಿಸಿ ಕಷ್ಟಪಡಿಸಿದ್ದಕ್ಕಾಗಿ ಕ್ಷಮೆ ಬೇಡಿದನು.

ಮಾಧವಿಯು, ಕುತುಬುದ್ದೀನರೇ ! ನಾನಾಗಿ ಈ ಸಾಹಸ ಕಾರ್ಯಕ್ಕೆ ಕೈಹಾಕಿದೆ. ನಿಮ್ಮನ್ನಗಲಿ, ನಾಲ್ಕು ದಿನಗಳಾದವು. ನನಗೆ ಎಷ್ಟೋ ಸಮಾಚಾರಗಳು ತಿಳಿದಿವೆ. ಅದೆಲ್ಲಾ ಭಯವನ್ನುಂಟುಮಾಡಿವೆ.

ಮಾಧವಿ, ಅಂತಹ ಭಯಕ್ಕೆ ಕಾರಣವೇನು ? ಸಂತೋಷ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಭಯವೇಕೆ ?

ಕುತುಬುದ್ದೀನ ನಿನ್ನ ಅಧಿಕಾರವು ನಿನ್ನೆಯೇ ಪೂರೈಸಿತೆನ್ನುತ್ತಾರೆ.

ಮಾಧವಿ, ಅದೆಲ್ಲಾ ಸುಳ್ಳು ! ಈ ದಿನ ದಿವಾನರವರು ಬೆಳಿಗ್ಗೆ ಎಷ್ಟೋ ಧೈರ್ಯ ಹೇಳಿದರು. ಈಗ ಭಕ್ಷಿಯನ್ನು ಹಿಡಿದುಕೊಟ್ಟಿದ್ದಕ್ಕಾಗಿ ಎಷ್ಟೋ ಶ್ಲಾಘಿಸಿದರು.

ಮಾಧವಿ-ನನ್ನ ಮಾತು ಕೇಳಿರಿ ! ಈ ಅಧಿಕಾರವು ನಮಗೆ ಬೇಡ ! ಮೋಸ ಹೋಗಬೇಡಿರಿ ! ನಾವಿಬ್ಬರೂ ಈ ರಾತ್ರಿಯೇ ಈ ದೇಶವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಹೊರಟುಹೋಗೋಣ !

ಇಲ್ಲ! ಮಾಧವಿ. ಹಾಗೆ ಮಾಡಬಾರದು. ನಮಗೆ ಎಲ್ಲವೂ ಜಯ ವಾಗಿದೆ. ಈ ಜಯವು ನಿನ್ನದು! ಎಂದು ಆಲಂಗಿಸಿ ಚುಂಬಿಸಿದನು.

ಮಾಧವಿಯು ತನ್ನ ಭುಜಗಳಿಂದ ಕುತುಬುದ್ದೀನನ ಕಂಠವನ್ನು ಬಿಗಿದಪ್ಪಿ ನನಗೊಂದು ವಾಗ್ದಾನ ಮಾಡಿರಿ! ಆ ಭಕ್ಷಿಗೆ ಏನೂ ತೊಂದರೆ ಯಾಗಕೂಡದು. ಅವನು ಬಲು ಒಳ್ಳೆಯ ಮನುಷ್ಯ!

ಮಾಧವಿ! ನೀನು ಚಿಂತಿಸಬೇಡ! ಭಕ್ಷಿಯನ್ನು ನಾನು ರಕ್ಷಿಸುತ್ತೇನೆ. ಅಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ. ಅವನನ್ನು ಗೌರವಿಸುತ್ತೇನೆ ಎಂದು ಹೇಳಿದನು. ನಾನು ನಗರ ದಲ್ಲಿ ಗಸ್ತು ತಿರುಗಲು ಹೋಗಬೇಕು. ನೀನು ಬಹಳ ದಣಿದಿದ್ದಿ. ನಿದ್ದೆ ಮಾಡು ಎಂದು ಹೇಳಿ ಹೊರಗೆ ಹೊರಟನು.

ಭಕ್ಷಿಯನ್ನು ಬಂಧಿಸಿದ್ದ ಕೋಣೆಗೆ ಹೋಗಿ ಕಾವಲುಗಾರರಿಂದ ಬಾಗಿಲು ತೆಗೆಸಿದನು. ಒಳಗೆ ಹೋಗಿ ಭಕ್ಷಿಯ ಸಮೀಪದಲ್ಲಿ ನಿಂತುಕೊಂಡು ಮಾತನಾಡಿಸಿದನು. ಭಕ್ಷಿ! ನೀನು ಭಯಪಡಬೇಡ! ಚಿಂತಿಸಬೇಡ! ನಾನು ನಿನ್ನನ್ನು ರಕ್ಷಿಸುತ್ತೇನೆ.

ಭಕ್ಷಿಯು-ಗಹಗಹಿಸಿ ನಕ್ಕನು. ಕುತುಬುದ್ದೀನನೇ! ನನಗೇನ ಭಯ! ಭಯವು ನಿನಗೆ! ನಾನು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಕೇಳು ಈ ಸುಲ್ತಾನೀ ದರ್ಬಾರು ನನಗೆ ಗೊತ್ತಿರುವಷ್ಟು ನಿನಗೇನು ಗೊತ್ತಿದೆ? ನನ್ನನ್ನು ನೀನು ಏನೂ ಮಾಡ ಲಾರೆ! ನಾಳೆಯ ದಿನ ನೀನು ನನ್ನನ್ನು ದಿವಾನರ ಸಮ್ಮುಖಕ್ಕೆ ಕರದು ಕೊಂಡು ಹೋಗುವಿಯಲ್ಲವೆ?

ಹೌದು! ಅಲ್ಲಿಯೇ ನಿನ್ನ ವಿಚಾರಣೆ ಆಗುತ್ತದೆ.

ನನ್ನ ವಿಚಾರಣೆಯೇ?

ನನ್ನವಿಚಾರಣೆಯನ್ನು ದಿವಾನರವರು ಮಾಡುವುದಿಲ್ಲ. ಕುತುಬುದ್ದೀನ್! ನಾನೇಕೆ ಇನ್ನೂ ಮುಚ್ಚಿಡಲಿ ನಾನು ಭಕ್ಷಿಯಲ್ಲ. ದಿವಾನರಿಗೆ ನನ್ನ ಪರಿಚ ಯವಿದೆ. ಸುಲ್ತಾನರಿಗೆ ನನ್ನ ಪರಿಚಯವು ಚನ್ನಾಗಿದೆ. ನನ್ನನ್ನು ವಿಚಾರಣೆ ಮಾಡಬೇಕಾದರೆ ಸುಲ್ತಾನರೇ ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದು ಮಹಾ ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ಸಿದ್ಧರಾಗ ಬೇಕಾಗುತ್ತೆ ಪಾಪ! ನಿನಗೆ ಮೈಸೂರಿನ ರಾಜಕೀಯವೇ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ

ಪೌ-ಭಕ್ಷಿ! ನೀನು ನನ್ನನ್ನು ಭಯಪಡಿಸುತ್ತಿ! ಇಷ್ಟು ಚಾಲಕ್ ಇಲ್ಲದೇ

ಇಷ್ಟೊಂದು ದೊಡ್ಡ ವಿಪ್ಲವವನ್ನು ಸಿದ್ಧಮಾಡುತ್ತಿದ್ದೆಯಾ ನೀನು!

ನೀನೇಭಕ್ಷಿ! ಈ ದೇಶವೆಲ್ಲವೂ ಸಾಕ್ಷಿ ಹೇಳುತ್ತದೆ. ನಿನ್ನನ್ನು ಶೂಲಕ್ಕೆ

ಹಾಕಬೇಕೆಂದು ಖುದ್ದು ಸುಲ್ತಾನರವರೇ ಹುಕ್ಕುಂ ಬರೆಸಿ ಕಳುಹಿಸಿದಾರೆ.

ಕುತುಬುದ್ದೀನ! ನಾನೇಕೆ ಭಯಪಡಿಸಬೇಕು ನಿನ್ನನ್ನು! ಇನ್ನು ಸ್ವಲ್ಪವೇ ರಾತ್ರಿ ಉಳಿದಿದೆ. ಹೋಗಿ ಸುಖವಾಗಿ ನಿದ್ದೆಮಾಡು. ನಾಳೆ ದಿವಾನರವರ ಸಮ್ಮುಖದಲ್ಲಿ ; ನಿನ್ನ ವಿಚಾರಣೆ ಮಾಡಿಸುತ್ತೇನೆ. ಸಹಸ್ರ ಸಹಸ್ರ ಅಪರಾಧಗಳಿವೆ. ನಾನೇ ಈ ಮಂಗಳೂರಿನ ಕಡೆಯಿಂದ ದಾವಾ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ ನೋಡು, ನಾಳೆ ನಿನ್ನ ಪರಿಣಾಮವೇನಾಗುವುದೆಂದು ? ಎಂದು ಹೇಳಿದನು

ಕೇಳು ಭಕ್ಷಿ! ನನ್ನ ಅಧಿಕಾರವು ಹೋಗಿಲ್ಲ. ದಿವಾನರವರು ನನಗೆ ಸಂಪೂರ್ಣ ಅಧಿಕಾರವನ್ನು ಚಲಾಯಿಸುವಂತೆ ಈ ದಿನ ಬೆಳಿಗ್ಗೆ ಮುದತ್ತು ಕೊಟ್ಟಿದಾರೆ· ಈಗತಾನೇ ಸ್ವಲ್ಪಹೊತ್ತಿಗೆ ಮುಂಚೆ ನಿನ್ನನ್ನು ಹಿಡಿದಿದ್ದಕ್ಕಾಗಿ ನನ್ನನ್ನು ಎಷ್ಟೋ ಶ್ಲಾಘಿಸಿದಾರೆ. ನೀನು ಕೇಳಿರುವ ವರ್ತಮಾನಗಳೆಲ್ಲಾ ಸುಳ್ಳು. ನಾನು ಹೇಳಿದಂತೆ ಕೇಳು. ನಿನ್ನನ್ನು ರಕ್ಷಿಸುತ್ತೇನೆ. ನಾನೂ ನೀನೂ ಸ್ನೇಹ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳೋಣ! ಈ ವಿದ್ರೋಹವನ್ನೆಲ್ಲಾ ನಿಲ್ಲಿಸಿಬಿಡೋಣ! ನಾನು ನಾಳೆ ದಿನ ದಿವಾನರಲ್ಲಿ ಜಾಮೀನುಕೊಟ್ಟು ನಿನ್ನನ್ನು ಬಿಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ.

ಭಕ್ಷಿಯು ಪುನಃ ನಕ್ಕನು. ಕುತುಬುದ್ದೀನ ನೀನು ಹುಚ್ಚನಾಗಿದ್ದಿ. ನಿನಗೂ ನನಗೂ ದ್ವೇಷವೇನೂ ಇಲ್ಲ. ನೀನು ಈ ದಿವಾನರಲ್ಲಿ ಗೆದ್ದುಕೊಳ್ಳಲಾರೆ! ಗೆದ್ದುಕೊಂಡರೂ ಸಂತೋಷ! ನಾನೂ ನೀನೂ ಸ್ನೇಹಿತರಾಗುವುದಾದರೆ ದಿವಾನರ ಸಮ್ಮುಖದಲ್ಲಿಯೇ ಸ್ನೇಹಿತರಾಗೋಣ!

ಕುತುಬುದ್ದೀನ [illegible] ದಿವಾನರವರು ನಿನ್ನನ್ನು ಕ್ಷಮಿಸಿದರೆ ಸುಲ್ತಾನರವರು ಕ್ಷಮಾಭಿಕ್ಷೆಯನ್ನು [illegible]ಡಿದರೆ ನಾನೂ ಅಲ್ಪ ಪ್ರಾಣಿಯೆಂದು ನಿನ್ನನ್ನು ಕ್ಷಮಿಸುತ್ತೇನೆ ಆದರೆ [illegible] ದೇವರು ನಿನ್ನನ್ನು ಕ್ಷಮಿಸನು.

ಭಕ್ಷಿಯ ಧೈರ್ಯ[illegible]ನ್ನು ನೋಡಿ, ಆಶ್ಚರ್ಯಗೊಂಡು, ಫೌಜುದಾರನು ಹೊರಗೆ ಹೋಗಿ ಬಾಗಿಲುಗಳನ್ನು ಹಾಕಿಸಿದನು. ಯಾರೋ ಅತ್ತಕಡೆಯಿಂದ ಹಾರಿಹೋದಹಾಗೆ ಆಯಿತು. ಕುತುಬುದ್ದೀನನಿಗೆ ಗೊತ್ತಾಗಲಿಲ್ಲ!

ಫೌಜುದಾರನು ಗೋವಿಂದನನ್ನಿಟ್ಟಿದ್ದ ಕೋಣೆಯ ಬಾಗಿಲನ್ನು ತೆಗೆಸಿ ಆ ಕ್ಕೋಣೆಗೆ ಹೋದನು. ಅಲ್ಲಿ ಗೋವಿಂದನು ನಿದ್ರಿಸಿರಲಿಲ್ಲ. ಕುತು

ಬುದ್ಧೀನನು ಹೋಗಿ ಅವನ ಮುಂದೆ ನಿಂತನು. ಗೋವಿಂದನು ಮಾತನಾಡಲಿಲ್ಲ.

ಫೌ- ಗೋವಿಂದ ಏಕೆ ಮಾತನಾಡುವುದಿಲ್ಲ ?

ಗೋ- ನಿನ್ನೊಡನೆ ಮಾತನಾಡುವುದೇನಿದೆ ?

ಫೌ- ಬಹಳವಿದೆ. ನಗರದ ದಿವಾನರವರು ಬಂದಿದ್ದಾರೆ. ಹತ್ತು ಸಾವಿರ ಸೈನ್ಯ ಬಂದಿದೆ. ಇನ್ನು ವಿದ್ರೋಹಿಗಳ ಆಟ ಮುಗಿಯಿತು !

ಗೋವಿಂದನು ಮಾತನಾಡಲಿಲ್ಲ.

ಫೌ- ನಿಮ್ಮ ಮುಖಂಡನಾದ ಭಕ್ಷಿಯನ್ನು ಹಿಡಿದು ಬಂಧಿಸಿದೇನೆ.

ಗೋ- ಸುಳ್ಳು ! ನನ್ನನ್ನು ಭಯಪಡಿಸಲು ಈ ಕಥೆಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದಿ. ಭಕ್ಷಿಯನ್ನು ಹಿಡಿಯುವಷ್ಟು ಸಾಹಸವು ಯಾರಿಗೂ ಇಲ್ಲ !

ಅವನನ್ನು ಹಿಡಿಯುವುದು ಅಸಾಧ್ಯವೇ ಆಗಿತ್ತು. ನಿನ್ನ ಸಹೋದರಿ ಮಾಧವಿಯು ತಾನೇ ಹೋಗಿ ಹಿಡಿತಂದಳು. ಅವಳ ಅನುಗ್ರಹವಿಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ನಾನು ರಸಾತಲಕ್ಕೆ ಹೋಗಬೇಕಾಗಿದ್ದಿತು !

ಮಾಧವಿ ! ಆ ಹಾಳು ಮಾಧವಿಯು ಭಕ್ಷಿಯನ್ನು ಮೋಸ ಮಾಡಿದಳೇ ! ಇರಲಿ ! ಅವಳು ನನ್ನ ಸಹೋದರಿಯೆಂದು ಕರುಣ ತೋರುವುದಿಲ್ಲ. ಬೀದಿಯಲ್ಲಿ ಭಿಕ್ಷ ಬೇಡುವಂತೆ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ.

ನೋಡು ! ಕುತುಬುದ್ದೀ ನಿನ್ನ ಕೆಡೆಯ ದಿನಗಳು ಈಗ ಬಂದಿವೆ. ನಗರದ ದಿವಾನ್‌ರವರು ಬಂದು ನಿನ್ನ ವಿಚಾರಣೆ ನಡೆಸುತ್ತಾರೆ. ನಿನ್ನ ವಿಚಾರಣೆಯಲ್ಲಿ ನಾನೇ ಮೊದಲನೆಯ ಸಾಕ್ಷಿ! ಮೊದಲು ನನ್ನ ಮೊಕದ್ದಮೆ. ನೀನುಹೇಗೆ ಮಾಧವಿಯನ್ನು ಅಪಹಾರ ಮಾಡಿ ತಂದೆ. ಹೇಗೆ ಮೋಸ ಮಾಡಿ ಅವಳನ್ನು ಮದುವೆಯಾದೆ. ನಮ್ಮ ತಾಯಿಯ ಮರಣಕ್ಕೆ ನೀನು ಹೇಗೆ ಕಾರಣನಾದೆ ! ಎಂಬುದನ್ನೆಲ್ಲಾ ದಿವಾನರರಾಜ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ವಾದ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ. ಆ ನರರಾಕ್ಷಸಿ ! ಮಾಧವಿಯು ಎಷ್ಟು ಹುಚ್ಚಿ ! ನೀನು ಎಷ್ಟು ಸ್ತ್ರೀಯರನ್ನು ಹಾಳು ಮಾಡಿದ್ದೀಯೆಂಬುದನ್ನು ಅವಳು ಅರಿಯಳು. ಅದನ್ನು ಅರಿತಿದ್ದರೆ ನಿನ್ನನ್ನು ಅವಳು ಅಂದೇ ತ್ಯಜಿಸುತ್ತಿದ್ದಳು. ಅವನ್ನೆಲ್ಲಾ ರಾಜ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷ ಮಾಡಿ ತೋರಿಸುತ್ತೇನೆ. ಅಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ. ನೀಚನಾದ ಕುತುಬುದ್ದೀನನೇ! ನೀನೆಷ್ಟು ಧನ ಸಂಗ್ರಹ ಮಾಡಿದ್ದಿ ಎಂಬುದನ್ನು ಬಲ್ಲೆ ! ಲೆಕ್ಕ ಹಾಕಿಟ್ಟಿದೇನೆ. ಆ ಧನವನ್ನು ಎಲ್ಲಿ

ಇಟ್ಟೇದ್ದೀಯೆಂಬುದನ್ನು ನಾನು ಕಂಡು ಹಿಡಿದಿದ್ದೇನೆ. ಅದನ್ನು ನಾನೇ ಕೊಳ್ಳೆ ಹೊಡೆಯಬೇಕೆಂದು ಯೋಚಿಸಿದ್ದೆ. ಈಗ ಅದನ್ನು ಹೊರಕ್ಕೆ ತೆಗೆಸಿ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಅವರವರ ಹಣವನ್ನು ಕೊಡಿಸುತ್ತೇನೆ. ನೋಡು! ಆ ಮೇಲೆ ನಿನ್ನ ಗತಿ ಏನಾಗುತ್ತೆ ? ಅಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ! ನೀನು ಇಂಗ್ಲೀಷರೊಡನೆ ಸಂಧಾನ ಮಾಡಿದ ಪತ್ರವು ನಮ್ಮಲ್ಲಿದೆ! ಕುತುಬುದ್ದೀನನಿಗೆ ಸಿಡಿಲು ಬಡಿದಂತಾಯಿತು. ಗೋವಿಂದನು ಹೇಳಿದ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಮಾತೂ ಅವನ ಹೃದಯವನ್ನು ಶಲ್ಯದಂತೆ ಕೀಲಿಸಿತು. ಕೈ ಕಾಲುಗಳು ನಡುಗುತ್ತಿದ್ದುವು. ಎದೆಯು ಬಡಿದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿತ್ತು.

ಗೋವಿಂದ! ಗೋವಿಂದ! ನೀನು ನನ್ನ ಆತ್ಮಬಂದು! ಈ ಲೋಕದಲ್ಲಿ ನೀನು, ಮಾಧವಿ, ನೀವಿಬ್ಬರೇ ನನಗೆ ಆತ್ಮೀಯರು. ನಾವು ಮೂವರೂ ಒಂದಾಗಿ ಈ ಸುಖ ಸಂಪತ್ತನ್ನು ಅನುಭವಿಸಬೇಕು. ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ನಮ್ಮ ಮೂವರ ಬಾಳೂ ಮಣ್ಣು ಪಾಲಾಗುತ್ತೆ. ನೀನು ನನ್ನವನಾಗು! ನಾನು ಬದುಕಿರುವವರೆಗೂ ನಿನ್ನ ಶರಣಾಗತನಾಗಿರುವೆನು. ಹೇಗಾದರೂ ನಾವು ಮೂವರೂ ಈ ರಾಜ್ಯದಿಂದ ಹೊರಟು ಹೋಗೋಣ.

ಕುತುಬುದ್ದೀ– ನಾನು ನಿನ್ನೊಡನೆ ಸಹವಾಸ ಮಾಡುವುದೆಂತು! ನಿನ್ನನ್ನು ನೋಡಿದರೆ ಘೋರ ವಿಷ ಸರ್ಪದಂತೆ ತೋರುತ್ತದೆ ನನಗೆ! ಇನ್ನು ಆ ಮಾಧವಿಯ ಮುಖ ನೋಡುವೆನೇ ನಾನು! ನಾನು ನಿನ್ನನ್ನು ಕ್ಷಮಿಸುವುದಿಲ್ಲ ನಿನ್ನನ್ನು ತುಂಡು ತುಂಡಾಗಿ ಕತ್ತರಿಸಿದರೂ ನನ್ನ ಮನಸ್ಸು ಶಾಂತವಾಗುವುದಿಲ್ಲ.

ಗೋವಿಂದ! ನೀನೆಷ್ಟು ಕಠೋರನಾಗಿದ್ದೀ. ಮಾಧವಿಗೋಸ್ಕರವಾದರೂ ನೀನು ನನ್ನನ್ನು ಕ್ಷಮಿಸುವುದಿಲ್ಲವೆ ?

ಇಲ್ಲ– ನಿನಗೆ ಕ್ಷಮೆ ಇಲ್ಲ.

ಕುತುಬುದ್ದೀನನು ಕ್ಷಣ ಹೊತ್ತು ಆಲೋಚನೆ ಮಾಡಿದನು. ಭಯ ಕ್ರೋಧಗಳು ಏಕ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಅವನನ್ನು ಉದ್ವೇಜಿಸಿದುವು. ಕಣ್ಣು ರೆಪ್ಪೆ ಹೊಡೆಯುವಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಸೊಂಟದಲ್ಲಿದ್ದ ಬಾಕನ್ನು ಹಿರಿದು ಗೋವಿಂದನ ವಕ್ಷಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಪೂರ್ತಿಯಾಗಿ ಇರಿದು ಬಿಟ್ಟನು. ಗೋವಿಂದನು ಹಾ! ಹಾ!! ಎಂದು ಆರ್ತನಾದ ಮಾಡಿದನು. ಕುತುಬುದ್ದೀನನು ಅವನ ಬೇಡಿಗಳ

ಸ್ನೆಲ್ಲಾ ಬಿಚ್ಚಿದನು. ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಕೋಣೆಯ ಬಾಗಿಲು ಧಡಾರೆಂದು ತೆಗೆಯಿತು ಕುತುಬುದ್ದೀನ್ ! ಏನು ಮಾಡಿಬಿಟ್ಟೆ ಎಂದು ಮಾಧವಿಯು ಒಳಗೆ ಬಂದಳು.

ಗೋವಿಂದನ ವಕ್ಷಸ್ಥಳದಿಂದ ರಕ್ತವು ಹರಿಯುತ್ತಿದ್ದಿತು. ಕುತುಬುದ್ದೀನನ ಬಟ್ಟೆಯೆಲ್ಲಾ ರಕ್ತಮಯವಾಗಿದ್ದಿತು. ಗೋವಿಂದನು ಕೈ ಕಾಲುಗಳನ್ನು ಬಡಿದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾ ಒದ್ದಾಡುತ್ತಿದ್ದನು. ಈ ದೃಶ್ಯವನ್ನು ನೋಡಿ ಮಾಧವಿಯು ಚೀರ್ರನೆ ಚೀರಿದಳು. ಗೋವಿಂದನ ಹತ್ತಿರ ಹೋಗಿ ಬಗ್ಗಿದಳು. ಗೋವಿಂದನು ಆ ವಿಶಾಲವಾದ ಕಣ್ಣುಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ನೋಡಿ ! ಮಾಧವಿ ! ಮಾಧವಿ !! ಎಂದನು. ಪ್ರಾಣವು ಹಾರಿ ಹೋಯಿತು.

ಕುತುಬುದ್ದೀನನು ಕಲ್ಲಿನ ಪ್ರತಿಮೆಯಂತೆ ನಿಂತಿದ್ದನು. ಈ ಸೋದರ ಸೋದರಿಯ ದೈನ್ಯಾವಸ್ಥೆಯು ಅವನ ಸರ್ವೇಂದ್ರಿಯಗಳನ್ನು ನಿಸ್ಸತ್ವವಾಗಿ ಮಾಡಿದ್ದಿತು. ಅವನಿಗೂ ದುಃಖದ ಆವೇಗವು ಆವರಿಸಿತ್ತು. ಮಾಧವಿ ! ಕ್ಷಮಿಸು ! ಎಂದು ಬೇಡಿದನು.

ಮಾಧವಿಯು ಭೈರವಿಯಂತೆ ಕುತುಬುದ್ದೀನನ ಮುಂದೆ ನಿಂತಳು. ಕುತುಬುದ್ದೀನ್ ನೀನು ಭಕ್ಷಿಯೊಡನೆ ಮಾತನಾಡಿದ್ದನ್ನೂ—ಈ ಗೋವಿಂದನಿಗೂ ನಿನಗೂ ನಡೆದ ಸಂಭಾಷಣೆಯನ್ನೂ ನಾನು ಕೇಳುತ್ತಲೇ ಇದ್ದೆ. ನೀನು ಎಂಥಾ ಪಾಪಿ ! ನನ್ನಿಂದ ಎಂಥಾ ಕೆಲಸವನ್ನು ಮಾಡಿಸಿದೆ ? ಆ ಕಾರ್ಯಕ್ಕೆ ನೀನು ಮಾಡಿದ ಪ್ರತ್ಯುಪಕಾರ ಇದೇ ಅಲ್ಲವೆ? ಈ ಲೋಕದಲ್ಲಿ ನನಗಿದ್ದ ಏಕಮಾತ್ರ ಬಂಧುವಿನ ವಧೆ ! ನಾನು ಈ ರಾತ್ರಿಯೇ ಆ ಭಕ್ಷಿಯನ್ನು ಬಂಧನದಿಂದ ಬಿಡಿಸುತ್ತೇನೆ. ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ನರಕದಲ್ಲಿಯೂ ನನಗೆ ಸ್ಥಳವಿಲ್ಲ ! ನಾಳೆ ನಿನ್ನ ಗತಿಯೇನಾಗುವುದೆಂದು ಬಲ್ಲೆಯಾ ?

ಮಾಧವಿ ! ಅದನ್ನು ಅರಿತೇ ಈ ಗೋವಿಂದನನ್ನು ವಧೆ ಮಾಡಿದೆ. ಅವನು ಆಡಿದ ಮಾತುಗಳನ್ನು ನೀನು ಕೇಳಲಿಲ್ಲವೇ ? ಅದರಿಂದ ನನಗೆ ಎಂದಿಗಾದರೂ ಉಳಿಗಾಲಉಂಟೆ! ಅದಕ್ಕಾಗಿಯೇ ಅವನನ್ನು ವಧೆಮಾಡಿದೆ. ಆ ಭಕ್ಷಿಯನ್ನೂ ಈಗಲೇ ವಧೆ ಮಾಡಿಬಿಡುತ್ತೇನೆ. ಎಂದು ಬಾಗಿಲು ಕಡೆಗೆ ತಿರುಗಿದನು.

ಹಿಂದುಗಡೆಯಿಂದ ಮಾಧವಿಯು ಹೆಣ್ಣು ಹುಲಿಯಂತೆ ಕುತುಬುದ್ದೀನನ ಮೇಲೆ ಹಾರಿ ತನ್ನ ಸೊಂಟದಲ್ಲಿದ್ದ ಕಠಾರಿಯನ್ನು ಅವನ ಹೃದಯದಲ್ಲಿ ನೆಟ್ಟಳು. ಕುತುಬುದ್ದೀನನು ಕೆಳಗೆ ಉರುಳಿದನು.

ಮಾಧವಿ! ಮಾಧವಿ! ಎಂದು ಆರ್ತನಾದ ಮಾಡಿದನು.

ಮಾಧವಿಯು ಕಟಕಟನೆ ಹಲ್ಲುಕಡಿದು ಹೌದು! ಮಾಧವಿ, ನಿನ್ನ ಮೃತ್ಯು ಎಂದು ಕಠಾರಿಯನ್ನು ಹೊರಗೆಎಳೆದಳು. ಕುತುಬುದ್ದೀನನು ಪ್ರಾಣ ಬಿಟ್ಟನು.

ಮಾಧವಿಯು ಭಕ್ಷಿ ಇದ್ದ ಕೋಣೆಗೆ ಹೋಗಿ ಬಾಗಿಲು ತೆಗೆದಳು. ದೀಪವು ಉರಿಯುತ್ತಿತ್ತು!

ಮೈಯೆಲ್ಲಾ ರಕ್ತಮಯವಾಗಿದ್ದ ಈ ಭೈರವಿ ಮಾಧವಿಯನ್ನುನೋಡಿ ಭಕ್ಷಿಯು ಮಾಧವಿ! ಇದೇನು? ಎಂದನು.

ಮಾಧವಿಯು ಅವನ ಬೇಡಿಗಳನ್ನು ಬಿಚ್ಚಿದಳು. ವಿಕಟಾಟ್ಟ ಹಾಸ ಮಾಡುತ್ತಾ ಭಕ್ಷಿ! ಭಕ್ಷಿ! ಬಾ ನನ್ನ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿ ಬಾ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾ ಆ ಭಕ್ಷಿಯನ್ನು ದರದರನೆ ಎಳೆದುಕೊಂಡು ಹೋದಳು. ಅಲ್ಲಿ ನೋಡು! ಈ ಕುತುಬುದ್ದೀನನ್ನು! ಎಂದು ತೋರಿಸಿ ನಕ್ಕಳು.

ಭಕ್ಷಿಯು ಗಾಬರಿಗೊಂಡು ಮಾದವಿ, ಇವನನ್ನು ಯಾರು ಕೊಂದರು.

ಮಾಧವಿಯು ಪುನಃ ನಕ್ಕು ಭಕ್ಷಿ! ನಾನು—ನಾನು ಕೊಂದೆ. ಈಗ ತಾನೇ ಕೊಂದೆ. ನೋಡು ಮುಟ್ಟಿನೋಡು. ಬಿಸಿ ಬಿಸಿ ರಕ್ತ! ಎಂದು ಕೇಕೆ ಹಾಕಿ ನಕ್ಕಳು.

ಇಲ್ಲಿ ಬಾ! ಎಂದು ಕೈಹಿಡಿದು ಎಳದು ಗೋವಿಂದನ ಮೃತ ಶರೀರದ ಹತ್ತಿರ ಭಕ್ಷಿಯನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸಿ! ಭಕ್ಷಿ ನೋಡು! ನಿನ್ನ ಗೋವಿಂದನ ಅವಸ್ಥೆಯನ್ನು. ಇವನನ್ನು ಈ ಪಾಪಿಯಾದ ಕುತುಬುದ್ದೀನನು ಕೊಂದನು. ಇವನು ಆಗಲೇ ವೀರ ಸ್ವರ್ಗದಲ್ಲಿ ನಲಿಯುತ್ತಿದಾನೆ. ಇವನು ಮತ್ತಾರೂ ಅಲ್ಲ! ನನ್ನ ಖಾಸಾಅಣ್ಣ ಗೋವಿಂದ! ಎಂದು ಅವನ ಶವದ ಮೇಲೆ ಬಿದ್ದು ಮೂರ್ಛಿತಳಾದಳು.

ಭಕ್ಷಿಯು ಆ ದೃಶ್ಯವನ್ನು ನೋಡಿ ಕಣ್ಣೀರು ಸುರಿಸುತ್ತಾ ಮಾಧವಿಯನ್ನು ಎಷ್ಟೋ ಸಂತೈಸಿದನು. ಸಾಧ್ಯವಾಗಲಿಲ್ಲ!

ಮಾಧವಿಯು! ಹೋಗು ಭಕ್ಷಿ! ಹೊರಟುಹೋಗು! ನಿನ್ನನ್ನು ಯಾರೂ ತಡೆಯುವುದಿಲ್ಲ. ಹೋಗು! ನಾನು ಇಲ್ಲಿಯೇ ಇರುತ್ತೇನೆ. ಹೋಗು! ಭಕ್ಷಿ. ನೀನು ಇಲ್ಲಿರಬೇಡಾ. ಅಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದಿರುವವನು ನನ್ನ ಪತಿ! ಇಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದಿರುವವನು ನನ್ನ ಸಹೋದರ! ಇವರಿಬ್ಬರನ್ನೂ ಬಿಟ್ಟು ನಾನು

ಬರಲಾರೆ! ಹೋಗು! ಈರಾತ್ರಿ ನಿನ್ನ ಬಂಧನಕ್ಕೆ ನಾನೇ ಕಾರಣ! ಅದರ ಪ್ರಾಯಶ್ಚಿತ್ತವೇ ಈ ಭಯಂಕರ ದೃಶ್ಯ! ನಿನ್ನನ್ನು ಈಗ ನಾನೇ ಬಿಟ್ಟಿದೇನೆ. ಹೊರಟುಹೋಗು! ಈ ಜನ್ಮದಲ್ಲಿ ನಿನಗೆ-ಇನೇ ನಮಸ್ಕಾರ! ಹೋಗು! ಹೋಗು!

ಭಕ್ತಿಯು ದುಃಖಿಸುತ್ತಾ ಹೊರಟುಹೋದನು.

ಇಬ್ಬರು ರಾಣಿಯುವರು

ಹುಸೇನ್‌ಖಾನನು ರಾಣಿಯುವರ ಬಿಡಾರದಿಂದ ಹೊರಟುಹೋಗುತ್ತಲೇ ರಾಣಿಯರಿಬ್ಬರೂ ಮಾತನಾಡತೊಡಗಿದರು. ರಾಧೆಯು ದೌಲತ್ ರಾಣಿಯುವರೇ, ದೊಡ್ಡ ನವಾಬರ ಕಾಲಕ್ಕೂ- ಈಗಿನ ಕಾಲಕ್ಕೂ ಎಷ್ಟೊಂದು ವ್ಯತ್ಯಾಸ! ಆಗಿನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಶಾಂತಿ ಇತ್ತು. ಈಗಿನ ನವಾಬರ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲ ಕಡೆಯೂ ಕ್ಷೋಭೆ!

ದೌಲತ್- ರಾಧಾರಾಣಿಯುವರೇ! ಟಿಪ್ಪೂಸುಲ್ತಾನರು ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಒಳ್ಳೇ ನಿಸ್ಸೀಮರು. ಆಡಳಿತದಲ್ಲಿ ಸಮರ್ಥರಲ್ಲ. ಎಂಥಾ ಅಧಿಕಾರಿಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಪೂರ್ಣ ನಂಬಿಕೆಯನ್ನಿಡುವುದೇ ಇಲ್ಲ. ದೊಡ್ಡ ನವಾಬರ ಮರಣಾನಂತರ ಶ್ರೀರಂಗಪಟ್ಟಣದಲ್ಲಾದ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರ ಪಿತೂರಿಯ ವಿಚಾರ ಕೇಳಲಿಲ್ಲವೇ ನೀವು? ಪಿತೂರಿಕಾರರು ಸುಲ್ತಾನರಿಲ್ಲದ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ರಾಜಧಾನಿಯನ್ನು ಸ್ವಾಧೀನಪಡಿಸಿಕೊಂಡು ತಮ್ಮ ಬಾವುಟವನ್ನು ಹಾರಿಸಿಯೇ ಬಿಟ್ಟರು. ಅಯ್ಯೋ! ಅದೊಂದು ದೊಡ್ಡ ಕಥೆ

ರಾಧಾ- ಹೌದು ದೌಲತ್ ರಾಣಿಯುವರೇ! ನಗರದ ಪ್ರಸಂಗವೂ ಅಂತಹುದೇ! ಇಯಾಜ್‌ಖಾನರಾದರೂ ಎಷ್ಟು ದುಡುಕಿದರು! ಆ ಮೇಲೆ ಸುಲ್ತಾನರ ಮೇಲೆ ಅನುಗ್ರಹದಿಂದ ಎಷ್ಟೊಂದು ದ್ರವ್ಯವನ್ನು ಕಳುಹಿಸಿದರು. ಮೊದಲೇ ಮುಹಮ್ಮದಾಲಿಯುವರು ನಗರಕ್ಕೆ ಬಂದಾಗ ಅದೇ ಹಣವನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದರೆ ಎಷ್ಟು ಚೆನ್ನಾಗಿತ್ತು. ಅದು ಎಷ್ಟು ದೊಡ್ಡ ಪ್ರಮಾದವಾಗಿ ಪರಿಣಮಿಸಿತು. ಈಗ ಈ ಮಂಗಳೂರಿನ ಪ್ರಕರಣವು ಬಂದಿದೆ. ಹೇಗಾಗುತ್ತೋ ನೋಡಬೇಕು? ಇದರಲ್ಲಿ ಒಂದು ಕ್ಷೇಮವಿದೆ. ಸ್ವಯಂ ಸುಲ್ತಾನರೇ ಬಂದಿದ್ದರೆ ಬಹಳ ಅನಾಹುತಗಳಾಗುತ್ತಿತ್ತು.

ದೌಲತ್- ಈ ಮಂಗಳೂರಿನ ಪ್ರಸಂಗವು ವಿಚಿತ್ರವಾಗಿದೆ. ಇದನ್ನು ವಿಪ್ಲವವೆಂದು ಹೇಳಲಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಈ ವಿಪ್ಲವದ ಮುಖಂಡನಾರೋ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ. ಈ ಮುಖಂಡನಿಗೆ ರಾಜ್ಯಕಾಂಕ್ಷೆ ಇರುವಂತೆ ತೋರುವುದಿಲ್ಲ. ಸುಲ್ತಾನರ ಆಡಳಿತಕ್ಕೆ ಇದೊಂದು ಕುಂದಕ.

ನೋಡಿ, ರಾಣಿಯವರೇ, ಈ ಹುಸೇನಖಾನನು ಆಡಿದ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಕೇಳಿದಿರಷ್ಟೆ. ಈ ವಿಪ್ಲವದಲ್ಲಿ ಈ ಹುಸೇನಖಾನನ ಸಂಬಂಧವಿದೆಯೆಂದೇ ನನ್ನ ಸಂದೇಹ.

ರಾಧೆ- ಹುಸೇನಖಾನರಿಗೆ ಸುಲ್ತಾನರ ಮೇಲೆ ಬದ್ಧವೈರ. ಸುಲ್ತಾನರ ಮಾತು ಬಂದಾಗಲೆಲ್ಲಾ ಅವರು ಹಾಗೆಯೇ ಮಾತನಾಡುತ್ತಾರೆ. ಹೇಗೇ ಆಗಲಿ, ನಾವು ಈ ಸಮಯಕ್ಕೆ ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದಿದ್ದು, ಅಷ್ಟು ಸರಿಯಲ್ಲವೆಂದೇ ನನ್ನ ಭಾವನೆ.

ದೌಲತ್- ನನಗೂ ಅದೇ ಅಭಿಪ್ರಾಯ. ನಗರದಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ಸಂಬಂಧದಿಂದ ಸುಲ್ತಾನರಿಗೂ ಇಯಾಜ್ ಖಾನರಿಗೂ ಯುದ್ಧವೇ ಆಯಿತು. ನಾವು ಏನು ಮಾಡುವುದು? ದಿವಾನರವರು ನಮ್ಮನ್ನು ಬರಬೇಕೆಂದು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಿದರು. ನಮಗೂ ಇಯಾಜ್ ಖಾನರ ದರ್ಶನವಾಗುವುದೆಂಬ ಅಭಿನಿವೇಶವಿತ್ತು. ದಿವಾನರೇಕೆ ನಮ್ಮನ್ನು ಇಲ್ಲಿಗೆ ಕರತಂದರು. ಅದು ಒಂದು ಸಮಸ್ಯೆಯೇ ಆಗಿದೆ.

ರಾಣಿಯರಿಬ್ಬರೂ ಮಾತನಾಡುತ್ತಿರುವಾಗಲೇ ದಿವಾನರವರ ಸವಾರಿಯು ರಾಣಿಯವರ ಬಿಡಾರಕ್ಕೆ ನಯವಾಡಿಸಿತು.

ರಾಣಿಯರಿಬ್ಬರೂ ಬಾಗಿಲಿಗೆ ಬಂದು ದಿವಾನರನ್ನು ಎದುರುಗೊಂಡು ತಮ್ಮ ಬೈಠಕ್ ಖಾನೆಗೆ ಕರೆದು ಕೊಂಡುಹೋಗಿ, ಆಸನದಲ್ಲಿ ಕುಳ್ಳಿರಿಸಿದರು. ಪರಸ್ಪರ ಉಪಚಾರೋಕ್ತಿಗಳಾದನಂತರ ದಿವಾನರವರು, ರಾಣಿಯವರೇ, ಈ ಮಂಗಳೂರಿನ ಪ್ರಸಂಗವು ವಿಚಿತ್ರವಾಗಿದೆ. ನಾನಾವಿಧವಾದ ಕಥೆಗಳನ್ನು ಕೇಳುತ್ತಿದ್ದೇನೆ ವಿಪ್ಲವದ ಕಾರಣಗಳು ಅಷ್ಟೇನೂ ಮಹತ್ತರವಾದವುಗಳಾಗಿ ಕಾಣುವುದಿಲ್ಲ ಆದರೆ ಇದರಲ್ಲೊಂದು ದೊಡ್ಡ ತೊಡಕಿದೆ ವಿದ್ರೋಹಿಗಳೆಂದು ತಾನೇ ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳುವವರು ಹತ್ತು ಸಹಸ್ರ ಯುವಕರಿದ್ದಾರೆ. ಅವರು ಬಹಳ ಗಟ್ಟಿಗರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಈ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಉದ್ರೇಕ ಬಂದರೆ ಆ ಹತ್ತು ಸಹಸ್ರ ಜನರೂ ಪ್ರಾಣವನ್ನು ತೃಣವಾಗಿ ಎಣಿಸಿ ಹೋರಾಡುತ್ತಾರೆ.

ಆ ಹತ್ತು ಸಹಸ್ರ ತರುಣರನ್ನೂ ಕ್ಷಮಿಸಬೇಕು. ಇಲ್ಲವೋ ಎಲ್ಲರನ್ನೂ ನಾವೇ ಆಹುತಿ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಇದು ಸಾಮಾನ್ಯವಾದ ತೊಡಕಲ್ಲ. ಇದಕ್ಕೆ ತಮ್ಮ ಸಹಾಯವು ಬೇಕೆಂದೇ ತಮ್ಮನ್ನು ಪ್ರಾರ್ಥನೆ ಮಾಡಿ ಕರತಂದಿದೇನೆ. ಈ ಅಮೂಲ್ಯವಾದ ಹತ್ತು ಸಹಸ್ರ ಪ್ರಾಣಗಳು ಉಳಿಯಲೇಬೇಕು. ಸುಲ್ತಾನರವರ ಸ್ವಭಾವವನ್ನು ತಾವು ಬಲ್ಲಿರಿ. ಬಹಳ ಹಠಗಾರರು. ಈ ಪ್ರಸಂಗದಲ್ಲಿ ನನ್ನ ದಿವಾನಗಿರಿಯು ಹೋಗಬಹುದು. ಅದಕ್ಕೆ ನಾನು ವಿಷಾದಪಡುವುದಿಲ್ಲ ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಮುಹಮ್ಮದಾಲಿಯವರಂಥಾ ಘಟನೆಯು ಬಾರದಿರಬೇಕು. ಅದಕ್ಕೆ ತಮ್ಮ ರಕ್ಷಣೆಯು ಬೇಕು.

ರಾಧಾ-ದಿವಾನರವರೇ! ಇದಕ್ಕೆ ತಾವು ಭಯಪಡಬೇಡಿರಿ! ಸುಲ್ತಾನರು ಎಷ್ಟು ಹಠಗಾರರೋ ಅಷ್ಟೇ ಗಾಂಭೀರ್ಯ ಉಳ್ಳವರು ಒಂದು ಸಾರಿ ಮಾಡಿದ ತಪ್ಪನ್ನೇ ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ ಅವರೆಂದಿಗೂ ಮಾಡರು. ಅಗ ಅವರೆಷ್ಟು ದುಃಖಪಟ್ಟರೆಂಬುದನ್ನು ನಾನು ಬಲ್ಲೆ!

ದೌ-ದಿವಾನರವರೇ! ತಮ್ಮ ಯೋಚನೆಯು ಸರಿಯಾಗಿದೆ. ಈ ವಿದ್ರೋಹಿ ತರುಣರನ್ನು ಉಳಿಸಲು ತಾವು ಏನು ಉಪಾಯವನ್ನು ಹುಡುಕಿದ್ದೀರಿ?

ಉಪಾಯವೇ ಇಲ್ಲ! ರಾಣಿಯವರೇ, ಅದೇ ತೊಡಕು. ಆ ಭಕ್ತಿಯೆಂಬುವನೊಬ್ಬ, ಆ ಫಕೀರನೊಬ್ಬ ಇವರಿಬ್ಬರನ್ನೂ ಹಿಡಿಸಿ ಅವರ ಅಂತರಂಗವನ್ನರಿತು ಅವರಿಗೂ ಸುಲ್ತಾನರಿಗೂ ಸಂಧಿ ಮಾಡಿಸುವುದೇ ಉಪಾಯ.

ದೌ-ದಿವಾನರವರೇ! ತಮ್ಮಂಥಾ ಅನುಭವಸ್ಥರಾದ ರಾಜನೀತಿಜ್ಞರು ಹೀಗೆ ಹೇಳಿದರೆ ನಾವೇನು ಹೇಳಲಾದೀತು? ಸುಲ್ತಾನರವರಿಗೂ, ವಿದ್ರೋಹಿಗಳಿಗೂ ಸಂಧಿ ಎಂಬುದು ಎಂದಿಗಾದರೂ ಶಕ್ಯವೆ? ಅವನ್ನು ಸುಲ್ತಾನರು ಒಪ್ಪುತ್ತಾರೆಯೋ? ಅದೇ ನನ್ನನ್ನೂ ಬಾಧಿಸುತ್ತಿದೆ! ನಾನೇನು ಮಾಡಲಿ!

ದೌ-ಆ ವಿಪ್ಲವಕಾರರನ್ನು ಶರಣಾಗತರನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿಸುವುದೊಂದೇ ಉಪಾಯ! ಈ ರಾಧಾರಾಣಿಯವರು ಈ ವಿಪ್ಲವಕಾರರ ವಕಾಲತ್ತನ್ನು ವಹಿಸಿಕೊಂಡರೆ ಎಲ್ಲವೂ ಸರಿಹೋಗುತ್ತದೆ.

ರಾ-ನನಗೇಕೆ ಈ ಹವ್ಯಾಸ! ಒಂದೊಂದು ಪ್ರಸಂಗದಲ್ಲಿಯೂ, ಸುಲ್ತಾನರು ಹೆಂಗಸರಿಗೆ ರಾಜಕೀಯದಲ್ಲಿ ಸೋಲುತ್ತಾರೆ. ಎಂಬ ಅಪಖ್ಯಾತಿಯು

ಅವರಿಗೇಕೆ ಬರಬೇಕು. ಈ ಸಂಧಿ ವಿಗ್ರಹಿಗಳಿಗಿಂತಲೂ ನಾನೇ ಸುಲ್ತಾನರ ಸಮ್ಮುಖಕ್ಕೆ ಹೋಗಿಈ ಮಂಗಳೂರನ್ನು ನನಗೆಕೊಡಿರಿ. ನಾನು ಸುಲ್ತಾನರ ಅಧಿಕಾರಿಯಾಗಿ ರಾಜ್ಯಭಾರ ನಡಸುತ್ತೇನೆ. ಎಂದು ಬೇಡುವುದು ಕ್ಷೇಮ! ಅದು ಸುಲ್ತಾನರಿಗೂ ಗೌರವ! ರಾಜ್ಯಕ್ಕೂ ಕ್ಷೇಮ.

ದೌ-ರಾಣಿಯವರು ಆಗ ನಿಜವಾದ ರಾಣಿಯವರಾಗುತ್ತಾರೆ. ನಮಗೂ ಸಂತೋಷ! ಹಿಂದೂರಾಣಿಯ ಮೇಲೆ ಮರಾಟರೂ ಕೈ ಎತ್ತುವು ದಿಲ್ಲ ಇಂಗ್ಲಿಷರೂ ನಮ್ಮ ತಂಟೆಗೆ ಬರುವುದಿಲ್ಲ!

ರಾ-ಒಳ್ಳೆಯದು. ದೌಲತ್ [ರಾಣಿಯವರೇ ಒಂದು ದಿನ ಈ ದಕ್ಷಿಣದಲ್ಲಿ ಹಿಂದೂರಾಣಿಯು ರಾಜ್ಯಭಾರ ಮಾಡುತ್ತಾಳೋ ಏನೋ ಹೇಳಬಲ್ಲವ ರಾರು? ನೀವೇಕೆ ಹಾಸ್ಯ ಮಾಡುವಿರಿ!

ಇಬ್ಬರು ರಾಣಿಯವರೂ ನಕ್ಕರು.

ದಿವಾನರವರು ರಾಣಿಯವರೇ! ಮತ್ತೊಂದು ಅಂಶವಿದೆ ಅದನ್ನು ತಮ್ಮ ಸನ್ನಿಧಾನದಲ್ಲಿ ಅರಿಕೆಮಾಡಲು ಅಂಜುತ್ತೇನೆ.

ಇಲ್ಲ ದಿವಾನರವರೇ ಹೇಳಿರಿ.

ಇನ್ನೊಂದು ದೊಡ್ಡ ಪ್ರಶ್ನೆ ಇದೆ. ಈವಿಪ್ಲವದಲ್ಲಿ ಇಯಜ್‌ಖಾನರ ಪ್ರೇರಣೆಏನಾದರೂ ಇದ್ದರೆ [ಅರ್ಥೋಕ್ತಿ]

ರಾಣಿಯು ನಕ್ಕು- ದಿವಾನರವರೇ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಎಲ್ಲ ಸಮಸ್ಯೆಗಳೂ ಪರಿಹಾರ ವಾಗಿಹೋದಂತೆಯೇ! ಈ ಕರ್ನಾಟಕದ ಮಹಾ ಜನರೆಲ್ಲರನ್ನೂ ಕರಸಿ ದರ್ಬಾರನ್ನು ಮಾಡಿರಿ! ಆ ದರ್ಬಾರಿಗೆ ಎಲ್ಲಿದ್ದರೂ ನಾನು ಇಯಜ್‌ಖಾನ ರನ್ನು ಕರೆತರುತ್ತೇನೆ. ನಾವು ಮೂವರೂ ಇಯಜ್‌ಖಾನರನ್ನು ಸಿಂಹಾಸನದ ಮೇಲೆ ಕುಳ್ಳಿರಿಸಿ ಈ ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಅವರಿಗೆ ಒಪ್ಪಿಸಿ ಸುಲ್ತಾನರಲ್ಲಿ ಹೋಗಿ ನಾವು ಮಾಡಿದ ಮಹತ್ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಅವರಿಗೆ ಅರಿಕೆ ಮಾಡೋಣ! ಸುಲ್ತಾ ನರು ಎಷ್ಟೋ ಪ್ರಯತ್ನಪಟ್ಟು ಜಯಿಸಲಾರದೇ ಹೋದ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ನಾವು ಸುಲಭವಾಗಿ ಜಯಿಸಿದಂತೆ ಆಗುತ್ತದೆ. ರಾಜ್ಯತ್ಯಾಗ ಮಾಡಿದ ನವಾಬರು ರಾಜ್ಯಪರಿಗ್ರಹ ಮಾಡಿದರೆ ಅದರಿಂದ ಸುಲ್ತಾನರು ಎಷ್ಟೋ ಸುಖಿಗಳಾಗು ತ್ತಾರೆ

ಏನಾದರೂ ಸರಿ! ರಾಣಿಯವರೇ ಎಲ್ಲ ಭಾರವೂ ತಮ್ಮದು. ನಾನೇ ತಮ್ಮ ಆಜ್ಞಾಧಾರಕನಾಗಿ ವರ್ತಿಸುತ್ತೇನೆ. ನನಗೆ ಸುಲ್ತಾನರೂ ಇಯಜ್

ಖಾನರೂ ಸರಿ ಸಮಾನ! ಸುಲ್ತಾನೀ ರಾಜ್ಯದ ಗಾಂಭೀರ್ಯವನ್ನು ಉಳಿಸುವುದು ನಮ್ಮೆಲ್ಲರ ಕರ್ತವ್ಯ! ಎಂದು ಹೇಳಿ ತನ್ನ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಸಮಾಧಾನಪಡಿಸಿಕೊಂಡು ನಾನು ಇಬ್ಬರು ರಾಣಿಯರನ್ನೂ ಕರೆತಂದ ಕಾರ್ಯವು ಸಾರ್ಥಕವಾಯಿತು! ಎಂದುಕೊಂಡು ದಿವಾನರು ತಮ್ಮ ಬಿಡಾರಕ್ಕೆ ತೆರಳಿದರು.

ಸಂಧ್ಯಾಕಾಲವಾಯಿತು. ಹುಸೇನಖಾನನೇಕೆ ಬರಲಿಲ್ಲ. ಎಂದು ರಾಧಾರಾಣಿಯು ನಿರೀಕ್ಷಿಸುತ್ತಿದ್ದಳು. ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬ ತರುಣನು ಬಂದಿರುವುದಾಗಿಯೂ ರಾಣಿಯವರ ದರ್ಶನವನ್ನು ಅಪೇಕ್ಷಿಸುವುದಾಗಿಯೂ ದ್ವಾರಪಾಲಕನು ಅರಿಕೆ ಮಾಡಿದನು. ರಾಧಾರಾಣಿಯು ಆತನನ್ನು ಒಳಗೆ ಕರೆತಾ! ಎಂದು ಆಜ್ಞೆ ಮಾಡಿದಳು. ತರುಣನು ಒಳಗೆ ಬಂದು ನೆಲಮುಟ್ಟಿ ಸಲಾಂ ಮಾಡಿದನು.

ಮಹಾರಾಣಿಯವರೇ! ಸಮುದ್ರದ ಕಡೆಯಿಂದ ಬಂದಿದ್ದೇನೆ. ಬಂದರಿನಲ್ಲಿ ಅಲ್ಲೀಸೇಟರ ಕೋಠಿಯಲ್ಲಿ ದೋಣಿಯು ಸಿದ್ಧವಾಗಿದೆ.

ತರುಣನೇ! ಹುಸೇನಖಾನನೇಕೆ ಬರಲಿಲ್ಲ? ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ! ತಾಯಿ! ಮಹಾರಾಣಿಯವರ ಸವಾರಿಯು ದಯಮಾಡಿಸಿದರೆ ನಾನು ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗುತ್ತೇನೆ. ರಾಣಿಯವರು ವಿಶೇಷ ಮಾತನಾಡಲಿಲ್ಲ! ಇಬ್ಬರೂ ಅಲಂಕೃತರಾಗಿ ಹೊರಟರು. ಬಾಗಿಲಲ್ಲಿ ದಿವ್ಯಾಶ್ವಗಳು ಸಜ್ಜಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿದ್ದುವು. ಇಬ್ಬರೂ ಅಶ್ವಗಳನ್ನೇರಿದರು. ತರುಣನು ಮುಂದೆ ಬಂದು ನಿಂತನು. ರಾಧಾರಾಣಿಯು ತರುಣನೇ! ನಿನಗೆ ಕುದುರೆ ಇಲ್ಲವೋ? ಅವನು ವಿನಯದಿಂದ ನಕ್ಕು ಇಲ್ಲ, ತಾಯಿ. ಕುದುರೆಯು ಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ. ನಾಲ್ಕು ಮೈಲಿಗಳು ನಾನು ವೇಗವಾಗಿ ಮುಂದೆ ಓಡುತ್ತೇನೆ. ತಾವು ಹಿಂದೆ ಬನ್ನಿ. ಸ್ವಲ್ಪ ಹೆಚ್ಚು ಕಡಮೆ, ನಾನು ಕುದುರೆಯ ವೇಗದಲ್ಲಿಯೇ ಓಡುತ್ತೇನೆ.

ರಾಧೆಯು ನಕ್ಕು, ನಿನಗೆ ಕುದುರೆ ಸವಾರಿ ಬರುತ್ತದೆಯೋ?

ಚೆನ್ನಾಗಿ ಬರುತ್ತದೆ.

ತನ್ನ ಸೇವಕರಿಗೆ ಸೂಚನೆ ಮಾಡಿ, ಒಂದು ಕುದುರೆಯನ್ನು ತರಿಸಿ ಕೊಟ್ಟಳು. ತರುಣನು ಕುದುರೆಯನ್ನೇರಿ ಒಳ್ಳೆಯ ಪಳಗಿದ ಸವಾರನಂತೆ, ಮುಂದೆ ನಡೆದನು. ರಾಣಿಯರಿಬ್ಬರೂ ಹಿಂದೆ ಹೋದರು. ಸಮುದ್ರ ತೀರದಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟೋ ನಾವೆಗಳಿದ್ದುವು. ಒಂದು ಭವ್ಯವಾದ ನಾವೆಯು ಸಿದ್ಧವಾಗಿತ್ತು. ನಾವಿಕರು ಹುಟ್ಟುಗಳನ್ನಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಕಾದಿದ್ದರು. ರಾಣಿಯವರು ಕುದುರೆ

ರಿಗಳಿಂದ ಇಳಿದರು. ತರುಣನು ಇಳಿದು, ಆ ಕುದುರೆಗಳನ್ನು ಹಿಡಿದು-ಕೊಂಡನು. ಅಲ್ಲೊಂದು ಗೂಟಕ್ಕೆ ಕುದುರೆಗಳನ್ನು ಬಿಗಿದು, ರಾಣಿಯವರ ಸಮೀಪಕ್ಕೆ ಬಂದನು. ಅವರನ್ನು ನಾವೆಯ ಹತ್ತಿರ ಕರೆದುಕೊಂಡುಹೋಗಿ ನಾವೆಯ ಮೇಲೆ ಏರಿಸಿದನು.

ರಾಣಿ- ನೀನು ಬರುವುದಿಲ್ಲವೇ?

ತರುಣ- ಇಲ್ಲ! ದೇವಿಯರೆ, ಈ ನಾವೆಯು ಆ ಜಹಜಿನ ಹತ್ತಿರ ನೇರವಾಗಿ ಹೋಗುತ್ತೆ.

ಹುಸೇನಖಾನರೆಲ್ಲಿದ್ದಾರೆ? ಅವರೇಕೆ ಬರಲಿಲ್ಲ?

ಅವರಾರೋ ನನಗೆ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ.

ರಾಣಿ- ನೀನಾರು? ನಿನ್ನ ಹೆಸರೇನು?

ನನ್ನ ಹೆಸರು ಇಸೂಂ, ನಾನೊಬ್ಬ ವಿದ್ರೋಹಿ.

ದೌಲತ್- ರಾಣಿಯವರೇ, ಇದೇನು ಸೋಜಿಗ! ದರಿಯಾಬಾಗಿಗೆ ಶತ್ರುವನ್ನು ತಂದವನು ವಿದ್ರೋಹಿ. ನಮ್ಮನ್ನು ಇಲ್ಲಿಗೆ ಕರೆತಂದವನು ವಿದ್ರೋಹಿ. ನಮ್ಮಸುತ್ತಮುತ್ತಲೂ ವಿದ್ರೋಹಿಗಳು. ನಾವೇ ವಿದ್ರೋಹಿಗಳೋ ಏನೋ ಎಂದನ್ನು,

ಇಬ್ಬರೂ ವಿಸ್ಮಯದಿಂದ ವಿಶಾಲವಾದ ಸಮುದ್ರದ ಕಡೆ ನೋಡುತ್ತಿದ್ದರು. ನಾವೆಯು ಸಮುದ್ರವನ್ನು ಸೀಳಿಕೊಂಡು ಪಶ್ಚಿಮದ ಕಡೆಗೆ ವೇಗವಾಗಿ ಹೊರಟಿತು. ದೂರದಿಂದಲೇ ಚಿಕ್ಕ ಹಡಗು ಕಾಣಿಸಿತು. ಅದರ ಮೇಲೆ ಇಂಗ್ಲಿಷರ ಬಾವುಟವು ಹಾರುತ್ತಿತ್ತು.

ರಾಧಾರಾಣಿಯು ದೌಲತ್ತನ ಕಡೆ ತಿರುಗಿ, ಅತ್ತ ನೋಡಬಾರದೇ? ಆ ಹಡಗನ್ನು! ನಾವು ಅಲ್ಲಿಗೇ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದೇವೆ. ಅದು ಇಂಗ್ಲಿಷರ ನೌಕೆ. ನಾವು ಇಂಗ್ಲಿಷರ ಹಡಗಿನಲ್ಲಿ ಹೋಗಿ ಬಂದಿಗಳಾಗುವೆವೋ!

ದೌಲತ್- ರಾಧೆ, ಈ ಪ್ರಸಂಗವೇನೋ ವಿಚಿತ್ರವಾಗಿದೆ. ಅಲ್ಲಿ ಇಯುಜ್ ಖಾನರು ಇರುವುದಿಲ್ಲ. ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಬಾವುಟದ ನೆರಳಿನಲ್ಲಿ ಖಾನರಿರುವುದು ಅಸಂಭವ. ಇದರಲ್ಲೇನೋ ಒಂದು ತಂತ್ರವಿದೆ. ಆದರೂ ನನಗೆ ಕುತೂಹಲವಿದೆ. ಆ ಹಡಗಿನಲ್ಲಿ ಏನಿದೆಯೋ ನೋಡಬೇಕೆಂದು! ನಮ್ಮನ್ನೇಕೆ ಇಲ್ಲಿಗೆ ಕರೆತಂದಿದಾರೋ? ಯಾರು ಕರೆತಂದಿದಾರೋ, ನೋಡಬೇಕೆಂದು! ಈ ತಂತ್ರವು ಯಾರದೇ ಇರಲಿ, ಇದರಲ್ಲಿ ಹುಸೇ

ಖಾನನು ಸೇರಿದಾನೆಂಬುದಕ್ಕೆ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷ ಪ್ರಮಾಣವಿದೆ. ಇದೆಲ್ಲಾ ವಿಶ್ಲವಕಾರರ ತಂತ್ರವಾಗಿದ್ದರೆ, ಇವರಿಗೆ ಇಷ್ಟೊಂದು ಸಹಾಯ ಸಂಪತ್ತಿಗಳಿದ್ದರೆ, ಅವರ ವಿಜಯವು ಖಂಡಿತ !

ರಾಧೆ- ನನ್ನ ಯೋಚನೆಗಳೇ ಬೇರೆ ! ಈಗ ನಾವು ಇಯಜ್‌ಖಾನರ ಸಂದರ್ಶನವನ್ನು ಮಾಡಿಯೇ ಮಾಡುತ್ತೇವೆ. ಈ ಬಾವುಟವು ನಿಜವಲ್ಲ! ಯಾವುದೋ ಕಾರಣಾಂತರದಿಂದ ಇದನ್ನು ಕಟ್ಟಿದಾರೆ. ಹುಸೇನ್ ಖಾನನೆಂದಿಗೂ ನಮ್ಮನ್ನು ಮೋಸಮಾಡುವವನಲ್ಲ. !

ಇಷ್ಟರಲ್ಲಿ ದೋಣಿಯು ಹೋಗಿ ಜಹಜಿನಪಕ್ಕದಲ್ಲಿ ನಿಂತಿತು. ದೋಣಿಯಿಂದ ಜಹಜಿಗೆ ಹಗ್ಗಗಳನ್ನು ಬೀಸಿದರು. ಜಹಜಿನಲ್ಲಿದ್ದ ನಾವಿಕರು ಅವನ್ನು ಎಳೆದರು. ಜಹಜಿನಿಂದ ದೋಣಿಗೆ ಒಂದು ದೊಡ್ಡ ಹಲಿಗೆಯನ್ನು ಹಾಕಿದರು. ಅದರ ಮೇಲೆನಡದು ಜಹಜಿಗೆ ಹೋಗಬೇಕೆಂದು ನಾವಿಕರು ವಿನಯದಿಂದ ಹೇಳಿದರು

ದೌಲತ್ ಮತ್ತು ರಾಧಾರಾಣಿಯವರು ಜಹಜಿಗೆ ಹೋಗಿ ಸೇರಿದರು.

ಜಹಜು ಸಮುದ್ರ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ನಿಂತಿದೆ. ಎಂಟು ದಿಕ್ಕುಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಲಂಗರುಗಳನ್ನು ಹಾಕಿ ಜಹಜನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸಿದಾರೆ. ಕೆಳಗಡೆ ನಾವಿಕರು ಸಿದ್ಧವಾಗಿದಾರೆ. ಇಬ್ಬರು ಅಂಗರೇಖುಗಳನ್ನು ಧರಿಸಿದ ಸೇವಕರು ಬಂದು ರಾಣಿಯವರನ್ನು ಮೇಲಿನ ಅಂತಸ್ತಿಗೆ ಕರದುಕೊಂಡು ಹೋದರು. ಆ ರಾಣಿಯವರಿಬ್ಬರೂ ಆ ಹಡಗಿನ ಅಚ್ಚುಗಟ್ಟನ್ನು ನೋಡಿ ಆಶ್ಚರ್ಯಚಕಿತರಾಗಿ ಮೇಲಕ್ಕೆ ಹೋದರು. ಮೇಲೆ ಪ್ರಶಸ್ತವಾದ ಒಂದು ಕೋಣೆಯಲ್ಲಿ ಆ ರಾಣಿಯವರನ್ನು ಕುಳ್ಳಿರಿಸಿದರು. ಬಾಗಿಲು ಹಾಕಿಕೊಂಡು ಹೋದರು.

ದೌ- ರಾಧಾರಾಣಿಯವರೇ ! ನಾವಿಬ್ಬರೂ ಇಲ್ಲಿ ಬಂದಿಗಳು ! ಎಂದು ಹೇಳಿ ದೀರ್ಘನಿಶ್ವಾಸವನ್ನು ಬಿಟ್ಟಳು. ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಪಕ್ಕದ ಕೋಣೆಯ ಬಾಗಿಲು ತೆರೆಯಿತು. ಇಬ್ಬರು ರಾಣಿಯವರೂ ತಲೆ ಎತ್ತಿ ನೋಡಿದರು. ಅಲ್ಲಿ ಸಾಕ್ಷಾತ್ ಇಯಜ್‌ಖಾನರು ನಿಂತು ಮುಗುಳು ನಗೆಯಿಂದ ರಾಣಿಯರಿಬ್ಬರನ್ನೂ ಸ್ವಾಗತಿಸುತ್ತಿದಾರೆ.

ದೌಲತ್ತಳಿಗೆ ಇದೇನು ನಿಜವೋ ! ಸ್ವಪ್ನ ಪ್ರಪಂಚವೋ ಎನ್ನಿಸಿತು. ಉತ್ತರಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ದೌಲತ್ತಳು ಇಯಜ್‌ಖಾನನ ಬಾಹುಬಂಧನದಲ್ಲಿ-ಅವನ

ವಿಶಾಲ ವಕ್ಷಸ್ಥಳದಲ್ಲಿದ್ದಳು. ರಾಧೆಯು ಲಜ್ಜೆಯಿಂದ ತಲೆತಗ್ಗಿಸಿಕೊಂಡು ನಿಂತಿದ್ದಳು.

ಇಯಜ್‌ಖಾನನು ದೌಲತ್ತಳನ್ನು ಆಸನದಲ್ಲಿ ಎತ್ತಿ ಕುಳ್ಳಿರಿಸಿದನು. ರಾಧೆಯ ಸಮೀಪದಲ್ಲಿ ನಿಂತು ರಾಣಿಯವರೇ, ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳಬೇಕು ಎಂದು ಆಸನದಕಡೆ ಎರಡು ಕೈಗಳನ್ನು ತೋರಿಸಿದನು. ರಾಧೆಯು ದೌಲತ್ತಳ ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತು ಮೃದುವಾಗಿ ದೌಲತ್ತಳ ಬೆನ್ನುತಟ್ಟಿ ರಾಣಿಯವರೇ! ಈಗ ನಾವು ಬಂದಿಗಳಲ್ಲ! ಎಂದಳು.

ದೌಲತ್ತಳು ಲಜ್ಜೆಯಿಂದ ನಕ್ಕಳು. ಇಯಜ್‌ಖಾನನು ದರಿಯಾಬಾಗಿನ ಸಮಾಚಾರಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ಮಾತನಾಡಿದನು. ನಗರದ ರಾಜ್ಯಭಾರವನ್ನು ವಿಚಾರಿಸಿದನು. ರಾಧೆಯು ಯಥೋಚಿತವಾಗಿ ಉತ್ತರಕೊಟ್ಟಳು.

ದೌಲತ್- ಖಾನರೆ! ನೀವು ನಮ್ಮನ್ನಗಲಿ ಹೊರಟುಹೋದಿರಿ! ಎಷ್ಟುದಿನಗಳಾದವು. ತಮ್ಮ ಸಮಾಚಾರವೇಇಲ್ಲ. ನಾವು ಎಷ್ಟು ಕಷ್ಟಪಟ್ಟು ತಮ್ಮನ್ನು ಹುಡುಕಿದೆವು.

ಇ-ಖಾ- ನಾನೇ ತಮ್ಮ ಸಂನ್ನಿಧಾನಕ್ಕೆ ಬರಬೇಕೆಂದು ಎಷ್ಟೋ ಆಶೆಯಾಗಿದ್ದೆ-ಆದರೆ ನೀವು ನನ್ನನ್ನು ಮರತಿದ್ದೀರೇನೋ? ಎಂಬ ಸಂಶಯ!

ದೌ- ತಾವೇಕೆ ಬರುತ್ತೀರಿ. ನಾವೇ ತಮ್ಮನ್ನು ಹಿಡಿದಿದ್ದೇವೆ.

ರಾಧೆ-ಖಾನರವರೇ, ತಾವು ಈಗ ಎಲ್ಲಿದ್ದೀರಿ. ಯಾವ ದೇಶದ ರಾಜರೆಂದು ತಮ್ಮನ್ನು ಸಂಬೋಧಿಸಬೇಕು?

ಖಾ- ಹುಸೇಖಾನನು ಏನೂ ತಿಳಿಸಲಿಲ್ಲವೇನು?

ದೌ- ಹುಸೇಖಾನನು ತಮ್ಮ ಪೂರ್ವೋತ್ತರಗಳೊಂದನ್ನೂ ಹೇಳಲಿಲ್ಲ. ಇಂದ್ರಜಾಲಕನಂತೆ ಇಲ್ಲಿ ಈ ದಿನ ತಮ್ಮ ದರುಶನ ಮಾಡಿಸುವುದಾಗಿ ತಿಳಿಸಿದನು. ನೀವೂ ಇಂದ್ರಜಾಲಕರಂತೆಯೇ ದರುಶನ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದೀರಿ.

ಖಾ- ಹಾ! ಒಳ್ಳೆಯದು.

ರಾಧಾರಾಣಿಯವರೆ ತಾವು ಈ ಕರ್ನಾಟಕ್ಕೆಬಂದ ಸಮಾಚಾರವೇನು?

ಈ ದೌಲತ್‌ರಾಣಿಯವರು ತಮ್ಮ ದರುಶನಕ್ಕಾಗಿ ಬಂದರು. ನಾನೂ ತಮ್ಮಿಂದ ಸಹಾಯವನ್ನು ಯಾಚಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಬಂದೆ!

ಇ- ಸಮಾಚಾರವೇನು?

ರಾ- ಈ ಮಂಗಳೂರು ಸೀಮೆಯಲ್ಲಿ ವಿಪ್ಲವವೆದ್ದಿದೆ.

ಇ- ಅದರ ಮೂಲಪುರುಷರಾರು ?

ರಾ- ಅದನ್ನೇ ತಾವು ಪತ್ತೆಮಾಡಿಸಿ ಕೊಡಬೇಕು. ಮತ್ತು ಈ ಹಡಗಿನ ಯಜಮಾನರಾದ ಅಲ್ಲೀಸೇಟರನ್ನು ಸಪ್ಪ್ಯಾರಿಗೂ ಭೇಟಿ ಮಾಡಿಸಬೇಕು

ಇ- ಸೇಟರನ್ನು ಭೇಟಿಮಾಡಿಸಲು ನನ್ನಿಂದ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಏಕೆಂದರೆ ಅವರು ಯಾರನ್ನೂ ನೋಡುವುದಿಲ್ಲ. ವಿಪ್ಲವ-ವಿಪ್ಲವದ ಮಾತು ಅದನ್ನು ತನಿಖೆ ನಡೆಸುವುದಕ್ಕಾಗಿಯೇ ದಿವಾನ್ ಜನಾಬುದ್ದೀನರವರು ಬಂದಿದಾರೆಂದು ಕೇಳಿದ್ದೇನೆ. ಒಹೋ! ರಾಣಿಯವರ ಸವಾರಿಯೂ ಅದಕ್ಕಾಗಿಯೇ ಚಿತ್ತೈಸಿರಬಹುದು.

ರಾ- ಹುಸೇನ್‌ಖಾನರವರಿಗೆ ಈ ವಿಪ್ಲವದ ವರ್ತಮಾನವೆಲ್ಲಾ ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಗೊತ್ತಿದೆ.

ಇ-ಖಾ- ಹುಸೇನ್‌ಖಾನರನ್ನು ಕೇಳಿರಿ !

ದೌ- ಖಾನರವರೇ, ಈ ಹಡಗು ಯಾರದು ?

ಇ-ಖಾ- ಇದು ಅಲ್ಲೀಸೇಟರದು.

ದೌ- ಈ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಬಾವುಟವೇನು ?

ಇ-ಖಾ- ಇಂಗ್ಲೀಷರಿಗೂ ಸುಲ್ತಾನರಿಗೂ ಕರಾರಾಗಿದೆ. ಅದ್ದರಿಂದ ಈ ಪ್ರಾಂತ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಬಾವುಟವಿರುವ ಹಡಗಿಗೆ ಯಾವ ತೊಂದರೆಯೂ ಇಲ್ಲ.

ದೌ- ತಮ್ಮ ಸಮಾಚಾರಗಳನ್ನು ತಾವು ಹೇಳಲೇ ಇಲ್ಲ.

ಇ-ಖಾ ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ವಿಸ್ತಾರವಾಗಿ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ ಅವಸರವೇನು ? ನಾನು ಈಗ ಅಜ್ಞಾತವಾಸದಲ್ಲಿದ್ದೇನೆ.

ದೌ- ಈ ಅಜ್ಞಾತವಾಸವೆಷ್ಟು ದಿನಗಳು !

ಇ ಖಾ- ನಗುತ್ತಾ ಪಿಸ್ತ್ರಾಂತಿಯೇ ನಾನು ಸಂಕಲ್ಪ ಮಾಡಿದ್ದೇನೆ. ಈ ಸುಲ್ತಾನೀ ರಾಜ್ಯವು ಸ್ಥಿರವಾಗಿರುವವರೆಗೆ ಅಜ್ಞಾತವಾಸ !

ದೌ- ಲಜ್ಜೆಯಿಂದ ತಲೆಬಾಗಿ ಖಾನರವರು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಸುಲ್ತಾನರ ಕರ್ಮಚಾರಿಗಳೇನು ?

ಇ-ಖಾ- ದೌಲತ್ ರಾಣಿಯವರ ಸಂತೋಷಕ್ಕಾಗಿ ಹಾಗೆ ಹೇಳಿದರೂ ಹೇಳ ಬಹುದು. ಆದರೆ ನಾನು ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷನಾಗಿ ಸುಲ್ತಾನರ ಕರ್ಮಚಾರಿಯಲ್ಲ ಸುಲ್ತಾನೀ ರಾಜ್ಯದ ಹಿತಚಿಂತಕ !

ದೌ- ಖಾನರವರೇ ತಾವು ಮೊದಲಿದ್ದಂತೆ ಸಾಚಾವಾಗಿಲ್ಲ. ಇಂದ್ರ° ಜಾಲಕ ರಂತೆ ಮಾತನಾಡುತ್ತೀರಿ ! ನೀವು ಸುಲ್ತಾನೀ ರಾಜ್ಯದ ಮಿತ್ರರಂತೆ ! ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಬಾವುಟದ ಆಶ್ರಯ !! ಇದೆಲ್ಲಾ ಖಾನರವರಿಗೆ ಹೇಗೆ ಸರಿ ಹೋಗುತ್ತದೋ ?

ಖಾ- ರಾಣಿಯವರಿಬ್ಬರನ್ನೂ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿ ಕರದುಕೊಂಡು ಹೋಗಿ ನನ್ನ ಕಾರ್ಯ ಪರಿಚಯವನ್ನೆಲ್ಲಾ ಮಾಡಿಸುತ್ತೇನೆ.

ದೌ- ಯಾವಾಗ ?

ಇ-ಖಾ- ಈಗಲೇ ! ತಮ್ಮ ಆಜ್ಞೆಯಾದರೆ ಈ ಹಡಗು ಹೀಗೆಯೇ ಹೊರ ಡುತ್ತದೆ. ಸಿದ್ಧವಾಗಿದೆ.

ದೌ- ನಗುತ್ತಾ ನಾನು ಸಿದ್ಧ !

ರಾ- ಖಾನರವರೇ ! ದೌಲತ್ ರಾಣಿಯವರನ್ನು ಕರದುಕೊಂಡು ಹೋಗ ಬಹುದು. ತಾವು ನಮ್ಮ ರಾಣಿಯವರನ್ನು ಅಪಹರಿಸಿಗೊಂಡು ಹೋಗುವುದಕ್ಕಾಗಿಯೇ ಬಂದಿರುವಂತಿದೆ.

ನಾನು ನಿಮ್ಮೊಡನೆ ಬರುವುದಿಲ್ಲ.

ಇ-ಖಾ- ದೌಲತ್ ರಾಣಿಯವರು ಏಕಾಕಿಯಾಗಿ ನನ್ನೊಡನೆ ಬರುವುದಾ ದರೆ ಅಂದೇ ಬರುತ್ತಿದ್ದರು ಅವರು ನಿಮಗಾಗಿಯೇ ನಗರದಲ್ಲಿದ್ದಾರೆ. ಈಗ ನಿಮ್ಮನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಅವರೊಬ್ಬರೇ ಬರುವರೇ !

ರಾ- ನವಾಬರೇ ! ಈ ಮಂಗಳೂರಿನ ವಿಪ್ಲವವು ಪ್ರಾಪ್ತವಾಗಿರುವಾಗ ನಾನು ಈ ಸ್ಥಳವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಎಲ್ಲಿಯೂ ಹೋಗುವುದಿಲ್ಲ.

ಇ-ಖಾ- ನಾನು ಇಂದು ಹೊರಟು ಹೋಗುತ್ತೇನೆ.

ದೌ- ನೀವು ಹೊರಡಿರಿ ! ನಾವು ಹೇಗಾದರೂ ನಿಮ್ಮನ್ನು ಹುಡುಕಿಕೊಂಡು ಬರುತ್ತೇವೆ.

ರಾ- ತಾವು ಇಲ್ಲಿ ಇದ್ದರೆ ಎಷ್ಟೋ ಉಪಕಾರವಾಗುವುದು.

ಇ-ಖಾ- ಕ್ಷಮಿಸಿರಿ ! ರಾಣಿಯವರೇ ! ನಾನು ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದಿರುವುದು ಯಾರಿಗೂ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ. ಈ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಯಾರಿಗೂ ತಿಳಿಯಲೂ

ಬಾರದು. ಈ ವಿಪ್ಲವದಲ್ಲಿ ತಮಗೆ ಯಾವ ವಿಧವಾದ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷ ಸಹಾಯವೂ ಆಗಲಾರದು !

ರಾ- ನಾವು ಈ ಸಮುದ್ರದಲ್ಲಿ ಧುಮುಕಿದರೂ ನೀವು ಈ ಹಡಗಿನಿಂದ ಕೆಳಗೆ ಇಳಿಯುವುದಿಲ್ಲವೇ ?

ಇ-ಖಾರ್-ಏಕೆ ರಾಣಿಯವರೇ ! ಇಷ್ಟೊಂದು ಕ್ರೋಧದಿಂದ ಮಾತನಾಡುವಿರಿ ? ತಮ್ಮ ಆಜ್ಞೆಯಂತೆ ನಾನು ನಡೆಯಲಾರೆನೆ ! ಈ ಮುಂಗಳೂರಿನ ಸಣ್ಣ ಪ್ರಕರಣಕ್ಕಾಗಿ ನನ್ನ ಅಜ್ಞಾತವಾಸವನ್ನು ಬಿಡುವುದು ನ್ಯಾಯವಲ್ಲವೆಂದು ನಾನು ಬಗೆದಿದೇನೆ.

ದೌ- ಖಾನರವರೇ ನಾವು ಹೊರಡುತ್ತೇವೆ. ತಾವು ಅನುಗ್ರಹಿಸಿದರೆ ನಾಳೆ ಬಂದು ಭೇಟಿ ಮಾಡುತ್ತೇವೆ.

ಇ-ಖಾರ್ ಅಪ್ಪಣೆ ಕೊಡಿರಿ ! ನಾನು ಈಗಲೇ ಹೊರಡುತ್ತೇನೆ. ನಾಳೆ ಸಂಧ್ಯಾಕಾಲಕ್ಕೆ ಪುನಃ ಇಲ್ಲಿ ಬಂದು ತಮ್ಮಗಳ ದರ್ಶನಕ್ಕಾಗಿ ಕಾದಿರುತ್ತೇನೆ. ರಾಣಿಯವರು ಅಪ್ಪಣೆ ಪಡೆದು ಹಡಗಿನಿಂದ ಕೆಳಗಿಳಿದರು ನೌಕೆಯು ಸಿದ್ಧವಾಗಿದ್ದಿತು. ಇಬ್ಬರೂ ನೌಕೆಗೆ ಇಳಿದರು. ನೌಕೆಯು ದಡದ ಕಡೆಗೆ ಹೊರಟಿತು. ದೌಲತ್ ಮತ್ತು ರಾಧೆಯರು ಆ ಹಡಗಿನ ಕಡೆಗೇ ನೋಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಇವರು ನೋಡುತ್ತಿರುವಂತೆಯೇ ನಾವಿಕರು ಆ ಪಟಗಳನ್ನು ಎತ್ತಿ ಕಟ್ಟಿದರು. ಹಡಗು ಪಶ್ಚಿಮದ ಕಡೆಗೆ ದೂರ ದೂರ ಹೋಯಿತು !

ರಾಣಿಯರು ನೌಕೆಯಿಂದ ಕೆಳಗಿಳಿಯುವ ಹೊತ್ತಿಗೆ ಇಮಾಂ ಸಿದ್ಧವಾಗಿ ಕಾದಿದ್ದನು. ಕುದುರೆಗಳನ್ನು ತಂದು ನಿಲ್ಲಿಸಿದನು. ರಾಣಿಯರು ಇಮಾಮನನ್ನು ನೋಡಿ ನಕ್ಕರು. ಓಹೋ ನೀನು ಹಾಜರಾಗಿದ್ದಿ.

ಸನ್ನಿಧಾನದ ಸೇವೆಗೆ ಹಾಜರಾಗಿದೇನೆ.

ಇಬ್ಬರೂ ಕುದುರೆಯನ್ನೇರಿದರು. ಇಮಾಮನು ಅವರನ್ನು ಅವರ ಬಿಡಾರಕ್ಕೆ ತಲುಪಿಸಿದನು.

ಇಮಾಮನು ಅಪ್ಪಣೆ ಪಡೆದು ಹೊರಟು ಹೋದನು.

ರಾಧೆ ಮತ್ತು ದೌಲತ್ ಉಳಿದ ರಾತ್ರಿಯನ್ನು ಇಯಜ್ ಖಾನರ ಮಾತು ಕಥೆಗಳನ್ನಾಡುತ್ತಾ ಕಳೆದರು.

—:0:—

ಪತಿಘಾತಿನಿ ಮಾಧವಿ

ಪ್ರೇಗಾಯಿತು. ಸರ್ಕಾರದ ಅಧಿಕಾರಿಗಳೆಲ್ಲರೂ ಭಕ್ಷ್ಮಿಯು ಸಿಕ್ಕಿದಾನೆ, ಎಂದು ಮಾತನಾಡಿಕೊಳ್ಳ ತೊಡಗಿದರು. ಭಕ್ಷ್ಮಿಯು ಬಂಧನದಿಂದ ವಿಪ್ಲವದ ಬಿರುಗಾಳಿಯು ಏಳುವುದೆಂದು ದಿವಾನರವರು ಭಾವಿಸಿ ಸೈನ್ಯಗಳೆಲ್ಲಾ ಬಹಳ ಶಿಸ್ತಿನಿಂದ ಗಸ್ತುಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಅಪ್ಪಣೆ ಮಾಡಿದರು. ಸೂರ್ಯೋದಯವಾಗುತ್ತಲೇ ಸೈನಿಕರು ಎಲ್ಲೆಲ್ಲಿಯೂ ಓಡಿಯಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ವಿಪ್ಲವಕಾರರ ಸುಳಿವೇ ಇಲ್ಲ. ಸೈನಿಕರು ಭಕ್ಷ್ಮಿಯು ಸಿಕ್ಕಿದಾನೆ. ಈ ದಿನ ಅವನನ್ನು ಶೂಲಕ್ಕೇರಿಸುತ್ತಾರೆ ಎಂದು ಮಾತನಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಗುಪ್ತವಾಗಿ ತಿರುಗುವ ವಿದ್ರೋಹಿಗಳ ಕಿವಿಗೆ ಈ ಮಾತು ಬೀಳುತ್ತಲೇ ವಿದ್ರೋಹಿಗಳು ಪಕ್ಕನೆ ನಗುತ್ತಾರೆ. ದೂರ ಹೊರಟುಹೋಗುತ್ತಾರೆ.

ಫಕೀರರನ್ನು ಹಿಡಿಯಬೇಕೆಂದು ಹಿಂದಿನ ದಿನವೇ ದಿವಾನರ ಅಪ್ಪಣೆಯಾಗಿತ್ತು. ಫಕೀರರನ್ನು ಹಿಡಿದು ಬಂಧನದಲ್ಲಿಟ್ಟರು. ಎಷ್ಟೋ ಮಂದಿ ವಿದ್ರೋಹಿ ಮುಖಂಡರನ್ನು ಹಿಡಿದುಬಂಧಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಇದೆಲ್ಲಾ ದಿವಾನರವರಿಗೆ ವರದಿಯಾಯಿತು. ಅವರು ವಿದ್ರೋಹಿಗಳೆಲ್ಲಾ ದೊಂಬಿಯೇಳುತ್ತಾರೆಂದು ಖಚಿತ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿದ್ದರು. ಎಲ್ಲಿಯೂ ವಿದ್ರೋಹಿಗಳಗದ್ದಲವೇ ಇಲ್ಲ. ಇದು ಎಲ್ಲಅಧಿಕಾರಿಗಳಿಗೂ, ದಿವಾನರವರಿಗೂ ಆಶ್ಚರ್ಯವನ್ನುಂಟುಮಾಡಿತು.

ಸೂರ್ಯೋದಯವಾದ ಸ್ವಲ್ಪ ಹೊತ್ತಿನೊಳಗಾಗಿಯೇ ಬಂಧನದಲ್ಲಿದ್ದ ಭಕ್ಷ್ಮಿಯು ಫೌಜುದಾರನನ್ನು ಖೂನಿ ಮಾಡಿ ಓಡಿಹೋಗಿದಾನೆಂಬ ಸಮಾಚಾರವು ಹರಡಿತು. ಅಧಿಕಾರಸ್ಥರ ಮುಖಗಳೆಲ್ಲಾ ಬೆಳ್ಳಗಾಯಿತು. ಕಿಲ್ಲೇದಾರರು ಫೌಜುದಾರರ ಮನೆಗೆ ಹೋಗಿ ಎಲ್ಲ ವಿದ್ಯಮಾನಗಳನ್ನು ಸ್ವತಃ ನೋಡಿಕೊಂಡುಬಂದರು ಯಾರನ್ನೂ ಒಳಗೆ ಬಿಡಕೂಡದೆಂದೂ, ಯಾರೂ ಹೊರಗೆ ಹೋಗಕೂಡದೆಂದೂ ಕಟ್ಟಪ್ಪಣೆ ಮಾಡಿ ಬಲವಾದ ಪಹರೆಯನ್ನಿಟ್ಟರು. ಅರಮನೆಗೆ ಹೋಗಿ ದಿವಾನರವರ ಭೇಟಿಯಾಗಬೇಕೆಂದು ಹೇಳಿ ಕಳಿಸಿದರು. ಈ ಸಮಾಚಾರವು ದಿವಾನರವರಿಗೂ ತಿಳಿದಿತ್ತು. ಅವರು ಕಿಲ್ಲೇದಾರರನ್ನು ಒಳಗೆ ಕರೆಸಿಕೊಂಡು ಸಮಾಚಾರವನ್ನೆಲ್ಲಾ ವಿಚಾರಿಸಿದರು.

ಕಿಲ್ಲೇದಾರರು ಬಹಳ ಭೀತಿಯಿಂದ ಎಲ್ಲ ಸಮಾಚಾರಗಳನ್ನು ಹೇಳಿದರು.

ಕಿಲ್ಲೇದಾರ್ ರಹಮಾನ್ ಸಾಹೇಬರವರೇ! ಫೌಜುದಾರರು ಖೂನಿ ಯಾದದ್ದು ನಿಜವೆ?

ಹೌದು! ಹುಜೂರು ಖೂನಿಯಾಗಿವೆ.

ನಮ್ಮ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಬಹಳ ಅಗೌರವವಾದಂತಾಯಿತು! ನಮಗೆ ವಿದ್ರೋಹಿಗಳು ನಮ್ಮ ಎದುರಿನಲ್ಲಿಯೇಬಂದು "ಸಜಾ" ಕೊಟ್ಟಂತಾಯಿತು.

ಹೌದು! ಸರ್ಕಾರ್!

ಆ ಭಕ್ಷಿಯೇ ಖೂನಿ ಮಾಡಿರಬೇಕು.

ಅವನು ಓಡಿಹೋಗಿದ್ದಾನೆ ಅಲ್ಲವೆ?

ಓಡಿಹೋಗಿದ್ದಾನೆ

ಆ ಭಕ್ಷಿಯು ಬಹಳ ಗಟ್ಟಿಗನೆಂಬುದರಲ್ಲಿ ಅಡ್ಡಿಯೇ ಇಲ್ಲ. ಆದರೆ ಫೌಜುದಾರರ ಅರಮನೆಯಲ್ಲಿ ಯಾರೋ ಷರೀಕ್ ಆಗದೆ ಇದೆಲ್ಲಾ ನಡೆದಿಲ್ಲ.

ಹುಜೂರು! ಸನ್ನಿಧಾನದಲ್ಲಿ ಅರಿಕೆ ಮಾಡಲು ಭಯವಾಗುತ್ತದೆ.

ಹೇಳಿರಿ! ನೀವು ಏನೇನು ಕೇಳಿದ್ದೀರೋ ಅದನ್ನೆಲಾ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ತಿಳಿಸಿರಿ

ಖಾವಿಂದ್! ಒಂದು ಖೂನಿಯಲ್ಲ. ಫೌಜುದಾರರ ಮಹಲಿನಲ್ಲಿ ಎರಡು ಖೂನಿಗಳಾಗಿವೆ. ಒಂದು ಕೋಣೆಯಲ್ಲಿ. ಬಾಗಿಲಿನಲ್ಲಿಯೇ ಫೌಜುದಾರರು ಬಿದ್ದಿದಾರೆ. ಸ್ವಲ್ಪ ದೂರದಲ್ಲಿ ಮತ್ತೊಬ್ಬ ವಿದ್ರೋಹಿಯು ಖೂನಿ ಯಾಗಿದಾನೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಫೌಜುದಾರರ ಬೇಗಂಸಾಹೇಬರೇ ಮದತ್ ಮಾಡಿ ದಾರೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಬೇಗಂಸಾಹೇಬರು ಆ ವಿದ್ರೋಹಿಯ ಹೆಣದ ಹತ್ತಿರಲೇ ಕುಳಿತಿದಾರೆ.

ದಿವಾನ್- ಆ ಕೊಲೆಯಾಗಿರುವ ವಿದ್ರೋಹಿಯೇ ಭಕ್ಷಿ ಇರಬಹುದು. ಆ ಭಕ್ಷಿಯು ಏನೋ ಮೋಸದಿಂದ ಫೌಜುದಾರರನ್ನು ಕೊಲೆ ಮಾಡಿರ ಬಹುದು. ಆ ಭಕ್ಷಿಯನ್ನು ಬೇಗಂಸಾಹೇಬರು ಕೊಲೆ ಮಾಡಿರ ಬಹುದು.

ಕಿಲ್ಲೇದಾರನು ತಲೆಬಾಗಿಸಿದನು. ಬೇಗಂ ಸಾಹೇಬರನ್ನು ಮಾತನಾ ಡಿಸುವಂತಿಲ್ಲ! ಅವರು ಹುಚ್ಚರಂತಾಗಿದಾರೆ ಎಂದನು.

ದಿವಾನರು ತಾವೇ ಹೋಗಿ ಬೇಗಂ ಸಾಹೇಬರನ್ನು ಸಮಾಧಾನ ಪಡಿಸುವುದಾಗಿ ಹೇಳಿದರು. ರಾಜಯೋಗ್ಯವಾದ ಮ್ಯಾನಾ ಸಿದ್ಧವಾಯಿತು. ದಿವಾನರವರು ಫೌಜುದಾರರ ಮಹಲಿಗೆ ಹೊರಟರು. ಕಿಲ್ಲೇದಾರರೂ ಇತರ ಅಧಿಕಾರಿಗಳೂ ಅನುಸರಿಸಿ ಹೋದರು. ಫೌಜುದಾರರ ಮನೆಯ ಮುಂದೆ ಸೈನ್ಯದ ಬಲವಾದ ಕಾವಲಿತ್ತು. ಮ್ಯಾನಾವು ಮಹಲಿನೊಳಗೆ ಹೋಯಿತು. ದಿವಾನರು ಕಣ್ಣು ಸನ್ನೆಮಾಡಿದರು. ಅಧಿಕಾರಿಗಳೂ, ಕಿಲ್ಲೇದಾರರೂ ಅಲ್ಲಿಯೆ ನಿಂತರು. ದಿವಾನರು ಮ್ಯಾನಾದಿಂದ ಇಳಿದು ಮಹಲಿನೊಳಕ್ಕೆ ಹೋದರು. ಪಹರೆಯವನೊಬ್ಬನು ದಾರಿಯನ್ನು ತೋರಿಸಿದನು. ದಿವಾನರವರು ಫೌಜುದಾರನು ಸತ್ತುಬಿದ್ದಿದ್ದ ಕೋಣೆಯ ಬಾಗಿಲಿಗೆ ಹೋದರು. ಪರಿಚಾರಕನು ಮುಂದೆ ಓಡಿಹೋಗಿ ಬೇಗಂಸಾಹೇಬರಿಗೆ ಸಲಾಂ ಮಾಡಿ ದಿವಾನರವರು ಬರುತ್ತಿರುವುದನ್ನು ತಿಳಿಸಿದನು. ದಿವಾನರವರು ಆ ಕೋಣೆಯ ಬಾಗಿಲಿನಲ್ಲಿ ನಿಂತು, ಬೇಗಂಸಾಹೇಬ್ ! ಎಂದು ಸಂಬೋಧಿಸಿದರು.

ಮಾಧವಿಯು ಎದುರಿಗೆ ಬಂದುನಿಂತು ಬಿರುಗಣ್ಣಿನಿಂದ ದಿವಾನರನ್ನು ನೋಡತೊಡಗಿದಳು.

ದಿವಾನ್- ಬೇಗಂ ಸಾಹೇಬ್ ! ಫೌಜುದಾರರ ಮರಣದಿಂದ ನಮಗೆ ಬಹಳ ವ್ಯಥೆಯಾಗಿದೆ. ನಮ್ಮ ಸರಕಾರಕ್ಕೆ ಬಹಳ ಅವಮಾನವಾಗಿದೆ.

ಮಾಧವಿಯು ಮಾತನಾಡದೇ ಕಲ್ಲಿನ ಗೊಂಬೆಯಂತೆ ನಿಂತಿದ್ದಳು.

ದಿವಾನ್-ನಾವು ಈ ಅತ್ಯಾಚಾರ ಮಾಡಿದ ಅಪರಾಧಿಗಳನ್ನು ಶಿಕ್ಷಿಸದೇ ಬಿಡುವುದಿಲ್ಲ.

ಮಾಧವಿ- ಈ ವಿಚಾರಣೆಯನ್ನು ತಾವೇ ಬಹಿರಂಗವಾಗಿ ದರ್ಬಾರ್ ಮಾಡಿ ನಡೆಸಬೇಕು.

ದಿವಾನ್-ಹಾಗೆಯೇ ಮಾಡುತ್ತೇವೆ.

ಮಾಧವಿ-ನನ್ನ ವಿಚಾರಣೆಯಾಗಬೇಕು.

ದಿವಾನ್-ಫೌಜುದಾರರ ಪತ್ನಿಯವರನ್ನು ರಾಜಸಭೆಯಲ್ಲಿ ವಿಚಾರಣೆ ಮಾಡುವುದು ಸುಲ್ತಾನೀದರಬಾರಿಗೆ ಗೌರವವಲ್ಲ. ತಾವುಹೇಳುವುದೇನಾದರೂ ಇದ್ದರೆ ಈಗಲೇ ನನ್ನಲ್ಲಿ ಹೇಳಬಹುದು.

ಮಾಧವಿ-ದಿವಾನ್‌ರವರೇ! ತಾವು ಇಲ್ಲಿಗೆ ವಿಪ್ಲವವನ್ನು ಅಡಗಿಸಲು ಬರೋಣವಾಗಿದೆ. ರಾಜಸಭೆಯಲ್ಲಿ ನನ್ನ ವಿಚಾರಣೆ ಆಗದಿದ್ದರೆ ಈ ವಿದ್ರೋಹದ ವಿಚಾರಣೆ ಆದಂತೆ ಆಗುವುದೇ ಇಲ್ಲ.

ದಿವಾನ್- ಬೇಗಂಸಾಹೇಬ್, ಇಲ್ಲಿರುವ ಮತ್ತೊಂದು ಶರೀರವು ಯಾರದು? ಭಕ್ಷಿಯದೋ ?

ಬೇಗಂ- ಅಲ್ಲ, ಭಕ್ಷಿಯು ಬದುಕಿದ್ದಾನೆ. ಈ ನಿರ್ಭಾಗ್ಯನು ನನ್ನ ಸಹೋದರ.

ದಿವಾನ್- ಇವನನ್ನು ಯಾರು ಕೊಲೆ ಮಾಡಿದರು ?

ಬೇಗಂ- ಫೌಜುದಾರ ಕುತುಬುದ್ದೀನ್.

ದಿವಾನ್- ಗಾಬರಿಯಿಂದ ಈ ಫೌಜುದಾರನನ್ನು ಯಾರು ಖೂನಿ ಮಾಡಿದರು ?

ಬೇಗಂ- ನಾನು! ನನ್ನ ಕೈಯಾರ ಖೂನಿ ಮಾಡಿದೇನೆ. ನಾನೂ ಒಬ್ಬಳು ವಿದ್ರೋಹಿ.

ದಿವಾನ್- ಹೆಸರು ?

ಬೇಗಂ- ಮಾಧವಿ.

ದಿವಾನರವರು, ಅಲ್ಲಿಂದ ಹೊರಟುಹೋದರು. ಆ ರಾಜಮಹಲನ್ನು ಬಿಡುತ್ತಾ, ಬೇಗಂಸಾಹೇಬಳನ್ನು ಬಂಧಿಸಿರಿ! ಎಂದು ಆಜ್ಞೆಮಾಡಿ ಹೊರಟುಹೊದರು.

ದಿವಾನರವರ ಅಪ್ಪಣೆಯಂತೆ ರಾಜಭಟರು ಬಹುಮಂದಿ ವಿದ್ರೋಹಿ ಗಳನ್ನು ಹಿಡಿದು ಬಂಧಿಸಿದಾರೆ. ಭಕ್ಷಿಯನ್ನು ಮಾತ್ರ ಹಿಡಿಯಲಾಗಲಿಲ್ಲ. ಭಕ್ಷಿಯನ್ನು ಹಿಡಿದುಕೊಟ್ಟವರಿಗೆ ವಿಶೇಷ ಬಹುಮಾನವನ್ನು ಕೊಡುವು ದಾಗಿ ಡಂಗೂರ ಹೊಡಿಸಿದಾರೆ.

ಮೂರು ದಿನಗಳನಂತರ, ದಿವಾನರವರು ದರಬಾರನ್ನು ಕೂಡಿಸಿದರು. ಸರದಾರರು, ಸೇನಾನಾಯಕರು, ಖಾಜಿಗಳು ಎಲ್ಲರೂ ಬಂದು ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಆಸನಗಳಲ್ಲಿ ಗಂಭೀರಭಾವದಿಂದ ಕುಳಿತಿದಾರೆ. ಕರ್ನಾಟಕದ ಮಹಾಜನರು ಅನೇಕರು ದಿವಾನರವರ ಆಹ್ವಾನದಿಂದ ಸಭೆಗೆ ಬಂದಿದಾರೆ. ಸುತ್ತಲೂ ಸೈನಿಕರು ಬಿಚ್ಚುಕತ್ತಿಯಿಂದ ಪಹರೆ ಕೊಡುತ್ತಲಿದಾರೆ. ದಿವಾನರವರು ಸಭೆಗೆ ಬಂದು ಉಚ್ಚಾಸನದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತುಕೊಂಡರು.

ರಾಜಭಟರು ಸರಪಣಿಗಳಿಂದ ಬಂಧಿತನಾಗಿದ್ದ ಫಕೀರನನ್ನು ತಂದು ದಿವಾನರವರ ಸಮುಖದಲ್ಲಿ ನಿಲ್ಲಿಸಿದರು. ದಿವಾನರವರು ಫಕೀರನ ಬೇಡಿಗ ಗಳನ್ನು ಬಿಚ್ಚುವಂತೆ ಅಪ್ಪಣೆ ಮಾಡಿದರು. ಫಕೀರನು ಎದ್ದು ನಿಂತನು.

ದಿವಾನರವರು ಫಕೀರರೇ, ಇದು ಸರ್ಕಾರದವರ ರಾಜ ಸಭೆ! ಸುಲ್ತಾನರ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ತಮ್ಮಂಥಾ ಫಕೀರರಿಗೆ ಬಹಳ ಮನ್ನಣೆ ಇದೆ. ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಈ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ನಡೆಯುವ ಪಿತೂರಿಗೆಲ್ಲಾ ನೀವೇ ಕಾರಣಕರ್ತರೆಂದು ದೂರು ತಂದಿದ್ದಾರೆ. ನಿಮ್ಮ ವಿಚಾರಣೆಯನ್ನು ನಡಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ.

ಫ- ವಿಚಾರಣೆಯನ್ನು ನಡಸಬಹುದು. ನನಗೆ ಶಿಕ್ಷೆಯನ್ನು ವಿಧಿಸಬಹುದು. ನಾನು ಸಂತೋಷದಿಂದ ಅನುಭವಿಸುತ್ತೇನೆ.

ದಿವಾ-ನೀವು ಅಪರಾಧವನ್ನು ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡಂತೆಯೇ ಆಯಿತು!

ಫ- ಅಪರಾಧಿ ನಾನಲ್ಲ! ನಿಜವಾದ ಅಪರಾಧಿ ಕುತುಬುದ್ದೀನ! ಅವನಿಗೆ ತಕ್ಕ ಶಿಕ್ಷೆಯಾಗಿಯೇ ಇದೆ.

ದಿವಾ-ನೀವು ಈ ಪಿತೂರಿಕಾರರ ಮುಖಂಡರೆಂದೂ, ನೀವೇ ಈ ವಿಪ್ಲವವನ್ನೆಲ್ಲಾ ಎಬ್ಬಿಸಿದ್ದೀರೆಂದೂ ಸರ್ಕಾರದಲ್ಲಿ ಫಿರ್ಯಾದು ಬಂದಿದೆ.

ಫ- ನಾನು ಯಾರ ಮುಖಂಡನೂ ಅಲ್ಲ. ವಿಪ್ಲವವನ್ನು ನಾನು ಎಬ್ಬಿಸಿದವನೂ ಅಲ್ಲ. ಅದು ತಾನಾಗಿ ಎದ್ದಿದೆ! ಆದರೆ ಈ ವಿಪ್ಲವವನ್ನು ನೋಡಿ ನನಗೆ ಎಷ್ಟೋ ಆನಂದವಾಗಿದೆ.

ದಿವಾ-ನಿಸ್ಸಂದೇಹವಾಗಿ ತಾವೂ ವಿದ್ರೋಹಿಗಳೆಂದು ನಾವು ಹೇಳಬಹುದು.

ಫ- ಜಗತ್ತೇ ಹೇಳುತ್ತದೆ ನಾನು ವಿದ್ರೋಹಿ!

ದಿವಾ-ನೀವು ತಾಜಾ ಮುಸಲ್ಮಾನರಾಗಿದ್ದು ಸುಲ್ತಾನೀ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಈ ವಿದ್ರೋಹವನ್ನೇಕೆ ಹಚ್ಚಿದಿರಿ!

ಫಕೀರನು-ನಗುತ್ತಾ ದಿವಾನರವರೇ ಇದು ಹಿಂದೂಗಳ ರಾಜ್ಯ. ಇಲ್ಲಿ ವಿದ್ರೋಹ ಮಾಡಿದವರು ಫೌಜುದಾರರು! ಅವರು ಮಾಡಿದ ಸುಲಿಗೆ, ಅವರು ಮಾಡಿಸಿದ ಕೊಲೆ! ಅವರಿಂದ ಆಗಿರುವ ಸ್ತ್ರೀಯರ ಮಾನಭಂಗ ಇದೆಲ್ಲವನ್ನೂ ನೋಡಿದರೆ ಹೃದಯವು ಸುಡುತ್ತದೆ.

ದಿವಾ-ಇಲ್ಲಿ ನಡೆದ ಕೊಳ್ಳೆ—ದರೋಡೆಗಳು, ಅಧಿಕಾರಿಗಳ ಕೊಲೆ! ರಾಜಭಂಡಾರದ ಲೂಟಿ ಇವೆಲ್ಲದಕ್ಕೂ ಕಾರಣಕರ್ತರಾರು?

ಫಕೀರನು-ಹೊಟ್ಟೆಗಿಲ್ಲದ ಜನ ಕೊಳ್ಳೆ ಹೊಡೆದರು. ನೊಂದ ಜನ, ಹೆಂಡಿರನ್ನು ಕಳಕೊಂಡ ಜನ ಅಧಿಕಾರಿಗಳನ್ನು ಕೊಲೆ ಮಾಡಿದರು. ಅವೆಲ್ಲಾ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷವಾಗಿ ಕಾಣುತ್ತಿಲ್ಲವೇ? ಫೌಜುದಾರನ ಕೊಲೆಯೇ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷ ನಿದರ್ಶನ!

ಫಕೀರರೆ ? ನೀವು ಮುಸಲ್ಮಾನರೆಂದು ರಾಜದಂಡದಿಂದ ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಾರಿರಿ ! ನೀವು ವಿದ್ರೋಹಿಗಳು ನಿಮಗೆ ಶಿಕ್ಷೆಯಾಗುತ್ತದೆ !

ಫಕೀರ-ವಿದ್ರೋಹಿಯು ನಾನಲ್ಲ ! ಸುಲ್ತಾನರು ವಿದ್ರೋಹಿಗಳು !

ಬಾಯಿ ಮುಚ್ಚು ! ಸುಲ್ತಾನರ ಹೆಸರು ಹೇಳಿದರೆ ನಾಲಿಗೆಯನ್ನು ಸೀಳಿಸುತ್ತೇನೆ ! ಎಂದು ದಿವಾನರು ಗರ್ಜಿಸಿದರು.

ಫಕೀರನು ನಕ್ಕನು.

ರಾಜಭಟರು-ಫಕೀರನಿಗೆ ಬೇಡಿಗಳನ್ನು ತೊಡಿಸಿ ಹಿಂದಕ್ಕೆ ಸೆಳೆದರು.

ಕಿಲ್ಲೇದಾರರು-ಫೌಜುದಾರರ ಬೇಗಂ ಸಾಹೇಬರನ್ನು ಸಭೆಗೆ ಕರತರುವಂತೆ ಹುಕ್ಕುಂ ಮಾಡಿದರು. ರಾಜಭಟರು ಹಿಂದೆ ಮುಂದೆ ಬಿಚ್ಚುಕತ್ತಿಯ ಪಹರೆಯಿಂದ ಮಾಧವಿಯನ್ನು ಸಭೆಗೆ ಕರತಂದು ದಿವಾನರ ಸಮ್ಮುಖದಲ್ಲಿ ನಿಲ್ಲಿಸಿದರು.

ದಿವಾನ್‌ರವರು ಬೇಗಂ ಸಾಹೇಬ್ ತಮ್ಮನ್ನು ಈ ರಾಜಸಭೆಯಲ್ಲಿ ವಿಚಾರಣೆ ಮಾಡಲು ನನಗೆ ಇಷ್ಟವಿಲ್ಲ. ಆದರೂ ತಮ್ಮ ಕೋರಿಕೆಯಂತೆ ಇಲ್ಲಿಗೆ ತಮ್ಮನ್ನು ಬರಮಾಡಿದ್ದೇನೆ. ತಾವು ಏನಾದರೂ ಹೇಳತಕ್ಕದ್ದಿದ್ದರೆ ಹೇಳಬಹುದು !

ಮಾಧವಿಯು ಬುರ್ಖಾವನ್ನು ತೆಗೆದಳು. ಹಣೆಯಲ್ಲಿ ದೊಡ್ಡ ಕುಂಕುಮ! ಎಲ್ಲರೂ ಹಿಂದೂ ಹೆಂಗಸು! ಎಂದು ಆಶ್ಚರ್ಯಪಟ್ಟರು.

ಮಾಧವಿಯು ದಿವಾನರವರೇ ! ನನ್ನ ವಿಚಾರಣೆಯಾಗಬೇಕು. ಈ ವಿದ್ರೋಹದ ಗುಟ್ಟನ್ನು ನಾನು ಬಯಲು ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಸಂಕಲ್ಪಿಸಿದ್ದೇನೆ.

ನಾನೊಬ್ಬ ಹಿಂದೂ ಯುವತಿ ! ಒಂದು ದಿನ ಫೌಜುದಾರನ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಬಿದ್ದೆ. ಅಂದಿನ ರಾತ್ರಿಯೇ ರಾಜಭಟರು ನನ್ನನ್ನು ಅಪಹಾರ ಮಾಡಿದರು. ಫೌಜುದಾರರ ಅರಮನೆಯಲ್ಲಿ ಬಂದಿಯಾದೆ. ಫೌಜುದಾರರ ಮಾಯಾಜಾಲದಿಂದ ಸ್ವಲ್ಪ ದಿನಗಳಲ್ಲಿಯೇ ಅವರ ಅಂತಃಪುರಕ್ಕೆ ಸೇರಿದೆ. ನನ್ನಂತೆ ಎಷ್ಟೋ ಸ್ತ್ರೀಯರು ಆ ಅಂತಃಪುರದಲ್ಲಿ ಸೇರಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿದ್ದರು. ಕುತುಬುದ್ದೀನನು ನನ್ನನ್ನು ಬಹಳವಾಗಿ ಪ್ರೀತಿಸುತ್ತಿದ್ದನು. ಅಧಿಕಾರವನ್ನು ಬಹಳ ದರ್ಪದಿಂದ ನಡೆಸುತ್ತಿದ್ದನು. ಅತುಳೈಶ್ವರ್ಯವನ್ನು ಗಳಿಸಿದಾನೆ. ಅದೆಲ್ಲಾ ಬೇರೆ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಗುಪ್ತವಾಗಿದೆ. ಸುಲ್ತಾನೀ ರಾಜ್ಯವು ಈ ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ

ಬಹು ದಿನಗಳು ಉಳಿಯುವುದಿಲ್ಲವೆಂದು ಫೌಜುದಾರನು ಅನೇಕ ಬಾರಿ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದನು.

ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಸರದಾರರೊಡನೆ ಅನೇಕ ಗುಪ್ತ ಪತ್ರವ್ಯವಹಾರ ವನ್ನು ನಡಸಿದ್ದನು. ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಿರಿ! ಅವೆಲ್ಲಾ ಇಲ್ಲಿವೆ. ಎಂದು ಒಂದು ಬೆಳ್ಳಿಯಪೆಟ್ಟಿಗೆಯನ್ನು ದಿವಾನರ ಮುಂದಿಟ್ಟಳು. ಕಿಲ್ಲೇದಾರರು ಆ ಪೆಟ್ಟಿಗೆ ಯನ್ನು ತೆರೆದು ಕಾಗದಗಳನ್ನು ಎತ್ತಿ ದಿವಾನರಿಗೆ ಒಪ್ಪಿಸಿದರು. ದಿವಾನ್ ರವರು ಆ ಕಾಗದಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ಬಿಚ್ಚಿ ಓದಿದರು.

ಮಾಧವಿಯು ಕೇಕೆ ಹಾಕಿ ನಗುತ್ತಾ ದಿವಾನರವರೇ ವಿದ್ರೋಹಿಯು ಯಾರು? ಎಂದಳು!

ದಿವಾನರವರು ಬೇಗಂ ಸಾಹೇಬ್ ತಾವು ಹೇಳುವುದೆಲ್ಲಾ ಮುಗಿ ಯಿತೋ? ಎಂದು ಕೇಳಿದರು.

ಮಾಧವಿಯು-ದಿವಾನ್ ಸಾಹೇಬರವರೇ ಸಾವಧಾನದಿಂದ ಕೇಳಿರಿ! ಇನ್ನೂ ಬಹಳವಿದೆ. ಇದೇ ನನ್ನ ಕಡೆಯ ದಿನ! ನನ್ನ ಹೃದಯದಲ್ಲಿ ಅಡ ಗಿರುವುದನ್ನೆಲ್ಲಾ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ ಈ ಪ್ರಪಂಚಕ್ಕೆ ಗೊತ್ತಾಗಲಿ! ಈ ವಿದ್ರೋ. ಹದ ಅಂತರಂಗ! ನಿಮ್ಮ ಸವಾರಿಯು ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬಾರದಿದ್ದರೆ ಕುತುಬುದ್ದೀ ನನು ಸಾಯುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ನಾನು ಬಂದು ಇಲ್ಲಿ ಅಪರಾಧಿಯಾಗಿ ನಿಲ್ಲುತ್ತಿರ ಲಿಲ್ಲ! ಎಲ್ಲಿಗೋ ಅಜ್ಞಾತಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ ಹೊರಟುಹೋಗುತ್ತಿದ್ದೆವು.

ತಮ್ಮ ಸವಾರಿಯು ಬಂದೇಬಿಟ್ಟಿತು. ಫೌಜುದಾರರು ಸುಲ್ತಾನರ ಸಮ್ಮುಖಕ್ಕೆ ಹೋಗಬೇಕು. ಆಗ ಅವರು ಭಕ್ಷಿಯನ್ನು ಹಿಡಿಯದೇ ವಿಧಿ ಯಿಲ್ಲ! ನನ್ನ ಸಹೋದರನು ಒಬ್ಬ ವಿದ್ರೋಹೀ ಮುಖಂಡ! ಕುತುಬುದ್ದೀ ನನು ಅವನನ್ನುಬಲ್ಲ. ಅವನ ಹೆಸರು ಗೋವಿಂದಕವಿ! ಅವನನ್ನು ಹಿಡಿದು ತಂದು ಅರಮನೆಯಲ್ಲಿಟ್ಟರು. ಭಕ್ಷಿಯನ್ನು ಹಿಡಿದುಕೊಡುವಂತೆ ಎಷ್ಟೋ ಪ್ರಲೋಭಮಾಡಿನೋಡಿದರು. ಆ ಉಪಾಯಗಳೊಂದೂ ಫಲಿಸಲಿಲ್ಲ. ನಾನು ಫೌಜುದಾರರ ಮೋಹದಿಂದ, ಆ ಐಶ್ವರ್ಯದ ಲೋಭದಿಂದ ಭಕ್ಷಿಯನ್ನು ಹಿಡಿದುಕೊಡುವುದಾಗಿ ಭರವಸೆ ಕೊಟ್ಟೆ. ಅಂತಃಪುರವನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಹೊರಟೆ. ಮೂರು ರಾತ್ರಿಗಳಲ್ಲಿ ಮೋಸದಿಂದ ಆ ಭಕ್ಷಿಯನ್ನು ಹಿಡಿದುಕೊಟ್ಟೆ! ಭಕ್ಷಿ ಯನ್ನು ಹಿಡಿದುತಂದು ಆ ಅರಮನೆಯಲ್ಲಿ ಗುಪ್ತವಾಗಿಟ್ಟರು. ನನ್ನ ಸಹೋ ದರನಿಗೆ ಕುತುಬುದ್ದೀನನು ಗಳಿಸಿಟ್ಟಿರುವ ಐಶ್ವರ್ಯವೆಲ್ಲಾ ಗೊತ್ತಿತ್ತು. ಫೌಜು

ದಾರನು ಇಂಗ್ಲೀಷರೊಡನೆ ನಡೆಸಿರುವ ಮುಸಲತ್ತೆಲ್ಲಾ ಗೊತ್ತಿತ್ತು. ಅವನು ಜೀವದಿಂದ ಇದ್ದರೆ ತನಗೆ ನಿಸ್ತಾರವಿಲ್ಲವೆಂದು ಹೆದರಿ ಆ ರಾತ್ರಿ ಆ ಘೋರವಾದ ರಾತ್ರಿ-ಪೌಜುದಾರನು ನನ್ನ ಸಹೋದರನನ್ನು ತಿವಿದುಕೊಂದನು. ನಾನು ಆ ರಾತ್ರಿಯೆಲ್ಲಾ ಪೌಜುದಾರನನ್ನು ಹಿಂಬಾಲಿಸುತ್ತಲೇ ಇದ್ದೆ. ಒಂದು ಕ್ಷಣ ಹಿಂಚುಮುಂಚು ಆಯಿತು. ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ನಾನು ನನ್ನ ಸಹೋದರನನ್ನು ಉಳಿಸುತ್ತಿದ್ದೆ. ಈ ರಾಜ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಇಂದು ಪೌಜುದಾರನು ನಿಂತು ತನ್ನ ಅಪರಾಧಗಳನ್ನು ಹೇಳಿ ಶಿಕ್ಷೆಯನ್ನು ಅನುಭವಿಸಬೇಕಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ದೈವದ ಇಷ್ಟ ಬೇರೆ ರೀತಿಯಾಗಿತ್ತು! ನಾನು ಆ ಕೋಣೆಯೊಳಗೆ ಕಾಲಿಡುವಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಪೌಜುದಾರನ ಕಠಾರಿಯು ನನ್ನ ಸಹೋದರನ ಹೃದಯದಲ್ಲಿ ನೆಟ್ಟು ಹೋಗಿತ್ತು.! ನಾನು ಒಳಗೆ ಹೋಗಿ ನನ್ನ ಅಣ್ಣನ ಮುಖವನ್ನು ಬಗ್ಗಿ ನೋಡಿದೆ. ಅವನ ಆ ದೈನ್ಯ ಪೂರ್ಣವಾದ ಕಣ್ಣುಗಳನ್ನು ನೋಡಿದೆ. ಆರ್ತಧ್ವನಿಯದ್ನು ಕೇಳಿದೆ. ಪೌಜುದಾರನು ಭಕ್ಷಿಯನ್ನು ಕೊಲೆಮಾಡುವುದಾಗಿ ಹೊರಟನು. ನಾನು ಕಠಾರಿಯನ್ನೆತ್ತಿ ಪೌಜುದಾರನ ಕಂಠದಲ್ಲಿ ತಿವಿದೆ. ಪೌಜುದಾರನು ಒಂದೇ ಪೆಟ್ಟಿಗೆ ಸತ್ತುಬಿದ್ದನು. ಭಕ್ಷಿಯಿದ್ದ ಕೊಠಡಿಗೆಹೋಗಿ ಅವನನ್ನು ಬಂಧನದಿಂದ ಬಿಚ್ಚಿಬಿಟ್ಟೆ! ಪೌಜುದಾರನ ಅಕೃತ್ಯಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ಬಲ್ಲವಳು ನಾನು, ಅವನಿಗೆ ಸಹಾಯ ಮಾಡಿದವಳು ನಾನು, ಅವನನ್ನು ಕೈಯ್ಯಾರ ಕೊಲೆ ಮಾಡಿದವಳು ನಾನು! ದಿವಾನರವರೇ ನನ್ನನ್ನು ಶಿಕ್ಷಿಸಿರಿ !

ಈ ಅರಮನೆಯ ಮುಂದೆ ಶೂಲದ ಮರವನ್ನು ಕಟ್ಟಿಸಿ ಅದಕ್ಕೆ ನನ್ನನ್ನು ಏರಿಸಿರಿ! ನಾನು ಸಂತೋಷದಿಂದ ಶೂಲಕ್ಕೇರುವೆನು. ಜ್ವಾಲಾಮಾಲೆಗಳಿಂದ ಉರಿಯುತ್ತಿರುವ ನನ್ನ ಮನಸ್ಸು ಶಾಂತವಾಗುವುದು ಈ ವಿಪ್ಲವವು ಶಾಂತವಾಗಿ ಹೋಗುವುದು ನನ್ನ ಹೆಸರು ಮಾಧವಿ.

ದಿವಾನ್- ಅಪ್ರತಿಭನಾದರು. ಇನ್ನು ವಿಚಾರಣೆಯು ಸಾಕು ಈ ದರಬಾರು ಭರಖಾಸ್ತಾಗಲಿ ಎಂದು ಅಪ್ಪಣೆ ಮಾಡಿದನು.

ಮಾಧವಿಯುಕ್ಕೈಯೆತ್ತಿ ಉಚ್ಚಕಂಠದಿಂದ ದಿವಾನರವರೇ ಮತ್ತೊಂದು ಮಾತಿದೆ. ಅದನ್ನು ತಮ್ಮ ಸಂನ್ನಿಧಾನದಲ್ಲಿ ಹೇಳಲು ಮತ್ತೊಂದು ಅವಕಾಶವಿಲ್ಲ. ಇಂದು ಸೂರ್ಯಾಸ್ತಮಾನದೊಳಗಾಗಿ ನಾನು ಯಮಸದನವನ್ನು ಸೇರುವೆನು! ಅಂದೇ ಸಾಯುತ್ತಿದ್ದೆ! ಇದೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಈ ದರಬಾರಿ

ಸಲ್ಲಿ ಹೇಳಲು ಜೀವಧಾರಣೆ ಮಾಡಿದ್ದೆ. ಇನ್ನೊಂದು ಮಾತು ಉಳಿದಿದೆ, ಅದು ನನ್ನ ಕೊನೆಯ ಪ್ರಾರ್ಥನೆ! ಈ ಜೀವದ ಕಡೆಯ ಆಶೆ!

ದಿವಾನ್‌ರು ಪುನಃ ಆಸನದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತರು.

ಮಾಧವಿ! ಕೇಳಿಕೋ! ನಿನ್ನ ಕಡೆಯ ಆಶೆಯೇನು?

ದಿವಾನ್‌ರವರೇ, ಆ ಫಕೀರನು ನಿರಪರಾಧಿ. ಅವನು ಬಹಳ ವಿದ್ಯಾವಂತ! ಪಂಡಿತ! ಅವನ ಮನಸ್ಸು ದುಃಖಕ್ರೋಧಗಳಿಂದ ಕ್ಷುಭಿತವಾಗಿದೆ. ಹುಚ್ಚನಂತೆ ಮಾತನಾಡುತ್ತಾನೆ. ಈ ವಿದ್ರೋಹಕ್ಕೂ ಅವನಿಗೂ ಯಾವ ಸಂಬಂಧವೂ ಇಲ್ಲ. ಫೌಜುದಾರನಿಗೆ ಇದು ಚನ್ನಾಗಿ ಗೊತ್ತಿತ್ತು. ಆದ್ದರಿಂದಲೇ ಆ ಫಕೀರನನ್ನು ಫೌಜುದಾರನು ಹಿಡಿಯಲಿಲ್ಲ. ಅವನನ್ನು ಕ್ಷಮಿಸಿ ಬಿಟ್ಟುಬಿಡಿ.

ದಿವಾನ್-ಮಾಧವಿ! ನೀನು ಆ ಫಕೀರನನ್ನು ಬಲ್ಲೆಯಾ!

ಮಾಧವಿ- ಬಲ್ಲೆ! ಚನ್ನಾಗಿ ಬಲ್ಲೆ! ಅವನು ನನಗೆ ಜನ್ಮವಿತ್ತ ತಂದೆ.

ದರಬಾರಿನಲ್ಲೆಲ್ಲಾ ಕಲಕಲ! ಆಶ್ಚರ್ಯ-ವಿಷಾದ! ಎಲ್ಲರೂ ಆ ಫಕೀರನ ಕಡೆ ನೋಡುತ್ತಿದ್ದರು. ದಿವಾನ್‌ರವರು, ಕಿಲ್ಲೇದಾರರ ಕಡೆಗೆ ತಿರುಗಿ ಈ ಮಾಧವಿಯನ್ನು ಬಂಧನದಲ್ಲಿಡಿ. ಇವಳನ್ನೂ ಈ ಫಕೀರನನ್ನೂ ಸುಲ್ತಾನರ ಸಮ್ಮುಖಕ್ಕೆ ಕಳುಹಿಸಬೇಕು ಎಂದು ಆಜ್ಞೆಮಾಡಿದರು.

ಮಾಧವಿಯು- ಸಭಾಮಂಟಪವೆಲ್ಲವೂ ಪ್ರತಿಧ್ವನಿಯಾಗುವಂತೆ ಕೇಕೆ ಹಾಕಿ ನಕ್ಕಳು! ಅವಳ ಶರೀರವು ಸಭಾಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದು ಒಂದೆರಡು ಕ್ಷಣ ಹೊರಳಾಡಿತು! ರಾಜಭಟರು ಬಂದು ಅವಳನ್ನು ಹಿಡಿದುಕೊಂಡರು. ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಣವು ಹಾರಿಹೋಗಿತ್ತು.

ದಿವಾನ್‌ರವರು ಮಾಧವಿಯ ಹತ್ತಿರ ಬಂದು ಅವಳ ಮುಖವನ್ನು ಬಗ್ಗಿ ನೋಡಿದರು ಮಾಧವಿಯ ಮುಖದಲ್ಲಿದ್ದ ದೊಡ್ಡ ಕುಂಕುಮದ ಬೊಟ್ಟು ಇರಲಿಲ್ಲ! ಅದು ಸೌಭಾಗ್ಯದ ಕುಂಕುಮವಲ್ಲ. ಘೋರ ವಿಷ! ಮಾಧವಿಯು ಅದನ್ನು ಕಿತ್ತು ಬಾಯಲ್ಲಿ ಅಗೆದು ನುಂಗಿಬಿಟ್ಟಿದ್ದಳು.

—:o:—

ಕ್ರಾಂತಿಯು ಶಾಂತಿ

ದಿವಾನರವರು ತಮ್ಮ ದಿವಾನಖಾನೆಯಲ್ಲಿ ವಿಚಾರ ಮಗ್ನರಾಗಿ ಕುಳಿತಿದ್ದರು. ದ್ವಾರಪಾಲಕನು ಬಂದು ರಾಧಾ ರಾಣಿಯವರ ಸವಾರಿಯು ಬಂದಿರುವುದಾಗಿ ಅರಿಕೆ ಮಾಡಿದನು. ದಿವಾನರವರು ಎದ್ದು ಬಂದು ರಾಣಿಯವರನ್ನು ಎದುರುಗೊಂಡು ತನ್ನ ದಿವಾನಖಾನೆಗೆ ಕರದುಕೊಂಡು ಹೋಗಿ ಉಚಿತಾಸನದಲ್ಲಿ ಕುಳ್ಳಿರಿಸಿದರು.

ರಾಣಿಯವರು- ದಿವಾನರನ್ನು ಕುರಿತು ದಿವಾನರವರೇ ! ತಾವು ಇಲ್ಲಿಗೆ ದಯಮಾಡಿಸಿದ ಕಾರ್ಯವಾಯಿತಷ್ಟೆ ! ಇನ್ನು ನಾವುಗಳು ನಗರಕ್ಕೆ ಹಿಂದಿರುಗಬಹುದಷ್ಟೆ ? ಎಂದು ಕೇಳಿದರು.

ದಿವಾ- ರಾಣಿಯವರೇ ! ನಾವು ಬಂದ ಕಾರ್ಯವು ವ್ಯರ್ಥವಾದಂತೆಯೇ ನನಗೆ ಕಾಣುತ್ತದೆ. ವಿದ್ರೋಹವು ಪೂರ್ತಿಯಾಗಿ ಶಮನವಾಗಲಿಲ್ಲ. ಭಕ್ಷಿಯು ಸಿಕ್ಕಲೇ ಇಲ್ಲ. ಸುಲ್ತಾನರ ದರ್ಬಾರಿನಲ್ಲಿ ನನಗೆ ಎಂದೂ ಯಾವ ಪ್ರಸಂಗದಲ್ಲಿಯೂ ಇಂತಹ ಅವಮಾನವಾಗಿರಲಿಲ್ಲ !

ರಾಧೆ- ದಿವಾನರವರೇ ! ಭಕ್ಷಿಯು ಸಿಕ್ಕಿದರೆ ಅವನನ್ನು ನೀವೇನು ಮಾಡುತ್ತೀರಿ.

ದಿವಾ- ಭಕ್ಷಿಯನ್ನು ಹಿಡಿಯಬೇಕೆಂದು ಸುಲ್ತಾನರ ಆಜ್ಞೆ ! ಅದನ್ನು ಪಾಲನೆ ಮಾಡುವುದು ನನ್ನ ಕರ್ತವ್ಯ !

ರಾಧೆ- ಭಕ್ಷಿಯನ್ನು ನಾನು ಹಿಡಿದುಕೊಡುತ್ತೇನೆ. ತಾವೇನು ಮಾಡುತ್ತೀರಿ.

ದಿವಾ- ನಾನು ದರಬಾರಿನಲ್ಲಿ ವಿಚಾರಣೆ ನಡಸುತ್ತೇನೆ.

ರಾಧೆ- ನಾನು ಆ ದರ್ಬಾರಿನಲ್ಲಿ ಭಕ್ಷಿಯು ನಿರಪರಾಧಿಯೆಂದು ಪ್ರತಿರೋಧ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ. ನಗರದ ಪ್ರಸಂಗದಲ್ಲಿ ಖಾಸಿಂಖಾನನನ್ನು ಅನ್ಯಾಯವಾಗಿ ವಧೆ ಮಾಡಿದಂತೆ ಈಗ ನೀವು ಭಕ್ಷಿಯನ್ನು ವಧೆ ಮಾಡಿಸಲು ನಾನು ಬಿಡುವುದಿಲ್ಲ !

ದಿವಾ-ರಾಣಿಯವರೇ ತಮ್ಮ ಮಾತು ನನಗೆ ಆಶ್ಚರ್ಯವನ್ನುಂಟು ಮಾಡುತ್ತಿದೆ. ತಾವು ಭಕ್ಷಿಯನ್ನು ನೋಡಿದ್ದೀರಾ ?

ರಾಣಿ- ಹೌದು ! ನೋಡಿದ್ದೇನೆ. ಈ ಮಂಗಳೂರಿಗೆ ಬಂದ ದಿನವೇ ನಾನು ಭಕ್ಷಿಯನ್ನು ನೋಡಿದೆನು.

ದಿವಾನರವರೇ! ಈಗ ನಾನು ಅರಿಕೆ ಮಾಡುವಂತೆ ತಾವು ಮಾಡಿದರೆ ಎಲ್ಲವೂ ಸರಿ ಹೋಗುತ್ತದೆ.

ದಿವಾ- ತಮ್ಮ ಆಜ್ಞೆಯನ್ನು ನಾನು ಯಾವಾಗಲೂ ಪಾಲಿಸತಕ್ಕವನೆಂದು ತಮಗೆ ಗೊತ್ತೇ ಇದೆ.

ಬಂಧನದಲ್ಲಿರುವ ಫಕೀರರನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಬಿಡಿರಿ! ಅವರದೇನು ತಪ್ಪಿದೆ? ಅವನೊಬ್ಬ ಜಂಗಮ! ಫೌಜುದಾರನು ಅನ್ಯಾಯವಾಗಿ ಜಂಗಮರನ್ನು ಕೊಲ್ಲಿಸಿದನು. ಆಗ ತಲೆಯುಳಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ಇವನು ಫಕೀರನಾದನು. ಮಾಧವಿಯು ಅವನವಳಗಳು. ಅವಳ ಕಥೆಯನ್ನೆಲ್ಲಾ ಅವಳ ಬಾಯಿಂದಲೇ ಕೇಳಿದ್ದೀರಿ! ಅವನ ಮನಸ್ಸು ಎಷ್ಟೊಂದು ಖತಿಗೊಂಡಿರಬೇಕು? ನೀವೇ ನೋಡಿರಿ! ಅವನು ಮೊದಲು ಫೌಜುದಾರರ ವಿದ್ವೇಷಿಯಾದನು. ಫೌಜುದಾರನ ಅನ್ಯಾಯ, ಅಕೃತ್ಯಗಳೆಲ್ಲಾ ಈಗ ತಮ್ಮ ಮುಂದೆ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷವಾಗಿದೆ. ಅದನ್ನು ವಿಚಾರಣೆ ಮಾಡಿ ಶಿಕ್ಷೆ ಮಾಡದೆ ಇದ್ದುದು ಸುಲ್ತಾನರ ತಪ್ಪಲ್ಲವೇ? ಆಗ ನೊಂದವರೆಲ್ಲರೂ ವಿದ್ರೋಹಿಗಳಾದರು. ನೀವು ಬಂಧನದಲ್ಲಿರುವ ವಿದ್ರೋಹಿಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ಬಿಟ್ಟು ಬಿಡಿರಿ! ಈ ವಿಪ್ಲವವೆಲ್ಲಾ ಫೌಜುದಾರನ ಅತ್ಯಾಚಾರಗಳಿಂದ ಆದವೆಂದು ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಘೋಷಿಸಿರಿ! ವಿದ್ರೋಹಿಗಳೆಲ್ಲಾ ವಿದ್ರೋಹವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಶಾಂತರಾಗುತ್ತಾರೆ. ಹಾಗೆ ಮಾಡದೇ ವಿದ್ರೋಹಿಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ಹಿಡಿದು ಶಿಕ್ಷೆಗೆ ಗುರಿಮಾಡುತ್ತಾ ಬಂದರೆ ಹತ್ತು ಸಹಸ್ರ ಜನ ಯುವಕರನ್ನು ಕೊಲೆ ಮಾಡಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಅದರ ಪರಿಣಾಮವು ಹೇಗಾಗುತ್ತೋ ನೀವೇ ನೋಡಿರಿ!

ದಿವಾ- ರಾಧಾರಾಣಿಯವರೇ ನೀವು ಹೇಳುವ ರಾಜನೀತಿಯು ಬಹಳ ಯುಕ್ತಿ ಯುಕ್ತವಾಗಿದೆ. ಆದರೆ ಸುಲ್ತಾನರು ಇದನ್ನು ಒಪ್ಪುತ್ತಾರೆಯೋ? ನಾನು ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದು ಏನು ಮಾಡಿದ ಹಾಗಾಯಿತು!

ರಾಧೆ- ದಿವಾನರವರೇ ನಿಮ್ಮ ಮಾತು ವಿಚಿತ್ರವಾಗಿದೆ. ನೀವು ಈ ಕರ್ನಾಟಕವನ್ನೆಲ್ಲಾ ಶಿಕ್ಷಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಬಂದಿರೇನು? ಇಲ್ಲಿಯ ತರುಣರನ್ನೆಲ್ಲಾ ಬಲಿ ಕೊಡುವುದಕ್ಕೆ ಬಂದಿರೇನು? ನಿಮ್ಮ ಪರಾಕ್ರಮವನ್ನು ಪ್ರಜೆಗಳ ಮೇಲೆ ತೋರುತ್ತೀರೇನು?

ದಿವಾನರವರೇ ಈಗ ಹೇಳಿರಿ ! ನೀವು ಈ ವಿಪ್ಲವವನ್ನು ಶಾಂತಗೊಳಿಸುತ್ತೀರಾ ? ಇಲ್ಲವೇ ದೇಶದಲ್ಲೆಲ್ಲಾ ಕ್ಷೋಭೆಯನ್ನುಂಟುಮಾಡಿ ಯುವಕರನ್ನು ಕೊಂದು ಅಪಖ್ಯಾತಿಯನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತೀರಾ ?

ದಿವಾ- ರಾಣಿಯವರೇ ! ತಾವು ಎಷ್ಟೇ ಹೇಳಿದರೂ ನನ್ನ ಹೃದಯವು ನಡುಗುತ್ತದೆ. ಇದನ್ನು ಸುಲ್ತಾನರವರು ಒಪ್ಪುವುದಿಲ್ಲವೆಂದೇ ನನ್ನ ಅಂತರಾತ್ಮವು ಹೇಳುತ್ತದೆ.

ರಾಧಾ- ಸುಲ್ತಾನರವರು ಒಪ್ಪದೇ ಏನು ! ಅವರನ್ನು ನಾನು ಒಪ್ಪಿಸುತ್ತೇನೆ.

ದಿವಾ- ಒಪ್ಪಿಸಬಲ್ಲಿರಿ ! ಆದರೆ ಈ ರಾಜ್ಯವನ್ನು ತಾವೇ ವಹಿಸಿಕೊಳ್ಳಬಾರದೇಕೆ ? ನಾನು ತಮಗೆ ವಹಿಸಿ-ಧೈರ್ಯದಿಂದ ಸುಲ್ತಾನರ ಸಮ್ಮುಖಕ್ಕೆ ಹೋಗುತ್ತೇನೆ.

ರಾಧೆ- ದಿವಾನಸಾಹೇಬರವರೇ, ಈ ಕ್ಷಣ ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದೆ. ಸುಲ್ತಾನರು ಅದನ್ನು ಸಂತೋಷದಿಂದ ಅಂಗೀಕರಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಈ ವಿದ್ರೋಹಿಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ಬಂಧನದಿಂದ ಬಿಟ್ಟು ಅವರೆಲ್ಲರನ್ನೂ ರಾಜಭಕ್ತರನ್ನಾಗಿ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದೆ. ಭಕ್ಷಿಯನ್ನು ಹಿಡಿದು ತರಿಸಿ ಅವನನ್ನೇ ಇಲ್ಲಿಯ ಫೌಜುದಾರನನ್ನಾಗಿ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದೆ. ಅದರಿಂದ ಸುಲ್ತಾನರ ರಾಜ್ಯಭಾರವು ಈ ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಆಚಂದ್ರಾರ್ಕವಾಗಿ ನೆಲಸುತ್ತಿತ್ತು. ಆದರೆ ತಾವು ನನಗೆ ತಂದೆಯ ಸಮಾನರು. ನನಗೆ ನಿಮ್ಮಲ್ಲಿ ಅಷ್ಟು ಭಕ್ತಿ ವಿಶ್ವಾಸಗಳಿವೆ. ಈ ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಈ ವಿಪ್ಲವವನ್ನು ಅಣಗಿಸಿದ ಕೀರ್ತಿಯು ನಿಮಗೆ ಬರಬೇಕು. ಅದರಿಂದ ನಿಮ್ಮ ಗೌರವವು ನೂರುಮಡಿ ಹೆಚ್ಚುತ್ತದೆ. ಈ ನಿಮ್ಮ ರಾಜನೀತಿಯನ್ನು ನೋಡಿ ಇಂಗ್ಲಿಷರು ಆಶ್ಚರ್ಯಪಡುತ್ತಾರೆ. ಅಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ! ನೀವು ವಿದ್ರೋಹಿಗಳನ್ನು ದಂಡಿಸುತ್ತ ಹೋದರೆ ವಿದ್ರೋಹವು ನಾನಾಮುಖವಾಗಿ ಬೆಳೆಯುತ್ತ ಹೋಗುತ್ತದೆ. ಇದೇ ಸಮಯವನ್ನು ಸಾಧಿಸಿ ಇಂಗ್ಲಿಷರು ಈ ಮಂಗಳೂರನ್ನು ಆಕ್ರಮಿಸಿದರೆ ನೀವೇನು ಮಾಡಬಲ್ಲಿರಿ ! ಇಷ್ಟೊಂದು ವಿದ್ರೋಹಿ ಬಲ ಇಂಗ್ಲಿಷರಿಗೆ ದೊರತ ಮೇಲೆ ಸುಲ್ತಾನರೇ ಇಲ್ಲಿಗೆಬಂದರೂ ಈ ಕರ್ನಾಟಕವನ್ನು ಉಳಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಾರರು.

ದಿವಾನರು ಮಾತನಾಡಲಾರದೇಹೋದರು. ರಾಣಿಯವರೇ ! ತಾವು ಹೇಳಿದಹಾಗೆಯೇ ನಡೆಯುತ್ತೇನೆ. ಈ ವಿದ್ರೋಹವು ಬೆಳೆಯದಂತೆ ಭಕ್ಷಿಯಿಂದ ನನಗೆ ಭರವಸೆ ಕೊಡಿಸಬಲ್ಲಿರಾ ?

ರಾಧೆಯು ದಿವಾನರವರೇ, ತಾವು ಆ ಭಕ್ಷಿಯನ್ನು ಅರಿಯಿರಿ ! ಇಂದು ಅವನು ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡರೆ ಸುಲ್ತಾನರು ಈ ಕರ್ನಾಟಕದ ಸರ್ವಾಧಿಕಾರವನ್ನು ಅವನಿಗೆ ಕೊಡುತ್ತಾರೆ, ಅವನ್ನು ನಾನು ಬಲ್ಲೆ.

ದಿವಾನ-ನನಗೆ ಕುತೂಹಲವು ಹೆಚ್ಚಾಗುತ್ತಿದೆ. ।ತಾವು ಆ ಭಕ್ಷಿಯನ್ನು ನನಗೆ ಭೇಟಿಮಾಡಿಸಬೇಕೆಂದು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸುತ್ತೇನೆ.

ರಾಧೆ- ಆ ಭಕ್ಷಿಯನ್ನು ತಮ್ಮ ಸಮ್ಮುಖಕ್ಕೆ ಕರತಂದು ಭೇಟಿ ಮಾಡಿಸುತ್ತೇನೆ. ಅಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ ! ಆ ವಿದ್ರೋಹಿಯಾದ ಭಕ್ಷಿಯನ್ನು ಸುಲ್ತಾನರ ಪರಮ ಭಕ್ತನನ್ನಾಗಿ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ. ಈ ವಿದ್ರೋಹಿಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ಮೈಸೂರಿನ ವೀರ ಸೈನಿಕರಾಗಿ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ. ತಾವು ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಕ್ಷಮಾಭಿಕ್ಷೆಯನ್ನು ನೀಡಿರಿ !

ದಿವಾನ- ರಾಣಿಯವರಿಗೆ ಆ ಭಕ್ಷಿಯ ಪರಿಚಯವು ಚೆನ್ನಾಗಿರುವಂತಿದೆ.

ಹೌದು ! ಆ ಭಕ್ಷಿಯನ್ನು ನಾನು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಬಲ್ಲೆ.

ಪ್ರಾತಃಕಾಲ ದಿವಾನ್‌ರವರು ಕಛೇರಿಗೆ ದಯಮಾಡಿಸಿದರು. ಅಲ್ಲಿಗೆ ಫಕೀರನನ್ನು ಕರಸಿದರು. ದಿವಾನರು ಫಕೀರನನ್ನು ನೋಡಿ ನಿಮ್ಮ ಮೇಲೆ ಯಾವ ಗುರುತರವಾದ ಅಪರಾಧವೂ ಸಾಬೀತಾಗಿಲ್ಲ. ನಿಮ್ಮನ್ನು ಖುಲಾಸೆ ಮಾಡಿದೇವೆ. ನೀವು ಎಲ್ಲಿಗೆ ಬೇಕೋ ಅಲ್ಲಿಗೇ ಹೋಗಬಹುದು. ಎಂದು ಹೇಳಿದರು.

ಫಕೀರನು-ದಿವಾನರವರ ಮುಂದೆ ಬಂದು ನಿಂತು ದಿವಾನರವರೇ ಜನರೆಲ್ಲರೂ ಈ ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ವಿಪ್ಲವ ನಡೆಯುತ್ತಿದೆಯೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ನನಗೆ ಹಾಗೆ ಕಾಣುವುದಿಲ್ಲ. ದುಷ್ಟರಾದ ಅಧಿಕಾರಿಗಳ ಹಾವಳಿಯಿಂದಲೇ ಇಷ್ಟೊಂದು ಪ್ರಜಾಕ್ಷೋಭೆ ಎದ್ದಿದೆ. ಧರ್ಮದಿಂದ ರಾಜ್ಯಭಾರ ಮಾಡಿದರೆ ಇದೆಲ್ಲಾ ತನ್ನಷ್ಟಕ್ಕೆ ತಾನೇ ಶಾಂತವಾಗುತ್ತದೆ. ಎಲ್ಲಾ ತಪ್ಪೂ ಪೌಜುದಾರನದೆಂದೂ, ಅವನ ಕಡೆ ಅಧಿಕಾರಿಗಳದೆಂದೂ ತಮಗೆ ಮನದಟ್ಟಾಗಿದೆ. ಆದರೂ ತಮ್ಮ ಮನವು ಶಾಂತವಾಗಿಲ್ಲ. ಭಕ್ಷಿಯನ್ನು ಹುಡುಕಿಸುತ್ತಿದ್ದೀರಿ. ಅವನು ಸಿಕ್ಕಿದರೆ ಅಧಿಕಾರ ದರ್ಪದಿಂದ ಅವನನ್ನು ಗಲ್ಲಿಗೇರಿಸಬೇಕೆಂದಿದ್ದೀರಿ. ಅದರಿಂದ ವಿಪ್ಲವವು ಶಾಂತವಾಗದು. ಕ್ಷೋಭೆಯು ಇಮ್ಮಡಿಯಾಗುತ್ತದೆ. ಆ ಭಕ್ಷಿಯನ್ನು ನಾನು ಬಲ್ಲೆ. ಒಂದೇ ದಿನದಲ್ಲಿ ಅವನನ್ನು ಹಿಡಿದುಕೊಡುತ್ತಿದ್ದೆ. ಅವನದೇನೂ ತಪ್ಪಿಲ್ಲವೆಂದು ನಾನು ಬಲ್ಲೆ. ಆ ಭಕ್ಷಿಯು

ಒಬ್ಬ ಮಹಾ ಸೇನಾನಾಯಕನಾಗಲು ಅರ್ಹನಾದವನು. ಅವನನ್ನು ಹುಡುಕಿ ಒಪ್ಪಿಸಿ, ಸೇನಾನಾಯಕನನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿದರೆ, ಸುಲ್ತಾನರ ರಾಜ್ಯಕ್ಕೆ ಪಶ್ಚಿಮ ದಿಕ್ಕಿನಲ್ಲಿ ಭಯವೇ ಇಲ್ಲ. ನಾನು ಅವನನ್ನು ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ ಕಂಡರೆ, ಈ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ವಿದ್ರೋಹದ ಅವಶ್ಯಕತೆ ಇಲ್ಲ. ದೊಡ್ಡ ಸೈನ್ಯವನ್ನು ಕಟ್ಟಿ ಸೇನಾ ನಾಯಕನಾಗಿ ಈ ಕರ್ನಾಟಕದ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವನ್ನು ಕಾಪಾಡು ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದೆ ನನ್ನನ್ನು ಬಂಧನದಿಂದ ಬಿಟ್ಟಿದ್ದೀರಿ. ಬಂಧನದಿಂದ ಬಿಟ್ಟರೂ ಒಂದೆ. ಗಲ್ಲಿಗೇರಿಸಿದರೂ ಒಂದೆ.

ದಿವಾ- ಫಕೀರರೇ ! ನೀವು ಹೋಗಬಹುದು. ಈ ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಸುಖವಾಗಿ ಡುವುದು ಸುಲ್ತಾನರವರ ಧರ್ಮ ! ಅದನ್ನು ಅವರು ಯಾವಾಗಲೂ ನೆರವೇರಿಸುತ್ತಾರೆ. ಮತ್ತೊಂದು ಮುಖ್ಯವಾದ ಅಂಶವನ್ನು ತಮ್ಮನ್ನು ಕೇಳಬೇಕಾಗಿದೆ.

ಫೌಜುದಾರರು ಈ ಸರ್ಕಾರದಿಂದ ಬಹಳ ಐಶ್ವರ್ಯವನ್ನು ಧಪಾವಣೆ ಮಾಡಿ ಮುಚ್ಚಿಟ್ಟಿದಾರೆಂದು ಕೇಳಿದ್ದೇನೆ ಅದು ಎಲ್ಲಿದೆ ? ಎಂಬುದನ್ನು ಗುರುತಿಸಬಲ್ಲಿರಾ ?

ಫ- ದಿವಾನರವರೇ ! ಕುತುಬುದ್ದೀನನು ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಧನ ಕನಕಗಳನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಿ ಗುಪ್ತವಾಗಿಟ್ಟಿದ್ದನೆಂದು ಕೇಳಿದ್ದೆ. ಅದು ಮಾಧವಿಗೆ ತಿಳಿದಿತ್ತು. ಅವಳು ಆ ರಾತ್ರಿ ಫೌಜುದಾರರನ್ನು ಕೊಂದು ಭಕ್ಷಿಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಬಿಡುವಾಗ ಅದೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಭಕ್ಷಿಗೆ ದಾನ ಮಾಡಿದಳೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಭಕ್ಷಿಯವರಿಗೆ ಹೊರತಾಗಿ ಮತ್ತಾರಿಗೂ ಆ ಗುಪ್ತ ನಿಧಿಯು ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ !

ದಿವಾ- ಒಳ್ಳೆಯದು.

ದಿವಾನರವರು ಬಂಧನದಲ್ಲಿರುವ ಎಲ್ಲ ವಿದ್ರೋಹಿಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಬಿಡುವಂತೆ ಹುಕ್ಕುಂ ಮಾಡಿದರು. ಭಕ್ಷಿಯವರನ್ನು ಹಿಡಿದುಕೊಟ್ಟವರಿಗೆ ಒಂದು ಸಾವಿರ ಪಗೋಡಾಗಳನ್ನು ಭಕ್ಷೀಸ್ ಕೊಡುವುದಾಗಿ ಡಂಗೂರ ಹಾಕಿಸಿದರು.

—:o:—

ಭಕ್ಷಿಯ ಅಂತರ್ಧಾನ

ಕಾರ್ತಿಕ ಬಹುಳ ಅಮಾವಾಸ್ಯೆ. ಭೂಮಿಯ ಮೇಲೆ ಕಾಡಿಗೆಯನ್ನು ಚಲ್ಲಿದಂಥಾ ಕಗ್ಗತ್ತಲೆ. ಆಕಾಶವು ನೀಲವಾಗಿ ಸ್ವಚ್ಛವಾಗಿದೆ. ನಕ್ಷತ್ರಗಳು ಮಿನುಗುತ್ತಿವೆ. ಪಶ್ಚಿಮ ಸಮುದ್ರದ ಅಲೆಗಳು ಭೋರ್ಗರೆಯುತ್ತಿವೆ. ಸಮುದ್ರ ತೀರದ ಮರಳು ರಾಶಿಯ ಮೇಲೆ ದೊಡ್ಡ ದೊಡ್ಡ ಮದ್ದಾನೆಗಳು ಸಮುದ್ರದಿಂದ ಎದ್ದು ಬಂದು ಹೊರಳಾಡಿದಂತೆ ಅಲೆಗಳು ಬಂದು ತೀರದ ಮೇಲೆ ಹೊರಳುತ್ತಿವೆ. ಸಮುದ್ರ ತೀರದಲ್ಲಿ ದೊಡ್ಡದೊಂದು ದೋಣಿಯು ಸಿದ್ಧವಾಗಿದೆ. ಮಂಗಳೂರಿನಿಂದ ರಾಜ ಯೋಗ್ಯವಾದ ಎರಡು ಮ್ಯಾನಾಗಳು ಸಮುದ್ರ ತೀರಕ್ಕೆ ಬರುತ್ತಿವೆ. ಮುಂದುಗಡೆ ದೀವಟಿಗಳ ಪ್ರಕಾಶ! ಆ ಸಮುದ್ರದ ಅಲೆಗಳನ್ನು ಧಿಕ್ಕರಿಸುತ್ತಿರುವ ಬೋಯಿಗಳಶಬ್ದ! ಹಿಂದುಗಡೆ ನಾಲ್ಕು ದಿಕ್ಕುಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಪ್ರತಿಧ್ವನಿಯಾಗುತ್ತಿರುವ ಅಶ್ವಗಳಖುರ ಪುಟ ಶಬ್ದ! ಆ ಮ್ಯಾನಾಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದರಲ್ಲಿ ದೌಲತ್‌ರಾಣಿಯವರೂ ರಾಧಾರಾಣಿಯವರೂ ಕುಳಿತಿದಾರೆ. ಈ ಮ್ಯಾನಾ ಮುಂದೆ ಮುಂದೆ ಬರುತ್ತಿದೆ. ಹಿಂದಿನ ಮ್ಯಾನಾದಲ್ಲಿ ದಿವಾಣರವರು ಕುಳಿತಿದ್ದಾರೆ. ಎರಡು ಮ್ಯಾನಾಗಳೂ ಸಮುದ್ರ ತೀರವಲ್ಲಿ ಬಂದು ಇಳಿಸಲ್ಪಟ್ಟವು. ರಾಣಿಯವರೂ, ದಿವಾಣರವರೂ ಮ್ಯಾನಾಗಳಿಂದ ಇಳಿದು ಸಿದ್ಧವಾಗಿದ್ದ ದೋಣಿಯನ್ನು ಏರಿದರು. ನಾವಿಕರು ಪಟಗಳನ್ನು ಎತ್ತಿ ಕಟ್ಟಿದರು. ಲಂಗರುಗಳನ್ನು ಬಿಚ್ಚಿ ಬಿಟ್ಟರು. ಹುಟ್ಟುಗಳ ಸದ್ದು ಕೇಳಿಸಿತು. ದೋಣಿಯು ಶರವೇಗದಿಂದ ಸಮುದ್ರದ ಮೇಲೆ ಹಾರಿ ಹೋಯಿತು. ದೋಣಿಯು ಉತ್ತರಾಭಿಮುಖವಾಗಿ ಸುಮಾರು ೫-೬ ಮೈಲಿಗಳ ದೂರ ನಡೆಸಲ್ಪಟ್ಟಿತು. ದೂರದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಹಡಗು ಕಾಣುತ್ತಿತ್ತು. ಆ ಕಡು ಕತ್ತಲೆಯಲ್ಲಿಯೂ, ಹಡಗಿನ ದೀಪಗಳು ಗೋಚರವಾಗುತ್ತಿದ್ದುವು ದೋಣಿಯು ಹಡಗಿನ ಸಮೀಪವನ್ನು ಮುಟ್ಟುತ್ತಲೇ ರಾಣಿಯವರೂ, ದಿವಾಣರವರೂ ಹಡಗಿನ ಮೇಲು ಭಾಗಕ್ಕೆ ಹತ್ತಿದರು. ಅಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬ ಭವ್ಯಾಕಾರನಾದ ಮನುಷ್ಯನು ವಿನಯದಿಂದ ಆ ಮೂವರು ಅತಿಥಿಗಳನ್ನೂ ಎದುರುಗೊಂಡನು. ಕೆಳಭಾಗದ ಹಂತದಿಂದ ಮೇಲು ಭಾಗದ ಅಂತಕ್ಕೆ ಕಿರಿದಾದ ಮೆಟ್ಟಲುಗಳನ್ನು ಹತ್ತಿ ಹೋದರು. ಅಲ್ಲಿ ಒಂದು ವಿಶಾಲವಾದ ಹಜಾರ.

ಹಜ್ಜಾರಕ್ಕೇ ಸೇರಿದಂತೆ ಎರಡು ಕೋಣೆಗಳು. ಆ ಎರಡು ಕೋಣೆಗಳಿಂ

ದಲೂ, ಈ ಹಜಾರಕ್ಕೆ ಬರುವುದಕ್ಕೆ ಬಾಗಿಲುಗಳು. ಆ ಬಾಗಿಲುಗಳಿಗೆ ಕಿಂಕಾಪಿನ ಫರದೆಗಳು ಕಟ್ಟಲ್ಪಟ್ಟು ಇಳಿಬಿಟ್ಟಿದೆ. ಹಜಾರದಲ್ಲಿ ಪ್ರಶಸ್ತವಾದ ಹಸರು ಬಣ್ಣದ ರತ್ನ ಕಂಬಳಿಯು ಹಾಸಲ್ಪಟ್ಟಿದೆ ಸುತ್ತಲೂ ಹಂಸತೂಲಿಕೆ ಯಿಂದ ರಚಿತವಾದ ಮೆತ್ತೆಗಳು ಸಜ್ಜುಗೊಳಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿವೆ. ಶ್ರೇಷ್ಟವಾದ ರೇಸಿ ಮೆಯ ಒರಗು ದಿಂಬುಗಳ ಮೇಲೆ ಕಲಾಪತ್ತಿನ ಹುಪ್ಪುಗಳು ಕೆತ್ತಲ್ಪಟ್ಟಿವೆ. ಮೇಲುಗಡೆ ಚೀಣಾಂಬರದ ವಿತಾನವು ಇಳಿಬಿಟ್ಟಿದೆ. ಸುತ್ತಲೂ ತೋರಣ ವನ್ನು ಕಟ್ಟಿದಂತೆ ಮುತ್ತಿನ ಝೂಲರಿಗಳು ಕಟ್ಟಲ್ಪಟ್ಟಿವೆ. ನಾಲ್ಕು ಕಡೆಯೂ ಕಂದೀಲು ದೀಪಗಳು ಉರಿಯುತ್ತಿವೆ. ನಾಲ್ಕು ಮೂಲೆಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಪಳ ಪಳನೆ ಹೊಳೆಯುತ್ತಿರುವ ಕರೀ ಶಿಲೆಯ ಕಾಲು ಮಣೆಗಳ ಮೇಲೆ ಬೆಳ್ಳಿಯ ಪುಷ್ಪದಾನುಗಳು ಪುಷ್ಪ ಸೌರಭಾವನ್ನು ಸೂಸುತ್ತ ಮೆರೆಯುತ್ತಿವೆ. ಹಜಾ ರದ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಅಮೃತ ಶಿಲೆಯ ಕಾಲು ಮಣೆಯ ಮೇಲೆ ಚಿನ್ನದ ದಾನಿನಲ್ಲಿ ಸುವಾಸನೆಯ ಊದು ಬತ್ತಿಗಳು ಹಚ್ಚಿ ಇಡಲ್ಪಟ್ಟಿವೆ. ರಾಣಿಯವರುಗಳೂ, ದಿವಾನರವರೂ ಆ ಹಜಾರವನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿದರು. ರಾಣಿಯವರು ಉಪಚ ರಿಸಿ ದಿವಾನರವರನ್ನು ತಿವಾಶಿಯ ಮೇಲೆ ಕುಳ್ಳಿರಿಸಿದರು. ಈ ಮೂವರು ಅತಿಥಿಗಳನ್ನು ಉಚಿತಾಸನದಲ್ಲಿ ಕುಳ್ಳಿರಿಸಿ ಆ ಘಟಾಕೃತಿಯ ಮನುಷ್ಯನು ಹೊರಗಡೆ ಹೊರಟು ಹೋದನು.

ದಿವಾ- ರಾಣಿಯವರೇ, ನಾನು ಎಂದೂ ಹಡಗನ್ನು ನೋಡಿಲ್ಲ. ಈ ಭವ್ಯ ವಾದ ನೌಕೆಯನ್ನು ನೋಡಿ ನನಗೆ ಆಶ್ಚರ್ಯವಾಗಿದೆ ಇದು ಯಾರ ಹಡಗು! ನಾವು ಎಲ್ಲಿದೇವೆ ?

ದೌ-ದಿವಾನರೇ! ತಾವು ಸಂದೇಹಪಡುವ ಕಾರಣವಿಲ್ಲ ಇದು ಕನ್ನಾನೂರಿನ ರಾಣಿಯವರ ಹಡಗು. ಆ ರಾಣಿಯವರು ಸುಲ್ತಾನೀ ರಾಜ್ಯದ ಹಿತಾ ಕಾಂಕ್ಷಿಗಳು.

ರಾಣಿಯವರೇ, ನನಗೆ ತಮ್ಮ ಸನ್ನಿಧಾನದಲ್ಲಿ ಭಯವೆಲ್ಲಿ ಬಂತು. ಇದೆಲ್ಲಾ ಆಶ್ಚರ್ಯವಾಗಿದೆ. ತಾವು ಇಲ್ಲಿ ಭಕ್ಷಿಯನ್ನು ಹಿಡಿದುಕೊಡುವುದಾಗಿ ನನ್ನನ್ನು ಕರತರೋಣವಾಯಿತು.

ದೌ- ನಗುತ್ತಾ ಒಂದು ಸಹಸ್ರ ಪಗೋಡಗಳನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ತಾವು ತರೋಣಾಗಿ ದೆಯೇನು? ತಾವು ಡಂಗುರವನ್ನು ಹೊಡೆಸಿರುವಂತೆ ಸಹಸ್ರ ಪಗೋಡ ಗಳನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಕೊಟ್ಟರೆ ಭಕ್ಷಿಯನ್ನು ಹಿಡಿದುಕೊಡುತ್ತೇನೆ. ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ

ನಾನೇ ಹತ್ತುಸಹಸ್ರ ಪಗೋಡಗಳನ್ನು ದಿವಾನ್‌ರವರಿಗೆ ಒಪ್ಪಿಸುತ್ತೇನೆ ತಾವು ಇಲ್ಲಿ ನಮಗೆ ಭಕ್ಷಿಯನ್ನು ಒಪ್ಪಿಸಿ ಹೋಗಬೇಕು.

ರಾಣಿಯವರೇ, ನಾನು ಸುಲ್ತಾನರ ಸೇವಕ. ತಮ್ಮ ಆಜ್ಞಾಧಾರಕ. ತಾವು ಹೇಗೆ ಅಪ್ಪಣೆ ಮಾಡಿದರೆ ಹಾಗೆ ನಡೆಯುತ್ತೇನೆ.

ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಎದುರಿಗಿದ್ದ ಪರದೆಯು ಮೇಲಕ್ಕೆ ಎತ್ತಲ್ಪಟ್ಟಿತು. ಇಬ್ಬರು ಆಜಾನುಬಾಹುಗಳಾದ ಮಹಾಪುರುಷರು ಗಂಭೀರವಾಗಿ ಅಡಿಯಿಡುತ್ತಾ ಹಜಾರಕ್ಕೆ ಬಂದರು. ಅವರನ್ನು ನೋಡಿ ದಿವಾನ್‌ರವರು ತಮ್ಮ ಆಸನದಿಂದ ಜಗ್ಗನೆದ್ದರು. ತಲೆಬಾಗಿ ಮುಜರೆ ಮಾಡಿದರು. ದಿವಾನ್‌ರವರಿಗೆ ಅಲ್ಲಿ ಆ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಇಯಾಜ್ ಖಾನರ ದರ್ಶನವಾದದ್ದು ಅತ್ಯಂತ ಆಶ್ಚರ್ಯವನ್ನುಂಟುಮಾಡಿತು. ದಿವಾನ್‌ರವರ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಈ ವಿದ್ರೋಹದ ಮೂಲಪುರು ಇಯಾಜ್ ಖಾನರವರೇನು ? ಎಂದು ಅವರ ಎದೆಯು ಬಡಿದುಕೊಳ್ಳಲಾರಂಭಿಸಿತು. ಶರೀರವು ಗಡಗಡನೆ ನಡುಗುತ್ತಿತ್ತು.

ಇಯಾಜ್ ಖಾನರು ನಗುತ್ತಾ ದಿವಾನ್‌ರವರೇ, ಆಸನದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳೋಣವಾಗಲಿ. ತಮ್ಮನ್ನು ನೋಡಿದ್ದು ಬಲು ಸಂತೋಷ ! ತಾವು ಇಲ್ಲಿಗೆ ದಯಮಾಡಿಸಿದ ಕಾರ್ಯವಾವುದು !

ದಿವಾನ್‌ರವರು ಪುನಃ ಸಲಾಂ ಮಾಡಿ ಕುಳಿತುಕೊಂಡರು. ಇಯಾಜ್ ಖಾನರವರು ಆಸನದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತರು. ದಿವಾನ್‌ರವರ ಎಡಬಲ ಪಾರ್ಶ್ವಗಳಲ್ಲಿ ದೌಲತ್ ಮತ್ತು ರಾಧಾರಾಣಿಯವರು ಕುಳಿತಿದ್ದರು. ಇಯಾಜ್ ಖಾನರವರ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿ ಬಂದ ಮನುಷ್ಯ ಅವರ ಬಲಗಡೆ ಕೈಕಟ್ಟಿಕೊಂಡು ನಿಂತಿದ್ದನು.

ದಿವಾನ್- ಹುಜೂರು, ಬಹಳ ದಿವಸಗಳ ಮೇಲೆ ತಮ್ಮ ದರ್ಶನಲಾಭವು ದೊರಯಿತು. ಈ ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಪ್ರಬಲವಾದ ವಿದ್ರೋಹ ಎದ್ದಿತು. ಅವನ್ನು ಅಡಗಿಸಿ ವಿದ್ರೋಹಿಗಳನ್ನು ಶಿಕ್ಷಿಸಲು ಸುಲ್ತಾನರವರ ಆಜ್ಞೆಯಂತೆ ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದೆ. ರಾಣಿಯವರ ಅನುಗ್ರಹದಿಂದ ತಮ್ಮ ದರ್ಶನವಾಯಿತು !

ಇಯಾಜ್- ಈ ವಿದ್ರೋಹದ ಸುದ್ದಿಯನ್ನು ನಾವು ಕೇಳಿದ್ದೇವೆ. ವಿದ್ರೋಹವೇಳಲು ಕಾರಣವೇನು. ಮೂಲಕರ್ತರಾರು ?

ದಿವಾನ್- ನವಾಬರವರೇ, ಭಕ್ಷಿ ಎಂಬ ಸಾಮಾನ್ಯ ಮನುಷ್ಯನೊಬ್ಬನು ಈ ವಿದ್ರೋಹದ ಮೂಲಪುರುಷನೆಂದು ಜನರಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ವಿದ್ರೋಹದ ಕಾರಣವು ವೇದ್ಯವಾಗಿಲ್ಲ.

ಇಯಚ್- ದಿವಾನರವರೇ, ತಾವು ಇಲ್ಲಿಗೆ ದಯಮಾಡಿಸಿ ಒಂದು ತಿಂಗಳಾಗಿದೆ. ಇನ್ನೂ ವಿದ್ರೋಹದ ಕಾರಣವು ಗೊತ್ತಿಲ್ಲವೆಂದರೆ ಸೋಜಿಗದ ಮಾತು! ವಿದ್ರೋಹೀ ಮೂಲಪುರುಷನು ಇನ್ನೂ ಶಿಕ್ಕಿಲ್ಲವೆಂದರೆ ಸರ್ಕಾರದವರೆಲ್ಲಾ ಅವನ ಕಡೆಗೆ ಇದ್ದಾರೆಂದು ಅರ್ಥವಾಗುವುದಿಲ್ಲವೆ?

ದಿವಾನ-ಖಾನರವರೇ! ಫೌಜುದಾರ್ ಕುತುಬುದ್ದೀನರವರ ಅತ್ಯಾಚಾರ ಕ್ರೂರವರ್ತನೆಗಳೇ ಈ ವಿದ್ರೋಹದ ಮೂಲವೆಂದು ನನ್ನ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ತಾರ್ಕಾಣೆಯಾಗಿದೆ. ಭಕ್ಷಿಯು ಶಿಕ್ಕದಿರುವುದು ಸರ್ಕಾರದ ಅವ್ಯವಸ್ಥೆಯೇ ಕಾರಣವೆಂದು ನಾನು ಒಪ್ಪುತ್ತೇನೆ.

ಇಯಚ್-ನಿನ್ನೆಯ ದಿನ ಬಂಧನದಲ್ಲಿದ್ದ ಫಕೀರನನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಬಿಟ್ಟಿರಂತೆ! ವಿದ್ರೋಹಿಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ಬಿಡುಗಡೆ ಮಾಡಿದಿರಂತೆ! ಇವನ್ನೆಲ್ಲಾ ಸುಲ್ತಾನರವರು ಒಪ್ಪುವರೇ! ಇದು ಅವರ ದರ್ಪಕ್ಕೇ ಲಾಂಛನವಲ್ಲವೇ?

ದಿವಾನ್-ಸುಲ್ತಾನರವರ ಕಡೆ ನೋಡಿದರೆ ನನ್ನ ಈ ಕಾರ್ಯಕಲಾಪಗಳೆಲ್ಲಾ ತಪ್ಪಾಗುವೆಂದೇ ತೋರುತ್ತದೆ. ಇಲ್ಲಿಯ ವಿದ್ಯಮಾನಗಳನ್ನು ಪರಿಶೀಲಿಸಿದರೆ ನನ್ನ ತೀರ್ಮಾನವೇ ಸರಿಯೆಂದು ತೋರುತ್ತದೆ. ಇಂಥಾ ಸಂದಿಗ್ಧತೆಯಲ್ಲಿ ಸಿಕ್ಕಿದ್ದೇನೆ ನಾನು! ಈ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಸುಲ್ತಾನರವರೇ ದಯಮಾಡಿಸಿದ್ದರೆ ಬಲು ಚೆನ್ನಾಗಿತ್ತು! ನನಗೆ ಭಯವಾಗುತ್ತಿದೆ. ಮಹಮುದಾಲಿಯವರ ಗತಿಯೋ, ನನಗೆಲ್ಲಿ ಬರುತ್ತದೋ ಎಂದು! ಮರಣಕ್ಕೆ ನಾನು ಅಂಜುವುದಿಲ್ಲ. ಮಾನದ ಭಯ!

ಇಯಚ್-ಜನಾಲುದ್ದೀನರವರೇ! ತಾವು ಮಾನ್ಯರಾದ ಸರದಾರರು! ತಮಗೆ ಯಾವ ಭಯಕ್ಕೂ ಕಾರಣವಿಲ್ಲ! ಈಗ ರಾಧಾರಾಣಿಯವರು ತಮಗೆ ಬೆಂಬಲವಾಗಿದಾರೆ. ಇದಕ್ಕೆಲ್ಲಾ ರಾಣೀ ಸಾಹೇಬರವರೇ ಕಾರಣರೆಂದು ಕೇಳಿದ್ದೇನೆ. ಅವರು ಅಡಿಗಡಿಗೂ ವಿದ್ರೋಹಿಗಳ ಪರ ವಕಾಲತ್ತು ವಹಿಸುತ್ತಾರೆಂದು ವಿದ್ರೋಹಿಗಳೆಲ್ಲಾ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಅವರು ನಿಮ್ಮ ಸುಲ್ತಾನರನ್ನು ದಾರಿಗೆ ತರಬಲ್ಲರು!

ದಿವಾನ-ಹುಜೂರು! ನ್ಯಾಯಧರ್ಮಗಳೊಂದು ಕಡೆ! ರಾಧಾರಾಣಿಯವರ ಅಭಯ ಹಸ್ತವು ಮತ್ತೊಂದು ಕಡೆ! ಈ ಮಧ್ಯೆ ನನಗೆ ಭಯವಿಲ್ಲವೆಂದು ನಂಬಿದೇನೆ.

ಇಯಚ್-ರಾಣಿಯವರೇ! ದಿವಾನರವರನ್ನು ಇಲ್ಲಿಗೆ ಕರತಂದ ಉದ್ದೇಶವೇನು?

ರಾಧೆ-ನವಾಬರವರೇ ! ದಿವಾನರವರಿಗೆ ತಮ್ಮ ಭೇಟಿ ಮಾಡಿಸಬೇಕೆಂದು ಕರ ತಂದಿದೇನೆ. ಇಲ್ಲಿ ಭಕ್ಷಿಯನ್ನು ಹಿಡಿದು ದಿವಾನರವರಿಗೆ ಒಪ್ಪಿಸುವು ದಾಗಿ ಅವರಿಗೆ ವಾಗ್ದಾನವನ್ನಿತ್ತಿದೇನೆ.

ಇಯಜ್-ದಿವಾನರವರೇ ? ಆ ಭಕ್ಷಿಯನ್ನ ತಮ್ಮ ಸಮ್ಮುಖಕ್ಕೆ ಕರಸಿದರೆ ತಾವೇನು ಮಾಡುತ್ತೀರಿ ?

ದಿವಾನ-ನಾನು ಈ ವಿದ್ರೋಹದ ಮುಖಂಡರು ಅವರೇ ಎಂದು ನಂಬಿದೇನೆ. ಅವರನ್ನು ಮುಖಾಮುಖಿಯಾಗಿ ವಿಚಾರಿಸುತ್ತೇನೆ.

ಇಯಜ್-ಭಕ್ಷಿಯವರೇ ಸ್ವತಃ ವಿದ್ರೋಹದ ಮುಖಂಡರು ತಾವೇ ಎಂದು ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡರೆ ?

ದಿವಾನ-ಅವರನ್ನು ಸುಲ್ತಾನರ ಸಮ್ಮುಖಕ್ಕೆ ಕಳುಹಿಸಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ.

ಇಯಜ್-ಅದು ನ್ಯಾಯವಾಗಿಯೇ ಇದೆ. ಸುಲ್ತಾನರ ಸಮ್ಮುಖಕ್ಕೆ ಹೋಗಲು ಅವರು ಒಪ್ಪದಿದ್ದರೆ ?

ದಿವಾನ-ಬಲಾತ್ಕಾರದಿಂದ ಕಳುಹಿಸಬೇಕಾಗುತ್ತೆ !

ಇಯಜ್-ರಾಧಾರಾಣಿಯವರು ಭಕ್ಷಿಯನ್ನು ನಿಮಗೆ ಭೇಟಿಮಾಡಿಸಬಹುದು ಆದರೆ ಸುಲ್ತಾನರ ಸಮುಖಕ್ಕೆ ಅವರನ್ನು ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗಲು ಬಲಾತ್ಕರಿಸಲು ರಾಣಿಯವರು ಒಪ್ಪುವರೆ ?

ದಿವಾನ- ನವಾಬರವರೇ ! ಭಕ್ಷಿಯನ್ನು ರಾಣಿಯವರು ಹಿಡಿದುಕೊಟ್ಟು, ರಾಣಿಯವರೇ ಸುಲ್ತಾನರಲ್ಲಿ ಶಿಫಾರಸು ಮಾಡಿದರೆ, ಸುಲ್ತಾನರು ಭಕ್ಷಿಯವರನ್ನು ಕ್ಷಮಿಸುತ್ತಾರೆ.

ಇಯಜ್- ನಕ್ಕು ದಿವಾನರವರೇ ! ನಗರದ ಪ್ರಕರಣದಲ್ಲಿ ಖಾಸಿಂಖಾನರ ದೇನು ತಪ್ಪು ! ಅವರಿಗಾವ ಗತಿಯನ್ನು ತಪ್ಪಿಸುವುದು ಯಾರಿಂದ ಸಾಧ್ಯವಾಯಿತು. ಈಗ ಇಷ್ಟೊಂದು ಮಹಾ ವಿದ್ರೋಹವನ್ನು ಎಬ್ಬಿ ಸಿರುವ ಭಕ್ಷಿಯವರು ನಿಮ್ಮ ಸುಲ್ತಾನರ ಸಮ್ಮುಖಕ್ಕೆ ಹೋದರೆ, ಅವರು ಕ್ಷಮಿಸುವರೆಂಬ ಭರವಸೆಯು ತಾನೆ ಎಲ್ಲಿದೆ ? ಭಕ್ಷಿಯು ಕ್ಷಮೆ ಯನ್ನು ನಿರಾಕರಿಸುವ ಪುರುಷನಾದರೆ ?

ರಾಧೆ- ಖಾನರವರೇ. ತಮ್ಮ ಸಮ್ಮುಖದಲ್ಲಿ ನಾನು ಈ ನ್ಯಾಯವನ್ನು ಹೊಡಿಸು ವುದಕ್ಕಾಗಿಯೇ ದಿವಾನರನ್ನು ಇಲ್ಲಿಗೆ ಕರತಂದೆ.

ದಿವಾನರವರೇ! ಮಾಫ್ ಮಾಡಬೇಕು! ತಾವು ಹತ್ತು ಸಹಸ್ರ ದಂಡಿನೊಡನೆ, ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದು ಒಂದು ತಿಂಗಳಾಯಿತು. ಇನ್ನೂ ಭಕ್ಷಿಯನ್ನು ಹಿಡಿಯಲಾಗಲಿಲ್ಲ. ನಾನು ನನ್ನ ಚಾತುರ್ಯದಿಂದ ಭಕ್ಷಿಯನ್ನು ಹಿಡಿದುಕೊಟ್ಟರೆ, ಅವನು ನನ್ನ ಬಂದಿ! ಅವನನ್ನು ನಾನು ತಮಗೆ ಒಪ್ಪಿಸದಿದ್ದರೆ ಅವನು ತನ್ನ:ಬಂದಿಯಾಗುವುದು ಹೇಗೆ? ನನ್ನ ಖೈದಿಯನ್ನು ನಾನು ಒಪ್ಪಿಸದಿದ್ದರೆ, ತಾವು ನನನ್ನೂ ಭಕ್ಷಿಯನ್ನೂ ಒಟ್ಟಿಗೆ ಬಲಾತ್ಕರಿಸಿ ಶಿಕ್ಷಿಸಬೇಕು.

ದಿವಾ- ತಾಯಿ! ಎಂಥಾ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಆಡೋಣವಾಗುತ್ತದೆ. ತಮನ್ನು ಬಲಾತ್ಕರಿಸುವಷ್ಟು ನೀಚನೇ ನಾನು!

ರಾಧೆ- ನಗುತ್ತಾ ಇಲ್ಲ! ದಿವಾನರವರೇ ಇಲ್ಲ. ಭಕ್ಷಿಯನ್ನು ನಾನು ಹಿಡಿದಿದೇನೆ. ಈಗ ಅವನು ನನ್ನ ಖೈದಿ. ಅವನ ಮೇಲೆ ತಮಗೆ ಅಧಿಕಾರವಿಲ್ಲವೆಂದು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಅದಕ್ಕೆ ಸಾಕ್ಷಿಯು ನವಾಬರವರು

ಇಯಜ್- ದಿವಾನರವರೇ, ಭಕ್ಷಿಯು ನಿಜವಾಗಿ ವಿದ್ರೋಹಿಯಾಗಿದ್ದರೆ, ಅವನನ್ನು ರಾಧಾರಾಣಿಯವರಿಗೊಪ್ಪಿಸುವುದು, ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಕ್ಷೇಮ. ವಿದ್ರೋಹಕ್ಕೆ ಸ್ವಯಂ ರಾಧಾರಾಣಿಯವರೇ ಜವಾಬ್ದಾರರಾಗುತ್ತಾರೆ.

ದಿವಾ- ನವಾಬರವರೇ! ನಾನು ನಗರದ ದಿವಾನನಾದರೂ, ರಾಧಾರಾಣಿಯವರ ಅಜ್ಞಾಧಾರಕ!

ರಾಧೆ-ಇಷ್ಟು ಹೊತ್ತು ಮೌನವಾಗಿ ನಿಂತಿದ್ದ ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಕಡೆ ರಾಧಾರಾಣಿಯು ತಿರುಗಿ ಭಕ್ಷಿಯವರೇ! ನೀವು ಈಗ ನನ್ನ ಬಂದಿಗಳು! ನಾನು ಹೇಳಿದಂತೆ ನಡೆಯಬೇಕು. ಇತ್ತ ಬನ್ನಿರಿ! ದಿವಾನ್‌ರವರಿಗೆ ಮುಜರೆ ಮಾಡಿರಿ!

ದಿವಾನರು ಅಪ್ರತಿಭರಾಗಿ ರಪ್ಪೆಹೊಡೆಯದೇ ಭಕ್ಷಿಯ ಮುಖವನ್ನು ನೋಡಲಾರಂಭಿಸಿದರು. ಭಕ್ಷಿಯು ಮುಂದೆ ಬಂದು ದಿವಾನರವರಿಗೆ ಸಲಾಂ ಮಾಡಿ ನಿಂತನು.

ದಿವಾನರವರೇ! ನಾನೇ ಭಕ್ಷಿ! ರಾಧಾರಾಣಿಯವರು ನನ್ನನ್ನು ಹಿಡಿಯಲಿಲ್ಲ, ನಾನೇ ಬಂದು ರಾಣಿಯವರುಗಳ ದರ್ಶನಮಾಡಿದೆ. ಆದರೆ ನಾನು ಅವರ ಬಂದಿಯೆಂಬುದು ನಿಜ!

ದಿವಾನರು-ಭಕ್ಷಿಯವರೇ ! ತಾವು ಮಹಾ ಪುರುಷರಂತೆ ಕಾಣುತ್ತೀರಿ, ತಾವು ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳಿರಿ. ಎಂದು ತನ್ನ ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿ ಕುಳ್ಳಿರಿಸಿಕೊಂಡರು !

ಭಕ್ಷಿ-ದಿವಾನ್‌ರವರೇ ! ತಾವು ನನ್ನನ್ನು ವಿಚಾರಣೆ ಮಾಡಬಹುದು !

ದಿವಾನ್-ನವಾಬರವರ ಸಮ್ಮುಖದಲ್ಲಿ .ರಾಧಾರಾಣಿಯವರ ರಕ್ಷಣೆಯಲ್ಲಿರುವ ತಮ್ಮನ್ನು ವಿಚಾರಣೆ ನಡೆಸಲು ನನಗೆ ಅಧಿಕಾರವಿಲ್ಲ. ಆದರೂ ಕೆಲ ವಂಶಗಳನ್ನು ಕೇಳಬೇಕೆಂದು ಕುತೂಹಲವಿದೆ.

ಭಕ್ಷಿ-ಕೇಳಬಹುದು !

ದಿವಾನ್-ತಾವು ವಿದ್ರೋಹಿಗಳೆಂಬುದು ನಿಜವೋ !

ಭಕ್ಷಿ-ನಿಜ ! ನಾನು ವಿದ್ರೋಹಿ ! ನಾನು ವಿದ್ರೋಹವನ್ನೆಬ್ಬಿಸಿದೆನು. ಇಂದಿಗೂ ಈ ವಿದ್ರೋಹಿಗಳ ಮುಖಂಡನು ನಾನೇ !

ದಿವಾನ್- ತಾವೇಕೆ ವಿದ್ರೋಹವನ್ನೆಬ್ಬಿಸಿದಿರಿ !

ಭಕ್ಷಿ- ಸುಲ್ತಾನರ ಮೇಲಿನ ಕ್ರೋಧದಿಂದ ! ಅವರ ಮೇಲೆ ಒಂದು ಕೈ ತೋರಿಸಬೇಕೆಂಬ ಆಶೆಯಿಂದ !

ದಿವಾನ್‌ರವರೇ ! ಕೇಳಿರಿ ! ತಾವು ವಯಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ದೊಡ್ಡವರು ! ಸುಲ್ತಾನರವರ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಗಣ್ಯರಾದ ದಿವಾನ್‌ರವರು. ತಮ್ಮ ಎದುರಿನಲ್ಲಿ ನನ್ನ ಸ್ವಪ್ರೋಕ್ತಿಯನ್ನು ಕ್ಷಮಿಸಿರಿ ! ತಮ್ಮೊಡನೆ ಹತ್ತು ಸಹಸ್ರ ಸೈನ್ಯವಿದೆ. ತಾವು ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಪರಾಕ್ರಮಶಾಲಿಗಳು ! ವಿದ್ರೋಹಿಗಳಲ್ಲಿ ಆಯುಧಗಳಿಲ್ಲ .ಆದರೂ ವಿದ್ರೋಹವು ನಿಲ್ಲುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ ! ಹತ್ತು ವರ್ಷಗಳಾದರೂ ವಿದ್ರೋಹವು ನಿಲ್ಲುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ನಾನು ತಮ್ಮ ಕೈಗೆ ಸಿಕ್ಕುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಸ್ವಯಂ ಸುಲ್ತಾನರವರೇ ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದಿದ್ದರೆ ಯುದ್ಧ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ನಾನು ಅವರ ಮುಂದೆ ಬಂದು ನಿಲ್ಲುತ್ತಿದ್ದೆ. ಆಗ ಅವರಿಗೇ ಜಯವಾಗಿದ್ದರೆ ನನಗೆ ಅಜರಾಮರವಾದ ತೇಜಸ್ಸು ! ಅವರು ಸೋತು ಓಡಿಹೋಗಿದ್ದರೆ ನನ್ನ ಸೇಡು ತೀರುತ್ತಿತ್ತು. ಅಂತೂ ಅದೃಷ್ಟವು ನನ್ನ ಹಣೆಯಲ್ಲಿ ಬರದಿಲ್ಲ ನವಾಬರವರು ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದು ಈ ವಿದ್ರೋಹವನ್ನು ನುಂಗಿಬಿಟ್ಟರು. ಈಗ ನಾನು ರಾಧಾರಾಣಿಯವರ "ಬಂದಿ" ಎಂಬುದು ನಿಜ ! ತಾವು ಮಂಗಳೂರಿಗೆ ಬಂದು ವಿಜಯವನ್ನು ಹೊಂದಿದ ಹಾಗಾಯಿತು ! ವಿದ್ರೋಹವು ಮುಳುಗಿ ಹೋಯಿತು.

ದಿವಾ- ಭಕ್ಷಿಯವರೇ, ತಾವು ವೀರಪುರುಷರೆಂಬುದನ್ನು ನಾನು ಒಪ್ಪುತ್ತೇನೆ. ನವಾಬ್ ಇಯಜ್‌ಖಾನರವರ ಅನುಗ್ರಹವು ನನ್ನ ಮೇಲೆ ಅಪಾರ ವಾಗಿದೆ. ಹಿಂದೆ ನಗರದ ಯುದ್ಧವಲ್ಲಿ ನಾನು ಬಂದಿಯಾದೆ. ನನ್ನನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಕೊಟ್ಟು- ಮರ್ಯಾದೆಗೆ ಪಾತ್ರನನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿಸಿದರು. ಇಂದು ನನಗೂ ತಮಗೂ ರಣಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಯುದ್ಧವು ಸಂಭವಿಸಿದ್ದರೆ ನಾನೆಷ್ಟೋ ಸಂತೋಷಪಡುತ್ತಿದ್ದೆ. ಆದರೆ ಸುಲ್ತಾನರ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ವಿದ್ರೋಹವೇಳುವುದು ಅದನ್ನು ಯುದ್ಧದಿಂದ ಅಣಗಿಸುವುದು ಇದೆಲ್ಲ ಮೈಸೂರು ರಾಜ್ಯಕ್ಕೆ ಕ್ಷೇಮವಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದ ನವಾಬರವರು ಸ್ವತಃ ದಯಮಾಡಿಸಿ ಈ ವಿದ್ರೋಹವನ್ನು ಅಣಗಿಸಿದರು. ಅಂದು ನಗರದ ರಣಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ನಾನು ಅವರ ಬಂದಿಯಾದೆ! ಇಂದು ಈ ಮಂಗಳೂರಿನ ವಿದ್ರೋಹದಲ್ಲಿ ತಾವು ಅವರ ಬಂದಿಗಳಾಗಿದ್ದೀರಿ!

ಹೌದು! ದಿವಾನರವರೇ! ನಾನು ಆಮರಣಾಂತ ನವಾಬರ ಬಂದಿ. ಅವರ ಆಜ್ಞೆಯಂತೆ ಇಂದೇ ಈ ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಬಿಡುತ್ತೇನೆ. ವಿದ್ರೋಹಿಗಳೊಬ್ಬರೂ ಈ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿರುವುದಿಲ್ಲ!

ರಾಧೆ- ನಗುತ್ತಾ ಭಕ್ಷಿಯವರೇ, ನೀವೂ ನಿಮ್ಮ ಸ್ನೇಹಿತರಾದ ವಿದ್ರೋಹಿಗಳೂ ಎಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗುತ್ತೀರಿ!

ಭಕ್ಷಿ- ಮಹಾರಾಣಿಯವರೇ, ನಾವು ಹತ್ತುಸಹಸ್ರ ಜನರಿದ್ದೇವೆ ಪರರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಮಹಾಸೈನ್ಯವನ್ನು ಕಟ್ಟುತ್ತೇನೆ.

ದೌ- ಸೇನಾನಾಯಕರೇ, ಆ ಸೈನ್ಯವನ್ನು ಕಟ್ಟಿ. ನೀವೇನು ಮಾಡುತ್ತೀರಿ.

ಭಕ್ಷಿ- ಮಾತೆಯವರೇ, ರಣರಂಗದಲ್ಲಿ ಸುಲ್ತಾನರೊಡನೆ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷ ಯುದ್ಧ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ.

ದೌ- ನಗುತ್ತಾ, ಭಕ್ಷಿ ನೀನು ಮೈಸೂರಿನ ಮೇಲೆ ಯುದ್ಧ ಮಾಡುವೆಯಾ? ಅಸಂಭವ! ಅಂದು ನವಾಬರು ನಗರದ ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಪರಿತ್ಯಾಗ ಮಾಡಿದುದೇಕೆ? ಮೈಸೂರಿನ ಮೇಲೆ ಯುದ್ಧ ಮಾಡಬಾರದೆಂದಲ್ಲವೆ? ಅಂದಿನ ರಾತ್ರಿ ನವಾಬರಿಗೂ ಸುಲ್ತಾನರಿಗೂ ಯುದ್ಧವಾದಾಗ ಇಯಜ್‌ಖಾನರು ಹಿಂಜರಿದುದೇಕೆ? ಮೈಸೂರಿನ ಮೇಲೆ ಯುದ್ಧ ಮಾಡಬಾರದೆಂದಲ್ಲವೆ? ಇಂದು ಈ ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಕಾಡುಕಿಚ್ಚಿನಂತೆ ಹರಡಿದ ವಿದ್ರೋಹ

ವನ್ನು ಅಣಗಿಸಿದುದೇಕೆ? ಮೈಸೂರಿನ ಮೇಲೆ ಹಲ್ಲೆ ಮಾಡಬಾರದೆಂದಲ್ಲವೆ? ಮುಂದೆ ಈ ಹತ್ತು ಸಹಸ್ರ ದಂಡನ್ನು ಕಟ್ಟಿ ನೀನೇನು ಮಾಡಬಲ್ಲೆ?

ದೇವಿಯವರೇ! ನಾನು ಸುಲ್ತಾನರ ಮೇಲೆ ಯುದ್ಧ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ. ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ನನ್ನ ಮನಶ್ಶಾಂತಿಯಾಗದು

ದೌ- ಭಕ್ಷಿ ನೀನು ಇಂಗ್ಲಿಷರ ಕಡೆ ಮರಾಠರ ಕಡೆ ಸೇರುವೆಯಾ? ಹಾಗಿದ್ದರೆ ಹೋಗು! ನಿನಗೆ ಜೀವದಾನ ಮಾಡುವೆನು.

ತಾಯಿ! ನಾನು ಇಂಗ್ಲಿಷರ ಕಡೆ ಮರಾಠರ ಕಡೆ ಸೇರುವೆನೇ! ತಮಗೆ ಅಂಥಾ ಸಂದೇಹವಿದ್ದರೆ ಇಂದೇ ನನ್ನನ್ನು ಸಂಹಾರ ಮಾಡಿಬಿಡಿ!

ದೌ- ನಗುತ್ತಾ! ಭಕ್ಷಿ! ನೀನು ಶತ್ರುಗಳ ಕಡೆ ಸೇರುವುದಿಲ್ಲ.

ನೀನು ಮಹಾಸೇನಾನಿಯಾಗಿ ಸುಲ್ತಾನರ ಕಡೆ ಯುದ್ಧ ಮಾಡಬೇಕು

ಭಕ್ಷಿಯು ತಲೆಯಲ್ಲಾಡಿಸಿದನು-

ಹಾಗಾದರೆ ಫಕೀರನಾಗಿ ಮಕ್ಕಾ ಯಾತ್ರೆಗೆ ಹೋಗಬೇಕು

ಭಕ್ಷಿಯು ಮೌನನಾಗಿದ್ದನು.

ದಿವಾನ್- ಭಕ್ಷಿಯವರೇ! ಮತ್ತೊಂದು ಮಾತು! ಫೌಜುದಾರನು ಮುಚ್ಚಿಟ್ಟಿರುವ ನಿಧಿ ಎಲ್ಲಿದೆಯೆಂಬುದನ್ನು ನೀವು ಬಲ್ಲಿರಾ?

ಭಕ್ಷಿ- ಹೌದು ಆ ಗುಪ್ತ ನಿಧಿಯಿರುವ ಸ್ಥಳವನ್ನು ನಾನು ಬಲ್ಲೆ!

ದಿವಾನ್- ಅದು ನಮ್ಮ ಧನ! ತಾವು ಅದನ್ನು ನಮಗೆ ಒಪ್ಪಿಸಬೇಕು!

ಭಕ್ಷಿ- ದಿವಾನರೇ! ಅದು ತಮ್ಮ ಧನವೂ ಅಲ್ಲ! ನನ್ನ ಧನವೂ ಅಲ್ಲ! ಅದು ಈ ಮಂಗಳೂರಿನ ಜನರದು. ಅದು ತಮ್ಮ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿಲ್ಲ! ಅದು ಪರರ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿದೆ. ಪರರಾಜ್ಯಕ್ಕೆ ಸೇರಿ ಹೋಗಿದೆ.

ಇಮಾಮ್ ಖಾನ್-ದಿವಾನರವರೇ! ಈ ಭಕ್ಷಿಯನ್ನು ನನಗೆ ಒಪ್ಪಿಸಿರಿ! ಸುಲ್ತಾನರ ರಾಜ್ಯಕ್ಕೆ ಇವರಿಂದ ಆತಂಕವಿಲ್ಲದಂತೆ ನಾನು ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುವೆನು! ಅಲ್ಲಿಗೆ ವಿದ್ರೋಹವು ಅಸ್ತವಾದಂತಾಯಿತು. ತಾವು ತಮ್ಮ ಸುಲ್ತಾನರಿಗೆ ಹೇಳಿರಿ! ಮಂಗಳೂರಿನ ವಿದ್ರೋಹಿ ಮುಖಂಡನಾದ ಭಕ್ಷಿಯನ್ನು ನನಗೆ ಒಪ್ಪಿಸಿರುವುದಾಗಿ ತಿಳಿಸಿರಿ. ಮಹಾ ಸೇನಾನಾಯಕನಾದ ಈ ಭಕ್ಷಿಯನ್ನು ಕಾಲಾನುಕಾಲಕ್ಕೆ ಮೈಸೂರಿಗೆ ತಂದು ಒಪ್ಪಿಸುವುದಾಗಿ ಹೇಳಿರಿ.

ದಿವಾನರವರೆದ್ದು ಭಕ್ಷಿಯನ್ನು ಆಲಂಗಿಸಿದರು. ನವಾಬರಿಗೆ ನೆಲ ಮುಟ್ಟಿ ಸಲಾಂ ಮಾಡಿದರು. ಅವರ ಅಪ್ಪಣೆಯನ್ನು ಪಡೆದು ಹಡಗನ್ನು

ಇಳಿದು ದೋಣಿಯನ್ನು ಹತ್ತಿ ತಮ್ಮ ಬಿಡಾರಕ್ಕೆ ಹಿಂದಿರುಗಿದರು. ಇಯಾಜ್ ಖಾನರು ದೌಲತ್ತಳನ್ನು ಸಂತೈಸಿ ತಾನು ಮಲಬಾರಿಗೆ ಹಿಂದಿರುಗಲು ದೌಲತ್ ಮತ್ತು ರಾಭಾರಾಣಿಯವರ ಅನುಮತಿಯನ್ನು ಪಡೆದನು. ಹುಸೇನ್ ಖಾನನು ಅವರಿಬ್ಬರನ್ನೂ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿ ಕರತಂದು ಅವರ ಬಿಡಾರವನ್ನು ತಲಪಿಸಿದನು. ದೌಲತ್‌ರಾಣಿಯವರಿಗೆ ವಂದಿಸಿ ಅವರ ಅಪ್ಪಣೆ ಪಡೆದು ಪುನಃ ಅಲ್ಲೀಸೇಟರ ಹಡಗಿಗೆ ಬಂದು ಸೇರಿದನು. ಬೆಳಕು ಹರಿಯುವುದಕ್ಕೆ ಇನ್ನೂ ಒಂದೇ ಝಾವ ಉಳಿದಿತ್ತು. ಹಡಗು ದಕ್ಷಿಣಾಭಿಮುಖವಾಗಿ ಹೊರಟಿತು. ಭಕ್ಷಿ ಎಂಬ ಹೆಸರು ಇಲ್ಲಿಗೆ ಅಳಿಸಿಹೋಯಿತು. ಮುಂದಿನ ಯುದ್ಧಗಳಲ್ಲಿ ಸುಪ್ರಸಿದ್ಧವಾದ ಹುಸೇನ್ ಅಲ್ಲಿಖಾನ್ ಎಂಬ ಸೇನಾನಾಯಕನೇ ಈ ಭಕ್ಷಿ. ಈ ಮಹಾವೀರನ ವೀರಚರಿತ್ರೆಯು ಮಲಬಾರಿನಲ್ಲಿ ಇಂದಿಗೂ ಕೇಳಿ ಬರುತ್ತದೆ.

—:೦:—

ಬೀಬೀ ರಾಣಿಯ ಸನ್ನಿಧಾನದಲ್ಲಿ

ಅಲ್ಲೀಸೇಟನು ಮಂಗಳೂರಿನಿಂದ ಕೋಜೀಬಂದರಿಗೆ ಬಂದುಸೇರಿದನು. ಈ ಪ್ರಯಾಣಕ್ಕೆ ಹತ್ತು ದಿನಗಳಾಯಿತು. ಹುಸೇನ್ ಖಾನನನ್ನು ಜೊತೆಯಲ್ಲಿ ಕರತಂದಿದ್ದಾನೆ. ಸಮುದ್ರ ತೀರದಲ್ಲಿರುವ ಸೇಟರ ಆವಾಸದಲ್ಲಿಯೇ ಹುಸೇನ್ ಖಾನನೂ ಇದ್ದಾನೆ ಅವನ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ನೆಮ್ಮದಿಯಿಲ್ಲ ಹುಚ್ಚನಂತೆ ಆಗಿದ್ದಾನೆ. ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಮಹತ್ತರವಾದ ಉದ್ವೇಗ! ತನ್ನ ನಿಗ್ರಹವು ವಿಫಲವಾಯಿತಲ್ಲಾ ಎಂಬ ಪ್ರಬಲವಾದ ಚಿಂತೆ! ಹುಸೇನ್ ಖಾನನ ಮನಸ್ಸಿನ ತಳಮಳವನ್ನು ವರ್ಣಿಸುವುದು ಅಸಾಧ್ಯ! ಟಿಪ್ಪೂಸುಲ್ತಾನನು ಅವರ ಪರಮ ವಿದ್ವೇಷಿ! ಆ ದ್ವೇಷವನ್ನು ತೀರಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಹೇಗೆ? ಹುಸೇನ್ ಖಾನನಿಗೆ ಸೇಟರಲ್ಲಿ ಪರಮ ಭಕ್ತಿ! ಈ ವೀರಾಗ್ರಣಿಯಾದ ತರುಣನನ್ನು ಹೇಗಾದರೂ ಸಮಾಧಾನಪಡಿಸಬೇಕೆಂದು ಸೇಟನು ಸಂಕಲ್ಪಿಸಿದ್ದನು. ಒಂದು ದಿನ ಸಮುದ್ರ ತೀರದಲ್ಲಿ ಸೇಟನು ಸಂಚಾರ ಹೊರಟನು. ಹುಸೇನ್ ಖಾನನನ್ನು ಜೊತೆಯಲ್ಲಿ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋದನು. ಅವರಿಬ್ಬರಿಗೂ ಮಾತಿಗೆ ಮೊದಲಾಯಿತು:—

ಸೇಟ್-ಹುಸೇನ್ ಖಾನ್ ನೀನು ಏನು ಮಾಡಬೇಕೆಂದಿದ್ದಿ ?

ಹುಸೇ- ನವಾಬರೇ, ನನ್ನ ಮನಸ್ಸು ಸರ್ವದಾ ಕಾದಕ್ಕಬ್ಬಿಣದಂತಿದೆ. ನನಗೆ ಏನೂ ತೋರ..ವುದಿಲ್ಲ. ಎಷ್ಟೋಬಾರಿ ಪ್ರಾಣವನ್ನು ಕಳದುಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದು ತೋರುತ್ತದೆ.

ಸೇಟ್- ಅದು ವೀರ ಪುರುಷರ ಲಕ್ಷಣವಲ್ಲ!

ಹುಸೇ- ನಾನೇನು ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಹುಜೂರಿನ ಅಪ್ಪಣೆಯಾಗುತ್ತದೆ?

ಸೇಟ್-ನೀನು ಸೇನಾನಾಯಕನಾಗಬೇಕೆಂದು ನನ್ನ ಇಚ್ಛೆ!

ಹುಸೇ- ಖಾವಿಂದ್, ಯಾವಸೇನೆ! ಯಾರ ಮೇಲೆ ಯುದ್ಧ ಮಾಡಬೇಕು.

ಸೇಟ್- ವೀರಪುರುಷರು ತಮ್ಮ ರಾಜ್ಯಕ್ಕಾಗಿ ಯುದ್ಧ ಮಾಡಬೇಕು!

ಹುಸೇ- ನವಾಬರವರೇ, ನಮಗೆ ರಾಜ್ಯವೆಲ್ಲಿದೆ? ಯಾರಿಗಾಗಿ ಯುದ್ಧ ಮಾಡಬೇಕು?

ಸೇಟ್- ಹುಸೇಖಾನ್, ದಕ್ಷಿಣದೇಶದಲ್ಲಿ ಸುಲ್ತಾನರ ರಾಜ್ಯ, ಮರಾಟರ ರಾಜ್ಯ ಎರಡೇರಾಜ್ಯಗಳಿರತಕ್ಕದ್ದು. ಇಂಗ್ಲಿಷರು ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಕಟ್ಟುತ್ತಿದಾರೆ. ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ಈ ಮೂರರಲ್ಲಿ ಯಾವುದೋ ಒಂದುರಾಜ್ಯವು ಸ್ಥಿರವಾಗಬೇಕು. ನಾವುಗಳು ಸುಲ್ತಾನೀ ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿಯೇ ಹೋರಾಡಬೇಕು. ನಮಗೆ ಪ್ರತ್ಯೇಕ ರಾಜ್ಯವೆಲ್ಲಿತ್ತು! ನಗರದ ರಾಜ್ಯವೂ ಸುಲ್ತಾನರವರದೇ!

ಹುಸೇ- ನವಾಬರವರೇ, ತಾವು ಹೇಳುವುದು ವಿಚಿತ್ರವಾಗಿದೆ. ನನ್ನ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಸುಲ್ತಾನರ ಮೇಲಿನ ದ್ವೇಷವು ಉರಿಯುತ್ತಿದೆ. ತಾವು ಪ್ರಮಾಣವಾಗಿ ಹೇಳಿರಿ! ತಮಗೆ ಸುಲ್ತಾನರ ಮೇಲೆ ದ್ವೇಷವಿಲ್ಲವೆ?

ಸೇಟನು ನಗುತ್ತಾ-ಇಲ್ಲ, ಹುಸೇಖಾನ್! ನಿಜವಾಗಿ ನನಗೆ ಸುಲ್ತಾನರ ಮೇಲೆ ದ್ವೇಷವಿಲ್ಲ. ಇದನ್ನು ನಂಬು. ದೊಡ್ಡ ನವಾಬರು ನನ್ನನ್ನು ಸಾಕಿ ಸಲಹಿದ ತಂದೆ! ಸುಲ್ತಾನೀ ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಕಟ್ಟಿದವರು ಅವರು. ಅವರ ಸಾಕ್ಷಾತ್ ಪುತ್ರರು ಸುಲ್ತಾನರು. ಅವರಮೇಲೆ ನಾನು ದ್ವೇಷ ಮಾಡುವುದೆಂತು.

ಹುಸೇ- ಕ್ರೋಧ-ದುಃಖಗಳಿಂದ-

ನವಾಬರೇ, ಹಾಗಾದರೆ ತಾವು ಶ್ರೀರಂಗಪಟ್ಟಣಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ನವಾಬರಿಗೆ ಅಂಕಿತರಾಗಿ ರಾಜ್ಯಭಾರವನ್ನೇ ನಡೆಸಬಹುದಲ್ಲ.

ಸೇಟ್- ಹೌದು. ಹ್ಯಾಗೆಯೋ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದೆ. ಸುಲ್ತಾನರು ಬಹಳ ಮುಂಗೋಪಿಗಳು ದುಡುಕುಸ್ವಭಾವದವರು. ಯಾರ ಹಿತೋಕ್ತಿಗಳಿಗೂ ಕಿವಿಗೊಡರು. ಆದ್ದರಿಂದ ಅವರ ಸಮೀಪದಲ್ಲಿರುವುದು ಸಾರ್ಥಕವಿಲ್ಲ. ಮೂರದಿಂದ ಸುಲ್ತಾನೀ ರಾಜ್ಯಸ್ಥಾಪನೆಗೆ ನೆರವಾಗಬೇಕೆಂದು ಸ್ಥಿರಸಂಕಲ್ಪ ಮಾಡಿದೇನೆ.

ಹುಸೇನ್- ತಾವು ಮಹಾ ಪುರುಷರು! ನನ್ನ ಮಾತು :ಹಾಗಲ್ಲ! ನನಗೆ ಸುಲ್ತಾನರ ಮೇಲೆ ಯುದ್ಧ ಮಾಡಬೇಕೆಂದೇ ಹಠವಿದೆ.

ಸೇಟ್- ಆ ಹಠಸಾಧನೆಗಿರುವುದು ಒಂದೇ ಮಾರ್ಗ! ನೀನು ಇಂಗ್ಲೀಷರೊಡನೆ ಹೋಗಿ ಸೇರಬೇಕು. ಅಥವಾ ಮರಾಟರೊಡನೆ ಸೇರಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು.

ಹುಸೇನ್- ಅವೆರಡೂ ನನ್ನ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಒಪ್ಪುವುದಿಲ್ಲ. ನಾನು ತಮ್ಮ ಆಜ್ಞಾಧಾರಕ. ತಮ್ಮ ಸೇನೆಯಲ್ಲಿ ಈ ನನ್ನ ಜೀವವನ್ನು ಒಪ್ಪಿಸುತ್ತೇನೆ.

ಇವರಿಬ್ಬರೂ ಮಾತನಾಡಿಕೊಂಡು ಮನೆಗೆ ಬರುವ ಹೊತ್ತಿಗೆ ಬೀಬೀ ರಾಣಿಯವರು ಸೇಟರನ್ನು ನೋಡಲು ಬಂದಿದ್ದರು. ಅವರಿಗೆ ಸೇಟರು ಎಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗಿದ್ದರೆಂಬುದು ತಿಳಿದಿರಲಿಲ್ಲ. ಸೇಟರು ಹಿಂದಿರುಗಿದರೆಂಬ ಸಮಾಚಾರವು ತಿಳಿಯುತ್ತಲೇ ರಾಣಿಯವರು ಕೋಟೆಗೆ ಬಂದರು. ಸೇಟರ ಖೈರತ್‌ಖಾನೆಯಲ್ಲಿ ರಾಣಿಯವರು ಕುಳಿತಿದ್ದರು. ಸೇಟರು ಹುಸೇನ್‌ಖಾನನ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿ ಆ ಖೈರತ್‌ಖಾನೆಯನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿದರು. ರಾಣಿಯವರನ್ನು ಕಾಣುತ್ತಲೇ ಆದರದಿಂದ ಅವರನ್ನು ಮಾತನಾಡಿಸಿದರು

ರಾಣಿ- ಸೇಟರೇ,: ತಮ್ಮ ಈ ದೀರ್ಘಪ್ರವಾಸವು ಎತ್ತಕಡೆ! ಯಾವ ರಾಜರಾಜಕಾರಣವು ತಮ್ಮನ್ನು ಕರೆಸಿಕೊಂಡಿತು

ಸೇಟ್-ನಗುತ್ತಾ ನಾನು ಮಂಗಳೂರಿಗೆ ಪ್ರಯಾಣ ಮಾಡಿದ್ದೆ. ವಸ್ತುತಃ ತಾವು ಊಹಿಸಿದಂತೆ ಅದು ರಾಜಕಾರಣವೇ ಸರಿ. ರಾಣಿಯವರೇ! ದಕ್ಷಿಣ ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಸುಲ್ತಾನರಿಗೆ ವಿರುದ್ಧವಾಗಿ ದೊಡ್ಡ ವಿಪ್ಲವ ಎದ್ದಿತು!

ರಾಣಿ-ವಿಷಾದದಿಂದ-ಸೇಟರೇ! ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಮಹಾ ವಿಪ್ಲವ! ಉತ್ತರದಲ್ಲಿ ಮರಾಟರ ಹಾವಳಿ, ಮಲಬಾರಿನಲ್ಲಿ ಫರಂಗಿಯವರ ಪ್ರಾಬಲ್ಯ ನಗರದಲ್ಲಿ ಅಶಾಂತಿ! ಹೀಗೆ ಸರ್ವತ್ರ ಸುಲ್ತಾನೀ ರಾಜ್ಯಕ್ಕೆ ಆಘಾತ

ವಿಘಾತಗಳು. ಸುಲ್ತಾನರವರ ರಾಜ್ಯದ ಅಂತ್ಯವು ಸನ್ನಿಹಿತವಾಗಿದೆಯೋ
ಎಂದು ತೋರುತ್ತದೆ. ಮಂಗಳೂರಿನ ಸಮಾಚಾರವೇನು? ವಿಪ್ಲವ
ವೇನಾಯಿತು? ತಾವೇನು ಮಾಡಿದಿರಿ?

ಸೇಟ್- ವಿಪ್ಲವವು ಕೊನೆಗಂಡಿತು! ಈ ಹುಸೇನ್‌ಖಾನರೇ ವಿಪ್ಲವದ ಮೂಲ
ಕರ್ತರು! ನಾನು ಇವರನ್ನು ಹಿಡಿದು ತಂದಿದ್ದೇನೆ. ಇವರನ್ನು ತಾವು
ಬಲ್ಲಿರಷ್ಟೆ!

ರಾಣಿ-ಚಕಿತನಾಗಿ-ಹುಸೇನ್ ಖಾನನ ಕಡೆ ದಿಟ್ಟಿಸಿ ನೋಡಿ! ಇವರನ್ನು
ಒಮ್ಮೆ ಇಲ್ಲಿಯೇ ನೋಡಿದ್ದೇನೆ. ಇವರು ನಮ್ಮ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಸೇವೆ
ಮಾಡುವುದಾಗಿ ಒಂದು ದಿನ ನನ್ನಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದರು. ಅಂದೇ ಇವರೊಬ್ಬ
ಪರಾಕ್ರಮಶಾಲಿಗಳಾದ ಮಹಾಪುರುಷರೆಂದುಕೊಂಡೆ! ಇವರು
ನಮ್ಮ ಸೇವೆಗೆ ಬರುತ್ತೇವೆಂದು ಹೇಳಿದ ಮಾತು ಪರಿಹಾಸ್ಯವೆಂದು
ಕೊಂಡೆ!

ಹುಸೇನ್ ಖಾನನು-ವಿನಯದಿಂದ ರಾಣಿಯವರನ್ನು ವಂದಿಸಿದನು.

ಸೇಟರು-ರಾಣಿಯವರೇ! ಅಂದು ಅವರು ತಮ್ಮಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದ ಮಾತು.
ಇಂದು ನಿಜವಾಗಿದೆ. ತಮ್ಮ ಸೇವೆಗಾಗಿಯೇ ನಾನು ಅವರನ್ನು ಇಲ್ಲಿಗೆ
ಕರತಂದಿದ್ದೇನೆ. ತಾವು ಅನುಗ್ರಹಿಸಿದರೆ ಅವರು ತಮ್ಮ ಸೇನಾನಾಯಕ
ರಾಗಿರುತ್ತಾರೆ. ಸಂದರ್ಭ ಒದಗಿದರೆ ತಮಗೆ ಕೀರ್ತಿ ತರುತ್ತಾರೆ.

ರಾಣಿ-ಸೇಟರೇ! ತಾವು ನನ್ನನ್ನು ಪರಿಹಾಸ್ಯ ಮಾಡುತ್ತೀರಿ? ತಮ್ಮ ಅಪ್ಪ
ಣೆಗೆ ಪ್ರತಿಯುಂಟೆ! ಅವರು ನಿಜವಾಗಿ ತಮ್ಮ ಸೇನಾನಾಯಕರು!
ನಾನು ತಮ್ಮ ಆಜ್ಞಾಧಾರಕಳು.

ಸೇಟರೂ, ರಾಣಿಯವರೂ ಹುಸೇನ್‌ಖಾನರಿಗೆ ಬಹಳವಾಗಿ ಹೇಳಿ
ಅವರು ಕನ್ನಾನೂರಿನ ಸೇನಾನಾಯಕರಾಗಿರಲು ಒಪ್ಪಿಸಿದರು.

ಮಹಡಿಯ ಮೇಲೆ ಚಂದ್ರಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಬೀಬೀರಾಣಿ ಮತ್ತು ಖಾನರು
ರು ಕುಳಿತು ಮಾತನಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಅಂತರಿಕ್ಷದಲ್ಲಿ ಚಂದ್ರನು ಪೂರ್ಣ ಕಲೆ
ಯಿಂದ ಪ್ರಕಾಶಿಸುತ್ತಿದ್ದಾನೆ. ಭೂಮಿಯ ಮೇಲೆ ಅಮೃತವನ್ನು ಚಲ್ಲಿದಂತೆ
ಬೆಳದಿಂಗಳು ಬೀಳುತ್ತಿವೆ ಮುಂದುಗಡೆ ಗಂಭೀರವಾದ ಸಮುದ್ರವು
ಭೋರ್ಗರೆಯುತ್ತಿದೆ. ದೂರದಲ್ಲಿ ನೌಕೆಗಳಿಗೆ ಕಟ್ಟಿರುವ ಪಟಗಳು ಕಾಣು

ತ್ತಿವೆ. ಬೀಬಿರಾಣಿಗೆ ಖಾನನ ಪ್ರವಾಸದ ವೃತ್ತಾಂತವನ್ನು ವಿಶದವಾಗಿ ಕೇಳ ಬೇಕೆಂಬ ಆಶೆ! ರಾಣಿಯು ಖಾನನ ಪಕ್ಕಕ್ಕೆ ಸರಿದು ಕುಳಿತು, ಖಾನರವರೇ! ನೀವು ದೂರ ದೇಶ ಹೊರಟು ಹೋದದ್ದು. ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಬೇಸರವಾಗಿತ್ತು! ನನಗೆ ಈ ರಾಜ್ಯವೆಲ್ಲವೂ ಶೂನ್ಯವಾಗಿ ಭಾಸವಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ನಾನು ನಿಮ್ಮ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಬಂದಿದ್ದರೆ ಎಷ್ಟು ಚನ್ನಾಗಿತ್ತು! ಎಂದು ಎಷ್ಟೋ ಬಾರಿ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಹೊಳೆಯುತ್ತಿತ್ತು. ಈ ಸಮುದ್ರದಲ್ಲಿ ನೌಕಾವಿಹಾನದಲ್ಲಿ ತಮ್ಮೊಡನೆ ಪ್ರಯಾಣ ಮಾಡಿದ್ದರೆ ಅದೊಂದು ವಿಹಾರದಂತೆ ಸುಖಮಯವಾಗಿತ್ತಿತ್ತು. ನೀವು ನನ್ನನ್ನೇಕೆ ಬಿಟ್ಟು ಹೋದಿರಿ?

ಪ್ರಿಯ! ಬೀಬಿ. ನಾನು ಇಲ್ಲಿಂದ ಹೊರಡುವಾಗ ಬಲು ಗಾಬರಿಯಲ್ಲಿ ಹೊರಟೆ! ಮಂಗಳೂರಿನ ವಿಪ್ಲವವು ಅಗಾಧವಾದುದೆಂದು ನಾನು ಭಾವಿಸಿದೆ. ಆ ಪ್ರಳಯಾಗ್ನಿಯಲ್ಲಿ ದೌಲತ್ ಮತ್ತು ರಾಧಾರಾಣಿಯವರು ಧುಮುಕಿ ಅಪಾಯಕ್ಕೊಳಗಾಗಬಹುದೆಂದು ಭಯವಾಯಿತು! ಆದರೆ ಅದೆಲ್ಲಾ ಭ್ರಾಂತಿ!

ರಾ- ತಾವು ಅಲ್ಲಿ ದೌಲತ್ ರಾಣಿಯವರನ್ನು ಸಂಧಿಸಿದ್ದಿರೇನು?

ಹೌದು! ಅವರ ಭೇಟಿಗಾಗಿಯೇ ಹೋಗಿದ್ದೆನೆಂದರೂ ಸಲ್ಲುವುದು.

ಖಾನರೇ! ಆ ದೌಲತ್ ರಾಣಿಯವರೇಕೆ ಈ ಯುದ್ಧ ವಿಗ್ರಹಗಳಿಗೆ ತಲೆ ಕೊಡುತ್ತಾರೆ?

ಸುಲ್ತಾನೀ ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಉಳಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಅವರು ಯಾವಾಗಲೂ ಸಾಹಸ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ.

ರಾಣಿಯು ನಗುತ್ತಾ ಅವರು ಸುಲ್ತಾನರ ಕಡೆಯವರೇನು? ಸುಲ್ತಾನರಿಗಾಗಿ ಏಕೆ ಇಷ್ಟು ಹಾತೊರೆಯುತ್ತಾರೆ?

ದೌಲತ್ ರಾಣಿಯವರು ಹೈದರಲ್ಲೀಖಾನರವರ ಪ್ರೇಮಪುತ್ರಿ.

ಖಾನರೇ ನೀವು ನನ್ನನ್ನೂ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗಿದ್ದರೆ ದೌಲತ್ ರಾಣಿಯವರ ಸಾನ್ನಿಧ್ಯದಲ್ಲಿ ನಾನು ನಾಲ್ಕಾರು ದಿನಗಳನ್ನು ಆನಂದದಿಂದ ಕಳೆಯುತ್ತಿದ್ದೆ.

ಬೀಬೀ- ಅಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗಿ ದೌಲತ್‌ರಾಣಿಯವರನ್ನೂ ರಾಧಾರಾಣಿಯವರನ್ನೂ ಭೇಟಿ ಮಾಡಿದಾಗ-ಬೀಬೀರಾಣಿಯನ್ನೂ 'ಇಲ್ಲಿಗೆ ಕರತಂದಿದ್ದರೆ

ಎಷ್ಟು ಚೆನ್ನಾಗಿತ್ತು ! ದೌಲತ್ತಳು ಎಷ್ಟು ಸಂತೋಷಪಡುತ್ತಿದ್ದಳು ಎಂದು ಕೊಂಡೆ. ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ ನಿನಗೆ ಆ ದೌಲತ್ತಳ ಭೇಟಿ ಮಾಡಿಸುತ್ತೇನೆ.

ದೌಲತ್‌ರಾಣಿಯವರನ್ನೇ-ನೀವು ನಮ್ಮ ರಾಜ್ಯಕ್ಕೆ ಕರತಂದಿದ್ದರೆ ಎಷ್ಟೋ ಚೆನ್ನಾಗಿತ್ತು.

ರಾಣಿಯವರೇ, ದೌಲತ್ತಳು ನಗರವನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಬರಲು ಒಪ್ಪುವುದಿಲ್ಲ.

ಖಾನರವರೇ, ನೀವು ಆ ರಾಣಿಯವರಿಗಾಗಿಯೇ ನಗರದ ರಾಜ್ಯವನ್ನು ತೊರೆದಿರೆಂದು ಜನರಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ದೌಲತ್ ರಾಣಿಗಾಗಿಯೇ ನೀವೂ ಸುಲ್ತಾನರೂ ಹೋರಾಡುತ್ತಿದ್ದರೆಂದು ವದಂತಿ ಇದೆ. ಆಕಥೆಯನ್ನು ಸ್ವಲ್ಪ ಹೇಳಬಾರದೆ ?

ಬೀಬೀ, ಅದು ದೊಡ್ಡಕಥೆ. ನನ್ನ ಜೀವನ ಸಮರ ! ಆ ಕಥೆಯು ಎಂದು ಆರಂಭವಾಯಿತೋ ನಾನರಿಯೆ ! ಎಂದಿಗೆ ಮುಕ್ತಾಯವಾಗುತ್ತೋ ಅದು ಭಗವಂತನಿಗೇ ಗೊತ್ತು !

ಖಾನರೇ, ಆಕಥೆ ಬಲುಸ್ವಾರಸ್ಯದ ಕಥೆ ಇರಬೇಕು ಇಬ್ಬರು ಮಹಾ ವೀರರು ಒಬ್ಬ ರಮಣಿಗೋಸ್ಕರ ಹೋರಾಡಿದಿರಿ [ನಗುತ್ತಾ] ಇದರಲ್ಲಿ ಸೋತವರಾರು ? ಗೆದ್ದವರಾರು ?

ಪ್ರಿಯೆಬೀಬೀ, ನಿಜವಾಗಿಯೂ, ನಾನೂ ಟಿಪ್ಪುವೂ ಇಬ್ಬರೂ ಸೋತವರೇ ! ಗೆಧ್ದವಳು ದೌಲತ್ತಳು.

ಬೀಬಿಯು ಖಾನನ ಕಂಠಾಲಿಂಗವನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಖಾನರೇ, ಆ ದೌಲತ್ ರಾಣಿಯವರು ಅನುಪಮ ಸೌಂದರ್ಯವತಿಯೆಂದು ಕೇಳಿದೇನೆ. ನಿಜವೇ ?

ಖಾನನು ಬೀಬಿಯ ಗಲ್ಲವನ್ನು ಹಿಡಿದು ಅಲ್ಲಾಡಿಸಿ ಬೀಬಿ, ನೀನು ದೌಲತ್ತಳಿಗಿಂತಲೂ ಸೌಂದರ್ಯವತಿ ! ವಿಲಾಸವತಿ ! ಹಾಸ್ಯಪ್ರಿಯೆ ಆದರೆ ಆ ದೌಲತ್ತಳು ತೇಜಸ್ವಿನಿ. ಚಿಕ್ಕಂದಿನಿಂದಲೂ ನನ್ನ ಮೇಲೆ ಅಧಿಕಾರ ಮಾಡಿದ ರಾಣಿಯವಳು. ಒಂದು ದಿನ ನೀವಿಬ್ಬರೂ ಸೇರುವಿರಿ ಒಂದು ಗುಲಾಬಿಯ ಗಿಡದಲ್ಲಿರುವ ಎರಡು ಪುಷ್ಪಗಳಂತೆ ಶೋಭಿಸುವಿರಿ ಎಂದು ಬೀಬಿಯ ಮುಖವನ್ನು ಚುಂಬಿಸಿದನು.

ಬೀಬಿಯು ಎದ್ದು ಅಂತಃಗೃಹದೊಳಗೆ ಹೋಗಿ ಮಧುಪಾತ್ರೆಯನ್ನು ತಂದಳು. ಮಾತನಾಡುತ್ತಾ ಅವರಿಬ್ಬರೂ ಮಧುವನ್ನು ಯಥೇಚ್ಛ ಸೇವಿ

ಸಿದರು. ಬೀಬಿಯು (ಖಾನನ ಕಂಠಾಲಿಂಗನವನ್ನು ಮಾಡಿ) ಖಾನರೇ ಇಂದು ಈ ರಾಜ್ಯವು ಸಣ್ಣದಾದರೂ ಸ್ವತಂತ್ರ ರಾಜ್ಯ. ನನ್ನದು ಅಪಾರ ಐಶ್ವರ್ಯ ನನಗೆ ಇವೆರಡಕ್ಕಿಂತಲೂ ಅತಿಶಯವಾಗಿ ನಿಮ್ಮ ಪ್ರಣಯ ಸಾನ್ನಿಧ್ಯವಿದೆ ಈ ಪ್ರಸಂಗದಲ್ಲಿ ಮತ್ತಾವ ಅಪೇಕ್ಷೆಯೂ ನನಗಿಲ್ಲ.

ಬೀಬೀ! ಇವೆಲ್ಲಾ ಬಹುಕಾಲ ಸ್ಥಿರವಾಗಿರಲಾರವು.

ಖಾನರೇ ಬಹು ಕಾಲವಿರಬೇಕೆಂಬ ನನಗೂ ಆಸೆ ಇಲ್ಲ. ಒಂದು ದಿನವಾದರೇನು? ಒಂದು ವರ್ಷವಾದರೇನು? ಭಗವಂತನು ಮಾನವರನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿ ಮಾಡಿದಾನೆ. ಅವರುಗಳಿಗೆ ಕಷ್ಟ ಪರಂಪರೆಗಳನ್ನೇ ಕೊಟ್ಟಿದಾನೆ. ಇಂಥಾ ಮಾನವ ಲೋಕದಲ್ಲಿ ನಮಗೆ ಮಾತ್ರ ಈ ಅಖಂಡವಾದ ಸುಖ ಸಂಪತ್ತನ್ನು ಕರುಣಿಸಿದಾನೆ ಇದು ದೇವರ ವರಪ್ರಸಾದ!

ಬೀಬಿ, ನೀನು ಮುಗ್ಧಳಂತೆ ಮಾತನಾಡುವಿ? ನೀನು ರಾಣಿಯಲ್ಲವೇ? ಈ ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಕಾಪಾಡುವ ಭಾರವು ನಿನ್ನದಲ್ಲವೆ? ಇಂದೋ ನಾಳೆಯೋ ಫರಂಗಿಯವರು ಇದನ್ನು ಆಕ್ರಮಿಸುತ್ತಾರೆ. ಆಗ ನಮ್ಮ ಅಖಂಡ ಸುಖ ಸಂಪತ್ತುಗಳು ಉಳಿಯುವುದಿಲ್ಲ.

ನನಗೆ ನಮ್ಮ ಮುಂದಿನ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಅಡಿಗಡಿಗೂ ಕಷ್ಟ ಪರಂಪರೆಗಳು ಕಾದಿರುವಂತೆ ಭಾಸವಾಗುತ್ತಿದೆ.

ಖಾನರೇ, ಈ ಸುಖಸಾಗರದಲ್ಲಿ ಆ ಕಷ್ಟಗಳನ್ನೇಕೆ ಕಲ್ಪಿಸುವಿರಿ. ಅಂತಹ ಕಠಿಣ ಪ್ರಸಂಗವು ಬಂದರೆ ನೀವೇನು ಮಾಡುವಿರಿ?

ಖಾನನು- ನಾನು! ನಾನು ಯುದ್ಧ ಮಾಡುವೆನು. ಯೂರೋಪಿನಲ್ಲಿ ನೆಪೋಲಿಯನ್ನನು ಪರಾಕ್ರಮಶಾಲಿಯೆಂದು ಫರಂಗಿಯವರು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ ಆ ನೆಪೋಲಿಯನ್ನನಿಗಿಂತಲೂ ಮಹಾ ಪರಾಕ್ರಮಿಯು ಈ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿದಾನೆಂದು ಅವರಿಗೆ ತೋರುವೆನು.

ಬೀಬಿಯು- ಖಾನರೇ, ನಾನು ವರಿಸಿದ್ದು-ವ್ಯಾಪಾರಸ್ಥನಾದ ಸೇಟನನ್ನಲ್ಲ. ಈ ವೀರಮೂರ್ತಿಯಾದ ಖಾನರನ್ನು ನಾನು ವರಿಸಿದೆ. ನನ್ನ ಪ್ರಜೆಗಳು ಇದನ್ನರಿಯರು. ಅವರಿಗೆ ನಾನೊಬ್ಬ ವ್ಯಾಪಾರಿಯನ್ನು ವರಿಸಿದೆನೆಂದು ಅಸಮಾಧಾನವಿದೆ. ರಣಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಈ ವೀರಾಗ್ರೇಸರನನ್ನು ಅವರು ನೋಡಿದರೆ-ತಮ್ಮ ರಕ್ತವನ್ನು ಚೆಲ್ಲಿಕೊಟ್ಟು ಯುದ್ಧ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ನಾನು ಆ ರಣಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ತಮಗೆ ಬೆಂಬಲವಾಗಿ ನಿಂತು-ನನ್ನ ಕೌಶಲವನ್ನು ತೋರ

ಬೇಕೆಂದು ಎಷ್ಟೋ ಆಶೆ ಇದೆ. ಅಂಥದೊಂದು ಸುದಿನವು ಬಂದರೆ-ಅಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ಸಾನ್ನಿಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಈ ನನ್ನ ಜೀವನವು ಕೊನೆಗೊಂಡರೆ ಅದಕ್ಕಿಂತಲೂ ಸುಖದ ಕಲ್ಪನೆಯು ನನಗೆ ಬೇರೊಂದಿಲ್ಲ !

ಖಾನನು- ಬೀಬಿಯನ್ನು ಚುಂಬಿಸುತ್ತಾ "ಬೀಬಿ ! ಬೀಬಿ-ನೀನು ನಿಜವಾಗಿಯೂ ಅರಬ್ ತರುಣಿ ! ನಿನ್ನ ದಮನಿಗಳಲ್ಲಿ ವೀರರಕ್ತವಿದೆ. ಅಂಥದೊಂದು ಪರ್ವದಿನವನ್ನು ನಾವು ಕಾಣುವೆವು" ಎಂದು ಹೇಳಿದನು. ಅವರಿಬ್ಬರೂ ಹೀಗೆಯೇ ಮಾತನಾಡುತ್ತ ಆ ರಾತ್ರಿಯನ್ನು ಕಳೆದರು.

ಪ್ರಾತಃಕಾಲದಲ್ಲಿ ರಾಣಿಯವರು ರಾಜಧಾನಿಗೆ ಪ್ರಯಾಣ ಮಾಡಿದರು. ಆ ದಿನವೇ ಹುಸೇನ್‌ಖಾನನಿಗೆ ಸೇನಾಧಿಪತಿಯ ಪಟ್ಟವನ್ನು ಕಟ್ಟಿದರು. ಹುಸೇನ್‌ಖಾನನು ಉತ್ಸಾಹದಿಂದ ಸೇನೆಯನ್ನು ತಯಾರುಮಾಡಲಾರಂಭಿಸಿದನು. ಮಂಗಳೂರು ಕಡೆಯಿಂದ ಬಹುಮಂದಿ ವಿದ್ರೋಹಿಗಳು ಬಂದು ಈ ಸೇನೆಯಲ್ಲಿ ಸೇರಿದರು. ಇಂಗ್ಲಿಷರ ಸೈನ್ಯದ ತರಬೇತಿಗೆ ಯಾವ ಅಂಶದಲ್ಲಿಯೂ ಈ ಸೇನೆಯು ಕಡಮೆಯಾಗಿರಲಿಲ್ಲ !

ಈ ಸೇನಾ ಸನ್ನಾಹವು ತಲಚೇರಿಗೆ ತಿಳಿಯಬಂತು ! ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಸರದಾರರು ಗೂಢಚಾರರಿಂದ ಈ ಸಮಾಚಾರವನ್ನೆಲ್ಲಾ ತಿಳಿದುಕೊಂಡರು. ಕನ್ನಾನೂರಿನ ಮೇಲೆ ಇಂಗ್ಲಿಷರ ದಂಡು ಬಂದೇ ಬಿಡುತ್ತದೆಂದು ಕೂಡ ವರ್ತಮಾನವು ಬಂದಿತು ! ಈ ಸುದ್ದಿಯನ್ನು ಕೇಳಿ ಹುಸೇನ್‌ಖಾನನು ಹರ್ಷಗೊಂಡನು !

ಒಂದು ದಿನ ಕೋಬೆಯ ಸಮೀಪದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಘಟನೆಯು ನಡೆಯಿತು. ಕೋಬೆಯು ರಮಣೀಯವಾದ ಪ್ರದೇಶ ! ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಸೈನಿಕರು ದೋಣಿಗಳಲ್ಲಿ ಕೋಬೆಗೆ ವಿಹಾರಾರ್ಥವಾಗಿ ಬಂದರು. ತಮಾಷೆಯಾಗಿ ಆಹಾರ ವಿಹಾರಗಳನ್ನು ಮುಗಿಸಿಕೊಂಡು ಮೀನು ಹಿಡಿಯುವುದಕ್ಕೆ ಆರಂಭಿಸಿದರು. ಅಲ್ಲಿ ಅನೇಕರು ಸ್ಥಳೀಯ ಜಲಗಾರರು ಮೀನು ಹಿಡಿಯುತ್ತಿದ್ದರು. ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಸೈನಿಕರಿಗೂ ಆ ಮೀನು ಹಿಡಿಯುವವರಿಗೂ ಜಗಳವಾಯಿತು. ಸೈನಿಕರು ಒಂದೆರಡು ದೋಣಿಗಳನ್ನು ಮುಳುಗಿಸಿದರು. ಈ ದೂರು ಸಮುದ್ರ ತೀರದಲ್ಲಿರುವ ಠಾಣೆಗೆ ತಲಪಿತು. ಹುಸೇನ್‌ಖಾನನ ಕಡೆ ಫೌಜುದಾರನು ದೋಣಿಗಳಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಸೈನಿಕರನ್ನು ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗಿ ಇಂಗ್ಲಿಷರ ದೋಣಿಗಳನ್ನು ಸುತ್ತುಕಟ್ಟಿ ಅವರು ತೀರಕ್ಕೆ ಬರಬೇಕೆಂದು ಆಜ್ಞೆ

ಮಾಡಿದನು. ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಸೈನಿಕರು ಅದನ್ನು ಲಕ್ಷ್ಯ ಮಾಡಲಿಲ್ಲ. ಅವರು ಘರ್ಷಣೆಗೆ ಆರಂಭಿಸಿದರು. ಕೊನೆಗೆ ಅದು ಸಣ್ಣ ಕದನದಲ್ಲಿ ಪರ್ಯವಸಾನವಾಯಿತು! ದೇಶೀ ಸೈನಿಕರು ಇಂಗ್ಲಿಷರ ದೋಣಿಗಳ ಮೇಲೆ ಗುಂಡು ಹಾರಿಸಿದರು. ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಸೈನಿಕರನೇಕರು ಸತ್ತು ಬಿದ್ದರು. ಉಳಿದವರು ಸೆರೆ ಸಿಕ್ಕಿದರು. ಫೌಜುದಾರನು ಅವರನ್ನು ಹಿಡಿದು ಕನ್ನಾನೂರಿನಲ್ಲಿ ಬಂಧಿಸಿದನು. ಈ ವರ್ತಮಾನವು ತಲಚೇರಿಗೆ ತಲಪಿತು. ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಅಧಿಕಾರಿಗಳಿಗೆ ಬಹಳ ಕೋಪ ಬಂತು! ಅವರು ರಾಣಿಯವರಿಗೆ ನಿಷ್ಠೂರವಾದ ಪತ್ರವನ್ನು ಬರೆದು ಕಳಿಸಿದರು. ಆ ಪತ್ರದಲ್ಲಿ ಬಹಳ ಭಯ ಪ್ರದರ್ಶನವನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದರು. ಇವಕ್ಕೆ ಕನ್ನಾನೂರಿನವರು ಬಗ್ಗಲಿಲ್ಲ! ಮಂತ್ರಿಗಳು ಉತ್ತರವನ್ನು ಕಳಿಸಿದರು.

ಮೇಜರ್ ಡೇವ್ ಸಾಹೇಬರವರೇ?

ನೀವು ಬರೆದು ಕಳಿಸಿದ ಪತ್ರವು ನಮ್ಮ ಕೈ ಸೇರಿತು. ಆ ಪತ್ರದ ರೀತಿಯು ವಿಚಿತ್ರವಾಗಿದೆ. ಕನ್ನಾನೂರಿನ ರಾಣಿಯವರು ಸ್ವತಂತ್ರರೆಂಬುದನ್ನು ನೀವು ಚೆನ್ನಾಗಿ ನೆನಪಿನಲ್ಲಿಡತಕ್ಕದ್ದು. ನಮ್ಮ ಸರ್ಕಾರದ ಅಪ್ಪಣೆ ಇಲ್ಲದೇ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಸೈನಿಕರು ನಮ್ಮ ರಾಜ್ಯಕ್ಕೆ ಬಂದುದೇ ಮೊದಲನೆಯ ತಪ್ಪು! ಇಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ಜನಗಳ ಮೇಲೆ ಆಕ್ರಮಣ ಮಾಡಿ ದೋಣಿಗಳನ್ನು ಮುಳುಗಿಸಿದರು. ಅನೇಕರನ್ನು ಕೊಲೆ ಮಾಡಿದರು. ಅವರನ್ನು ಹಿಡಿದು ವಿಚಾರಣೆ ಮಾಡಿ ಶಿಕ್ಷಿಸುವ ಅಧಿಕಾರವು ನಮ್ಮದು! ನೀವು ನಮ್ಮ ಮಿತ್ರರು! ನಿಮ್ಮ ಕಡೆಯವರ ಈ ಅವಿನಯಕ್ಕಾಗಿ ನೀವು ಕ್ಷಮಾಪಣೆಯನ್ನು ಕೇಳುವುದು ನಿಮ್ಮ ಗಾಂಭೀರ್ಯಕ್ಕೆ ತಕ್ಕದಾಗಿತ್ತು! ಅದಕ್ಕೆ ಪ್ರತಿಯಾಗಿ ನೀವು ಭಯ ಪ್ರದರ್ಶನ ಮಾಡಿದೀರಿ. ಕನ್ನಾನೂರಿನ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ನಿಮ್ಮ ವರ್ತನೆಯು ಸರಿಯಾಗಿಲ್ಲವೆಂದು ನಾವು ವಿಷಾದದಿಂದ ಹೇಳುತ್ತೇವೆ. ಈದೇಶದಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ರಾಜ್ಯಕ್ಕೆ ವಿರೋಧಿಗಳಾದ ಕೆಲವರು ರಾಜರುಗಳ ಪ್ರೇರಣೆಯಿಂದ ನೀವು ನಮ್ಮ ಮೇಲೆ ಕತ್ತಿ ಕಟ್ಟುತ್ತಿದೀರೆಂದು ನಮಗೆ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಮನವರಿಕೆಯಾಗಿದೆ. ನಾವು ಯಾವಾಗಲೂ ನಿಮ್ಮ ಸ್ನೇಹವನ್ನು ಬಯಸುತ್ತೇವೆ. ಆದರೆ ನಮ್ಮ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಕೊಡಲು ನಾವು ಎಂದೆಂದಿಗೂ ಒಪ್ಪುವವರಲ್ಲ!

ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಸೇನಾನಾಯಕರು ಪತ್ರವ್ಯವಹಾರವನ್ನು ಬೆಳೆಸಲಿಲ್ಲ. ಅಷ್ಟಕ್ಕೇ ಬಿಟ್ಟು ಬಿಟ್ಟರು. ಆದರೂ ಕನ್ನಾನೂರಿನ ಮೇಲೆ ದೃಷ್ಟಿಯನ್ನು ಇಟ್ಟೇ ಇದ್ದರು. ಹೊಸ ಸೇನಾನಾಯಕನ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಅವರು ಬಹಳ ಕುತೂಹಲಿಗಳಾಗಿದ್ದರು. ಅವರನ್ನು ಒಂದು ಬಾರಿ ಸಂಧಿಸಬೇಕೆಂಬ ಆಶೆ ಬಲವಾಗಿತ್ತು ಅವರು ಇದಕ್ಕೊಂದು ಅವಕಾಶವನ್ನು ಹುಡುಕುತ್ತಿದ್ದರು. ಇಷ್ಟರಲ್ಲಿ ತಲಚೇರಿಯ ರಾಜರ ಮಗಳ ವಿವಾಹವು ನಿಶ್ಚಯವಾಯಿತು. ತಲಚೇರಿಯ ರಾಜರು ಮಲಬಾರಿನ ಎಲ್ಲ ರಾಜರಿಗೂ ಜಮೀನುದಾರರಿಗೂ ಲಗ್ನಪತ್ರಿಕೆಗನ್ನು ಕಳಿಸಿದರು. ಹುಸೇನ್‌ಖಾನರವರಿಗೂ ಆದರಪೂರ್ವಕವಾದ ಆಹ್ವಾನ ಪತ್ರಿಕೆಯೊಂದನ್ನು ಕಳಿಸಿ ಕೊಟ್ಟರು. ಹುಸೇನ್‌ಖಾನರು ಈ ಅಂಶ ವನ್ನು ಬೀಬೀರಾಣಿಯವರಿಗೆ ಅರಿಕೆಮಾಡಿದರು. ಬೀಬೀರಾಣಿಯವರು ಇದರಲ್ಲೇನೋ ಒಂದು ರಹಸ್ಯವಿದೆ ಯೆಂದು ಚಿಂತಿಸಿದರು. ಅಮೂಲ್ಯವಾದ ಉಡುಗರೆಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ತಮ್ಮ ಪ್ರತಿನಿಧಿಯಾಗಿ ಹುಸೇನ್‌ಖಾನರನ್ನೇ ಕಳಿಸಿ ಕೊಟ್ಟರು. ಆ ವಿವಾಹವು ಬಹಳವಿಜೃಂಭಣೆಯಿಂದ ನೆರವೇರಿತು. ಕನ್ನಾನೂರಿನ ಪ್ರತಿನಿಧಿಗೆ ಬಹಳ ಗೌರವವು ದೊರೆಯಿತು!

ಮೇಜರ್ ಡೇವ್ ಸಾಹೇಬರು, ಹುಸೇನ್‌ಖಾನನ್ನು ಬಹಳ ಗೌರವ ದಿಂದ ಕಂಡು ಮಾತನಾಡಿದರು. ತಮ್ಮ ಬಿಡಾರಕ್ಕೆ ಬಂದು ಭೇಟಿ ಕೊಡಬೇಕೆಂದು ಬಹಳ ಆದರದಿಂದ ಆಹ್ವಾನವಿತ್ತರು. ಮರುದಿವಸ ಹುಸೇನ್‌ಖಾನನು ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಅಧಿಕಾರಿಗಳ ಭೇಟಿಮಾಡಿದನು. ಸ್ವಲ್ಪದರಲ್ಲಿಯೇ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಅಧಿಕಾರಿಗಳಿಗೂ ಕನ್ನಾನೂರಿನ ಸೇನಾನಾಯಕನಿಗೂ ಮೈತ್ರಿಯು ಬೆಳೆಯಿತು.

ಮೇಜರ್- ನೇನು ಧಾಂತಿಗಳೇ, ತಮ್ಮ ಸೈನ್ಯದ ಶಿಸ್ತು ಬಹಳ ಚನ್ನಾಗಿದೆ. ನೀವು ಬಹಳ ಚನ್ನಾಗಿ ತರಬೇತು ಮಾಡಿದ್ದೀರಿ. ತಾವು ಈ ಮಲಬಾರಿಗೆ ಹೊಸಬರಂತೆ ಕಾಣುತ್ತದೆ.

ಹೌದು. ನಾನು ಮೈಸೂರು ರಾಜ್ಯದವನು.

ಮೇಜರ್- ನೀವು ಮೈಸೂರಿನಲ್ಲಿಯೂ ಸೇನಾನಾಯಕರಾಗಿದ್ದಿರೋ?

ನಾನು ಅಲ್ಲಿಯೇ ದೊಡ್ಡ ಸೇನಾನಾಯಕನಾಗಿದ್ದೆ.

ಕನ್ನಾನೂರಿನ ಸೇನಾನಾಯಕರಾಗಿರುವುದಕ್ಕಿಂತ ಮೈಸೂರಿನ ಸೇನಾಧಿಪತ್ಯವೇ ಹೆಚ್ಚು ಗೌರವಾರ್ಹವಾದುದಲ್ಲವೆ?

ಸಂದೇಹವೇಕೆ! ನಮ್ಮ ನವಾಬರ ಕೈಕೆಳಗೆ ಸಾಮಾನ್ಯ ಸೈನಿಕನಾಗಿರುವುದೂ ಕೂಡ ಎಷ್ಟೋ ಹೆಮ್ಮೆ?

ಆಶ್ಚರ್ಯದಿಂದ- ನವಾಬರು! ತಮ್ಮ ನವಾಬರು ಯಾರು?

ನಗರದ ನವಾಬರು! ಇಯಾಜ್‌ಖಾನರವರ ಶಿಷ್ಯ ನಾನು.

ಈಗ ಆ ನವಾಬರೆಲ್ಲಿ?

ಅವರು ರಾಜ್ಯಪರಿತ್ಯಾಗ ಮಾಡಿ ಫಕೀರರಾಗಿ ಹೋದರು.

ತಾವು ಮೈಸೂರಿನ ಸೇನಾನಾಯಕರಾದರೆ-ನವಾಬ್ ಇಯಾಜ್‌ಖಾನರವರು ರಾಜ್ಯಪರಿತ್ಯಾಗ ಮಾಡಿದರೆ ಸುಲ್ತಾನರಲ್ಲಿ ಸೇನಾಧಿಪತಿಗಳಾಗಿರಬಹುದಾಗಿತ್ತಲ್ಲ! ಸುಲ್ತಾನರವರು ಮಹಾ ಪರಾಕ್ರಮಶಾಲಿಗಳು!

ಮೇಜರ್ ಸಾಹೇಬರೇ, ಸುಲ್ತಾನರು ಪರಾಕ್ರಮಶಾಲಿಗಳು ಹೌದು! ಆದರೆ ಸುಲ್ತಾನರ ಪರಾಕ್ರಮವೆಲ್ಲಿ? ನಮ್ಮ ನವಾಬರ ಧೀರಪರಾಕ್ರಮವೆಲ್ಲಿ?

ನವಾಬರ ರಾಜ್ಯವು ಹೋದಮೇಲೆಯೂ ನೀವು ಸುಲ್ತಾನರಲ್ಲಿ ಸೇವೆ ಮಾಡಲು ಒಪ್ಪಲಿಲ್ಲವೊ?

ಇಲ್ಲ. ಸೇನಾಧಿಪತಿಗಳೇ! ಈ ಜನ್ಮದಲ್ಲಿಯೇ ಅಂತಹ ಸಂಭವವಿಲ್ಲ.

ಆಶ್ಚರ್ಯದಿಂದ ಏಕೆ?

ನನಗೂ ಸುಲ್ತಾನರಿಗೂ ಬದ್ಧ ದ್ವೇಷವಿದೆ.

ಕಾರಣವೇನು?

ನನ್ನ ಸಹೋದರನು ಅಮಿತ ಪರಾಕ್ರಮಶಾಲಿಯಾದ ಸೇನಾನಾಯಕ! ಅವನನ್ನು ಸುಲ್ತಾನರು-ಘೋರಕೊಲೆ ಮಾಡಿಸಿದರು. ನಾನು ಪ್ರತೀಕಾರ ಮಾಡಲು ಪಣ ತೊಟ್ಟಿದೇನೆ.

ಹುಸೇನ್‌ಖಾನರವರೇ, ನೀವು ಸುಲ್ತಾನರೊಡನೆ ಯುದ್ಧ ಮಾಡಬಲ್ಲಿರಾ?

ಅಂತಹ ಪ್ರಸಂಗ ಒದಗಿದರೆ-ನನಗೆ ಅದಕ್ಕಿಂತಲೂ ಆನಂದದಾಯಕವಾದುದು ಬೇರೊಂದಿಲ್ಲ.

ಹಾಗಾದರೆ ನೀವು ನಮ್ಮೊಡನೆ ಸೇರಿದರೆ ಕುಂಫಣಿಯವರು ನಿಮಗೆ ಎಷ್ಟೋ ಕೃತಜ್ಞರಾಗಿರುವರು.

ಇಲ್ಲ! ನಾನು ಎಂದೆಂದಿಗೂ ನಿಮ್ಮೊಡನೆ ಸೇರುವ ಸಂಭವವಿಲ್ಲ. ತಾವು ಆ ಹಂಬಲವನ್ನಿಟ್ಟುಕೊಳ್ಳಬೇಡಿರಿ.

ಸಂತೋಷ ! ನಿಮಗೂ ಸುಲ್ತಾನರಿಗೂ ಯುದ್ಧವಾಗುವ ಸಂಭವವೇ ಇಲ್ಲ !

ಕನ್ನಾನೂರಿನ ರಾಣಿಯವರಿಗೂ ಸುಲ್ತಾನರಿಗೂ ಯುದ್ಧವಾದರೆ ಆಗ ನನ್ನ ಮನೋರಥವು ಈಡೇರುತ್ತದೆ. ಇಂದಲ್ಲ ! ಎಂದಾದರೊಂದು ದಿನ ನನಗೂ ಸುಲ್ತಾನರವರಿಗೂ ಯುದ್ಧವು ಸಂಭವಿಸಲೇಬೇಕು. ನಮ್ಮಣ್ಣನನ್ನು ಅವರು ಗಲ್ಲಿಗೇರಿಸಿದರು. ನಾನು ಖಡಾಖಡಿ ಅವರೊಡನೆ ಯುದ್ಧಮಾಡಿ ರಣಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಮಡಿಯಬೇಕು. ಇಲ್ಲವೇ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಸುಲ್ತಾನರನ್ನು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಸೋಲಿಸಬೇಕು.

ಸಂತೋಷ ! ನೀವು ವೀರಪುರುಷರು. ಅದರಿಂದ ನಮಗೆ ನಿಮ್ಮಲ್ಲಿ ಬಹಳ ಗೌರವ ! ನಾವು ಯಾವಾಗಲೂ ನಿಮ್ಮ ಮಿತ್ರರೆಂದು ಭಾವಿಸಿರಿ. ನೀವು ಯಾವ ಸಹಾಯವನ್ನು ಕೋರಿದರೂ ನಾವು ಕೊಡಲು ಸಿದ್ಧರಾಗಿರುವೆವು.

ಹುಸೇಖಾನನು ಇಂಗ್ಲೀಷ್ ಅಧಿಕಾರಿಗಳನ್ನು ಅಭಿನಂದಿಸಿ ತನ್ನ ಬಿಡಾರಕ್ಕೆ ಹಿಂದಿರುಗಿದನು. ಸೇನಾಧಿಪತಿಯು ತನ್ನ ಬಿಡಾರಕ್ಕೆ ಹಿಂದಿರುಗುತ್ತಾ ಈ ಭೇಟಿ ಸಂಭಾಷಣೆಗಳಿಂದ ಒಳ್ಳೆಯದೇ ಆಯಿತು. ಇಂಗ್ಲಿಷರು ಕನ್ನಾನೂರಿನ ಮೇಲೆ ದಂಡೆತ್ತಿ ಬರುವುದಿಲ್ಲ ನಮ್ಮ ರಾಣಿಯವರ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯಕ್ಕೆ ಚ್ಯುತಿ ಇಲ್ಲ ! ಎಂದುಕೊಂಡನು.

—:o:—

ಕನ್ನಾನೂರಿನ ಮೋತೀಮಹಲಿನಲ್ಲಿ

ಕನ್ನಾನೂರಿನ ರಾಜ್ಯಭಾರವು ಬಹಳ ಬಿಗುವಾಗಿತ್ತು ! ಪ್ರಜೆಗಳಿಗೆ ರಾಣಿಯಲ್ಲಿ ತುಂಬಾ ವಿಶ್ವಾಸ. ಮಂತ್ರಿಗಳು ರಾಜ್ಯಭಾರವನ್ನು ಚೆನ್ನಾಗಿ ನಡಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಹುಸೇಖಾನನು ಸೇನಾಧಿಪತಿಯಾದ ಮೇಲೆ ಕನ್ನಾನೂರಿನ ಸೈನ್ಯವೆಂದರೆ ಮಲಯಾಳವಲ್ಲೆಲ್ಲಾ, ಆಢ್ಯತೆಯಿಂದ ಇತ್ತು. ಇಂಗ್ಲೀಷರು ಕೂಡಾ ಕನ್ನಾನೂರಿನ ಸೈನದಮೇಲೆ ಹೆಚ್ಚು ಗಮನವಿಟ್ಟಿದ್ದರು. ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಅಧಿಕಾರಿಗಳಿಗೆ ಹೇಗಾದರೂ ಕನ್ನಾನೂರನ್ನು ಅಧೀನ ರಾಜ್ಯವಾಗಿ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂಬ ಹಂಬಲವಿತ್ತು. ವಸ್ತುತಃ ಅದಕ್ಕೆ ಅನೇಕ ಪ್ರತಿಬಂಧಕಗಳಿದ್ದವು. ಆ ರಾಜ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಕನ್ನಾನೂರಿನ ರಾಣಿಯ ಮೇಲೆ ಕೈಎತ್ತುವ

ಧೈರ್ಯವಿರಲಿಲ್ಲ. ಕನ್ನಾನೂರನ್ನು ಜಯಿಸುವುದು ಇತರ ರಾಜರಿಗೆ ಅಸಂಭವವೇ ಆಗಿತ್ತು ! ಇಂಗ್ಲಿಷರು ತಾವಾಗಿ ಕನ್ನಾನೂರಿನ ಮೇಲೆ ಬೀಳುವುದಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಿರಲಿಲ್ಲ. ಒಂದೆರಡುಬಾರಿ ಕ್ಷುಲ್ಲಕ ಕಾರಣಗಳು ಪ್ರಾಪ್ತವಾದಾಗಲೂ ಕುಂಪಣಿ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ರಾಣಿಯ ಮೇಲೆ ಯುದ್ಧಹೂಡುವ ಪ್ರಯತ್ನಕ್ಕೆ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹವೀಯಲಿಲ್ಲ.

ಬೀಬೀ ರಾಣಿಯ- ಖಾನನ ಪ್ರಣಯವು ದಿನದಿನಕ್ಕೆ ಪ್ರಗಾಢವಾಗುತ್ತಲೇ ಇತ್ತು ! ರಾಣಿಗೆ ರಾಜಕೀಯವಿಲ್ಲದೇ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಇಯಾಜ್ ಖಾನನನ್ನು ರಾಜನನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿ ಈ ಇಡೀ ಮಲಬಾರನ್ನು ಆಳಬೇಕೆಂದು ಅವಳಿಗೆ ಅತ್ಯಾಶೆ ಇತ್ತು. ಒಂದು ಪಕ್ಷ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷವಾಗಿ ಇಯಾಜ್ ಖಾನನು ರಾಜನಾಗಿ ಪರರಾಜರೊಡನೆ ಯುದ್ಧವು ಸಂಭವಿಸಿದರೆ ಇಂಗ್ಲಿಷರಿಗೂ- ಇಯಾಜ್ ಖಾನನಿಗೂ ಯುದ್ಧವು ಪ್ರಾಪ್ತವಾದರೆ ಇಯಾಜ್ ಖಾನನಿಗೇ ಸಂಪೂರ್ಣ ಜಯವೆಂದು ಬೀಬೀರಾಣಿಯು ಖಚಿತಾರ್ಥ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿದ್ದಳು.

ಬೀಬೀರಾಣಿಯು ಈ ಅರ್ಥವನ್ನು ಎಷ್ಟೋ ಬಾರಿ, ಎಷ್ಟೋ ವಿಧವಾಗಿ ಇಯಾಜ್ ಖಾನನಿಗೆ ತಿಳಿಸಿದ್ದಳು. ಅವನನ್ನು ಒತ್ತಾಯಪಡಿಸುತ್ತಿದ್ದಳು. ಮುನಿದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದಳು. ಇಯಾಜ್ ಖಾನನನ್ನು ಕನ್ನಾನೂರಿನ ಅರಮನೆಗೆ ಒಂದು ಬಾರಿ ಬರಬೇಕೆಂದು ರಾಣಿಯು ನಿರ್ಬಂಧಪಡಿಸುತ್ತಲೇ ಇದ್ದಳು. ಇಂದು ಕನ್ನಾನೂರಿನಲ್ಲಿ ದೀಪಾವಳೀ ಹಬ್ಬ ! ಹಿಂದೂ ಜನರಿಗೆಲ್ಲಾ ಬಲು ಗದ್ದಲ. ಅರಮನೆಯಲ್ಲಿಯೂ ಹಿಂದೂಗಳಿಗಾಗಿ ಆ ಹಬ್ಬವನ್ನು ವಿಜೃಂಭಣೆಯಿಂದ ನಡೆಸುತ್ತಾರೆ. ಈ ದಿನ ಅಲ್ಲೀಸೇಟರು ಅರಮನೆಗೆ ಬರುವುದಾಗಿ ಒಪ್ಪಿದಾರೆ. ರಾಣಿಯು ತನ್ನ ಮಹಲೆಲ್ಲವನ್ನೂ ತಾನೇ ಅಲಂಕರಿಸುತ್ತಿದಾಳೆ. ಅವಳು ಇಯಾಜ್ ಖಾನನ ಬಾಯಿಂದಲೇ ಸೋನಾಮಹಲಿನ ಸೊಬಗನ್ನು ಕೇಳಿದಾಳೆ. ಇಂದು ತನ್ನ ಮೋತೀಮಹಲು ಸೋನಾಮಹಲಿಗಿಂತಲೂ ಅಲಂಕಾರವಾಗಿರಬೇಕೆಂದು ರಾಣಿಯ ಆಶೆ! ಇಂದಿನ ಸಡಗರದಲ್ಲಿ ರಾಣಿಯು ಪ್ರಾತಃಕಾಲದಿಂದಲೂ ಉಂಡಿಲ್ಲ. ಊಟ ಉಪಚಾರಗಳಿಗೆ ಅವಳಿಗೆ ಅವಕಾಶವೇ ದೊರತಿಲ್ಲ ಬೆಳಗಿನಿಂದಲೂ ಅವಳ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಅಂದಿನ ಸಂಧ್ಯಾಕಾಲದ ನಿರೀಕ್ಷಣೆಯೇ ಆಗಿದೆ. ನಿಮಿಷ ನಿಮಿಷವೂ ಎಷ್ಟು, ಹೊತ್ತಿಗೆ ಈ ಸೂರ್ಯನು ಅಸ್ತಾಚಲವನ್ನು ಸೇರುತ್ತಾನೆ ಎಂಬುದೇ ಅವಳ ಮನಸ್ಸಿನ ಆವೇಗ! ಆ ಸಂಧ್ಯಾಕಾಲ ಆ ರಾತ್ರಿಯ ಕಲ್ಪನೆಗಳು ರಾಣಿಯ ಮನಸ್ಸಿನ

ಮೋಲಿ ಅನಂತವಾಗಿ ಏಳುತ್ತಿವೆ. ಅಲ್ಲೀಸೇಟನು ಇಂದು ಅರಮನೆಗೆ ಬರುತ್ತಾನೆ. ಅವನನ್ನು ಹಿಂದಕ್ಕೆ ಹೋಗಲು ಬಿಡುವುದೇ ಇಲ್ಲ ಎಂದು ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿಯೇ ಕಟ್ಟಿಹಾಕುತ್ತಾಳೆ. ಆ ಸುಂದರ ಕಲ್ಪನಾತರಂಗಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದೊಂದು ಬಾರಿ ಸೋನಾಮಹಲು ಎದ್ದು ಬರುತ್ತದೆ. ಅಲ್ಲಿ ದೌಲತ್ತಿನ ಉಜ್ವಲ ಸೌಂದರ್ಯವು ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷವಾದಂತೆ ಭಾಸವಾಗುತ್ತದೆ. ಬೀಬೀ ರಾಣಿಯ ಹೃದಯದಲ್ಲಿ ಅಂಧಕಾರವು ಮೂಡುತ್ತದೆ. ಇಲ್ಲ! ಇಲ್ಲ! ಆ ಸೋನಾಮಹಲು ಈ ಲೋಕದಲ್ಲಿಲ್ಲ! ಅದು ಎಲ್ಲೋ ಯಾವ ಲೋಕದಲ್ಲಿಯೋ ಇದೆ. ನಾವು ಈ ಲೋಕದಲ್ಲಿದ್ದೇವೆ. ಈ ಮೋತೀ ಮಹಲಿನಲ್ಲಿದ್ದೇವೆ. ಅಲ್ಲೀಸೇಟನು ಇಲ್ಲಿದಾನೆ. ನಾವಿಬ್ಬರೂ ಈ ಲೋಕದವರು ಎಂದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾಳೆ. ಹೃದಯದಲ್ಲಿ ಪ್ರಣಯದ ಪ್ರಕಾಶವೇಳುತ್ತದೆ, ಅದರಲ್ಲಿ ಸೋನಾಮಹಲು ದೌಲತ್ ಎಲ್ಲವೂ ಅಂತರ್ಧಾನವಾಗುತ್ತವೆ.

ಬೀಬೀರಾಣಿಯು ಸಡಗರದಲ್ಲಿ ಓಡಿಯಾಡುತ್ತಾ ಕಲ್ಪನಾತರಂಗಳಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಿ ಏಳುತ್ತಾ ಇರುವಂತೆಯೇ ಸಂಧ್ಯಾಕಾಲವಾಯಿತು.

ರಾಜಮಹಲೆಲ್ಲವೂ ದೀಪಮಾಲೆಗಳಿಂದ ಅಲಂಕೃತವಾಗಿದೆ. ಆ ದೀಪಮಾಲಾಲಂಕೃತವಾದ ಅರಮನೆಯು— ನಕ್ಷತ್ರಲೋಕವು ಭೂಮಿಗೆ ಇಳಿದು ಬಂದಂತೆ ಮನೋಹರವಾಗಿ ರಾರಾಜಿಸುತ್ತಿದೆ. ಆಕಾಶದಲ್ಲಿ ಕತ್ತಲು ಕವಿಯುತ್ತಿದೆ ಸ್ವಲ್ಪ ಹೊತ್ತಿನೊಳಗಾಗಿಯೇ ಅರಮನೆಯ ಮಹಾದ್ವಾರದಲ್ಲಿ ಮ್ಯಾನಾ ಬರುತ್ತಿರುವುದನ್ನು ರಾಣಿಯು ಮೇಲಿನ ಗವಾಕ್ಷದಿಂದ ಕಂಡಳು. ಆ ಮ್ಯಾನಾ ಅರಮನೆಯೊಳಗೆ ಹೊಕ್ಕು ಮೋತೀಮಹಲಿನ ಹೊರ ಅಂಗಳದಲ್ಲಿ ಇಳಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿತು. ಆ ಭವ್ಯವಾದ ದೀಪಾವಳಿಗಳಿಂದಲಕೃತವಾದ ಪತಾಕೆಗಳಿಂದ ಶೋಭಿತವಾದ ಅರಮನೆಯ ವೈಭವವನ್ನು ಆಶ್ಚರ್ಯದಿಂದ ನೋಡುತ್ತಾ ಅಲ್ಲಿಸೇಟನು ಮ್ಯಾನಾದಿಂದ ಇಳಿದನು. ಶುಭ್ರವಸನಾಲಂಕೃತೆಯರಾದ ಸುಂದರಿಯರಿಬ್ಬರು ಮಂದಹಾಸವದನೆಯರಾಗಿ ಬಂದು ಸೇಟನನ್ನು ಮೋತೀಮಹಲಿನೊಳಗೆ ಕರದೊಯ್ದರು. ಖಾನನು ಸುತ್ತಲೂ ನೋಡುತ್ತ ಮೆಲ್ಲಡಿಯಿಡುತ್ತ ಅವರನ್ನು ಹಿಂಬಾಲಿಸಿ ಹೋದನು. ಅಂತಃಪುರವನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸುತ್ತಲೇ ಆ ಆಹ್ಲಾದಕರವಾದ ದೀಪಗಳು! ಅಗರುಬತ್ತಿಯ ಸುವಾಸನಾವ್ಯಾಸಿತವಾದ ಹಜಾರ! ಆ ಹಜಾರದಲ್ಲಿ ಘಮಘಮಿಸುವ ಪುಷ್ಪಾಲಂಕಾರಗಳು! ಆ ಆಸನಘಾಸನಗಳನ್ನು ಅಲಂಕರಿಸಿಟ್ಟಿರುವ

ತೀವಿ. ಇವೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಕಂಡು ಅಲ್ಲೀಸೇಟನು ಮುಗ್ಧನಾದನು. ದಿವ್ಯಾಲಂಕಾರಗಳಿಂದ ಶೋಭಿಸುತ್ತಿರುವ ಬೀಬೀ ರಾಣಿಯು ನಗುತ್ತ ನಲಿಯುತ್ತ ಸೇಟನನ್ನು ಹಜಾರದಲ್ಲಿ ಎದುರುಗೊಂಡಳು ಖಾನನನ್ನು ಮುಗುಳುನಗೆಯಿಂದ ಸ್ವಾಗತಿಸಿ ಸ್ವಹಸ್ತದಿಂದ ಹಸ್ತಲಾಘವನ್ನಿತ್ತು ಆಸನದಲ್ಲಿ ಕುಳ್ಳಿರಿಸಿದಳು.

ಸೇಟನು ಆ ದಿವ್ಯಾಸನದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತು ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತಿರುವ ಬೀಬಿಯ ಮೃದುಹಸ್ತಗಳನ್ನು ಸವರುತ್ತಾ "ಬೀಬೀ" ಇದೇನು ಇಂದು ಈ ಮೋತೀ ಮಹಲಿನಲ್ಲಿ ಇಷ್ಟೊಂದು ಸಂಭ್ರಮ! ಈ ದೀಪಾಲಂಕಾರಗಳೇನು? ಈ ಪುಷ್ಪ ಸೌರಭವೇನು? ಈ ಸುಗಂಧ ಪರಿಮಳವೇನು? ಈ ನಿನ್ನ ಉಜ್ವಲಾಲಂಕಾರಗಳೇನು?

ಅಲ್ಲೀಸೇಟರೇ! ಇದೆಲ್ಲಾ ನಿಮಗಾಗಿ! ಎಂದೂ ನಮ್ಮ ಮಹಲಿಗೆ ಬರಲು ಒಪ್ಪದಿರುವ ನೀವು ಇಂದು ಅನುಗ್ರಹಿಸಿದ್ದೀರಿ. ಇಂದು ಹಿಂದೂಗಳ ಹಬ್ಬ! ನೀವು ಅರ್ಧ ಹಿಂದುಗಳು.

ಬೀಬಿ! ನಾನು ಹಿಂದುವಲ್ಲ. ಹೈದರಲ್ಲೀಖಾನರ ಕುಮಾರ! ಈ ಹಬ್ಬಗಳೆಲ್ಲಾ ನನಗೆ ನೆನಪೇ ಇಲ್ಲ! ಆದರೆ ಇಂದು ಈ ನಿನ್ನ ವೈಭವದ ದರ್ಶನವೇ ಒಂದು ದೊಡ್ಡ ಹಬ್ಬ! ಬೀಬಿ! ನಿನ್ನ ಪ್ರಣಯವು ಅಮೃತದಂತೆ ಮಧುರವಾದುದು! ಪುಷ್ಪವು ಹೇಗೆ ಪರಿಮಳವನ್ನು ಬೀರುತ್ತದೋ ಹಾಗೆ ನಿನ್ನ ಪ್ರಣಯ ಮಾಧುರ್ಯಕ್ಕೆ ತಕ್ಕಂತೆ ಈ ಪ್ರೇಮಧಾಮವನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿದ್ದಿ. ನಾನು ಇಂತಹ ಸ್ವರ್ಗಮಂದಿರದಲ್ಲಿ ನಿನ್ನ ಈ ದಿವ್ಯ ಸಾನಿಧ್ಯದಲ್ಲಿ ನಿನ್ನ ಕೈಯನ್ನೆಲ್ಲಾಡುವ ಪರಿಮಳವಂತಾಗಿದ್ದೇನೆ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾ ಬೀಬಿಯ ಕೈಯನ್ನೆತ್ತಿ ಮುಂಗೈಯನ್ನು ಚುಂಬಿಸಿದನು. ಬೀಬಿಯು ಖಾನನ ಕಂಠದ ಮೇಲೆ ತನ್ನ ತೋಳನ್ನು ಹಾಕಿ ಬಾಹುಬಂಧನದಿಂದ ಖಾನನನ್ನು ಬಗ್ಗಿಸಿ ಖಾನನೇ ನಿಜವಾಗಿ ಹೇಳು. ಈ ಮೋತೀಮಹಲು ಸೋನಾಮಹಲಿಗಿಂತಲೂ ಮನೋಹರವಾಗಿರುವುದೆ?

ಖಾನನ ಮುಖಛಾಯೆಯು ಥಟ್ಟನೆ ಬದಲಾಯಿತು. ಖಾನನು ದೀರ್ಘನಿಶ್ವಾಸವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಬೀಬಿ, ನೀನು ಮುಗ್ಧ ತರುಣಿ ಸೋನಾಮಹಲಿನ ವಿಚಾರವನ್ನು ನೀನರಿಯೆ! ಸೋನಾಮಹಲು ಭೋಗಮಂದಿರವಲ್ಲ! ಅದು ದಾನಧರ್ಮಗಳ ಭಂಡಾರ! ಅದು ದೀನರಿಗೆ ಅನಾಥರಿಗೆ ಆರ್ತರಿಗೆ

ಸ್ವರ್ಗಧಾಮ! ಅಲ್ಲಿರುವುದು ದೈವೀಪ್ರಕಾಶ! ಈ ಮೋತೀಮಹಲು ನಿಸ್ಸ್ವಪ್ರೇಮಧಾಮ! ಇದು ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷವಾಗಿ ಸ್ವರ್ಗವನ್ನು ಅನುಭವ ಮಾಡುವ ಕ್ಷೀರಸಾಗರ! ನೋಡು ಬೀಬೀ! ನೀನು ನನಗಾಗಿ, ನನ್ನ ಆನಂದಕ್ಕಾಗಿ ಈ ಶೃಂಗಾರ ಸೌಧವನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿರುವೆ. ನಾವು ಈ ಕ್ಷೀರಸಾಗರದಲ್ಲಿ ರಾಜಹಂಸಗಳಂತೆ ವಿಹರಿಸೋಣ! ನಿನ್ನ ಒಂದು ಕ್ಷಣದ ಆನಂದಕ್ಕಾಗಿ ನಾನು ನನ್ನ ಸರ್ವಸ್ವವನ್ನೂ ಅರ್ಪಣಮಾಡಲು ಸಿದ್ಧನಾಗಿದ್ದೇನೆ.

ಬೀಬಿಯು ಅಂತಃಪುರದೊಳಗೆ ಹೋಗಿ ಚಿನ್ನದ ಮಧುಪಾತ್ರೆಯನ್ನು ತಂದಳು. ಖಾನನೂ ಬೀಬಿಯೂ, ಮಧುಪಾನ ಮಾಡಿದರು. ಈ ಪ್ರಣಯಿಗಳು ಮಧುಪಾನಮತ್ತರಾಗಿ, ಪರಸ್ಪರಾಲಿಂಗನವನ್ನು ಮಾಡಿ, ಪರಸ್ಪರ ಚುಂಬಿಸುವಷ್ಟರಲ್ಲಿ- ಚಿನ್ನದ ಪಂಜರದಲ್ಲಿದ್ದ ಗಿಣಿಯು ಬೀಬೀ! ಬೀಬೀ! ಬಾ! ಎಂದು ಕೂಗಿತು. ಬೀಬಿಯು ಚಕಿತಳಾಗಿ, ಖಾನನ ಸಮೀಪದಿಂದ ಸರಿದು, ಹಾರಿಹೋಗಿ ಪಂಜರದ ಸಮೀಪದಲ್ಲಿ ಬಾಗಿನಿಂತು! ಹಣ್ಣು ತೆಗೆದು ಗಿಣಿಗೆ ಕೊಟ್ಟು "ಮುಜನು ಮುಜನು" ಹಣ್ಣು ತಿನ್ನು ಎಂದಳು. ಆ ಗಿಣಿಯು ಕೊಕ್ಕಿನಿಂದ ಹಣ್ಣನ್ನು ಕುಕ್ಕಿ, ರಸಾಸ್ವಾದ ಮಾಡತೊಡಗಿತು.

ಬೀಬಿಯು ಉಪಚಾರೋಕ್ತಿಗಳಿಂದ ಖಾನನನ್ನು ಊಟಕ್ಕೆ ಎಬ್ಬಿಸಿದಳು. ಅವರಿಬ್ಬರೂ ಒಂದೇ ಚಿನ್ನದ ತಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ಭೋಜನ ಮಾಡುತ್ತಾ, ಮಾತನಾಡುತ್ತ ಭೋಜನವನ್ನು ಪೂರೈಸಿದರು. ಭೋಜನೋತ್ತರ, ದಾಡಿಮ ಬೀಜಗಳನ್ನು ಕೈಯಲ್ಲಿ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಬೀಬಿಯು ಖಾನನಿಗೆ ತಿನ್ನುವುದಕ್ಕೆ ಕೊಟ್ಟಳು. ಖಾನನು ನೀನು ಲೈಲಾ! ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತ ಆ ದಾಡಿಮ ಬೀಜಗಳನ್ನು ತಾನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಆ ಗಿಣಿಗೆ ತಿನ್ನಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಹೋದನು. ಆ ಗಿಣಿಯು ತಿನ್ನಲಿಲ್ಲ. ಈ ಗಿಣಿಯು ದಾಡಿಮ ಬೀಜಗಳನ್ನು ತಿನ್ನುವುದಿಲ್ಲವೇಕೆ? ಎಂದು ಕೇಳಿದನು.

ಬೀಬಿಯು ಖಾನನೇ! ನನ್ನ ಗಿಣಿಯು ಪುರುಷರು ಕೊಟ್ಟ ಹಣ್ಣನ್ನು ತಿನ್ನುವುದಿಲ್ಲ! ಎಂದು ನಕ್ಕಳು.

ಖಾನನು ನಾನು ತಿನ್ನಿಸುತ್ತೇನೆ, ನೋಡು! ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾ 'ಮುಜನು! ಮುಜನು" ತಿನ್ನು ಎಂದು ಹೇಳಿ, ಒಂದೊಂದಾಗಿ ದಾಡಿಮ ಬೀಜಗಳನ್ನು ಆ ಗಿಣಿಗೆ ತಿನ್ನಿಸುತ್ತಾ ಗಿಣಿಯೊಡನೆ ಮಾತನಾಡುತ್ತಾ ಇದ್ದನು. ಖಾನನು ಬೀಬಿಯನ್ನು ಮರತೇಬಿಟ್ಟನು!

ಅಂತಃಪುರದೊಳಗಿನ ಕೋಣೆಯಿಂದ ಸಿತಾರವು ಧ್ವನಿಮಾಡಲಾರಂಭಿಸಿತು! ಆ ರಾಗಮಾಧುರ್ಯವು ಮಂದಿರವನ್ನೆಲ್ಲಾ ಆವರಿಸಿ ಝೇಂಕರಿಸತೊಡಗಿತು. ಆ ರಾಗೋನ್ಮತ್ತವಾದ ಶುಕವು ಮಜನು-ಮಜನು ಹೋಗು! ಎಂದು ಕೂಗಿತು! ಖಾನನು ಹಿಂದಿರುಗಿ ನೋಡಿದನು. ಬೀಬಿಯು ಇರಲಿಲ್ಲ! ಖಾನನು ಸಿತಾರಿನ ಧ್ವನಿಯಾಗುತ್ತಿರುವ ಕೋಣೆಯೊಳಗೆ ಅಡಿಇಟ್ಟನು.

ಆ ಸೊಗಸಾದ ಶಯನಗೃಹದಲ್ಲಿ ಚಿನ್ನದ ಪರ್ಯಂಕದ ಮೇಲೆ ಹಂಸತೂಲಿಕಾತಲ್ಪದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತು ಸಿತಾರವನ್ನು ತಾರಸ್ವರದಲ್ಲಿ ಬಾರಿಸುತ್ತಿರುವ ಮೋಹಿನಿಯನ್ನು ಕಂಡನು. ಬೆಳ್ಳನೆಯ ಜರತಾರಿಯ ಪತ್ತಲವನ್ನುಟ್ಟಿದ್ದಳು. ಆ ಶೀರೆಯ ಕುಚ್ಚು. ಮಂಚದ ಕೆಳಗೆ ಮೆಲ್ಲಮೆಲ್ಲನೆ ಹಾರುತ್ತಿತ್ತು. ಆ ತಾಳಕ್ಕೆ ಸರಿಯಾಗಿ ಅಲುಗಾಡುತ್ತಿರುವ ಪಾದಯುಗ್ಮಗಳಲ್ಲಿ ಮುತ್ತಿನ ಸರಗಳು ಕುಣಿಯುತ್ತಿದ್ದುವು. ತೊಡೆಯಮೇಲೆ ಸಿತಾರವು ಆಪ್ಯತೆಯಿಂದ ಮಲಗಿತ್ತು. ಕಟಿಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ವಜ್ರದ ಕಟಿಬಂಧವು (ಡಾಬು) ವಿರಾಜಿಸುತ್ತಿತ್ತು. ಕರೀ ಬಣ್ಣದ ಕಂಚುಕವು ಸ್ತನಗಳನ್ನು ಬಿಗಿದು ಕಟ್ಟಿತ್ತು! ಅದರ ಮೇಲೆ ಮುಕ್ತಾಹಾರವು ನರ್ತಿಸುತ್ತಿತು. ಎಳಸಾದ ಮನೋಹರವಾದ ಎರಡು ಕೈಗಳೂ ಸಿತಾರವನ್ನು ಹಿಡಿದಿದ್ದವು. ಬೆರಳುಗಳ ವಜ್ರದುಂಗುರವು ಕಣ್ಣು ಕುಕ್ಕುತ್ತಿತ್ತು. ಮುಂಗೈಯಲ್ಲಿ ಕಟ್ಟಿದ್ದ ಮುತ್ತಿನ ಮಾಲೆಯ ಸರವು ಸಿತಾರದ ಮೇಲೆ ಕ್ರೀಡಿಸುತ್ತಿತ್ತು. ವಜ್ರದ ಬಾಹುಬಂದಿಗಳು ಆ ದೀರ್ಘವಾದ ತೋಳುಗಳ ಮೇಲೆ ಕಂಗೊಳಿಸುತ್ತಿದ್ದುವು. ಬೆಳ್ಳನೆಯ ಕಂಠವನ್ನು ಪಚ್ಚೆಯ ಸರವು ಅಲಂಕರಿಸಿತ್ತು ಕಿವಿಗಳಲ್ಲಿ ನೇರಳೇಹಣ್ಣಿನಂತಹ ನೀಲಮಣಿಗಳು ಆಡುತ್ತಿದ್ದುವು. ಬಿಚ್ಚಿದ ಕೇಶದಾಮವು ಆ ಪರ್ಯಂಕದ ಮೇಲೆಲ್ಲಾ ಹಾರುತ್ತಿತ್ತು. ಆ ವಿಶಾಲವಾದ ಹಣೆ. ಕೆಂಪಾದ ಕಪೋಲಗಳು. ಅದುರುತ್ತಿರುವ ಅಧರಗಳು, ಮುಗುಳುನಗೆಯನ್ನು ಸೂಸುತ್ತಿರುವ ದಂತಗಳು! ಅಲಸವಾದ ಪ್ರಕಾಶಮಾನವಾದ-ಉಜ್ವಲವಾದ ನೇತ್ರಯುಗ್ಮ! ಆ ಸೋಗಿನ ನೋಟವು ಖಾನನನ್ನು ಕರೆಯುತ್ತಿತ್ತು. ಅವನನ್ನು ಮೋಹದಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಿಸಿ ಕೇಳಿಸುತ್ತಿತ್ತು!

ಖಾನನು- ಮೋಹವಿಹ್ವಲನಾಗಿ ಬೀಬಿ ಬೀಬಿ ಎನ್ನುತ್ತಾ ಹಾರಿಹೋಗಿ ಮನದಣಿಯ ಆ ಕಪೋಲಗಳನ್ನು ಚುಂಬಿಸಿದನು.

ಬೀಬಿಯು ಸಿತಾರವನ್ನು ಬಾರಿಸುತ್ತಲೇ ಇದ್ದಳು. ಖಾನನು ಈ ರೂಪ ಮೋಹದಿಂದ ಎಚ್ಚತ್ತು ಆ ಗಾನಮಾಧುರ್ಯದಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಿದನು. ವಿಲಾಸಿಗಳು ಹೇಗಿದ್ದರೇನು? ಅವರ ಆಶೆಗಳು ಏನಾದರೇನು? ಕಾಲಚಕ್ರವು ತಿರುಗುತ್ತಲೇ ಇರುತ್ತದೆ. ಬಾಲಸೂರ್ಯನು ನಿಶಿಯನ್ನು ತಳ್ಳಿ ಅರುಣ ಕಾಂತಿಯಿಂದ ಮೆರೆಯತೊಡಗಿದನು ?

ಪ್ರಾತಃಕಾಲ ಬೀಬೀರಾಣಿಯು ಮಜ್ಜನಾಲಂಕಾರವನ್ನು ತೀರಿಸಿಕೊಂಡು ಖಾನನ ಸಾನಿಧ್ಯವನ್ನು ಸೇರಿದಳು! ಖಾನನೇ! ನಾವಿಬ್ಬರೂ ಭಗವಂತನ ಸಾಕ್ಷಿಯಾಗಿ ಪತಿ ಪತ್ನಿಯರು! ನೀನು ಈ ರಾಜ್ಯದ ರಾಜತ್ವವನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸು! ನಾನು ಈ ಕರ್ಕಶವಾದ ರಾಜಕೀಯವನ್ನು ಇನ್ನು ಮೇಲೆ ನೋಡಲಾರೆ!

ಬೀಬಿ! ನಾನು ದೇವರನ್ನು ನಂಬುವುದಿಲ್ಲ. ಅಂತರಾತ್ಮ ಸಾಕ್ಷಿಯಾಗಿ ನಾವು ದಂಪತಿಗಳು. ನಾನು ಈ ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಪರಿಗ್ರಹಿಸುವುದಿಲ್ಲ! ಈ ರಾಜ್ಯದ ರಾಣಿಯಾದ ನಿನ್ನನ್ನು ಮನಸಾರ ಪರಿಗ್ರಹಿಸಿದೇನೆ. ಅದೇ ನನ್ನ ಸರ್ವಸ್ವ!

ಖಾನನೇ! ನೀನು ಈ ಮೋತೀಮಹಲಿನಲ್ಲಿಯೇ ಇರಬೇಕು. ನಾನು ನಿನ್ನನ್ನು ಕೋಬೇ ಬಂದರಿಗೆ ಕಳಿಸಲೊಪ್ಪುವುದಿಲ್ಲ!

ಪ್ರಿಯೆ! ಬೀಬಿ! ನೀನು ಮಹಾರಾಣಿಯೆಂಬುದನ್ನು ಮರೆಯಬೇಡ! ನಾನು ಅಲ್ಲೀಸೇಟನೆಂಬುದನ್ನು ಮರೆತುಬಿಡಬೇಡ! ನಾನು ಈ ಅಂತಃಪುರದಲ್ಲಿ ಆ ಪಂಜರದಲ್ಲಿರುವ ಶುಕರಾಜನಂತೆ ಇದ್ದರೆ ನನ್ನ ಈ ಬ್ರಹ್ಮಾಂಡ ವ್ಯಾಪಾರವು ಹೇಗೆ ನಡೆಯಬೇಕು. ನಾನು ಮುಂದಿನ ರಣಾಂಗಣವನ್ನು ನಿರ್ಮಾಣ ಮಾಡುವುದು ಹೇಗೆ?

ನಾನು ಕೋಬೇ ಬಂದರಿನಲ್ಲಿದ್ದು ಮತ್ತೊಂದು ಮೈಸೂರು ಯುದ್ಧವನ್ನು ಎತ್ತಿಕಟ್ಟುತ್ತೇನೆ. ರಣಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಇಂಗ್ಲೀಷರೂ ಫ್ರೆಂಚರೂ ಹೋರಾಡುವಂತೆ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ. ಮರಾಟರೂ ಹೈದರಾಬಾದಿನವರೂ ಬಂದು ಮೈಸೂರಿನ ರಣಕ್ಷೇತ್ರದ ಅಗ್ನಿಕುಂಡದಲ್ಲಿ ಬೀಳುವಂತೆ ವ್ಯೂಹವನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸುತ್ತೇನೆ. ಹಣವಿಲ್ಲದೇ ಕೊರಗುತ್ತಿರುವ ಸುಲ್ತಾನರ ಭಂಡಾರಕ್ಕೆ [illegible] ಹರಿಯುವಂತೆ ಮಾಡಿ ಅವರಿಗೆ ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಕೊಡು

ತ್ತೇನೆ. ನಾನು ಆ ರಣಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಮುಂದೆ ನಿಂತು ಹೋರಾಡಿ ಈ ದಕ್ಷಿಣ ಹಿಂದೂಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬ ಅಲೆಗ್ಜಾಂಡರನು ಹುಟ್ಟಿದಾನೆ. ಎಂದು ಆಸಮುದ್ರಾಂತ ಪೃಥ್ವಿಯು ಕೊಂಡಾಡುವಂತೆ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ. ಇಡೀ ಹಿಂದೂಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಸುಲ್ತಾನೀ ರಾಜ್ಯವು ಸ್ಥಾಪನೆಯಾಗುತ್ತದೆ., ನೀನು ಅದಕ್ಕೆ ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಕೊಡು!' ಪಾಮರ ರಮಣಿಯಂತೆ ಈ ನಿನ್ನ ಜೀವನವನ್ನು ಕಳೆಯಬೇಡ! ನೀನು ವೀರರಮಣಿಯಾಗಿ ನನಗೆ ಉತ್ತೇಜನ ಕೊಡು.

ಬೀಬಿಯು ಆವಾಕ್ಕಾದಳು !

ಅಲ್ಲೀಸೇಟನು ಬೀಬೀರಾಣಿಯನ್ನು ಕರೆದುಕೊಂಡು ಕೋಜೇ ಬಂದರಿನಲ್ಲಿರುವ ತನ್ನ ಆವಾಸಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ ಹೊರಟು ಹೋದನು.

ವೀರಕೇಸರಿ ಪ್ರೆಸ್, ಶೇಷಾದ್ರಿಪುರಂ ಬೆಂಗಳೂರು ಸಿಟಿ,